

14
—
19

14
—
19

de la vie de sainte Marguerite

Historie q̄zō sanctorū et lūcā de v̄o
te vulgare laudis et tractat' de
ce et cēntia h̄m. s. tho. et de pace
fidei. Et oblatiōes ex parte regis
frācie pro pace h̄nda ai duce bur
gūdie. v. n. n. n. n. s.

N. Manz
D. Forcada

M
19

BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca.
Est. 1 Caj. 3 Núm. 13.

Ratione
obi gl
oree apli

qua odio nra iudicij oes
 pspiteri ac dyacones callaz
 adpate. scripsimq vniuersis et
 desys q sue in oriente et oc
 cidente. et in meridiano. et
 in septentrione. In xpi noie
 constituta. Pax vobis et vni
 uersis qui crediderut in vni
 deu. in trinitate pfa. hoc e
 vrez prem in genu. Vrez
 quoz filiu ei q vngentis.
 Dum nra ihu xpm. Vrez
 ead spm scae pcedente. ex
 pre et filio. Thac esse vni
 genu filiu. qd e. et ille q
 genuit. hanc fide didicim
 a sca andrea aplo dno nri
 ihu xpi. Cuiq passioem qua
 cora positi iudicij. put
 potumq explicamus
 Proconsul itaq egeas.
 ppatas amitate in gressus
 cepit copellere credentes
 xpo. ad sacrificia ydoloru
 Cui sauzens scis andreas
 dixit. Oportebat egeas ut
 tu qui iudex hominu esse
 coparis. iudice tuu qui
 est i celo credes. et ag
 mitu coleres. et calendo.
 eu qui uerus dey e. ab hys
 qui ueri dy no sut anima
 reuocares. Cui egeas dixit
 Tu es andreas. qui destruis
 templa deoz. et suades
 hominibq supstiosam secta
 qua nup detectam roman
 principib exterminare ius
 seruit. andreas respondit
 Romani principes no du
 cognouerut hoc qd psalu
 te homi ueniens dei filij
 docuerit ista ydola no sal

deos no esse. sed esse demo
 nia. que hoc docent homines
 unde offendat dey. et du
 offensa fuit auertat et non
 exaudiat. Et cu auersq fuit
 et no exaudierit. habebant
 ad ydolo ipi captiui. Et ta
 dum eos deludit qua diu.
 De corpe exant vel et nudi
 nichil fecit pter peccata por
 tantes // Egeas dixit. Ista
 supstiosa et vana uerba
 cuiusq narrare poteris xpi
 ano. michi aut qui prin
 cipu decreta custodio. Ne
 quaquam talia psuade poteris
 Ma dno et inge uo talia
 du pdicaret. unda illu cis
 patibulo adfixerut. andreas
 respondit. O si uelis scire
 misteriu cis. qua ratio
 bili caritate. actor huani
 genis prestaurate nostru
 no inuitu sed sponte sus
 cepit. Egeas dixit. Cu
 traditq asserat a suo disciplo
 et a iudeis tentu. et psidi
 adductu. et ad petitione
 iudeoz amilitatq psidis cu
 fixq. quomo tu dicit cu spa
 ranca auis subisse panbu
 lu. andreas respondit.
 Deo dico spontanea. qui
 simul cu ipso fui cu asuo
 disciplo traderet. Et ante
 qua traderet. dixit nobi
 qd tradendq esset. et assi
 gendus p salute homi. Et
 die scae resurrectorz se ce
 pdixit. Cui cu fr meus
 petru diceret. ppiat tibi
 esto dno. no fiet istud.
 indignatq sic ait petro
 Vade retro sathana. quia
 no sapis ea q dei sut. Et
 ut pleniq uobis instrueret
 qui sponte passioem susa

240 uir

peret. dicebat nobis. po-
testate habeo ponendi a-
nimam meam. et potestate
habeo iterum sumendi eam
quod olim dum cenaret no-
biscum et diceret. Unus
vrum me traditurus est
Et ad ista uoce omnes co-
tristauerunt. ne suspensio
cogitatio nostra nos tru-
stidaret. ait. Cui dederis
panis fragmentum de ma-
nu mea ipse est. et cum
dedit vni ex discipulis
meis. et futura quasi pre-
senta iam narraret. docuit
sua se voluntate fuisse tra-
ditum. cum nec traditorum fu-
giendo deseruit. et in lo-
co in quem illa sciebat uentu-
rum esse permansit. Egeas
dixit. Quis te prudentem
uix. istum uelle sectari. que
quocumque pacto. aut sponta-
neum aut inuitum cui tam
confiteris adferat. Andreas
respondit. hoc est quod est
me dixisse iam retines.
magnum est misterium cuius
Quod si forte iterum uolueris
audire. retexam. Egeas
dixit. Misterium hoc non
potest dici sed supplicium
Deo andreas respondit
Ipsi supplicium misterium re-
facere humane. si patienter
audias. esse comprobabis Ege-
as dixit. Ego quidem pane-
ter te audiam. sed si tunc
obtemperant non audias. Ip-
si cum misterium interpo-
scipies. Andreas respondit
Ego si parabulum cuius ex
pauescere. cuius gloriam
non predicare. Egeas dixit
Insanus sumo tuis. predicat
gloriam supplicij qui per auda-
ciam pena non times mortem

Andreas respondit. Non
per audaciam sed per fidem. non
timesco penam mortis. Mortis
cum iustorum paena est. mors
uero peccatorum pessima.
Et ideo audire te uolo cum
misterium. ut agniti for-
sitam credas. et credens ad
restauracionem tue anime quod
quo pacto pertingas. Egeas
dixit. Restaurat hoc quod
perisse docet. Numquid
anima mea perit. ut
ad eum me restauracionem
uenire. per fidem nescio quod
asseras. Andreas respondit
hoc est quod te discere deside-
rabam. ut dum perditas animas
hominum docuero. iusta resti-
tucionem eam. per quas mi-
sterium pandam. Primum
enim homo per lignum parui
arboris humano generi mo-
tem induxit. et necessa-
rium hoc erat generi huma-
no. ut per lignum passionis.
mors que ingressa fuerat
pelleret. Et quoniam de immacu-
lata terra factus fuerat
homo primus. qui per lignum
paruarum arborum mundo mortem
intulerat. necessario de
immaculata uirgine natus est
perfectus homo. in quo dei si-
lius qui primus fecerat hominem
uitam eternam quam perdidit
per adam hominem repararet. de
de ligno cuius lignum edampi-
scentie excluderet. Pendet
et in cruce immaculatas
manus. per manus in cruce
ter extensis. Per suam abo-
arboris uertit. estam uellus
acciperet. in se suscipiens
mortalitatem nostram. ut
suam nobis immortalita-
tem offerret. Egeas dixit
Ista uerba illis narrare po-
tes. qui tibi credit. Michi
autem nisi hoc credideris ut

22
sacrificium dno omnipotenti
offerat. in ipsa cruce qua
laudas. te fatigati affligi
papia. Sed andreas re-
spondit. Omnipotenti deo
qui unq et uerq e. ego di-
die sacrifico. No thuris fu-
mi. Nec thauror mugis
cu carnes. Nec hauror sag-
uicm. sed immaculatm aquam
cotidie in altare crucis sac-
ficio. Cuiq carnes postea que
omnib ipse credentiu mandu-
cauerit. eiusq sanguis bibe-
rit. digni qui sacrificatq est
integer pseruat et uiuunt
Et cu uere sacrificatq sit
uere carnes eiq maducate
sunt a populo. et uere sagis
eiq sit bibitq. tamc ut dixi
integer pmanet. et immu-
culatq et uiuunt. **Egeas dixit**
Quomodo potest hoc fieri. Sed
andreas respondit. Si uis
scire quomodo potest hoc fieri
assume forma discipuli. ut pos-
sis edoceri quod quis. **Egeas**
dixit. Ego ate tormentis ex-
igo. huius rei noticia. Sed a-
dreas respondit. Oportet te
hanc prudente tantam iusti-
ciam deuolutu. ut puer tor-
mentis me tibi diuina pa-
dere sacrificia. Audisti miste-
riu crucis. Audisti mysteriu
sacrificij. Si credideris xpm
filium dei uiui. qui crucifixus
e a iudeis uerq dea esse.
pandam tibi. quo ordine
ocisq uiuat agnus. qui cum
sacrificatus et comestq sit
integer tamc et immacu-
latq pmanet in suo regno
Egeas dixit. quomodo agnus
in suo regno pmanet ac-
sit ocisq. et ab omni populo

ut asseris deuorato. **Sed**
andreas respondit. Si
credideris ex toto corde
tuo. discere poteris. Si at-
credere nolueris. nunqua-
tu ad indagandam huius uer-
tatis attinges. **Cum uerq**
egeas. iussit eum in carcere
retrudi. Vbi dicitur esset eda-
sus uenit ad eum multum
do pene. totiq puer ad-
aye. ita ut egeam uellent
occidere. et unq andream
apostoli fratribus ianuis libera-
re. **Quos scilicet andreas.**
hys uerbis ammonuit dicens
Nolite quere dnm nrn ihu xpm
in seditione dyabolica excitare
Nam traditq dno. omni pa-
ciencia puit. Non contu-
dit no clamauit. Nec in
plateis eum alijs damate
auduit. habere ergo silentiu
quiete et pace. Et no solu
meu martiru nolite im-
pedire uerq eam uos ipos
quasi athletas dnm pparate
ut uincatis inimicos intrepidi
do animo. Plagas aut per
tolerancia corporis superetis
Si enim timor timendiq e. ille
utiq e metuendq. qui sine
no habet. Nam huiusq timo-
similis est fumo. et subito
cu excitatq fuerit euanescit
Et si dolores timendi sunt
illi utiq sunt formidandi
qui sic incipiunt ut nunqua
fuerint. Isti enim dolores
aut leues sunt. et tolerari
possunt. aut graues sunt. et
cito manij elidunt. Illi autc
dolores etiam sunt. ubi est
cotidianq fletq. et gemitq
et luctq. et sine fine crucia-
tq. ad quos egeas pman-
re no timet. **Estote ergo**
magis parati ad hec ut
per tribulaciones temporales

Ad eterna gaudia pertingatis.
Vbi semp letemini. semper
floreatis. semper cu xpo
regnetis. Hec et hys si
milia scd andrea aplo per
tota nocte populom admo
nente. dum hys diei ima
ne prumper. iussit pcosul
egras. et adduxit ad se san
andrea. de sedens ptribu
nali dixit. Estinam tenoc
turna cogitaco. reuocare
animu tuu afulencia. et a
xpi tui laude cessare. Vt
possis nobiscu admittere
gaudia uite. Stultu e em
uizu ydoneu. uelle ad passi
one crucis ire. et ignibus
ac flammis se ipm pessimis
destinare. Scd andreas re
spondit. Gaudia teau habe
potero. si credens xpm. a
mittas culturas ydoloru
Xps em me iussit ad ista
quincia. Anq no pui yplm
duo adquisiui. Egras dixit
Ideo te sacrificare compello.
Vt isti qui pte decepti sut
ypli. relinquat uanitatom
tue doctrine. Et ipm die
offerant grata libamina.
Nulla em remansit i adja
ya ciuitas. in qua no tepla
deoz deridita sint et de
serta. et nuc p te itez re
stauzet cultura deoz. Vt
dij qui con te nati sunt
placari possint. et in ma
possis amicia pmanere.
Sim aut diuersa pdefensi
one deoz patiens suppli
cia. et post hoc quas qua
laudasti patibulo. te affigi
pripia. Scd andreas re
spondit. Audi fili mortis
et stipula etnis parata
incendyt. audi me seruu
dni. et aplm ihu xpi. Nuc
usq unius tetu egi. cesu

za fidei. Vt vacois capay.
ueritatis defensor effectus
ydola uana contempneres.
Et dei qui i celis e adora
res. Sed quia i prudena
tua pduans. me putas
minas tuas formidare
quicquid tibi uidet in suppli
cis magis excogita. Tanto
em meo regi ero acceptio
quatu p eiq noie fuero p
manens intormeta confesso
Tunc natus egras pcosul.
iussit aplm xpi tormenis
affigi. Extensq qd cu sep
te tormentis cesu esset. ele
uatus atq adductus e ante eu
Cui egras dixit. Audi me
andrea. et ab effusioe tui
sanguis cosulu reuoca. Qd
si no feceris. quas te fa
cia intorne patibulo. An
dreas respondit. Ego quas
xpi sumus su. et crucis tro
phcu amare debeo. potius
qua timere. Tu aut quia
tus etnis qui tibi debent
poteris euadere. si postq
pbaueris pseueracia mea
uel sic credideris xpo. Ego
em de tuo interitu timeo
no de mea passioe cotur
bor. Passio em mea aut
omig diei spaciu occupat.
aut certe duos. aut multu
res. Tuus aut cruciatus
nec p milia anoz potest
pvenire ad fine. Vnde
desine ia miserias tuas
augmetare. et igne tibi
tu ipse etnu accendere.
Tunc indignatus egras
quia eu affigi pcepit. ma
dans hoc questionarijs. vr
ligatus manibz et pedibus
quasi in cales tenderet
ne dans adfixus cito defi
ceret. sed potiq quia re

longo curia. Cumq; carni
 fies duarent. et. concursu
 maximu factu e populoz
 uoiferantia ac dicentium
 Iustu homo et amiq; dei quid
 fecit. Ut dicit ad autem
 Scilicet vero andreas roga
 bat ihu. ut no impedi
 rent cursu passionis eiq;
 Gaudens eni et exultans
 ibat. et ad octaua sancta
 no cessans. Cu vero p
 uenisset ad locu ubi aux
 parata erat. uidens ea
 a longe exclamauit uoce
 magna dicens. Salue ex
 que in corpe xpi dedicatus
 et exmentis eius taquam
 margaritis ornata. Et qui
 de anteq; te ascenderet dno
 timore tene habuisti. modo
 aut amore celeste obtinens
 puoto suscipis. Scis eni
 n accidentib; quanta mira te
 gaudia habes. quanta mu
 nera parata Securus eni
 et gaudens uenio ad te. Ita
 ut et tu exultans suscipias
 me discipulu eius qui pepi
 dit in te. quia amator tuus
 semper fui. Et semp deside
 rium amplecti te. O bona
 aux que decore et pulchri
 tudinem de mentis dno susce
 pisti. dno desiderata. sollicitate
 amata. et sine intermissione
 quesita. et aliquandiu iam
 concupiscenti animo parata
 Staipe me ab hominib; et
 redde me magistro meo.
 Ut pte me recipiat. qui p
 te me redemit. Et hec di
 cens. expoliavit se. et uesti
 menta sua tradidit carnis
 sib;. Qui accedentes. leua
 uerunt eu in caue. et ex
 tendentes fimb; totu corp; eiq;

sicut eis iussu fuerat. susse
 derunt. Ad stante uero turba
 ingenti milia uiroz. inter
 quos erat fr; egee nomine
 strazodes. qui siml clama
 bat cu iplo. inuito iudicio
 sanu miru hoc pati. Sed
 vero andreas confortabat
 mentes credentiu in xpo
 et hortabat tolleranciam
 temporale dicens nichil
 esse dignu passioe. ad re
 muneracoem copensacois
 etne. Interea uadit oib;
 populq; cu clamore ad do
 num egee. oib; pariter
 clamantes. miru sanu. pu
 dicitu ornate morib;. bonu
 doctore. puu modestu. rati
 onabile. no debere hoc pa
 ti. sed debere deponi de ca
 ue. q; ia scda die in caue
 positu. ueritate pdicare
 no cessat. Tunc egeas
 expauescens ihu. pmitte
 se eu deponi. simul cepit
 ire. Que uidens scilicet ande
 as dixit. Quid tu ad nos
 egea uenisti. Si uis crede
 xpo. sic pmissi aperiet tibi
 uia indulgentie. Quia aut
 uenisti ad hoc tantu. ut me
 soluas. ego penitus hinc
 de ista caue uiuens mor
 fe. deponi no potero. Nam
 eu regem meum uideo. na
 adoro. na in eiq; conspectu
 consisto. ubi sunt angloz gau
 dia. ubi imperator ipse solq;
 regnat. ubi lux sine nocte
 e. ubi flores nuqua mar
 cescit. ubi dolor nuq; fat
 Nec nome tristitie audi
 tu e. ubi leticia et ex
 ultatio sine no habent.
Q aux beata sine amice

tuo ad illam regione nullq
attingit. nullq ingreditur
Sed deus egen miseris
doleo. qz paratq te expec
tat etiq mteritus. Curze
pte miser du aduc potes
ne tunc incipias uelle du
no poteris. Omitentes aut
manq carmifices ad cruce
no patezat penitq attinge
eu. Et nuc sub inde aliq.
et aliq ingrederes se ut sol
uerent eu. nullq poterat
continge eu. Stupbant
em brachia eoz. quicunq
se extendissent ad exsolue
du eu. Tunc beaty ipse.
ad pplm dixit. Oro nos oes
oeb frs. ut pziq unam
oracoem ad dnm deu nrm
funda. et ita me solu pa
ctq. Eo quoq adiuuante.
adqueunt plebs. Tunc bto
andreas apls cu ingenti
clamore dixit. Non me p
mittas dne famulu tuum
ex hac hora ate sepeari
tempq em est ut comedes
tze corpq meū. et me ad te
venire papias. qui uitam
tribus sempiterna. Tunc
em magister meq xpc. que
dilexi. que uidi. que secutus
su que cognoui. que mista
cruce confiteor. Et sic ego
te uno uerbo audiui. sic no
m isto uerbo me exaudi. et
antequa corpq meū de tze
soluat assume. Et cu hec
dixisset uidentibz cunctis. sple
dor nimis sic fulgore ve
nus de celo emiauit. et ita
arcedit eu ut penitq p
ipō splendoe odi huanū eu
no posset aspiceze. Cūqz
pmanuisset splendor fece
dumdie hore spacio. abse
dente lumine. emisit spm
simul cu ipō lumine pgeb

ad dnm. Tunc maximilla
quedā potentissima matzo
nary in specu posita. sta
ti ut cognouit aplm pze
isse ad dnm. accessit ad tze
et suoz solacio cu omi re
uerencia deposuit corpq eiq
et condidit aromatibz. et in
loco quo se constituerat sepeli
enda illic eu sepeliuit. Egen
uero nary cōt pplm. dispone
bat testacoem publicā facē
et ad cesare amfacoem cōtra
maximilla et pplm destinare.
Sed cu ordinat in conspectu
officij sui. adyabolo arreptus
ē. et in medio foro ciuitatis
uolutatus exspirauit. fluncia
tiq ē fr eius cui nome erat
stratodes. et misit seruos suos
dicens eis ut inter biathanathos
sepeliret eu. Ipse aut defunct
tandq eius nichil qfuit dicens
No michi pmittat dñs aneq
ihs xpc cui credidi ut ego de
bonis frs mei aliquid conti
gam. ne polluat me crimē
eius. quia aplm dñi ausq fuit
p amore peccunie occidere. hec
aut gesta sue apud achayam
pinciam ciuitate patras pri
die kalendas decembris. ubi
ecia pstant gloriofa benefi
cia xpi usq in p̄sente diem
Tantus aut timor inuasit
vniuersos. ut nullq remane
ret qui no crederet saluato
nro deo. qui uult oeb hoies
saluos fieri. et ad agnitoez
ueritatis uenire. Ipsi gloria
in scda sedoz dmerz

Passio bte lucie uirgo

 Vm p vniuersū sicilie
pinciam beatissime vi
rginis agathe fama
crebresceret. et syracusanus
populus p milia quinquaginta

ad urbē athenensium sciens
pgeret. contigit ad sepulchrum
sctę virginis agathe deuenire
euthicia cū sua filia lucia.
uenerabili uirgine. nobilissima
syraacusana. ad eiq̄ festiuita
tis gratiam. ipso se mutante.
Cuius mē euthicia p̄. Anos in
fluxu sanguis fatigata. nullo
potebat medicorum remedio
liberari. Igitur die p̄cessionis
mysteria agebat. her eugly
lecto fuit q̄ legit. tacta fuit
brua uestimenti mulierē a lag
uis fluxu saluata esse. Et
dū her lecto recitat. dixit
scā lucia māt̄ sue. Si credis
mō hys q̄ legunt. credi aga
tham passam pro xpi nomine
hoc meruisse. ut semp̄ ipse
ti habeat eū. p̄ cuius noue pas
sa est. Continge ego sepul
chrum eiq̄ adens. et liberaberis
Igitur cū p̄ actis orbis. ipso ab
stessit. p̄strauerunt se ante
sepulchrum uirginis. mē et fili
a. et ceperunt lacrimis flagitare
suffragium. Interea dū orōnis
fluxus tendit. sompni lucia
uirgo arripuit. et uidit sop
nis bram agathę. i medio
anglorū geminis ornata. sta
te et dixit sibi. Soror mea
lucia uirgo deo deuota. quid
amē petis q̄ ipā poteris p̄
stare cōtinuo. Nam et mō
tue. fides tua subuenit. Et co
te saluata ē. Et sic p̄ me a
thenensium ciuitas sublimatur
a xpo. Ita p̄ te ciuitas syraacu
sima deorabit. q̄ iocundum
deo in tua uirginitate habita
dū p̄parasti. Et hys auditis.
expe facta surrexit tenes
et ait māt̄ sue Mater mea
ecce salua facta es. Per ipā
te de p̄car. qui te saluauit suis
orōibz ne tu michi aliquando

44
sponsū nomen. tu ne uelut
de corpore mei potestitate
fructu mortalitatis inquirere
sed oīa que michi data. eas
cūti ad corrupcōis mee ado
re mortale hōiem. da michi
cūti ad integritatis mee sco
rem dñi ih̄m xpm. Cui mē
eius euthicia ait. Omnia que
p̄t̄ tu sui defuncti. ante
noue anos apliaui. poaq̄ q̄
mimū. in patrimoniu tuum
dica uo omnia q̄ sui uel possit
esse. ip̄e meliq̄ nōsti. Tege
ergo p̄iq̄ oculos meos. et q̄
cūq̄ tibi placuerit. de ip̄is fa
cultatibz facito. lucia dixit.
Audi mē cōsilium meū. Non
satis deo carū ē. qui illi hoc
tribuit. quo ip̄e p̄t̄ui non
potest. Sed si uis tibi gatu
esse deū. hoc illi da. quo pote
ras tu uti. Na qd̄ das mori
ens. ideo das. q̄ teā ferre
nō p̄uales. uiuens ergo et
salute tu corpis tenens. da
xpo que possides. et qd̄ michi
te data. sponso dēras. uel
eā cogitabas. xpo inape
trudere. Igitur cū hys cōti
die sermōnaret. uirgo cū
mē. fiebat uerū distractio
et cotidie necessitatibz pau
pum impēdebant. Interea
dū distrahant. p̄dia et ge
me uendunt. ad sponsū per
uenit̄ noticiā. Cuiq̄ solli
citus. cepit inquirere a nu
tice scē lucie. quid hoc est
qd̄ distractionē repentina.
p̄dior et gemarū audisset
Cui nutrix her caute cōfimy
dicens. Sponsa tua iuenit
possessionē uenale. que mille
uel eo ampliq̄ solidas reddi
tu p̄stat. hanc in tuo uoie
cupiens cōparare. uidetur
aliquāta distrahere. Credidit

stultus carnale meramoni
um. et ammu ab indigna
coe reuocans. cepit etia ipse
esse actor uendens. At ubi
pene oia distracta didicit
et paupibz erogata. uiduis.
orphanis. pegrinatibz et
deo seruientibz. pponit hie
i iudicio paschasu consulas
dicens sponsa sua xpianissaz
esse. et contra leges uiue
augustorz. Qua paschasus
apprehensa corripens. cepit
ea ad demonu cultu ab iui
tare. Cui bra lucia dixit.
Sacrificiu ueoz et i macula
tu. apud deu. et prem hor
e. iusticie induas. et orpha
nos in tribulacoe eoz. Ego
uero p istos tres anos. nich
il aliud egi nisi sacrificiu do
nuo. et ia q nichil e qd sa
cificiu. me ipam offero i sac
ficiu deo. hostia uiuentem
Quod ipi placent de hostia sua
faciat. Paschasus dixit. he
uerba tibi sumi sulto nar
zac potius xpiano. Michi
aut qui pmapu deoetra
custodio. frustra ista psequis
Lucia respondit. Tu pmapu
tuoz leges attendis. ego dnu
leges attendo. Tu pmapes
timeo. ego deu timeo. Tu
illos offendere no uis. ego
deu offendere caueo. Tu illos
placere desideras. Ego ut
ypo soli placere concupisco.
Tu ergo fac qd tibi struti
le. et hoc agam. qd michi
psit ad salute anime mee
Paschasus dixit. Patimo
nuu tuu expendis i cu cor
ruptoibz tuis. et deo qst me
rebiy loquis. Lucia sca respo

dit. patimouu meu tu
tu loco constitui. Corruptores
aut nec mentis. nec corporis
mei. aliquando suscepi. Pascha
sus dixit. Qui sut corrup
tores mentis. Lucia respondit
Corruptores mentis uos
estis. de quibz dicit apls
Corruptit mores bonos
colloquia mala. Suadetis
em aiab hominu meretri
cari. et sequi demonia atq
uamissimos lapides colere
Corruptores uero corporis
sut hii. qui te porale delecta
coem pponit epulis sempit
nis. et labente leticia. ete
nis gaudijs ante ponit.
Paschasus dixit. Cessabit
uerba. cu fuerit pucta ad
uerbera. Lucia respondit. Ver
ba dei cessare no poterunt
Paschasus dixit. Tu ergo
Deus es. Lucia respondit.
Dei sumi amilla sum. qz
ipse dixit. Cu steterint an
reges et pudes. ppe nomi
meu. Nolite cogitare. quod
aut quid loquam. No em
uos estis qui loquimini. s
spu sca qui loquit in uobis
Paschasus dixit. Ante ergo
spu sca est. Lucia respondit.
Apls dicit. Quod caste et
pie uiuetes. templu dei st
et spu sca habitat i eis. Pas
chasus dixit. Ego te facia
ad lupanar duci. ut dum
fueris scortata et stuprata
fugiat ate spu sca. Lucia
respondit. Nunqua in qui
nabit corpus. nisi de consen
su mentis. Nam si i manu
mea thura ponis et per
manu mea facias sacrificiu

Deus hec attendit et videt
De sensibq em et de uolunta
tibus iudicat. Nam sic patit
uolatore castitas. sic serpen
te. sic latrone. sic barbazun
Nam si me inuita molari fe
ceris. castitas michi duplicat
ad coronam. Paschasius dixit
Ibi te facia sub turpitudine
expirare. nisi modo ceremo
nijs consenseris augustoz.
Lucia sca respondit. Tu uolu
tate mea nuq poteris puo
care. ad pa consensu. Ecce
corpq meu paratu e ad omne
suppliciu. Tunc paschasius uis
sit uerere lenones. et tradidit
ea illis dicens. Inuitate ad
castitate eius pph. et facite
ea tam diu inludi. qua diu
michi mortua uiaetur.
At illi ubi ea ceperut trahere
ad lupanar. tanto pondere
ea fixit sps sts. ut penitus
moueri no possit. Dredotes
aut simul ex officio. et impel
lentes deficiebat uobq. et xpi
uirgo immobilis pshibat. Tunc
miserut funes in manibq. pe
dibqz eius. et ceperut omis
pariter trahere. Illa uo quasi
mons imobilis pmanebat.
Tunc angustiani cepit pascha
sius consularis. et merore defi
cere. Et uocauit magos ari
spices. et teptoz omi sacerdotes
quiqz des agebat supsticioe sua
conu ea ut moueret. et no
poterat. Tunc consularis ea
oleo pfundi iussit. credens
asserentibq. quod maleficijs sta
ret immobilis. Itē pcepit. et
ad ducta sut multa paria boia
ut ab ipis traheret. et nec
sic pualuerut uirgine mo
uere. Quia em sps sts stabili

5 5
erat. quomo manibq pccoz
moueri poterat. Paschasius
dixit. Que sut ista malefi
cia tua. Lucia respondit. Ista
maleficia no sut. sed sunt
beneficia dei. Paschasius dixit
Que e hec uano. qd puella
delicata. amille uiris tracta
no e mota. Lucia respondit
Et si alia dec milia adhibu
eris. audient p me spm san
dicente. Cadent alatez tuo
mille. et dec milia adextis
tuis. hoc audito plq torqbat
iudex insanus. Progitatoe
tormentoz. quali ea pena
pderet. Cui sacra uirgo da
mabat. Paschasius miserime
Quid auararis. Templu dei si
me pbasti. cede. si uero no edis
discede. Hec paschasius audies
pcepit ministris copiosu igne
circa ea accendi. Ita ut pure
et resina. et feruens oleu sup
ea iactaret. ut celestis co su
marer. eo qd ea ferre no po
terat. que uoce publica cofe
debat. At illa i noie dmi nri
dya xpi stetit sup rogati
ignem immobilis dicens. Ego
rogau dnm meu dnm xpm
ut ignis iste no dominetur
mei. quatinu tibi in sulca pla
deus in dno. Et impetraui
ab eo inducias martizy mei
ut credentibq timore tollerere
passionis. et no credentibq
uoce exultacionis auferere. Tunc
uidentes angustiantē pascha
sius amica eius. miserut gla
dia mergi in uiscera eius
Et cofestim passa. quadiu
uoluit adlocuta e. turbam
circumstantē dicens eis. Dni
nuncio uobis pace datam

caesie dei. diodecimo de reg
no suo eiecto. et maximo
hodie mortuo. Et sic habet
cathaniensiu civitatis. interve
tione sac sororis mee Aga
the. ita me scatis hinc si
zacusane civitati aduo data
si uoluntate dni feceritis ex
corde. Nec uo psequere di
famula lucia. ut dixim gla
dio eiq uisceribq patefactis
ante oculos eiq uincty ducebat
pascasius. Quareerat em
ad urbem romulea. relatio
fidoz. qd fuisse depdatus
pincia. Cui pducty ad ur
bem roma. et ab omi sena
tu auditq. accepit capitale
sententia. Di uero sanctissima
uirgo lucia. de loco ni quo p
cussa e. ponty no e mora
sed neq emisit spm. nisi p
uicantibq sacerdotibq. et sacra
mentoz mysteria e danabq
Omniq iplo respondente
amen. in co festo die. e
misit spm. Et fabricata e
meode loco basilica. in qua
orones eius florent. et be
neficia larguntur omibq co
tinentibq sepulchry eius.
Passa e aut sta lucia ni
civitate syracusana. sub die
ydg decembz. pstante duo
uio ihu xpo. cui est hono
et gloria e seda sedoz

**Amen Passio beati
Sebastiani mris.**

Sebastianus uir
xpianissimq. me
diolanensiu par
tibus exuditus. cuius uo
narbonensis oriundus. di
odecimo et maximo

Impatoribq ita curus erat
ut pmpatu ei pme colio
tis traderent. et suo cu co
spectu uiberent semp ad sta
re. Erat em uir toaq pru
denae. in sermone uerax
in iudicio iustus. in consilio
prudus. in comisso fidelis
in interuentu strenuus. in
bonitate conspicuus. in uiri
uersa mox honestate pclarq
hunc milites qsi prem ue
nerabant. hunc uirum qui
pserant palatio. carissimo
uenerabant affectu. Erat
em uerus dei cultor. et ne
cesse erat. ut que deq pfi
derat gra. ab omibq ama
ret. xps igit cotidie sedu
lu exhibebat officiu. sed a
gebat qtmq hoc sacilegis
regibz esset occultu. Nec
passionis timore pteritus
Nec patrimonij sui amore co
strictus. sed ob hoc tantu sub
clauide trem impatoris p
uulere et agebat absconditu
ut xpianoz animos quos in
tormentis uidebat desistere
confortaret. et deo redderet
animas. quas dyabolus cona
bat auferre. Deniq postq
multas men uites atimo
re passionis erupuit. et ad
corona ppetue glorie mitta
uit. Vps quoq quis esset
apparuit. qz lumē intene
bris latere no potuit. Cla
rissimis igit uiris marcel
liano et marcho duobq ge
minis sibz p xpi nome
in uinculis constitutis. coti
die sola au exhibebat. et
tu ipsis q suis eoz cu
quibz tenti fuerant. Valu
taria fidei consilia nupbat

quibq; suadebat ut fugitiva.
 sed blandimenta respicerent
 et momentanea tormentoz
 genera no timerent. Quibq;
 vltimis consolacoibq; cu acq;
 escerent. et uerbera carnis
 cu p seueranti animo trāsiret
 capitale usq; subire sente
 cia. Ea saluet vacoe. ut si eo
 de momēto quo decollandi
 erant. sacrificijs cōsensissent
 Et parentibq; suis et filijs. et
 coniugibq; suis. uel facultatibq;
 redderent. Erant em̄ no solu
 ut diximq; genere clarissimi.
 uiri. sed et facultatibq; ditati
 Quoz erat pater. tranquillu
 nus noie. et mater maria
 a uocabat. qui illos sequebat
 cu uxozibq; eoz et filijs. Nimi
 o em̄ in eoz nepozibq; duceba
 tur affectu. Unde serm̄ e. ut a
 cronacio urbis rome pfecto
 tri ginta dies inducias impe
 traret. In quoz spacio agere
 cu eis. quatuz ad thuzificandu
 ydolyb consentiret. Adentes
 itaq; amici eoz adeos. repe
 ruit dicere. Unde uobis ta du
 au tamq; ferreū pectq; quod
 carnicem patris patit abicere
 et uzi ra decerpere nouos.
 ptus afferre. Na ille partus
 dolores suos consolacionibus
 supabat. da in uio duos filios
 pareret. et genuū patris fo
 ueret filioz affectu. Nūc ued
 insanabilis dolor. in consolabi
 lis pena. inremediabilis au
 tianus. in comparabilis pube
 quo spei gaudū tollit. uita
 contempnit. respuit gloria.
 et contemptus omibq; pietatis
 affectibq;. mortis atrocitas ap
 petit. **O**bscramus uos o ami
 ti tñi tandem his date cladiq;

finē. et pced esse dulcū fili
 orz uel ammoniti memetote
 hec et his similia amias
 dicentibq; misera se clamans
 mat̄ aduenit. et soluto capi
 te canos. sue senectutis oste
 tans. in cōspectu eoz ueste
 qua pectq; tegebat scidit.
 et cunctis flentibq; ostēdebar
 eis laxis pellibq; quas suge
 rant mammās. et blandim
 ta q̄ in fancie eoz exhibuerat.
 euulando lacrimis memorabat.
Diebat q̄ ad ambos. Tu in
 semp plus blanditus es fili
 et tu ampliq; uerecundatus
 es. Nullo imagine mea pe
 peri. me p̄ nos uultus.
 effudi. Tu p̄i utilid. iste si
 mulhor. heu me miseram
 circuallat me ex omni pte
 incomparabilis luctus. maudi
 ta miseria. et gemmata or
 bitas nullis penitq; tribula
 oibq; comparanda. **O**mnitto
 filios. ad morte ultro tenderes
Quos si michi hostas aufferet
 p̄ media sequezer bella rap
 tores. Si iudicia uolenta ad
 cluderet. carate simul izu
 pere mortura. Nouū hoc pe
 reundi genus e. in quo carnis ex
 rogat ut feriat. uita optat ut
 pereat. mors inuitat ut ue
 niat. Nouus hic luctus est
 noua miseria. in qua natuz
 inuentus sponte ammittitur
 et parentū miseranda cogit
 senectus ut uiuat. **I**ta et
 his similia m̄e psequete
 infirmus et grauis ra semo
 pat̄ manibq; adduat seruulo
 ra. et cygneo capiti pulue
 re sic aspergens. huiusmodi
 dabat uoces ad celū. **A**d mor
 te ultro p̄ficientibq; filijs.

uale didurus adueni. ut uniu
sa que a filijs sepulture mee
exhibenda paraueram. Ego ni
felix filios sepulturus expeda
O filij mei baculus senectutis.
et gemma meorum uiscerum lumen
Nati feliciter. et ipse educati
excellentissime memorie. et in
genij singularis. omniumq; libe
ralium pericia litterarum imbuti
que est ista repentina insanie
stra uoluntate premita. que mo
tis uos fecit esse amatores.
Numquam ista iuuentibus placuit
Numquam mortuus sui amo
re induxit. ad quoscumq; aut
peruenire potuit. uolenter ad
missa est. et non est penitus ab il
lo iuente suscepta. Si hanc
nudus debitor sub avaro fene
ratore positus. nulla ratione
potest dilige. et non solum non
diligere cognoscit sed timere
qua ratione eam appetit. qui et
bonis exhiberat omnibus. et pe
nitenti illi nichil debet. Venite
iuuvenes. et flete superiuuener
sponte percutentes. Venite huc
seniores. et mecum super filios
plangite. qui uos uiscera pa
terna habere satis. huc acci
dite pres. et prohibete talia.
ne talia patiamur. deficiate
plorando oculi mei. et cali
gine ad uicem fundentes flu
mina lacrimarum. ne uideam cedi
gladio. quos dum leui uirga
tingere. tremui. dum tristim
tes uidere expaui. Igitur dum
hec et alia senior ageret.
ecce amborum duces cum matris
ipsum ueniunt. et aspectibus
eorum priores infantulos offeren
tes. has eis euidentes uoces
effundunt. Quibus nos sequitu
ras relinquitis. Quibus coniugij

uri traditis caritate. Qui pu
tatis erunt horum infirmis dominum
et domorum uestrorum audissimum
pauisores. Qui erunt uestre oc
cupatores. familie. uel qui sibi
diuisuri sunt uernaculas quos
nutrisse. heu quam feroci pectus
heu quam impio crudelitatis
genere parentes despiciatis. A
micos respiciatis respiciatis. ux
ores abiciatis. filios abiciatis
et uos ipsos ultionem carnis
abus exhibetis. In tercia dum
ista dicunt. et alia referuntur
inter uxorum lacrimas et filiorum
suspiria. ceperunt milites christi.
mollescere. et animos suos flec
tere ad dolorem. Hunc spectacu
lo ut superius diximus. intueat.
seus sebastianus. uir per omnia.
christianissimus. que occultabat mi
litaris habitus. et dauidis ob
umbrabat aspectus. At ubi ui
dit athleticas dei. minus certa
minus pondere fatigari. in
medio eorum se obiacens dicit.
O fortissimi milites christi. Om
structissimi diuini filij bellato
res. per minima uirtute perueni
stis ad palma. et per misera bla
ndimenta mulierum. coronas de
perditis sempiternas. Ediscat
ergo nunc per uos christi militum fo
ritudo. fide potius armorum quam
ferro. Nolite uictoriarum uestrarum
insignia mulierum blandimentis
abiciere. et subiectas pedibus uest
rastis deuidi teruices. ad re
diuina. iterum bella laxare. Cum
uis quamuis seua contra uos ex
titerit. et per quam iniqua misera
cia. senior tamen efficit ista re
petita. Erigite igitur atterentis
affectibus trophaeum uestri cer
taminis gloriosi. Et nolite il
lud omnittere fletibus puulorum

77
Istos quos plorantes attenditis.
gauderent hodie. si poterant
scire quod noscitis. Agitur cum hec
beatus sebastianus indutus clamide
succinctus balteo ex suo ore pro
ferret. subito per unam horam. sple
dore nimio de celo ueniente.
illuminatus est. et sub ipso sple
dore pallio candidissimo amic
tus uicinis stetit iuxta eum
hec aut agebant in domo pa
misiimus nomine nichostrati. apud
que custodiebant marcellianus
et marcus. Cui nichostratus
habebar uxore nomine ioc. hec
ante sex annos exigitudinis in
metate facta est muta. per
dena tamen audiendi et intel
ligendi. non solum non amiserat
uerum etiam et melius quam prius
licuerat auribus. sermonem obtine
bat audire. hec itaque cum intel
lexisset orationem. quod beatus sebastianus
dixerat. et tantum lumine circa
eum uidisset. cumque omnibus tremefacta
miraculi stupore teneretur. an
nuebat manum omnibus. ut qui
exprobriandi esset. qui tam euide
ti asseratione non crederet. Et
genibus eius aduoluta. rogare
eum manuum iudicio cepit. Tunc
beatus sebastianus cum uideret eam
cordis secreta. lingue expressio
dedicare non posse. causas huius
silency percontatus. didicit ser
monibus illi copia nimia infir
mitate ablata. Tunc beatus
sebastianus dixit. Si ego ue
rus christi seruus sum. et si ue
ra sunt que ex ore meo hec
mulier auduit et credidit
iubeat dominus mecum ihesus christus ut
redeat ad eam officium labiorum
Et aperiat os eius eius. qui ape
runt os zacharie prophete domini. Scit
tunc ergo ad hanc uocem se be
bastiani. exclamauit uulgo uo
ce magna dicens. Beatus

est tu et benedictus sumo oris
tui. Et beatus qui credunt per te
christi filium dei uiui. Ego enim ui
di adis meis angelum ad te ue
niente. de celo. et librum ante
oculos tuos tenente. ex cuius
lectore uersa summois tui ora
cia decurrebat. Benedictus qui
omnibus que locutus es credunt
et maledicti qui dubitauerunt
uel in uno uerbo ex his omnibus
que audierunt. Cui sic auro
ra superueniens uersas tenebras
noctis excludit. et omnium oculis
lumen quod uox ceca negauerat
reddidit. Ita lux frumit uox
omnem caliginem. omni igno
rantiam. extersit. et sepe
nimis post tenebras deo me
tibus reddidit. Ime enim non
solum incredulitatis tenebras
exclusit. uerum etiam sermonibus
mei hostium. quod per sex annos
clausus fuerat pate fecit. Vi
dens autem nichostratus uix eius
tanta mirabilia christi in sua
uxore celebrata. cepit pedibus
eius aduolui. et indulgentiam
petere. pro quod imperiali et
profectorio missi. scos dei habuis
set in uinculis. Et auferens
ex manibus eorum ferreros neque
genna eorum amplexu. rogare
cepit ut dignarentur abscedere
dicens. Quam beatum esse. si
pura mereri possem salute
constringi. forsitan sanguinis
mei effusione abluerer. ut mo
te illa penam euaderem.
et ad uitam illam peringerem
quam uobis deus pro os domini mei
sebastiani. manifeste digna
tus est. Dixit autem beatus seba
stianus ad primistrum.
iuxta dignitate tua. et ce
nape christi magis primistrum
qua profecti. Audi itaque consilia
mea. et oes quos carcer in

cluse. Omnesq; qd vincula tenet
quos ex gestula coficit. in unum
redire iube. Quod cu feceris
dimittis sac' sac' legis adhibeam
Et cu omnib; qui credere no
luerint. mysterij suscipies sa
cramentu. Si em dyabolus xpo
scd' auferre conatur e. et co
natur. quanto magis uos pre
tatis argumeto. hos quos dya
bolus iuste lucratur e. debent
curare. et suo restituere creatori
Et nichostratus ad hoc respon
dit dicens. Quomodo iniquis
et criminosis. possit sac' comit
ti. Sebastianus ait. Saluato
re. peccatoribus sua nobis dig
natus est exhibere p'sentia. et
ostendit mysterium quomodo oia
p'ca et crimina homini au
ferantur. Inter m'ia conuersi
omnes tue. hoc nunq; promit
si tu conferas xpo. presto est
remunerac'o eius corona ma
trij. habens scilicet uirtutu om
niu inmarcescibiles flores
eternae uite gaudijs p'fuitos
Audiens hoc inconstatus pri
uiscimus. abiit ad claudum
cemenariensem. et uisit
uinculas p'sonas reorata
ad domum eius adducere di
cens. Proxima sessione oes
discipulos uolo ut cu illis
xpianis. qui apud me sunt
presto sint. ne aliq; discussio
in p'fectorie de esse possit
p'sona. Igitur cu omnes ad do
mum promissimij adducti asse
rent. catherina uoxib; uinc
ti. hoc uo eoz uir dei poli
carrus alloquitur. Crimina
dyabolica. diuinis uirtutibus
cedant. reaty uir promissimij
Et uidens turbas credentiu
saluauit eos omnes cu gaudijs
et ait. Beati omnes qui au

ditis uoce d'ni n'ri ihu xpi
dicentis. Venite ad me omnes
qui laboratis et honorati e
stis. et ego uos requiescere
facia. Tollite iugum meum sup
uos et disate q' mitis sum
et humilis corde. et inueni
ent requie animab; uestris
Iugum em meum suauis est.
et iugum meum leue. Vos
itaq; fratres mei quos habetis
matris unda diluit. et con
secrando deo omnipotenti.
carissimos filios fecit. phor
q' p'posito suo scd' reuocae
conati estis. bassimos mili
tes xpi. opus uobis erat
penitencia. ut p' ipam ad
dulgentiam ueniretis. Nunc
aut q' ad tanta gloria accessi
stis. ut etiam ad passionem aq
dolentes alios reuocae uolui
stis. ad ipsa desideratis gra
tante curae et libent. uictis
artificu xpi e. Na ipsu que
uas electionis sue e digna
tus e. et uoluit iugum gen
tium dare. No solu a pietatis
p'posito animos fidelium reuo
cabat. sed etiam uolentes a
xpo recedere. lapidib; tu
cidabat. hunc uobis ipse do
minus aplij condonauit. bi
buit q' nobis ex saulo paulu
et dedit eade sine ex profesu
tore doctore. diuitor passiois
factus est. qui p'se uocis acto
nerat. Et qui in alienis af
flictionib; prius gratulabat
postmodu in suis p'secucioib;
letabat. Ipse qui tunc i apli
sua uirtute ista exerceat. ipse
nunc de ipso inferioru conda
u. et exipsis draconu fan
ab; animaz uiaz captiui
tate eripuit. Et uobis no
atenebris ad lucem uenientib;

etne vite ianuam patefeat
 Cuius ergo omnes demones
 qui sunt tenebrarum filij
 conzistant. et omnes sa an
 geli qui sunt filij lucis gra
 tulentur. Accedet unusquis
 qz et det nome suu. ut
 hodiezno die usqz ad uesp
 um pcurrente ieiunio. fe
 stiuu baptisimatis sacra mentu
 et oportuna tempqz iudiat
 Iustum est eni ut lex amor
 tali mundo abscedens. ad no
 stras mentes immortales
 accedat. et isto sedo uolun
 tate inluto tenebrarum. nos
 aqua sacrificiois ablui. et re
 mundari. et ia sinceritate
 nudari. Alacres pgamus ad
 xpm. hec et his similia p
 sequente polizapo. uniuers
 si gauisi sunt. et unusquis
 p nome suu festinabat pri
 us qua interrogaret offerre
 Cumqz hec agerent. uenit
 claudius comentariensis ad
 pmissumqz incostrati domu
 ubi ista agebant. et dixit
 incostrato. Vehementer pfer
 tura comota est. quod psoas
 reoz tue domiqz tundi iussisti
 custodia. hac de causa suis te
 iussit aspectibus pferant. Vi
 de quale debeas interrogatus
 dare responsu. Ingressu ita
 qz ad pfectu incostratus. cu
 fuisset interrogatus. cur eas
 psonas quas carceris clausu
 retinebant. ad sue uoluerit
 domiqz mancipare custodia
 Respondit ei incostratus.
 Simplitudinis me iussu. x
 anas me domu mea cu
 stodiendas suscepi psonas
 quibz ut passiois froze

incauzem. reoz illas feci so
 tiare psonis. ut iussioni uae
 et pfluasioni me si no cosen
 su suo. saltim alieno exprin
 to consensu. et metuant
 me simili eos pena condudat
 libentissime igit hec audiens
 pfectus. dimisit eu ase di
 cens. magno te censu. a pa
 rentibz eoz remunerari fa
 ria. cu pte sui illis fuerant
 incolumes. filij restitui. Pen
 tens itaqz ad domu sua nico
 stratus pmissumqz cu dau
 dio comentariense. cepit ei
 uniuersa referre. Et qliter
 scs sebastianus cu sit amicus
 sinus impatoru xpianissiqz
 sit. et in ezudicoe. diuina
 pfectqz. et qualiter animas
 xpianoz sua exhortaone
 reuocasset. et quod satis ydo
 nea assertionone ista uita fugi
 tua. et imaginaria esse. et
 sic du teneri putat iussu
 Narrabat eia quid uenice
 lux de celo repente plustrass
 eu et quomodo uxor eiqz que
 p sex anos muta fuerat fe
 cit loqui. Cum hec narrat
 nichostraty claudio. corruit
 ad pedes nichostrati claudiqz
 dicens. Ex amissa conuge du
 os filios habeo. ex quibus
 unus ydropis morbo fatigat
 alius diuersis opprimitur
 uulneribz. Rogat eu ut uibe
 at eos iustrari. No eni du
 bito qd ille qui potuit fa
 cere ut post sex anos loqr
 uxor tua. faciat si uoluerit
 ut ad filios meos. sanitas
 redeat. Et hec dicens. pri
 fuit se ad domu sua. et

fecit me manq addua du
os filios suos. Et introdu
ens eos in domum. ubi erat
sa dei. precat eos ante pe
des eoz dicens. Nulla pe
tus dubietatis signa i corde
meo remanserunt. sed ex to
to corde credens. qd xps q
coluis ipse sit uerq deus.
Detuli huc duo mactemeta
mea. credens qd possit p
uos amoztis pido liberari
Diamt e omes. simul uizi
dei. Omis quos hic aliq in
firmis hodie tenet. mox
ut xpiani fa fuerit. salua
bunt. Cumq clamaret
claudiq credere et desiderare
se fieri xpianq. iussit. sed po
licarpus ut daret omisi
nora sua. Primg itaq dede
noms sui tranquillianq. p
marcelliani et marci. Post
huc ex amicis eoz driston
Crescencianq. Euthicianus.
Urbanq. Vitalis. et Iustus.
Post hos. Nichostratus p
misirinus. et castoriz fr
cius. et claudiq comentari
ensis. Post hos. filij dau
dij. felicissimis et felix. p
hos me marcelliani et ma
ci. Post hac. symphozosa.
uxor claudij. et Zoe uxor ni
chostati. Post hanc omis
familia q erat i domo mio
strati. anime triginta tres
pmsu sexq et etatis. de
hic omis qui uincti fuerat
hac de carceris scalore adduc
ti. anime sedecim. Igi omis
isti sexaginta. dscos policar
po pspitezo baptizati. et a
sco sebastiano suscepti sut

feroz aut mres. facte sut
Beatrix et lucina. Primg
itaq claudij filij ijdopici
uini. et alia vulnereibq ple
ni. Mox ut i noie trinta
tis intinxit. Ita de fonte sa
ni leuati sunt. Ut nec sign
in eis alicuiq morbi pristini
remansisset. Post hos aut
infantulos tranquilliq p
scoz. qui ita podagrico et
cyzagrico fuerat doloē cotrac
tus. ut sic sup dictu est. uix
i manibq portaret. hunc du
exueret indumeto. et ille in
tollezabili dolore torqueri si
diceret. interrogat eu poli
carpus dicens. Tranquilline
si ex toto corde tuo credis vni
genitu filiu dei dnm nrm
ihm xpm tibi posse salutem
conferre. et omibq pacis tuae
i dulgencia condonare. ore
prio edicto. Tranquilliq
respondit. Ego indulgencia
sola pacis meis dari desideo
et credo. Ceteru si post bap
tismatis huiq purificatione
indoloribq no fuero. no po
tero in fide xpi ulteriq dubita
re. Et ex toto corde meo re
dens. in mea mente conse
ssi. qd filij dei sit dms ihis
xps qui potest animabq et
corporibq salute tribuere. et
ad uitā ppetua reuocare.
hec cu dixisset uoce magna
omis sa p gaudio lacrimas
effundebant. et rogabant
dnm ut fidei eiq. fructum
ostenderet. Sed igit poli
carpus confessor et pspitee
mox ut aismatis eu vni
it unguento. et interrogauit

9
en iterū si acederet ipse
et filius et spū sctū. statim
ut respondit credo. soluit se
manū eius q̄ erat nodose
Et genua simul ac plate
pede ei. Ita sunt in colu
mēs reddite. Ac si pueru
lus renouatū pedibq̄ suis
i fonte descenderet. dam
ans et dicens. Quis deq̄
uerq̄ unq̄ que. miser iste
mundq̄ ignorat. hoc ita
p̄ ordine suo baptizato. Vni
uersi put̄ cōpetebat bap
tizi sunt. Et p̄ dies seden
que sup̄ erat dilacis qua
meruerant. in laudibus
dñi p̄ durantes. Dicebat
dies et noctes. in hymnis
et anticis. et q̄s̄ fideles
miltres p̄abat animos suos
ad imitandū pro xpi no
mīe in martiriū bellatū
Ita ut mulieribq̄ et infā
tibq̄ ut dixi amor ferue
ret martirij. et iure se
ad confessionē s̄i nomīs
cont̄ dyabolicas artes p̄a
razent. Tunc romanius
urbis p̄fectq̄ cū unico filio
suo dedit nomē suū dicens
In hoc deside mea certos
uos esse conuenit. In quo
cāā filii meū xpianum
fieri meū exopto. Cui b̄s
Sebastianq̄ dixit. Videne
sola recuperatione tui cōpis
te fieri xpianū h̄es. sed in
gib̄ spe uite et̄ne facias in
tem̄ tua purā. aduidenda
rationē ueritatis. Nisi enī
agnoueris quis sit creator

tuus. nō poteris salute
uere qua q̄ris. Ad hec
romanius p̄fectq̄ dixit. Er
go rusticos et simpliciss
hoies nō uidemq̄ esse xpia
nos. Ita ut inter mille ui
ros unq̄ ueritatis unum
qui possit uel p̄monū disci
plina aspiciere. Nūquid hij
omēs ad istā inquisitionem
attingere potuerūt. dū fie
rent xpiani Sebastianus
dixit hoc responsū tuū.
nre partis affirmat asser
tio. Nā ab origine mudi cū
rusticulis et pastoribq̄ qui
unq̄. deq̄ habuit rationē
Et iux̄ finē mudi nō ele
git gramaticos et oratores
sed piscatores et simplices
et ipis tradidit noticiā suā
Romanius p̄fectq̄ dixit.
Cur me p̄zig dicit debere
agnoscē quis sit creator
meus. que nisi cognoue
rit salute in uere nō pos
sū. Sebastianq̄ dixit.
Quī multos deos et mlt̄
tas deas coluisti. Nisi ego
hos a corde tuo excluseris
Et ymagines eoz̄ confre
geres. et cognoueris unū
et uerū deū. uitā et salute
uere nō poteris. Roma
nus p̄fectq̄ dixit. Iudicāq̄
michi quis est unq̄ et uerq̄
deus. Sebastianq̄ respo
dens dixit. Si serui
tū ad hauriendā aquā
miseris. dū ad fontē ue
nerit aspiciat prius neso
des aliquē inty lateant
et nō ausq̄ ē aquā tuas

mittere nisi illud mundum
asordibus uiderit. Et nos tibi
quomodo tradimus fonte ueri
tatis. nisi prius te ab omnibus
sordibus et ydolorum squaloribus
feceris alienum. Comacius
perfectus dixit. Et quo ordine
alienum potero effici ab eis.
Sebastianus dixit. da nobis
potestatem. ut omnia ydola que
intra domum tuam reuerimus
lapidea confringamus. lignea
incendamus. aurea uero ad
argentea. uel circa consple
mus et pauca eorum egentibus
diuidamus. Comacius perfectus
dixit. Et si hec feceris
tuis. quid in fructu accideris
Sebastianus dixit. Cum hoc
factum fuerit. omni feruore
tuorum quorum nodositate con
fringentis. statim consecris sa
nitatem. et quasi qui nunquam
doleris. ita pedibus tuis in
caput eorum. et agnosce
quod inimicos tue salutis do
xeris. Tunc uero parente
hunc esse. qui te statim ut eius
notitia atque cultura reuene
ris. restaurat et saluat.
Comacius perfectus dixit. No
lite nosmetipsos ad hanc in
iuriam deponere. sed seruis
meis precipia. et ipsi uniuersa
sua confringant. Sebastianus
dixit. Dubij et timidi
et infideles si ea conspice
runt. inueniet dyaboli per
quacumque negligentia eorum
occasione ledendi eos. Et
statim ut lesi fuerint. dicent
infideles eos propterea lesos
esse. qui ydola conspexerunt

Nisi quis lorica habens
non cepit ictibus sagittarum
Galea enim et scuto. et asta
utitur. docta manus in prelio
et impetu ferendi auda
cia. que terga uersare non
nouit. his ergo qui scuto si
de muniantur. et lorica
teguntur christi protegentur. habe
tes galeam spei et salutis
ipsa est tutum uirum certam
dignant enim acerrime. et
fortiter uincunt. qui contra
uisibilem hostem. die nocteque
insurgibiliter plantantur.
et sunt texti in omnibus me
bris. fide potius armati quam
ferro. Comacius perfectus
dixit. fiat uoluntas dei et
ura. Tunc sanctus polycarpus
presbiter et beatus sebastianus pro
cruentes se orauerunt.
Et post orationem amplius
qua iuuenta. ydolorum signa
ta confringentes. ceperunt
gratias agere deo suo. Post
hec accedentes ad Comaci
um dixerunt ei. Confringentibus
nobis ydola. tu debuisti sani
tatem recipere. uide ne forte
aliqua signa infidelitatis in
animis relicta sunt. quoniam apt
nos certum gerimus. quod sit
aliquid quod quod non dum est fact
um. Aut si omnia fracta sunt
quid animi geras. nobis
euidencius manifesta. Que
aut perfectus. habeo inquit
oluntatem arbitrium. in quo
omnis disciplina stellarum ac
mathesis. mechanica ar
te uidetur esse constructa. In
cuius fabrica per meum tarqui

nus. Amplius quā dūcta
pondera auri dimisit ex
pendisse. Cui sebastianus
dixit. Si hunc tu integrum
habere uolueris. tempus
franges. Comacius perfectus
dixit. Quid enim mathesis
aut ephemeridibus. Numquid
aliquo sacrificiorum ritu colitur
mensis et annorum cursus
certo tempore pensatur et ten-
ditur. et lunaris globi ple-
nitude uel diminutionis di-
gitorum motu. rationis mi-
nisterio. et calculi computa-
tione. prouidet. Sed pol-
tarpus dixit. Illic signa le-
onibus. et capricornij. et sa-
gittarij. et scorpius et thau-
ri sunt. Illic est iaziete
luna. in cancro hora. in lo-
ue stella. in mercurio popi-
ca. in uenere mars. Inor-
bus istis monstruosis demo-
nibus. hec res iniuriam deo
cognoscatur. Ita christiani uere
citant. ut non solum ipsi non
audiant. non credant. non te-
neant. Verum etiam nec illos
amicos habeant. qui huius
modi nugis suis occupant
pectus. Omnia enim ista
deceptionibus ministra sunt.
quā similitudo ueritatis.
non ipsa ueritas. dixit et
Comacius perfectus. Cuius
non nunquam prouidet. Se-
bastianus dixit. Ita omnia
vanissima esse et falsa christo
reuelante cognominem. que

10

tibi nunc manifestus appi-
mus. Precepe hodie ad te
mathesis uenire doctore
cui dicas illo tempore aspice
te casibus laborasse. et nunc
per quas stellas. hoc tibi eue-
nerit mali. Responsa eius
pauidubio talia erunt. quod te
pus tuum amaliciose mar-
te susceptum est. aut fati-
ng apostaticus fuit. aut
aureus tuus ex dyametro
susceptus est. aut climathe-
riaca tibi in centro sunt na-
ta. aut funditus fuit tunc
malo. aut scemate. aut
inuisibilis. aut immobilis
existit erga te oris stellas
hec et huius similia cum
dixerit. rationes tibi uer-
similes assignare nititur
et approbare. Age nunc ite-
ro alteri mathematici.
cui ipsas horas. Ipsius
tempus in bonis tibi exube-
rante casibus dicas. Nunc
uidebis eum rationabilia
scemata et infinita offerre
quibus approbet per ipsos te-
poribus tibi euenire debue-
runt bona. Circuli et em-
tenet ex parte collectum.
In quo diuersas et uarias
causas accipit. ex quibus
occasione accipiat dicendi
quod uelit. Ita et futura
cum penitus prouideri non possit
climateriaca dixerunt id est
dubie rei et incerte prou-
ista. Ita diuersis temporibus

naui naufragio perierunt
Et una hora diei uel nocte
exiit. alter ad mendicitate
deponitur. Alter ascendit
ad regnum. Et in uno pho
innumerablem multitudinem
fecerunt. Et in uno die in
uno puncto a thomi due
nate forme. una efficitur
ipudica. alia casta. Ergo
nec meritis uitupanda e
nec casta laudanda. Certe
legum latroces et principes
sua sua puaricantes pu
niri. Et ideo foru. et
ideo iudex. ideo fuit iura
ut iusti recte laudat. et
iusti merito puniantur
Et hoc uolo esse existimes
quod tempus non da saluati
ostendis. Na si ex integro
ate inimici generis humani.
uoluisse eorum pfliga
re. in te qd uox est di
disalles. Audiens hec co
matus pfecty dixit. De
us ille e deus. qui uos
tales pbat habe cultores
Na omnis sermo ue ita ra
tombg affluit. ut et pe
tude ad ratione uera me
tes educat. Unde etia hoc
ipm qd ad ornati domus
uiliu su excepisse. ne i
pediat salua mee eiq i
columnas dissipet. Credo
enim et hec fides mea e
qd hec oia q xpianitatis
lex abhominatur ac qlybz

ex integro ra si ante sepa
rauero. et pte mercat
salute consequi et futura
Audiens filij eius tyburig
dixit. Nulla parare uacoe
hoc opq passu et respabile
deca. Sed ne po ne salu
ti uideat uenire contrarius
ascendant duo dibana. et
accensa ante ianuam abilis
parentur. ut ai destructu
fuerit ab eis. et po meus
no recipit sanitate. ambo
dibanis ardentibg dimigat
Audiens aut hec po phibe
bat fieri. Ea no non son
no metuebat pmissu exitu
Vox etia constans dibana
parari hortabat. Tunc ac
cesserit admissa ydola
cristallina et olouitica. et
omne illud mechanicu. et
subito du scz manibg fra
gerent apparuit ante odos
aromatij pfecti. iuuenis. cuiq
facies flammis radiabat aspe
tu. et dixit ei. Misit me
dnus ihu xpo in que credi
disti. ut oim membroz tuoz
recipias sanitate. Nox ad
hanc uoce tantu. sanissimq
reddity est. Et stat cepit
currere post iuuenem. ut pe
des eiq oscularent. At ille
iuuenis dixit ei. Vide ne
contingas me. qm no du
happismatis satisfatio te ablu
it a scoloribg ydolor. Vides
hec tyburig filij eiq. aduol
uit pedibz su poli capi pbi.

Iste Iste aut romanus p[ro]f[er]tus
 tus asringebat plantas b[ea]t[us]
 sebastiani. Et ambo vna voce
 clamabant. Verus de[us] x[ristus]
 verus et omnipotens vniuersus
 filius dei. que p[ro]dicatio vob[is]
 m[is]teri e[st]. Tunc sebastianus
 dixit ad romanu[m] p[ro]fectum
 Sic ipse vobis. p[ro]m[iss]ionem
 p[ro]me. cohortis egi. sed v[er]u[m]
 sit malicia ho[m]i[n]u[m]. nescire o[mn]i-
 um deorum. Sed ad hoc ta-
 tu[m] sub clamore lateris vo-
 luit. ut nutantem animos in-
 strueret. et dubitates co[n]su-
 tes extirperet. Ne passionu[m]
 dolorib[us] cederent. quos fides
 effecerat bellatores. Tu aut
 amplissime potestatis ap[osto-]
 lici gerens. no[n] poteris te
 incipere. neq[ue] aspectu[m] tuu[m]
 tollere. neq[ue] iudicandis ne-
 gotijs abstinere. Simulad
 igit[ur] e[st] e[st] e[st] tibi ip[s]i
 postula successor[um] ut
 possis libere ab occupatio-
 nib[us] m[un]di future vite
 rudimenta suscipere. Et
 sed a[n]t[er] natiuitate[m] i[er]u[s]a-
 lem. effugatis et[er]nis p[ar]te-
 rib[us] p[ro]fectis. Eade[m] itaq[ue]
 die mittat ad amicos
 suos in palatio posites
 p[er] quos testimonialia
 scripta suscipere. tyroni
 iud[ic]i[um] anteq[ua]m baptizaret
 accepit. Quid memore
 q[uo]d plenissime fidei fuit
 quaq[ua]m a[n]t[er] i[n] genij con-
 i[n] fide[m] affecta co[n]stitit
 rat. Nam in i[n]t[er]u[m] au[tem] quod

fac[is] in fontis sit vnda
 p[ro]fusq[ue] mentis e[st] fides
 euidenter emouit. In
 terrogat[us] si crederet
 dixit credo. Et interro-
 gat[us] v[er]u[m] renu[n]ciaret
 om[n]ib[us] ydolis. Respondit
 abrenu[n]ciare. Prosecuta e[st]
 i[n]terrogatio sacerdotis. ut
 renu[n]ciaret om[n]ib[us] p[ar]tibus.
 At ille ait. Ista p[ar]tibus
 debuisti i[n]quirere anteq[ua]m
 hanc aquam celestis regni
 i[n]trarem. Ille aut[em] rem[em]-
 u[n]t me no[n] baptizatus ve-
 stimenta mea ut om[n]ib[us]
 quib[us] p[re]i[us] sum[us] i[n] u[er]o
 indulgentiam. om[n]ib[us]q[ue] debito-
 rib[us] meis cyrographa re-
 stitui. Si au[tem] uolentes
 ab illi[us] aliquid. integru[m]
 reddi p[ro]cipiam. Duxit iud[ic]i[um]
 post uxoris lib[er]u[m] co[n]u[er]-
 s[us]it. et ip[s]o dote[m] et ma-
 ritos tradam. Ab o[mn]i nex-
 u secundi i[n] genio p[er]uato ul-
 publico actui meo[rum] nodos
 exsolua[m] et ita demu[m] p[ro]mitta-
 me renu[n]ciatur[us] om[n]ib[us] p[ar]tibus
 dyabolicis. et voluptatib[us] m[un]-
 di. Dicit ei polycarp[us]. Be-
 ati orem te celestis vnda q[ue]
 fundet. cu[m] ea q[ue] arbitratu-
 tuo dicit te esse factu[m] te
 ta festinat[us] compleueris
 Nam et quadagesimo te
 p[ro]p[ter] ideo baptizandus i[n] i[n]t[er]u[m]
 ut tot dieb[us] ip[s]e desat ve-
 niantur[us] se om[n]ib[us] arti-
 bus i[n] i[n]t[er]u[m] et m[un]di t[er]m[in]e
 cyro. h[ic] qui uerissim[us] uoluit

dicione mili-
 tie p[er]

effia xpiani. Tunc tiburam
iuuene sapientissimū dixit
pater. Si tibi veniendi
negoy tempy flagitas. e
go qui adhuc susceptus
era negocia soly. suscep
tione voluntati veniā
Et qui futury era aduo
catus ad agendas causas
mortalium suscipia xpiani
tate ad agendas actiones
angelicas. Cū vny esse ce
pero ex eoz nūo qui eter
nā vitā attingit. et effi
cūz causidici salatis. Tūc
complexatus est eū bñs se
bastiany. Quē dū baptiza
set poliorpū sū pbr. spe
susceptus pō ē fāis. Igit
dū panā ad modū transac
ti fuissent dies. scly vite
abrenūciatis achromas
mūdi negocis. suscepit
romany bñdictā sacri
baptismatis nouitate. Et
cū eodē ex familia eius
pmissi sex mīlle q̄dr
gentē aīe. quos omnes p̄
manū missorū grā. auo
do securitatis exsoluit
et domo optinā missorū
dicens. hī qui deū m̄pi
at hīc p̄rem. secū homis
esse nō debent. hīs igit
expletis bñs sebastiany cō
uentū ē. Quū ut diximy
vidēbat sub clamore late
re. qd̄ miles esset digni
ssimū xpī. suggerat de eo
p̄fecty diodeciany impa
tori. Quē diodeciany ad
se conuocā ait. Ego te

inter primos in palatio
meo semp habui. et tu
cont̄ salutem meā adde
oz inuicia hactenq̄ la
tisti. Sebastiany respo
dit. Pro salute tua se
per xpū colui. Et prosta
tu romane verbis. Alit
qui t̄ celis ē semp adora
ui. Considerans a lapidi
by auxiliū petere. Insani
capitis ē et vāni. Tūc
paty diodeciany missit eū
dūcī t̄ modū campū et
ligari quasi signū ad sagit
tam. et iussit ut sagittay
eū suerent. Tūc posuerūt
eū milites t̄ medio capō
Et hinc et inde repleue
rūt eū sagittis. Ut q̄si
rūq̄ ita esset insutūcti
by sagittay. Estimantes aut
illā mortū abierūt. Tūc
relicta castrojetarij nome
yrene. abiit nocte ut cōp̄
eū tolletet et sepeliret
Et t̄ ueniens eū uiuentem
adduxit ad domū in insula
excelsa vbi manebat ad
palatū. et ibi inter pau
cos dies salute t̄ regeri
mā recuperavit t̄ omibz
membrys. Cūq̄ oēs xpiani
ad eū veniret hortabant
eū abscedē. Ille aut oēs
scā descendit. et stans sup
grady helyogaballi. venie
tibz impatoribz dixit. In
iquis sub repaonibz animos
imperij vzi t̄plect̄ pot̄
res obsident. suggerentes

mod. possessione. familias
atq; om̄s huius mudi diuitias
requirere. si consensu suo
eius coniugis nō negaret. Ad
hec bea agnes. tale fertur
iuueni dedisse responsum
Discede nunc fomes paup̄um
tumentu facinoris. pabula
mortis. Discede amice. quia
tū ab alio amatore p̄fecta
sum. qui michi satis meli
ora te obtulit ornamenta
Et audio fidei sue sub arra
uit me. longe ate nobilior
et genere et dignitate. Or
nauit me. Inestimabili
dextro chorio. Dextera me
am̄ et collu meū curit
lapidib; p̄iosis. Tradidit
aurib; meis iestimabi
les margaritas. Et au
tū dedit me uernantib;
atq; choruscantib; gemis.
Posuit signū i facie mea
ut nullū p̄ter ip̄m ama
torē admittā. Induit me
cyclade auro texta. et i me
suis monilib; ornauit me
Ostendit michi thesauros
i compatibiles quas michi
se daturū si et p̄seuerane
ro p̄missit. Nō ḡ potero
ad contumeliā prioris ama
toris uel aspice aliu. Et illū
declinare. cū quo sum ca
ritate deuincta. Cuius gene
rositas celsior. Possibilitas
fortior. aspectus pulchrior.
amor suauior. Et om̄s gr̄a
elegantiōr. Aquo michi in
thalam; collocatū ē. Cuius
michi organa modulatiō
uocib; cantant. Nam mel
et lac ex eius ore suscipi
Nam i complexib; eius castis

astrecta sum. Nam corpus
eius corpi meo associatū ē
Et sanguis eius ornauit ge
nas meas. Cuius m̄o uir
go est. Cuius p̄ femina
uolat. Cui angeli seruiūt
Cuius pulchritudine sol et
luna mirantur. Cuius odo
re renouescunt mortui. Cuius
tactu fouent infirmi. Cuius
p̄es nūq; deficiūt. Cuiusq; di
uitias nō decrescunt. Ipsi so
li seruo fidem. Ipsi me tota
deuotioe comitō. Quē cū a
manero casta sū. cū tēge
ro mūda sum. Cū uacpero
uirgo sum. Nec decuit p̄
nuptias filij ubi partus sine
dolore succedit. et fecunditas
cotidiana cumulat. q̄ ludicr̄
hec i samis iuuenis amōe
cepit reco. Et inter angu
stias animi anihelo uicā abā
spū. Inter hec lecto p̄sternit
Et p̄ alta suspiciā amoris
medias apit. fuit nota
p̄ que fuerat inuēta ame
ditis. Et eadē paterna uoce
q̄ fuerat iā dicta a filio. ad
p̄titionē uirginis reuoluit
tue. Abnegat agnes b̄n̄ssia
Et se nullo pacto prioris asse
rit sponsi federa uolare.
Cumq; p̄ diceret in falsib;
se p̄fectare agē. Et id arco
nō sibi quicūq; illustrissimū ui
rū eadē posse p̄ferri. Cepit
h̄ uehementissime inquirē
quis esset sponsus. De cuius se
agnos potestate iactabat
Tunc extitit quidā ex parasi
tis eius. qui diceret hanc xp̄i
anā esse ab infācia. et ma
gias actib; ita occupatam
ut dicat xp̄m suū sponsū

Audiens hec pfecty letus
 effiat et missa aparitione
 cu in genti strepitu suis ea
 tribunalibz pcepit systi. Et
 pmo quide blandis eam
 sermonibz serenaq puocat
 de interioribz pulsat. S
 virgo xpi nec blandime
 tis sedunt. nec terrore co
 cutit. s eode vultu. eode
 auo pseruat. et taretu
 similiter sic blandientem
 auo decidebat. Videns
 itaq symphronus pfectus
 tanta in puella costancia
 parentes eiq alloquit. Et
 quia erat nobilis. et om
 nis i ferre no poterat. ti
 tulu xpianitatis opposuit.
 Sequenti naq die agne si
 bi pstanti iubet. Et iteru
 iteruq repetens. Repliac
 cepit de iuuenis amore ser
 moni. Cumq eis pmo eiq
 casto labore desisteret. systi
 ea iteru suis tribunalibus
 iussit. Cui et dixit. Supsta
 tis xpianoz de quoz te
 magias artibz iactas. Nisi
 ate fuerit segregata. No
 poteris insanias abiree per
 toris. Neq equissimo consi
 lio pberre consilia. Unde te
 ad veneranda dea vestam
 pparare necesse e. Et si
 pseruataa virginitatis pla
 cet. eiq die noctuq sacri
 ficij reuerentis insilio
 Ad hec bta agnes dixit.
 Si filiu tuu quis i iquo a
 more vexatu. tamen iuue
 te horez recusau. homines
 utq qui est vacos capax
 qui et audire et videre et
 palpare et ambulare pot

Et flore luas huius cibom
 frui Si q huc causa amoris
 xpi nulla possu rator respice
 Quomo possu ydola muta
 et surda et sine sensu et sine
 aia colere. et ad iurcia sum
 dei ceruice mea vana lapi
 dibz iclinare. Audiens hec
 pfecty symphronus dixit. Cu
 pio consultu insanie tue. et
 adhuc te deos blasphemante
 ad arcu differo. q amos tuos
 infra sensu aspicio. Noli q
 tenetipaz ipaz despicere vt
 motz deoz incurras. Bla
 uigues dixit. Noli insaniam
 cogitare ita in me despicere
 vt putes me te velle hve
 pparare. ffides eni no i amos
 sed i sensibz i venit. Et deq
 opotens mentes magis cog
 bat qua etates. Deos aute
 tuos quoz motz me incurrere
 no vis. Ipsos iusta pmitte.
 Ipe loquat. Ipe hoc michi
 pparant. Ipe iubet se ado
 rare. Vex qui ad hoc iudeo
 te tendere qd impetrare no
 potes poteris. quicqd tibi vi
 det exerce. Symphronus p
 fecty dixit. Vnu tibi eduobz
 elige. Aut cu virginitate de
 veste sacerdota. Aut cu mere
 tricabz scortaberis. in cotu
 bernio lupanari. Et longe
 ceunt ate xpiani. qui te ita
 magias artibz imbuerunt
 vt hanc clamitate in trepi
 do auo te posse pferre con
 fidas. Unde ut dixi. Aut
 sacerdota dec veste ad lau
 de generis tui. Aut ad ig
 nomia natalia tuoz exere
 publice abiectis scortis. Tu
 bta agnes cu ingenti costan
 cia dixit. Si scires quis
 esset deq meq No ista ex

are tuo pferes. Vn ego qua
noni uirtute dm mei ihu x'
Secura co tepno minae tuas
credens qd neq sacrifice yda
lio tuas neq polluar sordibz
alienis. ayeat em habeo et
podem corpus mei angly dca
Ma vngentq filiq dei que
ignoras mirus e michi dpe
netrabiles et custos michi e
nuq dormiens. et defensor
michi e nuq deficiens. dy
aut tu aut crei sut equi
bz curame meliq fuit ad bz
hom. aut lapide. ex quibz ste
nitue platee. Diuinitas go
no in lapidibz vane habitat
Sed in celis. No in cre aut
aliquo metalloz. s in regno
supno consistit. Tu aut et si
miles tu nisi ab eoz cultu
recesserit. siml vob pene
o dudit. Sic em illi igne
aflati sut ut funderentur.
Sic colentes eos pectus in
tendio conflabunt. No ut o
fundant. s ut o fundat me
terru et pereant. qd hec
in sang iudex iussit ea expoliari
et nudat ad lupanar. dua sub
voce p come dicentis. Agne
sacrilega virgine dyo blasphe
mia. in fronte. scote lupanaribz
data. Statim aut ut
expoliata est crine resoluta
tanta densitate capillu eius
diuina gra coressit ut meliq
fimbrie eoz videret q vesti
bus tecta. Ingressa aut tur
pitudine locu angelu dm
ita pparatu iuenit. ut arat
daret ea in meso lumine. Ita
ut nullq possit ea p splendo
re in spice. fulgebat em ta
cellula. q radies sol i vatu

te sua. Et quato quis curiosio
odis ea voluisset. tanto sibi
visq acem obtundebat. Cuiq
se i orog dno pstrauisset.
apparuit ante edos eiq sola
candidissima. et apprehens
ea induit se et dicit. Vn
tibi ago dno. qui tunc anal
lat tuaz me coputans. ve
stem michi largiri pcepisti
Ita naq ad mensura corpustu
li eiq aptu erat indumentu
Et ita nimio candore aspi
auit. ut nullq dubitaret huc
angelice manibz paratum
Interca lupanar locy efficit
arous. In quo ois qui fuisset
i gressu adoraret et venera
ret. et dans honore i meso
lumini. mundior egredet
foras. q fuerat mta i gressu
Cu hec ageret pfecti filiq q
actoz hucq cat saleris. ve
nit ad locu. cu sodalibz suis
iuuenalibz. Cum quibz se ge
debat ludibria exere. Et
in gressos ante se fidentes
pueros et turpiter seuen
tes. cu oi veneraco et ami
raco egressos. cepit ipote
te arguere atq vane ac
molles ac miseros iudicare
Et iridens eos. locu in qua
virgo orabat audacter in
gressu est. Et videns tantu
lume circa ea. No dedit ho
nore deo. s rruens in ipm
lume pculq manu eam
attingeret cecidit i faciem
sua. Et puocatq adyabulo
esperauit. Videntes aut
soy eiq qd moras faceret
faceret. Putabant cu obste
ma opibz occupari. Et in gressu
Vnq qui e familiar erat ut

congratularet in subitanea eius
 Et mortui cu inueniens. et
 clamauit diuine. Pijssimo
 manu suscipite. magis ue
 tibz ista meretur pfecti si
 hic interfect. fit repente
 et auctu pporz ad theatru. et
 varia fuerunt ppli acclamaco
 Alij dicebant magis. Alij ino
 centem. alj sacrilega cōtra
 mabant. Prefectus aut au
 diens filiu suu i terisse. Cu
 in gressu tumultu venit ad the
 atru. Et in gressu locu inq
 corpz filij eiq iacebat exam
 ine cu in gressu clamore di
 cebat. Crudelissima femina
 ad filiu meū voluisti apud
 eu huc artis magice dento
 strae. Et cu talia et huorbe
 ba repeteret et causas mor
 tis eiq ab ea vehementer inq
 rexit. Sit ad eu bta agnes
 Ille cuiq volūtate uolebat p
 fice. in eu potestate accepit.
 Quare aut omē qui ad me
 in gressu fut sani fut. Quia
 vniuersi dederunt honore deo
 qui misit angly suu et in
 duit me hoc in dūmeto in
 seruēcordie et custodiuit corpz
 meū qd ab ipso amabulicū.
 Xpo cōsecratū est et oblatum
 videntes aut splendore an
 gelicu adorabant omē et ab
 scēdebant ille. hic aut impu
 dēno statū ut in gressu est
 seuire cepit et fremere. Cu
 q manu ad me contingēda
 aptaret. dedit eu angelus
 dno in repbam qua conspicit
 mortem. Dicit ei pfectus
 In hoc apparēbat q nō magi
 cis artibz ista gēssisti si dep
 cata fuo ipm angly ut re
 stituat michi filiu meū sa
 nū. Cur bta agnes dixit

licet fides vā hec impetrare
 nō mereat. Tamen q tempz
 est ut uirtz dñi mer ostendet
 manifestetur. Excedim omē
 ut soluta ei orationē offeram
 Cumq vniuersi fuisset egressi
 pternens se in finem rogare
 cepit dñm. ut iuuenē suscipi
 ret. Orante aut illa apparu
 it angelz dñi. qui eleuauit eu
 flentem. et confortans animū
 eiq iuuenē suscipiuit. Qui egress
 suos cepit publice clamare et di
 cere. Vniq deq in celo et tēra
 qui est deq xpianoz. Ita oia
 templa vana fut. Sed qui co
 luntur vana fut. et nec sibi
 possunt nec alijs aliquid auxi
 liū exhibē. Sed hinc vocem
 omē auspicēs et tēploz po
 tifices cōturbabat. et fit
 p eos vehementior q fuerat
 seditio pporz. et omē vna no
 ce clamabant. Tolle magis
 Tolle malificam. q et mētes
 mutat et animos alienat.
 Pfectus aut videns tanta mi
 rabilia obstupuit. sed uecūty
 p pceptionē si cōn temploru
 pontifices ageret. et agne cō
 tra suas smas defēnsaret. vi
 tuem ad seditionē ppli dereliquit
 Ipe aut tristis abcessit. quod
 ea nō potuit post resurrectionē
 filij liberare. Tunc vicarius
 iustasius noie. iussit tē cōspic
 tu omē ignē accendi copiosū
 et in medio eu fecit lactari
 flāmarz. Quod cu fuisset cō
 pletū. statim tē dno ptes diu
 se fut flāme. et hinc atq il
 linc seducosū pplm exuebant
 ipam aut penitē in nullo cōn
 gebat incendid. Et magis
 nō hoc uirtutibz diuino. sed
 maleficis reputantes. dabat
 fecerunt inter se ppli. et infi

in tuo clamore ad celum. Tunc
beata agnes expandit manus suas
in medio ignis et hys verbis oro
ne fudit ad dominum. Omnipotens
adorande. colende. tremende.
pro domini nostri ihesu christi benedictio
te. quod pro filium tuum virginem
evasit. minas hominum impiorum
Et spiritus diaboli impollu
to calle transiit. Ecce nunc
per spiritum sanctum voce celestis profu
sa. fons me me movit. fla
ma dividit. et ardor mien
di huius ad eos aquibus in me in
strat effundit. **B**enedictio te
pro predicande qui etiam mater
flamas intrepida me ad te ve
nire permitit. Ecce iam quod credi
di video. quod speravi iam teneo
quod concupivi complector. Te con
fiteor labijs et corde. te totius
visceribus concupisco. Ecce ad te
venio unum et verum deum. qui
cum deo nostro ihesu christo filio tuo
et spiritu sancto unum et regnas
cum sancta sedula **Immer**
Cumque contulisset orationem. Ita omnis
ignis extinctus est ut nec tempor
quidem incendij remaneret
Tunc aspasia urbis vicarij
populi seditione non ferens. In
guttur eius gradum sub mergi
precepit. Atque hoc exitu vosco
sui sanguis rubore profusam
christo sibi sponsa et moerore con
servavit. Parentes vero eius
nullam penitentiam tristitiam habere
tes. Cum gaudio abstulerunt
corpore eius. Et posuerunt in pediti
olo suo non longe ab urbe in
via que dicitur numentana
Ubi cum ordo turba christianorum
concurreret. insidias apaga
nis precessit. invidentes populum in
fidelium super se venientem ar
mate suggerit. Aliquantibus
lapidibus ictibus lesi evaserunt
Emerentiana autem que fuerat

collectanea eius virgo sanctissima
habet cathedram. constantem
intrepida stabat immobilis. et
hys verbis exprobat eos. Su
perflui. Miseri. caduci. atro
cissimi. deum omnipotentem colere
occidistis. et percussione lapidum
innocentes homines inculastis
hec et hys similia dominus scribis
fuerunt dicit. lapidata est ab
eis. Et orans iuxta sepulchrum
agnis beatissime emisit spiritum
non dubium quod in suo sanguine
sit baptizata que pro defensione
iusticie dominum confiteretur dominum. mor
tem constantem excepit. Eadem
denique hora fit tremor ve
hementissimus. et cum nimia
esset celi serenitas. tante cho
ruscatores tantarum fulgura et
tonitrua exiterunt ut parva
magis in summi populi existeret
unde factum est ut nulli exco
venientibus ad sepulchrum factum
aliquas molestias excitarer
venientes aut parentes beate
agnes cum sacerdotibus nocte
abstulerunt corpore sancte Emeren
tiane. et sepeliverunt illud
in confinio agelli beatissime vir
ginis agnes. Igitur dum
parentes beate agnes assiduis
prostrationibus incularet ad
tumulum eius. vident in medio
noctis silencio exercitum vir
ginis. que omni auro textis
cycladibus indute. Cum gen
ti lumine preteribat. Inter quos
vident beatissimam agnem. simili
veste fulgentem et ad dexteram
eius agnem nunc candidiore
hec dominus videret parentes eius
et qui simul aderat stupere
mentis in curru. Sed beata
agnes rogat sanctas virginis
parump gradum figere. Et
stantes parentibus suis dixit

15 75

Videte ne me quasi mortuam
lugentis. sed congaudete in
et congratulamini. quia cum huius
omnibus lucidas sedes accepit.
Et illi sunt uncta in celis.
que interitus postea tota ani-
mi intentione dilexi. Et huius
dictis pertransiit. hec visio
publice ab omnibus qui viderant
cotidie vulgabat. Unde
factum est ut post aliquantos
annos ad constantiam. constantini
filia. hoc ab huius qui viderant
narraret. Erat enim ipsa con-
stantia regina virgo prudens
tillia. sed ita oblecta vulne-
ribus. ut accipere usque ad pe-
des nulla membrorum parte
libera remansisset. Accepta
autem consilio spe recuperande
salutis. venit ad thymulum
nocte. licet pagana tamen.
credula animi intentione per
res fideliter fundebat.
Quod dum faceret impetua
sompni suauitate corripit.
Et videt per visum igne be-
atissima talia sibi monita
preferente. Constantem age
constantiam. Et crede dum
dum christum filium dei esse sal-
uatorem tuum. Per que modo
consequis omnium vulnerum que
in corpore patris sanitatem
Ad hanc vocem constantiam
cuiuslibet sana. sic ut nec
signum in eius membris aliquid
vulneris remaneret. Fecit
itaque ad palatium sana. fa-
cit gaudium patri augusto
et fratribus suis imperatoribus
Coronat civitas tota. fit
letitia militum tantibus. ac puer-
tis. et vniuersis audientibus hec

In fidelitas gentium confunde-
bat. Et fides diuina letabat.
Interea proxi et fides rogat
ut basilica beate agnes constru-
eretur et sibi illic mausoleum
collocari precepit. Currit hec
opinio ad omnes et statim cre-
dentes ad eius tumulum ad-
uenissent saluabantur. quousque
fuerunt in firmitate detenti.
Quod factum est christi nulli dubitat
usque in hodiernum diem. Per-
seuerant autem constantia au-
gusti filia. in virginitate per
quam multas virginum medio-
cres et nobiles et illustres
sunt velamina susceperunt.
Et per fides mortis dap-
na non patitur usque in hodi-
ernum diem multas virginum fo-
mane beate agne qui in corpore
manentem attendit. et eius
exemplo viriliter agentes in
tegre perseuerant. Credentes
sine dubio id perseuerantes
perpetue victorie palmam ac-
quirunt. hec ego ambrosius
seruus christi dum in uoluntibus
diuinis inuenissem scriptum
non sum passus in fructuo-
so silencio tegi. Ad honorem
igitur tante matris sic gesta
eius agnouimus conspici. Et ad
edificationem vestram o vir-
ginum christi textum passionis
eius credendi destinandi. ob-
seruans caritate spiritus sancti
ut labor non in vanum
tunc fructus in conspectu domini
valent inuenire. *¶*
Sequitur passio beate vniuersae
et matris. Abbe prudentia
edita

Probabile satis
ad gloria vnaq;
mris qd dei spe
tie passionis ip
sig gestie titulo
mundit inimic. Unde redig
fide plena relacione gestoz
Qua litteraz apiaq; anno
tari iudex na i merito noluit
q; vrbu se erubescere audi
ri. Naturalis si quide pvide
cia est male errant. nuse
re de medio testimoniu pbi
tatis. Sed qm nobile mris
triumphum notiae fidelu tra
dere disponimq. dignu e br
et generis ipiq; nobilitas
breuitat intinctu. Exilit em
pre euthicis pgenty qui fut
gressi nobilissimi consilio
filig. vltate vero enola. ex
ofca vrbe nosat procreata
Qui apuerian studije litte
re tradit. supra puidete
vnaniam. que sibi en pvide
bat uas electioe futur. ge
nina sacraia sub bto valerio
cesar auguste ciuitatis anti
quite efficacissime claruit. si
quo ead sanctitate insignis
diacony arte suscepit. Et
qm idē Epō impediens
lingue fuisse dmosat tradi
to doctrine misterio venera
bili vnaniam. Ipe orationi
et diuine contemplacoi sedu
lus insistebat. At vero me
moraty archidiacony vices
sepe pontificis diligenter et
oportune exsequabatur. Cum
capit vrbu augustan
ciuitate vnaniam p
vitas et vnaniam verita
tis verba testant. daniano
auda p fidi gentili et sac
lego admō suo diodeciano

et maximiano. sciendi
i ppiando sorte occasio occi
disset. et ei oblatanti pfa
ne crudelitatis rabies aspi
rasset. Epō ac pspirator
Ceterosq; sacri ordinis mstro
spu nequiae exagitaty rapi
pcepit. Protinus q; vale
riq; Epō. et vnaniam archi
diacony. fidei soliditate et
spe sciendi victoria submp.
In confessioe deitatis alacrit
cucurrerunt. tanto felicioe
se futuros ee credentes.
quanto atrociora tyranni suppli
cia pia longanimitate ex
tassent cunare. Unde ex
taminis ac penaz dilato
remuneracoi eiq; videbat
diminutio. It daniany in
dex. scō dei primo valen
ciam sub carcerali custodia
et famie miseria. ac cathe
naz stidore ptrahi pcepit
vt eos vexacione itineris
frangeret. et finalig subi
geret i iuria. quos videbat
no posse supari de pena.
Qui cu manibq; et vnaniam
abq; imensa ferri pondera
sustinerent. et per omes
artq; ia tuc mortis suppli
cia paterent. Cuiq; ia de
fuisse eos crederet iugi
i iuria. Et tam diu apub
lica conuersacoi sedulos.
Nec corpe pualere nec
spu timens ne sciue sue
dampna pateret. produa
quissit carere. Nolens eos
ante tormeta finire vita
quibq; pponerat qd nec mor
tus parceret. si deoz suoz
cultura susape venissent
hinc pauc facty danianus
ad respectu eoz qd. mitere

corpe et vrbq essent. Et inter
supplicia foras. ut suis. Ut
quid ipse largiori partu indul
sissio et potu. thzabat. em tu
vore acue. Robustiores esse sp
deq pauerat. Et moy conuersq
ad epm. Quid agis inquit tu
valezi. qui sub noie religionis
con pnapes faas. Nescis qz
qui regalia sacra sperant
de vita perditant. Insereunt
em dm vrbis et pnapes. Ut
dye libanmia pfoluatis. Nolen
tee dignitate veteris culture
noue et in auditis legibus
pphanari. Vnde qd monemur
obsequeter attende. qtenq tuo ce
emplo inferiores finale susa
pantur. qd te qui religionis
huic ceceneris ce. eps. uideat
no speruisse. Sed et tu
vinctum verbe meae salubri
ter obaudi. que et nobilitas
genereis. et decore comendat
tue gratissime inuentatis.
Itaq vte diffinicionis suam
in comune ediate. Ut aut
consentientes honoribq ampli
ficem aut contempnentis. tor
mentoꝝ supplicioꝝ subdamini
Cunq reticeret eps. erat
em mire simpliciatatis et i
nocencie eruditq scientia. sed
vt pmissiq impedicioꝝ
lingue. ut ei vinctans.
Si mbes pater. Resposio
iudicat agrediar. Et vnde
valezius ait. Duda fili tu
zissime. diuini verbi curam
tibi comiseram. Nunc quoq
p fide qua stansq responsa
comitto. Tunc vinctans
cuq mens tota ia corone
erat cofaa. conuersq ad da
ciam. utenq inquit. habitq
ate sermo deneganda fide
Forauit. sed nephazim apur

46
16
xpianoz prudentia esse cognosce
deitatis cultu abnegando ali
quatenq blasphemare. Et ne te
longius praham. profitemur
noie xpiane religionis ce culto
res. de vnaq vici dei pmane
tis. sed famulos et testes. In
eig noie cont exquisita callidita
tis tue argumenta spaha costu
ter arma pugnaturi expimus
minas tuas et supplicia no ti
mentis. sed poaq morte probe
ritate libentissime amplectentis
Seruiat pro inde diabolice au
delitati inortura caro inpenis
qm ho interior fide mtenera
tam suo seruabit actore. Ille et em
venerabilissiq serpens et misera
bilis homada xpiana innocaa
tormentis et mortibq vos cogit
appetere qui paradisi felicitati
primos inuadens honores. immo
talitatis spoliatus dignitate
mora misericabiliter subdidit
ac substravit. Apse maligni
tatis arte ydola pdeo colim
stauit dolens illuc homine
posse obediendo redire vnde
ipe supbiendo nosat corruisse
Iste est que cu satellitibq suis
a corporibq huanis diuina tuo
tate eiamq. cui nos sub vana
sume figmentis viti pphani
cultq exsoluitis. et noua de
mencia creatori creaturam
pfectis. Exarsat q dyabolq
con xpiana fide. et da con
tepm se ac despici uidet in
gemit. Jamq pccata pccae
ext se posity daaang dixit.
Amouete hinc Epn istu. In
stis est em subire cu exdu
qm impiale contempnit edictu
Grauore aut rebellem qui
co tumelia publica vent. ex
hibete tormentis. Inimositati
em eiq video inferenda esse

videtur. et audientes no intel
 legent. Sed cum xpm confiteor
 filium altissimi patris vni
 a vniuersa. spm in pte et
 spu sco vni solū deu pter
 toze. Quia exgo que vera
 sut fateor. Negare me asse
 2. e. plane debes torqre. si
 mentiar siq pncipes tuos
 deos dca. Sed torque dūaq
 conscientem nec amca obsec
 pena cesses. Ut vel sic possis
 pbatam hōt sacrale go spu
 tuo suspizare ueritate. cui
 q me insupabile agnoscere
 confessorē. Nam quocūq
 deos cofitri. ydola sut lig
 nica et lapidea. Tu illorū
 testis. tuq mortuoz fias mo
 tuus pontifex. Ego quoq vni
 et vno sic hō deo qui est be
 nedicty in secla. Et nimia
 psee feruens i sania. totaq
 facie hūanitati euerfa. so
 lam i corpū bti mris aciem
 lumina. Veneniq pestiferoz
 fundebat odor. pfluente
 no iā a solis lateribz sed a
 toto corpe sanguis carnes
 Erant em viscera intra pa
 tefacta. Na uincturas e co
 pagibz. diuersitas tormētoz
 sepauerat. Nichil iā erat vni
 suis possit azasa sed qd vni
 cebat et ipē iā mirabat
 Aut aut. miserere tui vni
 centi. Ne florem pdae. Nuc
 primum vernatis etatis. et i
 primis anis positq. vita ti
 bi minuas longiore. Parte
 supplicij hūe. Ut vel sero q
 sup sunt tormenta luereis.
 At ille spu sco repletq ait
 Quirōsa dyaboli lingua.
 quid i me no facias. qui de
 u et dūm nūm tēptare vo
 luisti. No tuico supplicia
 q omqz vray impigeris
 hoc magis formidm e

qd fugis te velle miserari. Per
 curvant deniq omē penē et
 si quid pūgtoz. si quid arax
 pūesse si quid malignitatis
 vixibz poteris exere. Debes
 em dulce sub amarissimo be
 neno fide et fortitudine. ab
 animo expeeri xpiano. Pre
 stat quippe tollexanaa forti
 tudinis. qui suū i euāgelio
 loquit. Nolite timē eos qui a
 pū occidit. anime aut no ha
 bent quid faciant. Nichil exgo
 de supplicij minuas. Ut i orbz
 te victū fatearis. Post her
 dacianq dixit. Transferat hic
 ad legitima qstione. ac pau
 rant molestiora tormēta. et
 si tā diu aia durare pot.
 vel membra desfiat. Vincē
 me iste no pot dū. vni
 vniūqz respondet. O felice
 me inquit. Iste minne tue ad
 laudē et gloria michi sunt
 Et terror aspior cumulaor
 beatitudo. Quod g nasti te
 putas grauiq. modo melius
 mapis miserari. Hinc ex ec
 les assumptq leuita vniūqz
 atq ad ignē patibuli vaptq
 tortores suos penē ipē pūe
 ene. moras carnicū arguēdo
 ad penā alacriter perabat
 Jam em truciēntq ministre
 pferri lectū nī feceris iusse
 rat costis. et addita subter
 carbonū congerie. exurendū
 dei mōm applicare. Antecpdy
 itaq dei athleta. candentis ferri
 machina ultro conscendit
 Torquetur. flagellat. exurit
 et desstantq membris crescit
 ad penā. Inscit quoq pecto
 ri et membris depssa asperi
 tas lammarz et decurrente
 inter ipas candentis ferri a
 ces liquore. spūdens flamma
 a ruina respicit. Vulnera

Vulneribus infligunt. tormen-
tis tormenta deserviunt. Salsis
ignibus spasse crepitantis muni-
tie per membra dissiliunt. Et
iam non ad actus tantum. sed ad
ipsa viscerum abdita suppliciorum
tela rapiunt. Et quoniam integri cor-
poris pars nulla super erat. que
primis fuerat plaga allata. iam
et ipsa renouatur. hanc dei sec-
undum immortem. et erectis in cele-
stibus domibus dominus precabatur. Interea
dacionem de vincencia non recte
solicitum. recurrentibus militibus
suis. quid ageret. quid diceret
inquirebat. Remittat ab afflic-
tione. et per labore pene mer-
itis percurisse cum vincencia pub-
lica supplicia hylari vultu. spu-
foraori. et prima magis cum
pessimo qua cepit christi confi-
teri. Tunc ait dacionem. Vincencia
Sed hoc solum de supplicio super
est. Ut si flecti prima non
potest vel semper ducet in pena.
Spiritus qui coherere non potest
puniat. Quere inquit lo-
cum tenebrosi. Et opussum de
gente tectura. ab omni publica
luce sepositum. Postquam nocte
dapatu. ventu eius peculiariter
extra videlicet carcere carcere
Ibi fragmenta testamur exaspera-
ta sparsim congerite. Ut quic-
quid latentis corporis male-
mala fractura tetigerit illumina-
tis infligat aculeis. Et ipsa con-
uersione laterum inuenerit ad pe-
nam. Ut id saltem quod commutatis
artibus membra quoniam euadere
semper offendat. Diuinitatis per-
terea et distentio crucibus lig-
no pedes eius constringite. que
nunc distans pene artibus rebel-
lis permapu exspiret. Inde
clausum relinquite in tenebris
Ne oculus quidem respiciet ad
luce. Nullus ibi hominum relin-
tur. Ne uel conseruatio alicuius

sermone ammet. Clausa et
obsecrata sunt omnia. solliciti tan-
tum estote. Ut quando deservit
nunciet. Implent sine mora
ministri quod iudex preceperat.
Et dei athleti horrendo redudunt
exgastulo. Sed cum prima quies
fessos artus custodum sompno
vincente laxasset. quod dacionem
pena grauissime nocte in tu-
leuat diuinitis commutat in gloriam
Carceris illius nox eterna age-
pit luce. flagrant ceteri. Ut
solus fulgore radiante radi-
antes. luxatque ligni robur dis-
soluit. ac testamur asperitas
fit florem redolentem iocunditas
et mollities. Quibus dei iuc-
tissimus athleta refectus. psalmum
deus et hymnum leti exultat. Sic
per solitudo horribilis. angelorum
releuat frequencia. Quorum
cetera uallatque martir egregium
vincendo fouebat obsequio
et mulcabat alloquio. Signo-
se inquit o vincencia iunctis
sine. Pro cuius nomine fideliter
decectasti. Ipse reuera tibi co-
ronam paratam seruat in celis.
Qui te uictore esse fecit ipse
Esto igitur iam securus de primo
quod mox deposito honore ar-
mis. Nunc ceteris addendum colle-
gio. dant hinc laudes deo
altissimo. et resonante orga-
no vocem angelice. Modulata
suauitate paulatim diffundit. Tunc
hanti vero subito expauescit
stodere. Et vehementi stupore
attenti. Ceterum de miraculo
explorare contendunt. Clau-
sae fores adeunt et intro
pessimantes per rimas decitatis
ministros sidera venustate
chorescare cenebant. Antra
tactare tenebris predeum
horribile in mensa luce splendere

testat. Daleos multipliciter
 florere. Sonq meam solutio
 nexiq de ambulantiem psalle
 Qui mox diuino terrore atq
 respectu copuncti. relicto genti
 litatis errore. xpiane religi
 om fideliter adherentes abi
 ere. cupientes iam mentem
 tata. deuotionis sue obsequia
 ei impendere. In cuiq gentia
 fuerant nere crassati. Vene
 rat et multitudo vicia fide
 luu. dudu de ipsiq mesta sup
 phijs. sed iam de coepta celitq
 gloria alacris. Quibq vno
 conq dixit. Nolite timere lau
 desq dei contempnendas nolite
 putare. Immo ppece recupite
 Et solacia angustis obsequio mi
 nistrata. oculis haurite seruire
 Vbi reliqueratis tenebras ga
 dete de luce. Et que i gemis
 in supplicijs credebatis. In lau
 des veri dei exultare gaude
 te. laxata sunt vincula. cre
 uere vires corpq stramenta
 molha refecerunt. ihuam
 poaq. et veris asserte pconys
 xpm in seruis suis semper
 esse victore. Renunciet ergo
 dariano. q p frui luce. Com
 mentet si valet aliquid. Et
 addat ad gloria mea. Delau
 dis titulo nichil de fraudas
 Sz exereans quicquid adhuc
 furor de bacantiis inuenit
 Si quide sola illiq miseri
 cordia timeo. Ne videat velle
 ignoscere. Ipd hanc venia
 aone i sanguis et trepidus
 dariano. In hec verba prupit
 Et quid ampliq faciemq fe
 ferat itaq ad lectula corpus
 fragmentisq molliozibq fone
 at. Nolo em gloriosiore eu
 fuere. si inter tormentade
 fecerit. Indulha paxilla ve

qued. attrita penis membra
 refoueat. Et abducto i carceri
 ce vulnereq hyatu. Demis nouis
 et exquisitis supplicijs inuonatz
 et ipse subdat. Vero dariano
 inhamiter tractante de supplicio
 xpe clementer disponit de pmo
 Gregorio dei marter vnicuiq
 dicit tormentoz supplicijs alacri
 ter p xpo supatis. ac felicia pug
 ne agone constanter expleto. de
 latq tandem ad lectula. et pjo
 scoz manibq ministrati molhae
 repositq. Mox pcosam resolutq
 i morte. celo spm reddidit. Vi
 deces arastaman frequeniam
 sa vestigia certatim de oscula
 do plambere. Vulnere toaq cor
 poris pia curiositate palpate
 sanguinem hiteris exopere. sac
 veneratoe posteq pfuturum.
 Cognito igit absellu eiq iam
 uictq et confusy dariano dixit
 Si no potui supare vnu
 pumam vel defunctu. No est
 sps qui repugnat. No nia q
 vincere contendat. Cum vacuo
 corpe nullu est certamen
 In exsanguis atq corpe defitu
 ti. nouis supplicijs de bachabor
 Sarcaboe nuc de pena. Et si
 michi no potuit puenies bec
 toria. Proiate inquit illu in
 apertu capu. nullo deffendete
 obstaclo. Ut cadaver exat se
 pulture carene honore. Aferis
 et ambq penity consumptu no
 copareat. Ne forte xpiani ex
 tollentur reliquias. martiris
 sibi vindicent dignitate. Expo
 sity q ad supplicia sine tegime
 venie corpe. angustis rursu ex
 cubijs et obsequijs honoratur
 No illud aliq homi q forte cor
 rumpi posset manq seruabat
 No ipa licet pia scoz misera
 tio que tantu puenisse meam
 i comue gaudebat. Et puto

ob hoc diuino instinctu humana ne-
gata eē obsequia. Ut diuina non
de esse aliquatenq̄ uideret̄ custo-
dia. Coruus itaq̄ auis lenta et
pigerrima. haud paul̄ residens
quali tetra sui specie lugentis
habitu demonstrans. Cum ad-
uentantes aues reliquas ac pe-
nicibus metuentas alie quodā
impetu emiq̄ fugaret. Ad-
uocante subito immane lupi
in caesu eā nō segni abege-
a corpe. Ut ille reflexa cervice
in aspectu sacri corpis stupe-
factus herabat. Et ut credimq̄
custodia mirabat̄ anglicani.
Reddita nūc nobis ē antiqui-
tatis hystoria. p̄ aue similem
Nā qui ante helye pleno ore
abq̄ detulcerat. Nūc sō uinā
āo meū uilla ministrat obsequia
Tertiq̄ ad hoc dacianq̄ nūciū
dixit. Puto. q̄ iam nec mor-
tū uinā. Cum em̄ cū aq̄
seuicns p̄sequor. gloriosorem
mea seruicia facio. Sed si cō-
suum̄ interra nō potuit. de-
mergat̄ i pelagū. Ne exubescā
cotidie sub odio om̄. Victoria
eiḡ uel maria celabit̄. Insisti-
at̄ inquit cadauere cōpliatum
in culleo parriade. breui q̄ u-
scella impositū. Vbi nante spa-
tia longiora p̄cesserint. alio-
rē sali fluctibq̄ impemāt̄
quatinq̄ impasti p̄fices si qd̄
lacero sup̄ est corpe uel lam-
bendo cōsumāt̄ aut beluino
lacret̄ ore. que lentitudo nō
attigit bestialis. fidus p̄te-
rea minister mola haud pui-
pondere adnectere nō negli-
gat. Ne forte uida mobili
ad p̄grina cadauere debebit̄

littora. Negata assequat̄ ali-
quatenq̄ sepultura. quin potiq̄
receptatū fluctibq̄ et ad scopu-
los frequēter illisum despectat̄.
Ut nec mortuus int̄ saxa q̄
cleat. Ecce quid agis senissime
daciāne. facis ni alio elemento
meū nūm̄ gloriosū. Ergo ut
uissum fuerat nisi cadauere i-
sint̄. Et cernūctenq̄ cōstipatiū
duzio ad molla funibq̄ cohae-
tat̄. Tunc quidā eunuchus
homo p̄fane mentis et saclegi-
sp̄. qui in hoc ip̄m dacianum
funestū p̄miserat obsequium
collectis ex bibe nauibus uinis
Infandū scelq̄ anstibat̄ pagē
Et sō agmine nauē cōscendē
p̄misso i crimē fidelis. Soas
spacia lingua ac diffusa hoc
tabat̄ transmittē. Quod mātā
ti nante. Implere nō differūt
Ut ubi cor̄ odis monentum
sunt sub ducta cacumina. letis
q̄ oē euauit̄ timentes ne
forte ad alia p̄uincia depor-
tarent̄. In mediū maris in-
rectū fluctibq̄ impresserunt̄.
Et redeuntē ad dacianū hū-
laxos quasi suo p̄sidi p̄ma
gaudia re portarunt̄. Plau-
si itaq̄ dissono p̄strepbant̄.
Nautica uociferantes lasania.
Subtractū ab oculis om̄ uinā
cū. Et ob hoc q̄ p̄mi nū-
cij magis p̄pites. Summa cū
celebritate festinabat̄ redire. q̄
illo dacianū fortissimos ueni-
ges. Dei manu gubernate
hū maris corpq̄ preuenerat̄.
Et qd̄ alioris sali cedebat̄
p̄fundo teneri. Nam ad portū
sibi uenerat̄ questendi. ante
quodāmo honore reperens
sepulture quā nūciari potuiss̄
expositū. Ut diuinis clare se-
tibq̄ miracis. x̄p̄ miles post
morte quoq̄ ostēderet̄ i uictū
que nec supplicia de uincere

eiq̄ animā cōmutarent. Et modo
p̄mittendo leta. nō terredo aspa
Sperabant se mente sanā abo
no p̄posito reuocare. Quibz sc̄a
Agatha dicebat. Mens mea
salidata est. Et in xpo fundata
Verba v̄ra venti sunt. p̄missi
ones v̄re pluuie. Terrores
v̄re pluuia sunt. que quid
illidant in fundamenta domus
mee. Nō tamē poterit cadere
quia fundata ē sup petram
Hec aut̄ dicens flebat cotidie
Et orabat. Et sic hanc mar
dore solis flucta fonsā cōu
pulat. Ita desiderabat ad mar
trij coronā p̄tingere. et dūce
sa p̄ xpi noīe supplicia sustine
videns iḡ affrodia mentem
eiq̄ inuolubilem p̄manē. Abijt
ad quincianū et nūciauit di
cens. Familiq̄ possit saxa mol
liri. Et ferrū in plumbi mal
liā uecti. quā abntenaone
xp̄iana mens istij puelle reuo
cari. Ego enī et filie mee sine
cessatōe. v̄rabz nobis succeden
tes. nichil aliud gessim. Nisi
ut ageremq̄ qliter anī eius
boni consilij in dūarem. Ego
gemas et ornāmēta et signa
et bestes auro textas obtuli.
Ego domos ac p̄dia p̄missi.
ego varia ornāmēta. ego fa
milias dūcessi sexq̄ et etas
exhibui. Sed ista oīa q̄ trā
quā pedibz conculcat p̄nich
ilo computant. Tūc v̄ratz
quincianū iussit eā ad secreta
rū suā adducā. et sedens
pro tribunali. hoc micūm
sermonis arripuit. Cuius cō
ditione est. Agatha respondit
Nō solū i genua sed expec
tabili genē. Ut omnis pare
tela mea testat. Quincia
nūc dixit. Et si i genua p̄
baris et nobilis. Cur mori
bz seculum p̄sonā te ostendis

Sc̄a Agatha respondit. Quia
ancilla xpi sum. Ideo me see
uilem habere ostendo p̄sonam
Quincianū dixit. Certe si i ge
nua eras et nobilis. quomō
te ancilla esse fateris. Aga
tha respondit. Suma i genui
tas ista est. Inq̄ seruitz xpi
cōpbat. Quincianū dixit. Quid
ergo. Nō i genuitate nō ha
bens qui seruicia xpi cōtēpni
mā et deoz sequim. Agatha
respondit. Inguitas v̄ra ad
tantā captiuitatē deuenit.
Ut nō solū nos p̄cā faceret
seruos. sed etiā ligno et la
pidibz feat obnoxioe. Qui
cianū dixit. Quicquid furio
so ore blasphemaz pene
poterunt v̄dicare. dicitur
anteq̄ ad tormēta venias. Cur
deoz sac̄ cōtēpni. Agatha
respondit. Noli dice deoz. s̄
dic demonū. demonia enī
sunt. quoz effigies i exame
to conuertit. quoz marmo
reas et gypseas facies de au
ratie. Quincianū dixit. Ele
ge tibi v̄nū dedualq̄. Aut
dūcessis p̄nis inter sapia
tias quasi sulta i aure.
Aut q̄ sapiens et nobilis
q̄ te natura dicitur sacri
fica dyo d̄potentibz Quos
v̄ros deos et v̄ra diuinitas
demonstrauit. Agatha dixit
Sēt talis v̄xor tua q̄lis
dea tua v̄nū fuit. Et tūc
talie qualie deo tūc p̄
me extit. Quincianū
hec audiens iussit eam
alapis cedi et dixit. Inu
riā iudicis Noli temera
re ore garrere. Agatha
respondit. Dixisti deo stu
pe. quō v̄ra diuinitas de
mō fuit. Sit ḡ talis v̄
et tua qualis. Ut v̄nū

Et tu ut quis. ut et vos possi-
tis in deoz nra coputari. Qui
aiam dixit. Apparet te hoc di-
gere. ut diuersa tormenta su-
stineas. que repetitis me in
270 exagitas. Agatha dixit
quor te vira prudente ut
illos deos tuos dicas. quoz
vita no cupias tua conge-
uel te imitari. Et dicas tibi
inuria fieri. si eoz vira ex
emplo. Si eni vira dy sit
bona tibi optavi. ut talis
vita tua sit. qualis eoz fu-
isse phibet. Si aut exera-
rio eoz cosocia meam sentis
dic q ta pessimos et sor-
didissimos esse. ut qui male
dicere aliam voluerit. tale
illu optet esse qualis sunt
exerabiles vira eoz. Qui
aiam dixit. Quid michi her-
boz supflum cresu alleqz
aut sacra dje. aut dme
sue suplicio te facia interi-
re. Agatha respondit. Si fe-
ras michi pmittas. audio
xpi noie mansuescunt. Si
igne adhibeas. de celo michi
vace saluscu angli misra
bunt. Si plagas et herbe-
ra habeo intra me spm san-
p que vniuersa tormenta tua
despiciam. Tunc quiaam
agitans caput. Iussit eam
i carcere tenebro su recipi
dicens. Cogita tecu Agatha
et penitere. ut possis eua-
dere tormenta horrefica. que
te fortiter conabur. Agatha
respondit. O minister satha-
ne tu penitere. ut possis e-
uade eterna dafnationem
Tunc quiaam iussit ea tra-
hi ad carcere. qz voce euz
publica cofidebat. Sca vira
Agatha letissime et gloriante
iuit ad carcere. Et quasi ad

epulas iuitata. Agone suum
dno pabq comendabat. Sequi
igit die impyssim quiaam
iussit ea cospectibq suis adstae
Qui et dixit. Quousq m felix
ptualis intencione vana. De-
nega xpm. et deos tape ale
Ne iuuentute tua acceba ma-
te colunas. Agatha respondit
Tu denega deos tuos qui sut
lapides et ligna. Et recatorez
tuo deu vira adora. Que si
cotep seris eternio penio sub
iacbis. Tunc patz quiaam
iussit ea in calce suspendi
torqri. Cuz torqret dixit ei
quiaam. Felix intencione
vana. ut vite tue possit esse
consultu. Agatha respondit Ego
i hys penio ita delector sic
qui bonu nucia audit dut
sic qui videt que desiderat
dnt sic qui i venit thesau-
ros multos. No eni potest
triticu i horreo reponi. nisi
tega eiq fuerit fortite eua-
cata et impulcere redacta.
Ita et aia mea no pot impa-
radisu dm. cu palma intrae
mactey. nisi diligenter fe-
ceris corpq meo acari si
abq attractari. Tunc quiaam
iussit ea i manilla torqri
et diu tortu iussit ea ab-
sadi. Sca Agatha dixit. Im-
pie crudelis et dei tyranie
no ee cofusy amputare i fe-
ma. qd ipe i me supisti
Ego habeo manillas inte-
gras inty in aia mea. Ex
quibq nutro acce sensu me-
os. quas ab ifancia dno co-
secraui. Tunc quiaam ius-
sit ea i carcere recipi. ut
nulli liceret medicoz ito-
re adca. Et neq pane neq
aqua instrae ei pcepit. Et
dum fuisset i clusa. Ecce an

media nocte venit senex. que
ante eadebat puer. lumen parti
tor. ferens diversa medicamenta
qui se medicari esse commemorat
cepit ea hys verbis alloqui. li
cet te nimis corporibus penis
afflixerit. consularis in sanis
Tu cu quozibq supplicis ser
monibq tuis afflixisti. Et haec
tua verba cotulerit. et ampu
tate fecit. Illiq ubertus et fel
conuertet. et i amaritudine et
na ei q eternu. Tunc quia
ibi era q hora hec parte
baris. Considera q pot ui
ra salus tua mamilla susci
pere. Sca Agatha dixit. qe
dima canale corpi meo nu
q exhibui. Et turpe e ut
q ab meunte etate suau
nat pda. Dicit ei senior. Et
ego xpianq sum. et noui medi
ona. Nolo me uerecundie. Dicit
ei Agatha. Et que potest esse ue
re audia mea arate. Cu hie se
nior et maior natu. Ego ue
ro licet sim puella. Ita opq
mea lacerata est. ut vulne
ra ipa no pmittant i aliquo
stimulari mente mea. Unde
possit uerecundia exatari. S
ago tibi grae dne. quia dig
naty es michi sollicitudine
tua impendere. hoc ty scias
quia ad corpa mea a medicame
ta ab hote facta nauq accedit
Dixit ei senior. Curare non
pmittis ut cure te. Agatha
respondit. Quia habes dnm
ihm xpm. qui uerbo curat
omnia. et sermone suo restau
rat uincula. hie si uult pot
me salua face. Tunc senior
dixit. Et me ipse misit ad te
Na et ego aplo ei sum. et
i noie ei scias te esse salua
da. Cu hec dixisset. Abocu
lio ei ablaty est. Tunc sa

Agatha pporione se in oratione
dixit. Grās tibi ago dne quia
memor es mei. et misisti ad me
aplo tuū qui me confortauit.
Et curauit uiscera mea. Cūq
expleisset oratione. respiciens ad
ocē madae corpis sui. saluata
oia membra cognouit. Na et
restaurata erat mamilla ei q
Ita aut p tota nocte lux efful
sit i carcere. ut p timore custodes
fugerent. et carcere aptum re
linquerent. Tunc dicebant bte
agathe psonē que ibi erant i
dula. ut fugeret. Na aut dixit
absit a me ut ego corona mea
pdam. et eos qui custodes sui
tribulacōibq trada. Ego em ad
uincata adno. pseuerabo i cofe
sioe ei qui me salua fecit
et ablaty e me. ffon est aut
post qtuor dies. iussit ea que
ciang an tribunal suū uisitare
et dixit. Quousq con pceptu
priprii furiazis. Immola dno
hm aut. scias te acrioribq tor
mentis aptari. Agatha respo
dit. Omnia uerba tua uatua et
uana sūt. et iniqua pcepta tua
Na sine intellectu es. Quis em
uult ad angelū suū lapides et
ligna i uocare. et no deu uer
qui me dignaty e ab di plaga
curare. q excauisti i me ita
ut eoa mamilla mea itege
rima meo corpi restituerit.
Dicit ei quinciang. Quis est
qui te curauit. Agatha respo
dit. Xps filij dei. Quinciang
dixit. Itet xpm audes noia
re. Agatha dixit. Ego xpm co
fiteor labijs. et corde noiare
no resso. Quinciang dixit. Nūc
uidebo. si xps curabit te.
Tunc testas acutis uisit spar
gi. et sub testis carbones emit
ti et ea nudo corpe uoluta
Cūq hoc fecisset. subito laty
in quo san corpa uolutabatur

comotus est. Et paret parietis cecidit et oppellit consiliarios iudicis nomine silvanum et amicum eius nomine fulconem. quorum consilio profectus fuit. Sed et ovis civitatis cathene sue ad hunc terremotum exagitata est. Denique omnes ciues accurreverunt ad secretarium iudicis et ceperunt nimis tumultu agere quod dei famula impio quodammodo fatigata et etiam amicum procul sustinerent. Tunc quinquagesimo fugiens ex hinc latere terram tu exagitabat. ex alio seditionis populi formidans. iussit eam in carcerem recludi. Aperte autem per posterulam fugiens. in ianuis posterulam dereliquit. Sed verodgatha iterum ingressa carcerem expandens manum ad deum dixit Domine qui me creasti et tuleris amicum amorem sedisti et custodisti ab infanzia. et fecisti me in iuventute viriliter agere. qui corpus meum a pulloce separasti qui me fecisti unice tormeta carnis. feceris. igne. unice. qui iudicium inter tormeta viriliter pacem et consilium. Te deprecor ut accipias spiritum meum quia sepulchrum est ut iubeas me ad tuam misericordiam pervenire. Hec cum dixisset cum ingenti voce omisit spiritum. Quod audientes populi cum nimis celeritate venerunt et auferentes corpus eius posuerunt in sarcophago novo. fenum autem dicitur aromatisque condierit corpus eius. et cum nimis diligenter collocaret illud. Venit qui dicitur iuvenis sericus vestibus et datus. que sequebantur amplius quam centum pueri. omnes armati et pedites. que nunc aliquis viderat in civitate cathene sua. Nec postea aliquis iuvenis qui diceret eum se scire. Hic ergo in fuit illo cum ubi edebat corpus eius. posuitque tabulam

breve ex marmore in qua scriptum erat. in mente sanctam spontaneum honorem dei. et patrie libera eorum. Posuit ergo ut diximus scripturam ad caput eius. Et tunc dum ibi staret quod dum cum omni diligentia clauderet. clauso igitur sepulchro abcessit. et ut diximus non est ultra usque in regione omne illa vel in tota provincia fidei. Vnde suspicari sumus quod angelus eius fuerat. hunc scripturam divulgante qui viderant. omnes fideles sollicitos reddiderunt. Et tunc iudei quia gentiles unanimiter in epistola misit. ceperunt venerari sepulchrum eius. Tunc quinquagesimo accipuit in terra officia sua. ad manifestandas facultates. et ut teneret omnes de parentela eius. Qui iudicium dei passus. in medio flumine iterum. Denique cum transisset navi per flumen. duo equi frenata iterum se dantes. calcibus vadantes unum cum morsu aperit. alterum calcem passum percat in flumen. Nec corpus eius potuit inveniri. Vnde crevit timor et veneratio sancte agathe. ut nullus unquam molestus fuerit generationi eius. Ut autem evidenter scriptura per iuvenis posuerat firmaret. Postquam ante altum circa die natalis eius. Mons betna exultavit in cunctis. et ipse fluvius torrens. Ita ignis vehementer fixa et terra liquida facies appropinquabat ad cathemenis civitatem. Tunc paganorum multitudo fugiens de monte descendit. et venerunt ad sepulchrum eius. Insuper venerunt velum quo erat coopertum sepulchrum eius. statuerunt contra ignem. et ipsa hora stetit ignis diu. Cepit autem ignis die kalendarum februariarum et cessavit die nonarum eadem. quid dies sunt sepulture eius. Ut cophaet dicitur quod apud mortis et reddidit eos meritis et oribus sancte agathe

liberaret. Cui et honor et gloria
Inscaloz sedla Amer
Passio bti thome martiris
Alandem bti ssimu tho
me miris. et fidelis edi
firatione. opq impassa
enae mee aggredior. Veru tam
ex cosa referens. qd me psente
actu deo teste dimosat. Sed q
sabitio eq resserre martizum.
esset qi no lotis manibz adme
sam atede. Ad arco padena abi
te ipu plbent. Bto qui audi
xit verba huiq lectionis. et ea
seruauit admittentiu martizij
vt si forte res exigit. paratioe
sit pnoie dnu contumelia pati
Psequimur itaq psona martizis.
Causam martizij psequutoz tira
nidem. Et parentis costangam
loca et tempq passionis. vt
exorbz hys occasianis. et se
pti miradorz testimonio. appa
reat pseudo scabz uis. qnta ba
tudine et laude xpa milite et
meem suu i celis coronandum
et i terre pdestinauit. Itaq
cu primo henricz sads angloz
monarchie et inter iacentibus
terre transmarinis. et ia pibz
multis psident. Bto iste mir
ex londonie quibz no infimis ori
undq. Cantuarie archidiaconatu
sub tebaldo archiepiscule regebat
Cui qm eloquecia qua ana
habebat sume prudentie mari
taueat. Visu pulcher et ama
bilis. Miris aspectu. ope iustq.
Cultu venustq. corpe pcerq. et
reby regendis oim aptq uide
bat. Inbreui a pfato rege i
tanta familiaritate e admissq
vt p diuersas regiones se be
atoe reputarent. qui ei vt
consiliario et cancellario dnu
sui obsecundare potuissent. Et
quie i regie palacio nullq eo
potentior. nullq eo discretior
nullq munificentior haberetur

ipse tamen hec dona gratie ita sepe
rabat. vt inter potentes subli
mior. et inter humiles humili
or. spu dimoseret. Inter hec
archiepiscul teobaldq vna vniuer
se carnis in gressu. Eadiaz can
tuariensem urbani pastore reli
quit. Congregato ergo deuo ad
electatoe consu regio pfatq tho
mas in qua archiepiscu eligitur
et consecratur. Sz qd mirabile e
dictu. No oaq e sacra unctione
delibuty. qua unmg iply re sa
cramenti multiplica videlicq spe
sa gra e refertq. Statim em
pq qua iniciaty e. Ne ex honore
supbiret. honore et iugo dei
carne referre de legit. Or
dine em et habitie canonici
regulatio suscepit. et suscep
tu ita mirifici cu archiepiscu of
ficio assumauit. vt quie quibz
dese psumens in alterutro sepe
deficiat. Ipse tamen utiqz u
no et qda hys difficiliora co
sumauit. Paptq itaq ad con
templatione. vigilye. Ieiunijs
orabz assiduis. Ita corpe ener
uauit. vt ipse licet etate quie
nis. vita tamen et ordine pre
spiter ase cancellario nimis
alteraty videret. Et cu totu
die satati impedisset. vt dig
nior corona q verberis meri
to consecret. ad vltimu qd
uix sine merore diomg reue
so cilitio quo induebat. ut xpa
paulq. dorsu aliau suo fami
liari flagellanda exhibebat.
Et quia decet suos viros ad
templatione ad consolatione ihe
mitatis nre descendere. Unde
Iacob. No solu ascendentes s
et descendentes anglos per
scala uidit. Etide. No solum
rachel q pulchra erat facie
sed et liam q lipa erat. per
qua adina uita designatur.
sibi i vxore copulauerat. Id

cū oportuit angelū et pastore
 istū ad carnales hominē et auē
 suas cōdescendē. Nūc carnem
 eorū corpali cibo exhilarabat.
 Nūc verbo p̄dicacionis aīas con
 fortabat. Ut uere signū dilecti
 onis dei ī eo dephendi posset
 scdm̄ illud euangeliū. Si dili
 gis me pasce oues meas
 Et uere in hoc pastoē hūc or
 ta est nobis. qui assidue. an
 hūc orō ab orōe surgens
 hūc se p̄m̄xit. Et peluim
 tū aq̄ factis gressis manibꝫ
 tredecim paupes ī seoradi
 loco cōgregatis. flexis gēibꝫ
 pedes de ostulans lauit. et
 detexit et unguis īi dero
 gans argenteos. Ut sic pri
 micias durū op̄is deo que
 exp̄ssiq̄ imitabatue s̄ficaret
 Cottidie etiā tot paupibus
 uite necessariā tū ī abis tū
 uestimētis ministrabat. et
 ministrandū p̄dicabat. Ut
 licet multitudo ī finita mē
 dicantiū ad eū cōflueret. po
 aī tamē exp̄auatate carūde
 q̄ ex uolūtate cohibendi manu
 largiri cessabat. Feminis
 illiq̄ p̄fici. Dispersit dedit
 paupibus. Nō vni totū. s̄ p̄tes
 multas. Ut ī exultacōe me
 teret q̄ h̄c seminaret. Qua
 to misericordiā res mobiles
 dispergendas et dandas pau
 peribꝫ q̄siderabat. tanto aīe
 aī immobilia ex quibꝫ h̄c p̄
 ap̄uit retinere et disperfare
 uocare satagebat. Unde p̄dia
 ecclie sue a p̄decessoribꝫ suis
 minḡ uiste donata. h̄is qui
 nimia potestate p̄diti. Vel
 aīnitate ip̄s cōuncti erat
 aufferre m̄tebat. Et p̄stī
 nū uis ecclie reformare.

q̄m̄ yonomo ecclie ecclia
 p̄dia colere et angē nō minūe
 loret. Clericos etiā qui de oria
 regis erāt cū eorū dephendet
 manū. resp̄hendebat et etiā
 oīa. que ad ecclia ecclia iurisdic
 tione p̄tinet. Ita sibi uendica
 bat. et postmodū uendicabat
 Ut sacri legi et rez ecclia
 eorū in uasores cū quibꝫdam
 ep̄is et simili comate clericis
 et rege et om̄es eiq̄ familiā
 aduersq̄ son̄ dei exasperaret
 p̄stantes q̄ regias cōsuetu
 dines exinanire. et scdm̄ regl̄as
 amonū dei et plebis m̄ta cō
 uitate et moderari disposuiss̄
 Intantū aut̄ membra dyaboli
 rege exacerat ut s̄c̄ p̄sul
 nob̄antormani q̄ ante tribu
 nal cesaris iudicandꝫ citaret
 Dic̄ aut̄ statuta cū ei p̄cto
 itimati esset quosdā ī uice
 eiq̄ cōspirasse. quia ī teriore h̄orū
 ueste sacerdotale. Iusta q̄ d̄
 Sacerdotes eiq̄ in duant salu
 tari. Jan̄ prudem̄ īduerat.
 Nec ex teriore in dūm̄eto sacer
 dotis sup̄fario sub̄iuro se
 cretū munit. cuius p̄p̄s ma
 nibꝫ baulans ne a se h̄c pas
 sionis clungaret. exemplū. h̄ar
 tie ḡ nobilis solo deo cōmi
 taty cū amultis et sup̄ multas
 causas impet̄. Ne stans p̄sona
 sacerdotis hancaret resp̄dēdo
 q̄ ei diuinitꝫ ī sp̄izati est
 m̄i f̄re resp̄ndit. h̄aonem
 s̄q̄ animozibꝫ nō deb̄e adu
 diū uocari neq̄ eorū senten
 ligari. Ordo eū cōfunditur
 s̄ p̄p̄ore ouis f̄ziat. si disa
 plo n̄gen. si filiq̄ uerberet
 parentem. Nō eū ita p̄nsiq̄
 est aurū plumbū. s̄c̄ sacer
 dotalis dignitas. regia pote
 state. Inia uero et suffraganij

sui epi immo vt verig dicit re
fragant ei hic dicit et
sedem aplice appellat mich
doming codopnauerat. Itaq
aduocisq athletan dmi a consilio
malignanau recedentem. pr
sus et no ming tumultuosus
i surgit. qua si quos ptes
civitatis agno. vel hostiu in
sultatio iualiss. Et haec illud
de tenio jeremie merito de
clamare possit. Quae ocs
qui tristis quid attendite
et uidet si est dolor sicut
dolor meq. qui pugno vt plim
hys qui me psequunt. pe
tante cruce baulans cuni
suo gras agebat et bar gau
deno ad spectu filij. qm di
na q habitij pnoie ihu
tunica pati. Agit me sro
clay vt potuit pauis o
mitatis appellatq suam
psequens piaz alexandru terau
senonis inuenit. et ad pedes
eig se proluens causam sui ad
uentu no ignorantia exposuit.
Et ut pcto relatu est. ius dnd
ipsulatu sui i manu dmi ipe re
signans exposulauit. vt aliqui
doctore et fortioze de dnglo
ru ecclia meoz metropoli costi
tueret Cardinalem. Dns aut
ff cleuans filiu suu amplexat
osulat. lacrimis lacrimas imis
cens. deo gras referens. qui
uicu ta hualen spu. pastorez
tan sollicitu. in salute ouium
aduocatu. ta constante i causa.
Immo i multis casus dei iue
nisset. dignitate q qua re
futaerat. q nemine ad hoc
honus fortioze cognoscebat. Sas
smq pp reddenda de creuit. re
nenti et iuito. Ventilabatur
Itaq inter ipm et rege co
tenao. Rege autas co suctudi

nes uolente confirmac. sedm qe
deri i reatos pontifias libera
no expectaret electio. Nec pleb
qui dabat Epd. vt canones pdi
cant expectao uel consensus. s
hec oia ad mita et uoluntatem
regis fierent ipso amulu et bacu
lic dante pontificalem. Agit qua
lescuq ead no intelligentas ple
bis lingua cui pfiabant. moysi
cathedra om canonu calcata re
uerencia occupantes i ornatos
et i doctos sibi similes pspiteros
ordnabant. Unde plebs no ha
bens a quibq lege et mandata
dmi exquireret. p diuis aduicia
vt pote nec uerbis nec exple
docta. precedentibz suis significis
cateruati ad mna descendebat
Aduocant ista aiaz omi soce
con lege mtronizati. qui no dig
nitatem sed nome epoz vulne
rato capite mris eade uolenter
sunt adepti. qd no mathias Im
patoris uel regis terram iudic
s aploz libera sortis electione
in locu uide puzicatoris anathie
Recordent ead gregory uere
dica sententia. qd nisi potesta
tes sic Acquisitas priq ab dica
uerunt pcul dubio potestati bus
demonum cu laycis qui eas tra
dunt. Impepetum tradendi sub
Archiepiscul uero hanc et ali
as co suctudmes. quas longu et
enumerac ueritati p electas dei
manifestate constant. p ditabat
refragari. Veritatisq manifeste
cedere co suctudine oportere. In
uicis em xps aliqui dixisse. Ego
sum ueritas. Si uisq dicit ego
su co suctudo. Et ita altricia
sub hoc marce inter has plos
p septe anos agitabat. Regna
te pssimo Rege ludouico filio
ludouica sup francoz uacione
Et parante Archiepisc. quia re
bz ead sic penity erat pssity
Nec no et clericos qui similit
pssity erant. quo ad usq ad gras

sepe dicti regis redirent. Et consue-
tudines sup quibz lra orta fuerat
se no impugnaturus pmitteret
S; cu nec ppter ppteritioz sui ul
suoz clericoz. sed sacerdos in
aliquo flecteret. Iussi sut in ma-
iores q' mores pauli vtriusq' regis
de cognaco'e sua. Nec no et quida
familiaris sui vt exulare magis
cōtristaret. Sed vero martir
dei. Cu puuloz deportacionem
cognosceret. quoz adhuc alime-
ta i maternis pendebant vbe-
ribz ita cōtristat' e. taq' si eius
nam p'fisset gladij. S; re-
miniscens qm abrahe dom' est
Egredere de terra et de cogna-
cione tua. sicuti et terra ita et
cognaco'em suam eade honori
postponenda penit' destinavit
Sed nec illud p'terendum e qd
fida relaco'e au'gda exsonis et
p'cipibz exily ip'q' atepi Qui
ista gestu esse vt redidit oculata
fide se cōphendisse dm et reliq'is
ip'iq' meis i calia qua possessioe
sua cōtristavit et sepultura vene-
rat. nobis qua pluenis testat' e
Cu apud Cenobiu in regioe fan-
coz noiatue pontenitue. diuina
i scripturaz meditacioni martir
sac' se mancipasset attentiq' as-
dente illo que huius relaco'is auc-
tore laudauimq. Ecce quida ex h'ibz
qui ia per tres anos lectu tenu-
erat. Nescio qua labe adeo i flatu
vt cutis extensa exanguie corpa
et macilentum uix complecti poss
Amula hostij exanens ad san' dm
itromiss' est. Igit' ad pedes sa-
p'laty ait. Dne p' visionem
relatu e michi. qd debeba vobis
cōfiteri. vt mundato hoc interi-
ori ap'is. contactu maniq' v're
exterior ab hoc turgiditate do-
lore curetur. Sed aut sacerdos
p'mie peticoe libens annuit
A feda se exulans. Tandem uicty
lacrimas. potentis gemitu vtri-
q' satie fecit. Nec moza imple-
to qd rognauerat eger. ad pedes

sa Voluptabat. Spumans tamq' epi-
lentico morbo subito interea allisus
Dende in modu reuerti sepepatis
se reflectens cu in mensa samie xi.
famae puulas euomit. et cūstigio
i tege'erne sospitati restituy est
miza vce. Quanto magis ea occu-
luit. tanto magis clariori sidere
victy mens emant. Confluebat
en ad eu cu paup'ibz egestantes
vt exfragmetis panis et leguminu
quibz uir sac' vescibat. a fame et
i firmitate liberarent. Inter alios
aut ad est miles quidam defex
filiu sua. qua ia languor continu-
us p' annu et dimidiu extenua-
uerat. Que qua ato reliquias ia
dum desideratas fragmetoz que
de manu p'sulis ceciderant degu-
stasset. Deo et exuli sac' gress
agone. sospes cu p'ce ad p'ria re-
meant. S; inter tot inactia
q' martir iste anteq' tenuaret
pass' est. Illud credidi referendu
ed cu vna uir fedus patie to-
ciens ruptu inter Rege francie
et rege angloz redmtegratu
uideret. Conuenit inter eosdem
reges ut p'sulis exiliu tandem
patis remedio sub hac forma fi-
niet. si fine sue ultionis ex
annu clericoz francie et norma-
nie contingeret. idq' ip' inde de-
saxneret obseruatiq. S; uir
sac' metuens ne causa de i'p'p
tu maderet p'dij. Considerabat
en qd vtriusq' regni cōsuetudi-
nos tu exōtinatua tu ex i'g
norancia uir' sepe decretis
obloqrent. Adiecit qd se casu
p'dicoz subiret salua tancq'
dignitate ecclie et sui ordinis
Et ac hoc uerbu satatis. nec
per reges nec p' ep'os nec p'
suos familiares ab ore ei poss
auelli. Et sanguine et fami-
liar' sui exga cu uelociter
cōsternati sut. Ibat ergo et re-
uertebat paucis sa sermo iste
arberimq. r'ia ab h'ie platus
qui habuit religionis tendunt

exteriq. Nunc patet supbia et pte
uitas. nunc in luce erumpit p dca
q in subuersione dñi sui et regni
eig iste archieps molitq. O qua
to dolor. O qua miseranda suspiria
Athletay dñi reuocabat. O qua ex
nimo pcedebant lacme. Cui cōspi
ceret qd vndiq de necessarijs sibi
ficerent nimio. S; retinens illud
p hūc. Dñs michi adiutor ē. Non
timebo quid faciat michi homo
Solq se opposuit cōm omne mira
p dno dñi. Constancia assensu qd
nec moro nē vita separet em
ab illo verbo. quia salua pax et
dignitate ecclie et ordinis sui pax
si futura esset firmaret. Reforma
ta tandem vt credebatur pax per
dñm pp et francie regem. et
archieps ad eccliam suā uolente
deo repedit. et ita orāibq pdi
cator. vigilijs ieiunijs. ceterisq bonis
opibq intentis exstitit vt hy etiam
quibq ante scilicet eiq religio no
ta fuerat miraret. S; et nec
dū i ecclia sua puenit rediit
et cōtē quor satellites extrā
marinis pibq ppe venientes. q
p noia ad signū mirabilis mili
tie referenda credidimq. Ricardq
brico. hugo de moreuilla. guidel
mq de traci. Ricardq brsq. cū
in hūc modū affati sunt. Man
dātū tibi a rege et dño nro affe
rimq. Vt ad filium suū nouū regē
pgas. facturq qd regi facē debes
et uiri in suo examine pariturq
si ni aliquis aduersq eū deliquit
Epōs ecclia excoicatos londomeſe
saluēt gilbertū foliot. et sala
briensē iocelmū cōmunioi reser
tuas. et ceteris qui suspensū suū
reddat officiu. Archieps vero
respondit. Mandatū d rege susce
pi. Ne per oppida et ciuitates
suas comearē. sed me ab eius
aspectu et colloquio tanq indignū
omnino modo subterere. Pre
terea epōs supdros notū ē no
ane excoicatos. uel suspensos
s ad dño pp qui i mea diocesi

me in consulto huc nouū regem
cui dñs conkerat grām salutare
consecrare et coronare psumpse
rūt. Pcedat q satisfactio eoz
Absolucione. S; hoc dicto. p fati
uiri sceleris eiqde cōsortes. Vt
bruti sensu hoies nō habentes i
telligentiā nimias statim prupit
p hūc q intumultu et cōtumelie
excumbiq. Sed p fil respondit. Cui
rite qui timeat nimias bestias
me cū pede ad pedē i filio dñi
i uenietis. Et cōtē ille que merito
vrsūm uolauimq. bestialiter ex
clamauit. Expte regis uobis
dirimq. tā clerico q monacho
vt istū hominē cōprehendat
et teneat. donec rex de cor
pore eiq plura fuit cōsequitq
iusticia. O qua stolidū. quā stu
pendū et miserabile dictū. Vt
clerg p rē seaueret ad penam
pro cuiq tuicio fidelissia. in
marcessibile rex celoꝝ ei iam
parauerat gloria. Ex confusio
huiq edicti octū ē aliud lamen
tabile. Preconio em vox hor
rida pplatea i cepit. Armate
uox uiri. Domū archiepi iuadi
te. Indignū ē em ut in cōmū
nobiscū uiuat. qui cōmuniōne
primatus regni nri i digne pri
uauit. Nec mora redeunt in
lorias euagmatis gladye quatuor
catus milia quos p d d p m q. nō
et bucellarij cū bisacatis et
vicensilibq ceteris comodis ad se
iq qd i aīo cōppant. S; pce
trauentes famuli obserato officio
Ignorante hoc archieps eos ex
duserunt. filij aut sathane du
a p rē eoz. ad lignea obstacu
la diuersentes. cedunt. sim
dūt et diruunt. Ex fragore
aut nimio et terribili. clerica
more suo fere examine fā fū
archieps vero qui solq qrebat
p d d q. ceteros qui uano timo
re pteriti erant i dño cōsola
batur. et ut nobis uidebatur
ita impetere residebat. tanq

venissent ad nuptias cum invitati
 Et cum aliis undiq; fuisset ada
 mati ut in monasterium fugeret.
 Ille qui ante se armis interfecto
 res non fugitur pmisserat. Vixi
 hinc implet pmissum. Non enim
 tali causa erat de civitate Davi
 tate fugendum. sed danda subiec
 tus exemplum. ut unusquisq; mal
 let mori in bello. quam videre ma
 la gentis sue. et scilicet canonum
 subversione. Si cum ei diceret
 quod hora exigente et festo de
 curret ipse in eadem vesperina ce
 lebrare officium. Tandem super grad
 et ad cruce matricans. cruce sibi
 pferri precepit. iustitiam igitur ordine
 psul qui prode debebat. pasto
 ris more oues cogentis in aula
 in cella temperato devotus sequit
 perantem. Intrauit monasterium
 omisso vestire quas deo libere
 decipant. Occurrunt monachi gen
 tiam agentes deo. quod precum suum
 que extincti audierant. vium ce
 nerent et in columbe. Et hec di
 centes valuas ecclesie repagula
 de hostes in ecclesie pastoris sui ar
 cere festinat. Reverentem autem pro
 sed hostes et illos a valuis remo
 uet. ne impedito itinere hostium
 eius impediret martirem. Intrau
 itibusque carnificibus et boasterantibus
 ubi est regis et regni proditor
 et falsus psul. is qui se eos non
 timere non prodeceat reverentia
 dicens. Ecce adsum non regis prodi
 tor. sed sacerdos. Quid me trahis
 Ecce psul sum in nomine eius patris
 nos sanguine suo redemit. Absit
 ut propter gladios vestros fugiam.
 Aut a iustitia recedam. Acceleras
 aut quidam preteritis plene scilicet
 bis aacta sacro pectori imposuit
 prochydolor comminans quod lassima
 cor eius exheret. Sed temperans
 ab actu una cum ceteris manu sua
 lenta in reat trahens eum ut ex
 caligine moerit suar legum posset
 adimplere. sed cum inde facile amo
 ueri non posset quidam ex pante

filii leviathan devoto gladio que
 tenebat agnum deo immolandum in ca
 pite percussit. Passus eodem actu. hec
 referentis brachio. patris ipsius in
 nomine utero pimentis diem cum xx
 hora diei extinguens. Ecce ser
 pentis in hoc martire prudentia
 qui corpus patientibus opposuit.
 ut caput suum. i. caligine suam
 illis sanaret. Ecce simplicitate
 columbe. quia nec eam cum carnis
 omnes. insidias vel clausuram
 aliquam in machinatus. Quod pastore
 dignum qui ne oues sue laniaret.
 seipsum luporum morsibus tunc exposcit.
 Et quia mundum abiecit
 erat. mundum volens eum opprimere
 nesciens sublimavit. Deinde
 alio actu in capite recepto. Mar
 tyrum genua flexit et cubitos. se
 ipsum hostiam vivente deo offeren
 do dicens. Pro nomine ihesu et
 ecclesie tuas libenti animo mortem
 amplecti paratus sum. At tercia
 ita percussit que vulnus in cer
 vicem impressit. Quarta vero ca
 verna que ample erat latitudinis
 ita a capite separavit. ut sanguis
 albus ex cerebro. et cerebrum ru
 bens ex sanguine. lili et rose co
 loribus. virginis et meris ecclesie
 facie. in confessoris et meris in
 tali morte purpuraret. O ne
 phandissimum hominem. que nec plo
 randa sanguinolente matris
 pietas. nec patris miranda
 pietas lenire potuit. quin ipse
 sacrum ipsum caput cerebri vera
 venit et effunderet. Quintus
 enim capite cerebri quod remansit
 rat effodit. ne et quinta pla
 ga de esset. qui in alio christi
 est iunitatis. ut enim salva pax
 mactata loquar. ipse prope age
 bant causa cum eis diceret.
 Sacrificia ioui. Respice cruciatu
 iste vero aliorum salute suo pro
 so sanguine mactate venit. ut
 in signum sit carere christi
 sui sacra ecclesie regerentur.
 Autumans non esse maiore
 caritate quam ponere animam suam
 pro anima suis. Unde sic ipse

22
xpi sanguine redempti. In memoria
sua redemptiois bibit tunc eundem
et forma vini aqua mixtu. ut si
de sub sacramento latente. plenius
benedictione apud thome declara
ta capiat. Ita et huiusmodi mar
tiris sub manifesta forma aqua
mixtu sanguine sumunt. ut ex
hoc confortati ad hoc quod ille sag
nis passiois nobis promittit per
tinguam. Quia in tempore ubi
de sua salute et fide certaret
esset martir iste pugnator
qui pro aliorum tuitorum non tradit
non ductus. seipsum immavit ad
ocasionem. Pro mirabili ergo co
stantia credimus hunc honorem ei
diuinitus esse collatum. quod non in
deos nec paganos. sed christianos
desertos morte victoriosa de
bellavit. Sed quis loci marti
ris deputati celsitudine metiri
posset. Ipse domus christi. locum mag
num solebat uictricis salutis mo
lari. curabula regis prae die nati
uitatis martiris cerebro et sang
uine depingit. ut ex hoc factum. et
persequutorum crudelitas. et mar
tiris emittens dignitas figura
retineat. Itaque dei sacerdos asse
migrans ecclesie nascitur queto sale
das Januarii Anno ab incarnatione
natae domini anno septuagesimo
primo. die prima post solempni
tatem in nocentium. ut qui diu ino
center uixerat. post in nocentem
tempus celebre sortiret. magna
regis nati clementia. qui mili
tibus sui martirum immo natale
mensura ita suo continuauit. ut
nec ei posset salua communi suorum
progenia esse conuictus. Nec
ulterius perlandi. Anaximino aut
monachi. ut moris est corporis
miserabilissimum exspoliantes. sub ha
bitu canonice regularis. cum in
habitu et ordine monachorum
tam penam diu reperire existi
tisse. ut etiam hoc suum lateveret
familiaris. Ad ultimum carnis christi

proximum inuenit aliam. sic besti
mortalis oblitus. ut lenius isto pri
us diei fuisse martirem quibus
iudicaret. Et hostes maiores
minoribus nunquam nocuisse. Et quod
amulo sceleris factum esse cognouit
senioribus aliam alio tempore
ita stricte curibus in salute usque fue
rat. ut aliosque apostolice superca
longum sub futura aliam uermicui
loca scaturiens extendere. mag
nificet dominus noster qui non est passus
lucerna calidum diuina latere sub
modo. sed ad confusionem in fide
lucet et satisfactorum. ea imposuit
super candelabrum. In gredientes lu
men uiderent. et apte cognosce
rent quod non sit cala. sed satisfu
tis conuicta. quia martir iste
respuebat. et in fidelitas non
posset aliud sentire de deo. quam
ipse predicabat. In solempni
tate enim pthomarchis Stephani
prima. antequam de martire co
municas nobilissimum martir iste
consecraret. Sacerdos nomine radul
fus personatus gerens in calia
beate marie londoniensis. Ad epu
las curiam dimitte de parrochia
sua uocatus. dum inter prandendum
loqui uellet. Instrumento loqule
frustratus obmutuit. Agitur post
quam medicum uirum tyriacum delu
sas christi fuit. Ille qui obmutu
erat. mensura de mensa resurgens
domini repedauit. postea uero
cum morti martiris tristibus ex
equijs et diuine obsequijs. quod
uis huius non indigeret paren
tatu est. Cuiusdam clerici radul
fo nomine. fuit ipse. Antiqua domo
pater usque sermonis priuatum
fuerat. psallenti matutinas
beate virginis et mensura christi. di
uina cantica trium pueros mora
ret. Apparuit uir uultu uere
rabilis. Ita ut ex ipsius splen
dore. haec circa media noctem
domus mirabiliter splendere
uidebat. dicens. Radulfo. die
christi dei. pater tuus. ut si
ore non posset saltem scripto

Cum vera penitentia p[er] p[ri]ma
 confess[io]n[em] ad eam noua[m] martirem
 ap[osto]ly anglo[rum] et co[n]fesso[rum] v[er]o p[er]
 eiq[ue] merita p[ro]p[ri]e v[er]a et dapna
 loquere. p[re]sente vero dem[er]se
 postq[ue] h[uius] obtemp[er]auit mandato
 no[n] est fraudat[us] p[er]missio[n]e b[ea]t[is]
 Ego istud miraculu[m] co[n]fide[n]t[er]
 refero. quia cu[m] post[m]o[m] mactatu[m] d[omi]n[u]m
 me[um] cantuarie lectu[m] tene[re]. Et
 postea cu[m] venire londonia[m]. Ita
 esse f[er]m[is] aciu[m]q[ue] accipi. Nec no[n] et
 p[re]sente cu[m] hoc contingerat sa
 tis actiuate loque[n]te. bis alloqua
 ty sum. Et Radulphi[us] eia[m] clerico
 satis credibile. Cui vigilanti p[re]s[er]ta
 ta visio apparuerat. Scio eia[m] q[uo]d
 mediq[ue] fere post[er]i[us] de co[n]solida
 co[n]e brachy me[um] desparet. Morte
 quada[m] apparuit michi ille vene
 rabilis marit[us]. et apphendes
 brachiu[m] meu[m] madida h[uius] cede
 p[er]mittit ip[s]u[m] i[n]uoluit dicens.
 vade saug[us] es. Postea vero p[er]m
 culo aq[ue] b[ea]t[is] et sanguis ip[s]u[m]
 i[n] tincto. brachiu[m] inuoluit. donec
 gra[m] dei et me[um] mutua co[n]solida
 co[n]e ossa ossib[us]q[ue] adhe[er]er[un]t. p[er]
 h[uius] co[n]solidaco[n]is testimoniu[m]
 ip[s]u[m] eiusde[m] brachy man[us]q[ue]. q[uo]d poste
 ris hec legenda co[n]scripsit. q[uo]d
 ta eia[m] alia op[er]a q[ue] d[omi]n[u]s adu
 dian dilectis h[uius] marit[us] me
 lepro[rum] ut nos vidim[us] mundado
 demonia fugando. ydropicos.
 paralyticos. suados. et claudos
 et ceteros curando. Nec no[n] et alie
 laborantes languozib[us] desiderate
 restituens sosp[er]at[us]. Et de h[uius]
 om[n]ib[us] fidele Cantuarie[n]si eccl[esi]e
 testimoniu[m] p[re]stauit sub cui[us]
 aspectu et noticia hec acta et
 notantur. . . .

Micholau[us] mag[ister] ex illa
 st[er]i p[ro]p[ri]a artus.
 Cuius fuit patere
 v[er]bo. que una ex
 nobilissimis h[uius] p[ro]uincie ciuita
 tib[us]. tanto quondam famosiss[im]a

vutilabat. quanto et populoso
 frequentabatur accessu. modo
 peccatis exigentib[us] paruissimi
 admittat redacta ap[er]idi. f[er]o mali
 tur habitatore. p[re]fata vero vrbe
 ad huc multa plebu[m] generositate
 reuer[en]ti. parentes eiq[ue] inter ceter
 uas potentu[m]. quanta honorificen[ti]a
 celebrabant. tanto sup[er]ne patrie
 aacn[is] desiderio. magis celestis
 qua[m] terrene dignitatis gloria[m] apete
 bant. p[er]u[er]a em[en]t[er] cu[m] essent inuic[em]
 locupletati. Nulliq[ue] honore in sig
 nia. nulliq[ue] p[er] sume dignitatis di
 spon[er]e moderamina voluerunt. s[ed]
 om[n]i studio continentiu[m] selege[n]t
 uentio. celib[us] vitam acritate
 satagebant. Et mixt[us] in modu[m]
 cu[m] in primeno iuuentutis flo[re]
 h[uius] sola genuissent filiu[m]. Quic[un]q[ue]
 se voluptatib[us] abdicar[un]t. Et int[er]
 suas p[er]ce[ss]e quas frequenter in d[omi]n[u]m
 templo fundebant. h[uius] sola sup[er]
 stitem. h[uius] no[n] tantu[m] diuiciaz
 quantu[m] et mozt flagitabat he
 redem. Quoz[um] vota deuo ex
 alto p[ro]p[ri]e p[ro]spectu[m]. h[uius]
 p[er]u[er]a eoz[um] defuit. Nimirum
 qualis futurus esset puer. An ip[s]o
 ut ita dica[m] primordio natiui
 tatis eiq[ue] monstrat[us] dignat[us] est
 Enimvero cu[m] mater adhuc lac
 te aleret. cepit h[uius] in ebdo
 mada die. quarta saliq[ue] et sexta
 feria. semel bibere mammam. Et
 hac uice content[us] tota die sic
 p[er]manebat.

Puerilib[us] igit[ur] annis. ut
 patriarcha iacob simpli
 citer domi transfactis. ce
 pit bone indolis adolescens ee
 Et no[n] sic illa etas solet. lasi
 uam co[m]plex[us] e[ss]e mundi. sed n[on]
 parenti comitatu[m] vestig[us]. N[on]
 sola caliaz terebat lumina. et
 id[em] ibi de scripturis patulo adue
 tebat audere. O[mn]i i[n]memor ac
 mariolo condebat pectoris. vbi
 aut[em] utroq[ue] parente orbat[us] est
 sepeq[ue] illud eu[an]gelicu[m] ante sue
 mentis ducebat oculo. Nisi

quis renouauerit oibz que possi-
det no pot meq esse discipulus
Et ai anhelaret ad pfaciendum
qd pio uertebat i pectore. Iuue-
mlem formido cepit titillare me-
tem. Ne fauoralis pcelleret aura
quicqd pro xpo facere disponebat
Hec scia ad dm uero auctu de
fidei sui pandens uelamen
Deprecabat. Ut ille qui habet
omni scientia. inspizare dignaret
ei. qting de tantis sibi relictis
opibz sic ordmaret. Ut muta
laude huana. respectu placeret
diuino. Talia eo cogitante. accidit
ut quida comitaneq eig nimium
locuples. ad tanta deueneret copi-
am. qd nec etia necessaria uite
haberet. Quid plura. Ingretere
media tres uirgines qd habebat
filios. qz nuptias etia ignobi-
les specebant uiri. furnicari
constituit. Ut eaz saltem i fami-
comercio in felice ageret uitam
Prochpudor. Exemplo mali tanti
fama. qua no aliud uelociq ulla
mobilitate uiget. tota ptilit
uere et multipli plos semoe
replebat. Qd ubi sed coparit
condoluit miserimo homini atqz
uigina exevans stupru. deare
uit oino ex suis habundantijs
eoz suplere i opia. Ne puella
nobilibz oere natalibz lupanibz
macularent in famijs

Quod cum noluit aliu sui
fra nisi xpm habe cote
platoe. Cepit explorare tepoz
uices. quo id sic oparet. etiam
ut eos lateret quibz fiebat. Ca-
mie finale dei exime papiem
prie. exime filiaz scortu. Telligit
tue metis hactenq sed exulta
uonere. dupli subito paupt
i fructu. Ut ex uno famelia facie
ingluues. Et ex alio uirgini re-
dmat incestu. Nec oantee seve-
tie xpi fugeas que carent zizania
Asperi thesauri tui. ubi pietatis
gaze resulant. Ne pauere adula-
tione fontis. quia no exurit

flama uiciorz. diuicias quas appbat
xpo. No timet illa edificatio igne
eternu. que fabricat opifice su-
mo. sumpe morulas omis opus
pfac bonu. Ut uideant animo se-
tiant hoies. et glorificent prem-
tina qui i celis est. Nacta ergo
cuiusda noctis hora. sumens no
modicu auz ligameq i pamo
pexit ad domu uiri. Qua un-
diz araspiciens per fenestra
que copetens uidebat clam ni-
tro pexit. clamq discessit. Ma-
ne itaq sed cu surrexisset ho
diuinq reperisset illud. dirigit
primu. de tu qnto gestuit
gudio qntasq deo gras egit
Si quis uelit exorbis eius
lacrimas quas magnitudo leticie
fudeat. aduertere potest

Celebratio p exmore primo
genite filie sue nuptijs.
cepit homo diligere in quere
quid esset qui in opie illig tanta
pstitisset humanitate. Cuiq diu ta-
lia moliret. Nicholay ihu xpi
famula haud multo post simile
pexit opz. Quoru omi mbuam
pericia. Omisq i fructu scientia
Qui ut se utiqz testametu su-
stipere pferretur. no e conteta
lege latere. sed aduertit euagli-
tam gram. qting duobz flammibz
Uno ex meatu profluentibz acetis
fidei orbula bene irrigaret ne
ultra sentes falce pietatis mose
lolo infande uisionis letam ba-
lerent atterere fugeas. Vbi uis
terris est reddita dico et homo
pfiluit de stratu suo. Inuenitq
fulu pondq metalli priore eq
le. Tantu exultauit. quin ut
ut si homeri seu maronis adel-
set faanda loquacitas. mitan-
taz magnitudine laudis expri-
menda puto succubisset. Sz
nos no ulla oracis eiq pte
quentes cetera sagas lecturis
ueliq sub silencio in telligedi
relinquere. qua indagare ele-
gimq. Deauit aut sic. Dne
Dne inquit absq auq mitu. Ne

Passer ad terram nec folium cadit
 arboris. Depose in effabile de
 mentia tua. ut tu qui ora nati
 ostende dignas michi peccator
 quid sit ille qui tanta voce erga
 me exhibe no desinit. hoc aut
 dico dne. hoc id peto no ut cu
 tenerario ausu pollutis gram
 contingere manibz. sed ut scia
 famulatum tuu qui inter hoies
 degens angelica habet conu
 satione. et magnifice nomen
 tuu bndum i secla. Talibz ora
 bat dictis. talibzqz hortabatur
 sermombz. Suscepit certe somp
 num ab oculis meis. et exarababo
 solliciti. Vigilansqz pnoctabo. for
 sitan ostendet michi dno scium
 suu. Dixit. et dictu cepit ope
 exerce. Interea paucis admo
 du euolutis diebz. Ecce cultus
 trinitatis aduenit Nicholaus
 Et iterate uicis factu. trino sup
 plere cupiens nudo. egle dnu
 iactauit talentu. Cuiqz sonitu ex
 titatu ho. statim excessu iam
 uadente. Jamqz fugietem. tali
 subseqbatz uoce. Siste gradu
 tegz aspectu no subthe nostro
 Olim te uide desiderau. olim
 te concupui carne. Sic fatius
 otior euolat. Spatioz corrupto
 Nicholaus agnouit per umbras
 thoz huius pstraty osculari sa
 tangebatur pedes ei. qd suo pio
 ut erat pectore phibuit fieri
 s breuiter alloquitur exegit ab
 eo ne cuiqz. quousqz uitalos car
 peret anzas. Nicholaus huius
 rei iudicaret auctore. felix fe
 licie imitatu e ingeny. qui no
 solu hoies sed etia demones
 copeimebat. ne fama ei se
 uerent i plo. Ille em ueris
 ne falsa miscerent. aste aut
 ne quolibz extolleret riuusau
 lo. in tex dixit homini ut nullo
 mo panderet nome ei. hic
 ombz uocis colendie. srbzqz
 pcomio e extollendq. qui scies
 duobz place no posse dominis

Vnu elegit cuiqz long leue est
 cuiqz uiga ferre suaue est. Cui
 tota deuocoe colla submittens
 ponderosam sarana mundi cuiqz
 oblectacoe sua pteat. Noluit
 em quacumqz scatu huius captare
 fama ne scortz contubernio pri
 uaret. Committebat se deo assidue
 qui dispensat et ordinar ora qd
 ut uult et quomo uult

Hic itaqz transactis Myr
 reba metropoli auitas
 orbata e suo distitate. Cuiqz obi
 tu no mediocriter adiacentium
 parochiaz coadulentis epi fuerat
 em bene religioy. conuenerunt in
 vni cu decanis auctis. ut ihu
 amiente dno quideret illi eale sy
 lata canonu ydoneu psule. Cona
 onc itaqz facta. intercat quida
 pontifex magne ductozitatis. ad
 cuiqz intuitu omniu pendeat se
 tena. ut que ille uoce pderet.
 huc gaudubio eligerent vniue
 si. hic g p ora seques aploz
 vestigia. auctos uunijis et deuo
 tissimis pabz hortatu est insite
 itaqz ille qui per mathia mdidit
 num suple aploz. ipse solita de
 mentia pandere dignaret. que
 uellet fungi tanto sacerdotio.
 Tunc ocs qst celesti comoueret
 oraculo sic conuersi ad din. fla
 gitabat ex intimo pcedy. ut
 pastor eteng vtilitua suaz ou
 um pastore ostende dignaret
 Illis quippe summa deuocoe ora
 tibz uoce de celo audiuat dice
 tem sibi pdicty pontifex. ut e
 grediens ante portas eale sta
 ret. et que primu hora ma
 tutinali uenire cospiceret. ipm
 cosecrarent antistitem. Adiuiges
 ena qd nicholaus uocaret. Tunc
 psul ille ceteris coepis har insti
 tuans reuelacoem adiecit. vo
 bis i oracoe psistentibz. Ego
 formseqz exarababo. Credo em qd
 no priuemur pmissoe dei. Sic
 em ait. et ualens asili sca ca
 liditate obseruabat. Miru in
 modu matutinali hora quasi

ad eo missy Ante omis se age
bat nicholag. Cumq; ad ecclesie
lanuae appinuaslet. Iniecta
manu. apprehendit eu epd. blan
ditq; suscitatu e dicens. Quale
nomen habes. Ille columbiadu
erat simplicitate indinatio ca
piti. Nicholag inquit seruus
vre satatis. Cui pting psul
psalmis i uocauit. fili veni
veni mecum. Est aliquit secti
qd tue indoli fari debeat. Hox
introgessq;. En frere yclamauit
Vere ait dno. qd dng pericri
tis i noie meo. credue qd am
pictis et fiet uobis. En inqua
qd petuung accepimq;. En ade
de quo vra flagitauit caritas
Quo viso ingente omis tulere
clamore ad sydera. et certati
saluatoris laudabant magna
lia. Epi letabat p collega ce
litq; sibi collato. decia alludebat
sic boe peccades. Quid vultis
moror. licet plurimu ventos
obstitit. plurimiq; repug
nauerit. Intronizatu ilico sic
mos exigebat religionis illiq;
poficiale accepit infulam

Pontificali igit cathedra
sublimatq; eandem moru. gii
tatem qua penus eandem secta
bat humilitate. Creber in oroe
pugilabat. corpq; attenuabat
Teumjs. mulierq; qboria licet ab
ipo puericie sue tpe exorruerit
Tame ex hoc qst quda peste
fugiebat. In suspensio horibq;
humiliter. In loquedo efficace se
pbabat. Alacx erat i exortado
seuerq; i corripiedo. Viduaru
et orphanaz atq; opplloz sic
negocia curabat. de si ppria es
sent. Pupna exercebat pote
ta. arguebat uolentos. Et si
que forte quolibet casu affectu
ceuebat. mirabiliter reficiebt
mirabiliterq; consolabatur. Ce
sobat cotidie fuma boitatis

eig. que vbiq; laude ferebat
nicholai. hinc potens. hinc ipo
tens illa narrabat. Gaudet
pbe cuncty de tali patrono. le
tabant herodes de tanto poti
fice qui ita se auctoritate et
gra plenu exhibebat. vt om
niu gereret cura. et epi dig
nitate no amitteret. Voz
tempq; me deficiet quia et
sermo deseret si de singulis
eig meritis scribere teptauero
S; qui scire uoluerit. quale scq;
tuq; pstituit mordare. copmat
dentem et ex subiectis euident
agnosce ualebit. Cum igit om
niu fastidiatu virtute corroborata
ret indyplag. et nichil sibi sed.
totu gre dei tribueret. Cept ita
chorustae miraculis vt no tati
sui sed ead aliam quibq;ly oppsi
angustis i uocato noie eig. stati
sentiret leuame. Quada vero
die cu quada nauate subita ma
ris tempestate peditarent. Ideo
vt plente illic intortaret oma
morte extemplo dissolutis frigo
re membris clamitabat

Nicholae famule dei si beca
sue que de te audiuimus
Nunc nos ea supmo i pado constitu
ti expiam. qting auditi. exseuanti
by fluctibq; maris. deo et tue libe
racoi gras agamq;. qpra uel Ca
lia referentibq; apparuit quidam
i similitudine uiri dicens eig.
Vocasti em me. Ecce adsum. et
cepit eos in rudentibq; et antem
Allyeq; admirae uanis arma metis
Hec multo post ois pelagi cecidit
fragor. Ois y cessauit tempestas
Cum leti nauate parata sulca
tes equora. quatoous optate sub
eunt portu. Qui egressi suscita
bat. quis nicholag esset. Cum
aut indiatq; fuisset eig. i cala
euestigio ingressi mirabile dictu
que nuq; nouerat sine iudice cog
nouerit. Hox pstrati ad pedes
eig. Ceperunt ei gras age dices
q; libet de cofinis mortis ipso
suffragate liberati esset. Quibq;

scis inquit. No mee possibilitatis
 arbitrem ee qd san est. Solita
 dei est ma. qui no ppter me in
 digna familia sum. sed ppter
 credulitate vre fidei nobis sac
 curere dignaty est. Disite q
 quantu valeat apud dea fides
 pura. et peticio no ficta. ppe
 ppa em na cotidie flagel
 lam. Tame si ex toto corde ad
 bonu dnm conuersi fuerimq
 sacra misericordie sue ihco su
 p nos comouebit. et eripiet
 de imminentibq periculis. Ad
 circo feco. no pigeat nos bene
 face sectari humilitate. libent
 paupibq sumere. Credite mee
 putati. quia ex quo homo i huius
 mundi voragine ppe delicta sua
 deiecty est. Nullum eiq bonu sic
 deq appbare legi. sic helomo
 fina. si tame no ob mundi fat
 gloria. Hys ubiq talibq in
 structi. ammirantes humilita
 te sps. habity uilitate. sermo
 mo facti facundia. atq magni
 tudine uirtutis. discesserunt

Quoda itaq tpe cu
 eande hiam regionem
 atolat puenit sic pnciosa
 famo oppressisset. Ut seges e
 gra uictu omne negaret. Mox
 apuualibq uiculis sepe dicto
 famulo dei pndigentibq may
 me atq pnditentibq naued tri
 tace honuste mexibq i litore
 ad riatu porty adesse nunciant
 Quo uelox aduenes nicholag
 nauis m fit. Vos rogaturq
 atressi. Ut huc plo tate di
 utiune famio laboranti cosy
 lentos aliquitula remedijs
 ex isto impati studeatis. In
 meato. Sic scs. Et scs sic
 con ant illi. No audemq
 ppe tu is obsecudare pceptis
 quia publica texaco anga
 riaz alexandria proximus
 Et de inde hoc tritice de
 ferimq p ministroruz mang
 in augustali stipendia me

cienda. Quibq scs. Audite
 inquit me et ne amplius
 hic attenuet ppe. frumenti
 Per vna quag ratem salim
 centu michi pbete modios. et
 ego in domini mei. cui seruo
 virtute spondeo pollicor. pmitto
 qua nulla minoraco habebitis
 apud regim exatore. Tande
 interuentu psulis conuicti. ex
 singulis pupibq centu numera
 uere modios. Et confesti veto
 surgente sedo ascenderit classis
 portu relinquit atq spratibq
 auxis uelox cursu bizantem
 applicuerut ad urbem. Cu aut
 integra mesura qua alexandri
 am susceperat ministri impato
 ris numerasset. tanty supor
 onis accepit. Ut Pamiraco
 seriatim cuncta que sca fuerat
 eisdem nauaret ministris. Qua
 relaco pculsi. dnt oia rei aut
 toce continuata utriq laude sig
 nificauit. Vix itaq dnt accep
 to fomento sic per industriam
 illud pti suduit. sic vniquq no
 uecat indige. apuandis plq mira
 da succedit. Tanta em omnipotens
 dei laegitate hoc qm pag qd scs
 distubuit auctu est. Ut no tantu
 codo sed etia alioo pene exacto
 ano aductu singlis sufficeret.
 Cum enultis spe credula ex
 inde secrete no dubitantes. ne
 quag eos expectata seges na
 mis frustrata est. uelitis. sed
 uberozibq aucta est redditibus
 Porro ueni hoc i credibile
 uideat. q saluatoris d pmissio
 dicentis. Si habueritis fidem
 ut gram smapis. dicetis moti
 transse tet. et transferet et
 illud. Qui me credit. opa q
 ego facio et ipse faciet. et
 maiora horz faciet. Vere em
 i eo credit p nicholag amiq
 opulaco tale tantuq ualuit
 facere miraculum.

Quamultis huiusmodi idolatrijs
 quibq p fata regis dedita

fuerat maxie clemencie sue de
uocane erga nefandissime diame
simulachry exhibere studuit adeo
causa usq ad illud serui dei tempus
pleriq rusticoz execrabili de
seruiret religioni. Seruus dm
huius sacrilegij supbiae tanta
Escautq in stancia. Ut diuino
suffragatq animunculo penitq ex
illis fimbis obsteris mmmiscal
tura pelleret. Voz quid dya
malia osius. quid in orbe artifi
osius. Cum aut reueret se pzi
uatu tanto decoris sui cultu.
fellex face succensq. Magnam
cont exarsit in riam. et nouo
pectore noua necessano collia
quosda adijt viros omibq in
bitos. Immo pditas male fitis
eis conficere oleu qd mediac
dicit. sub oi celeritate pcepit
Parent pting egecy audito
res dictis curi ingri. Et qnto
rig portentuosu liquoris mixio
ne coponit. Quo cofecto. hanc
piger demoy ad nocendu. trans
formauit se in cuiusda religi
ose femine vultu. atq simula
ta specie. quibqda nauigantibq
quoz deuotio ad serui dei te
debat. medio sese obtulit ob
uiam mari. et quasi alioz hm
bo uteret. ut eis. video qd
nos pkrasti ad dnm nicholau
malle et ego nunc venire vo
bis sui. qz votu habeo tanti
patris pfectu benedictioe
S; qm neqre rogo uos ut
si molesti no e. hoc mee
pauitatis oleu ad caliam
mirreoz feratis. Et ob memo
ria mei sumatu exinde ipa
riete ipsiq lmiatis. Ut vero
ignari doli artisy fuscate
sumut oleu. et i classe libet
seu ferat vehunt. Tum mo
stru in forme umbra velut
tenuis ueloci euannit remigio.
S; dno pro mudoz speruato

no est passq diu simpliater ad
fannula sue pccantes uning
ferre simulate imaginis. nec
sermonibq fantastias delusos
pcedi. Exm puiso eis cernit
sigeuila insignibq referta ho
minibq inter quos conspicitur
quedam similitudine su nicholai
qui ad eos sic fictis interroga
cionibq osus est. heu inquit
que nam mulier illa vobis lo
quuta est. uel qui vobis attu
lit. At illi seriatim cuncta nar
rantes. en auunt ostendit et
oleu qd nos deperati est. ad sag
portare ecclesiam. Quibq ille
vultis euidentius sapere que
fuit fema illa. hec est on
impudica diama. Et ut me
pccato nec dno copbetis. hoc
nasculu excoandi olei istos pi
cite in fluctq. Nulla in medu
moza. in cunctanter faciunt
impata. qox da vbi oleu illd
equoreas tetigit aquas mira
bile dictu dico aenly e ignis
et cont natura elementi phy
marie spacio usq est ardere
hec vero du nauis supeda
uident. et de fixa obtutu he
verent in tanto pdigio. Utro
vuz nauis magno diuise sit
interuallo. Unde nec interro
gare valuerit. quis esset ille
p que callidi hostis frustratus
agnouere insidias. Veru tane
ut deuocerant ad san festina
tee nicholau. clara uoce refe
rebant obuiantibq sibi quid
eis acciderat. Venientes aut
ad serui dei mebant. Vere
tu es ille qui nobis in illo
pelago horrendu ostendisti
pdigium. Vere tu dei es famu
lus. ob cuiq uite meritum
excepti sumq ab exicalibq dya
boli in sidio. Talia dicentes
cuncti rei euentu per ordi
ne narrauerunt. Quibq audi
tio vir dm in solito more
in laude prupit clementissimi
prie. Et deinde amonuit eos

Iuste et pie vivere atq; se tu-
tele custodire etiam extorere comit-
tere q; nemine punitur temptari
sup id qd potest. Talibus itaq; ora-
culis sacris i firmatq; oblatiq;
bndcoe exhortatq; letanter
hominem illos ihu xpi famulq;
venit ad ppa

Petrice cu i frigie pibq;
Ida qd cognote antipha-
la sediciofis machinatibq;
uaz d'ostantini cesaris pypio
desinuit cofestide augusty te-
milice pncipos qd dolo pces-
tillates uocat. Ne potiam sz
visu. et aepileone excofulto a-
cuit. eisy uisit ut cu pparato
nauali apparatu. ad subigendos
pffississet rebelles. armati ita
q; iuuetate. et stipati militie
ambicoe constantinopoli egre-
diere parati pcc equos nau-
gare ceperut. Qui p q; logis-
sima maris itinera transire
tauerut. et pontu sulcarent
pfate hie regionis. subita
temperie exorta pudtabat
pedle. de phoc nec obmii con-
nec tendere ualentes. flectut
uia crebrescentibq; uetio et tan-
de litoribq; ad riania portq;
allabant. Vbi lactio exmore
audozie. stabulut d'asse. sic
et demu optata ponti arena
ceperut no nulli huc illucq;
de ambulare iuuenes. Aliq;
vero eoz mercaionis cau-
sa usq; ad locu mundinua
qui placinata uocatur ac-
cedentes rapina sic illud ho-
minu genus consuetum est
infligere non desinebant
Quod mobile arolaru vulgq;
adacetens iime uuit ad
obstendit. Cuius uicissi-
mi magno turbie uenti
confligentibus. tumultus re-
pens patere ubi pnuacio
fuit. Vnde f'm est ut eade
ciuitas ad arceda min tate sedi-

nomis cadere. Qua uic-
dui comotione perculsq; exijt
ciuiumq; furem in dignatio-
ne saguiter coprimet ad pfa-
tu portu qui ab ipa urbe tribq;
dissepabat milibq; festinq; pex-
it. Vbiq; reptis pncipibq; illis
post saluacionis officiu osau-
la libauit. Ac deinde p'uncta
tuo e eoz dicens. Qui estis
Vnde. Pare ne huc fertis an-
arma. Pater inquit scd pa-
ctia sumq. sed tepestas uoe-
uris apulit horio. Na auesq;
no frigia tendit. Inuenerut
eui quida rebelles ad quoz
cotumacia domanda ab impa-
toria sumq; potestate directi
p'coq; petimq; ut nos tuos co-
mittere oracionibq; quatinq;
id deceret pficere possimus
Tunc p'sul alacriter alloquitq;
Inuitant pariter ad urbe
p'poficentes mema no dedig-
narentur illuo p'p'fui bndcoe
noq; stratillates illi tanta ser-
uici dei admirantes efficacia
Ilio omni suo interdixerunt
populo. Ut no barbarice fre-
merent. Nec ultra i discipli-
nate agentes. Vm quibuslibq;
facere presumerent. Huc ita
sedatis. Ecce uelatu est adice-
tibus. Domine sancte. si tua
p'p'fio fuisse in ciuitate pa-
ternitas. Nullo modo in iuste
fereet tuum militu cedet
Nam et aues omnes ualde
uestra condolere absentia
quoma consul magno exca-
tus munere neci eoru cosen-
sit. Cuius auditis uic do-
minu pietatis igne i'flamataq;
f'fatos rogauit pncipos ut
cu illo rapidis festinaret passi-
bq; Nec mora ni greduntur ur-
be et i locu q; leenti dicebatur
applicates. Interrogauit s'c midyolay
quos ibi rept. si adhuc uiuere
qui capitale acceperat sententia

Respondentes illi dixerunt. festina
 venerabilis p[ro] festina. q[ui]a in pla
 tea dioschizi v[er]it[ate] detinentur.
 i[st]ox ad eccl[esi]am marianam cresce
 re et dioschizi. qua ipsa cogno
 mmabatur plura conuenerunt
 et n[on] eos repererunt. si scita
 h[ab]et est ubi essent. Cui dictu
 e[st]. Jam modo porta illa v[er]bis
 egrediuntur. Quo d[omi]no tenderet
 audiuit eos asportatos in by
 ra vbi dampnatiq[ue] perimeba
 tur. Hoc veredaziq[ue] xpi audito
 licet tanto fatigat[us] esset time
 re. abijt inuicem ad loca expe
 ditans usq[ue] pueniens. reperit
 eos poplite fixo. Velata facie
 atq[ue] super exerta cervice o
 perari iam librati sp[eci]alatores
 enses. h[ic] h[ic] expectari potest
 veredica illa sententia. Inst[ar]
 ut leo confidit. Na[m] n[on] pote
 state mundana n[on] mucrone
 terret[ur] totu[m] se audacter in lido
 re in gessit. Eminent[er] de manu
 eius gladius p[ro]pellens. nec p[ro]p[ri]a
 abscissit qui illos solutos am
 culas se[m] reducere[nt] repetens
 me inq[ui] me p[ro]p[ri]a in nocenter
 condemnatio. Parat[us] su[m] de
 leto. Ex armisib[us] aut illis ne
 mo saltem nutre audiebat. sa
 entes cu[m] magni meriti. mag
 neq[ue] esse constantie. et i[n] xpo plu
 rima valere

Eluore igit[ur] p[ro]secut[us] ip[s]e
 qui cu[m] expectando adue
 tu gladiatorib[us] i[n] pedime
 to fuerat. ad p[ro]toru[m] consilio
 accessit cuiq[ue] forib[us] i[n] magis
 qua[m] voluntarie reseratis. e
 rat eni[m] clausa. Nunciatus est
 eustachio consuli a cubiculario de
 psulio aduentu. Illico dixit ille festi
 na et occurrens. salutauit cu[m]
 s[ic] q[ui] p[ro]p[ri]a e[st]. p[ro]bata aut uirt[us]

corripit i[n]spicere. Aspiciens eu[m]
 s[ic] auebat. Innocent[us] de legio
 puaricator. cuiq[ue] nos in nocentiu[m]
 auore dilataq[ue] abdit melle sua
 temeritate p[ro]sumpsisti multa
 conspice n[on] tam. tanti consilij te re
 atq[ue]. Cuentissime q[ui]e n[on] ante
 disti d[omi]na p[ro]p[ri]a que cot
 h[ic] mtonat. Innocent[us] et
 iustu[m] nolite co[m]depnare. Ad
 que pauis ita resposu[m] reddi
 dit heros. Cui me sic inq[ui]p[ro]p[ri]a
 serue dei. Cui frustra i[n] me scuis
 Amaduerte q[ui]a magis eudoxiq[ue]
 et symonides. hui[us] v[er]bis in
 signes. q[ui] hoc arguendi su[n]t
 qua[m] ego. Reuera eni[m] ip[s]i su[n]t
 vehementer in fensi. ad effu
 dendu[m] sanguine hor[um]. Cui
 p[ro]sul con[tra]. Na[m] symonides in
 quit. sed aur[um] argentiq[ue] cu
 pido tellexit. Ut ad patradu[m]
 tantu[m] facinq[ue] co[m]sentiret. Ge
 de mee p[ro]uicari q[ui] q[ui]lib[et] mo
 regne tuu[m] q[ui] disponis. Im
 mo dep[ro]dazice hanc patriam
 p[ro]p[ri]a angust[us] i[n]smuabit au
 rib[us] qui fictio tuis dignam
 recopenset equitate. h[ic] et
 alia p[ro]stibat memorans. du
 ce y in famabat. Tandem aliq[ui]
 accedentes p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a mi
 litu[m] obscurabat. Ut sopito fu
 rore consili v[er]bo v[er]boze
 suffuso uenia[m] daret. Quor[um]
 postulatoem iur[is] d[omi]ni demeter
 accipiens. d[omi]ne eustachiu[m]
 quem tara[m] omib[us] i[n] famabat
 co[m]ra omib[us] mirabiliter mul
 cere studuit. Stratillates
 de inde illi post celebrati
 conuiu[us] pontificis b[er]ndos
 aucti. letant[ur] soas classenq[ue]
 reuulit. Inde ubi p[ro]mo fides
 pelago reddita e[st] iter aggressi
 su[n]t ceptu[m]. et flatib[us] usi
 stedis. Velociter fugia per
 uenerunt. Qua[m] cu[m] signaater

ablatis seditionis fructibus sub
 impy iura redegerunt. Constan
 tinopolim repedarunt ad urbe
 Quibus non solum gratulabunda
 contulerit populo. Et per eum mlti
 impator ob subductos eam sine
 sanguine hostes gesticione gaudio
 triumphaliter eorum in suo accepit
 palatio. Si hec non equis oculis
 ille antiquis humane salutis omni
 bus aspiciens. in longum quicunt.
 Tandem enim se formam uertit
 in omnes quodlibet inuidos istam
 simulam agitare amaris. Cui
 eorum dignitate zelantes aut
 dedecus aut necem cum illo non
 licentur. Quid multa. Accede
 tes quida dolosi ad quedam
 pfectu nomine ablatum quem
 eparchum uocant. In multis
 eos accusabat. pfectum uenit.
 Augustus eos mtebant ostē
 dere conspicatoros adiacetes
 sub dolam esse locutionem eorum
 et fuscata humilitate. et
 simultas non feret attendenda
 quia ubi tempore inueniunt p
 tina apparet. Si autem fer
 ambiq uocibus nichil affectare
 conspicerent. ceperunt magnis
 uocibus animi uiri illicere
 et cum ipmte armare ino
 centi. Verum quid non mortalia
 pectora cogit auri sacra fa
 mes. Exemplo corrupty eparchy
 uo in mensitata filii metal
 li intravit ad Augustum. et
 sic orsus est fieri. Excellens
 dicitur. cuius moderamine totius
 mundiq pacatq quiescat. ere
 munda dyaboli. a quo omnis
 nequiae seminatū orit. An
 testinos cum nos suscitauit
 Primicos. Venere enim strati
 tes illi quos dudum frigū
 vna nullo sublimitas insidi
 as machinant dno meo.
 Nam conuenticula crebra age
 tes. pmittunt confederatos

suis ditari opibus et magnis extol
 li dignitatibus. hoc ergo pacto factū
 Ideo carā tua ueni narrae pfecta
 ne diuinū iudicium et impia
 lem in curere nam. Cuius
 de non solum rei sunt qui ma
 la faciunt. sed et qui consensu
 unt facientibus. Maxime autem hec
 pauidubio a seruis eorum didicisse
 Unde ceteris collata nobis prude
 at sagacitas quod factū opus sit.
 Credidit itaq Augustus frillago
 eiq. ut pote pfecti sui. et iratq
 enestigio comprehendi eos iussit
 et in carcere retrudi. Illis uo
 carceralibus custodijs mancipatis
 audit ut reos non sine nutu
 diuino. Ut impator in sumis rei
 publice pocupatq negocijs. horū
 pcelleret suam. Si quia ceat
 pectq qd semel inhat bilis.
 difficili penitudine remittat
 Adicti calupniatores pauca
 effluxu diebus ad sunt. et me
 morato pfecto pmissa munere
 ra deferentes. quo pacto inq
 uit inimicos uos uite do
 nastis et non capu coning
 sunt uigilati. In spe castis se
 diaoni uos posse fine imponē
 si eos actari exastulos non
 uerberetis. Cui enim reuensi
 socie eorum ammuculantibus
 exire satiguit et meditatam
 mplexere nequiam. Ad arco te
 conari necesse est. ne tale qd
 qd non optamq pfectū possint
 Alioquin uigilasse pace uera
 nos penitabit et uos ceter
 vime peribitis

Quod acty ergo pfecty ille
 magis auento mune
 qua famme denno auribus
 talia uenena in fudit. Adne
 Auguste sceleres illi quos
 uera pietas omne sunt. no
 cessant pestifera cum suis co
 spizatoribus meditari consilia.
 Certo enim ceatq noueritis eos

extremisq; habere conatos. qui
eos inuoluntate adunare satagunt
ut egredientes in sperate adne
candem ieruant dnm nrm. Iho
Augusty quasi sua coperisset
morte. tanta furia aucty e
saltem absq; inquisitionis resp
tu premissit illos oradi. Quo
mandato pfecty auaricie ac
cepto. p gaudio magno misit
ad custode carceris. Ut hos
segregatos sollicity observa
ret. quateny sub sequenti
nocte claudulo pmerentur
Suntos aut ille bone copas
stomis iur. et merito hylarinq
uocatur. pripuit se ad carce
re. et mesto hanc edidit pec
toze voce. Vtraq; uos numq;
salsinq. Procholor hodie se
pauy abnuice. et lacrimis
suffusa ait. Eloquor anfile
am. S; tñ cogor eloqui uob
Sciatis ab Augusto egressa
esse sententia. Ut hac nocte
absq; dilacoē occidam. Pre
ordmate gē de reb; uestris
Ne postmoda in supmo costi
tuti articulo magis cas exte
rimmo qua testamento delega
tas relinquatis. Quib; audi
tis. exmplo gelidus pma
cuacuit ossa tremor. et inge
mescence sparsis acimb; ade
runt uelhmēta sua. Itq; vlu
latu magno talia clamitabat
Heu quid nā tanta e iste fi
ror. Que tanta seueritate. Ut
sic moriamur sicut ceasitose
populoz. qui saltem nec ipse
rogacoē digni habentur. Im
manis est ista crudelitas. et
nec audita i gentib;. Cum aut
dm multiq; ita generent.
Nepocinq; dng excis recoda
ty est. qualiter scē Nicholay
trū mirabilis inueni libera

tor fuisse. Suspirans itez
itezq;. Et tande hanc pām
fudit. Rex deq; excelle. suare
miseris. suauere pituzio
meay humilima deprecog
No nūc s; seculi tu nicho
lai meritū dignatex atte
das. q; tñq; sic instancā eiq;
teos illos exutos amorte
cospexing. Ita nā p eū
i tercessione abstulit expe
amur suā. Quinque si nō
ad est corpa om copati ne
cessitatib;. p q; cu tibi sepiq;
supplicare. Tu gē dñe tu q;
voluntate timentate facis. pte
oraciones eiq; libera nos. Sic
nepocinq; sic et supplicabit co
mites. Itq; simul uno ore da
mabant. Scē nicholay adiu
ua nos. seue dei hest absens
interueni p nobis. Ut euti a
psenti iugulo tua deuoti bi
dere facien tuosq; sanctissimos
ostulā mezeam pedes. Quid
moro pietas saluatoris. O
imesa benignitas saluatoris
qua tanto laudanda e pmo
quanto ab oib; simpliciter se
petentib; exorabilis. Quis vn
q; eū q; sunt puro corde. et
nō in uent. Ipe em obligauit
se dicens. Quisq; perierit
prey i nouē meo. fiet uobis
huius em sponione ueritatis
inter angustias. Iy tres mi
rabiliter sunt expi. Nā uie
dei adhuc uita carpebat pfe
tem. Et bong dñs sic pdico
y supphā pce audire digty
est. Sic s; scē Nicholay mte
uentor i suproz regno penes
eū fuisse. S; hec auq; mli
tua sūt xpe dona. tue retri
bucoē. tue proesq; dñe. qui
glorificantes te nō sola co
ra pte tuo i celo. sed etiā
i terreo corā hoib; gloriifi
care consueuisti. i. i. g.

Docte 18ta in secuta. qua
 plectendi erant statul
 lates illi. Cui se Impator epae
 dy q sopro dedissent. Similima
 uiderunt sompna. Cui ideo
 singillatim narrang. Ut eude
 tisse omnipotente intelligang
 No tantu pala. sed eaa pusto
 nec mnari iustiae puzicato
 ribz. Neq id frust. fiat. sed
 quia plus gaudet sup vno pec
 catore qm sup nonaginta no
 ue iustor. ostendit se malle
 cunctoz penitencaa. Visiones
 aut huiusmodi fuerut. Apparuit
 queda effigies sa nicholai se
 sari dicentis. Constantinie. Cui
 stratillates illos i iuste epho
 di seali. Cui sine crimine mor
 ti addicisti. Surge celer eozz
 dmittit quozq iubeto. Quod si
 fortassis me spito alias facere
 uolueritis. celestem deprecor re
 gem. Ut cotemptz mei vltor
 existens. tibi indurato bellum
 smat insurge. et te ibi pempto
 Caro tua bestioz dubyq str abz
 Cui Augusty. Cui et auq au
 toritatis ee tu. Ut hac hoz a
 palacu meu ingressz. talia au
 deas loq. Et ille. Ego sum pec
 cator nicholai Myrree met
 polie epus. Hec dicens abijt
 eparcha q sic terretur ipsum
 Ablauit decore. mente et se
 su pdite. que necessitas iabu
 it. ut innocenciu ostinatq forz
 delator. Perge ueloz. Moeq
 continua ecarere edua facto
 Sin aut Impatoris etm. maie
 state obtines. Ut totu corpus
 tuu scaturiat verimbz. et do
 mus tua cicq diripiatur.
 Ad que pfecty sic tuebatq us
 abz hisit. Tu vero quis es. q
 nobis tanta mnariu. Cui ille
 me sato esse nicholai Mie
 rensen Antistite. dixit. et
 pal mtenue exochis euauit
 aura. Talibz igit cesar et e

parchy pterenti uisombz. exa
 tumtur sopno. et maturato of
 ficio. que quisq uiderat celerite
 remiscent sibi dicendo. Dem
 de ubi puma stella Aurora fu
 gant. uestigio Impator atce
 kias magnatibz suis et eode
 eparcho fecit sibi stratillates
 illos pferari. Quibz astantibz
 toruo aspectu ita exorsz eloq
 adeos. Quas magicas nosas
 arces. Ut tanto nos alludatis
 fantasiaz. tantisq exagitetis sop
 nis. Illi automa interrogati
 auspicio. Nulla dederut respo
 sum. Et demo Augusty. edi
 cite nobis que fuit malefi
 cia ura. ad que nepotianus
 sola pcurtus sic pauantiuo
 te respondit. Excellentissime
 Impator cui deq regni omist
 habenas. Oblit ut nos doame
 tu nefarie actoz smq instructi
 Nuz em dne uocauimus
 tali misterio. Quippe et nos
 constantee pntem. no illz esse co
 missi ut capitali subraam sehu
 ae Tunc Augusty. Nosas maq
 hozem cui nicholai nome est
 hoz illi audito tanto noie. ten
 dentes ad sidera palmas pthz
 voce magna dicebant. Be
 nedicty es dne deq nicholai
 sa qui no derelinquis sperates
 mte et l de tua misericordia spe
 rantes psumentes. Benedic
 es et laudabilis in secula. qui
 clementer infelicu seruatorum
 tuoz dignaty es intueri erip
 nas. Et nuc dne dne famuli
 tui nicholai merito erue nos
 ab hac falsa pdicoe sic cepti
 sic tuel uiri illi apmaso in
 gulo. Augusty vero ardens sasa
 tari et querere causas. copressit
 uoces eoz. Tuncq demu. Cui
 agite inquit qd de sco creditis
 Cuius quantuue sit vel si
 uera sunt qui sic ore referis
 cora pandere maturetis. hoz

neposamq; hoc firmatq; oraculo ait
Iste est vere p̄ oīa sc̄a cuiq; nos
meritis credimq; erui ab instanti
exilio. Iste est que in nra tuo
causinq; p̄dicatione. Et ecce tecum
inq; alacrem. sensimq; adiutorem
vere em̄ dignū dei credimus
illū seruu. Ob que tantis licet
terrarū spacijs sub vna noctis
momento x̄p̄s nos exaudire dig
natq; est. hec dixit. et cōtin
uo p̄sequens narrauit qualis
quantē humilitatis anteq; esset
bonitatis. Nam et excepatione
iuuenū tonens memoratū sic
p̄scripta est. p̄ce ordmē p̄dit
Hic Cesar auditis. plurimū
miratq; est. et p̄tanti uici bo
nitate dñi uenerans
Ite inquit et famulo dei gra
cias agite. Vno deo. qui uos p̄
eū liberauit. Exconstructim autē
donarys munuscula nec nō et
apices nros forte uobiscum.
Hunc salq; euangely codicellū
mirifice auro contextū et ammalia
hec simul et duo exauro terap
tata. Valsq; hoc aliud diuere ge
minis p̄aossimie decoratum
Eiq; diate ut dignanter istū
suscipiat. et michi libentissime
p̄ceptis eiq; obedienti. nō minū
S; orare studeat. atq; p̄ pace
regni nri magis totiq; orbis
dñm postat. Post paucae
Igit̄ dies strullates p̄dictis
acceptis sillabis. Augustialibq;
q; numeribq; ad seruu dei ut
denouereat que aperuit. Qui
uenerans nicholauq; uidetes
Ilico casternati solo pedes eiq;
osculabant. Et p̄ magnitudine
leticie clavis repetebat uocā
bq;. Vere dilectissimq; dei fa
mulq; es. Vere cultor et ama
tor x̄p̄i. Vere tu om̄ ore lau
dandq;. p̄pter que mirabiliter
anorete liberati sumq;. hec et
alia diuissimie clamantes. tūde

dedicationis seriem cuncta retule
runt. Atq; offerentes munera
Nec nō et impiales litteras
indiana ostendit sue liberationis
Ihorq; doctor egregiq; cleua
tio ad celū manibq;. Dum col
laudabat saluatore dicens
Magnū es dñe deus noster
magnus et mirabilis. cuiq;
magnitudinis nō est finis.
Tu es em̄ dñs dñes mōibq;
qui facis mirabilia magna
solq;. Hic dicitis conuersq; ad
illos. tantis eoe queregnit
scripturarū fluentis. Ut plu
rima de rebq; p̄p̄e largite
tue egenis. De hinc sicuti
secularū moris ē tanto ge
stuerit gaudio. Ut sibi conde
rent quos r̄carere miserat
crines. Exacto itaq; apud bi
ru dei aliquo tpe cū inget
leticia. instructi doctrinis eiq;
et acti benedictos remeant
ad p̄cia. Magnificantes do
minū nrm̄ ih̄m x̄p̄m. felix
felice nuntiatq; e ingem. qui
nō sola quos cōcorditer festi
uos insperere fauet et nre
deuocion. quin et sc̄dm̄ nōd
etymologia nicholay colice
uictoria ppli resonat. Ampe
ty fero assinos repugnāciū
conterit et castra vince vi
uat hostilia. Om̄s q; seq;
om̄sq; cōditio p̄ctio eiq;
tutamenq; expetant. Amploret
suffragia. queat auxilia. No
uit em̄ olim celesti palma
pōntiq; misericorditer subue
re afflictis. liberae opp̄sōs
et pestiferos solue negus.
Hic ita p̄missio. Effundamus
aliquantulā corā illo p̄cem
ut in fine huiq; pagine pa
trocinq; eiq; feruim. Oramq;
itaq; passimie pater. Ut hu
millimas nre p̄tione
Vocae attendas. affectū colpe

tiar. et considerato ure cōdi
 aonio figmento. hostem cōpi
 mas. expellas tyrannidem. dis
 sidentes pacificos. tuarū p
 siles. gubernes clericos. abba
 tes dirigas. foueas monachos
 omibz qui tua deuote solemp
 ma pagunt. celeste leuamen
 accederes. Nos istz misellos
 simul qui belud merces opam
 dedimz et exitem glorie tue
 formamz laudem. et ex omni
 ptuebacōe insidianaū cupias
 A suggestioe spiritū inuidia
 rum custodias. q̄tmz fideliter
 ihu xpo dno nro seruiamz.
 Qui cū prē et spū sctō vi
 uet et regnat. deus. Per oia
 secula seculoz. Amen.

*Incipit vita hie Augustini
 Epi Capitulu p̄m*

Al p̄uincia q̄ dicitur
 na ciuitate tagasten
 si. de numero curi
 alium p̄betibz honestis et
 xpianis p̄genitū est Augustinū
 alitqz ac nutritū eoz cura
 et diligencia impensibz secula
 ribz litteris eruditū ad p̄me
 omibz uidelicz discipline libu
 quas liberales vocant. Nam
 et gramaticā priq̄ i sua ciui
 tate. et Rhetoricā in affrice
 capite cartagine postea do
 cuit. Consequēti etiā tēpōe
 transiit in vrbe roma.
 et apud mediolanū. Vbi t̄
 Impatorū Valentianū mōris
 comitatu fuerat cōstitutū. In
 qua vrbe tūc Ep̄atū admistrā
 bat acceptissimū dō. et i oph
 imo iuzis p̄clarissimū sacre
 dos Ambrosius. huius intere
 a Verbi dei p̄dicatoris re
 quentissimū in ecclā dispu
 tatoribz distans i p̄lo. antea
 debat suspensū atqz adfixus
 v̄ez aliquā manicheoz apud
 cartagine adoleſcentis fuerat

errore seductū. Et iō ceteris suspe
 sior erat. Nequid uel p̄pā uel cō
 p̄am heresim diceretur. S; p̄uic
 de liberatoris demencia. sui sacre
 dotis cor p̄tractantis. Ut cō illi
 errore in adentes. leges solueret
 q̄stiones. Atqz ita edoctū sensim
 atqz paulatim heresio illa mise
 racōe diuina eiqz ex animo p̄p̄
 pulsa est. **Capitulu secundu**

Dominusq; i fide catholica
 cōfirmatū. p̄ficiendi in
 religioe eiqz amoris
 ardor natū est. quo q̄mquan
 tibz diebz sacre pasce. salutis aqz
 p̄ciperet. Et fōz est diuina p̄
 stante opitulacōe. Ut p̄ illū ac
 tūte ac tale dicitur Ambro
 siū. et doctrina salutare ecclie
 catholice. et diuina p̄ciperet
 sacramenta. hōzqz ex intimis cō
 dno medullis. sp̄em omne qua
 habebat i seclā dereliquit. Na
 no vxore. no filios carnis. no
 diuitias. no honores seclī q̄cō
 sed deo seruire cū suis statuit
 et in illo et ex illo pusillo grege
 esse statuenū. que dno allegitur
 dicens. Nolite timere pusillus
 grex. qm̄ cōplacuit p̄r vestro
 daze nobis regnū. Vendite
 que possidetis et date elemo
 sinā. fante uobis saculos non
 veterascentes thesaurū nō defi
 ciente mēlis. Et illud qd
 dicit itez dno. Idem me scō
 face cupiens. Si uis eē p̄fās
 vende oia q̄ habes et da pau
 p̄ibz et habebis thesaurū t̄cel
 et ueni sequere me. et sup fidei
 fundamentū edificare deside
 rans. nō ligna fenu et stipula
 sed aurū argentū lapides p̄ci
 sos. Et erat tūc annoz trigē
 ta sola supstite matre sibi qz ad
 herente. et de suscepto eiqz p̄oito
 seruendi dno amplū quam de
 carnis nepotibz exultate. Nā eiqz
 p̄r antea defunctū erat. **Cap in**

Renunciavit etiā scolaribus
 quas rector dotebat ut
 sibi m̄gim alū p̄uideret

Et quod seruire deo ipse decessisset
de placuit ei precepta gratia. cum
aliquibus et amicis suis deo
pariter seruientibus. ad affecta
et propria domum agrorum reme-
re. ad quos veniens et multis
constituta. ferme tricenno. et a
se iam alienatis. Cum hys qui ei
de adhererant deo vivebat.
Ieiunij orationibus bonis operibus
in lege domini meditans die ac
nocte. et de hys que sibi deus
cogitanti atque oranti intellecta
reuelabat. et presentes et absen-
tes seruanibus ac libris doce-
bat. Contigit forte eodem tempore
ut quidam ex hys quos dicit
agentes in rebus. apud ippone
vector constitutus bene christianus
deus timens. Consperta eius bo-
na fama atque doctrina. deside-
raret atque optaret uide. cum
mittens se posse mundi huius
omnes contempnere cupiditates
atque inlecebras. si aliquando ex
eius ore dei uerbum audire me
risset. Quod cum ad se fidelis fuisse
relacione delatum. liberam animam
cupiens ab huius uite periculis mo-
teque eterna. ad memorata ultro atque
confestim uenit ciuitate. et hanc
uisum allocutus frequenter atque
exortatus est quantum deo dona-
bat. ut quod deo nouerat red-
didisset. Hec se ille de die in
diem facturum pollicebatur. nec
tamen in eius hinc hoc impleuit
presencia. sed uacuum utique et mane-
re esse non potuit. quod per tale uas
mundum inhonore. utile dominus ad
omne opus bonum paratum. In om-
ni loco diuina gerebat prudentia.

Quod itaque tempore **Cap. iiii**
In ecclesia ipponeusi catho-
lica. sancto Valerij Episcopi
gererat. qui cum flagitante eccle-
sialica necessitate de prouidendo

et ordinando presbitero ciuitati
plebem dei alloqueretur et exorta-
ret. iam sacente catholica sancto au-
gustinus positus et doctrina ma-
nu directant. quoniam et ideo in po-
pulo secures. et ignarus quod futurus
esset adstrabat. Solebat autem
laici ut nobis dicebat. ab eis
tantum catho. quod non haberet episcopus
sua abstinere presencia. Cum igitur
tenuerit. et ut in talibus consue-
tu est. episcopo ordinando intulerit
Omnibus ad eius consensu et de
sacerdotio fieri presbiteris petentibus
magno studio et clamore fla-
gitantibus. libenter eo flente. non
nullis quidem lacrimas eius. Et
nobis ipse retulit. Tunc superbe
interpretantibus. et tamen cum
solantibus ac dicentibus. quod et lo-
cum presbiterij licet ipse maiore
dignus esset. proinquaret tamen
episcopatum. Cum ille homo dei ut
nobis retulit maiore conside-
ratione intelligeret et gene-
ret. quam multa et magna suc-
cite preda de regimine et gu-
bernacione ecclesie impendere iam
ac quere speraret atque ideo
flecteret. Eorum ut uoluerit co-
pletum est desiderium. factusque
presbiter monasterium in ecclesia
mox instituit. et cum dei seruis
vnuere cepit. sed in modum et
regula sub sancto apostolo constituta
maxime ut nemo quicquam proinde
in illa societate haberet. sed
eis essent omnia communia. Et
distribueret unicuique sic opus
erat. Quod iam prior ipse
fecerat. dum de transmigrans
ad sua remeasset **Cap. v**

Sanctus vero Valerij
ordinator eius. ut e-
rat uir pius et timens
deum exultabat et deo gratias
agebat. suam exauditas a
domino fuisse prece. quod se
frequenter fuisse narra-
bat ut sibi diuinitus homo
concederet talis. qui posset
uero dei et doctrina salubri

eclesia deo edificata. cui rei se
 homo natus grecus natusq; latina
 lingua et litteris instructus. mi-
 niq; utilis p̄uidebat. eide p̄spi-
 tero potestate dedit corā se
 i ecclia euāgelium p̄dicandi. ac
 frequentissime tractandi. cōn v̄sa
 quidem et cōsuetudine africa-
 narū eccliarū. vnde etiā nō
 nulli ip̄i ep̄i detrahebant. s̄
 ille me venerabilis ac p̄uidq;
 i orientalib; ecclis id ex more
 nō fieri sciens et certq; et
 vtilitati ecclē cōsulens. obtrec-
 tantū nō curabat. linguas
 dū nō facitaret a p̄spitero.
 qd̄ ase ep̄o impleri nō posse
 credebant. vnde accensa et ar-
 dens sup candelabz lenata lu-
 cerna omib; qui in domo dei
 erant. lucebat. et postea crete
 currente et uolante huigmo
 fama. bono p̄cedente exemplo
 accepta ab ep̄o potestate. p̄-
 spiteri nō nulli corā ep̄o. po-
 pulis tractare cepit. Sane
 in illa tunc ip̄omensi vrbe.
 manicheoz pestilencia quā
 plurimos uel cūcos uel p̄geri-
 nos et inferebat et penetra-
 uerat. seduente et decipiente
 h euisde heresie quoda p̄bro
 noie fortunato ibide conuer-
 sante atq; manente **Cap vj**

T

Interca ip̄omenses cūcos uel
 p̄gerim xp̄iani tam catholici
 quā etiā donatiste aduēt-
 p̄spiterū ac deposant. v̄t illi
 hōiem manicheoz p̄brim q̄
 doctū credebant uideret. et
 cū eode de lege tractaret. qd̄
 idē v̄t sp̄itū est. paratū ad re-
 sponhōnē omni poscenti se
 ratione de fide et spe q̄ inde
 um est. Potensq; exortari
 i doctrina sana et cōn dicitēs
 redarguere minime tenuit
 sed utq; etiā ille hoc fieri
 uellet. satisfatū ē ut illi cō-
 festim ad ille fortunatū id

detulerit petentes et exortan-
 tes ac flagitantes. quō id mi-
 nime recusat. Sane qm̄
 idē fortunatū iā apud cartā-
 ginē. san nouerat Augustinū
 adhuc in eade fecit errore
 cōstitutū ac eode cōgredi
 paritabat. Verū tamq; suoz
 maxie instancā coactū ac v̄
 recundatū. p̄misit i cōmū
 se cō uentū. certamenq; di-
 sp̄utandi subitū. vnde con-
 dicto die et loco. uenerunt
 inuicē. cōcurrentib; p̄plurimis
 studiosis tueb; q; curiosis. Et
 ip̄ho notarioz tabulicē dispu-
 tatio cepta primo et secūdo fi-
 nitū est die. Anqua ille manich-
 eus p̄p̄tor. ut gestoz cōmēt
 fides. nec catholica asseruone
 potuit vacuare. Nec maniche-
 oz secta ueritate subnixa
 ualuit cōp̄tare. sed respōsioe
 deficiens ultra. collaturū se
 secūda māores suos. ea
 que resellere nō potuit. p̄le-
 cutū est. et si sibi forte de
 h̄yo satis minime fecissent
 sue anime cōsultū atq;
 ita ab omib; apud quos ing-
 nus et doctū uidebat. nichil
 ualuisse in sue secte assera-
 one iudicatū ē. Qua ille cō-
 fusioe affectū. et sequenti tpe
 de ip̄omensi ciuitate p̄fectus
 ad eam ampliq; nō remeant
 ne sic p̄ memoratū dei hōiū
 om̄ cordib; uel qui ad erant
 uel qui absentē illa q̄ gesta
 sūt cognouerāt. Error ille ab-
 latū. catholica ē incremata ac
 tenta sūreua religio **Cap vij**

Adorebat p̄terea et
 p̄dicabat ille p̄uina
 tū et publice in do-
 mo et i ecclia salutes uerbu
 cū omni fidua adūsq; affe-
 ctuue heresee. thaximeq; cōn

Donatistas. Manicheos et paga
nos libris confectis et repenti
nis sermonibus in effabilitate
admirantibus christiano. et collau
dantibus. et hoc ipsum ubi pote
rant non tacentibus et diffama
tibus. atque dei dono lenae in af
frica ecclia catholica exarsa est
caput. que multo tempore illis co
ualescentibus hereticis. papue
que rebaptizante donati parte.
maiori multitudine affroz se
ducta et pressa et oppssa lace
bat. Ob hoc eius libros atque
tractatus mirabili dei gratia p
cedentes ac perfluentes omnia
structos rarios copia atque au
toritate sancti scripturas. Ipse
quoque hereticis conturbatis in ca
tholicis. in genti ardore audie
bant. Et quisquis ut voluit
et potuit notarios adhibentes
ea que dicebantur excerpta de
scribentes. Et inde iam per totum
africam corpus. per clara doctrina
adque suauissimum christi diffusum
et manifestatum est. Congaudete
quoque in copata ecclia dei tras
marina. quoniam sic dum patitur
vni membrum copantur omnia
membra. Ita cum glorificatur vni
membrum Conglorificantur omnia
membra. **Capitulum VIII**
Theodoro vero beatus senex valezig
ceteris ex hoc amplius exultans
et deo gratias agens de concessio
sibi speciali beneficio. metuere
cepit ut est huiusmodi animus
ne ab alia ecclia sacerdotem pri
uata ad episcopatum transferret et sibi
auferret. Nam et id permisset
nisi hoc idem episcopo cognito. ad
locum secretum eum transferre cu
rasset. atque occultatum a quibus
bus minime inueniri posset
fecisset. Unde amplius formi
dans idem venerabilis senex
et sciens se corpus et etate
firmissimum. egit secretum literis

apud primatum episcopi sedis car
taginensis. allegans inbecilli
tatem corporis sui. etiamque gra
tate et obsecrans ut ipse
si ecclie ordinaret episcopus. quo
sue cathedra non tam succederet
sed cum sacerdos accederet
Augustinus. Et que optauit
et rogauit satagens vestro
to impetravit. Et postea pe
tito aduicandam. et aduene
te ad eccliam hypomusensem
tunc primatum numidie
melagio calamentis episcopo. va
lerio antistite. et episcopo qui for
te tunc aderat. et ceteris
omnibus hypomusensibus et vni
uersis plebi. inopinata alle
tis insimulante sua voluntate
omnibusque audientibus grati
lantiis. atque id fieri per hanc
ingenti desiderio clamantibus
episcopatum suscipere cum more
ecclie suo viuente episcopo ple
reusabat. Quibus illi fieri
potere ab omnibus suaderet
atque id ignaro transmigrans
et africanis ecclie exple
puocaret. copulsi atque oratio
suarunt. et maioris loci
ordinationem suscepit. quod
nisi postea fieri non debuisset
ut inuis suo episcopo ordinaret
et dixit. et scripsit. per totam
vniuersalis mentis. quod iam
ordinatum didicit. nec quod sibi
fieri esse voluit. alijs fieri
uoluit. Unde etiam satagit
ut conalys constitueretur
episcopus ab ordinantibus debet
ordinandis uel ordinatis
omnium statuta sacerdotum
in notam esse deferenda
atque ita factum est ut episcopo in
stantis ac feruencis mai
re auctoritate. non in vna
tantum regione. sed ubique
rogatus fuisset vniuersis. Verum

saluare eterne alacriter ac sua
 uiter pullulante. atq; crescente
 dm̄ ecclā p̄dicabat. Paratq; sep̄
 poscentib; reddē ratione. de
 fide et spe q̄ in deū ē. Et cū
 dicta atq; ex̄cepta. maxima
 donatiste in eadē Ipponiense
 uel uicina manētēs ciuitate
 ad suos ep̄os referebat. Cū
 cū uisissent et cō forte a
 liquid diceret. aut a suis re
 fellēbant. aut eadē respōsa
 ad s̄m̄ Augustinū dēcebant.
 Co. p̄ cōp̄erto patienter et le
 uiter et ut scriptū ē cū timo
 re et tremore salutē hominū
 opabat. Ostendens q̄ nichil
 referre illi uoluerint ac uā
 luerūt. quāq; uerū manifestū
 p̄ sit. qd̄ ecclā dei tenet
 fides ac dicit. Et hęc dieb;
 ac noctib; ab eadē iugiter
 agebatur. Nā et eplās p̄ua
 tas ad quosq; eiusdē erroris
 ep̄os emittētē saluet et lac
 eos dedit ratione reddita
 ammonens atq; exhortans
 ut uel ab illa se p̄uauitate
 corrigeret. uel certe ad di
 sp̄tationē ueniret. At ille
 causa diffidētiē nec quide
 unq; rescribere uoluerūt. sed
 mente furiosa loquebant. atq;
 seductore et deceptore aīā
 Augustinū eē et puatim et
 publice cōclamabant. et ut
 lupū oīdendū esse. In desse
 hōe gregis sui dicebat et
 tractabat. atq; p̄uā adeo
 dubitantes esse credendū
 posse dimitti hōs qui hoc
 fide ac p̄fide potuissent.
 Nec deū timentes. Nec hōes
 exubēscentes. Et ut eoz cau
 se diffidētiā cunctis i note
 sceret elaborauit. et publi
 cō gestis cōuenit nō sūt au
 tē cōferre. habebat eā. idē

donatiste p̄ suas pene omēs
 ecclās in auditi hominū gen
 p̄uersū ac uolenti. Velud
 sub p̄fessōe cōtineā ambu
 lantes. qui arācelliones di
 cebant. Et erat i gētū nū
 et turbis p̄ oīs pene affri
 canas regiones cōstituti. qui
 malis imbuti doctorib; au
 dacia sup̄ba et temeritate
 illicita. nec suis nō alienis
 aliqui p̄arebant. Cōt̄ in
 fas q̄ i causis intercedētēs
 hominib;. et nisi obedissent
 dapnō grauiissimō. et cōditq;
 affliciebant. Armati diuerso
 telis bacantes p̄ agros uillas
 q̄ usq; ad sanguis effusione
 accedere nō metuetēs. S;̄
 dū uerbū dei sedule p̄dica
 ret. et cū hīs qui aderant
 pacē. p̄uā ratio haberetue
 illi loquente debellabant gra
 tū. Et cū aduersq; eoz dogma
 ueritas i uoteseret qui uo
 lebat et poterat sese inde
 uel eripiebat. uel subducebat
 et p̄uā atq; unitati ecclē
 cū suis quib; poterat cohere
 bant. Unde illi sui erroris
 minui cōgregatōes uidētēs
 atq; augmētēs ecclē i uidētēs
 acensī exardescēbat. nā gra
 uissimas et i tollerabiles per
 secucōes unitati ecclē cōpactis
 faciebat. Ip̄s q; catholicas sa
 cerdotib; et ministris aggr̄ssi
 ones diurnas atq; nocturnas
 d̄repatōnesq; uerū oīm infē
 rebant. Nā et multos dei ser
 uos cōditq; debilitauerunt.
 Aliquib; eoz ecclē cū arcto
 i o culis miserat. aliosq; oai
 deuit. Un̄ eāā suis idē do
 natiste rebaptizatores modi
 un; uenebant. **Cap 19**

Proficiunt porro doct
na diuina sub scō et
cū s̄o Augustino in
monasterio deo seruientes eadē
Aponensi clerici ordinari cepe
runt. deinde deinde innotescēte
et clarescente de die in diem
ealīe catholice p̄dicatōis ue
ritate. scōzq; seruoꝝ dei p̄posi
to cōtinencia et paup̄tate p̄
funda. in monasterio. qd̄ per
illū memorabile uiz et esse
et crescēte ceperat. magno de
siderio postere atq; ampe ep̄os
et clericos p̄x eadē atq; uni
tas et cepit. primo et postea
cōsecrata est. Nā fame dece
quos ip̄e noui scōs ac bene
uolentes uiuos cōtinētes et
doctissimos. b̄tus Augustinū
diuersis eadē nō nullis
quoq; amicitiaꝝ rogatq;
dedit. Similiter et ip̄i ex illorū
scōz p̄posito uenientes d̄m
ealīe p̄pagatis. et monaste
ria instituerunt et studio cre
scente hēdificatōis uerbi dei
ceteris eadē p̄motōe fecerūt
ad suscipiendū sacerdotiū p̄
stiterunt. Unde per multos et
in multis salubris fidei spei
et caritatis. eadē innotescē
te doctena nō solum p̄ced
affere p̄ces. Vex eadē intrans
marinis. et libris editis atq;
in greco sermone translatis
Ab illo uno hoīe et p̄ illū mul
tis fauēte deo cunctis innotescē
meruerunt. atq; hinc ut sp̄m
est. p̄p̄o uidentur. Rascebat
dentib; suis fremebat. et in
bescbat. serui aut̄ tui ut d̄m
est. Cū h̄m qui aderūt p̄p̄o
ceat pacifici et cū loq̄entur
debellabant. gratis ab eis
Aliquos uero eadē uias

armati. Idē arcicelliones cō
famulū dei Augustinū obse
derūt. dū forte p̄ter roga
tū ad uisitandā instruatōe
et exhortandā catholicas ple
bes. qd̄ nimis ip̄e frequētissī
faciebat. et aliqui cōtigit ut
illi succenturiati hactenq; p̄
debet captione. Euenit enī
dei quidē p̄uidētia. s̄
ductoris errore. Ut p̄ aliam
uicā cū suis comitib; sacer
dos quo tendebat uenisset.
atq; per hūc quē postea cog
nouit errore manū impas
cuasisset. Et in omib; libera
tori deo gr̄atū egisset. Et
omnino suo more illi nec lai
cis nec clericis pepercere.

Sic publica cōtestant̄ gesta

In terra siliendū **Cap. 11**
T̄tis ē qd̄ ad laude dei p̄
illiq; tam egregy in eadē
Luzi studū. domusq; dei
zela. aduersū p̄dicos rebap
tizatores donatistas gestū
et p̄fectū est. Cū forte
Vnq; ex h̄is quos de suo ma
nasterio et deo ep̄os eadē
p̄pagauerat. ad suā curā p̄
nente calamensis eadē die
celū uisitaret. Ut q̄ d̄ide
ceat p̄p̄o eadē cō illa
heresem p̄dicaret. factū ē
ut medio itinere eorū est
diu in curisset. Et p̄uasq;
cū omib; illis comitantib; sub
latis ualib; et reb; in uicis
et cede grauissima affectū
est. de qua re ne patris
ampliq; eadē p̄uictū in
pediret. defensor eadē itē
leges nō siluit. et p̄ceptū
ē crispinus. qui ip̄e do
natistis in calamense ciuitate
et regione ep̄os fuit. p̄di

causq; solcat et multi temporis
 edocty ad multa teneri auaricia
 a publicis legib; con hereticos
 constituta. Qui resistent legi
 by pssentatq;. Cu apud yerosu
 lem se negaret hereticum
 Aborta est necessitas ut illi
 recedente ecclie defensore. a ca
 tholico epō resisteret. et conu
 cteret esse. qd se fuisse negaue
 rat. Qui si ab eode dissimula
 ret. forte catholicy epō ab igno
 rantib; hereticy recederet. Illa
 se qd erat negante atq; ex hac
 desidia infirmis scandalu na
 sceret. Sz memorabilis au
 gustino anastate omnimodis
 instante. ad controuersia am
 bo illi calaneseo epi venerunt
 et de ipa diuersa commode
 tercio conflictu seculi egerunt
 magna plorū xpianoz mul
 tudine cause exiit. et apud
 cartagine. et p tota affricam
 expectante. atq; ille e crispius
 y consulari et liberali sententia
 pnuiciatq; hereticy p qd ille apt
 cogitator catholicy epō iteas
 sit. Me auaricia multa exi
 vetur. et ei e bnficiū impe
 tratu. Unde cu ingraty ad pss
 simū penapē puocasset. Et
 ab impatore relata debitu e
 responsū solutu. et cōsepter
 pceptū. Nullo pssly loco here
 ticos donatistas se debere
 et eos ad uny legū omnium
 con hereticos latat. vbiq; te
 neri debere. Ex quo et iudex
 et officiu et idem Crispus qd
 minime fuit exacty. pceptū
 sit denas auri libras pss
 iurib; i ferre Sz ymū opa
 data est per catholicos epō
 p tunc p scē memorie augu
 stinu. Ut illa omnia cōdepna

ao pnapis dimitteret i dul
 genia. Et dno adiuuante pssy
 est. Qua Diligencia et sta su
 dio multū creuit ecclā. et de
 his omib; pace ecclie gestis
 augustinus dno et hic palma
 dedit. et apud se iusticie coro
 na reseruauit. de magis ma
 gisq; iuuare xpo de die in die
 augebat et multiplicabat pacis
 vnitatē. et ecclie dei fūnitatē.
 Et id magis fūn e post colla
 tionē q ab vniuersis epō ca
 tholicis apud cartagine cu ipse
 donatistay epō post modū factū
 est. Id iubente gloriosissimo et
 religiosissimo impatore honorio
 ppter qd pssicandu ecclā asuo
 latere tribuni et notariuz
 macellinu ad affricā iudicem
 miserat. In qua controuersia
 illi omnimodis cōsutati. atq;
 de errore acatholicis cōfūcti
 sententia cogitatoris notati sūt
 Et post eoz appellacionē pssimi
 regis responsū missi inter
 hereticos cōdepnati sūt. Ex
 qua vacos solito ampliq; eoz
 epi cu suis clericis et plebi
 bus cōmunicauerūt. et pace
 tenentes catholice. Multas e
 vū psecucōes usq; ad membro
 vū amputacionē et intencōes
 ptulerunt. Et totū illud bonū
 ut dixi per scū illū hominem
 cōsententib; nris epō et pa
 riter satagentib;. Et ceptum
 et pssū est. **Cap XI**

Porro aut qm post illa
 que cu donatistas factū e
 collatio. nō defuerunt
 qui dicebant pmissos nō fuisse
 eosde epō apud potestatem
 que causa audiuit dicere oia
 pro suis pactib; qd catholice
 cōmunionis cogitator sue faue

bat eadē licet hoc deficiēs
et uicti ad excusationē iactent
quandoquidē et ante controuer
sā idē hereticā catholicā commu
nionē eū eē nouerant. Et
dū ab eodē conuenerent publicā
gestis quo ad collationē occurre
rent et se eē facturos psecu
ti sūt. Poterant utiq; suspecti
eū habentes recusare cōgres
sū. Causa oipotentiū dei p
stitit auxiliū. Et postea tēp
sacerdoti mauritanie ciuitate
constitūtz venerabilis memoriē
Augustini. quo eū uenire cū
alijs coepis sedis aplice litte
compulerat. obtemperandis uide
liz alias eadē necessitates. har
ge occasio puenit ut oneri
tū eiusdē loci donaustruz epm
quē sue secte papam in illa
collatōe habuerat. defensorē
uideret. Et cū eodē publice
eadē p̄lo astante. diuēse commu
nionis ex hoc ipō disputaret
et p̄uocaret gestis cathāstas
ut qd forte sic dicebant p̄lo
qui potuit i collatōe et per
missū nō erat. i p̄senti sine
aliāq; potestatis p̄hibitiōne
aut sententiā potētia. Scōm
diē minime dubitabit. Et
cū in sua ciuitate suis omibz
p̄sētibz cuibz fiducialiter p̄ri
am defendere communionē nō
denegasset. Ille nec ab hac
oracōe. nec suorū parentū et
amīū instanti p̄uocōe id facē
uoluit. qui ei pollicebat̄ se ad
eū redituros communionē. eadē
cū defecimē patrimoniorū sue
p̄ salutis tēporalis. si modo
catholica sugaret assercionē
At ille ampliq; diē illis gestis
nichil uoluit nec ualuit. nisi
tantū q̄ illa in gesta continet
apud ciuitatē niter epōs co
fecta. Ut uiderimq; an uicti

fuering. Et alio loco dū a notariō
ut responderet amoneretur. ait
sūt. Et cū reticeret facta eius
cunctis manifesta diffidētia. et
desie dei augmēta. de firma
menta puenēnt **Cap xij**

Quō quis ergo diligentiā
et opam beate memoriē
Augustini. p̄ eadē dei sta
tu cognoscere pleniq; uoluerit
Eiā illa p̄uocet gesta. et in
ueniet que uel qualia ptulerit
quibz illa doctū eloquentem
et p̄dictū hominē p̄uocauerit
hortatq; q̄ fuerit ut p̄ sue dese
sioē partis. qd uellet diceret
Illiq; uictū cognosceret. Sāo
itē nō solq; ipē. Verz etiā alijs
fēd et consēri qui nobis sa
tū m̄tra p̄ponens eadē
cū eodē sēo uio uuebant
Nobis pariter ad mensā cōsti
tutis. eū dixisse. Inuestis
hodie in ecclia meū sermo
nē cuiusq; m̄ciū et finē cōn
meā cōsuetudinē p̄cessisse
qm̄ nō ea retinētiā expli
cū quā p̄posuerat. sed pende
tem reliquerit. Qui nos respo
dmg. Ita nos tēp miratos
fuisse seniq; et recognosimq;
At ille. Credo ut forte alique
errante in p̄lo dno. p̄ uiam
oblucione et errore docere
et curare uoluerit. Inuēq;
manq; sunt et nos et sermo
nos nri. Nā cū p̄positū
om̄is latera p̄tractarem. talis
sermonis exarsū p̄xi. atq;
ita nō conclusa atq; expli
ta q̄stioē. disputacionē tēmi
nauū magis adūsq; manū
oz errore dū nichil dicere
deceuerat disputans. quā
de his q̄ asserere p̄posueram
Q post hec nisi **Cap xij**
fallor. Ecce alia diē uel

post bidm venit quida. Noie
 firmq negociator. Et intra mo
 nasteriu sedente sca augustino
 cora nobis ad pedes genibus
 prostratus sese lactavit. lacrimas
 fundens et rogans. Ut plus
 delictis sacerdos cu scio dnm
 pazeret. Confiteas qd maniche
 orz secta scaty fuisse. Et in
 ea q plurimo tamo vixisset
 et pterea pccata multa p
 manicheis vel eis quos dicit
 electos in cassum erogasset de
 se in calia dei mia fuisse eiq
 tractantibq impet corripit. atq
 catholicu factu. Quod et ipse
 venerabilis Augustinus. et nos
 qui tuc aderamq. ab eode deli
 genter inquirentes. ex qua
 re potissimu illo tractatu sibi
 fuerit satis factu. et reverente
 nobis oibq sermone scie re
 cognoscenabq pfunda copiam
 dei p salute aliaz mirantes
 et supentes. glorificavimq scm
 nome eiq et bndiximq. qui cu
 noluerit et vn voluerit. et
 quomo voluerit. et per sacies
 et pnesentos salute opante
 maet. Et ex eo hano illo postea
 servoz dei adherens. negocia
 toris dimisit actione et pfici
 ens in eade mēbreo. In aliam
 regionē pspitery qz volūtare
 dei petiq et coactq accessit
 ad officiu. tenens atq custodi
 ens ppositu sctate. et forte
 adhuc usq mērbq huāno vint
 transinare cōstituz **Cap VIII**

Aput Cartagine qz
 dum p quda domiq
 regie pccatoris noie
 versum. fidei catholice hoien
 ad quosda manicheoz quos
 electos vel electus dicit pfen

tes pveniret atq ad calia ab
 eodem deduceret et pduceret
 ab epo ad tabulas audiu sunt
 Inter quos ead scē memorie
 Augustinus fuit. qui pterea
 illa execrabile sectam noverat
 et eoz pdens emsina dapna
 bilis blasphemias ex loas libro
 vii quos illi accipit manichei
 usq ad confessionē eandē blas
 phematoz pduxit. Et que int
 se illi malo suo amore t digna
 et turpia face consuevit. fe
 minaz illaz pdicoe. Illo eade
 si asticio gestis declaratu est
 itq ita pastoz diligentia do
 minico gregi augmentu accessit
 et aduersq fures atq latrones
 defensio cōpetens pcurata e
 quoda enā felice de numero eoz
 quos electos dicit manichei.
 publice in pponensi cū no
 tarijs sapientibq disputavit
 pbo astante. et post sedam vel
 ternā collacoem. Ille manicheq
 frustata namtate et errore illiq
 secte. ad nostrā cōversq s fide
 atq caliam sic eade velicta do
 cere potest **Cap xv**

Pterea cu quoda enā
 pascorio comite. domiq
 regie arriano. qui per
 auctoritate sue plone fusi fisa
 vehementissimq exauctor fidei
 catholicā atrociter. ac iugiter
 obpugnabat. et quā plurimos
 sacerdotes dei simplice fide
 videntes dicitate et pote
 state exagitabat et p turba
 bat inter positio honoratio
 et nobilibq uicis apud carta
 gine ab illo pvocato corā con
 sult. Sz idem heretiq tabulas
 atq sctas qd mgo nō et atca
 congressu et cu ingresa istan

ad

tissime fieri volebat. Ille ad eum
omnino modo recusavit. Et tunc
fregisset. dicens quod metu
legum publicorum peditari talibus
scriptis nollit. atque interpositis
id placeat. Augustinus Episcopus cum suis
qui ad eum confitebantur
videret ut absque ulla scriptura
primatim disputarent. collationem
suscepit. predicans. ut postmodum
contingit. quod post solum conven-
tum. esse cuiquam posset liberum fore
te dicere nullo scripturae documento
se dixisse. quod forte non dixerit.
vel non dixisse quod dixerit. Et
insultum cum eodem sermone. atque
asseruit quod crederet. et ab illo
quod teneret audivit. et vera
veritas atque auctoritas scripturae
plena docuit et ostendit nosse
fidei firmamenta. Illius autem asser-
ta nulla veritate. Nulla scripturae
sacrae auctoritate suffulta domi-
uit et frustravit. Et ut a se ius-
torem pactum digresse sit. Ille
magister magisque patrum et sanctorum
Mendaciam multa pro fide sua fal-
sa quaequebat. Victus est a se ipso
clamans. multorum ore laudari
Augustinum. Quae cum omnino
latere. Coactus est ad ipsam se habere
pascendum. propter ipsius mentem omnino
nominibus confestim. et in
eis litteris quocumque in partem danti
vel gestu fuerat. fideliter
et timuit. ad ea si negarentur
peranda. Magnam testium habens
copiam. Clarissimos scilicet atque
honorabiles qui tunc ad eum
uiderent. atque ille ad duo sibi dixerat
ta scriptura. Quia uix reddidit re-
scriptum in quo magister Curianus
facere. quia suae sectae ratione
uoluit declarare. Quod uolentibus
et ualentibus legem comparat.

Cap. xvij
Quoniam ipse quoque de vi-
no Episcopus quodam magi-
strum cum Gotho ad asser-
ta veniente apud Ippone qua
pluribus uolentibus et petentibus
pro dario interpositis uicinis contulit
et quis singule asseruerit partes
scripturae est. Quae si studiose dili-
genter legere curauerit. proli-
dubio inducitur uel quid cal-
lida et in rationabilis hereses
ad seducendum et decipiendum pro-
fiteatur. Vel quid causa catholica
de diuina tenent et predicet
trinitate. Sed qui alle hereticus
de Ippone rediens ad caetagi-
nem. de sua multa in collatione
loquacitate Victoris se de ipsa
collatione recessisse iactauit. Et
mentitus est. Quae utique non finalis
ad uicem legis ignorantia ex-
aminari et diuindicari posset.
A uenerabilis uir Augustinus
septimo tempore suo. et illic totam
collationem de singulis obiectis
et responsis. facta est recapitu-
lacio et quae nichil ille obiectis
refere potuerit. nichilominus
demonstratum est. additis super-
meritis. quae in tempore collationis
Augustino inferri et sibi mini-
me potuerunt. Id enim exerat
nequitia hominis. ut sua no-
uissima proleuocoe longissima
totum quod remanserit. diei
spacium occuparet. **Cap. xvij**

Aduersus perniciarios
nostros tempore here-
ticorum. et disputato-
rum callidum. arte magis sub-
tili et noua subentem. et
obituque poterant publice et
pro domos loquentes. Per annos
ferme decem elaborant. li-
brorum multa condens et

edens. et in eadē p̄lio ex eo
 den errore frequētissime dispu
 tant. Et qm̄ idē p̄uer si sedi
 ap̄licae p̄ sua ambicione eandē
 p̄fidia p̄suadere conabant. In
 stantissime eadē cōalyo affi
 canie. s̄q̄ ep̄oz gestū ē. Ut
 s̄o p̄e v̄bie et p̄iq̄ v̄nura
 bili i nocentio. et postea s̄o
 Rozmo eius successori p̄suadere
 quā illa secta a fide catholica et
 abhominanda et dampnanda
 fuisset. At illi tande sedis an
 tistie suis diuersis temporibz
 epos. ypotatos atq̄ amebz eadē
 p̄dentes. datus litteris et affi
 canis et omdentis et ozetis
 calyē eos amatemandos et de
 m̄tandos abhombz catholicis
 censuerūt. Et tale de illis eadē
 dei catholice plati iudicium
 Enā p̄ssimq̄ impator honozq̄
 audientē ac sequens. s̄uo eos
 legibz dampnatos et inter he
 reticos haberi debere constituit
 vnde nō nulli ex eis ad s̄o
 m̄is eadē gremiū vnde re
 stituerant. redierūt. et adhuc
 alij redierūt redierūt i notese
 to et p̄ualescente aduersus
 illa detestabile errore v̄te
 fidei veritate. **Cap. xviii**
Erat ille memo
 rabilis vir p̄cipue
 d̄m̄i corporis m̄bz
 circa v̄niversaliē eadē utili
 tate sollicitz semp ac p̄erbi
 gula illi diuinitz donatu ē
 vt de suorū laborz fructu
 enā i hac vita gaudē p̄ue
 nisset. P̄iq̄ quide i s̄p̄oni
 ensi eadē et regioē cui mag
 nificē p̄sdebāt v̄nitate ac pa
 ce p̄fca. Deinde i alijs affi
 ce p̄tibz s̄uo p̄sēp̄m s̄uo p̄e

alios quos q̄s dederat sacer
 dotes pullulasse et multiplica
 ta fuisse d̄m̄ calyaz p̄ndens
 Illos q̄ manichcos. donatistas
 pelagiamistas. et paganos. ex
 magna p̄e de seasse. et eadē
 dei s̄onatos et cōgaudentē
 p̄uctibz quoz et s̄udje fauce
 erat et exultans bonoz om̄
 i disciplinacōem p̄e ac s̄o co
 lerans s̄m̄. Angem̄sēns q̄
 de iniquitatibz maloz. s̄uo eoz
 qui m̄ calyaz s̄uo eoz q̄ ex
 calyaz s̄it cōstituti. d̄m̄is ut
 dixi lucris semp gaudē. et
 dampnis merens. Tanta aut
 ab eodē dictata et edita sunt
 tantaz i eadē disputata. ex
 cepta atq̄ em̄data vel aduer
 s̄ diuersos hereticos. vel ex
 canonicis libris expoſta ad e
 d̄ficacionē s̄oz eadē filioz
 Et ea oīa vix quisq̄ studiosz
 p̄legē et nosse sufficiat. Ve
 rūtane ne veritatis verbi n
 uidissimos i aliquo fraudē me
 uideam. statui deo p̄stare i huius
 opusculi fine. Enā corūdenz
 libroz tractatū. et ep̄istolaz
 iudicū adiūgē. Quo lecto. q̄
 magis dei veritate q̄ tēp̄ra
 les amat diuicias. s̄uo quisq̄
 q̄ voluerit ad legēdū et cog
 noscēdū eligat. et id ad scri
 bendū vel de bibliotheca p̄po
 nens eadē petat. Vbi em̄da
 tioza ex eplaz forte poterit
 iueniri vel vnde ualuerit in
 quizat. et iuenta describat
 et habeat. et petenti ad s̄ubēdū
 sine iudicia eadē ip̄e tribuat. s̄m̄
 apli quoz sentētia d̄ictis. Au
 det quisq̄ v̄nū adūsq̄ alioz
 negotiū habens iudicari abini
 quis et nō apud s̄os. s̄m̄ ne
 s̄itē qz s̄a m̄da iudicabunt

Et si tuobus iudicat mundus
Indigni estis iudicorū inimicorū
Nescitis quod angelos iudicabitis
quanto magis secularia. Secu-
laria sunt iudicia. Si habueritis
iter uos. eos qui contemptibiles
sunt et calia. hos collocare ad
iudicandum. Ad uerecundiam uob
loquor. Sic non est iter uos quod
quod sapiens. qui possit iter
suum suū diuidere. sed se-
cū frē diuiditur et hoc ap-
tū fideles. **Cap. XIV**

Tatepellatq; ergo apprimo uel
a cuiusq; parte hominibus causas
audiebat diligenter ac pie. cuius-
da sententia autem odore habere
dicentis se malle iuxta cogni-
tos quod iuxta amicos causas
audire. eo quod de iudicatio per
arbitra equitate iudicaret. Am-
ici posset adquirere. de amicis
uero una esset con que sua
pferret pediturq. et eas aliqui
usq; in heremum refectionis. ali-
quando aut tota die ieiunare
semper tamen noscibat et dicit
mebat. intendens in eis xpi
anorū munimenta animorū qua-
ta quisq; uel in fide bonorūq;
moribq; pferret. uel ab his
deficeret. Atq; copiose re-
oportunitatibq. diuine legis
ueritate pacis docebat. ea
q; illis inculcabat. et eas q;
adipiscerent uitā eternā et
docebat et ammonēbat nichil
alud querens ab his quibq;
ad hoc uocabat. Nisi tantam
obediētia et deuotōē xpi-
anam. que et deo debetur
et hominibus. peccatorē corā aliq;
arguens. Ut ceteri timore
haberent. et faceret hoc itaq;

Speculator a deo constitutus do-
mum constitutus isel p dicitur
uobū atq; instans oportune
Impetione arguens extans
mācepans. In omni longani-
mitate et doctrina. Principae
q; opam dano instructe eos
qui essent idonei et alios
docere. **Cap. XV**

Rogatus quoque a nonnullis
temporalibus causis. epi-
scopus ad diuersos da-
dabat. Si hanc sua ameli-
oribus uobis occupatione. tanq;
ingratia deputabat. suauem
semper habens de his q; dei
sunt uel allocatione uel co-
solacione fraternae ac do-
mestice familiaritatis. Ali-
uius quoque cum aliis carissi-
mie hanc intercessit apud
seculi potestates postulati
non dedisse dicentis cuiusda
sapientis seruanda senten-
tia de quo scriptum est. quod
multa sine fame contempla-
one amicitia non proficiat.
Et illud in diplomate suo
addens. quod plerumq; potestas
q; petit punit. Cum uero
intercedenda esse rogatus
uidebat. tam ad honeste ac
teperate agebat. ut non
sola honestas aut mole-
stus non uideret. Sed etiam
mirabilis existeret. Nam dum
exorta necessitate suo mo-
re apud quendam affricē vi-
tariū macedonice nomine
p supra litteras iteruaret
atq; ille parauisset. hoc mo-
do rescriptū misit. Quia
modo affricē sapientia tua
et in illis que didisti. et
in his que interueniens pec-

Sollitay mitte no grauazis Na
 et illa tantu habent acuminis
 sciencie satatis. ut nichil sup
 sit. et her tantu verecundie
 ut nisi facia qd mandae. ad
 pa penes me remanere no
 i no gaoio esse diuidiae. Dne
 merito venerabilis et suscipi
 ende pe. No en iustas quod
 pleriq homines istud loca faciut
 ut quodam sollitay petitor uo
 luerit extorqueas. sed qd tibi
 audire tot curie obstructo peti
 bile usq fuerit. ammonens sub
 seruente verecundia. que mag
 ima difficilimu inter bonos est
 cura e. Proinde stati comen
 datis. effectus desiderij tribui
 Na sperandi via ante patefe
 cera. scilicet cordia sacerdotu
 p duresce p uicium celebrata
 cu potuit frequetauit. No in
 eis que sua sut. s que ihu xpi
 treas. ut uel fides sco ecclie
 catholice inuiolata maneret
 ut uel no nulli sacerdotes
 et clerici sine p fide sine p
 nefis excommunicati. vel absol
 uerent uel abiceret **Cap xxi**

In ordinandis vero sacerdotibus
 et clericis. consensu maior
 et consuetudine ecclie sequenda
 arbitrabat. Vestes eiq et cal
 ceamenta uel lectualia. q modera
 to et copetenti habitu erant
 Nec nitida nimis. Nec abiecta
 plurima. quia huc pleriq uel
 lactare se insolenter homines
 solent uel abicere. exuroq no
 que ihu xpi. sed que sua sunt
 idem qrentes. At iste ut dixi
 modum tenebat. neq in dexte
 ra neq in sinistra declinans
 uentosa usq et fugali et pa
 que quide inter holetia et le
 gumina ead carnes aliquando
 pter ho spores uel quosq i sic
 miorae. Semp aut uniu ha

bebat. quia nouerat et doce
 bat. ut aplos dicit. Qd omnis
 creatura dei bona sit. et nichil
 il abiendum qd cu grat actioe
 pcept. Sanctificatur en per
 uerbu dei et oratione. Et ar
 ide Augustini scd i suis cofes
 sionu libris posuit dicens. No
 en in mundicia obsonij timeo
 s in mundicia cupiditatis
 Scio nos omne genij carnis
 qd cibo esset usq manducare
 pmissu. Iohane mirabili abstin
 cia p diti. animalibz hoc e lo
 castis cu uelle in escam cadetibz
 no fuisse pollutu. Scio esau len
 tiale concupiscencia deceptu. Et
 dauid pter aq desideriu use
 ipso reprehensu. et rege uniu
 no de carne temptatu. sed de
 pane tantu. Ideoq et ipse in
 heremo no quia carnes deside
 rauerit. sed quia esse desideo
 aduersq dmy inuenerat
 meruit imitari. De unio aut
 sumendo apli extat sua. ad
 thimoteu subditis ac dicitur
 Noli usq adhuc aq bibere. sed
 unio modice utere. pter sto
 machu et frequentu tuas in
 firmitates. Cochlearis tantu ac
 gentilis utens. cetera uasa qbz
 mense ceteribz abi. uel testea
 uel lignea. uel marmorea fue
 rint. No ta necessitatis inopia
 sed pposito uoluntatis. Sed et
 hospitalitate semp exhibuit. et
 ipsa mensa magis lectionem
 uel disputatione q epulacione
 potacione q diligebat. et cont
 pestilencia humore consuetudis
 in ea stpa ita habebat. Quis
 quis amat dictus absentu uide
 uitu. hanc mesam indigna no
 uerat esse sui. Et ideo omnem

conuiuia a supfluo et noxijs
fabulis sese abstinere debere auo
nebat. Nam et suos quosda
familiarissimos coepit illis sup
tute oblitos. et con eū loquētes
tam aspere reprehendit. aliquando
comotus ut diceret. aut dolendos
ēē illos demensa uerba. aut se
media refectioe ad sua cubicu
la surrectur. Quod ego et
alij qui illi mensē intertinuas
expti sumus. Tunc paupū uero
memor erat. etqz mēde roga
bat unde et sibi suisqz oibz
scā habitantibz hoc est. uel ex
redditis possessionū eade. uel
eā ex oblationibz fidelium
Et dū forte ut aū solet
de possessionibz ipse uicidia
dericis fieret. alloqbat ple
be dei. malle se ex collationibz
plebis dei uicē. quā aliam
possessionū cura uel guberna
tionē pati. et parati se esse illis
eadē. Ut eo uo omēs dei serui
et ministri uiceret. quo iuctū
testamento legat. altari desce
uientes. de eode cogit
S; nūqz id laici suscipere
uoluerit. domū eade arā
omneqz substantiā ad uices
ualentioribz dericis delegabit
et credebat. Nūqz clauem
nūqz anulu in manu habet
s; ab hisde domū ppositū ac
ta et accepta et erogata uo
tabat. Que anno cōpleto ei
de reuocabat. quo sciret quan
tu acceptū. quibz dispēsa
fuerit. uel quid dispēsa
remanserat. Et in multis ti
tulis magis illic ppositū do
mū fidem sequens. que pla
ta manifestūqz hūc cogno
scens domū agrū seu uil
lam nūqz emere uoluit.
Vero se forte eade a quoqz
sponte tale aliquid uel donare

vel uicilo legari dimitteret
nō respuebat. sed suscipi
iubebat. Na et aliquas eū
hereditates recessisse no
uimq. nō qz paupibz tūci
les esse posset. sed quū iustu
et equū esse uidebat. ut
amortuoz filijs. uel apare
tibz affimbz ue magis possi
deret. quibz ea deficientes
dimittere uoluerat.

Quida eia **Cap. xxij**
exhonoratis yponi
ensiu apud cartagi
ne uiuens eade yponensi
possessione donare uoluit
et confectas tabulās sibi u
su fructu recento ultro eade
scē memorie augustino mi
sit. Cuiqz ille oblatione libe
ter accepit. congratulans
ei qd eterne sue memor
esset salutis. Verū post
aliquot annos uobis forte
cū eade commū cōstitutis
eae ille donator litteras
p filiu suū mittens. roga
uit ut ille donacionū suo
redderet filio. paupibz uo
erogandos dixit solidos
centū. Quo ille suo cogi
to. ingenuit hominū uel sup
ille donacione. uel eū de
bono ope penituisse. et quō
petuit deo suggerente cōdi
cū. Cū dolore animi ex eade
refragacione dixit. In illius
salūqz in cōpacione et cor
reptione. et tabulās quas
ille spote miserat tuo de
sideratas. nec exactas. cose
stui reddidit. Pecuniāqz illa
respuit atqz scriptis eūdem
sicut oportuit. et arguit et
accipuit. Annuncius ut de
sua similitudine uel equitate
penitencie humilitate deo sa
tis faceret. Ne cū tā graui

delicto de seculo exaret. frequen-
 ter quoque dicebat. scilicet et tu
 ante eam legata ad defuncto
 dimissa debere. suscipere. quia he
 redio. ditante forte. sollicitudine
 et sapientia. ipsa legata. ma-
 gis offerenda esse. qua xige-
 da. Comendata vero. quoque ipse
 non suscipiebat. sed volentes su-
 scipere. clericos non prohibebat. In
 his quoque que ecclia habebat
 et possidebat. intentio amore
 vel implicatio non erat. sed
 maioribus magis spiritualibus susce-
 sus. et in herens rebus aliquando
 si ipse ad illa temporalia ab et
 non cogitatio. relaxabat et
 deponere. Quibus ille dispo-
 sitione et ordinatio. tunc a
 rebus mundanis ac molestis
 animi recessu ad interiora
 mentis et superiora faciebat
 quod vel de inveniendis divi-
 nis rebus cogitaret. vel de
 bono inveniendis aliquid diceret
 Et id agebat in die laborans
 et in nocte lugubris. et erat
 tamquam illa religiosissima maria
 typum gestans super ecclie
 de qua scriptum est. quod sede-
 ret ad pedes domini. atque creta
 eius verba audiret. De qua
 sorore conquesta. quod ab eade-
 mura multum misterium occupa-
 ta. non adiuveret. audivit
 Maetha maetha Meliore
 parte maria elegit. quod non au-
 ferret ab ea. Nam fabricam
 novam nunquam studium habuit
 deustans in eis implicatio
 sui animi que semper liberam
 habere volebat ab omni mo-
 lestia temporalis. Non tamen
 illa volentes et edificantes
 prohibebat. nisi tantum in
 moderatos. **Capitulum xxm**

In terra cum ecclie pecunia
 deficeret. hoc ipse ipse xpi-
 ano denunciat. et non
 se habere quod indigentibus
 erogaret. Nam et deusis divi-
 cis ipse captivos et plurimos
 indigentes seque et consolari
 iubebat. et indigentibus dispensari
 quod non commemorasset
 nisi cum carnalis sensu que-
 randa. si prouideret. Et hoc
 ipse ecclie venerabilibus me-
 morie ambrosius. in talibus
 necessitatibus indubitanter
 esse faciendum. et dixit. et
 scriptum est. Si et neglecto a
 fidelibus gazoflatum et secre-
 tario. unde astari necessaria
 inferunt. Aliquando et ecclia
 loquens amonebat. quod ecclia
 beatissimi Ambrosii. si plebe
 et ecclia tractasse. nobis ali-
 quando retulerunt. Et ipse
 tempore clerici sua ecclia domo
 ac mensa sumptibusque eorum
 utebantur et vestebant. Et
 ille quilibet facile in vacuo
 ecclia ad purum decesserit
 et et ecclia ipse perierat
 et suis instituerat. Ne quis
 iuraret ne aduersum quidem.
 Quod si plures fuisset. una
 de statuis perdebatur por-
 tione. Numquam enim erat sus-
 scipere comorantibus periculo
 prefixus. In disciplina non
 quoque et terrore essentis suorum
 regula recta et honesta. et
 arguebat et tolerabat. quod
 tunc dicebat et operabatur
 et talibus. Papae dicit. Ne
 cuiusque eorum deduceret in
 verba maligna. ad excusandas

ex casaco impati. Et dum
quis offerret munus suum ad
altare et ille recordatus fuerit
quod si suum habet aliquid
ad usus illa. relinquenda
munus esse ad altare. ut
eunde quo fit. et conuincere
tunc. et tunc veniendum et
munus suum ad altare offerre
deu. Si vero ipse ad usus
suum aliquid haberet
et corripere eum debere
putare. et si eum audisset
licentia esset fieri suum. sui
omni adhibenda et vna
aut duo. Quos si et ipse
suo contempneret. ecclesiam
adhibendam. Si vero et
hunc non obedisset. esset
illi ut et publicanum
Et illud addens. ut fratrum
peccanti et venia petenti
non sola septies. sed septuagies
sepe delictum re
laxaretur. **Cap. xxiii**

Feminam in terra do
mum eius nulla unquam
conuersata est
Nulla mansit. Ne
quidem germana soror
que uelua deo seruicium
multo tpe usque in die obit
sua. postea ancilla dei uis
ut. Si ne frater sua filie
que pariter deo seruicia
bant. quas personae seorsum
seorsum conuincit in exceptis
posuerunt. Dicebat vero
ipse. et si de sorore et nep
tibus seorsum conuincit illa
nasa possit mala suspicio
tamen quod ille plures suas alij
necessario seorsum manentibus

feminis esse non possent. et
quod ad eas alie etiam affores
traherent. Dehinc posse offerri
diaboli aut scandalum in feminis
oribus nasa. et illos qui ad
episcopum uel quolibet clericum forte
maneret. ex illis omnibus fe
minarum personis posse vna
domo tantibus aut aduocatis
aut temptacionibus huiusmodi
prie. aut certe malis ho
minum suspicionibus pessime
diffamari. Ob hoc ergo dice
bat non debere feminas in
seruicio dei etiam castissimas
vna manere domo. Ne ut
dictum est aliquid scandalum
aut offendiculum tunc excepto
poneret in inferioribus. Et
si forte ab aliquibus feminis
ut uideret uel saluaret
rogabat. Nam sine clericis
testibus. ad eum intrabat. vel
solum in solis vna et locutus
nisi secretorum aliquid inter
esset. Inuicemque vero mo
do tenebat apostolus definita
ut non nisi pupillos et uerba
ne in adulacionibus assistentibus
uisceraret. Et si forte ab ego
tantibus ob hoc petere. ut
per eos in personam duntaxat roga
ret. eius manu imponeret
sine mora pagabat. fidei
aut monasteria. non nisi
argumentibus necessitatibus ue
sitabat. Secundo quoque
uita et moribus hominis dei
referbat. quod in instituto suo
memorie Ambrosij comperat
ut uxor eius vna po
set. Neque melius uolente
ad hoc commendaret. Neque
etiam patris petita re ad co
uincit. De singulis rebus
reddens causas. saltem ne da

inter se conuenerunt uicarent
 et malediceret per quem
 conuincti essent. sed plane
 ad hoc sibi consentientes. pe
 litu inter esse debere scie
 dere. ut uel eorum in sua
 placata firmaretur. uel be
 nediceret. et ne milia et
 medata ac male agens. eorum
 culpa suffragatori tribueretur
 et ne per frequentia in p[ro]p[ri]is
 instituta. sepe ad
 eum amiretur modum. iudi
 cauerat quosq[ue] nobis se p[ro]ba
 b[ile] memorie uer[um]. In vltimo
 uite constitit. iudic[is] sapie
 tissima et p[ro]funda responsa
 Et multa laudabat et p[ro]di
 cabat. Nam cum ille venera
 bilis vltima iaceret egri
 tudine. et infidelit[er] honora
 tio. lecto eorum astantib[us] et ue
 dentib[us]. Sic de seculo ad deum
 migrat. et ab hoc momento
 tanta actus inspicit eorum
 post se p[ro]uacere uerbi. et
 sacramenta dei dispensat[ur]
 et rogaret cum lacrimis. ut
 sibi adiu[ua]nte uite posset comen
 ta. eum illud dixisse. No
 sic uixi. ut me pudeat ite
 uo[rum] uiuere. sed nec mori ti
 meo. quia bonu[m] d[omi]ni habeo
 Et nihil nostri Augustini se
 nex. eliminata ac librata ad
 amirabat[ur] et laudabat uerba
 Ideo cum cum dixisset et tollere
 da esse. Nec mori times quia
 bonu[m] d[omi]ni habeo. Ne de
 deret p[ro]fident[er] de suis p[ro]u
 gantissimis moribus p[ro]missis
 No sic uixi ut impudeat
 inter uos uiuere. Hoc cum
 dixerat ad illud quod hoc
 de homine nosse poterant

Nam sciens ex amore equitatis
 diuine. de bono dixit se d[omi]no
 magis confidere. Cui eam in
 oratione cotidiana d[omi]na dice
 bat. Dimitte nobis debita ro
 stra. Cuiusda[m] quoq[ue] coepi et
 familiarissimi sui amici. in ex
 amio uite de talib[us] frequen
 tissime referebat dicta. ad
 que cum uisitanda. in motu
 p[ro]p[ri]o uenisset. et
 ille magno gestu se de seculo
 exiit[ur] significaret atq[ue] ase
 illi et responsu[m]. Adhuc cu
 eade[m] necessarium uide[re] posse
 illu[m] ne putaret huius uite te
 nezi cupiditate respondisse
 Si nunq[ue] bene. si aliquando
 quare no[n] modo. Et talis se
 tenent[ur] mirabat[ur] et laudabat
 hominem p[ro]dusse dei quidem
 timent[ur]. Veritate[m] in uilla
 nati et nutritu[m]. si no[n] multa
 lectionis sua exaditu[m]. Cui
 alla se sensu egrotante epi
 de quo suo in epla sua q[ui]
 de mortalitate scripsit matie
 cipriani. Ita uentit dicens
 Cum quida[m] de collegio et co
 sacerdotib[us] meo i[n] firmitate
 defessus et de appropinquante
 morte sollicit[us] conuocatum
 sibi p[ro]faret. astitit de pre
 tanti et iam p[ro]pe mori
 enti inuenio honore et ma
 gestate venerabilis statu
 cessus. et clar[us] aspectu. et
 que assistentes sibi. uix pos
 sit humanu[m] aspectu[m] oculis
 carnalib[us] intueri. Nisi quod
 tale uidere iam poterat
 de seculo recessur[us]. atq[ue] ille
 d[omi]no sine quada[m] animi et
 uocis indignat[ur] infirmu[m]
 ut et dixit. Pati timetis
 exire no[n] scitis. quid fac
 iam uobis in
 Cap. xxv

Alle xxiiii d vero die
obitu sui. ase dictatos
reconsuit libros. sine eos
quos primo tpe conuersionis
sue adhuc laico. sine quos pre
spiter. sine quos eps dictauit
rat. et quomq in hys reog
nonit aliter esse q sepe hanc
ecclasticam regula. ase fuisse
dictata et scripta. cu adhuc
ecclasticum usu minq sciret
minuz sapisset. asmet ipso
et reprehensa et correpta sut
vnde eia duo costitutio vo
lumina. quoz est titulu. de
reconsuione libror. Precep
tos eia sibi quosda libros
ante diligentiori emenda
tione an nullis scribz coq
rebat. licet eos postmodu
emendasset. Impta eia
qda suoz libror fuerit mo
te delectiquit. Quippe pro
desse omnibq volens. et vole
tibq multa libror lege. et
no volentibq ex vtroq di
uino testamtu veteri et
nouo pmissa pfrase precepta
diuina. seu uelita aduere re
gula pntencia excerptit
atq ex hys vni codice fecit
vt qui vellet legeret. atq
in eo uel q obediens deo
inobediensq esset agnosceret
Et hoc opq voluit scriptulum
appellare. vtz breui tempore.
diuina uoluntate
puenit et potestate. vt
manq ingens diuersitate
lis armata. et bellis exer
citata. in manu hostiu uuan
dator et clamantoz comig
ta seui habere gottor ge
tem. aliaz q diuersaz per
sonas. ex hispanie pibus
transmarinis per nauibq affe
re in fluxisset et reuisset

vincerit que p loca maure
tanear. et ra ad alias nras
transiit p uincias et regio
nes. omni seuiens uocata
te et crudelitate. cuncta q
potuit expoliare cedibus
diuersisq tormentis incedis
alysq in numerabilibq et in
fandis malis depopulata e
nulli sexui. nulli pene etati
Nec ipse dei sacerdotibq
uel ministris. Nec ipse eate
saz ornamentis seu instru
mentis uel edificijs. Et hac
ferocissima hostiu crassas
ne et uastatione. Ille dei
homo. et facta fuisse et fy
no ut ceteri hominu seui
char et cogitabat. sed alq
et pfundiq ea considerans
et mhu animaz papue uel
puda uel mortis pudore. so
lito ampliq qm ar scripta et q
apponit sacra apponit dolo
re. et cor intelligens. tunc
osibq fuerit ei lacrima paves
die ac nocte. amarissimam
q et lugubrem pateris sue
penedatis la pene extrema
ducebat ac tolerabat uita
videbat em ille homo deici
uitates exadio pditis. pa
ritoz ac edificijs villazq
habitatores. alios hostili ne
ce extinctos alios effugatos
atq dispersos. ecclias sacra
dotibq ac ministris destitu
tas. Virginesq sacras et
quosq continentis ubiq dissi
pato. et mhu alios tome
tis defecisse. alios gladio
interemptos esse. alios in
captiuitate. pda animi et
corpis integritate ac fide
malo amore. et dano. hosti
bz desuare. Gynnos dei
ac laudes de edijs deperisse

edificia eorum q̄ plurimū
 locis ignibz conuēnata. So
 lempna q̄ deo debent de
 p̄p̄o loco desisse. sacraſta
 ſacramenta diuina. Vel no
 q̄. Vel qui tradat q̄renti
 no facile rep̄ri. Imp̄e mo
 cu ſibi et caueſis petraz
 et ſpeluncis coſugientoz. Vt
 ad quaſcuq̄ inimicionez. q̄loz
 fuiſſe expagnatoz et inſeſt
 toz. akos ita neceſſario ſu
 ſtentaculis euolutoz atq̄ pri
 natoz. Vt ſime cohibeſceret
 Ipſozq̄ calāz p̄poſitoz et de
 zitoz qui forte dei beneficio
 uel eoſ no onerent. Vell
 tuzrentoz euaderent. rebz
 omibz ſpohatoz. atq̄ mda
 toz. egent̄ſſimoz mendicā
 nec eis omibz ad oīa ſbz
 fulciendi eſſent ſubueire poſ
 ſe. nix tres ſup̄ſtuz exi
 mīezabilibz caritaz. hor
 Cartagenſem Ipponiemem
 et cyrtenſemq̄ dei beneficio
 exiſte no ſunt. et eaz p̄ma
 neur ciuitatez. et diuino et
 huāno ſilte p̄ſido. licet p̄q̄
 eiq̄ obitu urbe Ipponiemem
 in colis deſtituta. ab hoſtibz
 fuerit circumata. Et ſe ite
 her mala cuiuſda ſapientis
 ſententia coſolabat̄ dicens
 No erit magna magnū pu
 tans. q̄ cadunt ligna et lapi
 deſ et moriūt̄ mortales.

Hic ḡ oīa **Cap XXVI**
 ille ut erat alte ſape
 ens cotidie uertim
 plangebat. acceuit q̄ meo
 libz ac lamentacōibz eius
 ut etiā adhuc in ſuo ſtatu co
 ſiſtente ad eandē. Ipponiemem
 regionā ciuitate ab h̄ſde
 hoſtibz ueniret̄ obſidēda
 Cui in eius tūc fuerat de
 penſioe coſtitutz comes quon
 da bonifacius cū gothoz

federatoz exercitu Cui v̄ke
 fezime quatuordecim menſibz
 obſederunt Nam et letus ih
 maznum intercluſioe abſule
 runt. Quo ead ip̄i nos de
 ſano cū alijs nroz coep̄s
 coſugeramq̄. meandemq̄ omni
 eiq̄ obſidionis tpe ſuimq̄. Vnde
 ſep̄ſſime nobiſca conloq̄bamur
 et dei tremenda iudicia poe
 ho nroz poſita coſiderabamq̄.
 dicentes. Juſty ee dne. Et
 rectū iudiciū tuū. Pariterq̄
 dolentes gementoz et fleſq̄
 Orabamq̄ inſeruationē p̄ſem
 Et deū oīo conſolacōis. Vt
 eadē nos tribulacōe digna
 ret̄ ſubleuare. Et forte p
 uenit ut vna cū eodē ad
 menſā coſtituti. et inde ſabu
 lantez nobiſca diceret. Noue
 ritis me hoc tpe me calam
 tatis id deū rogāe. Vt aut
 hanc ciuitate ab hoſtibz ac
 circumdata liberare dignetur. dur
 ſ. aliquid ei uideat̄ ſuo ſeruo
 ad p̄ferenda ſua uoluntate
 fortez. ſuā. dur certe me
 de hoc ſeculo accipiat̄ ad ſe Cui
 ille dicens noſq̄ inſtruenſ
 Deinceps cū eodē et nobiſ
 et nroz omibz. erip̄s qui in
 eadē fuerat ciuitate. aſūmo deo
 ſimiliter petebamq̄. Et ecce
 tercio decimo illiq̄ obſidionis
 menſe de cubit ſebzibz. et
 illa uita exercebat̄ egerudie
 nec ſua ſane dn̄o ſamulam.
 fructu ſue p̄iō fraudauit
 Nam et ſibi ip̄i et eidem
 ciuitati q̄ lacrimoſe depo
 poſat p̄abz inſep̄e impetra
 uit. Noui quoq̄ eundē et p̄
 ſpet̄z et Ep̄m p̄ quibuſda
 in exgumme parentibz. Vt
 oraret rogatu eunq̄ ſozoz
 lacrimas fundente dn̄m rogaffe.

et demones ab hominibus recessisse
Itemque ad egrotante et lectora
tanteque. quenda cum suis egroto
venisse et rogauisse. Ut eide
manu imponeret qua sangetur
posset. Cumque respedisset. si
aliquid nihil posset. sibi hoc
utique primitus presertisset. et illu
dixisse uisitatu se fuisse sibi
per sompnu dictu esse. vade ad
Augustinu Epum et eide ma
nu imponat. et saluus erit.
Quod dum coposset facere no
desulit. et illu infirmu con
tinuo dno sanu ab eode disci
dere fecit. **Cap. xvij**

Tertea retinenda minime
est. Cum memorati impet
hostes. alio uero nro coepo
thabens eade. honorato liris
fuisse consulti. Ut iam illic
aduentantibus ex ealyo epus
uel clericis recedenda esset. Nec
ne eiq. rescriptis insinuasse. qd
magis ab illic remane euerso
Liby est metienda. qua eiq.
eplam huc scripture inserere
uolui. Est enim sacerdotu dei et
ministoru moribus ualde utiles
et necessaria. Isto mo rescrip
tu est ad eunde ab eode. Sed
fui et coepo honorato. dugu
sting in dno salute. Caritati huc
misso exeplo eple. qua qd uult
deo nro coepo spsi. putaba
me hoc honore caruisse. qd mi
iposisti. querendo consiliu quid
i hoc pidiu que tepora nra
tuenenerut face debeatis.
Quamuis enim eplam illa breuit
spserim. nichil me tamen pre
mississe arbitror. qd et respo
denti dice. et quereti audire
sufficeret. quandoquid dxi.
Nec eos esse phibendos q.
ad loca si possunt minita

ingrare desiderat. et i miste
rij nri vniuersa quibus nos xpi
caritas allegauit. Ne desera
mg eatas. quibus seruire debet
no esse rupenda. Ita quippe
sunt uerba que i illa epla posui:
R Estat ergo **Cap. xvij**
in qua ut nos qd mi
nisteriu. quantulecumq.
plebi dei ubi sumus maneti
Ita necessarium est. Ut sine hoc
ea no oporteat remanere di
camus dno. Esto nobis i deu
ptectore et in locu manu
Si hoc consiliu tibi ppterca
no sufficit ut scribis. Ne con
dmi pceptu uel exeplo face
uitamur. Vbi fugienda esse
de ciuitate t ciuitate monet
Petroling enim uerba dicentes
Cum aut psequer uos i ciuita
te istam. fugite in lya. Quis
aut credat Ita hoc dnm fieri
uoluisse. Ut necessario mini
sterio sine quo uiuere nequeat
deserant greges. quos suo sag
me comparauit. Numquid hoc
fecit ipse. qm portantibus parati
bus in egyptu puzulus fugit. q
no du eatas congregauerat
quas ab eo desertas fuisse di
camus. Numquid quando aplo
paulo. Ne illu comprehederet
minitq. per fenestram in spor
ta dmissus e. et effugit ma
nu eiq. Deserta est que ibi
erit eata. necessario ministe
rio. et no ab alijs scibz ibi
de constitutis. qd oportebat
impletu est. Cui quippe uole
tibz hoc uplo fecerat. Ut
se ipm seruaret eate. que
prie pscutor ille querebat
faciant ergo serui xpi. ministri
uerbi et sacramenti eiq. qd
pcepti sine per ministri fugi

ant de civitate civitate qua
 do eoz quisq specialiter a
 psecutoribz queritur. Ut ab
 alijs qui no ita requiruntur
 no deserat calesia. sed
 prebeant cybaria consensu
 suis. quos aliter vivere no
 posse noverut. Cu aut omj
 id e. Epoz. et devotoz et
 laycoz. est commue piculu
 huj qui alijs indigent. Non
 deserant ab hjs quibz indiget
 aut igit ad loca munita oed
 transeant. aut qui habent
 remanendi necessitate. no
 relinquunt ab eis p quos illo
 ru est eccliastra supplenda
 necessitas. Ut aut pariter vi
 vant. aut pariter sufferat.
 qd eos pater familie uolet
 ppeti. Qd si contingerit. Ut sine
 alij manus alij unig. sine omes
 equitex patiant. qui eoz sint.
 qui paljo patiant. apparet. Illi
 salte. qui cu se possit tlibq ma
 lie eripe fugiendo ne alioz
 necessitate desererent mane
 maluerut. hinc maxie pbat
 illa caritas. p so aplie comie
 dat dicend. Sic xps p nob
 nam suam posuit. sic et nos
 debem p frbz nam ponere
 Na qui fugiunt uel sine doundi
 necessitatibz fuge no possunt
 se co prehendi patiant. p se ipis
 no pro frbz utiq patiantur
 Cui vero ptezea patiantur
 quia feco qui eoz ad xpi nam
 salute indigebant deserere
 noluerut. sine duo suas aia p
 frbz ponit. Unde illud qd epm
 quenda dixisse auduimus. Si
 nobis dno impavit fugam
 In eoz psecutionibz ubi potest
 ee fracta martizy. qno magis
 debem fuge steriles pallioes

qn est barbariq et hostilitat
 cursu. Veru est quide pcepta
 bile sed hie. quos eccliastra offi
 cij no tenet vincula. Na qui
 et a des hostiles ideo no fugit
 cu possit effuge ne deserat mi
 nisteriu xpi. sine quo no possit
 homines uel fci uel bme xpiam
 maiore civitatis tucit fructu
 qua qui no pte feco. sed ptece
 se ipm fugiens. utq compreh
 sq no negat xpm suscipitq ma
 tiziu. Quid est qd in epla
 tua priore posuist. Dico em
 Si in ecclia pstitenda est. qd
 pnia nobis uel pto pfituri. no
 uideo. nisi ut ante oculos nros
 vni cideant. femie constuprent
 Incendant ecclie. Nos ipi tor
 metis deficiamq. Cu de nobis
 qrit. qd nobis habemq. Poter
 est em dno exaudire pass fa
 milie sue. Et hec que formida
 tur auertere. Nec ideo tamen
 pte ista que incerta sit debet
 esse nri officij. certa desercio
 sine quo e certa plebi pncies
 No in rebz uite huiq. sed aliq.
 que copabiliter diligencius
 sollicitandq curanda est. Nam
 si certa essent ista mala. que
 timent. Ne nilotie ubi sumus
 forte contingat. primo inde fuge
 rent omes ptece quos ibi mane
 da est. et nos a manendi ne
 cessitate liberos redderent. No
 em quisq est qui dicat. nmi suos
 manere oportere. Vbi ia no
 fuerint. quibz necesse sit nmi
 strare. Ita quide sa epi de hjs
 spania p fugerut. priq plebibz
 ptnij fuga lapsis. partim pomp
 tis. partim obsidoe consupay
 partim captiuitate dispersis. S;
 multo plures. illic manebay
 ptece quos maneret sub eoz
 dem piculoz densitate ma se
 runt. Et si aliqui deseruerut

plebes suas. hoc e qd' dicitur fieri no
debere. Neq' em tales docti aucto
ritate diuina. s' humano nel erroe
decepti. Vel timore sic uicti. Cur
em sibi putent indifferet optem
perandū ee pcepto. Vbi legunt
De ciuitate in ciuitate ee fugien
dū. et mercenariū no exhorret
qui uidit lupū ueniente et fugit
qm no est ei cura de ouibus
Cur no istas dmas verasq' sente
cias. Vna salig vbi fuga fuit aut
ubet. Altera ubi arguit atq' cul
pat sic intelligē student. Vt int
se no repugnet ee cotraie. sic
no sit. Et hoc quomo reperitur
nisi attendat qd' in supiq' d'issu
tati. Tunc de locis in quibq' sumq'
premente p'sentate fugiendū ee
xpi ministris. qm ubi aut plebs
xpi no fuerit cui ministrat. Dur
potest impleri p' alios necessari
ū ministrum. quibq' eade no e
causa fugiendi. sic in spoeta sub
missa qd' sup' memorauī. fugit
aple in a p'sentore ipse p'rich
rebet. Alijs utiq' necessitate simi
le no habentibq'. A quibq' illic
ministerium absit. Vt desereret
ecclē. Sic fugit sas dhanasig
alexandria Epd. Cū eu spci
aliter apprehendere constansq' cape
ret impator. Ne quaq' aeternis
ministris deserta plebs
catholica. que in alexandria
conquebat. Cum nūc plebs ma
net et minister fugit. ministe
riūq' subtrahit. quid erit nisi
mercenariū fuga d'apnabilis
quibq' no e cura de ouibq'. Ve
met em lupq. no homo. s' dya
qui plerūq' fideles apostatas esse
pluasit. quibq' cotidianū ministe
riū dmi corpus defuit. Et pi
bet in firmā in tua no sciētia s'
ignorancia fr' p'pter que xpm mor
tuis est. Quod aut ad eos
attinet qui in hac re no fallat
errore. sed timore superantur

Quare no potius contra sui
timorem Dominus miserantiat
q' adiuuante fortiter dimicant
Ne mala sine coparatione gra
uiora. que multo amplius sunt
timenda contingant. fit hoc
Vbi dei caritas flagrat. no
mundi cupiditas. superat. Cari
tas em dicit. Cuius in firmat
et ego no infirmor. Cuius san
dalizat et ego no vror Sed
caritas ex deo e **Cap XXXIX**
Quemus ergo ut ab illo
detur. A quo iubetur
Et per hanc magis ti
meamus. Ne oues xpi sp'ales
nequie gladio in corde. qua ne
fero i corpe tracent. Vbi qd'
cuq' quocūq' mortis genere mo
riture sunt. Magis timeamus
Ne sensu interiori corrupto. per
castitas fidei. qua ne femine vi
olent' constuprent in carne. q'
violencia no uiolat pudicia
si moue seruat. Cū nec ma
ne uiolat. quando uoluntas pa
cientis. sua turpiter carne no
uitit. sed sine consensu e tolerat
qd' aliq' operat. Magis time
amq' ne lapides vni extingant
deserentibq' nobis. qua ne lapi
des et ligna terrenoz' edifici
oz' incendant p'sentibq' nobis
Magis timeamq' Ne Membra
corpore xpi desituta spiritali
uidu necentur. quam membra
corpore nri oppressa. hostili impe
tu torqueantur. Non quia ista
non sunt uitanda cū possit
sed quia potius ferenda sūt
quando uitari sine impietate
no possit. Nisi forte quisquam
contenderit. Non esse uniuersū
impium. qui tunc subtrahit mi
nisteriū pietati necessarium. qm
magis est necessarium. cū non
cogitamq' cū ad istoz' p'cto
peruenit extrema. Nec e potestas

Vlla fugiendi. quanty in calesi
 a fieri soleat. Ab utroq; sexu
 atq; ab omni etate edocuit. q; alij
 baptisma flagitantibq; alij re
 conciliacione. Alij etia penite
 ac ipiq; actione. omibq; consola
 tione. et sacramentoz; edocti
 one. et erogatione. Vbi si mi
 nistri desint. quantu exercitij
 sequitur eos. qui de isto se
 culo uel no regenerati exent
 uel legati. Quanty e etiam luc
 tne fidelu suozu. qui eos se
 cu in uite eterne requiem no
 habebit. Quanty deniq; ge
 mity omniu. et quoru da capi
 ta plasphe mia de absentia
 ministeroz; et ministrorum
 vnde quid faciat maloz; tem
 poraliu timor. et quanta sit
 in eo adquisicio maloz; eterno
 rum. Si aut ministri adsint
 pro uiribus quas eis dno
 subministrat omnibq; subuenit
 alij baptizant. alij reconciliant
 Nulli dnoa corporis commuoe
 fraudant. Omnes consolantur
 edificant et exhortantur. Ut
 dca rogent qui potens est. oia
 que timentur inuertere. Pa
 rati ad utraq; et si no potest
 ab eis. Calix iste transire. fiat
 voluntas eiq; qui mali aliquid
 no potest uelle. Certe ia uideo
 qd te strasperas no uidere. qua
 tu boni consequant; populi xpi
 ani. si in p'sentibq; malis no eis
 desit p'sentia ministeroz; xpi. qz
 uideo etia quantu obsit absen
 tia. dum sua querut. no que
 ihu xpi. Nec habet illa deq;
 dem est. Non querit que sua
 sunt. Nec imitant; illu quid dicit
 it. Non querens quod michi. Vti
 le est. sed qd multis. Ut sal
 ue fiant. Qui etia p'secutores
 penitapis illiq; in sidias no fa
 gisset nisi se alijs quibq; ne

cesarius erat seruare uoluisset
 Propter qd aut Compellor
 aut ex duobq; concupiscentia
 habens dissolui et esse cu xpo
 uulto em magis optinu. uiane
 re aut in carne necessarium p'p
 uos. hic fortasse quis dicat
 Ideo fugere debere des ministr
 os talibq; imminenti bq; malis
 ut se pro ualitate calesie
 temporibq; tranquillioribq; seruet
 Recte hoc fit a quibusda. qn
 no desunt alij. Per quos suppl
 atur calesistica ministeriu. Ne
 ab hominibq; deserat. qd scisse
 athanasiu sup diximq;. Nam quan
 tu necessarium fuerit calesie
 quantuq; profuerit. qd uir ille
 mansit in carne. catholica fides
 nouit. Cui aduersq; arrianos
 hereticos lore illius et amore
 defensa est. Sed quando co
 mune est periculum. magis
 qd timenda est. Ne quisqua id
 facere credat. Non consulendi
 voluntate. sed timore moriendi
 magisq; fugiendo obsit exeplo
 quam uiuendo p'sit officio. Nul
 la ratio fugienda est. Deniq;
 sero dauid. ne se committeret p
 ico phoz;. et fortasse exting
 ueret sic ubi scriptu est. lucer
 na isrl. a suis hoc potentibq;
 sumpsit. No ipe p'sumpsit. Ali
 oquin multos imitatores fecisset
 Ignauie. qui cu crederet hoc
 fecisse no considerat;e util
 tatis alioru. sed sue p'tueba
 cione formidino. Occurrit aut
 alia questio. qua contempnere
 no debemq;. Si em hec uti
 litas negligenda no est. Ut
 alijq; ministri p'perea fugiant
 imminente aliqua uasitate. Ut
 seruentur qui ministrat eis. qe
 post illam cladem residuos po
 tuerunt tueri. Quid fiet ubi
 uidentur omnes interituri. u

aliqui fugiant. Quid si hactenus
seuatur illa p[er]nicio. Ut solos
ministros eccl[esi]e persequatur.
Quid dicam. An relinquenda e[st]
a ministris fugientibus eccl[esi]a
Ne a morientibus miserabilis
relinquatur. S[ed] si laici non
queruntur ad morte[m]. possunt oc-
cultare quoquo[m]o ep[iscop]os et cle-
ricos suos sicut ille adiuuauit
in cuius potestate sunt omnia
qui potest et non fugientes
per mirabile conseruare pote-
riam. Sed ideo querimus q[uo]d
nos facere debeamus. Ne scilicet
expectando diuina miracula ex-
pectare deum iudicem. Non quidem
talis est ista tempesta[m] quan-
do laicorum et clericorum e[st] com-
mune periculum. Sic in nauis una com-
mune periculum est. mercatorum atq[ue] nau-
torum. Veru[m] absit ut tantu[m] pende-
da sit hec nauis v[est]ra. Ut debe-
ant ea nauis et maxime gu-
bernator periculante deserere.
Etiam si in scapham translien-
do uel eam uatado possint effu-
gere. Quibus enim metuumus. Ne
nra deserere p[er]eant. no[n] t[em]pora-
le morte[m] q[uam] quandoq[ue] uentura e[st]
si etia[m] q[uam] potest si no[n] cauere
uenire. Et potest si cauere
etia[m] no[n] uenire. metuumus. Inco-
muni aut[em] p[er]iculo uite huius. cui ex-
istemus ubi cu[m] fuerit hostilis
in causa om[n]iu[m] clericos. Nec no[n] etia[m]
om[n]iu[m] laicos ee. Ut simul finiat
hac uita[m]. Cui sunt clerici necessa-
rii. aut tunc no[n] speremus sicut
aliquos laicos. sic etia[m] clericos
remansuros. A quibus eis necessa-
riu[m] ministeriu[m] ualeat exhiberi.
Qua[m] si int[er] dei ministros inde
sit deceptio. qui eorum maneat
ne fuga om[n]iu[m]. et qui eorum su-
graur. Ne morte om[n]iu[m] deserat
eccl[esi]a. Tale quippe certume erit
inter eos ubi utriq[ue] ferueant

caritate utriq[ue] placeant caritati
Cui deceptio si aliter no[n] po-
terit terminari. quantum michi uide-
tur qui maneat et qui fugiant. s[ed]
te eligendi sunt. Cui enim dix-
erunt se potius fugere debere. aut
timidi uidebuntur. q[uia] imminens
malu[m] sustinere noluerunt. aut ar-
rogantes. q[uia] se magis qui ser-
uandi essent necessarios eccl[esi]e
iudicauerunt. Deinde fortassis
hij q[ui] meliores sunt. eligant pro
suis animas ponere. et hij ser-
uabunt fugiendo quor[um] e[st] min[us]
uile uita. quia minor guber-
nandi et co[n]s[er]uandi pericula.
Cui tamen si pie caput. co[n]s[er]-
uent eis. quos uident et uiuere
potius oportere. et magis no-
ri malle qua[m] fugere. Ideo sicut
s[er]p[er]u[m] est contradictiones sedat
forticio. et inter potentes desi-
nit. ita etia[m] de q[uo] t[em]p[or]e am-
bagibus q[ui] h[ab]ere iudicat. sicut
dignetur ad passionis fructu[m] uo-
care meliores. et parce[m] i[n]hi-
mis. sicut istos facere ad mala
p[er]frenda fortiores. et hinc uite
subtrahere. quor[um] no[n] pot[est] eccl[esi]e
tantu[m] quantum illo[rum] uita p[ro]desse
P[er] quidam hec min[us] uilitata
si h[ab]et ista forticio. S[ed] si facta
fuerit. que ea reprehende[n]s aude-
bat. Cuius no[n] ea nisi imperit[us]
aut inuid[us] congrua p[ro]dicatione lau-
dabit. Quod si no[n] placet face-
re cui facta no[n] conuenit exempla
Nulla faciat fuga. Ut eccl[esi]e mi-
nisteriu[m] maxime i[n] tantis periculis
necessariu[m] ac debitu[m] desit.
Nemo accipiat p[ro]na sua. ut
si alia gra[ui]s uideat excell[ent]e. Ideo
se dicat uita et ob hoc fugas
dignore. Cuiusq[ue] enim hoc putat
miniu[m] sibi placet. Cuiusq[ue] etia[m]
hoc dicit. om[n]ibus displicet. Sicut
sane qui arbitrat[ur] ep[iscop]os et clericos

no fugientes in talibus pialis
s' manentes facere ut plebes
deapiant. Et no no fugiat
qz mane suos ppositos cer
nit. S; facile est hac rpre
hensione uel inuidia deuitae
alloquendo easde plebes atqz
dicendo. No uos deapiat. qd
de loco isto no fugimq. Non
em p' nos s' p' vos potiq
hic manemq. Ne uobis no mi
nistremq. quicquid saluti v're
que i xpo est nouimq. necessa
ria. Si q' fugi uolueritis.
et uos ab istis quibz tenemur
vnicuique solutus. Quod tunc
puto esse dicendum. quando ue
re uidet' utile esse ad loca tu
ciora migrare. Quo audito si
uel omne uel aliqui dixerint i
illisq. potestate sumq. cuiq. nam
nullq. quocunq. uadat euadit. qz
cuiq. iniam ubiqz sit pot' iua
re. Qui nusq. uult ire. sine
certis necessitatibz impeditq.
sine laborare uolens ad recta
suffugia. et no. ad finienda. s'
ad mutanda piala. Pauldubio
isti deserendi no sunt. ministe
ros xpianos. Si aut' hoc audi
to ab eis maluerint. Nec illis
manendum est. qui p' illos ma
nebant. qz ibi iam no sunt
p' quos mane adhuc debeat
Quicunq. igit' isto no fugit
ut easse necessarium ministere
illo fugiente no desit. facit
qd' dno pcepit sine pmissis
Qui aut' sic fugit ut gregi
xpi ea quibz spiritaliter uiuit
alimenta subtrahant. Illerce
uariq. ille est. qui uidit lupa
uolente et fugit. qm no est
ei cura de ouibz. hec tibi qz
me consulisti s' dilectissime
qua esmami ueritate et cer
ta caritate respici. s' ne me
hoze s' inuenies sequaris

42
43

sententia. no p'stripsi. h'elms
tame qd' in h'is p'ulis faciamq
inuenire no possumq. q' oratione
ad dnm dei nrm. ut misereat
mi. Qd' ipm ut saliq. cathos
no desereret dei dono no nulli
prudentes. et sa uiri et uelle
et facere inueniunt et inter
dentes obiectant' asu p'piti
intentione minime desereret. :

Sane ille **Cap xxx**
s'c' uita sua p'p'ia pro
utilitate ac felicitate
s'c' eccl' catholice diuinitus
condonata. Nam uixit annis
septuaginta sex. In clericali
aut' uel epatu annis ferme q'dea
p'ita. Dicere nobis inter fami
liaria colloquia cōsueuerat. p'q
p'ceptu baptismi. eia laudato
xpianos et sacerdotes. Absq. dig
na et cōpetenti penitētia exire
de corpe no debere. qd' et ipse
fecit ultia qua defunctus e' egri
tudine Nam sibi inuenerat psal
mos dauidicos qui sūt p' amissis
de penitētia scribi. Ipse qz qua
terniones sacens i lecto cont'
pariete positos. diebz sine i'fir
mitate intuebat' et legebat
et uertit' ac iugit' flebat. Et
ne in tenio eiq. a quoq. impedi
ret. ante dies fame decem
q' exiret de corpe. Anobis po
stulauit p'sentibz. Ne quis ad eu
m gredere. nisi h'ic tantu ho
rie quibz medica ad i'p'icēdu
m trabant. Vel tū et inferret
resectio. Et ita obseruati et
fieri est. et di illo tpe orate
uocabat. Verbu dei usq. ad
ipaz sua extrema egritudine
i p'etermissis alacriter et fortit'
sana mente sanoq. cōsilio de cala
p'dicauit. in h'ebres omibz sui
corpis in columis. integro aspectu
atq. auditu et ut sp'm est no
bis asstantibz et uicantibz et
orantibz obdormiuit cū p'ribz
suis. Et nutritiq. t' bona senectute

et nobis corā positus p̄ eiq̄ comen-
danda corporis de positōe facti
cū deo oblati s̄ et sepulti est
Testamentū nulla fecit. quia un-
fecerit paup̄ dei nō habuit. Ecce
sic bibliothecam om̄esq̄ codices di-
ligenter posteris custodiendos se-
per iubebat. Si quid vero eadē
uel ī sup̄tibz uel ī ornāmētis
habuit fidei p̄spicere qui subeo
dem domo eadē curā gerebat
dimisit. Nec suos cōsanguineos
uel p̄posito uel ex cōstitutos
sua uita et morte uulgi more
tractauit. Quibz dū adhuc
sup̄ esset id si op̄ fuit. q̄ et
ceteris erogauit. nō ut dimi-
ae haberent. sed ut aut nō. aut
minū egeret. Clerū sufficientissi-
mū. et monasteria ueroz ac
femīaz cōmunitibz cū suis p̄po-
sitis plena eadē dimisit. Una
cū bibliothecā librorū et tracta-
tū. Vel suos uel aliorū scōz hā-
bentibz. In quibz dono dei q̄lis
quantūsq̄ t̄ eadē dei fuerit nō
satur. et t̄ h̄is semp̄ uicē a se
delibz t̄uenit. Iuxta q̄d eadē
seculariū quidā poetaz sui d̄i-
bens. quo sibi tumulū martis
t̄ aggere publico collocarent
p̄ gramate fixit dicens. Vni-
re post obitū uatē uis nosse
uitor. Q̄d legis eae loquor
Vox tua nempe mea ē. Et in
suis quidem scriptis. Ille deo ac-
ceptq̄ et oīq̄ sacerdos q̄nto
lucente ueritate uideri cōadi-
tur. recte ac sana fidei sp̄ci
et caritatis catholice ecclēsie
uixisse manifestat. Q̄d agno-
scit. qui eū de diuini serbe-
te legentes p̄ficiunt. Sed
ego arbitror pl̄ ex eo p̄fici
potuisse. qui eū et loquente in
eadē p̄sente audire et uide-
potuerunt. et eiq̄ p̄sertim iter
hōis cōuersatione nō ignora-
uerunt. Erat em̄ nō solū eruditq̄

scriba in regno celoz. De the-
sauro suo p̄ferens aqua. et
vetera. et unq̄ negociatorz
qui t̄ uenta uia p̄iosa mar-
garita. quā que habebat uē-
ditis comparauit. Vex eadē
ex h̄is quos scriptū ē. Sic loq̄-
mini et sic facite. Et de q̄bz
saluator ait. Qui fecerit et
docuerit sic hominē. hic
magis uocabit̄. In regno ce-
loz. **Cap. xxxj.**

Pro autē impendio be-
stea caritate. qui hec
scripta legeritis. Verne-
cum omnipotēti deo grā-
agatis. Dm̄q̄ benedicatis. q̄
michi tribuit intellectū. Ut
hec t̄ noticiā. et p̄sentiam
et absentia p̄sentis tēporis
et futuri hominū. et uelle
deferre et ualuisse. Et me-
cū ac p̄ me oretis. Ut illiq̄
quondam iurē cū quo ferme
quis q̄dragita dei dono. absq̄
amara uilla dissensioe simili-
ariter ac dulciter uixit. Et t̄
hōi seculo emulatore et imi-
tatore existam. Et t̄ futuro dispo-
sitione dei p̄missio cū eode
p̄feruar. Amen

Explicit uita b̄i. Auḡ. Ep̄i

Splendat Augustinū Ep̄i
sp̄a diuino ductū. in
sua ecclēsia catholica
ad instructionē animaz fe-
cit libros. tractatq̄. eplāz.
Numero mille triginta. ex-
ceptis h̄is qui numerari nō
possunt. q̄ nec numerum de-
signauit ap̄serum. . . .

Inuentio s^{re} c^{on}stantine
hystoria eccl^esiastica

Primo idem tempus helena constantini mater. femina t^{em} p^{er}abilis fide. religioni animi ut magnificencia singularis cuius uero constantini et e^{ss}e filius et crederet. diuinis amonita uisionib^{us} ierosolima pergit. atq^{ue} ibi loca in quo sacro san^{cto} corp^{us} x^pi patibulo affixu pependerit. et molles perquisit. Qui id ito adinueniendu^m difficultas erat. quod antiquis p^{ro}secutoribus simulatoz t^{em} eo ueneris fuerat deheri. ut si q^{ui} xpianoz t^{em} loco illo x^pm adorare uoluisse. uenerem uideretur adorare. Et ob hoc t^{em} freques et pene obliu^{is} omi datus fuerat locus. Sed cu^m ut supra dixim^{us} religiosa s^{er}ua p^{ro}uallat ad loca. celesti sibi iudicio designatu^m cuncta ex eo p^{ro}phana. et polluta deturbans. in altis purgatis ruderib^{us}. Res cofuso ordine cepit ceuere. Sed obturbabat reperi^{ti} muneris leticiam. unius cuiusq^{ue} euas in discretis p^{ro}uallat aderat quidem et t^{em} illud. qui g^{er} et latinis atq^{ue} hebraicis litteris upila to fuerat scriptus. sed nec ipse satis euidenter d^{omi}na p^{ro}debat signa patibuli hic ia huane ambiguitatis t^{em} certu^m. diuinu^m flagitat testimoniu^m. Caedit t^{em} eade^m urbe primaria quanda^m loca illius femina graui exitudine coficta seminece^m iacere. Machari^{us} per idem tempus. ecclie illius ep^{is} erat. N^{on} ibi t^{em} tantu^m regina atq^{ue} omⁿⁱ p^{ro}uallat qui ad erat iudeo. Affere huc inquit totas que repte sunt ceuere. et q^{ui} sit que portauerit d^{omi}na. n^{on} nobis ad apiat deus. Et t^{em} gressus cu^m regina pariter et p^{ro}uallat ad ea que decubebat. de fixis genib^{us}. huius comodi ad d^{omi}na p^{ro}uallat fudit. Tu d^{omi}ne qui p^{ro}uallat filiu^m tuu^m salute huano generi per passioⁿe ceuere cofere dignatu^m es. et n^{on} t^{em} nouissimis t^{em}porib^{us} aspirasti t^{em} corde anille tue p^{ro}uallat lignu^m beati in quo salus n^{ost}ra pepedit. ostende euidenter ex hys tribus. que ceuere fuerit ad d^{omi}nam glori^{am}. uel que exiterint ad seruire suppliciu^m ut hec m^ul^{ier} que semina deambit. statim ut ea lignu^m salute cofingerit. amaris ramis reuocetur ad uitam. Et cu^m hec dixisset. adhibuit

45
primo una ex tribus et nihil proficit. Adhibuit secunda. nec sic quid aliud acta est. ut uero admonuit t^{em}pori. repente ad apertis odis m^ul^{ier} cu^m furexerit. Et stabilitate uirum recepta. a lacior multo qua^m cu^m sana fuerat. tota domo discurrere. et magnificie d^{omi}ni pot^{er}ia cepit. Sic euidenti in dicio regina uoti capos effecta. templu^m m^ul^{ier} in eo loco t^{em} quo ceuere repperat. regia ambice coflaxit. Quos quoq^{ue} quib^{us} corp^{us} d^{omi}na fuerat affixa. portat ad filiu^m. ex quib^{us} ille he nos cofoluit. quib^{us} uteretur ad bellu^m. Et ex alijs galea nichilomin^{us}. belli u^{is} bus ap^{er}am fere amalle. Vigni uero ipsius salutaris. parte dedit filio constantino. parte uero thecis argeteis coficta dedit in loco. que ead^{em} ne ad memoria^m saluata uenerat serua t^{em}. Reliquid ead^{em} hoc iudiciu^m religioⁿis animi regina uenerabilis. Virgines quas ibi repperit des sacras t^{em} uallat ad prandiu^m. et tanta eas uenerat coflaxit dicitur. ut indignu^m uideretur si famuloz uteretur officijs. sed ipsa manib^{us} suis femule habitu suctincta. ab^ul^uo p^{ro}uallat. et p^{ro}uallat p^{ro}uallat aqua manib^{us} m^ul^{ier} uallat. et regina orbis. ac matre imp^{er}ij. famulaz x^pi se femula deputaret. Hec qui d^{omi}ni ierosolimis gesta sunt.

Passio b^{ea}ti laure^{ntii} m^{ar}ty^{ris}
Sub cesare deo et ualeriano prefecto. in urbe roma facta xpianoz magna p^{ro}uallat et in ecclia dei sedicio. et de thesauro x^pi grandis inquisicio. audientes quidam satellites de thesauro ecclie. q^{ui} s^unt q^{ui} cofmedauit laurencio archidiacono. miseru^m qui cu^m cofphenderet. Tunc succellat tenentes beati laurencii archidiaconi. duxerunt cu^m et tradiderunt parthemio t^{em} bino. Eade^m hora parthemio tribun^{us} n^{ost}rauit deo. q^{ui} laurencio qui habet thesauro recodit^{us} archidiaconi s^unt. in custodia tenece^m. Gauius est. et fecit sibi b^{ea}tu^m laurenciu^m p^{ro}sentari. Que ita agredit deus cesar dicit^{ur} Vbi sut thesauro ecclie. q^{ui} ap^{er}at te cognouim^{us} est recodit^{us}. Beatus laurencio noⁿ respodit ei uerbum.

Eodem die decem cesar. tradidit euo
leiciano pfecto dicens. Quereat thesau-
ros eadē diligētē. et sacrificet. **Q**
si nō sacrificauerit. dicesis penis eū
interficet. Tūc ualerianū dedit eū au-
dā t custodia uicario. noīe ypolito
Et cū accepiss̄ ypolitū bñm laurēciū
reclusit eū cū multis. **F**eat aut̄ ibi
homo multo tpe t custodia gentilib
noīe luallus. qui plorādo amissis o-
culis ceasus fuis̄ fuerat. **D**ixit aut̄
ad eū bñs laurēciū. **C**rede in filiū dei
dñm ih̄m xpm̄. et baptizare. et illu-
minabit te. **R**espondit luallū et dixit
Ego semp̄ desideraū baptizari. in noīe
dñi nr̄i ih̄i xpi. **B**eatus laurēcius
dixit. **S**i ex toto corde credis. **R**espondit
luallū cū fletu dicens. **E**go credo dñm
ih̄m xpm̄. et ydola uana et falsa ve-
spuo. **Y**politū patienter auscultabat
uerba eorū. **T**unc bñs laurēciū chache-
tizauit eū. et accepit aqua dixit ad
eū. **O**mnia p̄ca t confessioe lauāt
Tu aut̄ me amunicante. **R**esponde
Credo. **E**t benedixit aqua. et cū ex-
posuisset eū. fudit aqua sup̄ caput eū
dicens. **C**redis t̄ deū p̄cem̄ omni-
potēte lucille. **A**t ille respondit. **C**redo
Credis. et in ih̄m xpm̄ filiū eius. unū
cū dñm nr̄m natū et passū. **A**t ille
respondit. **C**redo. **C**redis. quia mortu-
us ē et sepultus. et tertia die resurrex̄
Credo. **E**t ascendit cœlū unde cœlū
iudicāe uiuos et mortuos et scilicet
per ignē. **A**t ille respondit cū fletu.
Credo. **I**plē te t corpore et t̄a illu-
minet. **E**t cooperuit eū lintheaminib
Tūc apti sūt. ad eū et cepit dāma-
re dicens. **B**enedictū dñs ih̄s xps̄ d̄s
em̄iq. qui me illuminauit per bñm
laurēciū qui semper ceasus fūi et mō
iudeo. **T**unc audientes multi ceā ue-
nerunt ad bñm laurēciū cū lacrimis
Et bñs laurēciū in custodia positus ypo-
litū. ponebat manū sup̄ oculos eorū.
et illuminabant. **V**idens aut̄ hōs
ypolitū. dixit ad bñm laurēciū. **O**ste-
de mihi thesauros eadē. **R**espondit ei
bñs laurēciū. **O**ypolite. si credis
in dēū p̄cem̄ omnipotentē. et in filiū
eius dñm ih̄m xpm̄. et thesauros ē
ostendo. et uita eterna p̄mitto. **R**es-
pondit ei ypolitū. **S**i dicitis facta cōpēsēs.
fācā que hortaris. **R**espondit ei bñs lau-
rencius. **A**udite me et que hortatū sum
cāus fūi. q̄ ydola muta sūda et

vana sūt. **T**u aut̄ baptizare. **E**t mo-
re solito catezizauit eū. et accepta
aqua bñdixit. et baptizauit eū. **E**t
extersus aqua. cepit dīcere ypolitus.
Vidi animas innocētū. letas gaude
Et dixit ad bñm laurēciū cū lacrimis
Aduro te per dñm ih̄m xpm̄ ut oīs
domū mea baptizet. **E**t baptizati s̄
p̄m̄sai sexq. in domo ypolitū. tūme-
ro deē et nouē cū gloriā. **T**unc mā-
dauit ualerianū ypolito dicens. **A**d
duo ad palaciū laurēciū. ypolitus
aut̄. dixit ad bñm laurēciū. **V**alexi-
anus ex p̄cepto deq̄. iussit ut te ad-
ducam. **B**eatus laurēciū dixit. **A**m-
bulēng. q̄ et m̄d̄ et tibi gl̄ia p̄at̄
Et cū uenissent ambo simul ante cō-
spectū ualeriani. ualerianū dixit
ad bñm laurēciū. **V**am despone p̄ma-
ciam. et da thesauros quos ap̄ut te
cognouim̄ cē recōditos. **B**eatus
laurēciū dixit. **D**a m̄ inducias aut
biduo triduo. et p̄tero t̄ thesauros
Respondit ualerianū. et dixit ad ypoli-
tū. **I**n tua polliciatōe. habeat triduo
inducias. **A**b eodē die collegit. cecos.
claudos. debiles. et paupes. et abso-
dit eos t̄ domo ypolitū. **V**alerianus
aut̄ nūciatū deo. q̄ laurēciū da-
tis sibi inducijs triduo. thesauros p̄-
mississet se declarare. **R**espletis aut̄
tribus diebus p̄sentauit se ip̄e in pa-
lacio salustiano. **E**t dixit decem cesar
p̄ntē ualeriano p̄fecto. **V**bi sūt the-
sauri. quos pollicatus es p̄sentare
Beatū laurēciū collecta multitudine
paup̄um. introducat t̄ palaciū et
clara uoce dixit. **E**cce isti sūt the-
sauri eorū qui nūquā minuit̄ et
creuit. qui in sanguis asp̄gūt. et
t̄ omnibz̄ tuciant. **V**alerianū p̄fo-
tus dixit. p̄sente deo cesare. **Q**uid
uarias p̄ multa. **S**acrificā d̄s.
et artes magicas obliuiscē in quibz̄
cōfidis. **B**eatū laurēciū dixit. **Q**ua-
re uos cohartat dyabolus. ut xp̄ia-
nis dicitis sacrificare demonibz̄. **S**i
iustus ē ut demonibz̄ t̄clinetz̄ cecū-
ces magis quā dñs creatori uilibi-
lū et multibilibū. uos ip̄i iudicate
quis debet adorari. qui factus ē. an
qui fecit. **D**ecem cesar dixit. **Q**uis
fuit t̄ uel qui fecit. **B**eatū laurē-
ciū dixit deus p̄ dñm nr̄m ih̄m xpm̄

creator uniuerse creature homi-
uoluaru. bestiaru. numeroru. et
pistru celi et terre. Et tu dias
sacrificia lapidibus. et adora fac-
tura suada et muta. Deiq cesar
uatus. iussit eu i conspectu suo ex-
poliari. et cedi cu scorpionibus.
ipsa decio clamante. Deos plal
phemare nali. Beaty laurēciū
inter ipsa tormēta dicebat. Ego
quidem grās ago deo meo. que
me dignatū ē condūcere meo ser-
uos suos. Tu misere torq̄ris insani-
a tua. et furore tuo. Deiq cesar
dixit. Leuate eum et date ante spec-
tum eius omne genus tormentorum
Et alate sunt lamine ferree et lecti.
et plumbate et cardē Et dixit decius
cesar sacrificia dicit Nam omne genū
hoc tormētōrū incorporare tuo uocabit
Beaty laurēciū dixit. Infelix.
has epulas ego semper desiderauī
Nam tormēta ista. tibi sūt para-
ta ad penā. nobis autē gloriā
sempiterna. Decius cesar dixit.
Ergo si glō. ē uobis. Dico nobis
ubi sunt. p̄phāmi similes tui ab-
scorditi. ut simul epulamini. Be-
atus laurēcius rēspōdit. Deq̄
interrogas. iam illi semel dede-
rūt nomē sua in celo Tu enī nō
es dignū aspectibus eorū presentari
Tunc decius cesar fecit beatu laurēciū
uinctū catenis duā in palatū tyberij
et ibi eum gestis audiū Et iussit sibi
tribunal in basilica iouis parari Qui
dum ingressus fuisset et sederet p̄cep-
t sibi beatum laurēciū p̄ntari Tunc
ita dixit decia nobis omēs p̄phānos.
ut munder cūitas Et tu ipse sacrifici-
ca dīs et noli glōdēre in thesauris q̄s
habes reconditos Beatus laurēcius dicit
Vere solidus et securus sūt deus
sauris meos. Deiq cesar dixit
In p̄ntis te de thesauris tibi
hāu. Et redimā a tormētis.
Beaty laurēciū dixit Ego fa-
mulus xp̄i sacrificij de thesauris
uis celestibus. Deiq cesar dixit
plēni iussit eu in m̄dū fessis
cedi Beaty laurēciū rēspōdit
clamabat dicens ad deū Ecce
misere uel nō cognosce qua tui

impio de thesauris xp̄i. et non
seruo tormēta tua. Deiq cesar
dixit fessis adaugere. et dāte
ad latera eorū laminas ferreas au-
dentes. Beaty laurēciū dixit
in illa hora. Dne ih̄s xp̄s
deq̄ de deo. miserece michi seruo
tuo. quia accusatū nō negāui nō
mē sōm tuū. interrogatū te dnm̄
ih̄m xp̄m cōfessū sum. Deiq cesar
iussit eu leuari a terra. et dicit ei
Vides mte autem magis. Imo
magis sacrificia Scio q̄ tormē-
ta per artū magis dcludes. tūm
me nō dcludes. Testor deos deas
ip̄. q̄ aut sacrificabis. aut dūc-
sis pems te i sacrificia. Beaty lau-
rēciū dixit ego i noue dñi nri
ih̄u xp̄i. nō pauesco tormēta q̄
ad temp̄ sūt. fac qd facis. noli
cessare. Deiq mimo furore a-
reptū iussit ut ei plūbatīs dū-
tissime cederet. Et cū dū cede-
ret. beatus laurēciū dixit. Dne
ih̄s xp̄s qui pro salute nra dñi
natū es forma serui accipere
ut nos a seruitute demōnū libe-
rares. accipe sp̄m meū. Fades
hora audita ē vox. ip̄o deo
audiente. Adhuc multa certamina
tibi debet Tunc deiq cesar p̄cep-
t dicitat uocē clara uocē Romā
et ceteri tui publicos. iudicēs et
saluatores demōnū in sacilegiū ip̄i
quē nec deas nec p̄phānos nō
p̄uēnt aut tormēta mētū ex-
quirit Et dixit. nō deiq cesar
excūdite eu et scorpionibus et
dentibus illigite Beaty laurē-
cius p̄p̄tū in catasta. sicut dicit
et quāt. agens dicebat. Dne
dicit es dne deq̄ p̄ dñi nri ih̄s
xp̄i. qui nobis donasti unū quā
mētū nō sumq̄. Sed tū dū p̄-
tū p̄tū dā nobis hāc grā
uē. agnoscat quōd aua. nates. ip̄.
tu a salaris suos. tuas p̄dēnq̄
hora unū d̄m̄lūq̄. nō p̄māq̄
credidit dno. ih̄s xp̄s p̄c̄ ab a-
be. laurēciū et cepit dūc ad v̄m
laurēciū. Vides. autē te hominē
pudicissimū stantē cū lutes et
exēguitē membra tua. De qua

re aduerso te per xpm qui alie
misit angly sua ne me dece
diquis Tunc deaq furore ple
ny et dolo dixit ad ualerianu
victi sumy per arte magicam
Et iussit solui cu de catastra
et leuari Eade hora romany
afferens vrecu cu aq cepet
pree horam ut cu bta laureo
offerret Tuc deaq cepit estuue
et iussit ut ypolito redderet
ibi tantu i palaa venens aut
romany afferens aqua misit
se ad pedes bti laureoy. et co
gubatur cu cu lacrimis ut bapti
zaret Beaty uero laureoy
accepta aq. bndixit et bapthi
zauit eu. Audians aut hoc
deaq san dixit. xlibere et
cu fulsibz et adducty ante a
spectu deay cesaris no intero
gaty. cepit clamare uoce mag
dicans. xpianus sumy Et iussit eu
deaus cesar. ipa. hora captus
subere celas. Et deductus fo
ras muros porte salarie de
collaty e quito ydy augusti. Tuc
uenit noctu iustny pbr et colle
git corpq eiq et sepeluit in
septu magro uerano Eade
nocte iussit deay cesar vna cu
ualeriano pfecto intermas olm
fradis parari sibi tribunal Et
egit noctu ad tormas. uigta pa
lacu salustiy et iussit sibi bti lau
renoy offerri. Tuc ypolity ce
pit tristis ee et plorare qui
bnt laureoy. ita dixit. Noli
plere. sed magis tice et gaude
re uado ad gloria de. Dicit
ei ypolity Quare et ego no
uosa fecer qd xpm. sic et te
cu marmo Beaty laureoy
dixit ei magis t abscidit
yd t hore in teriore absorde
xpm et postmodu cu clamare
eo audi et uci Et cu hoc dix
isset iussit deay cesar omne ge
nus tormetoz ante tribunal
sua parari Placatas. fustes

laminas. unguet. lectos. bati
los. et sedie nemas ptribuna
li. Adduatur noctu ante tribu
nal deay et ualeriani pfecti
bnt laureoy qui ita dixit de
aus. Nam de pane y fidiam
artis magic. et dit nobis ge
nerositatey tua Beaty lau
reoy dixit. quatu ad geny
hyspanus sumy. et iudicy uel
nubity romany et acunabu
lis xpianus. eruditq omni lege
sca et diuina Deaq cesar dixit
Dece diuina q nec deos co
lis nec tormeta pauisab Be
aty laureoy dixit. Inuere dm
nri ihu xpi tormetay tua
nec pauisab nec metus de
ay cesar dixit. Sacrifici dnt
Na nox ista mte expedetur
cu supplicijs Beaty laureoy
dixit. Dea nox obscuru no
habet. s. ad luce claritate
Tunc iussit deay ut os scila
spidibz cederet Et cu cede
ret videbat et cofratabat
et dicebat. Quas tibi ago
dne ihu xpe qua tu es ds
omny rex. Deaq cesar dixit
Date lectu ferreus et requie
scat i eo laureoy totumax
allaty e aut lecty ferreus
cu colis tribz i cofpectu de
ay cesaris i modu cratale
Et allatus e bnt laureoy
et expollatq uestimentis suis
i cofpectu deay cesaris et
ualeriani et extensq i crate
ferrea allati sut baculi cu pu
ms. et misere sub crate fer
rea. et cu fures ferreus co
artari feat bnt laureoy Tuc
deay cesar dixit ad bnt lau
renoy. Sacrifici dnt. Et spodic
ei bnt laureoy Ego me ob
tuli sacrifici deo modora sua
intraus q sacrifici deo est
sp. a tribulaty. Carmitos de
ugetes mstrabat carbones
mittentes sub crate et desup

copmentes eu cu furas feceris
 Beatus laurencij dicit. Disce mi
 ser ualeriane. quanta e uirtus
 dmi mei Nam carbones tui.
 michi refrigerium pstant tibi
 aut etiam supplicium Quia ipse
 dicit nouit. qd aculeus non
 negauit nome sem ei. et cetero
 gatu xpm confessus sum. assatu
 Beatus ago. Valerianus pfectus
 dicit Vbi sic ignes quos tudis
 pmittebas In ipa hora dicebat
 beatus laurencij **S** m sam et m
 felices no cognoscat quia eu
 bonos uti no ardoze s referi
 geru michi pstant Et cepe
 iur omi qui aderat mirari
 quomo pcepit deoq uiu eu
 allari. Ille aut vultu pulchre
 dmo dicebat **G**ras tibi ago
 dne ihu xpe qui me confortare
 dignatus es Et eleuans
 oculos suos coe decau sic dicit
 beatus laurencij **E**cce miser alla
 si vna ptem regina alia et
 ma duca **P**ro qd deo ager
 cu glia dicit. **G**ras tibi ago
 dne ihu xpe. qd merui na
 nuas tuas m gredi. et em
 sic spm **E**ade nocte decaus
 vna cu valeriano pfecto am
 bulauit **H**oc inde m palacu
 tiberiana relicto cepe super
 cratiada et igne beatus laurencij
Hanc aut pmo adhuc cepe
 paulo. rapuit cepe ei ypolitu
 et adduit aromatibz de xria
 suo. **G**audauit aut hoc son
 uistis pbrs. qmo sup carbo
 nes cepe beatus laurencij emisit
 spm. et quate decau cepe et
 valerianus confusi exinde exisse
 et recepissent se m palacu
 tyberij. et qmo cepe sem sup
 cratiada et carbones reliquisset
Tu beatus iusting pbr et ypolitu
 plorates et multu tristes tunc
 vut cepe beatus laurencij ardida
 com et martiris. et venerunt

i via tibuzona i pdio matro
 uidue apruace. ad qua ipse beatus
 martir fuerat noctu. cui ipa
 et interu dedit. vnde et ipa
 pedes stoz extulerat **E**t ibi
 tra mudida posuerat cu us
 ad uesperam **I**am hora uesper
 bria t p duo ciriacae uidue
 i agro ueramo. quare ydg au
 gusti. et ienauerunt **E**t age
 tes vigiliis noctis triduo cu
 multitudine xpianoz no cessa
 bat mugitu lacrimaz dare
Beatus aut iusting pbr obtu
 lit sacrificiu laudis. et picipa
 ti sue omis corpore et sagua
 xpi. cu grau atoz in xpo
 ihu dne nro qui uiuit et reg
 nat i pda secloz Amen
**In natale sa corneli pbr
 et mris**
Cornelius uacoe romag
 ex pce castus. sedit a
 nos tres i epatu. et
 dies dece hic sub cesare de
 cio martirio coronat **S**ub
 huius epatu. nouatus nouaria
 mi ext calian ordiauit et
 fabrica construxit. hoc factu
 fellores qui se s separauerat
 a cornelio. cu magis pspiceo
 qui cu moise fuit. ad ceas
 fut reuersi. et facti sic co
 fellores fideles. **P**ost hoc
 corneligi centu cellis pulsus
 e. et ibi septu eplaz de sua
 confirmatoe. missa a cipriano
 suscepit. qua cypriang i car
 tate positu et stpfit. et de
 ceterino lectore. **H**ic apud
 suis rogatu. aquada matroa
 lucina. corpa aptoz petri et
 pauli. de catacubas noctu le
 uauit. **P**rima quide corpa
 beatus pauli. beatus lucina suscep
 et posuit i pdio suo uia osti
 ensi. ad locu ubi decollatu e
Su uero. corpa petri. accepit

Beatus laurencij

beatus cornelius eps. et posuit
 iuxta locum ubi crucifixus est in
 corpore sancti episcopi in templo apo-
 lino in monte aureo. in uaticana
 non palatii uetomani. Sexto ca-
 lendas iulij. Post hoc eodem
 tempore audiuit de eo de cornelio
 quod episcopus ab eo cipriano car-
 taginensis episcopo. et misit centum
 cellas. et adduxit inde beatum cor-
 nelium episcopum. Quae uisio sibi
 presentari. cum profecto uerbis noc-
 tuis inuoluit. Cui ita dixit. Sic
 defuisti. ut nec deos coleres
 nec precepta principum audias ut
 minas eorum metuas. ut con-
 ue publicam non accipias habere
 et dixeris. Cornelius episcopus dixit
 Ego de corona domini litteras acci-
 pi et dixi. et non conueniunt
 publica sed per spirituale consilia.
 Tunc de eo cesar. uisit os eius
 cum pleribus redi. Et precepit
 duci eum ante templum martis
 ut adoraret. Quod si non fa-
 ceret iussit ut capite trunca-
 ret. Hic iam ante passionem
 suam cum eum tradidit. stephanus
 non archidiacono suo. Hic se-
 cit orationes duas. Primum
 de ceteris. et ordinauit presbiteros
 quattuor. diacones quatuor
 episcopos per diuersa loca numero
 septem. Episcopos atque decreta
 episcopos. et catholicas uias per
 diuersa loca dixerit. Qui e-
 rat postquam est martiris coro-
 natus. sepultus est iuxta cimiterium
 uia calixti. martenario uia
 appia. Secundo octavo kalendas
 octobris et cessauit episcopus eius
 diebus triginta quinque.

Sancti Martini episcopi

Fuit martinus sabarie panno-
 nioz oppido oriundus fuit
 in monte ysalia tunc alij e. pa-
 rety p m sed dignitate no
 infimis gentilibus m. Pater
 eius miles prima. post tri-

bunus milita fuit. Opus a-
 mata milicia in adulescentia se-
 quitur. inter scolares alabst
 rege constantis. De his iulij
 ano cesare militauit. Post
 spote. p apm fere annis
 diuina potaq seruitute. Saca
 illius puzi i sperauit i fa-
 cia. Pa cu esset anoz dece
 inuitis paretibz ad eam co-
 fugit. seq cathedram fieri
 postulauit. Rex mix in modu
 tatq in dei ape concessit. cu esset
 anoz duodecim. heremum coen
 puit. fecissetq uotis satis
 si etatis i firmitas no obstat
 set. Amiq tam aut circa mo-
 nasteria. aut in eam. sep
 intentq. meditabat aduc i
 etate puerile. qd postea de-
 uotq impleuit. Sz cu educe-
 ret aregibz. ut ueteranoz
 filij admilicia serberet. p de-
 te pte qui felicitatq eig actibz
 inuidebat. cu esset anoz qu-
 decem. Xapty et cachenatq. Sac-
 mentis militariq implicatq e-
 uo m pno comite cotortus
 e. Qui in uersa uice dnt
 quibat adeo ut pleriq ei
 et calamiteta ipse detuleret
 et ipse detegeret. Ciba vn
 caperet. hie sepiq mstraco
 trienniu fere ante baptisma
 maxims fuit in tegez tñ ab
 hys uicibz quibz illud homi ge-
 nq i pliaru solet aquila illi
 arca cu miliones benignitas
 mira caritas. Paacea uero
 atq huilitas ulc humanum
 modu. Na frugalitate meo
 laudai no est necesse. qua
 ita usq e. ut ia illo i tpe
 no miles sed monachus pu-
 taret. Quibz rebz ita sibi
 omib comilitones suos deuoq
 erat ut cu mira affectu ue-
 neret. Nec du tam rege

nemine in xpo. **A**gebat quida
 hois opibz baptismandi. **C**um
 datur assidue. si laborabatq ope
 ferre miseris. alere egros
 vestire nudos. **N**ichil sibi ex
 mihae stipedis. **P**ter cotidia
 nu victu pseruabat. **J**am tuc
 cragey suedy no auditor. **D**e
 crastino no cogitabat. **Q**uoda
 itaq tpe cu ia nichil pter
 arma et simplex mihae vestie
 haberet. media hyeme que so
 lito apior m horuerat. adeo
 ut pleoroly us algozis exting
 ueret. obuii habuit in porta
 ambianensiu ciuitatis paup
 nudu. **Q**ui cu pteruantes ut
 sui miserent oraret. omisp
 miseru pteriret. **I**ntelligit vir
 deo pleng. sibi illa alijs miha
 no pstantibz vseruati. **Q**uid
 tunc ageret. **N**ichil pter da
 nudem qua indutu erat. habe
 bat. **J**am em peliq. in opus
 simile cosuplerat. **A**ccipio itaq
 ferro quo armcty erat. media
 diuidit. **P**remq eq paup diui
 dit. **T**ribuit **R**elig vero eursy in
 diuit. **I**nterra de crastantibz
 videre no nulli. q de formis
 esset. et trarato habitu nudu
 ihuli tunc quibz mens sanior
 erat. alaq gemere qd nichil si
 mule fecissent. cu itiq plus ha
 bentes uestie paupoy sine sua
 nuditate potuissent. **H**oc die ig
 insequita. cu se sopori dediss
 uidit xpm clamidis sue qua pau
 per texerat parte uestitu in
 tuere diligetissime dnm. **D**espex
 qua dederat. nibe agnosce. **N**ox
 q ad angeloz circustanau mlti
 tudis. **A**udit xpm clara uoce
 dicentem. **M**artiny adhuc cathe
 cuming. **H**ac me ueste cotexat
Voce dno memor dictoz suoz
 qui ante pdixerat qua diu
 fecissis. **H**ec vni ex minimis
 meis michi fecissis. **S**i paup
 plessy e fuisse uestitu et ad
 coframadu ta homi opis testi
 moniu. **I**ncode se habitu que

Paup e accepit e dignatq
 ostendere. **Q**uo usq vir battiq
 no i gloria est elaty humana
 s bantis det i suo ope recog
 noscens. **Q**u esset aroz duo
 anniq de vigati ad baptisnu
 cu uolauit. **P**ec in statim
 milicie renuauit. **T**ribuni
 sui pabz eucty. cui cotube
 mi familiare pstrabat. **E**t
 em tribunaty sui trisacto tpe
 renuatiuz se secto polkocbu
Qua martiny expectaue su
 spesy. **P**hiemiu uere fere
 postea qua e baptisna co
 sequity solo saluet hore no
 more militauit. **I**nterea me
 gallias barbaris uictibus
 Juliang cesar coacto i dnu ex
 exatu. **A**put uangionu aie
 tate. **D**onatiua cepit cogit
 mltibz. **S**ed ut e costutu
 dms. **S**inguli atabat. **D**onec
 ad martina uentu e. **T**unc
 uero oportuit tpeq ex smas
 quo pteret missione. **E**q
 em integru sibi fore arbitra
 bat. **S**i donatiua no militatu
 us atpct. **A**tq inquit. ad
 cesare militauit tibe. **P**atere
 ut nuc. **M**ilite deo. **D**ona
 tiua pugnatioq accipiat. **X**p
 em ego su miles. **P**ugnare m
 no licet. **T**um uero aduersq
 hac uoce tyranq i fremuit
 dicens cu metu pugne que
 postera die erat futura non
 religiois. **Q**ua de trectare mi
 licia. **A**t martiny mtepidy
Immo illato sibi errore cotu
 rari. **S**i hoc inquit ignaue
 ascribit. **N**o fidei crastina die
 ante ade mherens ustraba
Et i noie dmi ihu signo ias
 no clipeo pecty aut galea
 hostiu curcos penetraba se
 anz. **P**etandi ergo i custodia
 uibet ifactury fide dictis. **U**t
 theanis barbaris obiaceretur.

Postea dies hostes legatos
de pace miserat sua ora se
sepe dederunt unde quis du
bitat hac voce huius fuisse
victoria. cui postea sit nec
annis ad plura mitteret. Et
quibus pius dñs servare
militie suae. licet inter hosti
um gladios et tela potuisset
tū ne vel aliorum morte sa
molarent obtutu. ex omni
pugne necessitate. Rex en
pmlute suo xps aha debu
it p stare victoria quia ut
sub actis sine sanguine hosti
nemo moreret. Exinde ve
licta milicia. San hylarium
Pictave civitatis epm cuius huc
dei rebz spectata et agni
ta fides habebat expeijt. Et
aliquid opur eu comoratu est
Temporavit aut idē ylarig in
posito dyacomj officio sibi cum
aratus implicare et ministerio
unice dimio. Si cu sepius
restitisset indigna se ee noafe
rans. intellexit ut alacris a
genij. hoc eu modo posse cōtingi
si id ei officij imponeret. in quo
quida locus dñe iudicet. In
p exorista eu ee pcepit. Et
ille ordinarum. ne despectus
se tāq humilioze inderetur
no repudiavit. Nec multu
post amonitq per sepozem
ut patria parenteqz quos
adhuc gualitas detinebat reli
giosa sollicitudine visitaret.
ex voluntate sa ylarig pfectq
d. Multis q ab eo abstractus
pabz ut rediret et lacrimis
messq ut ferant peginacoqz
illa aggressq e. cōtestatq fēd
inter se aduersa passuz. qd
postea rei pbavit cūctq. No
primo inter alpes de uia se
cutq. madit in lacnes. Cūq
vno searū elevata i caput eg
lustrasset. qctū facit dexte
sustulit alter. Vincit tam

post terga manibz. vni se
uandq et custodiendq fēdit
Qui tu cu ad remota ora
duxisset. per amitari cept
ab eo quisna est. Respodit
se xpianu esse. Querebat
ab eo etiā antimeret. Tūc
ho constansie pferet. nūq
se tam fuisse searu. qd sa
ret manū dñi maxie in
teptacoibz ad futura. Se
magis illi dolere. qui xpi
ma ut pote latania ex
erens est indigno. Ingres
sus q euaglica disputacoqz
verba dei latroni pdicabit
Quid longiq morer. latro
credidit. pscatq q martiru
ute reddidit. orans ut pfe
dum desparet. Adēq postea
religiosa agē uita adeo usq
d. ut hec q sup retulimq
ab ipso audita dicat. Igit
martiru inde pgressq cum
mediolanū pterisset. Dia
bolus i timere hūana spe
assupta. se ei obuia tulit.
quo tenderet qrens. Cūq
id a martiru accepisset respō
si. se quo dñs notaret ten
dere. ait ad eu. Quosq
veris ut qūq teptaueris
Dyalus tibi aduersabitur.
Tūc ei pphica voce respō
dit. Dñs michi adiutor e
no timebo quid faciat michi
homo. Scatinq e cōspectu
eig i inimicus euauit. Itaqz
ut aio. ac mēte cōcepit
matre gentilitatis absolut
errore pte i malis pscue
vante. Plures tamē suo sal
uauit exēplo. De inde ai
hēsis avariana p totū orbe
et maxie mira illiatu pul
lulasset. ai aduēq p fēdia
sacerdotū solq pene aērimē
pugnaret. multisq supplicij
esset affectq. Ma et publice
virgis est cōsq et ad extimū

De civitate exire compulsum. Ita
 liam repetens. cum inter gallias
 quosque discessit. Ita gloriam que ad
 exilium hereticorum vis coegit
 turbata eadem compulset. me
 diolani sibi monasterium fecit
 Ibi quoque cum auxencius. auc
 tor et princeps arrianorum
 uisus et septemque. multisque af
 fectis. et uicibus de civitate ex
 turbavit. Redendum itaque tempus
 fore arbitratum. ad insulam gralli
 naria cui nomen est. se celsit
 comite quodam probrum magnam
 virtutum uero. hic aliquandiu
 radicibus uixit herbarum. Quo
 tempore elleborum uenenatum ut
 ferunt gramen in abitu suspexit
 Sed cum uinum uenenum in se exas
 santis membra iam morte sensisset
 Imminens periculum oratione repu
 lit. statimque omni dolor fugatus
 est. Nec multo post cum se
 ylaris compulset regis indulge
 tiam potestate in dultam fuisse
 redendum. rome et temptauit
 occidere profectumque ad urbem est.
 Cumque hylarum iam perisset
 Ita enim est uestigiis pleuritidis
 Cumque ab eo grauissime fuisset
 susceptus. haud longe sibi ab
 oppido monasterium collocauit
 Quo tempore se et quidam cathe
 cumina iunxit. cupiens sus
 sumi uici institui disciplinis
 Pauasque et repositas diebus
 langore correptus. in febrim
 laborabat. de tum martini
 forte discesserat. Quia cum per
 triduum defuisset. regressus ex
 uis corpore tuent. Ita sibi
 ta mors fuerat. ut absque
 baptismo humanis rebus ex
 cederet. Corporeque in medio po
 situm. tunc merentia semper
 quecabat officio. Tum mar
 tinus flens. et ei uisus ac
 currit. Tum de semper spiritum

tota mente concipiens. egressi
 cellula in qua corpore iniebat
 ceteros iubet ac foribus ob se
 ratibus. super examinata defuncti
 frons membra profertur presentem
 Et cum aliquandiu orationem et
 uisisset. sensimque per spiritum domini
 ad eam uisitate. erectus paululum
 et in defuncti ora defixus. ora
 acris sue ac me domini in tre
 pidus expectabat ad aduentum uix
 que duarum horarum spatium tunc
 seras. uidit defunctum paulu
 tum membris omnibus commoueri. et
 laxatis et uisum uidendi palpitatione
 lumbibus. Tum uero magna
 uoce ad dominum conuersus. gratias
 agens. cellula clamore comple
 uerat. Quo audita qui pro
 foribus aderat statim irruunt
 Mirum spectaculum quod uidebat
 uiuere. que mortuum reliquisset
 Ita reddita uite. statim bap
 tisma consequitur. plures postea
 uixit annos. primusque apud
 nos martini uirtutum. uel ma
 teria ut uelionum fuit. Idem
 tam referre erat solitus se
 pore exatit ad tribunal iudicis
 ductum. de putatione obsturis
 loas et uulgariis acerbis tunc
 accepisse smas. Tum per duos
 angelos iudicia fuisse suggesta
 hunc esse pro quo martini ora
 ret. Ita per eosdem angelos se
 uisus reduci et martino reddi
 tum. uiteque presentem restitutum. Ab
 hoc primo tempore uici nomine
 emanat. ut qui se in abachis
 habebat. potens eadem et uere
 aplicus haberet. Martini
 igitur obitu sua lege an presentem
 Dixitque rebus dissolutionem sui
 corpore imminere. Inter ea
 causa exatit. qua candidatus
 diaconum uisitare. Nam etiam
 eadem illis inter se discordantibus
 pacem cupiens reformare. licet
 tunc dicit suorum non ignoraret
 presentem tamen ob istiusmodi causam

no recusavit. bona hac virtuti
suarum consummationem existimans. si
pace esse reddita reliquisset. Ita
perfectus in suo illo. ut sepe frequen-
tissimo disaptorum. scilicet quod comi-
tatu. mergos et flumine conspicit
piscium pda sequi. et raptorem
et gluvie assiduis urge captivis
forma inquit hec demonum est in
fidiat manus. caput nescientes
captos devorant. exsaturantque
nequunt devoratis. Impat deique
poteri virtute verborum ut eu tu
et natabant gurgitem relinque-
tes. ardas peterent desertas
et regiones. Eo nimis circa aus
illas usus et peris. quo demones
fugare consueverat. Ita grege
fco omis tunc ille volucres co-
gregante. relicto flumine motes
silvas et perierunt. tu sine ad-
miracione multorum. qui tanta
a martino uideret virtutem
ut etiam aumb imparet. Aligua
dum ergo tunc illo uel tunc etiam
ad qua reat comoraty. pace
iter elicos restituta. Tu ia re-
gredi admonasterium cogitaret
uiribus corpi cepit repete de-
sitiu. Comocantibus disaptis. et
dicat se ia resolu. Tunc vo-
amozor et lucty omis. uox una
plagenciu. Cui nos pater de-
seris. aut cui nos desolatos
relinquis. Inuadet enim grege
tuum lupi rapaces. Et quis eos
amozisibus nris pcullo pastore
phibebit. Scimus quidem deside-
rare te xpm. si salua sit et
tua pnia. nec dilata amine
Nostri potiq miserere quos dese-
ris. Tunc ille moty hys fletibus
ut toty sepe tunc dno nre miseribus
affluebat. lacrimasse phibebit
conuersibus addim. hac tantum
fletibus uoce respodit. Dne si
ad huc aplo tuo sic necessarius
no recuso labore. fiat uoluntas
tua. Ammiz inter spe amorisq

Positq. dubitauit penit. quid
mallet. et nec hos deserere
nec xpo uolebat. diuiciy sepa-
raz. Michil tunc tuoto suo po-
nens aut uoluntati relinquens
Tunc se dno uoluntati potestati q
comittens. Hone tibi hys uerbis
pauillimis dicere uidet. Gra-
uis quidem tunc dne corporee pug-
na milicie. et ia facis tunc qd
huc usq extitit. Si adhuc
tunc eodem labore y castis tuoz
stare me papis. no recuso
labore. nec fatiscerem causa
bor etate. Munia tua deuoty
et plebo sub signis tuis quo ad
ipe iussis militabo. Et quis
optata sit sem messio post
labore. tunc tunc. aming uic-
tor amoz. et cedere uelutius
senectuti. de si ia pnis etati
dno tunc in dne. fiat uoluntas
tua. hos uero de quibus timeo
spe custodies. Quis tunc etate
nec labore uicti. nec morte
uincenda. qui tunc nulla se pre-
pior tunc elinauerat. nec mori
timuit. nec uiuere recusauit.
Itaq et ia p aliquos dies tunc
fletibus teneret. no rati ad ei
ope cessabat. p nox tunc oracoibus
et uigiliis fatisceret. spu au-
ty puzce urgebat nobili illo pra-
tu sua tunc emze et alio recu-
bans. Et tunc adisaptis rogant
ut saltem uilia sibi sineret.
strameta suppo. no decet tunc
fletibus xpianu nisi tunc et alio
mori. Ego si aliud uobis ex-
pla relinquo. ipse potaui. Qui
lis itaq ac manibus tunc sepe
tunc tunc. tunc uctu ab oraco spm
no relaxabat. Quia tu a pbus
qui tu ad eu confluerat roga-
ret. ut corpus sicut latteris mu-
tate uelueret. fmitte inquit
fmitte me fco celi potiq respi-
cere qua tra ut suo ia timere
ituz ad dno spe dirigit. hec

locuti. Diabolu uidit pte affi
 perre. Quid hic inquit natus
 cuenta bestia. Nichil t me fu
 nelle respis. Abzaha me hng
 recipiet. In hac g uoce fla
 gitate diuis apib spm celo
 reddider. Tctatq nob sic. qui
 affuerat iam ex animis corpib
 glorificat hns uidisse se gloria
 Dultiq eig luc. clarior reuiebat
 cu menbra cetera nec tenuis
 quada magla fustaret. In aly
 ead et nullo tm artubq no pu
 dendis. septennis quoda modo
 pueri qua iudebat. Quis unq
 istu alio rectu. quis emezibq
 crederet. Tuolutu. Ita uirgo pu
 rior. lacte candidior. Ia mada
 futare resurcendos gla et nara
 de mutare carnis ofensy. Na
 uero t obsequiu funeris credi
 no. pt. qm homina multatudo
 uenerit. Tota obuia corpon
 ciuitas tuit. Cuncti ex agris t
 uicij. Quia ead exuomis uchi
 by affuerat. Quata lameta mercedu
 monachoz. qui eo die feue ad
 duo milia conuense dicit. spe
 rialis martini gla cuiq exeplo
 t domini seruitute streps tata
 foneficauerat. Dugebat nimz
 ante se paltor extinctq greges
 suos. sic illic multitudinis palli
 das turmas. agmina pallata
 et aut emezitorz laborz senes
 aut uiratos xpi t sacmcto
 tuones. Tum uirgma dhorus
 fletu abstimens p pudore. cu
 letandu poaq illi ee sentiret
 que ia dno suo gremio cofouet
 qua sco dissimulabat gaudis
 qd dolebat. cu si quidem fides
 flere phiberet. gemitu extoque
 ret affectu. Et em tam erat
 de illiq gla sca exultat. q
 pia de morte cofilio. Ignoscere
 flentibq gratulare regaudetibq
 qz et pu est flere martina. du
 vng quisq et sibi pstat ut doleat
 et illi debet ut gaudeat. hoc
 igit bñ uiri corpy usq ad locu

sepulchri. hymnis amora celestibq
 turba psequit. Pompei si plag
 secularis illa popo. no dia fu
 neris sed triumph. Quid sile mar
 tins obsequis coferet. Ducat
 illi pcurribq suis uictos Post ter
 ga captiuos. martini corpy h
 qui mudo ductu illiq uicuant
 psecunt. Illas cofusis plausibq
 ptoz honoret t simia. martino
 diuinitis plaudis psalmis. mar
 tino hymnis celestibq honozat
 Illi post triumphos suos traua
 la seua trudent. martino abra
 he simu lety exapit. martino
 hec paup et modiq. celu diues
 t greditur. Illic nos ut spero
 custodiens. me hec scribente
 respicit. et te legat. archa
 dij uero et honoz. sedo impij
 ano. sco martino tuozoz eps
 pleng uirtutibq et scitate. p
 bens t fzmis multa beneficia
 octogesimo etatis sue anno pmo
 epatus aut uicesimo sexto apt
 candidatsem diocesis sue uicun
 excedens. asedo felicitate mig
 uit ad xpm. Transijt aut me
 dia nocte. qua dicit habebat
 nitico cesare q cofilibq. qula
 em t eig trasitu psalmenau uo
 ces audierut t celo qd t libro
 uirtutu eig primo pleng ex
 planauim. Na ac primo sco
 del apud cadatesem ut dixim
 uicu egrotare cepisset pictum
 pti ad eig trasitu sic tuozom
 ti conenerut. Quo migrante
 Grandis altitudo iter utruq
 surrexit ptm. Dicebant. n.
 pictam. N. e monacy. nob
 abbas extitit. nob requizimq
 cu comendatu. Sufficiat nob
 qd da eet t mudo usi fustis
 eig colloquio. pta pati estis co
 uicio. famati fustis bndictibq
 insq et miz mibq iocundati. Suf
 ficiant nob ista oia nabis hec
 auferere ut cadauer examine.
 Ad hec tuozonia respodebant
 Si uirtutes nob factis suffi
 cere diatis. scitote qz uobistum
 positus ampliq e qua hic opaty

Alam ut p̄ter mittamq̄ ptima.
nobis suscitauit duos mortuos.
nobis vni. Et ut ip̄e sepe dice
bat. maior et uirtu q̄ ep̄atu
q̄ post ep̄atu fuit. Ergo n̄c
ē ut qd̄ nobis uiuus n̄c imple
uit. expleat uel defunctu. p̄ob
ē em̄ ablatu. Nobis aut̄ adeo
donatu. Vex̄ si mos antiquitus
īstitutu seruat. in urbe q̄ ordi
natu ē habebit deo uisite sept
chru. Certe s̄c p̄monasteriū p̄ui
legio cupitis uendicāc. sacote p̄
certo ep̄ p̄mū cū monasteriū
cū mediolanensibz fuit. his
ergo litigatibz. sole uerte nox
claudit. corpq̄ y ī medio posi
tu. ab utroq̄ ip̄to custodit. futu
rū ut mane s̄c a picturis p̄
uolencia auferet. Sed d̄s cū
potens noluit urbe tuzonica
a p̄sio fuzari patono. Dem̄
p̄ nocte media om̄s pictam
a somno fallacie cōp̄mūt. nec
ullus sup̄fuit qui ex hac multi
tudie in glaret. Vḡit ubi tuzo
nia eos cōspiciūt ab dormisse
apphensam s̄ssimi gleba alij
p̄ fenestra eliciunt. alij aforis
reapuit. Positoḡ in nauicā
cū om̄i ip̄to p̄ uigema flumē
descedunt. Ingressi p̄ ligeris al
ueu ad urbe tuzonica. cū mag
nis laudibz p̄sullencia d̄rigit
cursu. De quoz̄ uoibz expe
fū pictam. nichil de the p̄uro
que custodierūt habetes cū
magna cōsp̄sioe. id p̄ia s̄c re
uer si. Quod s̄c quis requirit
cū post t̄st̄m gram ep̄i. v̄nq̄
tanta id ē ludoz̄ usq̄ ad s̄m
martini fuerit nouerit qd̄ ob
s̄stentibz paganis. diu ciuitas
tuzonica sine b̄ndicōe sac̄do
tu p̄māsit. Na xp̄iam q̄ eo
tpe uidebat. p̄ latebras di
uini officii celebrabat. Si n̄
aliqui vepti fuissent xp̄iam a
paganis. aut afflictebat uibe
ribz aut gladio trunabat.

Passioe ergo d̄m usq̄ ad
transire s̄c martini anni
quadringenti et duodecim
computabant. Beaty aut̄
seuerinū colomen sis ep̄s a
uitatis. uir honeste uite et
p̄ cuncta laudabilis. cū die
d̄m̄co loca s̄c ex cōsuetudine
post matutinos. tū suis dias
traueret. illa hora qua uir
s̄c obiit. auduit choz̄ ca
nencū ī sublimi. Vocatūq̄
archidiacono. īterrogat s̄c
aures eius p̄tererent uoces
quas ille attētiq̄ audiret.
Qui ille respondit. neq̄qua
tū ille diligēter inquit
ablatu. archidiaconū aut̄
cepit s̄c s̄c colla extendē
aures exigē. et s̄c s̄c s̄c
articulos baculo se sustēdāc.
S̄c credo cū n̄c fuisse ep̄lis
meriti. a quo hec n̄c mēre
hāt̄ audiat. Tūc p̄sati
tēre ip̄e pariter et v̄s ep̄s
deū dep̄cabat̄ ut hoc ei
diuina pietas uindice p̄mit
teret. Erētis aut̄ cursu ī
terrogat senex. Quid audis
Qui ait. Voces p̄sullencia
tāq̄ ī celo audio. sed quid
s̄c p̄s̄y ignoro. Qui ille.
Ego tibi quid s̄c p̄s̄y nar
rabo. Dominḡ meus mā
tinū ep̄s migrauit a seculo
Et nūc ungel̄i canēdo cū
defeant ī exaltis. Et ut p̄
p̄ mora esset ut hec audire
tur. diabolū cū cū miquis an
gelis retinere tēptauit. Nich
ilq̄ s̄c deo rep̄rens. cōsu
sus accessit. Quid ergo de
nobis p̄s̄ribz erit. si tantū
sac̄s donū uoluit nocere p̄s̄
riqua. Hec sac̄s date loque
te. notato tpe archidiaconū
tuzonis misit uelociter qui
hec diligēter īquireret. Qui
uicēns eo die horaq̄ mani

Felli sic inuenit transisse
 bñm uirū. quo sēs penezi
 nō audiuē p̄fillenā choz
 ¶ R ad seneci reuozam
 hystoria. ipa hoza eū sibi p̄p
 sit cū libro uite sue fuisse re
 uelatu. Eo nāq tpe bñs am
 brosius. cuiq hodie flozes e
 loquy i ead p̄tū redolec
 mūdā mediolanēsi ciuitati
 ep̄s p̄erat. Qui missa cele
 brāta dñca die ista erat cō
 suetudo. ut ueniens lector cū
 libro nō ante legē p̄sumēt
 quā sēs nutu iussisset. ¶ An
 t̄ aut ut illa die dñca p̄p̄ta
 locē iā lecta. ante altā obdor
 mizet. ¶ Stanti qui locon bñ
 pauli ap̄t p̄feret. beatissiq
 antistes sēs sup̄ don. e. ante
 altā obdormiuit. ¶ Ad multi
 iudices cū nllq cū p̄tū exa
 tare p̄sumēt. transactis q̄ hōe
 duaz aut tū horaz spaciū.
 exortauerūt eū dicentes. ¶ In
 hoza p̄rat. iubent doming
 lectione legi. expectat em po
 pulq ualde iā fūss. ¶ Respo dēs
 aut bñs ambrosiq. Noluit q̄
 turbazi. nllat em ualec in
 sic obdormisse. cui de miracm
 dñs dignatū ē ostēdē. ¶ Nam
 noueritis frōn meū martinū
 ep̄m egressū de corpe fuisse
 me aut funeri eiq obsequiū
 p̄buisse. Factoq exmore offio
 capitella tantū uob exatibq
 nō expleū. ¶ Tūc ille sup̄e fā
 pariter et admirātes. diemz
 tēp̄q notat sollicitate requirētes
 ¶ Qui ipam die et tēp̄q uerū
 uuit. quo bñs cōfessor dixerat
 se eiq obsequijs deseruisse. ¶
 bñm uirū i cuiq insitu sc̄az
 canit numerus angloz ex
 ultat chozus. omniūq celesti
 uirtutū odorit ex exatib.
 ¶ Diabolq p̄sup̄coe cōfundit.
 ead uirtute roborat. sacer
 dotib reuelatōe gloriā tūc.
 ¶ Que michael assup̄s cū aglō

maria suscepit cū uirginā
 hozis. paradisy lecti v̄tūz
 cū sās. ¶ Sed nos quid in lau
 de eiq tēp̄tamq. qd nō suffi
 cūq adimplere. ¶ Ip̄e em ē
 laus illiq. cuiq laus ab eiq
 ore nūquā recessit. ¶ Nam
 nos uirū uel simplici eiq
 hystoria passimq explicat
Immabile s̄a b̄rcay
 ¶ Post excessū bñ martini
 turonā ciuitatis ep̄i. sūm et
 sēs b̄rcay ad ep̄atū suadit
 ut uero hō b̄rcay cū esset
 primere etatis iuuenis. sēs
 martino adhuc uindite tēp̄e
 mltas ferobat i p̄dias. pro eo
 qd eodē tpe cor facile seq̄ē
 ¶ Quada tamē die dū quidē
 i s̄rcay mediocrē expeteret
 ¶ B̄rcay adhuc diaconq i pla
 tēa tōuenit. cui simple ait
 Ecce ego p̄stolor bñm uirū. et
 nescio ubi sit uel quid op̄is
 agat. ¶ Cui b̄rcay. ¶ Sem̄t
 delatū illū quis. p̄spice em
 nus. ead celā solus sic amēd
 respicit. ¶ Cūq paup ille oclū
 reditū qd petierat i pet̄as
 b̄rcay diacono uir sēs alloq̄t
 En ego b̄rcay delatū tibi uirū
 Cūq ille cōfūsq hec audiens
 dixisse se denegaret. ait sēs
 martinq. Nōne aures mee ad
 os tūc erat. cū eming hec
 loq̄baris. ¶ Amē dico tibi quā
 obtinui apud deū. ut post
 me ad p̄tificatū honorem
 atrederes. sed noueris te i
 ep̄atū multa aduersa passūz
 ¶ B̄rcay hec audiens. se
 uidebat cū dicit. Nōne ue
 rū dixi istū de liza uerba
 p̄ferre. ¶ Sed ap̄b̄t honōe
 p̄ditus. sēs iq bñm martinū
 laudat. ¶ Ad ep̄tū ḡ cōsen
 tētibq eiq b̄rcay. p̄tificatus
 officū oratōe uocabat. quā
 quāq esset sup̄bq et uang
 castū in habebat i corpe
 ¶ Cicesimo ordia cōs sue āno

oritur cont' eu lametabile aine
An mto ad q' cubicularij eig
uestimenta deferrebat. ab abbe
du q' sub spe religionis erat
ueste mutata cocepit et pe
pit. **Q**uon de re. surrexit ois
tuzoni ipse m'za. et totum
aine sup epm referat. uo
letes en unanimiter lapidare
dabant em. **D**in pietas sa
tua elant luxuria. nec nos
deus diu eig smet mangtias
i dignas ofatado pollui. **N**o
quop eozuo iuziter her ne
gante. auferre inquit i fate
adme. **C**umq' oblatq' fuisset
i fms. tzi gnta d'us ab ortu
habens. dit ad eu brianus eps
admirz te p' ihm xpm filiu di
oi potens. ut si ego te gnerau
cora auctis edians. **E**t in fms
dixit scs eps. **N**o es tu p'
meq'. populus aut no crede
tibz rogantibz ut quis eet p'
i terrogaret. dit scs brianq'
No e hoc men. **Q**uod adme
p'muit sollicitq' fui. uobis si
aliquit suspectis puos ressa
te. **T**unc illi magias hoc
artibz asseuerates insurgit
cor eu trahetes q' dicebant.
No dinciq' nobis falso passois
noie dominaberis. **S**cs bria
aq' eps suis fraada adhur p'ta
p'zinas ardetes i hizzo suo
posuit et ad se strigens usq'
ad sepulchm hui martiri vna
cu p'loz turba uadit. pro
iectis q' an san sepulchru
p'zimis uestimentu eig iustu
appuit. **I**lli q' sic eu p'legies
sic inquit istud uestimentu
ab hys ignibz uidetur allehu
ita et coz p'q' men atactu mlie
uis scitate ee i pollutu. **I**llis
uero no credentibz s' cor dice
tibz scs brianq' trahit calupni

at. ciatur ut sermo sa ma
tin adimpleret. **N**ouens te
i epam m'za aduersu passiaz
Quo erecto nisi manu i epa
tum constituit. **P**oenq' bria
cus rome urbis ipaz expe
ciet. flens coculans atq' di
cens. **I**merito her pauior q'
parau i san dei. et eu deli
zu et amete uocauit cuius me
tutes no credidi. **P**ost cui q'
abscissa aiunt tuzonia sacer
doti suo vade post eu et exere
negocia tua. **Q**ui si eu p'le
cutq' no fueris. ad nrm om
coceptu humiliaberis. **I**ustianq'
i' egressu atuzonis. uecellis
italie ciuitate aggressus iudis
dei passiz obyt p'egm. **T**uzo
nia eig obitu audietes. et in
sua malicia p'dnates. arme
cu i'eq' loco constituit. **A**t bria
cu eps roma ueniens. ciuita
q' p'ulizat pape refect. **Q**ui
ad sede ap'lica residens. p'ez
q' m'illaz solepna celebrant
ibiq' quaquid i scs deliquat
deffens. **S**exto ig' ano roa
regressu. cu aucte p'pe illius
tuzonis redare disposuit. vates
aduau scs brianq' eps cui no
mie laudato sexto ab urbe mi
naris m'atione accepit. d'ime
aq' uo febre corripit. media
aut nocte spm exalauit. **P**
p'ing brianq' eps. **P**uisa reuela
tu est. **Q**ui aut suis p'uzi
te uelo aq' ut ad amuladu scz
nrm tuzoniciu potifice occidat
Cuq' illi ueniens porta ciuitis
ingredere. **E**cce ipu paliam
porta mortuu efferebat. **Q**uo
sepulto scs brianus eps i ca
thedra sua regressu. **E**t septe
postea feliciter uiuere anos
Quo post q'dragefimu tepo
septimu epatus amu. defuncto

les custodius successit mag-
nifice sanctitatis prestante
dno nro ihu xpo cui est ho-
nor et glia. laus et impu-
vna cu eterno pre et spu
sto in secula seculoz amen

Passio bte ceclie virg

Cogitur bra ceclia virgo claris-
sima absconditi semp euan-
xpi i pectore gerebat. et h-
diebz no noctibz. noctuquibz de-
vims et orantibz cessabat. h-
ualeriana quenda iuvene ha-
bebat spsu. Qui iuene in
amore utrimbz purgens
am. die constituit nuptiaz
ceclia virgo subty ad cane-
ciliao i dnta desup auratis ue-
stibz tegebat i parentu em-
tanta uis et spsu circa illam
erat exstians. ut no posset
amore sui cordis ostede. et qd
sola xpm diligeret indigns e-
videntibz apire. Quid multa
venit dies et thalamq collo-
catus e. Et cantantibz orga-
nis. Illa corde suo soli dno
decantabat dicens. Fiat dno
corpq et cor meu immaculatu
ut no confundar. Et biduamis
ac triduamis ieiunijs orans.
comendabat dno qd timebat
muitabat aglos pabz. lacrimis
i terpellabat aptos. et sta oia
xpo famulacia exorabat. ut
suis ea deprecandbz adiuvaret
sua dno pudicia comedate
Sed cu her ageret venit
nox i q suscepit una cu spo-
so suo i cubili secreta filicia
et ita eu alloquit. Quid lasse
atq amantillie iuene. i misteri-
u qd tibi cofitear. si mo tu in-
zatu asseras. tota te obsecra
custodire. Quiauit spsu se illd
nlla omnino pdece vacet. ut
la necessitate detege. Tunc
illa ait. angela dno habeo
amatoze. qui nimio zelo cu

scidit corpq meu. hic si uel
leuiter senseret. qd tu me pol-
luto amore contingas. statim con-
te furore sui exagitabit. et
amittes flore tue gratillie in-
uetus. Si aut cognouit. qd
me sincero et immaculato amoze
diligas. et uirginitate meam
i regra illabatuz custodias. Ita
quoq diliget te sic et me. **T**unc
ualerianq uultu dei timoe correpta
ait. Sins ut creda sermabus
tuis. ostende in ipm angm. Et
si pbauero qd uere sit agela.
ficia qd hortaris. Si aut uir-
alut diliges. et te et illa gladio
feria. Tunc bra ceclia dicit ei
Si filijs meis pmittas te ac-
quiesce. et pmittas te purifi-
cari fonte phenni. et credas un-
deu ee melis. uiu et ueru
poteris eu uidere. **D**icit ei ua-
lerianq. Qui quis erit qui me
purificet. ut ego angela uideam
Respondit ei. Est senior qui nouit
purificare hoies. ut meream uide
angm dei. **F**iat et ualerianq
Qui ego huc seno ubi uequam
Respondit ei ceclia. **V**ade i ter-
ciu miliaru ab urbe. uia que
appia incipat. et illic tuies
paupes a transcatibz alimome
petentes auxilium. **D**e his em-
michi semp cura fuit. et opte
huius mei secreti fut cofis. **I**hos
tu die uideris. dabis eis bndoz
dicens ceclia me misit ad uos
ut apedatis in sm seno ue-
banu. qm ad ipm habeo eiq
secretu. mandata q pferam
huc. **I**a uideris. iudica ei uba
qui du te purificauit induet
te uestibz nouis et candidis. cu
quibz uiu ut i gressu facies. qd
cubicala uidebis seu agela
Etia tui amoze affectu et oia
abeo poposces i perabis.
Tunc ualerianq prexit et
secundu ea signa q accepit
i uet sm urbanu epm qui
cu bis cofessor fuit tres se-
puldrea martiz latitabat. **C**u

o leone

cu dixisset omnia uerba cealie. gn
 usq e gaudio magno. Et ponens
 genua sua terra. expandit manq
 ad celu. et tu lacrimis dixit. **D**ne
 ihu xpe. seminator casti co filij.
 suscipe semina fructu. quos ceali
 lia semasti. **D**ne ihu xpe pasto
 boe cealia familia tua quasi apis
 tibi argumetosa deseruit. **N**am spo
 sic que quasi ferocite accepit ad te
 isti agni mansuetissima desinavit
Iste huc nisi crederet. no uerret
Api qe dne cordis eig ramua se
 moribz tuis. ut te creatore sui re
 cognosceret. **V**eniret diabolo et po
 pis eig et ydolis eig. **H**ec et
 his similia orate sco urbano epo
 subuo ante face ipoz apuit. **S**eni
 or induty mucus uestibz. tenens
 titulu i manibz. aureis libz septu
Quod uident ualenzang. immo te
 rore corripit. et cadens terra. **F**as
 e qst mortuus. **T**unc senior eleua
 uit eu dicens. lege libru istu et
 crede ut mereris uide arg tibi
 aspectu cealia uirgo deuotissima re
 pmsit. **T**unc ualenzang respici
 ens cepit in se legere. **S**criptu
 ra aut titulu hec erat. **V**ng dms
 vna fides. vna bapstima. **V**ng dms
 et pr omz qui sup ocs et p oia
 et in omibz nobis. **C**uq hcc ita
 selegisset. dicit ei senior. **C**redis
 ita esse. an adhuc dubitas. **T**unc
 ualenzang uoce magna clamauit
 dicens. **N**on e aliud qd uerius
 credi possit sub celo. **C**uq her
 dixisset ualenzang. **I**lle senior ab
 odis corpelaply e. **T**unc senior
 bang baptizauit eu. et edocet
 eu omne fidei regata. **R**emissit
 eu ad cealia diliger instructionem
Veniens igit ualenzang induty
 candidis uestimtis. cealia in
 cubitatu orante inuenit. et sta
 te angela dmi iux ea. penis ful
 ge ubiq alas habetent. et flami
 neo aspectu radiente duab oro

nas in manibz ferente. doro
 scantes rosas. et lilijs albescentes
Qui una dedit cealie. altera
 ualenzano dicens. **I**tas oro
 nas i maculato corde. et i ma
 do corpe custodite. qe de paradiso
 dei eas attuli ad uos. **E**t hoc
 uobis signu exit. **N**uqua mar
 cidu aspectus sui adhiben flo
 rem. nuqua sui minuant suau
 tate odoris. **N**ec ab alijs uidei
 poterut. nisi ab eis quibz ista
 castitas placuerit. sic uobis
 pbati e placuisse. **E**t q tu ba
 leziane consensisti co filio casti
Misit me xps filij dei ad te.
 ut qua uolueris petitione i si
 nnes. **I**st ille her audies. ad
 rauit et dixit. **N**ichil michi
 i ista uita dulci exstiter. qua
 vna fas mei affectu. **E**t in
 pu michi e. ut me liberato.
 germanu mei i pado p dicitis
 aspiciam **H**oc solu petitionibus
 meis ante pono et de pcor.
 ut froni meu tiburcu. sic me
 liberare dignatu e. **C**uas et fa
 ciat nos ambos. **I**n sui uois p
 confessio pfectos. **A**udens her a
 gely. letissis uultu dixit ad eum
Qui hoc petisti. qd meliq qua
 aliud xpm i plere delectat. sic
 te p familia sua cealia lucratu
 e dno. **I**ta pte q lucrabit froni
 tuu. et ai eode admartiz pal
 ma attinges. **H**is itaq simis **S**uauibz
 aspectu angela fulgoris migrant
 ad celas. **E**t ille epulatu i xpo
 atq i edificaco sca sermocina
 tibz tiburciq fr ualenzam aduoc
Et mgressu quasi ad cognata sua
 osculatu e caput sce cealie. et
 ait. **A**hroz hoc te pce. **R**osens
 hic odor. et unoz dno respici
 rat. **N**am si tenere ipas rosas
 aut ipa lilia i manibz meis
Nec sic poterat odoramta. tata
 michi suauitate i fidere. **C**onsi
 cor uobis ita su refecty. ut pite

me totū subito renouati. **D**icit
 ei ualeziang. odore iam merui
 sti me i terpellate suscipe. modo
 te credente pmerberis. et iam
 ipso hūso aspectu gaude et uel
 ligere i ipis uosis cuiq sanguis flo
 rescat. et thylis cuiq corpq albescit
Coronas em habemq. qd tu oculi
 uidere nō pualent. **R**esponde ualoz
 re. et nūco tandoē **B**enātes.
Dicit ei tūzāq in sūpms hec
 audio. an i ueritate tuloquis ista
 ualeziang. **R**espondit ualeziang
 in sūpms. huc usq uiximq. Nam
 nō sumq i ueritate. et fallacia
 i nobis itta est. **D**ij em quos
 coluimq ad omne fide demonia.
Cōphānt. **D**icit ei tūzāq. Vn
 hoc nōstā. **R**espondit ualeziang.
 Angely dei docuit me. que et
 tu uidere potteris. si purificatq
 fueris. ab omni sorde ydolorū. **D**i
 cit ei tūzāq. **E**t si potest hū ut
 uideā angela dei. que mora est
 purificacōis. **R**espondit ualeziang
 Nulla. hoc tm tu in spūde. qd
 oīa ydola deneges et credis vn
 deū et trahis. **T**ūzāq **R**espondit
 nō intelligo. quā i tēacōe ista ple
 qres. **R**ecita tūzāq dixit. **H**icor
 fo. ut nō intelligas figurat fidi
 les. gypseas. lignear. creas.
 atq lappideas. uel cuiqūq me
 talli deos esse nō posse. quas
 arance texunt et dūes pēozat
 mēzā caputūq solet sibi cianee
 nidos cōstruere. quas dāpnatūq
 faciūt. Na in metallū pziūm
 ubiq dāpnati mittūt. **R**ego a
 dāpnatūq inicu accipietes. q
 nō possūt dī. uel estmari ut
 credi. **M**ortui demiq et sūm
 lacq. itta distancā ē. **S**ic em
 mortui oīa mēzā habet. fla
 tu tamē et uocē nō habet. nec
 sensū. sic et ista uana numina
 omnia quidē mēzā habent
 s̄ fauna et aduā cē nōsant.
 et detēzōza quā hōies mortui

cōphāt. **Q**uā illi dū uinceret
 et odib uideret et auribq audi
 erent. ābulauerūt pedibq. ore
 locuti sūt. manibq palpaueūt
 et odore nazibq attraixerūt. **I**ta
 aut amozte cepunt. et i mor
 te pduzant. quā nūq uisse
 nec posse uide cōphānt. **T**ūc
 cū omī alacitate tūzāq ait
Quā ista nō credit. pēoz est.
Hec dicit tūzāq. **S**ā cealia o
 sculata ē pēoz ei dices. hodie
 te fateor meū cē cognatū. **S**ic
 em dei amor in sēm tuū cōiū
 ge scāt. **I**ta te quog meū cūgnā
 tū. cōteptū faciet ydolorū. **V**nde
 q̄ paratū es ad credendū. **V**ade
 cū hēc tu ut purificacōz nāpiaz
 p quā merzaris angelicos uultūq
 aspice. et omī tuaz uenā tuē
 mze culpaz. **T**ūc ualeziang p
 duxit sēm suū ad spāz urbānū
Quā cū nāzasser oīa q̄ fuerat
 dicta uel facta. **G**ras referent
 deo. suscipit tūzāq cū omī gau
 dio. et baptizās em sēm cē papit
 quousq̄ albas deponeret. **T**ūc
 pfectū doctrina sēm pēoz pēoz
 dies. xpo milite cōsecrūt. **C**ata
 uero demēps grām cōsequūt
 sūt dī. ut angelos dei uideret
 cotidie. et omī q̄ poposassent
 a deo. p̄mū eueniret effectū.
Verūq̄ multū ē ut oīa p̄ozūq
 psequeret. q̄ et quātā p eos se
 cerit dūb. s̄cibamq. ad gloriozū
 eozū pūssionē. **A**ctualū uero
 tēūq. **T**ūzāq almāchūq urbis
 pfectū. **A**udito qd s̄c̄ germāni
 tūzāq et ualeziang xpo credi
 dissent. in s̄c̄ carmīfiabq ut
 duozet eos ad pagū. **V**bi erat
 staumēala iouis. et si nollet
 sacrificare. illūc s̄māz capitate
 exāpent. **T**ūc gloriozū mūzies
 tenu a maxū coruialario pfecto
 ducti sūt i domū eiū. **A**d q̄z p
 dicacōem et ipē maxūq cū omī

domo sua et ipsi crucificos credi
deunt. **Qu**e scilicet cecilia uenit ad
eos nocte cum sacerdotibus. et uniu-
s baptizati sunt. **Igitur** cum aurora
nocti fine daret. facto magno solle-
cio. cecilia dixit. **Era** milites xpi
Abiate opa tenebrarum. et in diuinum
armalucis. **Certamine** bonum cecitiss
cursum consumass. **Ite** ad coronas uite
quas dabit iustus iudex non solum uob
sed et omnibus qui diligunt aduentum
eius. **Locum** igitur qui uocatur pagus
quarto milharie ab urbe positus
erat. in quo **propheta** ianua trahit
erat ut omnes qui in prederet si no-
uic thura non poneret puniretur
Venientibus ergo factis. offerunt thura
et reculant. **Recusantes** ponunt
genum ferunt gladio. **Primum** copu-
temporale et martirium suscipiunt
propter gloria sempiterna. **Quorum**
corpora preta scilicet cecilia cum reli-
giosis uiribus colligens. diligenter
sepeluit. **Origitur** dicitur **puer** ad
almadum. quod cornicularis magis
cum suis omnibus factus fuisset xpi
anq. iussit cum tam diu plubatur
tundi. quam diu spiritum redderet. **Que**
scilicet cecilia quae ab urbe et ualazia
non sepeluit. in suo sarcophago
non est aut post hoc. cepit
almachis quere facultates tibur-
ty et ualaziam. **Proqua** in quibus
sciam cecilia quae ualaziam coniuge
Precepit artari. **Que** cum omnia
ex corpore facultatibus remanserat
fiducie paupibus tradidisset. ipsa
se ut hylia poneret. cepit impel-
lere. **Que** apertorum. qui ea hoc
facere compellebant. **Aut** cecilia.
Audite me cives et fratres. **Vos**
in se estis iudicis uiri et uidet
uobis quod ab eis impetrate. alieni
et merzant. **Michi** quidem glori-
osum est et ualde optabile. omnia
xpi confessione proferre tormen-
ta. **namque** cum hac uita dignata sit
huc amicia. **Et** uice sat doler
iunctur. quam sine sollicitudine
geretes. factis quicquid fuerit

uobis ab in iusto iudice impati
Tunc illi dabant uoces cum fletu
quod tam elegans puella et tam
sapientis. et nobilis eam. se opta-
ret et occidi. **Et** rogabant eam
dicentes. ne tale deus amitteret
ne tale pulchritudine uerteret
in morte. **Quibus** flentibus atque
animis eius reuocare cupientibus
Ita respondit. **Hoc** non est uine-
tute perdere. sed mutare. **Iam**
ponere et accipere. **Dare**
habitacula pium. et accipere
magna domus et amplissima
ex lapidibus preciosis et auro
constucta. **Dare** angulum bre-
ue. **Et** accipere foris lucidum. **max**
gazitibus celestibus ualde splendi-
dum. **Dare** uenit pitura. et ac-
cipe uitam. que fine nescit. et
morte ignorat. **Dare** lapide
uilem. qui pedibus contuitur.
et accipere lapide preciosum qui
in diademate regio. uibranti
resplendet aspectu. **Hodie** si
uobis aliquis offerret solidos
aureos. ita ut parce summa auro
nummorum gratant accepisset obla-
ta. **Numquid** non et uos curere-
tis gaudentes ad tale mercatum
et omnes parietes. et notos. affi-
nes et frigos. auros et ami-
cos frueretis uobis curere
Quicquid autem uos lacrimis re-
uocaret. eo quod minus uobis
daretis incepti. numquid non
irrideretis eos ut ignaros et
insanos. **Vos** autem cureretis ex-
ultantes. **quod** daretis ad comita-
tione auri preciosi ex amatu uile
et nulli summe iactura. **Et** in
pondus ad pondus uos accipere gra-
tularerim. **Deus** autem non dat
pondus ad pondus. sed quod simpli-
ter accepit. centupli reddet. **Insuper**
et uita eterna donabit. **Et** hodie
ascendit lapide. qui erat iuxta
pedes eius. et dixit omnibus. **Prodi-
tus** quod dixi. **Et** illi omnes una uoce
dixerunt. **Quedam** xpi filii dei

to et opau

dei uerz esse qui talem possidet
 famulam. **D**icit eis cealia. Ite
 dicite in felia almachio. qd ego
 inducias peto ut no uigent pas
 sione mea. et hic intra domi
 mea facia uenire. qui uos oes
 faciat ete ne uite pncipes. Et
 ita dno parate copletur. **T**uc
 ueniens ppa vrbang. baptizauit
 i domo eiq ampliq qua quadrige
 tos pmissi sexus. et codicis
 et etatis. **I**nter quos vny erat
 uir clarissim. uoie gordiang
 hic subumbraculo nomis sui.
 domu sce cealie tmdauit uor
 suo. **V**t in oculto ex illo die ex quo
 ibi baptisina xpi celebratu est
 ecclesia fieret. Ita ut ppa vrbang
 illic moraretur. **E**t liq oculte.
 tunc cotidie ibide redeptoe co
 poris et sanguis xpi anime lu
 crabant. et infimta fiebant dia
 balo detrimeta. **S**ed du hec
 ageret. **A**lmachiq sibi cealia
 pferari fecit pcepit. **Q**ua
 interrogans ait. **Q**uod tibi no
 me est. **R**espondit. **C**ealia.
Almachiq dixit. **C**uius codicis
 nis es. **C**ealia respondit. **I**n
 genua nobilis. et clarissima
Almachiq dixit. **E**go te de
 religioe interrogo. **C**ealia
 respondit. **I**nterrogatio tua
 stultu hpsit mieu. quedu
 as responsioes. **O**na putat
 iquisioe concludi. **A**lmachiq
 dixit. **V**nde tibi tanta pspu
 cio respodendi. **C**ealia dixit
 de cosa eca bona. et fide non
 ficta. **A**lmachiq dixit. **I**gno
 ras cuiq sim. potestatis. **C**ealia
 dixit. **T**u ignoras cuiq ego sim
Nam si me interoges de tuapo
 testate. ueris tibi asseraionibq
 mamfesto. **D**icit ei **A**lmachiq
Dicito si quid uolui. **D**icit ei
 cealia. **O**mnis potestas hois
 sic est. quasi ut ucto vpletq

Que si vna acy pupugerit ois
 vigor ceruias eiq follesat. et
 quaquid nise rigidu habere
 cernit. incuruat. **A**lmachius
 dixit. **N**o in uirys cepisti. et tu
 i uirys pseruas. **C**ealia respo
 dit. **I**n uera no dicit. nisi qd
 uerbis fallentibq urogat. **V**nde
 aut in uera doce. si falsa loatq
 sic. aut tempm coripe calupnia
 inferente. **A**lmachiq dixit. **I**gno
 ras q dm nri iudicissimi pnci
 pes uisserut ut qui se no ne
 gaucrim xpianos pumantur
 qui uero negauerint dimittat
Cealia respondit. **S**ic impa
 tores nri erant. sic et nobi
 litas nra. **S**entencia em qua
 ab eis platam esse testaris. uos
 sequentes et nos inuocetes ordit
Si em malu esset hoc uos
 nos negarem. uos uero ada
 fitenda supphas purgeretis.
Almachiq dixit. **P**retate sua
 hac uoluerit. statuere qmo uite
 nre possit ee consultu **C**ealia
 respondit. **N**ichil tam impu
 nichilq tam inuocete est in om
 ni. qua ut uos omibq tormeta
 adhibeatis ad ostentu qualitate
 sceleris. locu temp. consas. soa
 os. omni exannaco p ppat
 uos uero quos inuocetes sat
 ad xpi nome negandu tantu
 in pinguat. **S**ed uos sacres
 sim esse nome. negare no
 possum. **N**eque e em felicit
 mori. qua in felicitate uiuere
Vn nos uera dicetes uos tor
 quem. qui medacu elaborat
 audire. **A**lmachiq dixit. **E**lige
 vnu eduobq. aut sacrificia. aut
 nega te xpiana esse. ut apia
 euadendi suscipias. **T**unc uides
 hia cealia. dixit almachio. **O**iu
 dice necessitate cofusa. **P**ult
 ut nega me ee in uocente

ut ipse faciat me nocente. Si
uis dapnare. Cur artas negare
Si uis absolue. que non uis ac
quiescere. Almachy dixit. Am
satores p[ro]ph[et]e sic. qui te xpiana
esse testant. Si negaueris. co
pendio su dabis accusantib[us] sine
Si negare uolueris demerere re
putabit. quando demerere sub
iacebis. Cealia dixit. hor[um] mod[us]
accusatio uotua e. et tue pene
uictoria. Quia ipse noli me ut
demerere argue. sed temp[us] mac
pa. qui xpm me estimas negare
Almachy dixit. Infelix ignoras
qm et uinificandi et mortificandi
Ab inuidiis impatorib[us] in po
testas e data. Quare cu tanta
supbia loq[ui]s. Cealia dixit. Aliud
e ee supbia. aliud ee constate
Ego constanter loquuta su non
supbe. q[ui] supbia et nos forte
exexamur. Tu aut si uer[us] no
timeb[is] audire. docebo te nulla
cassime esse locutu. Almachy
dixit. Que sum fallacissime p[ro]
fetur. Cealia dixit. hoc qd p[ro]
apes tuos. uinificandi tibi assens
tradidisse potestate. Almachy dixit
Ergo sum mentis. Cealia dixit. Co
e ueritate studeb[is] publica. p[ro]te
ee mentu. Almachy dixit. p[ro]
Cealia dixit. Dixi si p[ro]p[ri]os
tuos uinificandi et mortificandi t[ibi]
copia tribuisse. cu soli mortifica
di tibi scias tradita esse potestate
Vna em uicibus auferre potes
Mortuus uero dare no potes. Dic
ergo q[ui] impatores tui. mortu
te uicta esse uoluerat. Nam
si quid plus dixeris. uidebis
te frustra ee mentitu. Almachy
ix dixit. Depone ra audacia
tua et sacrificia d[omi]ni. Cealia dixit
Nescio ubi odos tuos amiseris
Nam quos tu deos d[omi]ni. ego
et xp[ist]icole. qui odos sanos ha
beris. saxa in idem esse. et
eramentu et plumbu. Almachy

dixit. Meas mirzias p[ro]ph[et]e
sophando contemp[er]i. sed deoz
ferre no possit. Cealia dixit
Exquo os apperuit no fuit
sermo que no p[ro]bare esse
stultu. inuisti. et nani. Et
nequid desit. etia exteriorib[us]
actis te ceu ostendis. In co
qd id qd nos amme lapidem
indemg. et saxu in uile hor
tu dai ee testaris. Ideo si in
bes do consiliu. ap[er]te man
tua. et tangedo discas saxu ee
si uidendo no nosa. Ne facias
ut totu p[ro]p[ri]e de te ridiculu ha
beat. Omnes aut scint dai
modo esse. Istas aut figurat
saxas p[ro]p[ri]e meliq[ue] calcaem
conuerti confido. q[ui] mo su uis
percutit. et neq[ue] tibi p[ro]derit
neq[ue] sibi. Et si in igne mita
tur sibi no poterit subuere
Tunc Almachy uehemeter pa
tus. iussit ea ad domu sua
reduci. et ibide flammis bal
neisq[ue] concremari. Quisq[ue]
fussit in calore balneari idu
sa. et sube incendia nimia
ignoz papula miseret. die
integro et nocte tota q[ui] ipse
gido loo illibata p[ro]stat sani
tate. Na ut nec una pars
membroz eig. salti sudoris
signo lassaret. Qd cu audib[us]
Almachy iussit qm ea ibide
i ipis balneis decollaret.
Qua sp[irit]ualitor tercio ictu p[ro]
cussit. et caput eig amputat
no potuit. Sic aut semine
ee. cruentu carnisq[ue] dereliquit
Quis sanguinem bibicis h[er]me
amb[us] p[ro]p[ri]e qui p[ro]p[ri]e ea credi
derat extergebant. P[ro] tridu
um aut qd sup iuxit no assa
ut hoies quos mitierat p[ro]
docere. et in fide d[omi]ni cofor
tate. Quib[us] etia unuer sa
dunsi. que ipa habere potuit

et omnes scilicet Urbano tradidit
 commendatos. Qui et dixit. Ad
 hoc tunc michi populi indu
 aat. ut istas animas tue bñm
 dñe tradere. et hac domū meā
 meterm. scē ecē nōi cōsecra
 re. Tunc scilicet Urbani corpus
 ei⁹ iusseret cū dyacomby. se
 pellunt eā inter collegas suos
 epōs. Vbi omnes cōfessores et
 martires colloati sūt. Domū
 aut ei⁹ scē ecē nōi cōsecr
 aut. in qua bñficia dñi exibe
 rant ad memoria bñe ecclie
 usq; in hodiernā diē. Dñs aut
 coronavit martire sua ipse
 Qui est honor et gloria in secula
 seculorū. **DM E H**

**Passio bñi dementis ppe
 et miris**

O Evans Romane ecclie
 p̄fuit ep̄s clemens
 Qui disciplina aposto
 li petri secutus est. Ita mox or
 namento pollebat. ut et iudis
 et gentib⁹ et omib⁹ p̄tis xp̄i
 nis cōplacere. Diligebant
 em̄ cū gentiles. qm̄ nō ex
 arando s̄ vacoem reddendo. ex
 coꝝ libris et ceremoniis. scē
 debant. Vbi nati et unde nati
 essent. h̄y quos deos putarent
 et colerent. et quid egissent
 ut qualibet defecissent. eundem
 sumis. dōcūmens instruebat.
 p̄p̄s gentiles posse indulge
 cia ad nō consequi. si ab eoꝝ
 cultūā recederet edocebat.
 Iudeoꝝ vero hoc ordīe grā
 utebat. qd̄ p̄ces eoꝝ dei aicos
 assereret. et lege eoꝝ sōm et
 firatissima memoraret. Pri
 miū loat istos apud deū habe
 asserens si leges sue sacrame
 ta seruarent. in eo qd̄ p̄missu
 abrahāe nō negarent in xp̄o
 fuisse cōpleti. id ē. qd̄ in scē
 ei⁹ deus h̄ereditandis p̄mi
 serit om̄i gentes. et qd̄ dixit
 z̄it. addidit. Defunctū uentū
 tur ponā sup̄ sedem tuā. et

quod p̄ ysaiam cōfirmaret
 qd̄ uirgo in utero concipet. et
 pariet filiu et uocabit nōm
 ei⁹ emanuel. **pp̄ xp̄ianis**
 vero ideo. quā maxie diligēti
 qm̄ singlari mopes regionū
 nominatim habebat sc̄ptos.
 Et hos quos baptismatis sc̄
 fitatōe mundauerat. nō sine
 bat publice mendicitatē s̄
 subiectos. Cotidianā itaq; p̄
 ditatōe. medicos ac diuites
 admonēbat ne paterent tur
 baptizatos paupes. auides
 uel gentilib⁹ stipē publice.
 postulare. et uita baptismatē
 cōsecratōe mundatā. do
 nis gentilib⁹ iniquitatē. **his**
 et plurib⁹ eiusmodi florib⁹
 pollens. et deo et omnib⁹
 hominib⁹ cōplacere. **fr**
 racionabilib⁹ et em̄ cōplacē
 nō potest. qui deo cognoscit
 cōplacere. Et ideo nō timu
 erit iniurias hom̄i ratiōā
 bilis. h̄y quoz ratiō h̄c eāt
 ut displicerent infidelib⁹ et
 incredulis. **unde** fōm ē ut
 nec si inimic̄ amicos neue
 p̄p̄atoris. expauesceret bas
 sim⁹ clemens. cū et domi
 cilla uirginē nepte domi
 ciani p̄māpis. sponsa aue
 lea credente in xp̄o. sacro
 uelamē cōsecrauit. adinte
 gritatis p̄seuerancia. **nam**
 ex doctrina sc̄i dementis. h̄y
 s̄simij conuersa theodora
 nāmis. deo sedulū exhibe
 bat officiu. Cui⁹ uir zelo
 duct⁹. insidias tetendit coniūgi
 ad eccliam p̄peranti. Qua
 inq; ingressa. p̄p̄e per altē
 sc̄nti⁹ intravit. curas agere
 cepit. ut ubi fusa oratōe sc̄i
 dementis. a p̄p̄o responsū est
 amen. s̄simij statū suadē et
 terq; effectus. Nichil uidere po
 terat nec audire. Tunc dixit
 ad senos suos. **salute** me cito
 inter man⁹. et cāte foras

fr racionabilib⁹

qm̄ odi mei cea facti sunt
et aures surde. Ita ut penit
net audire nec uideat sua
leam. Pueri autē eiq̄ gisabat
cū eo inty per totā ecclesiam
inter uirorum mulierq̄ oran
cū multitudinem. ad intortu
quo ingressi fuerant puere
nō poterant. **S**icut fām est
ut dū gāim in orore conuer
terent. et itaq̄ atq̄ itaq̄ giza
rent. ad dnam suā theodora
ubi adorabat dnm̄. pueriet
tū suo dno. **Q**ue cum uidet
seruos suos cū suo dno ita
curauit. p̄mo dedimant affe
ctū eiq̄. putans eū aptis odiis
aliquid cognoscere. **P**ostea tñ
misso puero. inquiri fecit
quid illud esset. qd̄ ita sui
cū dno curauerent. **R**esponde
runt ei serui. **D**ns nō ai
insolent uideere uellet qd̄ ei
nō licuit. et secretū cupet
audire alienū. nō solū cecus
s̄ et surdus effectus est. **S**ed
hoc fecit nob̄ impauit. ut
eū foras educeremq̄. s̄ nō
nobis ut exire ipā cognoscat
de ecclia h̄c exire cōcedat.
Quā cū theodora cognouiss̄
a seruis. p̄stravit se in ora
tionem. cū lacrimis adeo pe
tens. ut exire nō sinis p̄
mitteret exire. **E**t conuer
sa ad pueros qui cū eo erat
dixit eis. **N**te date manū
dno uro. et ad domū illū
reduate. Ego cepta orationem
nō deserens. hostia meā do
mino curabo offerre. **E**xplet
autē miseris uos me sequi
necesse est. **C**ū igit abisset
pueri. dantes manū dno suo
egressi puenerunt ad domū
p̄uenitq̄. nūciantes dno
suo. uiz sui in eadē ecclia
te morante. nihil penitq̄
audire posse. **T**unc theodora

obmixq̄ dnm̄ p̄aby et lacrimis
exorabat. ut suo uro dnm̄
na misericordia subueniret
factis eadē missis. sed se de
menti p̄stravit dicens. uiz
sui secreta dnm̄ meū ih̄u xi
impudent scire cupente.
auditi et uisq̄ amissioe mu
tati. **T**unc beatus clemens
p̄sumpens in lacrimas. o
rare cepit. **O**m̄ibq̄ qui ad
erant. ut sint ad nō postu
larent impauit. q̄m̄q̄ uro
eius dnm̄ et auditi redde
re dignaret et uisu. **C**on
fidens itaq̄ s̄c̄s clemens
de dno post orationē p̄
rexit cū muliere ad uiz
eius. et inuenit eū aptis
quidē odiis nihil uidete
neq̄ seruis sonū aliquid
audiente. **C**umq̄ mestu
ululati familia uniuersa
p̄strepere. et si summo iud
il penitū audiret. sed demet
deuatis adit ad dnm̄. cepit
ei uenia impetare dicit
Dne ih̄u x̄p̄e qui clauēs
dedisti ap̄to tuo petro reg
ni celoz̄ in ḡro meo. dicit.
Quēntiq̄ aperueris ap̄ta
erunt et quāntiq̄ clausas
clausa erunt. tu p̄ceptu
ap̄iant huius h̄c et aures
et oti qm̄ tu dixisti quā
q̄ peccatis credentes cō
sequemini. ut tua p̄missio
fidelis p̄maneat in secula
seculorū. **A**t ubi respōderunt
om̄s dnm̄. **S**tati s̄c̄s
summi odi et aures apte
Et uidens san̄ demetrem
iux̄ cōiugē suā stantem.
dicens effectus cogitāe cepit
quid nā hoc esset estimas
se magis ar̄tibq̄ illu
fuisse **S**tatin̄ igit seruis
suis impauit nō timuit

ut sicut demente epm tene
rent. illud psequendo. ut aduy
ore mea ingredere. artibz
magias visu meli tolerat et
auditu. Seruus vero qui iube
ti dno paruerat hoc uidebat
qd alligatu traherent sicut cle
mense ille uero colupna rati
te ligauerunt et ad se inty et
deseris inq traherant. Sic
etia et ipse ssumio uidebat
qd stb domus a suis seruis ui
debat p domi spacia traher
rent. Tunc stb dementi sic eu allo
quit. Duritia cordis tui i saxa
conuersa e. Et utiqz qz saxa deos
estimab. saxa trahere me uisti
At ille quasi uncto in sultans
dicebat. Ego te sana adom
malicoruz exemplum me fia. Tunc
brus dementis dans orationem
et bndicens uxore eiq abscessit
hoc nunc illi in madans tra
dens. ne ab oratione cessaret omni
no. donec in sultationem sua dno
in uiz eiq dignaret ostendere.
Hic ergo et oratione theodoro.
ad uespum appuit quida uir can
ne uenerandz. dixit qz ei. Per
te saluus est ssumio ut impleat
hoc qd dixit h meq paulz. Sapi
cabit uir i fidelis p muliere fidele
Et hec dicens ptingit ab eiq abscessit
aspectu. Un dubiu no e btm ei
petiu apparuisse. Deniq statim
uocauit ad se ssumio theodoram
et dixit ei. Obsecro. ut roges
dum deum tuu ne pascat michi
Zelo em tu ducty. abij post te
eatinz. et du uolui uide q age
bat. hoc teape meum. Illic qz
saxo qz paby demet. et audita
uocauit et uisit. Rega cu ut
uicet ad me et sumat me uitate
agnosca. Nam p certo e mudi.

et pueris meis hoc heri uideba
qd demente ligarent cu deiciat
suis et ipm traherent. hii aute
saxa et colupnas ligatas traherant
Tunc theodora pxiat ad epm. et
narravit ei oia que uiderat. et
que fuerat a suo conuge dicta. Pe
niens itaq ad ssumio epm Cle
mens. cu honore susceptz e. Ap
audiens omnia. q ad edificacoem
aie sue ptime uidebant. credit
deo. et corroboratq cepit ad pedes
et genua scti clemens induit
et dice. Gratias ago deo uino et
uero omnipoten. qui me ideo exce
cauit ut uideam. Ideo auditi abstru
lit ut uideam ueritate. qua igno
rant uidebit. Et hoc putabam
falsu esse qd est uerz. Hoc qz
estimaba uerz esse quod fluz est
Tenebras putaba lucem. et lucem
Tenebras estimaba. Sz purgaty
e sensu meq ab oibz sordibz ydoloz
Dere em agnouit demones decipe
hoies. et qui no credit xpm. pnt
duant saxa suda et mura. se
et in haerent dnata sunt. Hic et
his filia multa ssumio asserete
Gaudiu magnu scm e. Credit
ergo cu omi domo sua. et dato
nomie. pasta futurus baptizatus
est. Computati sut aut hii qui
baptizati sut dedomo eiq. simul
uiri cu mheribz et infantibz pui
sui sexus. quadringeti uiginti tres
Quino aut ssumio auti nobiles
multi illustres et amici Regis
nerue conuersi sut. Tunc comes
stroz publicz tarquiny. cu uide
ret innumerabile multitudinem xo
credere. uocauit ad se pater Regis
nu. et data illis pecunia monuit
ut sedices excitarent nomu xpianoz
Admistrantibz itaq publico et amec
tino pfectura sedis uabane. ffca
est sedes ipse Romani de uore
scti clemens. et inter se mites
cofundebant dicentes. Quid
mali fecit aut quid boni no qe
uit. Quicqz ab eo iustituz est oge.

patris

sanq̄ effectus est. **Qu**iaq̄ aduētiū
aduentū gaudens abscēdit. Nulli
vinq̄a nocuit. s̄ omibz p̄fuit.
Alij uero dyabolico sp̄i in flatu di
cebant. magias artibz ista facies
deoz̄ nroz̄ culturaz̄ euacuat.
Dicit em̄ hōiē nō esse. hercule
conseruatore nroz̄ dicit esse sp̄m
i mundū. Venere deā scām. more
triciem esse commemorat. Vestem
quoz̄ deā magna. ignibz cema
tam esse blasphemiat. Sic scām
immerna. deā esse denegat. Di
ma quoz̄ mercuriū. simulq̄
saturnū et marce accusat. Ipa
caā summa numina blasphemac̄
nō cessat. S̄ aut sacrificet die
nris. aut ipse intereat. Tunc pub
liq̄ tarquinū uerbis p̄fecty. p̄p̄
sedicōem nō ferens. iussit ad se
adducī san̄ clemēte. Quēcū
uideret. secreta cepit dicē ei.
Nobili te stirpe s̄ gentium ois
romana multitudo testat. Sed
errore ideo te passū nō fert.
Cū nescis quē xpm̄ colas. et
cōm̄ templa diuina suscipias.
Vnde deponenda ē a te sup̄st̄
itio sup̄flua. et diu a te sūt co
lendi. **S**cs̄ clemens dixit. Op
tate demencia culmine tui. ad
vacuū accede. et te in nō de
tumulta impitoy. s̄ de vacuē p̄bi
bere. **Flax**. Nam si canes multi
latrauerint et saderint nos. nunq̄
hoc nob̄ possit auferre. qd̄ nos
hōies rationabiles sumy. et illi
sūt canes irrationabiles oblatā
tes. **S**edicio aut̄ semp̄ ab impe
ritis exorta. ostendit qz̄ nihil
certū ^{huc} uerū habet. Vnde sile
cij ē flagitanda occasio in qua
p̄ salute sua hō̄ rationabilis p̄di
sp̄utare sc̄i incipiat. atq̄ tac
tate ut deū uerū uideat. cui sua
fide uel vacante committat. Tūc
publiq̄ tarquinū. missa de eo
relacōe ad traianū impatore.
dixit clemētem hunc a p̄to

sedicioſa uoce imperi. Cū nulla
possit p̄bas inuēiri. Tunc im
pator traianū resp̄xit. Debere eū
aut̄ sacrificijs consentire. Aut
trans pontū mare. inheremo
que adiacet ciuitati cesione subire
exiliū. Quod cū fuisset in sū tra
ianū firmatū. cepit cū eo p̄fecty
agere. ut nō sc̄s clemens sp̄ca
nelū exiliū peteret. s̄ ut magis
dys libamina exhorret. S̄ b̄t̄s
clemens conabat. caā ipsiq̄ am
mū iudicis ad fidē xp̄ianā addu
cere et sc̄i ostendere potiq̄ p̄fē
re exiliū quā timere. Tantam
deniq̄ grām dñs sc̄s clementi
attribuit. ut flecter quāq̄ p̄fecty
ac dicēt. Dñs deq̄ tuus quē colis
p̄fē te adiuuet in hac relegacōe
exiliy. Et elegauit ei nauē. Et oibz
necessarijs impositis. dimisit eū
p̄pleta ē aut̄ nauis. tam dede
ro ei quā et de p̄to. Multa em̄
religiosi uiri sc̄ali sūt eū. Cū
aut̄ puenisset ad locū exiliy. mita
xp̄iani qui erat ibi diuitiana rele
gacōe dāpnati. videntes sc̄m ac
notatissimū clemēte ep̄m. vna
uoce oēs inflecti ac gemitū p̄u
perūt. Quos cū agnouisset sc̄s
clemens p̄ dei noīe relegatos. dixit.
Non in merito me dñs huc p̄
duxit. ut p̄iceps facty passiois
uīe. caā consolacōis efficiar.
Et cum multa eis consolacōis et
p̄ciencie doctrinā intinasset.
didicit ab eis sexto milario aquā
sibi suis humeris deportare. Tūc
sc̄s clemens dixit. Orēmy sc̄s
dñm nroz̄ ih̄m xpm̄. ut cōfesso
ribz suis fontis venā aperiat.
Et qui passit petra m̄desēto
lyna. et fluxerūt aque in ha
bundancā. Ip̄e nob̄ latias
fontē imp̄at. ut de b̄n̄fi
tys eius oīs gratulemur.
Cumq̄ oracōem cōplexer̄ et
lyno inde p̄spiceret. **Si** dit

agnū stantem qm pede dextro
 erecto locum scti clementis onde
 ret Tunc scti clementis intelli
 gens dnm esse quem solus ipse
 respiceret et eum alius penitus
 non videret p̄rexit ad locū et
 dixit In nomine dñi nri ihu
 xpi in isto loco p̄cutite s̄ cum
 omnes in girum vastis effode
 derent et non ipm locū in quo
 agnū staret contingeret acce
 to breui sarculo sanctus Clemes
 leui ictu sub pede agni p̄ussit
 Et statim fons affluentibus
 venis ortus apparuit qui suo
 impetu uocem fluminum pate
 fact. Tunc uniuersis gauden
 tibus scti clementis responsorū
 dedit. Fluminis impetus letifi
 cat ciuitatem dei. Ad istā ergo
 famā cōfluxit om̄s p̄uincia
 et uementes uniuersi ad doctrinā
 sancti clementis cōuertebantur
 ad dnm ita ut in vna die mille
 aut eo amplius baptizati diste
 derent Intra vnu autē annū
 facte sunt ibi a credentibus
 septuaginta et quinq̄ ecclie et
 om̄ia ydola cōfracta sunt. Quā
 autē templa p̄ girum p̄uicie
 sunt destructa et om̄es luci
 p̄ducenta milia in circuitu
 micati sunt et euersi. Post autē
 annos tres pagani insisten
 tibus tam inuidiosa relatio
 cucurrit ad impatorem Traia
 nū que diceret p̄ scti clementis
 numerabilem ibi xpianoz
 populū accersisse Et ideo mis
 sus est Aufidianus dux qui
 multos xpianoz diuersis pe
 nis occidens dnm videret oēs
 gaudentes ad passionē accede
 re Multitudinē solū cogens
 scti clementem Ep̄m ad sacri
 ficandū. Quē cū videret
 fixum in dño ut penitus mu
 tari nō posset dixit ad suos
 p̄ducatur et ligate ei anchora
 ad collum et p̄cepit in medio
 mari ut non possint xpiani
 hunc p̄ deo colere. Quod cum
 factum fuisset om̄s multitudo
 xpianoz cepit ad litus stare
 et flere Tunc dixerunt Cor

nelius et poennus discipuli
 eius Omnes vnanimes dñe
 deum ut ondat nobis martires
 sui exuias. Orantibus autē
 populis recessit mare in sinum
 suū. fere p̄ tria milia. Et iḡsi
 populi p̄ statim muenerunt in
 modum templi marmorei habita
 culum a deo paratum et ibi in archa
 sacra corpus scti clementis disci
 puli beati petri et anchora etiā
 cum qua missus fuerat iuxta
 eam fuisse positam. Reuelatum
 est autē discipulis eius ut nō ei
 tollerent Quibus etiā hoc adu
 timatum est ut omni dño die
 passionis eius recedat mare et p̄
 septem dies aduenientibus sicut
 iter p̄beat quod ad laudem nō
 minus sui dño fieri iussit usq̄ in
 hodiernū diem. Hoc autē factū ses
 gentes p̄ girum crediderunt in
 xpo vbi nullus gentilis nullus
 iudeus nullus p̄sue inuenitur
 hereticus Et sicut ibi diuina
 beneficia multa eius oracōibus
 Nam in natali eius ceteri illumi
 nantur. Demones effugantur et
 omnes infirmi sanantur Et est
 ibi laus dñi cum om̄i pace et gau
 dio Et benedicit xpus dei filius
 Qui vuit et regnat cum patre
 et spū sctō in secula seculozum Amen
 Martirisatus est autē Venerabilis
 Clemens ep̄s urbis Rome in Ciu
 tate Cesona p̄uincie Licie ix
 kl. Decembris Regnante dño nro
 ihu xpo cui est honor et gloria
 in secula seculozum Amen.

**Amoratio h̄orū bti Augustini
 ep̄stopi**

Oe decursu annoꝝ beati au
 gustini diuersi diuersimo
 de scripturunt s̄ salua ve
 ritate q̄ ex dictis suis
 pp̄is constat sic est tenendum
 Natus quippe fuit ydibus Noue
 bris ut ip̄e in libro de bti vita
 testat. Cui autē reuersus domū
 de madamis disponeret ire ad stu
 diū Carthaginense fuit xvi Annoꝝ
 ut ip̄e dicit in libro confessionū
 cā. iii. Cui vero lecto hocensio
 iam flagraret amore sapientie
 erat xix annoꝝ ut ip̄e dicit tertio
 libro confessionū cā. x. Et Anno
 illo s̄z x̄o etatis sue incidit in
 sectam Manicheoz ut ip̄e dicit
 tertio libro confessionū cā. vi. et

8° Anno suo xx^o legens Cathego-
rias Aristotelis eas p se intelligit
ut dicit in libro m^o confessionum
c. xvi. Quando vero scripsit li-
brum de pulchra et apto erat an-
noe xxvi. vel xxvij. ut dicit
quarto confessionum c. xv. In
predicto autē errore pmanfit
usq ad annū suū xxviii. ut ipse
dicit quarto libro confessionum
in principio Et sic p nouē ferē
annos fecit in illo errore usq
ad aduentum fausti ut ipse refert
quinto libro confessionum c. vi. Et
tunc incipit agere annū xxix.
ut ipse dicit eodem libro v. c. iij.
Et ex tunc quia nō enodabant
sibi sue questiones p illū fau-
stū ut dū seauerat omnes cona-
tū pferendi in illa secta deposuit
poucauit tñ fluctuans in eodez
statu p annū illum et sequentes
in parte doner p predicationem
Ambrosii error ille ab eo fugatus
est ut infra sequetur Eodem igit
anno scz xxix venit Roma et in
de Mediolanū ut hūc pt ex quinto
libro confessionum ubi locutus se
dicit de illo anno xxix ut ibi ca-
pit. De transitu autē suo Romam
dicit eodē libro vi. c. viij. et de puen-
tione sua in Mediolanū dicit eo-
dē libro c. xiiij. Anno suo xxx^o
p predicationem Ambrosii conuer-
sus ē ab errore manicheo ut dicit
in fine quinti libri confessionum s nō
dum ad fidem xpianā Et hoc pt
v^o libro confessionum c. xi. xij. ubi
dicit se iam tricenariū et adhuc
in eodem luto hesitantem Anno
suo xxxi. prexit ad simplicianū
de quo ipse narrat in libro con-
fessionum c. i. Quā autē hoc fuit
post annū suū xxx. apertū patz
ex eo qd ipse in v^o libro dixerat
se tricenariū et tunc in pposito
toto libro septimo In octauo dicit
se prexisse ad Simplicianū
et post subdit referens de ponti-
ano et de cōpunctione sua quam
habuit in orto sub ficū Et de sua
ibidē totali cōuersione que omnia
poterunt pagi eodem anno Anno
igit² xxxi. ad fidē cōuersus est
totaliter et hoc in orto sub ficū
ut dictum est Et qm h^o futū

fuit xx^o diebus ante vnderma-
les ferias ut ipse dicit v^o libro
confessionum ca^o ij. pt. qd nō potest
scire dictum eorum qui dicūt qd
anno illo fuerit baptizatus quia
annus ille terminabatur vobis
Nouēbris qui fuit dies natalis
sui ut dicit in libro de bta vita
quē librū fecit in Rure existens
In quo rure fuit a principio vin-
denarij usq ad tempus paschale
ut colligitur ex ix li. confessio^m
ca^o ij. et ca^o xij. Anno ergo xxxij^o
baptizatus est tempore paschali
Nec potest dici quia pns. fuerit
baptizatus saluo cōceptū nar-
rationis sue in libro confessionum
ut ex dictis patet Et tū fuerat
iam de illo anno quātū ē ab vobis
nouēbris usq ad pascha. Quā
tempore paschali baptizatus fuit
hoc expresse dicit Possidonius
Et potest hūc ex illo quod dicit
ix li. confessio^m c. vi. inde vbi tēp^o
aduenit quo me nomen dare oportuit
Tempus enī quo cathetū
mī in Ga^a nomē dare solebant
et baptizari erat tempus paschale
Anno etatis sue xxxij. mater
sua apud hostia tyberina defuncta
est ut ipse dicit ix li. confessionum
ca^o xij. in fine Ex quibus patet
qd dictum illoz stare non potest
qui dicūt eū in xxx^o suo anno
fuisse baptizatum. nec aliorū
qui dicūt eum tempore baptismi
fuisse xxxij. annoz. Predicta
ergo omnia absq scrupulo certis-
sima sunt ex dictis suis p pns.
Ea vero que sequuntur nimitū
autē Possidonij in cronice euse-
bij. Semū reuersus in Affricam
ad agros prios ibi ferme per
triēniū cū suis deo piter serm-
entibus in ordine ad huc layrali
cōmoratus est ut dicit Possidonij
Et in illo triēno comprehendit
etiā tempus illud quo ad huc
laycus existens. construxit
monasteriū in heremo apud
ypponem usq ad pbratūz Sic
enī optz dicere si volumus suare
calculacionez Possidonij qui dicit
euz vixisse in clericali a^ois

ferme x^{ta} Et fm hoc factus
 est clericus et pbr anno suo tri
 cesimo sexto Statit aut in pbra
 tu auz fieret Epus pbiennius
 nel circa ut colligit ex cronica Eu
 sebij qui inter conversione sua p
 btm Ambrosius facta et epatur
 calculat octo annos quoz tres tuz
 egerat Mediolam et Rome et apd
 hostia tybernia usq ad morte ma
 tris ut patet ex supradictis Tres
 vero alios exegit morans apud
 agros priuos eo modo quo dictum
 est Restant d no annu i pbratu
 quod tempus videtur satis por
 tionatu considerata miositate
 libroru quos xpe pbr se scripsisse
 fatetur in pmo libro retracta
 tiomz Et fm hoc no vivit
 in epatu nisi anns xxxviii
 Obijt em annoz lxxvi Et sic
 intelligendum est quod aut pos
 sidimus vixit inquit in Epatu
 atq chratu anns ferme x^{ta} ut
 duo anni referantur ad pbratu
 et residui ad Epatu Et sic totu
 tempus chratus sui fuerunt
 ani x^{ta} Natus est quippe
 preclarissimus doctor Augustinus
 quinz colligitur ex cronica Eu
 sebij anno dmi ccc^o Pontifi
 catus Liberij pape Anno v
 Imperij vero Constantij quo
 dmi Constantini magni filij
 anno xix Conuersus fuit idem
 doctor p btm Ambrosius Anno
 dmi ccc^o Pontificatus da
 mastri pape Anno xxii Impij
 vero Theodosij pmi anno secdo
 factus vero Epus fuit Anno
 dmi ccc^o Pontificatus
 Syriacij pape Anno quarto Im
 perij vero Theodosij pmi ano
 x^o Obijt aute idem Sanctis
 simus p anno dmi cccc^o tri
 cesimo sexto Pontificat Sixti
 pape tertij anno v Impij
 vero Theodosij Junonis anno
 xix Translacio vero corporis
 fm pma sz de yppone in Sar
 dnia facta est anno dmi ccc^o
 xviii Pontificatus Symachi
 pape Anno quarto Impij vero
 Anastasij impatoris Anno v
 Secunda vero translacio est de

Sardinia in papiam facta Anno
 dmi Septingentesimo xxiii^o Pont
 ficatus Gregorij pape secundi
 Anno vi Imperij vero Leonis
 tertij Impatoris anno quarto Aut
 calculantur isti anni dmi pont
 ficatu et Impatoris fm cronicas
 alioz Sz ego cronica Eusebij con
 tentus fuit ad presens
 ibet in fine opusculi magni
 fica eiusdem gloriosissimi
 patris et doctoris eximij lau
 dum subicere precomia que ex plu
 rimoz venerandoz atq scriptoz
 doctoru auctoribus ac no nullis pre
 clarissimoz oroz ditis et scriptis
 authenticis sunt congesta

6
 eatus Jeronimus ad dmi
 gustini Ep^{ta} et dmi clvi
 scribit sic Dne vere sco
 et omi michi affectione
 venerabili pape Augustino Jerom
 imo in xpo salutem et infra
 duobus libellis tuis quos met
 nomine didicisti euidenssimis
 et omi eloquentie splendore ful
 gentibus respondere ad tempus
 no potui et infra Corte quocid
 dia potuit et sublimi ingenio
 de scripturaz scate hauri de fon
 tibus a te posituz atq disertuz
 est Sz quos fauerentiam tuam
 pariter patiaris me tui lau
 dare ingenium Et infra ni
 aute decretu est te amare iustipe
 colere mirari tuaq dicta quasi
 quasi mea defendere

Item Jeronimus in libro de p
 de doctoribus Augustinus eps volas
 p montuz cacumina quasi aq
 Et ea que sunt in montuz rudi
 cibus no considerans multa ce
 loze spacia terraruz strus et aq
 arcubuz clars sermone punitat
 Item Jeronimus ad Augustinum
 in quadam Ep^{ta} Omni quide tpre
 blicitudinez tuam eo quo dicit ho
 nore veneratus sum et habitatoz
 in te dilexi dmi saluatorem sz
 unuc si fieri potest cumulo addi
 mus aliquid et plena coplemus
 ut absq nomis tui macione
 nec una quidem horam preme
 paciamur qui contra flantes
 ventos ardore fidei pstitisti

malustiq; qntus in te fuit solus
liberari de sodomis q; cu penitibz
romorari Sat q; dicit prudentia
tia qnta virtute in orbe celebrari;
Catholici te conditorem

de dicitore

Senecio desiderio fā haussio Salt
 go quide fiat vnammo
 libellum que de mta sci
 martini scripserā stedi
 sua promere. et mtra
 domesticos parietes cohilere deareue
 ram Quia ut sū natura infirmū
 iudica hūmā mtabam. Vt se id fore
 az hitore. sūmo moulare lectentibus
 displicet. Vmūqz reprehensione
 dignissimū iudicatur. Quī ma
 teriā disertis mto scriptoribz re
 seruanda. mprudens occupassem.
 Sz petenti tibi sepmis. nectare
 non potui. Quid em eēt. qnon
 amori tuo ul' cum detrimēto mei
 pudoris mpendere. Ea tū fidu
 cia libellum edidi qua nulli a te
 prodendum reor. quia id spon
 disti. sz de cor ne tu ei panna sui
 futuri et emisse semel nō queat
 renocari. Q si actiderat et ab ali
 quibz cum lecti videris lūna venia
 id alectoibus postulabis ut res
 pōnis q' ubi ppendunt et equo
 ad ferant. si amas eoz viciosis
 sūmo forlitan ptulerit Quia re
 tūm dei non' elegēcia sū in fide ad
 stat. vēmūmēt etiam salutem
 seculo. nō ob oratoribz sū apista
 toribz pdicātū. Cūm utiqz si
 utale fūss id quoz dūc p̄stare
 potuiss. Etō em tūm p̄mū am
 ad scribendum appul. sz nephas
 putare tanti viri latere mtrato.
 apud me nē dearem ut soleasinos
 non erubescere. quia nō magnā
 istam vniū. rez sādū contigisse.
 Et si quid ex hūc studis olim
 fortasse libassem totū id de sueta

Ime tanti pro pdidistē Sz hī
 ne nos maneat tam molesta deffe
 sio. subpresso si tibi indetur noie
 libellus edatur. Quod ut fieri
 valeat. triculum frontis erade
 ut mtra sit p̄tina. Et q' suffi
 at loquat. matiam non loquat.
 rutozem. **Explicit prologus.**
**Incipit capitula libri p̄m de vita
 et virtutibz sancti martini epi.**
 De scī comūacione adoleſcentie
 et caritate ul' paciencie atqz hu
 militate et q' ante baptisimū per
 forationē tenuerit. **i.**
 De claudē diuisa et paupere
 vestito. **ii.**
 De baptisimo grandi desiderio ac
 cepto et hostibz fidei vitute supato. **iii.**
 Vbi remiaant milite et sanctū
 hylarū cepit et post modum
 amonitus parentes mſitauit. et
 q' mtrūe mſidias aduſam po
 tenti fide superauit. et mediolū
 monasteriū conſtituerit et mſidi
 antibz hereticis gallinaria mſu
 lam expeavit. et ibi benena su
 perauit et iterum sanctum hyla
 rum expeavit. **iiii.**
 De moaſterio in pictauo conſti
 tuto. et ibi carcerumino mortuo.
 ſuſcitato et poſtea bap' coſeato. **v.**
 De ſuo lupiano ſuſcitato. **vi.**
 De ordinatione exatue et p̄ſene
 rancia humilitatis ul' amore ſecra
 monaſterio conſtituto et qualit' ex
 emplo et doctna diſcipulos erudie
 rit. **vii.**
 Vbi hōal noie calitannū fraude
 diuisa de ſorata ab errore libauit. **viii.**
 Vbi gentiliū turbas noluit aſtare

Indice capitul

fecit et cum libuit abire pmissis
 Vbi templum antiquissimum dicitur
 et arborē pini sup se iuenter sicno
 crucis oppoito in alia ptem profuit
 et gentium multitudines vniuersa hoc
 miraculo conuicta fecit **xx**
 Vbi famo mense igne domi im
 mentes fide repulit **xxi**
 Vbi ad diruendum fami angeloz
 presidia meruit **xxii**
 Vbi orōne virtute passorem
 superant **xxiii**
 Vbi passores ferrum de manibz
 excussim non comparuit **xxiv**
 Vbi palitricum curant **xxv**
 Vbi tetradisimū ademonio h
 lerant et pni tetradisimū argenti
 tate absoluit errore **xxvi**
 Vbi demomaco furenti dextos
 in os intulit et confessi ppat **xxvii**
 Vbi mutate de metu barbaroz
 liberant **xxviii**
 Vbi leprosim osculo pcurant **xxix**
 Vbi filia arborū epistole sue tar
 tu sanata est **xxx**
 Vbi benedicti zambim orulos nō
 solum extiores s; etiam infiores
 illuminant **xxxi**
 Vbi ipse scē p angliū curat **xxxii**
 Vbi in ediuuo impatoris pbrim
 ptulit impatori et ipi manu
 p dicit futura que impleta s; **xxxiii**
 Vbi angelū sepe cum eo locuti
 sunt **xxxiiii**
 Vbi eorum timentū diabolus in
 manu tenens cellula ei intravit
 et clarum pbrim temptare cona
 tus ē. et q; visibilem se ei formis
 diuisis ingererat. etiam rectio
 hitū. et q; eo tempe etiam d'atōs

figmenta machinatio **fit xxxv**
 Vbi ad eum bndictus seruenē ple
 na fide et caritate pceit et ex
 pōit pfectionē relationē illi ul
 quibz exemplo eos ad timore dñi
 prouocant et p pūdis et obtat
 tatoribz sine semp erant et ad
 usum aūis mliadas padeam as
 sumpsit et caritate sua nullum
 repulit. et aūm cele semp inten
 tum ab oratione mīp laxant
Explicat capla. Incipit pfacio
 leuq; mortali studio et
 glāe seldū manū dedit
 exinde pphenū ut putabat
 memoriā noīe sui quesierat si vi
 tas claroz vroz scilo illustrasset.
 Quores utiq; nō pphenē quide s;
 aliquid nō concepe spū fructū
 affererat quia et sui memoriā hē
 m castim pparabat Et pōitō.
 magnoz vroz exemplū. non
 pua emulatio letentibz extabat.
 S; tū nichil ad vitam illam etū
 q; vitam. hęc eoz vita pūmit
 Quid em aut ipis orasim or
 seld septuag suaz glā profuit
 aut quid posteritas emolumentū
 tulit letendo. Vterq; pūgnatē
 aut soartem pphōphantes cū eos
 nō solum imitari stulticia s; nō
 acerzime etiam impugzare cleuē
 ca Quippe qui humanā vitam
 pūtibz tantū artibz estimatō.
 spū suae fabulē / aūo sepulcra
 dederunt Si quid ad solā homi
 memoriā se ppetua fide crediderit
 Cui hūc officū sit pphenū p
 cūo uitam q; pphenū memoriā
 quere Non scribendo aut pūgnando.

vel phoyphando. si pve scdaz religio
 se viuendo. Quisquidem enim hu
 manus hie traditus utantū valuit.
 ut multos in emulos ut iuvenes phi
 losophie ut fulte illius virtutis in
 uenerit. vnde factus in opere p
 cui videor si uita scissimū vni exo
 illis mox firmā pscipsero. Quo
 utiqz ad vera sapiēciam et cele
 stem uita dnamqz uirtutem
 lectentes uirtutibz. In quo ita
 nū quoz ratione quodi dnamqz
 ut nō inane ab homibz memoria
 si etim adeo pūmū expectemz.
 Quia et ipi nō ita viuimz ut
 exemplo alijs ee possimz. Dedimz
 in operam ne is lateret q eēt
 imitandz. Itatur sū mxtam vi
 tam scilicet exordiaz ut ip ul. m
 episcopatu ul epatu cesserit.
 Quis nequaqz ad omia illius
 potuerim puenire. Adeo ea m hz
 ip tantū sibi constans fuit nescit.
 Quia laudē ab homibz nō requi
 rens quātum in ip fuit omē vir
 tutes suas latere voluiss. Quāquā
 etiam ex is que compta nobis e
 rant. plura omnimz quā suffi
 cere credidimz. Si tantū excelle
 cia notaretur. sūm et lectentibz
 consulendū fuit. A se hie pare
 ret copia congesta fastidium.
 Obscuro aut eoz qm lecturi sūt
 ut fidem dictis adhibeant. Neqz
 me quicqz nisi comptum et pro
 batum scripsisse arbitrent. Alio
 quin taterē q flā dīcē maluissez.

*Incipit liber de uita et uirtutibz
 sancti martini episcopi . i.*

Itatur martini sabarieza
 nomaru opido oru dno
 fuit. Sz intra ytalā tūm
 Alitus ē. parētibz sedm scli dnam
 tatem nō infimis gentibz tū ppat
 eius nules pūm. ppat tribumūm
 tum fuit. Ipe annatā uita m a
 dolescentia sequitur inter scalares
 Mas sub rege constauit. Deinde
 sub pphano cesare militauit. Non tū
 sponte qz apūm fere āno dnam
 pūmū sūntutez sacra illius pū
 inspirauit infancia. Nā tū esset
 amoz x. Inuitis parētibz ad cathā
 confugit se qz catechumū fieri pō
 tulauit. Mox m mōdū tōtū
 m dū ope conūsus. Cum eēt amoz
 xii. herēni concupuit. fessz qz uis
 satis. si etatis infirmitas nō obfi
 tūss. Ammū tū aut dā monasteria
 aut dā cathā sempitēntis medi
 tabat. adhuc uitate pūm. quod
 pūta deuotus implent. Sz cum
 dictum eēt arectibz. ut ueterimoz
 fili ad uita scilicet pudent
 pū qm felabz omē actibz iudebat
 Cum eēt amoz xii. raptus et ca
 thenatus sacrauitis militaribz mi
 phentus est. vno tantū suo comite
 contentus. cui tū uerū uice dū
 sūmēbat. Adeo ut plerimqz ei et
 calceamēta ipē detraheret et ipē de
 tergeret. Cibum uia capere nō
 hūc sepmis mīstraret. Triēniū
 fere ante baptisimā m armis fuit.
 Integz tū ab hīs uicis quibus
 illud homi genus mīphari solz.
 Multa illi circa cōmilitones uen
 tūtas. mira caritas. pūcāda
 uero atqz humilitas. ut hūmānū

modum. Nam singularitate in eo liti
dari non est nota quia ita quiescens
non iam illo tempore non miles si mona
chus putaret. Quibus rebus ita
sibi omnes consultationes suas deinceps
erat. ut cum miris affectu venera
rent. Nec dum tunc regeneratus
in christo. sciebat quendam bonis op
ibus baptisimatis candidatum. ad spem
se laborantibus opem ferre miseris.
Alere erigentes vestire mudo. In
chil sibi ex militia suspendis pret
cedendum dicitur respiciat. tam si
emulatum non sordidus auditor. De
crastino non cogitabat. . n .

modum itaque tempore cum
iam nihil est arma et
simpliciter militiae vestem ha
beret. media hyeme quod solito aspor
morauerat. adeo ut plerisque in
aliquo extingueret. obitu huius
porta ambianensis civitatis pampem
indiu. Quam cum peremerit ut
sui miseretur. oraret. cuiusque mis
erum perirent. intellexit unum deo
deo plerisque. sibi illa alio manum
non perantibus respiciat. Quid tamen
sciret. Nichil propter clamorem qua
indutus erat habuit. Nam cum reli
qua in opus simile consumpserat
et recepto itaque ferio quo actinatus
erat. mediam scindit partem quod
pampi turbat. reliqua rursus in
dunt. Intra de circumstantibus scru
dere nonnulli quia deformis esset
et truncatus habitum videretur.
Nulli quidem quibus erat mors sa
mor alius tremere. quod nihil se
mille fecissent cum utique plus habere
vestire pampem sine sua nuditate

potuissent. Nocte igitur misera
cum se sorori dedisset. vidit epum
claudis huius qua pampem texerat
prope vestem. Intueri diligen
tissime dum vestem quam dederat
inbetur. Agnosceret huius ad angelorum
circumstantium multitudinem. Audire
ihesu christi voce dicentem. Martini
adhuc cathedram hanc me vestem
contexit. Vere memor dicitur dicitur
suorum que ante pampem pampem. quia
dum fecisset hanc cum ex nimis istis
in fecisset. se in pampem professus
esse fuisse deservitum. Et ad confirmand
tam boni operis testimonium. In eodem
se hitu quem pampem acceperat est de
dignatus ostendere. Quo iusto vir bra
tissimus non in gloriam est elatus huma
nam. sed bonitatem dei in suo opere co
gnoscens. cum est amorum dno de. xx.
ad baptisimam consulant. Nec fratrum
militiae renuicant. triumphum sui patris
cunctis cum contulerunt familiare
pampem. Et cum transacto tribunatus
sui tempore renuicantur se solo potu
cebit. Quia martini expectat
suspensus pro biennio fore. postea
quod est baptisima consecutus. solo se
noie militavit. . m .

Iterum in rebus inter
gallias barbaris. In hanc
cesar. contra coactis hanc
excerant apud nancionem civitatem.
donatum cepit errare militibus.
ut est consuetudine singulorum atalium.
dicit ad martini ventum est. Erit
vero opportunum tempus est existimare
quo poteret missionem. neque enim in
regnum sibi fore arbitrabatur. si do
natum non militaturus acceperat.

Itemis magis ad cesare militum
 tibi. pte ut mit. militi deo. Do
 natum tui pugnare accipiat. e
 ego miles sum. pugnare in no hic
 Tunc vero adu'sum hanc voce. gra
 uis infrenuit. dicens cum metu
 pugnare que postera die erat futu
 ra. no religionis gra deccetare milia
 ut martini intrepidus. vno illo
 sibi fidei confirmator. si h' magis
 igname aserberetur. no fidei. ara
 fima die ante aarem meritis adsta
 to. et in noie dñi ihu situo curio
 non chpco protectus aut tale a
 hostiu timore penetrato securus.
 De tunc q' in custodia mictur. far
 turo fidem dicit. ut moris huz
 turo obiret. Postera die hostes
 lectatos de pace informit. sua dia
 seq. redentes. Tunc quis hoc dubi
 tet. hac vere bñ vna fuisse victoria
 Cui p'fati sit. ne meritis ad p'ni
 mitteretur. Et quis p'nis dñs
 suare milia sua h'z inter hostium
 gladios et tella potuisti. si ne ub
 alioz morte sa violaretur. obtutus
 exemit p'gne m'itatez. Neq' em
 aham pro milite suo xp'us debuit
 p'are vitoria qua ut sub actis sine
 sanguie hostiz. nemo moreret. m
 vnde rebata milia sc'u
 hylarui p'one ep'u' tui
 tate. cui tunc in derrebi
 p'ertata et cogita fides rebatur
 expetunt. et aliquam diu apud eu
 amoratue e. Temptant aut de
 hylarui imp'ito dyatom officio sibi
 cum arans imp'icare et m'itico
 vntu de dno Sz am sepiissime re
 futiss' m'ditum se ee vafurms.

Intellexit vir dei alacris nitem
 hoc cum modo posse confirmari. si
 id ei officiu imponeret. in quo ad
 locus iunire videretur. Itaq' exor
 astam eum ee p'cepit. Quia ille
 ordinatione ne desperasse tuncq'
 h'm'horu m'deret. non repudiant
 Ne post amonto p'pore ut p'as
 p'entes q' quos adhuc gentilitas
 detinebat. religiosa sollicitudine vi
 sitaret. ex voluntate sa hylarui pro
 factus est. Multisq' ab eo obficta
 p'eatz et lacrimis ut rediret. e
 mesto ut ferunt p'p'nacone illa
 adgressus e. Contestatus fides
 milia se adusa passurū. quod p'
 ea p'olunt euentu ad p'mi
 inter alpes deua secutus. modit
 in latrones. Cuius vno securum
 denuta incipit eius liberasset.
 itum fauentis dextere sustinuit
 alt. Ductis ei post t'ogum ma
 m'z. vno suando et custodiendo tra
 ditur. Cui cu' ad remota
 dixiss'. p'icturū ab eo cepit. quo
 nam eet. Respondit xpi. mi se ee.
 Querbat eam ab eo an tineret.
 Cui vero constantissime proficez
 m'z. tunc fuisse secur. qua faret
 manū dñi maxime in temptationibz
 afficturam. De matris dolere illi
 qu' xpi miā ut p'ote latrocina ee
 ezceus eet m'ditum. Ingressusq'
 omat'elicam disputatione s'bum
 dei labrum p'dicabat. Quid loque
 moret. latio credidit p'p' q'ntas
 martini lue redidit in p'se dñm
 p'caetur. Idem q' postea religio
 sam agens vitam. infus e ut her
 que supra retulim' ab ip'o audita

dicant. Scitum martini inde pro
gressus. Cum mediolanum perisset
dyabolo inuenire humana spe ad
sumpta se et omnium tulit. quo te
dret queres. Cuius id a martino
rursus accipere se quo dno vocaret
tendere. ut ad eum. Quocirca
verus ubi queresq; temptans. dia
bolus tibi adisabit. Tunc et pphet
ca voce rudit. Dns in adiutor
no timebo quid faciat in homo. Sta
tim q; a conspectu eius inimicus
enarrat. Itaq; ut ad concipiat
masd et entitatis absint error
pate mirabile pgenerat. p hoc
cu filiam suu exemplo. Deinde
cum heresio arriana p totum or
bem et maxime infra illucum
pullulasti cum adisus p fidiam
sacerdotum solus pene accipere
pugnaret. multas suphans et af
fectus. Nam et publica virtus
cognis est. et ad extremi de omni
te exire exne compulsa. y taha
reptens. cum in gallias progre
disse scilicet hylarum que ad celum
hereticorum pue corerat. turbata
celum compersisset. mediolanum sibi
monasterium statuit. Ibi quoq; cu
auxenens auctor et pnceps arri
anorum transmissime infectatus est.
multasq; affectum inimico de omni
tate extirpantur. Sedendum itaq;
tempore arbitratus. ad insulam
cu galluarum nome est. secessit.
Comite quodam pbro martina vir
tutum viro. hic aliquandiu radi
cibus vixit hereticorum. quo tempore
clebor venerata ut ferunt. suam
in celum sumpsit. S; ad vnu venem

in se contrassantis. Vicina ad morte
sensisset summes quodam ordine
reperit. statim q; omis dolor fuga
tis e. Nec multo post cum scilicet
hylario comperisset reus poterit pe
nitentia pntem indulga fuisse re
demdi. tunc et temptant celum
perfectus q; est ad vben. d.

Vnu iam hylarum pnter.

Ita cu ad vben pnter.

Cuius alio transmissime
fuisse susceptis. hinc longe sibi
ab opaco monasterio collocant. q;
tempore se et quida cathedrimum
iungent. cupiens scilicet vnu infatum
disciplinis. Namis quippe impo
sitis diebus languore correptus
in febrem laborabat. ac ad martini
forte discesserat. et cu p tridui
defuisse examine corpus inuenit.
Ita subita morte fuerat ut absq;
hystisitate humanis rebus excedet
Corpus in medio positum tir sti
merentia fratri frequenter abatur
officio. cum martinus fletus et em
lans acturum. Tunc vero tata
scilicet spm mente concipiens exordi
celulam in qua corpus iacebat ce
teris mber. ac foribus obsecratis.
sup examinata defuncti frs mber.
et cu aliquandiu ordm mberum
sensisset. q; p spm dnu ad ce vir
tutem. exortus paululuz et in de
functi ora defixis ordms sue ac
mie dnu iure iudis expectabat.
eventum vno q; duar horar spiau
intresserat. videt defuncti paula
tim membris omib; comoueri et
laxatis in vnum videndi palpitare
hulius. Tunc vero magna ad.

dnm voce comisus etas agens cel
 lulam clamore compleverat Quo
 audito qui pre foribus astiterat
 fatum serpunt. Miru spectaculu.
 quod videbant vne quem mortu
 um relinquisent Ita redditus
 vite. statim baptisma conseguta
 plures postea vixit annos. Pm
 qz apud nos Martm virtutum
 ul maria ul testimoniu fuit.
 Idem ta referre erat solitus se
 corpore exutum ad tribunal in
 die dicitur deputatu qz ob
 scure locis. multaribz turibz
 tristem excepisse sententia. Tunc
 p duos angelos iudici fuisse sub
 ptum. hunc ee. pro quo martius
 oraret. Ita p eosdem angelos re
 iussum reditu. et martino redi
 tum vite qz p fine restitutum. ob
 hor pmo tempe bti viri nomen
 emittit. ut qui scis tam ab omi
 bus habetur potens etiam et vere
 apostolus haberet. *vj.*

Et multo post dum agru
 lupicem curba honorati
 p schu viri pss. clamo
 re et hntu turbe plangentis exi
 pitur ad quam cum sollicitus affi
 tiff et quis hic fletus eet nqm
 reter. indicat. vni esamula per
 nulum laqueo sibi vita extor fisse
 Quo cogito cellulam magna or
 pns iacebat inceditur. Express
 qz omibz turibz. supstratis corpi
 aliquantis porant. h or vni scie
 te multu. marcescentibz oculis
 in hora illius defunctus erigitur.
 Lentos conamine assurgens. Ap
 phensa bti viri dextera m pedes

constitit / itaqz ita cum eo vsqz ad
 vestibulu domus. turba omi m
 spectante processit. *vij.*
 ubi idem tps fere marti
 nus ad epatum tironiae
 ecclie ptebat. Sz ad eum
 monasterio suo no facile posset
 rursus quidam vms eambus.
 Proxio languore simulato ad tenna
 illius pronolitus ut exrediretur
 obtinuit. Ita dispoite tam metue
 cium turbe. sub quadam custo
 dia ad ciuitate vsqz deducitur.
 Mirum in modum incredibis
 multitudo no solum ex illo opido.
 sz etiam ex vicinis vrbibus ad sus
 fraga ferenda conuerat. Qua
 omi voluntas eadem nota. eadem
 sententia martini exatu ee dicitur
 simi. felix fore tali orthum sa
 cerdote. Pma ti et nonnullis ex
 ipis. in ad constituedum iustitiez
 flerit enocati. Impe repno
 bant dicentes. Salz. idemptabile
 ee psona indigna ee exatu hntz
 vultu despicabilem. Refte sordidu
 arne de fopne. Ita aplo sententia
 sanctor. Xc. vltz. Trusa. Clemia
 est. Qui illustre viru dum
 vituperare cupunt. pdicantur.
 Nec vero aliud hnt facere hntur.
 Qua pphs p dud volente cretebat.
 Inter. exos ti qui affuerunt pre
 apne defensor quda nre dd.
 refraisse. Unde audatendu est
 nadisum e exante illius lectio
 ne pphetica tunc notatum. Ita
 cum fortitutu lector an legendo
 eo die officiu erat. mclnsd aplo
 defuss. turbatis mstris dnm

expectatur qui non aderat vno e
circumstantiis sup̄to p̄ altero. que
vnu versum iumentum arripuit. p̄
saluū aut hic erat. ex ore infir-
mū et laetentiū p̄fecti laudem
p̄p̄ inimicos tuos. ut definas hu-
manam et vltorem. Quo lecto ti-
mor p̄li tollit. pars diuisa consi-
ditur. Itaq; ita hitum ē. dno m̄tu
psalmū hūc lectum fuisse. ut
testimo. op̄e sui defensor audret
Quia ex ore infirmū et laetantiū
in martino dno laude p̄fecta et of-
fensū p̄ter et defunctus ē inimicū
sui vero sumpto ep̄tū. qualem
se p̄tinē p̄ficeret. nō est nō faul-
tatis euadere. Idem em̄ constan-
tissime p̄fenerat. qui p̄us fue-
rat. Eadem in corde eius humilitas
eadem in vestitu eius iulitas erat.
plena auitatis et gr̄e implebat
ep̄i dignitate. ut nō auitū p̄p̄i-
tū monachi. virtutēq; desereret.
Aliquādm̄ ergo adherenti ad cele-
stiam cellulā vsus ē. Deinde cum
magnitudine frequentanti ferre nō
possit. duobus fere extra auitates
iulibus mōasteriū sibi statuit.
Quo locū tam secretus et remo-
tus erat ut heremū solitudinē
nō desideraret. Ex vno ei late-
rasa montis excelsa rixē ambr
elatu. Reliquā planitiē hōter
flumē lūto p̄militūz sūm clauserat
Vna tū eadēq; arca ad modū via
adū p̄tēnt. Itē ex hōteris contax
tam cellulam hēbat. auitū idē
e fribz in eundē modū plerūq; sūo
sup̄p̄cti mōtū canato receptaculū
sibi fecerunt. Discipuli vō octoginta

erant. qui ad exemplū bti magri
iustitiebant. Nemo ibi auitū p̄p̄i-
hēbat. omniū mediū conferiebantur
p̄ lou emere aut vendere ut plerūq;
mōdēis moris est. quāquā hēbat
Ar̄ ibi excerpta scriptorū nulla
hēbat. Cum tū op̄erū nōr̄ etas &
putabat. A mōtū orōm̄ iurabant
p̄r̄q; auitū extra cellulā suā expressū
nisi cum ad locum ordmē adueniret
Cibum vni om̄e. post horā ieiunū
accipiebant. Vini nemo nonerat
nisi quē infirmitas coegisset. p̄le-
riq; cameloz. setis vestiebantur.
A p̄hor̄ ibi hitus pro om̄e erat.
Ad eo mōtū sit m̄rū. p̄p̄tē est. q̄
multi inter eos nobiles hēbantur.
qui longe aliter educati. ad hanc
se humilitatem et puritatem coegerat
Plures q; ex hōe ep̄e vidim̄. Que
cū eēt auitas aut cellā que nō
se & martini mōasteriū aperet ornari
ed ut reliquas. **Am.**
virtutes eius quas dēp̄ta
erit. accipere. erat hāc hāc
longe ab ep̄ido proximo mōasteriū
locus. Que flā hōm̄i oppimo velut
cū sepulchro ibi martiribz p̄cauerat
Nam et altare ibi asup̄ioribz ep̄id.
constitum hēbat. Sz martino
non temere adhibens in certis fidē
ab hōe qui maiore natū erant
p̄b̄is ut clericis flagitabat nomen
sibi martiris tempa p̄ssionis ostendi
etrandi se scrupulo p̄mōneri q̄
nichil certi constans sibi maiori me-
moria tradidit. Cum aliqua dū
ergo a loco isto se abstinuit. nec de
vōtū religionem se incertus erat.
nec auitatē suam multo attomo

dms ne supstias qualesteret. quada
 die panas fecim adhibitis fratribz
 ad locum perit. Deinde sup sepulchru
 ipm adstans oravit ad dnm ut qd
 eet ut audiret sepulchru oraret.
 Tunc comiso ad lens. vid' qpe
 assistere vmbra sordida carcem.
 Inquit nome m' b'iqz ut loquetz
 Nome edicit de dno confiteatur la
 teone se fuisse obsecram passum.
 multo errore celebrati. Sin n'
 cum martiribz ee coe: al' mos glia
 se pena retinet. *Arzru* in modum
 vocem loquentis qui adherant an
 diebant. p' sanam tu no videbant
 Tunc martiruz quid vidisset exp
 sine. Insuper ex eo loco altare quod
 ibi fuerat submoveri. atqz ita p'p'tz
 supstias absolvere errore. *ix.*
 et dicit aut in sequenti tempe
 dum iter argeret. ut gen
 tilis quidam corpus q' ad
 sepulchru al' supstiaso finire de se
 velat. obm' heret. Conspicatusqz
 annu' venenou turbam. quid na
 id eet ignis. r'ululu' fecit. Na
 cum fere quertitorz passum inenal
 lum erat ut difficile fuit dignosce
 quid videret. tunc quia r'istia
 manu cerneret et arripuit. Veto
 luteamua corpi supstiaso vultu
 p' fanoz sacrificioz ritus ar' credid'.
 q'na eet her' r'alloz r'istias consue
 tudo. Simil'ia demona' candido ret
 ta uelamine misera p'agros suos
 oram fere clementia. Elenato
 ergo madiso stano arcis. imperat
 trite non moueri loco. omisqz de
 ponere. Hic uero m'z in modum
 videre misos. q'na velut saxa

A d' m'nc

r'istias. Deinde ai p'mo mouere se
 p'mo conamine interetur ultra actat
 no valentes. ridicula m'ortuoz m'z
 r'oloz r'otabunt. Dicit lecti cor
 poris omis de p'mit. et atomi et
 semet huncem. Aspetantes q'nd na
 sibi atidiss' t'anti cogitabat. qz
 cum b'f' v'z comperisset ex q'na
 ee Nam frequenciam no fat'oz de
 nata r'istiam manu. dat eis ab
 eundi et tolendi corpus p'raem.
 Ita eos et cum voluit fecim recom
 pulit et cum libuit abire p'misit
 Tem Inuico q'di
 templi. ant' p'missim' d'ru
 iss' et arbore in p'mia
 que fano erat p'rogna eet art
 gressus exidere. Cum vero anti
 fies loci illius cetaqz gentilibz tur
 ba cepit obfistere. et cum id illi
 dnu' templi e'itit. imperante
 dno resistere nequimisset. Inuadi
 arborem non p'raebant. Allos eos
 sedulo q'mouere nichil ee religio
 mo in f'ipite dnu' p'onus cu' ser
 uaret ipi sequeretur arbore illa
 exadi oportere. q'na eet demoni
 dedicata. Tunc dms ex eis qui
 erat audacior ceteris dixit. Si h'et
 inquit aliqua de deo tuo que dico
 colere te fiducia. nosmetip'i facti
 dnu' hanc arbore. tu mentem
 expe. et si tecum 2 t'mis ut dicit
 dno. dampni euades. Tunc ille
 intrepide confisus in dno factum
 se pollicetur. Hic uero ad istius
 modi conditione omis illa gentilibz
 turba consentit. facile qz arbore
 sue habuere iactura si Inuicium
 sacroz suor' casu illi' obruisset.

Itaque cum una noctem p[er] illa
et ad elms ut nō cēt dubiū quā
in partem suā corrueret. eo loco
vinctos fecit pro arbitrio rus
tiorū. quo arbitrio cē casura ne
mo dubitabat. Sicut de igitur ipi
suā p[er]nā. cum in tēti gaudio
leticia q[ue] ceperunt. Ad dērat e
min[us] turba in r[ati]onē. Nam q[ui]
p[er]uulatum in t[er]re p[er]m[an]et et r[ati]onā
suā casura m[an]t[er]e. p[er]uulatum
em[er]it monachi. et p[er]iculo iam
p[er]ore conf[er]ti. sicut om[n]em fidē
q[ue] p[er]diderunt solam martini mor
tem expectantes. p[er]t ille confi
sus in d[omi]no in t[er]p[er]idus obp[er]atō
cum iam fructorem sup[er]m[us] con
tadens edidit. iam cadenti. iam
sup[er] se ruenti. cōstat obmā ma
nū sicut saluti[er] opponit. Cum
vero turbis nō retroactā puta
res d[omi]n[us] in p[er]m[an]ent. Ad eo
ut rusticos qui tuto in loco stete
runt. p[er]ne p[ro]stravit. Cum nō
in t[er] celo clamore sublato. q[ui]nti
les furore in r[ati]o[n]e d[omi]ni monachi
fleuere p[re]t[er]audis xpi nomen
in cōmune ab om[n]ib[us] p[re]dicari.
satisq[ue] constitit eo die salutem
illi venisse r[ati]onem. Nam nemo
fere ex in manu illa multitudine
t[er]renū fuit. qui nō in p[ro]p[ri]etate
manus desiderata d[omi]ni ihu re
lato in p[ro]p[ri]etate errore crediderit
Et vere ante martini p[er]uulatum
admodum p[er]no p[er]ne nulli in illis
re p[ro]p[ri]etate xpi nomen receperunt
Quia adeo v[er]tutib[us] illius ex
emp[er]loq[ue] conuulavit ut iam ibi
nullus locus sit qui nō aut et

desine frequentissim[us]. aut mona
stere sit repletus. Nam ibi fama
defecerat. statim ibi aut cath[ed]ra
aut monasteria construebat. xxi

Et in more sub idem fere
temp[or]e. eodem in opere v[er]
tutem edidit. Nam cum

in uico quodā fano antiquissimo
et celeberrimo ignem immisisset
in proxima p[er]no adherentem do
mū. in t[er]te vento flammaz globi
ferebunt. Et ubi martini adu[er]t
rapido cursu tecti domū scandit ob
mum se aduementib[us] flammis in
ferens. Tunc vero in r[ati]o[n]e in modū
conuulavit contra v[er]m venti ignem
retroque. Et cō p[ro]p[ri]etate in t[er]
se elementoz quod constructus vi
derent. Ita in t[er]te martini ibi
tatum ignis ē operatus. Vbi
Inssus est. xxi

Nam aut cum leprosi no
mē ē. cum id templum
opulentissimū in p[ro]p[ri]etate

religionis v[er]uiss[im]e enertere. restat
ei multitudo gentiliū. Ad eo ut q[ui] nō
absq[ue] in r[ati]o[n]e sit re p[ro]p[ri]etate. Itaq[ue]
secessit ad proxima loca. ibiq[ue]
p[er] t[er]ra d[omi]ni cōm[un]e tectus et om[n]e
Temnas semp[er] atq[ue] orans. d[omi]n[us]
latur d[omi]n[us] ut q[ui] templū illud.
enertere humana manu nō p[ro]p[ri]etate
v[er]tutis illud d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us] Tunc
subito ei duo angeli hastati atq[ue]
scutati. in r[ati]o[n]e in h[ab]itac[us] celestis se
obtulerunt dicentes. missos se
a d[omi]no ut in r[ati]o[n]e multitudinem
fugaret p[ro]p[ri]etate martino ferret.
Ne quis d[omi]n[us] templum d[omi]n[us] d[omi]n[us]
obstiteret rednet q[ui] et op[er]at[us].

ceptum deuotus implet. Itaqz
recessus ad uiam inspectantibz
gentium turbis et quiescentibus di
profunda eodem usqz ad fundamenta
derueret. Aras omnes atqz similia
rederit in puluere. Quo uisore
faci omni se intelligerent dno metu
obstupescerent atqz pteritae ne ep
reuerentur. omne fere milium dnm
crediderunt clamantes palam et
confitentem dnm martim colen
dum. ydola negligenda que sibi
ad ee non possent. **xxiii. 17**

1. uideam in parte ac duoz
gestum sit referum ubi
dum templi itide eueret
furens gentium rufficor uirum
inruit multitudo. Quos dms an
dior ecclie fructo eum gladio pe
teret. reuictio pulho nuda cruce
pulsu pluit. Nec amittatue fe
re gentis d. cu dextrum alia
ex tuliss. respiciunt ruit auferna
tus qz dno metu ueniam pccabat.

Et dissimile hic fuit. **xxiii. 17**
illud. cu cu ydola destrueret
culto quid ferre uoluss.
in no ita ferum ei de manibz exas
sim. no comparuit. Plerimqz
aut contradicentibz sibi rufficis ne
eoz fama destrueret. Ita pdicande
scd gentium uide mutabat. ut
luce eis nitatis ostensa ipi sua
templa subuerteret. Curiam uero
tam potens in eo qd erat. ut nullu
fere ad eum exortus accesserit qui
non continuo recepit sanitatem
Qd uel ex consequenti hqbit ex plo
reueris puella **xxv.**
quedam dicit paralysie cura

tudine tenebatur. Ita ut iam p
multis tps nullo ad humanos usqz
corpis officio fungeretur. Omni
ex pte p mortua uix tenui spiritu
palpitabat. Eustre ad solam finis
expectationez assistebant pmpu
am subito ncaat ad curiam Ma
uenisse martim. Qd ubi puella pi
comperit curat ex animis pro filia
roctaturus. Et forte martim cum
catham fuerit ingressus ibi miser
cante plo mltis qz alius epie puell
cualam serex genua eius amplectit.
Dicens. filia mea moritur miser
reueris sanctoris. et qd nra Emer
te crudelms solo spu uiuit. Jam
carne p mortua. Rogo ergo ad ea
ades atqz benedicas. confido em
q p te reddenda sit sanitati. Qua
illo uoce confusus obstupuit. et
refugit dicens. hoc sue no ee ur
tutis. Senē errare iudiao. no ee
se dignu p que dmi signu uirtutis
oideret. Peristere uelhemens fuis
pi et orare ut ex. minime uisitaret.
Postremo a circumstantibz epie ire
compuls. descendit ad domi pu
elle. Ingens turba pccatoribus
expectans. quid na dei sume eet
actura. Ac dmi que erant illi
familiaria ul istius modi rebus.
serua sola prosternens orant.
Demde eorum intrens. dicit sibi
oleum postulat. Qd cum benedixiss
in os puelle um humoris infudit
Statim qz uox reddita e. Eum
pmlatum singula cum tactu cepit
eius melra uisitare donec firmatis
trossibi plo teste surrexit
Eodem tempe tetrad. **lx.**

quidam proconsularis viri sumus de
monio conceptis. dolendo exitu
cruciatum. Rogatus quoque martini
ut ei manum imponeret. deduci ad eum
iubet. si neque spiritus nulla profana
modo ex cella in qua erat potuit
ita maduementis in ruidis de
lino seuebat. Tunc tetradine ad
genia huius viri aduoluit. armis
ut ad domum in qua demomatus
habuit. ipse descendit. Tunc vero
martinus negare se profani et eter
tine domum adire posse. Nam tetra
dine eadem tunc adhuc gentilitatis
errore inuolutis tenebatur. Spiritus
dedit quo se si de pio demon fuisse
extractus. xpianum fore. Ita mar
tinus impoita manu pio inuolutis
ab eo spiritum eiecit. Quo viso tetra
dine domum in qua inuolutis. Sta
timque catholicum factus. nec
multo post baptizatus. Semper
martinum saluatore suo auctorem
mirro coluit affectu. **Xvii.**

Er' idem tempore in ead
oppido ingressus paffam
has auidam domum in h
mine suo restitit dicens. horu
bilem in atro domus demonem se
videre. Cui cum ut discederet in
paret. quedam cfamula qui in
interiore parte edui morabat.
rupuit ferre dentibus miser cepit.
et obuius quosomque lamare.
Cometa domo famula turbata.
pulo in fuga verso martino se fu
renti obiecit. ac pio stare ei
imperat. Sed cum dentibus fremet.
hyant ore morsum inuabat.
Dirigentes ei martinus mors intulit.

Si huius inquit aliquid p'fatis hoc
denora. Tunc vero ac si eadem
fictum famula arte p'fatis longe re
ductis dentibus dirigentes huius viri in
tabat attingere. et confugere ob
fesso corpore p'fatis et anciantibus
cogere. nec tunc exire ei p'fatis
hocet feda reliquias vestigia flu
uit. **Xviii.**

Alterea cum de metu atq
in metu barbarorum subita
cunitate fama turbata. de
monio ad se exhiberi iulz. Impat
an deus est hic inlano fateret.
Tunc confessus e sexdecim demones
fuisse. qui in timore hinc p'fatis
dissemassent. ut hoc saltem metu
ex illo martino opido fugaretur
barbaros nihil in p'fatis in rixatione
cogitare. Ita cum hoc inuolutis sp
media metha fateretur metu et
turbatione p'fatis cunitas liberata
p'fatis p'fatis vero **Xix.**
dini partam cunitatis illi
marginis ferri turbis citibus

intoret. leprosum miserabili fa
cie horrentibus amens osculatus e
atq; benedixit. statimque omni malo
est inuolutis. Postero die ad catha
renies intentis cute orans pro sa
ntate quam receperat. atq; h
nec hoc p'fatis e. ad sim bue
vestimento eius aliaq; de truce ac
bras sup infamantibus effere vultu
tes. Nam cum aut dirigentes inuolutis
aut collo inerte sunt. p'fatis ab e
tyotantibus moles effugant. **xx.**
rhorius aut vir p'fatis
sa ad modum et fidelis.
in p'fatis cum filia eius.

transmissis quibus febribus videret.
 eplam martini que cum ad eum de
 lata fuerat pectori puelle in ipso ac
 censa ardore miserunt. statimque
 fugata febris est. Que res apud
 arborum intantia valuit. ut statim
 puella deo venerit. et pectus in
 stantati dicaret. Profectoque ad
 martini puellam. ei puer obintu
 tum eius testimoniumque p absentem
 hanc curata est obtulit. Neque ab
 alio eam quid amaritudo habu. vng
 uitatis impuro passus e. conficari
 Julius vero vni. **xxi.**
 martini post modum futurus
 ex emph. cum oculum gra
 uiter dolere cepisset. eam pupil
 lam eius gratior nubes superdita
 cecisset. oculum ei martini pemiculo
 contigit. pfectumque ei sanitatem subla
 to ei omni dolore restituit. **xxii.**
 p aut ai cum quodam de
 amantulo eet de voluntate
 et p concosco scilicet quid
 de adeno nullis mluerit eet affec
 tus. cum ex animo faceret in cel
 lula et no modico doloribus curaa
 retur. Nocte ei angustis visus est
 velle munda et sanibz vngime
 contusi corporis membra conficere
 itaqz ita postero die restitutus est
 sanitati. ut nihil vng. pmissis
 comodi putaretur. Sz quia loqui
 est tre p sicutula sufficant hec.
 pntia d plimo. satisqz sit nos et
 in excellentibz no subtrahere vita
 tem. et in multis vitare fastidia
 Atqz ut modra tantis infera pme
 ut est modz etas pdat quibz tam
 deprimata omnia atqz corrupta

sunt ut pene papu sit adula coi
 recte sacerdotalem no cepisse con
 ficiam. **xxiii.**
 vni ad impatore maxi
 ferocis hntem vnum et
 belloz omni victoria elatu
 plures ex dmsis pibz epi conuens
 sent. et feda crua pnapem om
 adulao notaretur. se qz de teneu
 inconstancia rege clientelle sicer
 dotatis dignitas subdidiss. in solo
 martino. aplice auctas pmanebat
 Nam et si pro aliqmbz supplicandi
 recti fuit. imperrant poms p. ro
 stant et a domino eius frequet
 rogatus abstinuit dicens. se ne
 se eius pnapem ee non posse. qu
 impatore vni recto pnapem ee
 non posse. alterum vni expulsi
 pextremo am maximo se no scire
 suppsisse impium adfirmaret sz
 positam sibi a militibz dno mita
 rectu notitatez armis defendisse
 et no aliena ab eo de voluntatem
 videri penes quem iam macedi
 bi euentu metrua fuisset. Nullu
 qz ex aduicinis nisi in acie occi
 buisset. Tandem victus ut rone ut
 poms ad aduini venit. hnti
 dmodum grandee rege p id in
 retrass. Conuine aut aderrant
 veluti ad diem festum euorati.
 simm atqz illustres vni. pfectu
 idonqz consil enodius vni. quo y
 nichil nisi illo iustine fuit. coctes
 duo simm ptate peliti fuit regis
 et patruus. Nihilis inf hoc mar
 tinu pbi actubuerit. Ipse aut pel
 lula me. regem conpederat. ad
 modu fere colunni ut moris est

Patrem regi miser obtulit. Ille
sed admodum eius precibus daturus
exeratibus atque ambiens ut ab illius
dextera paxillum sumeret. Sed mar-
tini ubi elibit patrem patris suo
tradidit. Nullum se existimans di-
gnore qui possit perhibere nec
integrum sibi fore si aut regem
ipsum aut eos qui a regem erant pro-
ximis patris ostulisset. Quod factum
patris omnesque qui tunc aderant.
Ita admirati sunt ut hoc ipsum eis
in quo contempti fuerat placeret.
Celestiumque pro omni palatio se
fecisse martini in regis praesidio
quod inesse longum an pater fieri
ut si ad palatium periret quo se capi-
ebat. bellum valentiniano imperatori
inferens foret se primo quidem in
pugna futurum esse victorem. sed pro
hoc esse peritum. quod quid ita vi-
dimus. Nam primo adventu eius
valentiniano in fugam visus est.
Deinde post diuina fere desumpta
vires. captum intra aquilese
muros maximum miserat. **xxiii**
Vixit autem etiam angelus
ab eo plerumque visus.
ita ut esset innocens
apud eum sermone loqueretur. **xxv**
diabolum vero cum con-
spicibilem et subiectum
oculis habuit in se ipso
in ipsa substantia contineret sine
in diuisas figuras spirituales et
negativas transulisset. quibus ab
eo sub imagine videretur. Quod
cum diabolus foret se effugere
non posse conuictis enim frequenter
regebat quia fallere non posset

insidie. Quod autem ipse cornu
bonis auentum in manu tenens
cum mentis formam cellulam et
tridantemque ostentans dexteram
et admissis regenti celere congan-
dens. Vbi est nuptus martine
virtus tua vni de tunc modo in-
terfecit. Tunc ille conuictis filiis
refert quod diabolus indicasset
solicitas esse propter cellulas.
singulorum quibus nam hoc cum fuisse
affectus neminem quod decem de
monachis si vni rustici mercede
conduci ut behemo hinc de-
ret. ille ad siluam miltant. Inter-
mittitur aliquos re ei obnam.
Ita hanc longe a monasterio tam
pau examinis inuenitur. Exe-
mi tamen spiritum trahens. indi-
cat filiis casum mortis et miseris
victis sed libus domini dissoluta ar-
tibus lora consternat. hunc sibi
exausso capite ut iniqua coram
inuenisse. nec multum post vitam
reddidit. Unde quo iudicio diu
diabolo data fuit hec potestas. In mar-
tino illud mirabile erat quod non
solum hoc quod supra retulimus
sed multa istius modi si quocumque
acti dissent. longe autem pudenter et
sibi miltata filiis indicabat. frequen-
ter autem diabolus domini mille no-
secundi artibus semper virum conatur
illudere. visibilem se ei formis
diuisissimis interebat nam mediu
Nam mediu inuenio persona. pte-
rimque meritorum. prope enim se-
uene ac inuenerit transfigurata
tis multibus offerrebat. Ad quos
que semper miltis siguo se arcus.

et ordine auriho protegebatur audie
bant. pleriq; conuicia quib; illu
ta demoni proterius uocib; morepe
bat. si omnia fla et una cognoscens
non mouebat. obitio. Cestabunt
egam aliqui ex fratribus audisse de
mone p'fimo martini uocib; more
pantes. Cuz intra monasteriu ah
quod ex fratribus qui olim baptisua
dunsi errorib; p'didissent conuiscio
postea receperet ex p'ponentem
trina singulor; martini diabo
lo rezignatam respundisse con
fratib; . Antiqua delicta melioris
uite conuiscione p'notari. et p
nam dñi absoluenos eē p'fatis
qui p'tare desuerit. Contradictē
diabolo non p'tinere ad remam
emissos et semel lapsio nullam
a dño p'ra clemenciam. Cuz
in hanc uocem factur ex clamasse
martini. Ite tu ipse o. miserabilis
ab hōim inspectatione desisteres.
et te factor; tuor; ut her tpe ai
dies nichilum in proximo est tpe
interit. tibi uere confisus in do
mino xpi nam pollicerer. O.
qua scā de dñi pietate p'sumpō
maua et se autem p'rae non po
tuit. oudit affectum. Et qz
de dyabolo eundem qz artibus ser
mo exortus est non abire uidet.
hret extrinsecus referre quod.
gestum est. quia et quodam meo
martini uirtuti p'rao et uox
digna miraculo recte memorie
mandabitur in exemplum canē
di si quid demerep. usquam tale
contigerit. Clarus quid uox
adolescens. nobilissim; mox p'bz.

Uit felici uox excessu cum relict
omib; se ad martini contuliss; .
brem tpe ad summi de uirtutum
qz omi aulmē emittit. Itaq; omi
hant longes abez. a monasterio
tabernaculis constituss; . multiq;
apud eum frēs admorarentur.
Inuenio quid ad eum auato hūo
noie sub p'fessione monachi omi
hūilitate itq; innocencia nūtiq;
accessit. hūitauit qz aliquādm i
gnūne qz ceteris. Deinde proce
dente tpe. anglos apud se loqui
solere dicebat cum fidem null; .
adhūeret. Sicutis quibusdam ple
rasq; ad credendum cohercabat.
Postremo eo usq; processit ut
misse ac dñi anglos discurrere
p'dicret. Tamq; septim; exphe
tis uolebat. Clarus tū nequa
qz ad credendum cogi poterat
ille ei nam dñi et p'rae plagas
cur sed non crederet communi. p'f
tremis in hanc uocem erupisse
factur. Ecce har uoxe uestim. michi
in audiam dñs de celo debet.
qua indutus in medio uirū de
usabor id qz uobis signū erit
me in dei eē uirtute qua dei uoxe
donatus sum. Cuz uero gran
dis omi ad hanc p'fessionem
expectano. Itaq; ad medium fere
notem frēm tūm uisul tancum
omouen omē monasteriu loco.
uisum est. Cellula aut; qua idem
adolescens continebat. crebro
cerueres mōre hūmō frēm tū
qz in ea discurrenōi et mōm;
quōddam multaz uocum audie
batur. Deinde facto silencio expess

< luminib;

Unū defraclū ad se vocat ²²Emmā
qua erat indutus ordit Obstan-
refactus Me comocet cetero-
Ipe etiam clarus actinut ad habi-
toqz hūmū. Vestem omē dilige-
inspiciunt. Erat aut sūma mol-
lior. candore eximie incanti-
purpurata. nec tū cuiqz eēt ge-
neris aut velleis poterat at-
nosa. Curiose tū oculis. aut di-
gitis attrita nō aliud q. vestis
videbat. Intra clarus frēs admon-
orōm instare ut manifestus eō
dñs quōd nam eēt oūderet. Itaqz
reliquū nectis hūmū psalmis
q. cōsumitur. At ubi inhūit dice-
apphensum dextera trahere ad
martinū volebat. Sene conscia
illudi illum diaboli arte non pos-
se. Tunc vero remiti acie cla-
more miser cepit mēditūqz
sibi eē dicebat ne se martino
oūderet. Cūqz hūmū ire com-
pelleret nū trahentū manus
vestis enavit. Unde quōd du-
bitet hac etiam martinū fuisse.
Vultūqz ut fantasiam suam dia-
bolus dñm erat martinū oculis
meterenda dissimulare ducens
aut tēgere nō possi. Admūd
nō sūm est tū eodem fere tē-
fuisse in hūmū sūmē q. qui
cū sibi multis signis. auctōrem
pmissi. So usqz elatus ē ut se
belmū profiteretur. Ad om-
plēnqz temere acdidisset. adidit
ut sexim eē dicit in quo etiam
adēo illūit. ut eī quōd epūs
in suo nōie dñm adoraret. p-
qd postea ab epātū dicitū dñm

Plēnqz etiam nobis epātibus
re tulerunt eodem tēpe in ori-
ente quōdam mēditū qm se iohēs
eē iactabat ex quo quōd possūm.
Istius modi pphēdo pphēdo existē-
tibus autian frēs adiectum iūmūm
qm tūm in istis mēditū iūmūm
opātū. Nōt eū pterendum videt.
quāta martinū sub hūmū diebus
diaboli arte temptant. Quāda
eū die pmissa pce et tēditū
pā luce purpurā quō fāmus cla-
ritate assumptū. fulgore mēdit
veste etiam regū indutus diade-
mate ex gemis amozqz redmūm.
calceis amō illis. Sere no ore-
leta face ut nichil mō p. dno
putaretur. acuti mēditū ad-
stitit. Cūqz martinū pmo q.
pectu eius fuisse helotatus. dñi
mūltū. q. mōto silētiū temerit
Tunc pōz diaboli. agnosceat
martinū quem tēno. xpnē ego
sūm descensurus ad frās. Quō
me manifestare sibi volū. ad her-
cum martinū taceret nōt quēquā
responsi referet. uterare ausus ē
diaboli professiois mēditūm.
martinū quōd dubitas credere cū
videas xpnē ego sūm. Tunc ille
revelante sibi spū ut mō intellige-
ret diabolum eē non dñm non
se mōnt ihūs dñs purpuratum
et diademate remtentū venturū
eē pōxit. Ego xpnī nisi in eo hi-
tu formū q. quā passus est. nisi
signis crucis sūmāta profertū
venisse nō credā. Adhanc ille vōz
factū ut fūmū emanant. et cellula
tanto fetore cōpleunt ut in dubia

indicia relinquere diabolum se
fuisse. Hac ita gestum ut sup re
tullum ex ipso martini ore co
gnoni ne quis forte existimet fa
lulosum. **xxvii**

Am cum audita olim fi
de eius vita atqz vici
tibus de siderio illius estu
arem. etiam nobis ad eum vi
dendum et persuasionem suscepi
mus siml. quia tam ardebat ad
viam vitam illius scribere. par
tem ab ipso magnatam. Me nitio
tari potuit si statim siml par
tem ab ipso qui misissent ut sa
ebant cognovimus. Quo iudem
tempore credi non pot. qua me humi
litate qua benignitate suscepit
Congratulatus plurim et gratias
in dno q tanti oet hntis a nobis
quem persuasionem suscepta expe
tissimus. Miserrum me pene non
audeo confiteri. cu me sed dno
suo dignatus est adhibere aqua
mambus meis ipse obtulit. ad ves
peram aut. ipse ubi pedes ablut
ret remansit. aut contra me amica
ora fuit. Ita auctoritate illius
opissus sum ut ne phis putare
se non adque missum. Sermo aut
illius no alius a quo nos fuit q
mundi hnt. Mecebras et scti aucta
relinquenda. ut dnm. Thm libru
expedit qz sequerem. Prout siml
qz nobis panti tempore hntis vi
ri pantiu auct sup. fecimus qz ex
emphum moveretur. Qu in sumis
opibus ab ipso xpm sequitur
solus pene hnt tempore. omnia qz
pcepta complever. Illum nobis

sequendum illum clamabat. Simla
dmi. Et tunc ee pns sedm tante
fidei metutus qz dicimeta ann fm
sententia dmi. dices et possidens
multa. Redendo oia et dando
paupibz quod erat factu impossib.
possibile feciss. exempla. In vero
in vltis et confabulatione eius.
Ista gratitas quata dignitas erat.
qua aliter quam efficax quam
in exsolvendis scripturaz quonibz
prompta et facili. Et qz multos
in hac pte macedulos scio quippe
quos viderim me ipse etiam refe
rente no credere. Thm tunc sup
qz admanem me ex multitudine
ore tantum scientie. tantum in
tem tam bon et tam pmi simo
me audisse. Quiaquid in martini
virtutibz quantula est ista lauda.
msi quod nny e hoi. Mitterito
ne hnt quid gram deffuisse. It
fidem libru postulat sermo clau
dend est. No qz omnia que de ma
tino fuerunt dicenda defecerunt
It quia nos ut merces poete exte
mo in ope negligentis dnti ma
torie male succubimus. Iam et si
factu illius exphora illo ut aqz
potius. mitorum vitam illius et
atidiamam conuersionem et am
celo semp intentu. nulla vny
vix profitor. nulla exphat
oio. Illam It pferencia et
tempamntum inabstinentia et
semune potentia. In vltis
et ordibz. Auctesqz ab eo pnde
at dno actas. vltimaz dntu ab
opere dei tempore ano ul indulsit
nel negocio. Sine oio aut sopno.

re

quid nisi in partem naturae naturae
cogitavit vere factus non nisi ipse
aut ab inferis. Emerit enim
heret possi exponere. Adde omnia
munda in martino sunt. Quia ut
illis conari queant. Nam quia ulla
hora movetur quod est quod non aut
oracem maneret aut misereret
lectionem. Quia etiam in legendu
aut si quid forte aliud cogitavit nunc
aut ab oratione laxabat. Nam
ut felix ferrarius notis est. qui
in opusculo pro quodam latore
lenamie mendam suam ferunt.
Ista martinus etiam dicit aliud age
videretur semp orabat. Quare
vltus in quo dolus non sint neminem
iudicant. neminem dampnas. nulli
mali pro malo reddens. tanta spe
adversum omnes. Inimicos pariter et
si miserat ut cum eet simi. Sa
cerdos impune etiam ab infamia
elias ledere tur. nec propter id eos
loco vltis amoverit. Aut sua quia
in ipso sint caritate repulerit. Ne
mo vltis illum vidit iratum. ne
mo meretem. nemo videns. Unde
idemque semp celestem quoddam
letitiam multu preferens extra
naturam hominis videbat. Namque
in illius ore nisi christus. Namque in
illius corde nisi pax nisi misericordia in
erat. plerumque etiam pro eorum
qui detractores illius videbantur
solebat flere. pro quibus qui remotum
et quocumque tena venenatis hinc
et dixerit ore lacerebant et car
pebant. Et vere nonnullos ex
simi. Invidias virtutibus utitur
omnes qui in illo oderant quod nisi

non videntur et quod imitari non
valebant. Atque omne finis est dolendi
et inveniendi. non alii finis in
sectatores eius haec prima ad modum
non alii talia quae ipse fecerunt. Nec
vero quae nominari nescit est. haec
nosmetipsos plerumque circumlatent
sufficiat ut si quis ex his haec legit
et agnoverit eius erubescat. Nam
si misatur de se ipse dicitur fatebitur.
Non fortasse nos de aliis senserimus
Non refutamus aut ut si quis eius
modi sunt nos quoque cum talibus
oderunt. Illud facile confido omnibus
scis opusculum istud grati fore
De cetero si quis haec infideliter
legerit. ipse perit. Sed in adversum
suum me rectum fide et amore christi
impulsim ut scriberem. manifesta
expressisse vera dixisse. Paratimque
ut scripto habet adeo punitur. qui
omnes legerit si quibusque crediderit.
**Exphat liber primus. Incipit epistola
severa ad eusebium presbiterum postea episcopus
sterna die cum ad me ple
rius monachi venissent
fuit fabulas in hoc. lo
quumque sermone nunc incidit h
bethi mei quod de vita beati viri mar
tini edidit. studiosusque et cum a
multis legi libentissime audiebam
Interea inchoatur in dixisse quoddam
malo spiritus suscitatum. Cum martinus
qui motuos suscitasset. flammam
domibus depulisset. ipse punitus adustus
incendio periculose fuisse obnoxius
passionem. Dicitur quomodo est miser
et dicta cognoscimus qui in ante
positum dicitur hinc illo more perbat**

Alios saluos fecit: sicut salui facere
 non potest. Verum plime iste quoniam
 et se illius temporibus natus est
 et in die hac voce dicere potuisset
 qui simili scilicet deum blaphemat
 exemplo. Quid ergo quisquis
 est martini ideo non potens ideo
 non scio quia peccatoris moerore
 Obstat et omnia simul aplis eam
 in his ediculis dicitur. Namque
 hoc et de quibus gentiles cum in
 peram monuissent sensisse referunt
 Hic homo debet homicida esse que
 salui facti de mari facta vivere
 non fuerunt. At ille excussa verba
 inquit: nihil mali proclatur.
 Illi autem subito casus et repente
 mortuus eum putabant sed cum
 viderent nihil mali contigere
 ei. conuictos se dicebant eum
 deum esse. Alioquin vel horum exemplo
 omni mortalium infelicitissime ter-
 fidiam tuam corrigere ipse debue-
 ras. ne scilicet scandalum mouerat
 quod multitudine flamma ignis videbat
 ad tactum. hinc rursus ad amicum
 ad milia illius et virtute refice
 quod circumscriptis ignibus non posset
 acquiescere enim miser. agnosce quod
 nefas. Quis fere scire magis
 insigne proclat suorum fuisse vir-
 tutibus. video quid petra fide po-
 tentem re et obstante natura
 mare pedibus supergressum. et
 instabiles aquas corpore posse
 resistere. Sed ideo nudo in vultu.
 Stenari predicator que fluctus ab-
 sorbunt et post arduum tota die
 nocte emergente ex profundo vnda
 resurgunt. Atque ut scio an pene

plus fuit dixisse in profundo an
 super mare profunda transisse
 Sed hoc tu ut arbitror stulte non
 legeras aut lecta non audieras
 Neque enim absque diuino consilio istius
 modi exemplum beatus euangelista
 sacris literis protulisset. nisi ut
 ex his humana mens erudiret
 instructionem atque serpenam amice
 Et sicut aplice refert qui in di-
 tate fame latronibus proculis elat.
 Quia hoc factis scis hominibus atque
 omnibus ad patientiam amicum esse
 conuictum. Sed hinc tollerandus atque
 vincendis sapientia semper infortis
 fuisse virtutem diuini pro omnia
 temptantia patientes semper in
 meti tanto foras vincerent.
 Quia magis quam protulissent.
 Dunde hoc quod ad martini infir-
 mitate vocatur. quoniam est digni-
 tatis et quod si quid periculosissimum
 cum temptatus euerit. Ceterum
 ommissum ante in libello illo que
 debita illius scriptura. nam
 miretur cum viderem semper professi
 me non omnia illius facta comple-
 xum. Quia si prosequam vniuersa
 voluminem immensum voluminem
 legentibus edidisset. neque sim-
 tam quia que esset ut omnia
 potuerunt comprehendere si hoc
 de quo questio incidit latere non
 potuit. et rem omnem in gesta
 est referat. ne forte inconfutit
 hoc quod ad vituperationem beati viri
 poterat opponi. primum videant
 num ad diocesim. hinc
 quoad pro solam con-
 suetudine sicut episcopo.

visitare ecclesias suas moris est.
medu fere martini hyeme de
missi. mansione ei in secretario
ecclesie clia parauerunt nulli qz
igne sacbro tam ptemu pmi
mento subdiderunt. lectas ei
plimo stramine ex tinxerunt. De
hinc cum se martini cubitum
collocasset. in sueta molhaem
strati mille blandientis horrestit
Impe qui mada humo vno tan
ti alia supiceto octubare con
sueuerat. itaqz quasi accepta
p motus summa stramine omne
proiecit. can sup fornacula ptes
palee illius qua remouerat ag
gressit. ite ut erat moris mada
humo lassitudine itneris vixite
requerit. ad mediu fere noctem
p interruptum ut sup dixim9
pammoti ignis estians are
scutus paleas apprehendit. Mar
tinus sompno exatus re. Inozma
ta auapiti quilo et maxime et
refererat diabolo insidiante. itaqz
vixente paretis tardus q de
buit ad ordinis confugit auxilium
Nam eximpe foras cupiens.
cui pessulo que hostis obdiderat
dm multiaz luitatez grumissim
oroa se spisit incendit. adeo ut
vestem qua indutus erat ignis
assumpsit. Tandem in se resisa
no in ficta si mduo de pfidum
sentum fider et ordinis arripens.
medus flammis totus ad diu ed
uisus incubuit. Tu vero dimittit
igne sub moto muoxio sibi orbe
flammar9 orabat. Monachi aut d
pore foras erant crepitante et

coluctate incendii sono. absecratas
effringit foras. de moto qz igni me
dus flammis martini auferunt. Si
tam penitus ee consumptus tam
duntio incendio putaret. Setz
ut verus meus dno est testis. id
refererat et no sine tremu fate
bat. In hoc se diaboli arte decepti
ut ex cuss9 e sopno consiliu non
heret. quo p fidem et ordne p
iculo reputaret. Demqz tam
dui oroa se sensisse igne ydm e
rumpe hostis turbatus merte sup
tuit. Vbi vero auxilium carias
et ordinis arma repetiss9 medus
cessisse flammis. scqz tunc sensisse
vixentes. mas male eet expt9
vixentes. vnde intelligat amf9
hoc legit. septatum quid mo mar
tini pculo. si protatu **Explet.**
expla seneri. Incipit expla ad au
relum diaconem

Ustea qua ante mane
dixessus est. era rest
deus solus in cellula. subiecratqz
me illa que sepmis occurrat cogi
tatio scpe futuror9 pncipiu qz fasti
dii iudici motus formido penar9
et q consensio erat. itaqz vnde
cogitatio tota descenderat p d9
med9 recordatio tristem me con
fatum qz reddiderat. Demde cum
fatigata languore ai in lectulo.
membra possuisse ut plerumqz
ex mestitudine selet. sompno ex
pressit. Quia ut semp matutinis
horis lauer. incertaz. Ita susce
sus ac dubia p membra diffundit
ut qd malo scire no euenit.
pene vigilans dormire te senaas.

Cum repente sanctum martini
 epul indre indor. pretextum toga
 candida. multu igneo stillantibz oculz
 tunc purpureo. atqz ita in mea hitu
 dme corpis forma qua noueram ve
 debat. ut qd eloqui nobis pene
 difficile e. si possit. a spira omz
 possit agnosci. Adridens qz in
 panti. libellum que de vita illa
 scripturam dexta prefererat. Ego
 scilicet eterna eius complexus bene
 dictione pro consuetudine flagita
 bam. ut ppositam qz cupiti suo
 manu tactu blandissimo senectibi
 Cum int benedictionis verba sol
 lema famulare illud au suo cru
 cis nome iteraret. mox mecu
 hilibz intentis. cu exsacari multa
 illius conspectu qz no posse. Subi
 to in in sublimis sublatu erupit
 donet in mensa aeris istius va
 stitate. cum tur rapida nube sub
 uectum acie sequerem. oculoz
 patenti celo patenti celo recepta.
 Videre ultra no potuit. Nec milia
 post san pben clarum distipulu
 illius qui uisus ex cesserat. Video
 candē ⁱⁿ margin via scandere.
 Ego impede sequi cupiens dnu
 altos gressus moloz et cogitator
 enigilo. sompno qz exatata con
 spiratulari cezera visioni. Cum
 ad me puer familiaris ingredit.
 solito tristior multu loquentis
 parit et dolentis. Quid in tam
 tristis loqui gestis. Duo inquit
 mochi atroxius adfuerit. Do
 numi martini obisse micant.
 Conci di fateor. abruisqz lacrimis
 flem uberime. Quicquid di her

ad te stat scribimus. Fluit lacime
 Nec ullum impatiensim dolo
 ris admittit solaciu. Tu vero id
 hoc natiati est paritape ee lo
 hu luto mei. qui erus soane
 amoris. Nem certo ad me stat
 ut pariter luctemur que parit
 amant. quidp sciam vni illu
 no ee lugendum. cu post ^{eruptu}
 triumphatu qz scilicet dem
 reddita est corona inficie. Sz
 cu ego no possum in impare an
 doleam. Premisi quid patronu.
 si solaciu uite patris amisi. Et li
 roem illa dolor admitteret gau
 dere deberem. Est eni ille ut
 vere conforty apud et pphie. et
 ad pace scōz omz dixerim in illo
 mistoz opete nulli sedus ut spero.
 Credo. confido. illo potissimu
 qui scolas suas in sanguine laucit
 interfectus. Atqui dicit oi in
 terfer labe comitat. Na licet ei
 rias ipis non potuerit prare
 martiri. glia tu martiris no
 carebit. Quia noto atqz iustice.
 et potuit ee martir et uoluit.
 Ad si ei ne romans deaans qz
 hilibz in illa que tunc extitit di
 micare congressione haussit. tes
 tor dei celi atqz frontis tresspote
 centenim ascendissit. Ulro se ipu
 bus intulissit. hebreisqz pūis e
 quā dno int flāmaz globos. me
 dia licet hūm dū in fornace am
 tantasset. Ad si esummi suppliciu
 psequitor forte placussit. in q
 pfecto impar pphie seris et lu
 minis desboari inebra timussit
 de si pūis rumpit. Abruptisqz

11 esummi suppliciu
 hic ipis esse

motibus arere felicem furor: inquit
maluisse: phibeo confusus testis
iustitiae sponte cecidit. Sincere
tenui doctoris exemplo gladio de
putatus. ut alius ut sepe punit
vultus ducere f. p. omni car
nifice compulso palma sanguis
octupass. Nam vero adusus omis
prensus atq; supplex quibus plerq;
humana gessit infirmitas. Ita
a confessione dñi non recedat
mobilitate obstatiss. ut letus ultra
bus contumens qz arduatib; qz
ut tormeta rissit. Et quāquā
ista nō tulerit. Implevit tñ ead
sine errore martiriū. Nam quas
ille pro spe eternitatis humanorū
dolorū nō p̄tulit passiones. fame
victus. indigite. seminis. ob
probis. Inimicorū. Infesta comib;
inprokorū. cura p̄ infirmitatib;
solicitata pro p̄dicantib; quo ei
ille dolente nō doluit. quo sc̄m
danzante nō uttus. quo penite
nō tremuit. p̄ illa cotidua illis
adusum humane spiritusq; ne
quie diuisa certanda. Dum in
co. variis temptacionib; appetitus
semp̄ exuperat fortitudo. Inimici
p̄ntia expectandi equanimitas.
sustineri. Vere ineffabile viri
p̄tate. inia. caritate. que coti
die coram in facie vris sc̄lo f̄r̄n̄te
fugiente f̄r̄f̄st̄it. in illo tñ usq;
ad finē ducta in dies p̄seuerant.
Quo octo illius bonū nō sp̄ciale
finitus sum. cum me indignū
et nō merentē vni ce diligebat.
Surgens lacrimae fluit p̄moq; de
pectore tremuit erumpit In q̄

in p̄ hoc hōie similitudo requies. In
cuius curitate solacū. me miser.
me infelicem. p̄to ne aqua si dicitur
vixero nō dolere qz martino sup̄stitis
sum. Erit post hec vita iocunda
erit dies aut hora sine lacrimis
aut tecum fiat dilectissime p̄tero
illius menaone hōie sine fletu. Aut
vniq; loquens apud te. Aliud quā
de illo loqui p̄to. Si qm te m̄ lac
mas fletus qz comoneo. certe m̄c
solatium eē te cupio. qui me solari
ip̄e nō possim. Nō decet vobis
ille nō crede nō decet. Int̄ent de
se simoniatib; adstabit orantib;
Qd qz Nam hodie p̄dare dignatus
est. Videndum se in gl̄ia sua sepe
p̄bebit. et assidua sicut ante pau
lulum fecit. benedictione nos pro
terget. Inde sc̄m̄ ordinē visionis
qua celum sequētib; se p̄terre non
moustrant quo sequēdus eēt e
dicit quo sp̄s n̄r̄ tendenda. q̄
aius dirigendū instruxit. Quid
tū fiet frat̄ qd̄m ip̄e sum conans
conscendere ordinē illum ac pene
trare non poterō. Ita sarcina mo
lesta me p̄gramat. et p̄tati mole
de pressimū neq̄tate in astuti conse
su. Sena mirabile dicit in tartara
Sp̄s tñ sup̄est illa sola illa postea
ma ut quod p̄ nos optime nō p̄f
sum. fultem pro nobis orante
martino meream. Si quid te f̄
dicitur octupō eplā tam loquati
demoret qz t̄entib;. Siml̄ Nam.
p̄tina impleta non recipit. in
tū hec fuit id simonē istum v̄quis
proferendi. ut quā doloris n̄cū
eplā deferretur ead̄ tibi ex quad̄

in confabulatione pareret carta
solitani **Explicit epla ad aureliu
diaconi. Inquit epla senen silpion
ad scriu sua bussula quili martino
de hoc mudo recessit**

ulpiano senen. pussule
parenti venerabili salute
Si parentes vican anno
horet. te plane explanacione fir
tuq; ream ad p'teris culmal in
sto lore traherem. Quid cui no
conquerar. qua ate puor. Inu
ram. Nulla in dnu gratula.
Nulli libelli nulla epla reliffr
Ita firaris omia. Ita vniusa
dumitas. si quid ad amoi famli
arut scripsi si quid forte dnu in
dnu p'xelm ti ocultu ce dictum
omia ad te pno pene q' fuerint
scripta aut dictita p'uenit. In
miz oboratos hco notarios me
os. p quos tibi v'd mepac pu
bheant. Net tu adusum eos possi
moueri si tibi parent qm in me
mru ex tua potissimu libertate
venerunt. Scq; adhuc tuos q'
meos ce memnerit. Tu sola co
rea tu sola culpabilis. que et in
insidiaris. et illos fraude arduis
ut sine delato nullo familiarit sep
ta aut neghgent' emissa inhi
cubrita tibi pemptus atq; d'p'hta
traditum. Na ut de reliquis tacea
votto qud ad modum tam ato ad
te epla illa potuit puenire. qua
miz ad aureliu diaconi scripsera
m. Ego em tholose potius tu
trensus constituta et cum lotte
apria filio inquietante dimissa.

Quia tande familiare illa eplam
ocasionem firata es. Naq; accepi
h'as tuas quib; scribis in eadem
epla qua de obitu d'ni martini
fecerit me aone q' ipu l'ri vni tra
situm expone debuissent. Quasi
vero ego illum eplam aut legedi
ali p'ter q' ipi ad que missa m'et.
ediderim. aut ego tanto sim operi
definam. ut oia que de martino co
gnosca oportet. me potissimu scri
bente notescant. Itaq; si qua de o
bitu s'ri epi audire desideras ab
illo potius qui m'fuerit cognosce
Ego tibi statim meli scribe ne vbi
q; me publice. tu si d'is fide te
ce lectura. p'ncipio tue satisfactia
voluntate. Itaq; p'abo huc que in
sunt c'p'ta partitipem

in
a tina igitur obitum sui
longe ante p'fante dixit
q; s'rib; dissolutione su
corpore imnere. Inca ca extitit
qua ca datensem diocesim visitaret
Na eho misse eath' illuc distor
duntib; pacem cupiens reformare.
h'cet sine diez suoz no ignoraret.
proficisci tu ob istius modi ca no
reusant. bona hanc virtuti suaz
confirmacione existimie si pacem
eath' reditum reliquis. Ita pro
fectus cum suo illo ut semp se fir
quetissimo discipuloz scissimo q;
comitatu. metos in flume conspi
citur p'stri p'edi sequi. et rupa
cem m'glumelm assiduo iragere
captine capturis. Forma inquit
hoc demoni e. Insidiant' moantis.
cupunt nescentes. captos deo

erunt exultantibus non querunt de
uoluntate. Impat deinde potentior
tute illorum. ut cum omni inuatabat
tuncque relinquere. Ardas pe
terent de istas qz reuolucio. So
cra minus auer illas usuo in
perio. quo demones fugare con
sueuerat. Ita tunc facto amo in
vni ille volucres conuolucate &
reliato flume motus siluas qz rea
erunt. no sine admiratione multorum
qui tanta in martino uirtute ui
derent ut eorum auidy imparet
ad liquidum qz in uero illo sibi in
cella ad quam uerat comoratus
pace ut elige restituta cum ia
repedi ad moasteriu cogitaret
vni corpus cepit repente desti
tu. Conuocatisqz discipulis indi
cat se iam resolu. Tu uero me
ror et luctus omni uox una pluri
fuit. Cui nos desens pater
aut cu nos desolatos relinquere.
Inuadet enim gregem tuu lupi ra
paces et quos eos a moribus nris.
pauiso pastero prohibebit. Scimus
quid desiderare te xpm. si salua
sunt tibi tua pnia nec dilata in
muent. nri potius misere quos
deserit. Tunc ille motus hinc flebilis
ut et totus semper in dno mie in se
ribz affluet lacrimas se phibet.
Conisus qz ad dnm. hac tantum
flebilis uox respondit. Dne si ad
hinc pld tuo sum uolens. nec re
cuso laborum fiat uoluntas tua
Nimirum ut spm amore qz potius
dubitant quare quid mallet. quia
nec hoc deserere nec xpo uolebat
dicens separari. Nichil tñ in uero

suo ponens. Aut uoluntati reliquos
totum se dno arbitrio potius committens.
Nunc tibi hinc paucissimo uerbo
dico mde. Scimus quid e dno cor
poris pugnua uoluntate. ead satis e
qz hinc usqz certam. Si si mceder
labore adhuc pro castro tuo fra
re me paxus no uolens. nec satis
centu canfabor etatez munia tua
duotus implebo. sub firmis tuis
quo adire tu missus inhabitabo. Et
spms optata sit sem mello post
labore. e tu animu uolens amoz
et cedere uolens senectuti. si si
perio iam etate bonu e in dno uol
tas tua. has uero quibz timeo
ipe custodiet. Quia mofabiles
nec labore uolens nec morte dno
dum. qui in nulla se potius promoz
nichilum nec mori timeat. nec
uolens uolens. Itaqz cum iam
p aliquot dies in februi teneret.
no tu adu ope cessabat. Quotus
in ordm et uolens. si tuiscentis
artus spiritum suum coquebat. no
bibi illo factu suo in cinere et alio
uolens. Et cum ad discipulis ro
garetur ut saltu sibi uolens struata
sinceret suppon. no decet inquit.
filii xpiami nisi uolens mori.
Ego si aliud uobis exemplum re
lino. ipse potius. Quibus ac ma
nibus nichilum semper intentus in
uolens ab orde spm no relaxabat
Et ad aplos qui tunc ad eum con
fuerunt uolens. ut corpus su
lum lateris uolens reuolens.
Dmte inquit. sicut me fides celi
potius respicere qz firm. et suo
tam itue itura ad dnm spm dno

o qvnm

gatur. Hec loquitur. Diaboli vidit
 ppe assistere Quid hic magis ad
 fcas aucta lustra. Nichil sine
 fimeffe repies. hibræ me fime
 recipit. Cui hac qe uoce flagita
 tum dms opibz spu celo redidit
 Est atqz nobis sunt qm ad fuerat
 iam ex ai corpe glificati homis
 vidisse se gliam. multus luce cla
 rior renitelat Cui mēbra ce
 terra ne tenuis quid macula fig
 caret. In aliis etiam et in illo fa
 tum dicitur no pude uis. septimo
 quodda glia pūi mēbratur Qm
 istum vniū dūgo totum. Qm
 aueribz aedē imo luti. Ita vito
 purior. lacte candidior. Jam m
 quadda future resurrectionis glia
 et natura dmutate carnis ofen
 sus ē. Jam vero m obsequiū sine
 rus credi nō pōt. pta hūm multi
 tudo conuenit. Cota obmā corpe
 cūctas ruit Cūctis ex actis
 atqz vito. mliqz ex vitois et
 jam uribz affuerunt. Qptus
 luctus onū. pta pōpne lamenta
 merencū mōchoz. Qm eo die
 fere adno nullia conuenisse dicunt.
 spā hē martm glia emē exemplo
 in dūi hūitūte fūpē tanta fructi
 ficauerat. dtebat nūmūz anteqe
 pastor extinctis gregez suos. sē
 illis mltitudinis pallidis turbis
 utrima pallita et aut emeritoz
 laboz senes aut iurata xpi msa
 arumēta tirones. Tam vrgenti
 choris fletu abstinentis p pūdere
 Cui letandū pōtūe illi cē sen
 taret quē iam suo dno gremio ad
 foveret Quā sō dīssimulabat

etandis quod dolebat. Si quid fere
 fides prohiberet. et gemitum ex
 torqueret affectus. et cū tam erat
 scā de illius scā glia exultatio quā
 pūa de morte confusio. dēpōscens
 flentibz. gratulare gaudentibus
 quia et pūi ē gaudere martino
 et pūi est flere martini. Dnm
 vniūqz et sibi pōt ut doleat.
 et illi debz ut gaudeat. Hoc scriptur
 bā vni corpe usqz ad locum se
 pulcr hūmē canora celestibz tur
 ba pōsequitur. Competit si pla
 cet secularis illa pūpū. nō dicit
 fimeras s; triumphū. Quid simile
 martm exequis conferetur. Du
 cunt illi pcuribz suis vinctos p
 pōferēta captivos martm corpe
 hūm quā midim ductū illius viderit
 pōsequunt. Illos confusio plausi
 bus pōpuloz honoret msa.
 martino dms plauditur psalmus
 martm hūmē celestibz hono
 ratur. illi post triumphos suos
 in tartara sēna tūndent. Mar
 tm abrahē sūm letus exauz
 martm hūc pūpū et modicus.
 sed celum dms mtrēditur. Ille
 nos ut spero custodiens me hēc
 sārētē respicit. te legentem
Explicit. Incipit capitula
Dialogi Seneci.

In postumianis edisserit
 prosperitatem namque
 romis et christie pegrinacione
 hystoria. qualz in oriente fides xpi
 floreat. que sit scoz quez que
 instituta monachoz. qtu qz fe
 sigus ac virtutibz in suis sine
 xpus opetm. Dobi explorandoz

locor qua a hore longius pro
cessit. et iument senē pbrū in veste
pellaa molā in manu vertentem
et aduini illius ex pmt et hōm
mores reponis illius pclaros q
bus alimōnis ^{humant} et quā
scelerat locis illius sata puenit
Vbi dicit q tunc alexandria in
epōs et mōachos similia certa
mā terebant. ne quis origenis
libros legeret. Vbi hellehem op
dum pērit tunc loa sōis ethiam
veronimū reuelat. et ubi mona
chorū nō dicitur aīde nō comissacio
mō ex pmet. et q die noctū q
aut legerat aliquid semp aut
scriberat. Vbi dicit in egipto multa
cē mōasteria ubi pma virtus
obediencia est. et ubi infantulos
aspidū mīre magnitudinis in
mōasteriū detulit et quā multa
que p pūos suos dicit virtus opa
tur. Vbi vidit duos senes quōz
vni. sol mīp. vidiss. epulante
et alterum mīp. vidiss. stratur
De heremita qui habuit ortū
vberimū et vine quā aquam de
puteo proferebat ubi vidit oīā
sann olezū sine igne feruere.
De heremita cui mīp. ad stabat
cenant. de anachorita qui leue
ciculos illuminant et ab ipā fera
mūnis atqz non contempit
De anachorita quiqz fera eluce
doctus est quas radices sūnie
quas respicere deberet. De
anachorita qui actis corpore sui
tectus nuditate sua dūo mūie
vestiebat. De proluone mōa
chi incipientis que pūmō nō

contingit. De proluone aduene
qui aridam viciam potenti fide
et assidua irrigandē aīque florē
fecit. De quodā scō vno qui ex
virtutibz honor et ex honorē va
meas cepit ob ripere et quali
ab hoc vno liberatio sit. et qsi
ethac regione ordinat. fuit ele
ritus continuo quō elatus sit
sūbia aut vāitate et q or
mūmēta nō mōz sī vestū regm
rat. De heremita qui cellulā
sua post aduēni de serere voluit
qualē conuētus est et ad post
tum pūmū reuocatus. Vbi dicit
q nullus fore in orbem ferat
locus sit ubi nō vita dūi mōitūm
scīpta teneat. Vbi serueris
aut q dūo martmū in media
tūba et comissacione pūoz tam
ta opatus ē. quāta nec heremite
nō anachoree qui ab omī mīp
mōto liberi sūnt. et q mō pūmū.
vbi virtute aduimū omīa sūm
datus fūerit. Vbi postmianā
aut. ego quō aduimū semp et
sapiam egipti mōachos. pūdi
cabo. landūlo. anachoretas. in
rator heremitas. martmū scō
expecta nō illi ego aīdeo mō
nāchoz certe nō epōz quō pūā
campare sequit. Postmianā
seruēo aut. tu pūmō ut desideo
residua martmū opera contēre
quō dēxasse pūfissus es. at
ille vidit arbitror rectus est.
actallo cē pūfendūm et ceta q
gallus respondit hā mīp. sūm
tūto ouerū tū pūlatio a postu
mano obediencia cogor exēplis

Ut nung istud quod impunitis
 no reuiseu **Explicit capitulu**
lacio. Incipit dialoga scriba
 Vm in bnu locum ego
 et gallus n aduenisse
 nung vii m et xpi mar
 tum memoria ex illius oia disti
 pulis erat et xpi sua meuta ca
 usum dntuom postumans meo
 nri ca ab ouente. quo se ante
 semini patam relinques contu
 lerat repressus complexu hominem
 amantissim. ex ostulati qz gemma
 et pedes eme. Cui vno atqz alio
 spacio obstrupe facti sume flectos
 gaudis de ambulanssem iectis
 mtriam oiais. confedimus. Cui
 prior postumans me intrens ^{inquit}
 cum oem in remotis egypti libuit
 ut ad mare usqz procedere. nane
 illuc ouerua affendi. que cum
 meratz natona petens solueru
 parabat. Eadem nocte m in sop
 mo affare visus est. et micta
 me manu trahere ut nane m
 confendero hor tenebras repente
 diluculo cum ab eo loco in quo
 quenera surrexissim sompni
 memm xpi meoi reputas. Cato
 tu desiderio subito correptus si
 ut nihil cunctatus nane conste
 drem. tricesimo die massia
 ad pulvis inde huc deamo per
 uenerim. adeo prospera nuni
 ratione. pie adfuit voluntati
 Tu modo xpi que tota maria
 transuamctum. tantu tre
 trarsurum complectendum
 pfinendum qz te remotis omi
 bus tradero. Ego vero Inqua

ead ai tu in egypto morarens. to
 tus tecum semp ad et cogitacoe
 versabar. me qz de te dies ac noc
 tes cogitantem totum tua caritas
 possidebat. Ne dnu modo me tibi
 estimes puto tuis defutur. Quo
 nun d audire tuo poidens te intueat
 te audiam. tecum loquar. nullo
 remtus in secretum nri. q nobis
 her remotior cellula istat admissio
 Nam huius ma ut arbitror galli
 pulca no moleste ferat. qma hoc
 aduentu tuo ut vides pnde atqz
 ego triumphat gaudis. Recte
 plane inquit postumans in
 secretate nra gallus iste retinobi
 quia et si m parum cogitatus e
 pro eo tu q tibi e carissim no
 pt m no ee carus maxime cum
 ex martim sit disciplina neqz gra
 uator qualibz conferre uobiscu
 ut possitis fabulari. quippe ai
 xpi hoc uenerim. ut me huius sup
 plian mei que aut utraqz manu
 complectetur desiderio eorum
 veribus impenderem. cui uero
 inqua Satis probatus qm
 pnde amor possit qm nri ca
 tot maria. tantuqz. eoz emesa
 a sumo ut ita dicam solis egressu
 usqz in eand octidua uenisti. dote
 que qma et secreti mt nos nec
 occupati sumus. et sinom tuo la
 care debemus. ediffans nob
 velim oem tuu peripnacionis
 yffora. quate in oriente fides
 xpi floreat que sit scy quies.
 Que instituta monachoz qua
 tis qz signis. ac uirtutibus in
 hms sine no opetur Nam certe

quia in hinc remouit. Sicut ista que
vniuus nra nobis vita se fastidio e
libent ex te audient. si uel in here
mo in bere xpianis hie. ad hoc
postumans. Etiam inquit ut de
siderare uideo. Sz queso prius ex
te audiam. My ista omis qlos hic
relinqueru sacerdotes tales sunt
males eos nisi proficasterer
noueram. Cum ego. absite
inqua ista quere que aut una
metum. ut puto nota aut si
ignoras non audire sit melius
illud reticere non possum nisi
solum illos de quibz meror
nichil meliores p noueram.
factos. Sz vni illum nra con
dum amantem in quo respirare
ab istoz infestationibz solebam.
Aspiorem uobis fuisse q debuit
Nec vero qm. p. in illum moleme
ans dicam. qz et amari colui
et tunc eam amari cu pnta
lutu. Inimicus. qre. int. hec ta
ctis cogitationibz renoueret
ad modum doloris te compungit.
pene nos sapientis et religiosi
vri amicia destitutos illum
quoda tam amari nobis tam
amari in nos eo potuisse. De
het. que merore plena sunt. re
hugnam. te pbitis ut dnda
spondere audiam. Ita in
quit fiat postumans. Sz ai
dixiss. pauli omis contumans.
De maliciu cu infederat ad
me pps ad mouit. atqz ita
exorsus est. ante hoc trienniu
quo tempe tibi subici hinc
aliens uale dixi. Vbi narbone

nam solum. Sicut die porta af
face miramur. ideo prospera
dei nutu naufragio fuit libuit
anno adire cartagine. loca visi
tare scdz. Et paxne ad sepulcru
xpian martiris adorare. Qnto
2^e die ad portum recessi pmonedi
qz multum alexandria retente.
reluctante iustis pene in sartes
illati sum. Quod pmonedi nante
camentes. factis nate. meliores
sistem. sub oculis aut fra. con
tuenis erat. In qua scaphus.
exessi omi uacua ab humano
cultu quia cerneremus n
sto studiosius explorari
doz locoz qm longius
processi. tribus fere a
litoro milibz. parui turpanti
inter arenas conspicio. Cui q
tectum sicut salustius aut quasi
carina namo erat contiguum
fere. satis firmis tabulatio con
secratum. Aliquid ibi vis ymbria
vlla timeat. fuisse aut ille
pluma neqz quida auditi est.
Sz q ventoz ea viseri et si
qu al clementor et celo aliquan
tulium spirare flatas ceperat.
manis in ille fere p nullo ma
ri naufragiu sit. in illa ibi ger
mina lata in illa pconemut.
¶ Quippe in stabili loco arenabz
harem ad omem motum ventoz
cedentibz. Veni. Vbi ad uisa qd
a mari pimum tora ventis re
sistunt fra aliquatulu solidior
herbam rata atqz hispidam q
tunt. ea omibz est tabuli satis
utile. Incole lacte vniuut. Qu

II

soleraores sunt. Velut ita dixerim.
 diuiores ordeaces pume utuntur.
 ea sibi sola messis e que celita
 te prouentus p natura solis si
 aeris. Ventoz conis euadere sol.
 Dumpe fertur adie uacti semis cu
 cesimo die maturescere. Consiste
 aut ibi hoies no alia id fiat p
 q omis tributo liberi sunt. Ex he
 ma si quid crendoz hora est de
 seruo illi contigua. qd mit cog
 tum et affatq affrica mt uacet
 per quod olim catho cesarem
 fugiens dixit exatim. Ergo ad
 trugurui illud quod emm con
 sperim ptendi. sinemo sane in
 ueste peltica mollia manu uat
 tam. con salutatib arcepit nos
 benigne. Sertos nos in illud li
 tus exponim. Et ne fatum
 repetere cursum posse inue
 niat. mollia nos retinuit
 Egressos mtram ut est mos
 humani motem natura lotoz
 cultuq hitanoni uoluisse cogno
 scere. quanos ee id paxue que
 rere. An eent aliqui mt illas
 solitudines xpi. Tunc vero ille
 fleus gaudis. ad ctema ma p
 uoluit. Iterum nos ac sermo ex
 osculatos simtat ad ordem. De
 inde pitis infra uerne cum pelli
 bus fiat nos disambere. ad p.
 Prandii sane locu pletissima.
 Inuidni rane ordeacum. Sa
 nime aut nos meoz ipe erat qut
 fasciuli etiam herbe intulit. cui
 nome exadit. que mente simi
 ho exuberans folis saporem
 melles pstatit. huius pdula ad

modum sumitate delectati. atq
 ex saciati sumus. ad hec sub rade
 ergo ad gallum meum. Quid mop
 galle placet ne tibi prandium.
 fastidius herbari et pumo dmi
 dms uisus quoz. Talle sicut
 est delectandissimuz aliquantulum
 erubescens. du fatigationem
 mea arcepit. ferre inquit sulpra
 tuo more qui in illa octatione.
 si qua tibi porrecta fuerint omit
 tis. Qui nos educatio fatigat
 si facis inhumane qui nos gallos
 hoies cogis exemplo anstozim
 inuere. Quaquid ego studio ma
 duandi etiam anstos mundi
 care credim. na istum diuidm
 ordeacem tunc ut solus attinge
 si contentus fit hoc cyrenensit.
 ille cui ut uolitas ut natura e
 spuzare ut postremo. isti quibus
 credo maxima uactatio mediam
 ab fecerat. Nos poul a mari ab
 sumus et quod tibi sepe testatus
 sum p galli sumus. si ppat hec
 pous explicare. In areneusis
 hystozim. Eui uero postmanus
 caneto post hec. andy. abstine
 am pdicare ne gallos mos ar
 dmi pautus offendat exempli.
 statiera aut etiam cona arene
 sus illis ut consequencia. Sextim
 em diebus apud ymi finis re
 ferre comna. d. sup sedendum
 e. ne gallos se effinet fatigari
 Ceterum postero die cum aliq
 ce mcho in psendo confluer
 ce pissent. Cornostim illum hos
 ptau mru ee pbrui ad sima nos
 dissimulacione colauerat. Deide.

o q. wretu

omni ipso ad eorum processum que
fere diebus milibus abant conspectu
no infertu montis exclusa. Erant
aut vultu tanta virtutis no multo
ambrosior qm nri hospitio tuberna
culum in quo nisi incans quos no
poterat consistere. Cum homi
mores quererent. Illud pclarum
adhibuit. nihil eos neqz auere
neqz velle. quid sit firmo aut
firmum nescunt. Anz atqz argu
tina que pma mortales putat.
neqz habent neqz hère cupunt
Nā cum ego pbrō illi x. mimos
aureos obtulissim refurget. Al core
consilio protestatus eorum au
ro no firmi s; ppono defirm tali
quātulum ei defirmioy induls
mus. Quod cum ille benigne acce
piss; renouantib; nos ad mare
nantis discessimus. m.

rospero qz crisu septimo
die Alexandriam petre
num. Vbi feda inter
epos atqz monachos certamina
gererunt. Ex ea occasione ul
tima quia congregati in domi
sepms sacerdotes frequentib; de
creuisse synodis viderunt. ne quis
horum libros legeret aut
haberet. qui tractator scriptura
rum sacraz peritissim; h'bat.
S; epi quos in libris nris in firmo
scripta memorantur que ad ser
tores eius defendere non ausi
ab hereticis pmo pmo firm
dulent in scripta dicebant. Et ideo
p; illa quem reprehensione mi
to notantur. ead reliqua eē
dampnada. Cum legentia fide

facile possit hère distimie ne
falsata sequeantur et tū catho
licae disputata retineret. Non eē
aut un; si in libris neuterque
et recenter scriptis fano hereti
ca fuisse opata que in quibusda
locis no intinuisse maderi eum
tyelicam veritates. Ad usū hec
epi abstinauo remitteteo pro
pate cogelant. Forte eam o
mnia cum prauis et cum ipso
auctore dampnare quia satis sup
qz sufficeret libri quos ecclia re
cepiss;. Respondeam eē pcutus
lectionem que plus eet nocturna
insipientib;. q; profutura sa
pientib;. Nichi aut ex illo libo
quedam circosus indagati ad
modum multa placuerunt. S; no
multa reprehendi in quib; illum p
ua sensisse no dubiū ē. que def
ensores eius falsata contendunt.
Ego miror vni eundemq; hoīem
tam diuisim ase eē potuisse. ut
in ea pte qua probat. nemem p
aplos heat equalē. In ea vero
que iure reprehendit. nemo de
foribus doceatur errasse. Nam
cum ab epis ex ceta i libris illis
multa legeretur que contra ca
tholica fidem scripta constarent.
locus ille ut maximā pabat dindā
in quo editum legebatur. Quia
dus ihūs sicut pro redempione
hōis in carne veniss; circa pro
hōis salute pposse morte pro
hōis stantate quistasset. ita eet
eodem ordine passionis etia diabo
lum redemptus. quia hoc bonitati
illius pietati qz congrueret ut

Multa de superbia - no paucis &
superbiaone differunt. Vere fatelre
pmissis in videt. Vicia multorum
Eterum & familiaritatibus vix
tymu moichoꝝ atq; etum clericoꝝ
qua vera q; forca disputant. Unde
agnibus quos noiare nolo. dicit.
non amari. Na sicut leproso ni
fracta edocatio minie nos nota
tos. Ita illi firmere dicunt. Cum
in illo opusculo scriptum legitur ce
libem spernit. Viroo germanu sijn
querit extraneu. ad her ergo min
um magis tale progredens. Cane
ne et ex aliquo qui her fortassis
agnoscat exaudiat. te q; vna cum
Jeromino incipiat no amare. Na
quia scilicetis es no summo
te desichonia illius admonedo.
Obsequium amicos. nitas odium
parit. tua nobis potius ut cape
ras personam replet. ouen
talis ord. Et no magis ut dicitur
infatuendum apud Jerom. sex me
sibus sui cum magis ad usus malos
pugna ppetui q; certame consti
tuit odia pditoy. Viderunt enim
heretici quia eos impugnavo ad
desunt. Viderunt clerici quia vita
eoy infectat. et tima. Si plane
cum bono omis admirat. et dili
gent. Nam qui cum hereticis ve
arbitrant. insunt. Vere dicit
cum catholici homis stoncia sa
na doctri. Totu semp in dilec
tione totus in hie. no die no
nocte requiescit. aut lectit. al
quid semp aut scribit. Sed in
in fuisse firmi aid. et promissu
do teste ppoctur heremi adire

ut exequi tpio pinctu a tanto
vno discedere voluissent. Hinc ergo
q; traditis atq; commissis omnibus
meis omnia familia que me con
tra voluntates si mei secuta te
nebat implicati. Exoneratus
quodam etiam fuisse pemptus ac
liber recessus alexandria. Visi
tatio ibi facta. ad superiorem
inde theluda id est ad scripti ex
trema contendit. Ibi enim vixisse pa
teat heremi solitudines plimie
ferrebat. here monachoy. v.

Enigm. e si omnia cupia
referre que vidi. tu pau
ca pstrigam ex pluribus
hand longe ab heremo conti
gna mlo multa sibi monasteria
habitant vno in loco plerq; cen
tem quib; sumi suo e. sibi abbe
mymum vncere. nichil arbitro
suo actere. omnia ad nutum illius
pateat. pendere. Et hie si qui
maiozem virtute mente concu
perunt. ut actura solitaria vita
se ad heremi conferant. Non msi
pmitte abbate distedunt. hec
illoꝝ pma virtus est. pere a
heno impio. Tristessis ad he
renni abbatis illius ordinaode
pans ut quilibet abuo dms.
mistratur. Casu p illos duo q; b
illo aduenera. Cuius qui mpy
ad heremi accesserit secesserit
neq; amplius ab hoc monasterio
q; seculis tabernaculis sibi co
stituerat pane abbas p duos.
pueros miserit. Quoy maior
habat etatis anos xv. mor xii
erat. hinc ergo inde redeuntib;

→ pterit

Alpiis mire magnitudine fit obuia.
 cuius cursum octidui nichil p[er]titi ubi
 ante pedes eoz uenit. q[ui] incantata
 carminibz cellula colla de posuit.
 amoris pueri manu apphensa ac
 pullo ymoluta ymoluta ferro
 cepit. Deinde monasterium quasi
 doctor ingressus. in octiduum firmi
 expectantibz amictis. captina le
 fua resoluta pullo. no sine iac
 tancie timore de posuit. Sz cum
 infanciu fidem atqz uirtute celi
 predicarent. Abbas illo alacore
 consilio no infirmitas inolestet.
 uirtus utriusqz compesant multu
 oburgatos. cur ipi quod p[er] eos
 dno opatus fiat p[er]didissent. Q
 p[er]no illud no sine fide. si d[omi]ne fuisse
 uirtutis. Discreuit p[er]one deo
 in humilitate furre et no in signis
 et uirtutibz gl[ori]a. Quia melior
 eet infirmitatis consuetudine uir
 tutum uanitate. h[ic] ubi ille mona
 ch[us] auduit. et periclitatos in
 fantulose serpente octidui. et
 ip[s]o multa uerbera in sup[er] uirtu
 speute meruisse. abbate obse
 rant ne sibi post hec p[er]one ull[us]
 aut aliud aliquis mitteretur.
 Jamqz octauis dies fuit em[er]sa.
 quo se homo xpi intra p[er]iculum
 famis xpi concluserat. a rebit
 membra sermo. sed deficere
 mens celo intenta no poterit.
 Corpus media fatiscebat. fides
 firma durabat. Cum interim
 ad monast[er]iu abbas ille p[er] sp[iritu]m. ut
 discipulu m[er]itaret. qua sollicitu
 dno corpus scere cupis qua uirtu
 sha in fidehs alere tur. Qu

mistari sibi p[er]one ab h[oc]e uoluisse.
 ad requirendum eum ip[s]e p[ro]f[er]i
 asatur. Ille ubi eum s[er]uo de
 uro confexit octidui. Actit q[ui]de
 duat ad cellula. Cum ingressi
 parit ambo et conspicunt palm
 tiam sporta foribz ad ficam de
 posse p[er]endere. ad primu calidi
 p[er]one sentit. tactu uero ac si
 ante p[er]abulu foris eet ereptus.
 Qu dicitur. et ip[s]o t[er]ti p[er]one forma
 no cerunt obfuzefacti ambo mu
 nis celeste cognosant. Cum
 ille hoc abbas aduentu p[er]fatu
 fateretur. Abbas uero illius
 fidei ac uirtuti id p[er]one adstar
 beret. Ita ambo celestem p[er]one
 cum multa exultatione fregit.
 Q[ui] cum s[er]uo ad monasterium p[er]
 regressus fribz retulliss[us] tanta
 omni incendit ardor uide cer
 tatum ad heremum ut sacris soli
 tudines h[ic] p[er]erent. miseris
 se fatentes qui diuinus in congre
 gatione multoz ubi humana
 eet p[er]one conu[er]sacio repediss[us].
 N hoc monast[er]io duos ego
 senes uidi. tam p[er] xl. anos
 ubi de gere ita ut n[on] q[ui]de
 discesserunt ferebant. Quoz p[er]
 funda in memoracio no uidetur
 si quid id de eoz uirtutibz et ab
 artio et p[er]one testimonio et am
 firum audierim sermo celebrari.
 Q[ui] unu eoz sol[us] n[on] q[ui]de uidi. ep[iscopu]
 laute. Alterum n[on] q[ui]de uidi. uir
 tum ad hec et alius me m[er]itans.
 Q[ui] si n[on] ille nolo nome edicere n[on]
 ad eet uelut admodum istud au
 dui exemplum Quod in multoz

sepe p[ro]mo m[un]di ex[em]pli sum[us] be
hement[er] h[er]es[is]. S[ed] tu q[ui]a i[n]m[en]s
s[un]t. Quam audis n[on] igno[re]nt
si istud audiret mag[is]t[er] p[ro]
p[ro]p[ri]o confirmaret. Ex[em]plo p[ro]
clarum e[st] m[er]itu[m] n[on] m[er]ita n[on]
moueri. nec vero m[er]itoriu[m] i[n]st[itu]t[um]
In causis n[on]nullis fuisse s[ed] ubi
duri[us] p[ro]p[ri]a in t[er]ror[is] est
corona. Unde quidam si igno[re]nt
censeo p[ro]p[ri]e laudandum q[ui] cum en
libertate deserit m[er]it[us] m[er]ita
t[er]re est p[ro]p[ri]e q[ui] m[er]it[us] ab[er]re
S[ed] neq[ue] illi h[er]es[is]. a quo m[er]it[us]
abduca[re]. Ego aut[em] nisi istud v[er]u[m]
oculo n[on] m[er]it[us] p[ro]p[ri]am p[ro]
didisti ex[em]plum. t[er]rit[us] h[er]es[is]
ver[us] discessione susp[er]it. S[ed] quia
i[n]uisa non h[ab]et tota ist[or]u[m] comemo
ratio que nos compungit abolen
da e[st]. Te m[er]it[us] p[ro]p[ri]am te
p[ro]p[ri]e audiam[us]. Eadem m[er]it[us]
falle q[ui] p[ro]p[ri]e quatuor tam f[er]re
o[ra] e[st] audire nos video S[ed] me
mentote quia non sine fenore ist[us]
apud nos de p[ro]p[ri]e s[un]t. lib[er]e
p[ro]p[ri]e quod p[ro]p[ri]e d[omi]ni modo p[ro]
lo p[ro]p[ri]e quod p[ro]p[ri]e non m[er]it[us]
Nos vero m[er]it[us] m[er]it[us] h[er]es[is] m[er]it[us]
tibi m[er]it[us] ut sine fenore resti
tuere possim[us]. S[ed] tu quicquid
putante imp[er]ato. d[omi]ni modo ut ce
peras desideris n[on] satisfactas.
Valde eni[m] nos delectat t[er]re o[ra]
Inchil m[er]it[us] p[ro]p[ri]am v[er]a
f[er]re f[er]re. Et quia heremite
v[er]it[us] m[er]it[us] p[ro]p[ri]am m[er]it[us]
e[st]. Res[er]uam ad h[er]es[is] v[er]it[us] p[ro]
ca de p[ro]p[ri]am.

roto ubi prima heremite
gressus sum xii fere annis
m[er]it[us] h[er]es[is] aut vni
ex f[er]re ducit locor p[ro]p[ri]am.
p[ro]p[ri]am ad quendam sen[em] monach[um]
sub radice montis h[er]es[is] ubi q[ui] m
illis locis rarissim[us] e[st] p[ro]p[ri]am erit.
boie vni h[er]es[is]. Cui h[er]es[is] erit tota
labor m[er]it[us] v[er]it[us] m[er]it[us] a
qua p[ro]p[ri]am. Nam fere mille
aut amplius pedum p[ro]p[ri]am
p[ro]p[ri]am fere bat. Ortus ille erit m[er]it[us]
Olerib[us] copios[us]. id quod antea na
tura heremite v[er]it[us] arboria
exista solis arborib[us] m[er]it[us] m[er]it[us]
vni p[ro]p[ri]am ut ex[em]plum radice[m].
de p[ro]p[ri]am fuerunt. Sed hoc f[er]re
illi labor[is] cum p[ro]p[ri]am g[er]it[us] et
p[ro]p[ri]am p[ro]p[ri]am m[er]it[us]. Sic quous
eni[m] h[er]es[is] aquar[um] tantam p[ro]
p[ro]p[ri]am arene d[omi]ni. ut m[er]it[us] in
modum p[ro]p[ri]am d[omi]ni v[er]it[us] atq[ue] f[er]re
ficare illis olera m[er]it[us]. Ex
h[er]es[is] v[er]it[us] vna cum d[omi]ni hoc ille v[er]
uebat. Nobis quoq[ue] ex ea cop[er]ia
cenam scis dedit. Ibi m[er]it[us] q[ui] v[er]
p[ro]p[ri]am forte n[on] creditis illum am
oleubus que nobis m[er]it[us] p[ro]p[ri]am.
sine igne f[er]re. Santa v[er]it[us] s[un]t e[st]
ut quibuslib[us] cop[er]is erit ad g[er]it[us]
p[ro]p[ri]am sufficit. p[ro]p[ri]am cenam
aut[em] iam m[er]it[us] v[er]it[us] m[er]it[us]
nos ad arborem palm[ar]u[m] an[im] m[er]it[us]
p[ro]p[ri]am uti solebat que fere duob[us]
m[er]it[us] ab[er]rat. Nam hoc tantum
in heremite arbore licet raro h[er]es[is]
habent. Tame[n] q[uo]d utri[us]q[ue] sol[is] an
tigitas p[ro]p[ri]am an solis.
natura g[er]it[us] ignora[n]t nisi si
deus p[ro]p[ri]am h[er]es[is] p[ro]p[ri]am a[st]ro.

heremi hec sine sine paraverit
 Ex minore em pte qm nit illa scar
 ta consistit Cum alia du gerunt
 nulla succedunt. istarum arbor qd
 mis alunt. Erro ubi ad ma ad
 qua nos humanitas nra hospitas
 ducebat arbore pnamu leonem
 in offendimus. Quo viso ego et
 ille dix meo intromissu. Scis vno
 ille manentem accessit. Nos hec
 trepidi sequa sumy feda pnhulu
 ceruere qd mixata adeo modesta
 distellit et consistit. Dum ille ar
 qua vno humilioris de cerperet
 roma. Cuiq; plenu palmulis ma
 ni obtulisti. Gaturit bestia.
 atezit qz tam libere qd nulli aial
 dome fratum Et ai comedisset ab
 cessit. Nos hec intuentes et adhuc
 tremetes fante potimus expendere
 qta in illo fidei virtus. et qta in
 nobis eet infirmitas. **viij.**
 huius equie singulari vry
 vidimus panno turgido in
 mo no nisi vni recipi pos
 se hitante. De hoc istud ferelatur
 qd ei luxa solita erat astare ce
 nanti. ne facile unq; bestia felle
 retur. qn illi ad legitima horra re
 fectionis occurreret. et tam dum pte
 foris expectaret. donec ille pane
 qui cenule supfussit offerret. illa
 mani eius lambere solita. atq; ita
 qd impleto officio et pstita conso
 latione discedere. Sz forte accidit
 ut scis ille dum fixu qm ad eum
 aduenerat deducit. abeunte ducit
 ab eet et no nisi sub nocte remearet
 Interim bestia ad consuetudinaru
 illud tene epus occurrat. Quia

cellula ad familiare patromi ab ee
 sentret. ingressa curiosus explo
 rans. ubi no eet hitator. casu
 contraria cum pamb; d. palinicia
 sportella pendebat. ex hinc vni pre
 sumit et leuorat. De supposito scle
 discedit. ingressus heremita vidit
 sportula dissoluta no constante pa
 ni mio. dampni rei familiaris
 intelligit. ac qz hinc pamo ad sup
 fragneta cognoscat Sz no erat
 certa suspicio que furtum psona
 fecisset. Erro annifragnetib; dieb;
 b; consuetudinem bestia no venisset
 numq; audacia facti consua ad eu
 demre dissimulans. au fecisset in
 mura t ether puaclat. heremita se
 alime solacio destituti. p ostremo
 illius ordine reuocata. septimu qd
 diem ut solebat affuit ante cenat.
 si ut facile ceruere uerecundiam
 penitentis. no ausa ppus accede
 dicitis mris pfmido pudore lu
 mimb; qd palam hincbat intelli
 ti quandam venia precabat. Quia
 illius confusione heremita misati
 ubet eam ppus accedere ac ma
 ni blanda cupud triste pnuolat
 De hinc pane duplicato vaim sua
 refiat. Ita indulgentia consecuta.
 officii consuetudine. de pto merore
 repunt. Intuemi queso ppi ead
 mhar pte virtute au sapit omie
 quod psumptum est. au nute e
 que ad seunt. luxa pstat officiu
 Luxa furti timie agnoscat. Luxa
 consua pudore confundit. Luxa
 ta ad e cuput plet. et he sensu
 indultus sibi dume. sicut pudore
 cessit errare. Quia hec virtus

xpc: tui sunt hec xpc miracula -
Et cui que in tuo nomine operantur -
sunt tui sunt. Et in hoc mte
mstrum quod manifestate tua fieri
sentunt homines non verentur. **x.**
Et cum aut hoc credibile
forte videat: maiora me
morabo. fides xpi adest.
me nihil fugere neque incertis au-
toribus multata narrare. Sed que
in y fideles viros compta sunt
explicite habitant plerumque in he-
remo sine ullo tabernaculo quos
anachoritas vocant. Vident her-
barum radiis nullo modo certo loco
consistunt ne ab hominibus frequent.
quas nox coactent sedes habent
ad quendam ritum hoc ritu atque
hoc lege viventem. Uno exiit
monachi licet longa et diuisa regi-
one tamen quia olim ipse in monasterium
conuersione carnis et familiaris
fuit. Auditis enim mirabilibus te-
tendunt quodam multum quesitum
tandem mese uno reppererunt. In
extremo illo deserto. quod est membris
contingit delirantem. quos ille
solitudines tam per annos xii dicebat
habitare. Quia licet omni hominum in-
ret occurrentes tamen acutos non refu-
git sed carissimus per fridum non
negant. Quarto die aliquam tu-
lum progressus cum prosequeretur.
ab imbecille leena in re magnitudine
ad se venire conspiciunt. Et estia-
lis tribus repte non incerta que
petere anachorite redire aduol-
uit. Et cum fletu quodam ac lamen-
tatione paribone indicat penitentis
puriter et rotantis affectum.

Non omnes et perame illi qui se
intelleverunt. et ^{pro}cedente se
quuntur. Nam prius et sub modo restas
sub modo respectans. facile poterat
intellecti id eam velle ut quo illa
ducebat. anachorita sequeretur
Quod multo. ad speluncam bestie per-
uenit. Vbi illa aduoluit iam de-
catulos malefeta intirebat. qui
in cum ^{causis} humilibus ex alio modo
exierit. ceatate perpetua tenebit.
Quos singulos de iure prolatos.
ante anachorite pedes. mat exposuit
Cui demum scire aduoluit quod bestia
postularet. Innocentio quod dei nomine
contrectant manu humilia clausa
catulorum. ad statum ceatate depul-
sa. Apas oculis bestiarum dum nequa-
taliter patitur. Ita fides illi anacho-
rita que desiderantur in sitato.
Cum ad modum fructuosa laboris su-
mercede redierunt. Quia inuestigatio
tante virtutis admissa. fidei scilicet et
etiam xpi que per ipse esset testificanda
vidissent. Quia dictura sum leena
post dies quibus ad auctorem tamen be-
nefici reuoluit. idemque in uisitate
fere pellem pro mure de tulisse
Quia plerumque scire ille quod annos
circumfectus non de dignitate est minus
plestia summe. Cuius alia potius
interpretabitur auctorem. **x.**
rat cum altius anachorite
in illis responsibus nomine illu-
stre. qui in ea parte deserti
que siemo incipit. habitabat. hic cum
puni se ad heremum contulisset. et
herbis herbarum quod radiis quas per
dulcis midum et saporis eximium.
fert harena meturus. ignarus que

minus elidendi. nona plerumque car
 petat nec erit facile in radicem
 sapore discernere. quia omnia eorum
 dulcia si plerumque cunctiore natura
 virum letale cohibebat. Sic ergo
 edentem mo menta torqueret et
 mensis doloribus vitata uniusa-
 quaterent. de frequentis frequentis
 vomitus cruciatibus non ferendis
 nam aie sedem stomacho tam fa-
 sticente dissolueret. Omnia penta
 que cent edenda secundum septem
 seminis diem spiritus deficienter duce-
 bat. Cum ad eum fere an illius
 e nome accessit hinc pino affanti
 fasciculi herbarum que collecti p die
 attingere non audebat obicere. si
 fere que vultura erant ore distu-
 acens. que innocua noverat el-
 tibat. ita vir sanctus eius exemplo
 quid edere quid reficere debuit
 edocuit. et pinculum firmis enasit
 et herbarum venena vitant. Sz lon-
 gum e de omnibus qui heremum in
 colunt adpta nob ub audita me-
 morare. Anni interit et fere
 vi. menses intra solitudines ad-
 statutus exeret. magis virtutis ad-
 mirator aliene q q ne tinn ar-
 dum tam difficile potuerim tempta-
 re propositum. Sepius tñ amiso-
 ne illo qui puterim et bonu habet
 no bñ anthoni. **XV**
 monasteria ad n. que hodie
 ab eius discipulis inco-
 lunt. ad eum eam locum magno
 beffimo pinculo pino heremita
 est de usatu accessit. Rubrum
 mare in di inqum synay montis
 cuius summi cacumē celo pene con-

tectum. nequaquam adiri potest. In
 huius recessus anathorita e alijs
 ferretur. que dum multum que
 situm videre non potui. Quam fere
 tam ante. lra. annos a consuetudine
 humana remotus. nullo usque vestigio
 actu corporis sui tetus. inditate sua
 dno minime uescibat. hinc quosdam
 cum religiosi viri adire voluerunt
 cursu abia petens congressus
 vitabat humanos. Quam tñ e fere
 batur se ante quaquam prebuisse
 Quam ardo potenti fide id contine
 promerunt. Quam nū multa collo-
 quia pamentant. cur hinc tatoro
 visitaret. vidisse p hibeat. cum
 qui ab hominibus frequentaretur non
 posse ab angelis frequentari. Quam
 no immo recepta opinione multorum
 fama multauerat. scin illum ab
 angelis visitari. Ergo aut a sinay
 monte discessus ad inhum flumē
 recessus eius raris frequentibus
 monasteriis consertis utraqz ex
 pte iustam. Plerumque vidi
 in dudum dixeram uno in loco
 habitare centenas. si et lyma et
 teza mha in idem vultus.
 attere constabat. Nec sane ibi
 modum putetur diuānciā in mul-
 tudine monachorum e mitatem.
 quā eorum e cognoscitur qui se ab
 humano ceteris remouent. Pore
 apna ut iam dixeram ibi mta
 et pma est. obediencie. neqz
 aliter adueniens ad monasterium
 abbas suscipitur quā qui tempta-
 tus prius fuit et probatus. Nulli
 unquam recusatur. quodlibet ar-
 dum ac difficile indiguit qz tollerare

abbatis myni

no vobis referam inaudibile
obediencie. ad modum marci
miracula licet suppetunt
plura recolenti si ad excitanda vir-
tutum emulaciones. In quibus
sufficiunt multa non proderit.
Ergo cum quid seculi actibus abdicatis
monasterium matris discipulorum
ingressus cepisset rogare. Abbas
ei cepit multa proponere quibus et
studii discipline labores. sua vero
dura imperia que nullius facile
eligeret implere facienda. Ad
procuranda monasterium ubi factioribus
legibus viveret. exiret. Non
temptaret aggredi quod implere
non possit. Ille vero nichil hinc ter-
roribus proponeri. si matris ita omni
obediencia polliceri. ut si cum ab-
batibus in ignem ire precepit non recusat
intrare. Quia illius professiones
ubi matris accepit. non amittit
prebare profitentem. cum dicitur
propter ardebat. qui multo tempore successit
iniquitatis primo parabat. Et
vandalit abrupto flamma fornax
abno. et intracaminum illius con-
cina. totis halemis reputat
conditum. Hoc utitur aduenit illi
tubet magis intrare. Nec distulit
prece precepto. medias flamas
nichil amittit magis dicitur
Que mox tam audaci fide vult
adid illis tamq. condit hoberis.
pne cessare veniet. superata
natura est. fugit incedit. et
qui putabatur arsum velut
frigidus ipse profusus se ipse mi-
ratus est. Et quod nunc si tui

xpe tyronem ipsum illud attingit.
ut nec abbatem pingeret dura ma-
dasse. Nec distulit penteret i-
perio paruisse. Cum eo quo adue-
nerat die dum temptaretur. ipse
hinc. profectus humectus. merito
felix multo gladius probatus. obe-
dientia glorificatus est passione.
Necdem aut magna. **xiii.**
fieri factum id quod dicitur.
sunt recentem memoria ferre
bitur. Quia itidem aduenit.
abbate recipiendus aduenit.
Cumque prima ei lex obediencie po-
neretur de prece polliceret. ad
omnia vel extrema pacencia. cum
abbas fornax dicitur. Jam pax
ardam man gerebat. Hanc solo
fieri. itaq. illi aduenit id opus impo-
nit tam dum virgule aqua spiritum
misteret donec q. contra omni na-
turam erat hinc aridum in solo
arente uluisteret. Subiectus ad-
uena dicitur lectis imperio. aqua
pne humeris cotidie amichebat.
que a nullo fine p. duo ferme mha
petebatur. Jamq. emensum amha
quo labor non cessabat opant
Et de fructu opus spes et non poterat
Tunc obediencie virtus in labore
durabat. Sequens quous annis.
Tunc labore iam ad facti fructu eludit
Tercio dicitur succedunt temporum
labente ariditate. cum neq. nocte
neq. in dura carnis ille cessaret
opator. virga florum. Et quoque
ex illa virgula arbutuscula que h.
die usq. intra atrium monasterii
est. ramus in dicitur. q. testa
monium manes. istum obediencia

XIV

meruit. Et quoniam fides possit
 audiri. Sed me dies ante deficiet.
 quam diuisa miracula que in descriptis
 virtutibus sunt compta edisseret
 non vobis adhuc pre
 clara memorabo. quorum
 vni correpti erit aduersus
 inflationem misere naturam et
 culpam. Alterum aduersus flammam
 tiam non mediocre decernitur.
 Quidam ergo sancti fugando in
 corporibus obsessis demum in credibili
 predictis potestate mandata perfungunt
 dies firma faciebant. Non solum ei
 pueri neque ideo tantum sed alieno
 mundum aliam sui fimbriae aut ex his
 suis missis corpora obsessa cura
 bat. Hic ergo nunquam in modum fide
 quetabatur quibus ex toto ad omnem
 orbe uenientibus defecti comites.
 atque diuisis iudicio potestati. pre
 foribus illis sepe accuerunt. Epi
 vero sanctissimi sacerdotali more deo
 pta contigit se ab eo atque benedi
 a humiliter postulantes. Satisfactos
 se de deo misere illustratos. quos
 magis illis. utemque contulerat
 non numerito crederent. Aut fere
 latur omni potu. in ppeni abstinerere
 ac cibo. Tibi subici. manere loqui.
 ne ex illis hoc audiat. ubi tantum
 caritas sustentari. interea sed vno
 ut ex virtute honor. Ita ex honore
 virtus tepit orripere. Sed mihi
 ille. nisi ppeni potuit in se sentire
 grassari. Dum multumque discutere
 conatus est. Sed repellit ppenitus ul
 tanta conscientia uantitas. ppenere
 rante uirtute. ppenit. Abiis nome
 eius demone faciebant. Excludit

ase conuenonem ppenos non ualebat
 uirtus intermi latens sepebat in
 ppetore. et cum uirtu ex alioz car
 foribus demones fugabant. serpenti
 occultis cogitationibus uanitate
 purgare non poterat. Totis ite
 ppetibus comisus ad dominum fertur orasse
 ut pmissa in se mensibus quoz
 diaboli potestate simul ppenis fieret
 quos ppen curauerat. Quid uirtus
 morer. ille ppetens ille qui sige
 atque uirtutibus toto oriente uirta
 tus ille ad auid hunc ppeni ante
 confluxerunt. ad auid fores sume
 istius seculi se prostrauerat. po
 testates correptus a demone est
 tentus in uirtute omnia illa que
 mercurium solent ferre ppenus.
 Quid demum mense purgatus e.
 non tantum demone sed quod illi
 erat uirtus atque obtaue uirtu
 tate. Sed in ista reprehant. uirta
 infelicitas. uirta ceterut infelicitas.
 Quid cum uirtu est. que si uirtu
 humiliter humilis saluatur aut
 fatuus atque adulantibus uirtu fema
 una laborant. non continuo elatus
 sit superbia. Non solum inflatione
 sit uirtute. ut eam se non heat
 conscientia scitatis tu qua uirtu.
 fultoz aduagone aut fortassis
 erorot scis e dicitur. scissima
 se putabit. Nam uero si ex numeris
 crebra mittant. de se martiri
 cenaa ad adserit hauerit. au
 dormiet atque resoluti natura conse
 rant. Quod si uirtu demon dico et
 aliqua uirtutis signa sustenderet.
 angelum se putaret. Ceterum ai
 neque exere neque uirtute conspiciat

fit Si quis clausus fuit effectus. dila-
tat continuo fimbrias suas grandis
salutationibus inflatur ostensionibus.
vix eam ubiq; distendit et qui ante
pedibus aut asello ne consuevit.
spumet equo super. Inuenit. Par-
ua pns at ubi cellula contentus
habitare. ougit colsa laquearia. co-
strunt multa anclama. scilicet ostia-
ria. pmsit amara. vestit respunt
grossiore. indimictum molle deside-
rat. atq; her caris viduis atq;
familiaribus mandat tributa usq; ubi
Ma ut brum rientes. her ut
fluentem terat lacrima. Veru
her desatenda mordacius vto vno
Jerommo relinquam. ad ppoliti
heritani. Tu vero manit galli
mens nescio quid sero. relinquere
disputandi. Ita vrent vniusa.
mroz infatuta complexus es. ut
pauca her tua uba se equanimi
actepunt. et patient expenderunt.
multum eis arbor pro futura ut
no inditeant libris post her heri
cohereri. Et tu illa pms euolue
que ceperas. Et illud quod ad
vltus falsam iusticia dicitur te ee
promiserat. prode commecti. Na
nt vere tibi fatear. nullo pms
malo. ut gallias laboramus. Ita
faciam postmanni inquit nec te
ducing tenelo suspensum. v. d.
dololescens quid ex asia
Edmes opib; genere clar.
hatus vroz et filii puz
mili. q; in egypto tribum eet
et frequentib; adasim blentos eye
diaomib; quoda heremum otit. ssi
sed et caa caa tabnacula. cum

plura vidit. abed nro solhane
ubum salutaris arcepit. Nec morat
vntile mltum ai vno. illo honore co
tempus heremum constant mressu
breui tempe moni gene virtutib;
pfectus emicant. Potens hominis
humilitate conspiciens. fide firmo.
facile se antiquis monachis studio
virtutis equauerat. Cum interm
subit cum cogitatio merta p dia-
bolum q; retus eet ut rediret ad
palam filius vinci ad domi to-
tam om vroz saluar. quod vti
q; eet acceptans dno q; si solum se
seculo eripere contentus. salute suat
non sine inquietate mresseret.
Istus modi ergo fle iustiae colore
suzatus. Post quadremu fere
cellula sua sua atq; ppositum sui
heremita deseruit. Et ubi ad pro-
ximu monasteriu qd a multis h
bus habitatur accessit. cum distes-
sione atq; consilii querentib; od-
ficetur. Remittetibus cunctis et
pripne loci illius ablato. male
ad fixa sua no potuit quom. ssa
infensa se obstinatione pcepit.
cum dolore om digressus a fclz
vix conspicit abscesserat. Imple-
tus a demone orientae qz spumas
ore pro uolues suis dentib; se ipz
lacerat. Deinde ad idem mona-
sterium firmi hmis reuertitur.
Cu cohereri in eo mmdue spa
no valeret. nititate cogente.
ferreus nexib; alligatur. pedes
cum manib; vinct. No dmerita
pena fugituro ut que no cohibue-
tar. q; fides. cathene cohiberet.
Post vrenti demu ozo scop ab m

imido spū liberatū . ad heremū vnde
 discesserunt mox regressus et ipse accep
 tus et alio post futurū exemplo no
 quē aut flē iusticie umbra decipiat
 aut merita melioritas dūtili leuitate
 compellat . semel cepta deserere . her
 vos de virtutibz dñi quas in fine suis
 in imitanda opatus ē . nō timēda .
 fore sufficiat . S; quia fatiffeca vni
 amū . ymo etiam verborū suū for
 tasse q̄ dēbui . tu modo ad me aut
 loquelut . dēbitū fēme exsolue ut
 te de Martino tuo ut es solitus plura
 referente . Jam vdem in hoc descēdēs
 meis estuātibus audiam . Quid
 mā tibi de Martino meo libez ille
 nō sufficiat . quē ipse tu nocte / me
 de illius vita atq; virtutibz edidisse
 quosco id quidem **xxvi**

postumamus inquit . neq;
 vniq; a dextera mea liber
 me discedit . Nam si actuosus apud
 librum q̄ qui sub neſte latebat en
 ipm . hic inquit firo ac mara comes
 hic in pēgnatione tota . fuit scāus
 et consolator . S; referam tibi pla
 ne quo liber iste penetravit . et q̄
 nullus v̄ fere in oīte fāz locū
 sic vbi nō matia tam felias hysar
 p̄militata teneat . S; dūcē em̄ romā
 ubi v̄ studiosissimū tuū paulmū
 vixerit . Quidē cū tota certatim
 vite exultantes libzarios vidi . q̄
 nihil ab hīs quēstiosius hēretur .
 siquidē nihil ille p̄piano nihil ca
 ruis venderet . hic namq; ratione
 mee cursus longe ante progressū .
 Cū ad affricam venissē . tam
 p̄ totā cartaginē legitur . solus
 enim syrenesis ille p̄bi nō hēbat

S; melargiete descriptū . Nam
 quid ergo de alexandria loquar
 vbi quē omibz magis q̄ tibi notus
 est . hic egyptum / intrā / theben
 dā atota mēphetica regna trā
 sunt . Vniq; ergo inheremo a quodā
 sene lecti vni . Cui cum me famuli
 arem tuū eē didissē et ab illo et
 a multis scribz . Nec m̄ dūcta legā
 est . ut si vniq; tūc illas te inco
 hūm contigissē . state sup̄plere
 compellerē que in loco tuo libro
 de virtutibz bti vni professus
 es p̄isse . Acte ergo quia nō illa
 ate andrē desidero quē scripta
 sufficiat . illa que tūcū p̄i legē
 cū ut credo fastidū p̄tissi . mltis
 id vni meū ate postentibz exph
 centur . Equidā postumane dīna
 am te iam dudū de scōz v̄rtuti
 bus intentus andrē . tacite ad
 martini meū cogitacōibz rec
 vham . hōnto p̄p̄raens omnia
 illa que singli dūsa fecisset . p̄
 vni istū finale completa . Nam
 ai excelsa retuleris quod in dūssē
 hōrat . p̄tice scōz nihil ate p̄m
 tus audm . in quo martins dēt
 inferior . **xxvii**

ego sicut nullius unquam
 cum illius viri mitis
 profiteor conferenda eē
 virtutes . Ita et illud auditi
 deo in qua illum cū heremitis ubi
 eam anachoritis condicione
 confiteor . Illi em̄ ab omi impedi
 mēto liberi . celo tantū atq; an
 tēlis testibz plane ad mirabilia
 docentur opari . Iste in medio celi
 et conuisione p̄lōz m̄ clicos .

dissentanea. nūc epōs sequentes: cū
fere cotidiana fundatis. hinc atqz
inde pmeretur. In expugnabili
tū adūsus omnia metute fundatus
fecit. Et tanta opatus ē q̄ta ne
illi quidam quos ante andunū
ē mheremo nūc fuisse fecerunt. At
si illi paria fecissent. quōs nūc
tota cēt iūstis. ut nō istum cē
p̄iore nūc nudaret. Puta cū
istum fuisse milite qm̄ pugnavit
inimico loco. et tū mator enasit
illos aut eque com̄one militibz
Et qm̄ ex equo loco aut etiā de
supiore certaverit. Quid ergo
et si om̄i una victoria ē. Non
p̄t cē p̄r oīa. Tame cū pelara
retulens a nemine retulisti
mortū suscitati. Quid uno utiqz
te nōtē est confiteri martirio
nūc conferendū. Nam si admi
randū ē q̄ illi corpū flama
nō attigit. In quoz sep̄is nūc
ut m̄cendū. Si reuoluas quōs
manachoritis feritas bestiaz vir
ta sul sustulit. hic famularit
et rabie bestiarum et serpenum
venena com̄estunt. q̄ si illi con
feras qm̄ imādis spiritibz obsessos
ibi imp̄ro. Aut etiā fimbriaz
virtute curabat. Ne m̄har q̄d
p̄te inferiorē fuisse martirū.
nūc dōm̄eta sunt. Si etiā
ad illum recias qm̄ fetis suis.
p̄ro ueste contactus putatur ab
m̄tho insitari. cū isto m̄tho co
tidie loquebant. Tam nō adūsus
vinitatem atqz tactū. Ita
Inimici spiritū c̄essit. ut illa
viciā foronē nemo contemp̄it.

Cum quid' innum die spiritibz
afflatus absens plerūqz curavit.
nec solum countibus aut affectis si
ip̄is et iam regibz imparet. Mi
nimum id quid in illis virtutibz
sz aetas ueli non solum uantati
sz causis etiam atqz octasombus
uauitatis. neminem foronē re
pugnasse. p̄rma quid sz nō p̄e
fēda ditto sum. qz et ille lau
dandus ē. qm̄ sūma p̄ditus p̄tate
tam religiosam ad reuerēdā b̄i
viri aūderit uoluntate. Memini
vnicenonū p̄fectū virū cyp̄rum
et quo nullus sit m̄ gallias om̄i
virtuti genē p̄tator. dū tuom̄
p̄fere a martino sep̄is p̄p̄sti
se ut ei cōmū in silo mod̄stero
daret. In quo quid' exemplū b̄i
ambrosii ep̄i p̄ferbat. Quē co
tempe consules et p̄fectos sub ide
p̄stere ferebat. Sz virum ala
dis natem. nequa ex hoc uini
tas atqz inflaco obriperet uoluisse
Cū dū iniquit postumand' Ita
metū q̄ nō eadem tecū sentiam
sem̄qz sem̄erim. **xviii.**
cto uero quō adūsus semp
et saquam c̄rupti mona
cho p̄dicato. laudato
anachoritas. mirator heremitas
martirū semp cyp̄id. Non illi
ergo quicquid dū dō m̄chory certe
non ep̄oz quō p̄d compare. hoc
c̄ruptus fatetur hoc s̄rū. hoc
ethyop̄. com̄p̄t hoc indus. Tam
dūit h̄ p̄tus. et p̄a nouit. Nec
ignorat armenia. t̄fforus ex
clusa cognouit. Et postremo si
quō aut fortunatus insulas. aut

o crum

et aciale frequit occidit. quo in
 serior e a regio ista ma que tu bi
 rum ai m proximo huerit nosse.
 voluerit. Nec tu hinc emi miscelo
 populares. solum illum elici solum nesti
 iur sacerdotes. Nec immato nosse
 illum inuidi voluerunt. qd si qd vir
 tutes illius nosset. sua uita co
 tuomisset. A terreo dixisse quod nup
 andum infelicem dixisse nesto que
 te in illo libro tuo plura mentita.
 no e homie uox ista s; diaboli. Nec
 martino in hac pte detrahitur.
 si fidei emendatam derogat. Nam
 cum dno ipse testatus sit istius mo
 di opera que martino impleuit
 ab omibz fidelibz ee faciendam que
 martini no credidit ista fecisse.
 no credit xpm ista dixisse s; in fe
 bres degeneres sopno lenti que
 ipi facere no pnt. facta ab illo
 erubescunt. et mahunt illius.
 negare uirtutes q. sua iertam
 amfiteri. **xix.**

Erum nobis ad alia pro
 peratibz ois istoz memo
 ria relinquat. tu uocis
 ut iam dudum desideriu residua
 martini opera contexere. de ego
 magna arbitror rectius istud a
 gallo ee postendum. quippe qui
 plura nouit neq; cui ignotare po
 tuit martini facta discipulus. Et
 qui no dimitte istam uicem no solum
 martino s; etia nobis debeat. ut
 qui ego iam librum editi. Actu
 hactenus orientaliu ista memo
 rasti. istam de nui notu simone
 hystoria gallo enoluit. Quia ut
 dixi et uolui debet loquendi uicem

et martino suo certe pdaat ut
 no exanata illius facta edemoret
 ego plane inquit **xx.**
 gallo licet ^{intra} tanto
 honori tu relatio summo
 a postumano obedire coror ex
 pho. ut minus istud qd in pntis
 no recusem. S; dum coopto me
 hoem gallo ut aquitanos uba
 factu. Vereor ne offendar uis
 rimum in banas aures sumo rufiaor.
 Audietq; me tu ut quidomai hoies
 uelut cum furo ut scro aut cotur
 no loquere. Na si ni tribuitis mar
 tin me ee discipulu istud etiam
 concedite ut in hccat exemplo illi
 manes sumoni falleris et illoz
 ouerimeta contempnere. Tu no
 postumano inquit lib celtice aut
 si manus gallice loquere. du mudo
 iam martini loquaris. Ego aut
 profitor quia etiam si uirtus
 des no defutura tibi uba quibus
 martini faciendo ore loqueris. sic
 zacharie in iohis noie lingua re
 soluta e. Cetero cum sis scolasti
 cus hoc ipm quasi scolasticus ar
 tificose facis. ut excuses impia.
 quia exsupas eloquencia. S; neq;
 monachi tam astutu neq; gallo
 de ret ee tam qd callidum. Veru
 actore dore ppono et qd te ma
 net explicita. Nihil eni dudum
 alias res agentes edsumumq. tpo
 etia solum otidm donibra pphor
 monet. no multa de mana nocte
 supce. Deinde cum paululu ois
 contemsemus. gallo ita cepit.
 Concedum ni in pms ee arbitror
 ne ea de martini uirtutibz repetā.

que mli suo suspicatus iste memo-
ravit. Unde vna illius interm
militado testis ptereo neqz ea ad
tutua que hancus erit ac monachy
Nec vero audita ab aliis pcuris
q. que vni ipse diciturus sum.

**Explicit liber secundus. Incipit or-
atione dialogi senen**

¶ Vbi intra amplexu sibi tuta la-
tenter eduxit et pampen vestit.

¶ Vbi cum altare benedict et lobus
regius d. capite illius visus d. em-
care. n.

¶ Vbi quoniam transmissa cogitu-
dine ut mortis pcurio liberavit et
pnez illius a spiritus mortu ham
examine tactu suo sanavit. m.

¶ Vbi cum milites vni cu redi-
venctos ceaderunt quibz supplicia
tibz venia clemet indulgit. m.

¶ Vbi dicit no illi in exatu mrtutu
quam se huisse p. pnc huerit. et q
antea duos mortuos vite restituerit.
In exatu vero vni et quali suscita-
tue sit exponit. v.

¶ Vbi ei valentianus uate impator
adsurgere no est dignatus ipam
scella certiam regis opunt cu
pda munera multa obtulit. s. ille
ameta reiecit. vi.

¶ Vbi maximo impator et quie
sua remotis omnibz mltis ei pre-
buerunt quini et rone dat qua
ipi id acquererit ne hoc se tued.
exempla qui libeter fere miseret.
et senens dicit se pro admonede
odia mltis multoz. m.

¶ Vbi de firmanne magno sacuerat
in tute facte sunt. m.

¶ Vbi elenata omnia manu pcuride

firmituda consistere iussit. xv.

¶ Vbi finone impio cumz alliga-
tio laque effuso liberavit. x.

¶ Vbi deo uerescenti tpe tonsa com-
paracione facit et de hanc mptellca
veste repto et de pcurio a lobus
de pcurio ut apcurio. xi.

¶ Vbi miles quid sit angulu in ec-
clesia monachum professus abiecit
et cetera que sequit. xii.

¶ Vbi magne pcurio que fortissim
mucula pcurio nec ipnis contemp-
aone laxavit et cetera. xiii.

¶ Vbi cum sancti hoc e. pcurio. pcurio
tus. artnes. thecla. et maria sepe
visitauerunt. xiiii.

¶ Vbi angelus tpe quid pcurio
Nemanso fuisse in synodo mltis. xv.
no pcurio regitur tpe. rehet
solus bto me vno in x.

¶ Vbi pcurio post dies octidm
ad eccliam sequentium. Interim
semmudo hybernis mltis pcurio
orturur. orans sibi vestimetum.

¶ Vbi tunc ille accessit archidia-
cono. missit argentu sine dilacione
uestiri. Deinde secretariu mltis.

¶ Vbi solus ut erit illi consuetudo
resideret. hanc om sibi erit in
ecclia solitudinem pcurio actio

¶ Vbi libertate pcurio. cum quidam
in alio secretario pcurio sederent.
ut salutacionibz vacantes ut an-
diendis negociis occupati a pcurio

¶ Vbi vero usqz in cam hora qua solidma
pcurio aqz consuetudo deposceret.
sola solitudo cohibebat. istud non
pcurio q. in secretario sedens. mltis.

¶ Vbi cathedra usus e. Nam in ecclia
nemo unqz illum sedere conspexit.

sicut quidam in p[ro]p[ter] testor[um] deum no[n]
 sine meo pudore / in diu[er]s[is] solum solo
 quasi regio tribunali celsa sedere
 residentem. Sedebat aut[em] martina
 in cellula rustica ut e[st] multis ser
 miloz. quas nos rustia q[ui]a tri
 peat[ur]. Vos scolastica aut certe tu
 qui de greca uenistis pedas m[er]itu
 patis. Ego hoc fecerat b[e]n[e]d[ic]tu[m] p[ro]p[ter]
 per me captat[ur] - cum ei archiepa
 conu[er]s[us] dare tuncam distulisset. Erupit
 dissimulat[ur] se alic[ui]s querere. a lo[qu]e
 deplorans. Nec mora s[er]u[us] p[ro]p[ter]
 no[n] uidente. intra anfractu sibi
 tu[us] ca[us]a latens eduxit. p[ro]p[ter] q[ui]
 contextu discedere uult. Deinde
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] archidiacon[us] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 admonet p[ro] consuetudine expe
 rare in eccl[esi]a p[ro]p[ter] illi ad agenda
 solennia debere procedere. Cum ille
 ridens ut. p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] de se aut
 dicebat oportere uisum. sed eccl[esi]a
 non posse procedere. nisi uisum
 p[ro]p[ter] adiret. Diaconus uero
 nichil intellegens. quia extra
 seans indutum amphibato ueste
 indum uisum no[n] uidebat. Post
 mo[do] p[ro]p[ter] no[n] amperere. aut cau
 satum. A h[ic]i nupit uestis que p[ro]
 p[ro]p[ter]ata est. deferret. p[ro]p[ter] no[n] de
 erit uestiend[us]. Ar tatus dem[um] elico
 necesse compulsi. Tunc felle co
 moto / e proximo tabernis luger
 r[um] uestem breui[us] atq[ue] hispid[us]
 de[us] compata argenteis nupit. atq[ue]
 ante martini pedes uisus exponit.
 En nupit uestem / si p[ro]p[ter] hic no[n] e[st]
 ille nil motus. uisus tunc p[ro]p[ter]
 stare p[ro]p[ter] for[um]. Secreta utiq[ue] p[ro]
 curans / diu[er]s[is] sibi uestem indue[re]

p[ro]p[ter] totis uisib[us] elaboras ut pos
 sit occultum e[st] quod fecerat. Si q[ui]
 in se[is] uisus latent ista. querentib[us]
 uelint. nolint amata p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]. n.
 Vm hac uisum oblaturus
 sacrificiu[m] deo. ueste procedit.
 Quo quida[m] die mira dicit[ur]
 sum. Cum iam altari sic e[st] / solenne
 benedict[ur] / et solum uisus de capite
 illius uisum euocare. ita ut in
 solum contedens. lou
 etus colli carnea[m] flama[m] producat
 Hoc licet celeberrim[us] factum diem
 magna p[ro]p[ter] multitudine uiderunt.
 Una tu[m] de uisum et uisus de p[ro]
 latus t[er]re tu[m] uisus de monacho
 Ceteri aut[em] non uiderunt / no[n] p[ro]p[ter]
 e[st] uisum. n. uisus
 et idem fere t[er]re cum e
 uanchine am[er]iculus me[us]
 Vm hac seculi negotio[rum] occu
 patus tu[m] ad modu[m] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 missima c[er]titudine extremo mortis
 p[ro]p[ter] cepit. uisum Martinum
 euocant. No[n] c[er]titudine ille p[ro]p[ter].
 p[ro]p[ter] tu[m] q[ui] mediu[m] die sp[irit]u[m] uis
 abas euoluet uirtute[m] adueniens
 sensu[m] c[er]p[er]at. Recepta q[ui] conti
 nuo sanitate de mentib[us] nobis ob
 uiam ipse processit. Altera die re
 dire. c[er]p[er]at magna p[ro]p[ter] deti
 p[ro]p[ter]. Cum iterum uisum ofamula
 letali uisum sp[irit]u[m] p[ro]p[ter]. quo iam
 exanim[us] timone[m] ipse euachine suis
 humeris illatum ante pedes s[er]u[us] uis
 illi nup[er] possibile confisus. exposuit
 Tunc se mali sp[irit]u[m] p[ro]p[ter] am[er]
 uisum diffuderat. Ceteris oib[us]
 uisum inflata cutem. et ad uisum
 uisum. t[er]re uisum Martinus p[ro]

recta manu uniusa p[er] m[em]bra p[er]
trotans. dicitur p[er] ip[s]u[m] milium
sani quo bestia viris infiderat
fuit. Tunc vero mira dicitur
fuit. Unde dicitur ex o[mn]i parte
renocatum ad martini dicitur cu[m]
arrisse. Deinde p[er] illum m[em]bris
foram exiguam sed minus strasse
cum sanche ut solz ex iberis or
p[er]it aut omni p[er]fora manu p[er]
sio. longa linea copiosi lactis effu
ere. P[er] h[oc] surrexit in columnis h[oc]
obf[er]p[er]fati tante rei miraculo id
quod ip[s]a corp[or]e n[on] t[er]ra fitebimur
n[on] ee sub celo qui martini possit
imitari. *iii.*

Insequenti idem t[em]p[or]e
iter cu[m] eode[m] d[omi]no d[omi]no

seu visitaret arcehim. Nobis ne
suo qua[m] n[on]itate remon[er]atib[us]. Ali
quantulu[m] ille processerat. Iterum
p[er]terem publici plena p[er]ta im
litantib[us] n[on]is fiscalis veda veme
bat. Si ubi martini in veste h[er]p[er]
da m[em]bro et pendulo p[er]tho aram
tecti contigua de latere iumenta
viderunt. p[er]tululu[m] in p[er]tam altera
p[er]n[e]facta eferunt. Dem[um] fimbria
imphatis p[er]tentos. intentos q[ui]
nt sepe vidistis misera illa aiaha
a contolant. ordines misferunt.
Dum hoc expeditur. moram fecere
p[er]tantib[us]. Qua p[er]moti iumenta
inlitantes p[er]p[er]tatis in stram saltib[us]
se dederunt. Deinde martini fla
gris ac fistib[us] m[em]bere ceperunt.
Cum quide[m] ille nutus et m[em]redibili
p[er]tencia p[er]tus terga cedentib[us]
maior[em] infimam misferat. como
ueret. aratro ex hoc fidentes q[ui]

ille si n[on] senacens iberi pillata
contempneret. Nos illos conse
cuti eode[m] orienti atq[ue] uniusa cor
poris p[er]te lamati. cum ex alius
intra p[er]cubiss[et]. h[ic] m[em]m[us] sta
tinq[ue] cum asello suo imp[er]sum[us]
ac loci adis illius exspectantes.
raptim alius p[er]peram[us]. Intra
illi d[omi]ni ad redam sua furore
faciato atq[ue] quo ne ceperit uniusa
p[er]p[er]it. Que cu[m] omnia solofra
de si enca r[er]p[er]isset. tallentibus
aluis uocem martini. flagris h[ic]
atq[ue] m[em]de resonantib[us] nichil p[er]m[er]
monerunt. Consiu[er]unt. Deinde
om[ne] p[er]it in iberis. consiunt gal
licas mulaz p[er]na martini flagris.
tota raptim filia de p[er]mo. trabi
bus uniusa condit. si nichil p[er]
m[em]bro sene manu arcehim. uno atq[ue]
eode[m] in loco stabunt fra simulaaa
Quid arcerent infelices homines
n[on]saberunt. nec iam ultra diffini
lare poterunt. qui qua[m] lib[er]o
p[er]torib[us] agnoscerent d[omi]no n[on]e
se teneri. Tandem ergo in se r[er]p[er]
si ceperunt quere. quis ille eet
que in eodem loco ante p[er]tululu[m]
cecidissent. Cu[m] p[er]stantes cogno
scunt exstantib[us] martini ase
f tam audelit uerberat[ur]. Tunc
vero app[er]ere omib[us] causa aia
festa v[er]o igno[er]are iam poterat
q[ui] ob illius v[er]o iumenta teneat.
T[er]tium om[ne] raptim nos p[er]sib[us]
consequit. consilio facti de m[em]ta
p[er]dore confusi. flentes et pulue
quo se n[on] fedauerat. caput atq[ue]
ora confusi. ante martini se p[er]na
p[er]uolunt. v[er]na p[er]nante. et ut eos.

audire fueret postulante ostiense
 ut sela conscientia dedisse penam
 satisq; intellexisse qd eodem ipso
 omnes absorbere tra potuissit. nec
 ipse prorsus amissis sensibus immobile
 saxoz naturā regescere debuisset.
 sic ad fixa loca quibz steterant in
 meta uidissent. Erare se atq; ob
 scurare ut indulgeret/telexi. vo
 mam et corpus praret abeundi
 Senserat qm acturaret ur
 beatus illos teneri. nobisq; id ante
 iam dixerat. Quia tū elementer
 indulset. eodem q; abire pmisit.
 aulibus restituit.

1
 illud aut. additi sepe sul
 qua martini tibi dicere
 soliti. neq; sibi in epatu
 cam uirtuti gram superesse. quia
 primo se hūisse memissit. Quod si
 uerū ē ymo qua uerum ē. comce
 possimus qta fuerunt illa que mo
 nachino impatus est/et que teste
 nullo solus excoit. cum tanta
 illum meriti signa fecisse sub oc
 culis omi uiderimus. multa quō
 illius pmo gesta imotuere mudo
 q; potuerit celari. si animalia
 ce dicunt. Quis di uictoria uitat
 occultant neq; in homi notia pul
 sue puenire. quippe qui humana
 flām supergressus uirtutis sue con
 scientia smidi qham calcans celo
 teste fineretur. Qd uerū ex celis
 que compta nobis sunt. nec late
 potuerunt possimus estimare. Si
 quid ante epatum duos mortuos
 uite restituit qd hūc tunc ple
 minus ē loquunt. in epatu uero qd
 pmisissit te miror. Vni tantū hō

Postularit Cui rei ego testis sum
 si hi nichil de minis ydoneo teste du
 bitatus. Id qm aut uobis quali
 gestum sit explicabo. Fuerat cā
 nestio qua carnotum opidum re
 tebramus. Intea pmo uicium quēda
 hūmanū multitudie frequētissimi
 ptimū. obuia nobis inuans tur
 ba processit que erat tota gentiliū
 Nam nemo nullo uico nouerat.
 xpiani. Deum ad fāmā tanti uiri
 conuoc. omē late patentes confu
 enali multatudo conuocerat. Sicut
 hic martino expand' et amī citate
 sibi spū totus inficemur. nec
 mortale sonans uibum di gentilibz
 pdicabat. sepmq; inq; emescens.
 in tanta dūm saluatore turba.
 nesceret. Intea sic nos mox eddit.
 arcumderat multatudo. q; uher
 quēda quō filio paulo ante de
 fecerat. corpus ex alme bfo uro
 ptensie manibz cepit offerre di
 cend. Sams quā amicus di co
 restitue in filii mei q; uicis
 in ē. Int se ceta multatudo et ma
 tris uobz ad clamabat. Eunt mar
 tino uident pro expectantū sa
 lute ut postea nobis ipe dicebat
 conseqm se posse uirtutes. Deficti
 corpus pmo manibz accepit. Et
 cum expectantibz amctis exima
 flexiss. ubi confirmata ordine
 surrexit. Vnificatiū pūliū mal
 restituit. Et uero multatudo ois
 in celum clamore sublato xpm dūm
 fixerū. Postremū cuncti caluatum
 ad qmā bti dūm ruerē ceperunt.
 fidelit postulante ut eos faceret.
 xpianos. Nec ciuitatūq; i medio.

ut erat campus cunctos inposita vna
sua manu cunctos fecit. Cum quid
ad nos conatus diceret non irabile in
campus cunctos fieri. ubi solent
martires consecari. Insuper inquit
postquam in valle mactati. non utique
me qui martirium pro me adser-
tor. et qui heri omnia de illo vixi.
et sum semper et credidi. sed here-
mitas omnino anachoritas vixisti.
Veni enim illo tempore sicut martirio hic
vixi. vixi enim non sit mortuus
impeccavit. Meritoque hunc iste
suspiciens apostolicus comparat et pro-
pheta quod omnia illis esse consimilem
fidei martiris ac virtutis opera te-
stantur. Si prope quosdam nihil
martyrii fecerunt. andree possimus
veritate tamen talis quod eadem de
martino suspexit. hinc enim evolvit
nam etiam minima illius et coti-
diana animi festinat agnoscere.
quia minima illius aliorum maxime
manera esse nulli dubium est. Ita fa-
ciam talis inquit. Verum id quod
dicturum sum non pro non videri. Quia
enim gesta res est quam me ille vixi
mitterem. si factum celebre est
fatum firmum qui interfuerunt.
hinc enim vulgatum.

Quoniam fore tempore quo
vixi episcopus dicitur est.
fuit et natus adire co-
mutatum. Vixit enim in ma-
ioribus rebus procebat. Et cum mar-
tini ea protere cognovisset et
proferre volebat. Insuper enim
palladium foribus arcebat. Et enim
ad animi illius dicitur ac superbi
vixi accesserat a ruina. que

totum illi a sed vixi ne ei debitum te-
ueredam proferret auferret. Itaque mar-
tino ubi semel atque iterum superbum
palladium adire temptavit. resistit
ad nota proferre alio obvoluntur
anere conspexitur. alio potius
abstinet. ordinem diebus quod noctibus
perpetuat. Septimo vero die assistit
ei angelus. iubet ei ad paladium
resecurum. retrahit foribus quibus
clausis fronte referendus. Insuper
ratoris spiritum superbum monebat.
Insuper istius modi proferre angelus
confirmatus est alioquod et fir-
tus angelus. paladium proferre/palladium
hinc nullus obstitit. Postquam
mo usque ad regem venisse pro-
hibente proferre. Qui enim venisset
enim videret. infidens au-
fuisse admissus. nequaquam ad superbum
est dignatus. Insuper donec regem
bellum regem exiret. ipse quod ad
regem ea parte tempore corporis qua
sedebat afflaret incendium. Ita
solum suo superbum excutit. et mar-
tino humilis assurgit. multaque
complexus que spernere ante de-
creverat. virtute sensisse divina
emendatione fatelatur. Nec ex-
petante martini proferre proferre omnia
proferre quod rogaret. Conloquio
illius atque dominus frequentem ad-
sunt. Postquam abeunti multa
munera obtulit que in britis
ut semper promptatus sine custos
cuncta reerat. Et quia paladium
semel ingressum. licet divisum in
palacio proferre proferre connecta ne
quaquam enim proferre mittere videt.
circa martini admiratione re-

hinc fidelis exemplum. **Vir**

Iamq[ue] impator rem pu
 blicam gubernabat. Vir
 omni vita merito p[ro]dita
 dno. si ei ut diadema no[n] legitime
 tumultu ante militu[m] impo[n]ti
 re pudare ut armis am[er]z ab
 stinere licuisset. S[ed] magni hu
 mani nec sine p[ro]dulo cenni nec
 sine armis potuit tenere. hic mar
 tini sepmo enotatu[m] receptum q[ui]
 intra palatium venerabiliter hono
 rabat. Totus illi cum eo sine de
 p[re]t[er]itis & futuris. & fidelis gla
 de estitate scdm. Cui[us] interim
 diebus ac noctib[us] de ore mar
 tini regina pendebat. Cui[us] t[ame]n
 illo no[n] inferior exemplo pedes
 sc[ilicet] fletu[m] iratib[us] sine tergebat.
 Martini[us] que[m] nulla m[ul]ier femina
 eduxit. istius assiduitate mo
 doque fuitate no[n] poterat enadere
 Non illa ore regin[is] no[n] m[ul]ierem
 dicuntat. no[n] diadema. no[n] p[ro]p[ri]e
 p[ro]p[ri]a cogitabat. diuelli amar
 tum pedib[us] solo facta no[n] potat
 Postremo a viro suo postit. dem
 martini[us] utriq[ue] compellit. ut
 ei cu[m] remotis omib[us] m[ul]ieris pre
 beret sola summi. Nec potuit
 viz l[ib]is obstinacis reluctanti
 Comp[er]it. castus regine manib[us]
 appatus cellulam na[m] constavit.
 mensam ad mouet. aqua manib[us]
 submisit. Cibum que[m] na[m] co
 rexit appone. h[ic] illo sedente
 enim scdm famulatu[m] discipli
 na[m] solo fixa consistit immobili.
 p[ro] omnia m[ul]ieris modestia et
 humilitate exhibens fumentis.

o euagelio

mstant na[m] libituro. et ip[s]i porre
 ut. fuita cennilla fangueta pa
 mo assumpti m[ul]tas q[ui] collegit
 satis fidelit. Mas reliquias m[ul]ta
 m[ul]t[is] ep[iscop]is ante p[ro]p[ri]e. S[ed] ta
 m[ul]t[is] tante pietatis affectu.
 illi m[ul]to comp[er]anda. que venit
 a frib[us] h[ic] m[ul]t[is]e solomonem
 signu[m] simpli[ter] sequam. hystoria
 si fides regin[is] est conferenda.
 p[ro] m[ul]t[is] licet sepata m[ul]t[is]em ma
 iestate dixisse. illa ex p[ro]p[ri]e in
 ore sapientis. ista non tantum
 audisse contempta. s[ed] et meruit
 fuisse sapienti ad h[ic] postumana
 tam dudum inquit q[ui]m audies
 te loquentem. Vehement[er] admiror
 regine fidem. S[ed] illud ubi e[st] q[ui]
 nulla unq[ue] femina ferrebat[ur] p[ro]
 p[ro]p[ri]e astitisse martino. Ecce
 ista regina non solum abstulit s[ed]
 etiam m[ul]t[is]em. Et uereor ne
 isto m[ul]t[is]em seducunt. ex
 qui libent[er] femine m[ul]t[is]em. Cum
 t[ame]n quid tu magis no[n] uides.
 ad solent docere etiam t[ame]n locu[m]
 temp[or]is p[ro]p[ri]a. p[ro]p[ri]e cu[m] tibi ante
 oculos. captum in palatio impa
 toris p[ro]p[ri]e am[er]z. regine
 fide[m] ex cogi. t[ame]n notitate consti
 ti ut clausos carcere liberaret.
 ex h[ic] d[omi]nos restitueret. h[ic] q[ui]
 putas constare ep[iscop]o debuisse ut
 pro h[ic] omib[us] no[n] aliquatulum de
 rigore p[ro]p[ri]e relaxaret. Decepti
 qui ordine h[ic] exempli male
 v[er]os se aliquos arbitraris. m[ul]t[is]
 vero felices erunt. si ad disciplina
 exempli istius viri no[n] recedunt
 videant cu[m] quia martino semel

6 nec causa est

tantum in vita iam septuagenario
 no vidua. libera. no magis lasti
 mens. si sit viro vivens. vno viro
 parit supplicante rectina finit
 et miserrant. hec edenti no omni
 epulante distubunt. ^{uena} eptia
 pure conuul. si defretat obsequiu
 Diste utitur disciplina ^{Sumat} t
 matridia matrona no impet. et
 finat no recumbat. Sic martha
 illa miserrant dno. Nec ta e ad
 facta quomo vno data e miserrant
 que ubi in ipse audiebat. Sz mar
 tino ista rectina utrimqz comple
 et miserrant ut martha et an
 dunt ut maria. Si qms hoc
 ti voluit exemplo. Per omnia te
 neat exemplum. Tale causa sit
 Talisqz psona. et tale obsequium
 tale quomiu et in omi vita semel
 tantum. Delare inquit psonam
 ante nos istos ut martinu no
 extolant. exemplum tua consti
 tut ord. si profiteor tibi. q her
 sudes amibz audient. Tam si mar
 tinu sequerem. Vias. nidy. cas
 doctore dicerem. et vniusa seue
 opprobrio et obprobrio carerem
 verum sicut tu soles dicere cu
 edicitatis archueis illi sum
 ita nos. In hac pte magis ut mar
 tinu exemplo ut tuis disputacionibz
 corrigendi facemur. Verumptu hoc
 nobis tam dudum attentibz ad
 tutam et obstinate suspici taos.
 Ego ne inquit no sciam ut taos
 si olim de istis facere disposim. Na
 quia quanda vidua vacam in
 tidula sumptuosaz. obmrtam e
 lasciuus merentur itidemqz in

finem adolecenti audia in curio
 inde ceptus adherentes. Cuius
 nam ^{prentis} fente audissem. A hoc ca
 am talia acceperit interpretem
 tanta michi omi femaz. outoz
 qz mochoz odia emittam. Et
 adissim me utiqz lectiones vicia
 bella susciperet. Unde queso ta
 ceatis. ne etiam hoc quod vos lo
 quim ad meam referat. Inuidia
 Cota nobis istoz mentio relinqt.
 ad martinu poms reitum. Tu
 galle ut aggresso eo. cepti opz
 explicita. Tu ille. Tam quid nobis
 inquit tanta narra ut facta
 cere fadis vris meus fimo d
 buent. Sz quia voluntati vris no
 obsecundare in non licet. Itum
 admo dies supet loquaz nam cer
 te dnu strame istud ad mletos
 mds patur aspicio. Subuenit i
 memoria eia de strame in quo
 martinu fuerat. fitam ee mta
 tem. res ista gesta e. **Imo**
 laudionis vicus est
 in consilio bituricum.
 atqz turonoz ecclia ibide
 e celebris relictione scoz nec mi
 nus glosa sacraz mrtum mul
 tudie. Preteriens ergo martinu
 in secretario ecclie hinc mansione
 Post diebus illis cuncte in seare
 tami illud mrtum. Irnerunt
 Adlambnt singula loca. Vbiqz
 sedebat in pte sederat aut stete
 rat. Stramepi eia magno querece
 rat parcut. Vna eaz post dies
 paucos ptem strame qua sibi pro
 benedictione collegerat. in erpu
 ming que spiritus erudis agitabat

^{corruo}
 Desinit suspendit Nec motu dato
 acies cuncto demone psona pur
 gata est 18.

Et idem fere tempore mar
 tino abrenens reitanti
 fit obnam uacta qua demò agi
 turat que relicto grege suo in ho
 mnes ferebat. etiam multos noxie
 retulans cofoderat. Veni ubi nobis
 cepit ee contagia. hñ qui ea omni
 sequelant. p dicere magna voce
 ceperunt ut conuenerim. Si post
 q ad nos torrens frubunda habz
 pmo accessit. martino elenata
 obuia manu pcedit consistere ubz
 que mox ad illum illius stare cepit
 inobis. Cui mtea mdt martino
 dofo illius demone sup se dentem.
 que maxime discede inquit fineste
 de pcedit et innoxii anal agitare
 desite. Parum neq spms et recessit.
 nec diffuit sensus in bucula se in
 telligerat liberata. ante pedes.
 sa recepta quiete proferunt. Dm
 intente martino eiectione sui pnt
 seq agminu ceteraz one placidior
 dimstant. prillud fuit tempore quo
 nit medius flamas positus non
 sensit incendi qd in no arbitror
 ee referendu. qma hoc plenis
 iste suspicis. haec in ho suo stitu
 in epla tu postea qua duse bunn
 tur pban modo episcopo pum fecit
 et ceperunt. Qua tu postmane.
 aut arde legitu. aut si incognita
 tibi est cum libuerit in propu
 ex illo armario hñ nos ab illo
 omnia referim.

uada aut tempe di dio
 ceses orator uenatu

actima incurrua. Canez lepore
 sequelant. Jamuz multo spacio uita
 bestiola. ai vnduz campus late ra
 tentabz nullu eet offugiu. morte
 immetes. iamuz capiendu corbue
 flexibz differerat. Cui pculum
 ut btis qua mente misatus. i
 ppat cambz ut desisterent sequi
 et sueta sueret abire fugietem
 Cui continuo ad pmi finoms
 impu constitit. arde vincto
 mo pmo ad fixos herere in sine
 restitit. Ita lepisculus p se ca
 torubz alligatis inohumis euasit
 Ope pau aut est. etiam fami
 liana illius uba spmatali sale co
 dita memorare.

o uem ^{quis} uis totam forte
 conspexerat. Cui magis hor
 inquit manditi nam cum
 plent duas hnt ticas vna car
 laxpta e non hnt. Ita cito et hoc
 facere debetis. Ita ai subulann
 aligentem ac pene nudum inzelli
 ca veste uidist. en inquit adam
 euctus de paradiso in ueste pelli
 ca sues pafat. Si nos illo vetere
 deposito qm ad hunc in isto manet
 nonu adam poms potius inuadunus
 Sones ex pte pita de pauerant.
 pora etiam nonnulla suffuderunt
 furo cetera que manebat inesa
 omisio floribz quasi pita uernabat
 Spon inquit qd pilla eduogn
 que pectore de pafat. et si non
 pemptus gram amiserit herbaz
 nulla tu floris retinet dignita
 tem. Illa uero qua pora pectora
 imida foderunt fornicationis y
 martinez federa p tendit. Ceterz

illa porco que nullā sensit imm
ritam glūm uirginitatis ostendit.
herbis fecunda lueria / femina
fictus exuberat et ultra omnem
spem distincta floribz quasi ex
imis incantibz ornata radumit
seata species et deo digna. meli
cui uirginitati ē comparandū. Ita
et illi qui cōmota fornicatione cō
parat. Vehementē errant. Et illi
qui cōmota uirginitati equanda
estimant. miseri penitus et stulti
sunt. Verum hec asperitibus
tenenda distinctio ē ut commotui
ptineat ad ueniā. uirginitas sicut
eat ad glūm. fornicatio deputet
ad penam. nisi satisfactioe pur
tetur. **xxii**

Ille quidam singulū
in cethā monachūm pro
fessus abiecerat. Cellulā sibi e
rimo in remoto q̄ heremita uir
tutē exerebat. Intra astans dūm
cū. variis cogitacionibz brutū
pectus agitabat. ut cōmota suam
martinū in monasterio puellarū
ē p̄ceperat uoluntate imitata
secum p̄one uellet habitare. Adit
ergo martinū fortis heremita.
et quid hēret. si confitet. Ille
vero behemē abiecit. femina
uero uisus iam monacho nō
marito incongrua rōne miseri
Postremo cū miles instaret affir
mans nihil hoc p̄dito ē. nosa
tū. Et solo quicquid uti uelle so
lacio. p̄ uero ne uisū sem suo
renoulet nō ē metuedum se
ē. milite xpi. Illam quozq̄ meridi
cūstē muliere sacrameta. Inuasse

præter. epus suis sexum sui fidei
mito deficientes præter. militare.
Cui martinū ubi uobis ip̄i dicitur
sim. Sic ut inquit si uisus in bello
fuit si in acie constitit. Et ille
uidens. frequenter inquit in acie fuit
et bello frequenter in fuit. Ad hec
martinū. Sic ut ergo. nō quid i
illa acie que armata in dho p̄bat.
ant. In aduersus hostilem cetera
tum collocauo quomodo p̄de dis
tincto cūse p̄gnatibus. illa fidem
stare aut p̄gnare uidit. Cūq̄
denu miles cūfusus euluit. epus
agens erori suo se nō fuisse p̄r
missum. Nec aspera more p̄de
verborū. p̄ uera et uolūbi scordi
p̄sonā militis cōp̄acione corrup
tum. martinū aut cōmota ad nos
sic enim fixus futuri turba uilla
uerat. In uerū inquit uirū cast
non adeat. daco militi se p̄ra cō
sistat. p̄ uerū femina in suo degen
taberulo sit remota. Cōmota
lulam cū reddit ex cetera. si uirū
cohortibus turba femina misceat.
miles in acie. miles p̄gnat in
campo. mulier se intra uirū m
mūta contineat. hē et illa.
glūm suam si pudiciam uirū.
absente suauerit. Cūq̄ hec p̄
uirtus et cōmota uirtus ē nō
uideri. **xxiii**

Unde uero si suspici me
nisse. te ardo. quo affec
tu nobis q̄ et tu corā ad eē. In
uirtutem p̄dicaret. que ita se pe
nitentis. ab omni uirū oculis re
momisset ut ne ip̄m quid ad se
martinū. cum ea ille officii cō.

visitare vellet admisit. Nam cum
 p[ro]p[ter] accessum illius p[ro]fiteri magno
 sciam ante complures annos pu
 dica cohibebat audita fide illius
 atq[ue] virtute venetit. ut tunc in
 illustri miti puella religioso offi
 cio ep[iscop]o honoraret. Nos consigne
 tos transmitti illam puellam vir
 gine[m] putabamus. Si quid hoc in
 testimonium virtutis sine c[on]stitu
 ram. ad qua[m] tanti hominis sacerdos
 no[n]e. Deo p[ro]p[ter]i[us] rectore venisset
 verum illa fortissim[us] vincula p[ro]p[ter]
 ti. ne martini quida[m] contemplantia
 laxant. Ita vir b[ea]t[us] accepta p[ro]
 p[ro]p[ter]a feminam excusatione laudat
 bile ab illius forib[us] que videnda
 se salutandum q[ui] no[n] dederat leto
 abcessit. Virginitatem q[ui]asam
 que nec a martino quida[m] p[ro]p[ter]a
 est se videri. O martini b[ea]t[us]
 s[er]uam repulsum non ad contumel
 iam sua[m] dixit. s[ed] martificans
 omni exultatione virtutem. p[ro]p[ter]
 titum in h[is] d[omi]ni taxat rectio
 nib[us] exultat exemplum s[er]uato
 cu[m] hanc longe ab illa distula
 nos mane nox imminet coegisset.
 Remi b[ea]t[us] v[er]o eadem illa m[er]ito
 transiit. fecitq[ue] martino. quod
 antea non fecerat. Nulli eni[m]
 ille v[er]o. remi illius manus
 accepit. nihil ex h[is] que virgo
 venerabilis miserat resistant.
 Dicens benedictione[m] illius a sacer
 dote minime respicienda que eet
 multis sacerdotib[us] p[ro]ferenda.
 Audiant queso virgines istud ex
 emplu[m] ut fores suas si casu[m] ma
 obstare voluerint. eam ab omni

claudant. et ne ad se improbus sit
 liter accessus. non veremur excludi
 etiam sacerdotes. Totus hoc mu
 dus exaudiat. videri se amantissim[us]
 q[ui] no[n] p[ro]p[ter]a d[omi]ni no[n] v[er]o illa queq[ue]
 a se repulit sacerdotem s[ed] in eius
 v[er]o conspectu puella no[n] venit
 que[m] videre salus videri non fuit. Et
 aut hoc alius p[ro]p[ter] martini sa
 cerdos no[n] ad sua[m] p[ro]p[ter]a retulisset
 quid ad istum sciam virginitate[m] m[er]ito
 p[ro]p[ter]a q[ui] trans mente conceperat
 hereticam inclussit et anatho
 matizandi ee[m] dixerunt. Qui
 vero ibi beate vie illius virtutes
 p[ro]p[ter]tullisset. que crebris occursum
 v[er]oq[ue] se prebent obuias sacerdoti
 que adu[m]p[er]a s[er]uata disponit.
 que vna parit actum b[ea]t[us]. Et
 quo me dixit d[omi]ni. p[ro]p[ter]a iste h
 terior s[er]uato reprimend[us] e[st] ne m
 aliquoq[ue] forsitan occurrat offu
 sam. Et cu[m] infidelib[us] obuias
 rone illa no[n] p[ro]p[ter]erunt. fidelib[us]
 aut satiffacet exempli. Verum
 ecto ita virtute[m] h[uius] virginitatis
 p[ro]p[ter]a ut tam illis que ad mar
 tini videndum ex longinquo re
 gionib[us] sepe venerunt. arbuter de
 rogandum. Si quid hoc b[ea]t[us] v[er]
 rum frequenter affectu eam magis
 frequenter paruit. **XXX.**

Erum ad quod dicitur
 sum postumiane hoc tibi
 me aut intuebat. teste recte p[ro]
 h[uius]. Quod ergo die et iste
 subraue pro forib[us] illius exu
 bantes. Nam q[ui] aliquot horas
 cum silencio sedebamus impetu
 horrore et tremore. Ac si ante

angelus tabernaculum mandatus
excubias ducerem. Cum quide
clauso celule sue hostio nos ibi
esse nesciret. Intim colloquentium
numquam audimus et pax horrore
quoddam circumfundit. Hac obfu
rentes no ignorare potimus. Ne
scio quid fuisse divi. Post duas
fere horas ad nos martini ecce
ditur. At tu ai ipse sulphore sic
apud eum nemo familiaris lo
quebat. cepit orare ut pax tibi
inclinaret quid scid fuisse divi
horrore quod fatelium nos am
lo sensisse. ut cum quibus fuisse
in celia conlocutus. Tenuc cu
nos licet a vix intellectum synoa
natura somi pro foribus auduisse
Tu ille du multas airtatus. si
nihil erat. et ei sulphore no ex
torqueret munito. Incredibiliora
forte dicitur sum. si xpo teste no
mentior. nisi quia est tam sa
crilegus ut martini estmet sui
se mentari. Dicam inquit voluo
si nos nulli queso dicatis. deus.
tecla et muria. necu fuerit. Re
fererat aut nobis vultu atqz ha
bitu singulari. Nec vero mo tm
die. si frequet se ab eis confessi
e misitari. Petrum etiam et
paulum aplos inderi ase sepius
no negant. Jam vero demones
prout ab eum quisqz venisset
suis nomibz increpabat. Meri
tu maxime padebat. mfectu
d. Jone britu atqz electem ee dicebat.
L. det pleriqz etiam in eodem.
monasterio constitutus mcredi
bilis mdebat. ne dum ego.

considera quis qui her audient ce
dituras. Num si inestimabilez
mita atqz virtutes martini
cessi. neqz apud nos tanta gra
preditus heretur. Quamquam mme
misi si in opibz martini infir
tas humana dubitavit cum mul
tos hodie usqz mdeamus. nec cum
telis quid credidisse. **XV**

ditus aut sepe angelos
visos familiarit et sensu
mno et experti sumus

XV. Rem miram dicitur sum. si tam
dignu apud hemansu expro sy
nodus habebatur. ad qua quida
ire noluerat. si quod testu eet
sore cupiebat. Casu cu eo iste
sulphore namerat si protul ut
semp a totis m remota namis pte
residebat. ibi ei angelus quod
testu eet in synodo mciadunt.
Non postea tunc habita consili
solate requirere. satis compta
hntz huius xpi diem fuisse co
mentus. ut ea ibi ab epie fuisse
decreta. que martino angelus
nuciant. et cum maxime galli
nec dum exphatis que statuerat
refere loqueret. pner familiaris
mcessus est. mcians refrigeriu
pbm stare pro foribus. Subitane
cepim utrum galli adhuc eet
melius audire. in exoptatissimo
nobis viro qui offm causa ad nos
venebat occurrere. Tu gallus
etiam si no eb aduetu scissim sa
cerdote relinquenda nobis hec
cet ord. nox ipa ceptat. huc
usqz protracit finire smonem
Demum qua de martini virtutibz

Arabibus 3

nequiam exphari omnia potuerit
hec nos hodie audisse sufficit.

Erris reliqua dicemus. Ita parit
accepta qdali spensione surrexim9

**Exphat liber tertius de vita sci
martini epi.** Incipit dialogus scdi

Vbi multitudo hominum miserata oc
currit andree qdallm sci martini
uirtutibus loquiturū . 2 .

Vbi puella dene ab utero muta
curant . n .

Vbi oleum sub eius benedictione ce
rit . et ampulla cum oleo quod be
nedixerat sup confitutum marino
re paupietus cecidit et intertra e
fuerunt . m .

b **V**bi orante eo amand lecto suo f
latus excutitur et uniusa ultro
concedit . vi . 9

a **V**bi unius noie sumoato cam
hesit latratu9 in gutture . 6 . 2

Vbi quocies venturo ad cellu9 re
dem extra cellule sue hinc extulsi9
demomoz exentus indicabant . m .

Vbi ordm9 sine pugnā astrandi
no liberant . viii .

Vbi amicum demomo expulso
nutriorem fecit . et sanant . x .

Vbi deli ordm9 profant . x .

Vbi columpnā inese molho mee
pugnabilem tu ydolum sup stabat
ordm9 solut inphuem . xi .

Vbi mulierem pro flume sanguis
laborantem . xii .

Vbi speno missu illud in ultore
rappam trāsineant . xiii .

Vbi pstatorebz nichil capientibz
missu illud captura pronenit . xiiii .

Vbi uisa e manno illud sacra
cui offerentis vestita nobilissime

etenne . 26 .

Vbi cum antelno manuit et con
solatus est proythacane pto co
munione onse nb ad ora necessitate
no spiritu misauerat . et q postea
ab omibz epoz conentibz se remouit . 27 .

Vbi in certaminu puzq hinc celu
le sue ad tingeret curant . xiiii .

Vbi certipans nec diuu xpianus i
uocato noie eius de naufractio
maris liberatus e . xv .

Vbi licenti domi ab ami pualo
ora comu liberant et unuerza
illud rapere noluit . xvi .

Vbi fornacule sue factum sensu
imuriam . xvii .

Vbi aut de martino aut expectare
non debet ut ulla sit finis refereti
aut stullo valeat sumone concludi .

Ista interim de illo uno portabis
orienti . et diuu recurris diuisa
loca portos nisulis ul' ciuitates
ptens . martini nome et qdām
predica populo . xxi .

Vbi sperat solitate mpm . et
que misitari sepultura pmpom

Explicunt capla Incipit liber

uicestit oralle . sinced

est . Nam ut uides et qd

tunung misat . et hec

plaz qui besterno auditu9 amittit

expectat ut que de martino no9 in

hodiezmi diu explicanda distu

leras . debito9 spensione euoluas .

no ignoras quid ista omi quecuqz

memoranda sibi si dulcis et qdāta

corrigione etiam notare legenti .

si quid natura ita comparū sit . ut

mehore quis conscientia se posse

eddyndat . que multoz bestundis

Arabibus III

no eē incerta cognoscat. Nam et
hic a prima adoleſcentia martini
ſequitur. Nam quid omnia ſilient
cognita requiſcit. Fatebor enim tibi
talle martini in ſepius auditas
eē virtutes quippe qui de eo con-
tū multa mandaverim. ſi per-
geſtorū admiratione ſemp in noua
ſunt que de illo licet audita ſepius
reſoluitur. Primum additum nob
reſcriptum audire eō miſeris
gratulamur. quo prompſus ac
poſſumamus iſte qui hec orienti
inferre ſolent. q̄ ſub teſtibus
conſignata abſte acceptura eſt
nitata. Et me loquente gallo. hā
ad narpadum p̄to. Inſeruit t̄ta
monachorū. Enaritur p̄bi / ap/
ſebuſtiani. deſcola et poſt paulū
hū moſedi p̄bi n̄r eutherius.
Cū calypſione diacono et amatore
ſubdiacono. poſtremo aurelius
p̄bi dulciſſimo meo longiori via
venens. anhelus occurrit. Qd
vos inq̄ tam ſubito et tam miſe-
rate tam ex diuſis regionibz. tā
maue occurratis. Nos inquit
heſterno cognouimus galum iſtū
p̄ totum diem martini narraſſe
virtutes. et reliqua in hodieſſi
diem. quia nox oppreſſerat diſtu-
liſſe. p̄p̄ca matrammeſ frequēs
auditorū facere. tantū materia
loquitorū. Inſea micat. multos
ſeculariū ſtare pro foribz. ne
inſedi audentes. ſi ut ad mitte-
rentur orantes. Cū ap̄ nequaq̄
inquit iſtos nobis admiſſeri o-
nenti quia ad audiendum curio-
ſitate p̄p̄us q̄ religione venerit

Confuſus ego illoꝝ vice quos nō
admiſſedo eē cenſebat. Egre tū
obtinui ut eueheri ex paterno
et celſim admittere conſularem
Ceſi ſunt repulſi. Cū galū me
dia in ſede exponimur. Quam
dū nobis ſua de re curia ſilētiū
teſiſſet. tandem ita exorſus eſt
Cōnemſtus inquit ad me audire
dum et ſi et diſerti. ſi reliquo
ſad p̄p̄us q̄. doctas amos ut ar-
bitor. atulſit. auditurū me ſi
de teſtes nō oratoris copia in-
loquitur. Que aut heſterno dicta
ſunt non reſoluit. illi qui non
audierunt ex ſcriptis reſcriptoſcit
Noua poſſumans expectat mica-
turus orienti. ne ſe in compaone
martini p̄ferat occidenti. Ac p̄mi-
teſtat aīnū q̄ reſcriptis in aure
ſuſcepit explicari. n
Eō in carnolena creſta
ē ciuitate. p̄bi filiū duo
denū ab utero multā
puellā martini. cepit offerre ut
linguā heratam meitis ſuis ab-
ſolueret. Ille cedens ep̄o. qui tūc
forte litus illius ambiebat. valēti-
mo atq̄ victorio in p̄p̄e eſt ſe etate
mollū. Si illis q̄ ſanctorū. nihil
impoſſibile fatebit. At illi p̄p̄o
p̄p̄e. vnaq̄ p̄re ſup̄p̄a voce
ſiſtentes. orare martini ut ſpera-
ta p̄ſtaret. Nec ciuitatis ulari
etiamq̄ p̄clari. et offendendo.
humilitatem nec differendo p̄re-
tatem. inſer circumſtantis p̄bi
multitudinē ſubmoneat. Et p̄bi tū
et puelle patre ad ſiſtentibz. in orō
nanti ſuo illo more p̄ſtiterunt. De

mppusillum olei cum exorcismis et
 facione benediat. Itaq; uti dicitur
 ne sacrificium liquoris cum et hinc
 illius dicitur teneret infudit. Nec
 fefellit scilicet virtute euentus. pro
 nome infudit. mox illa respondit
 et proclamavit pater cum gaudio pater
 et lacrimis. martini gemma complexa
 et hinc pater se filie audisse voce
 amictus supentibus fatebatur. de
 ne cuius id mirabile forte videat.
 phibeat votis pater enactis testi
 monium veritatis. Nunc res id pater
 tu gesta est pater illud est ad mittere
 arripit istud referente certum
 sicut pater mittendum videtur in
 miam comitis uxore missi
 se martino oleum quod
 ad dicitur morboz causas
 naturam sicut est consuetudo benedi
 ceret ampullula vitream istius
 modi fuisse ut rotunda in ventis
 cresceret ore producto. Sed oris
 extantibus concavum non repleti et
 id moris sit vascula complexa
 ut ipse mimbombz obstruendum libera
 ta relinquant. Et estatur. pater
 disse se oleum sub martini benedictio
 ne creuisse. ad ab exundante copia
 superne deflueret. Eandem diem ad
 matrem familiae vasculum referre
 tur fuisse virtutes. Nam mittere
 vms qui portante ita semper ex
 undasse oleum. ut omne illius vasa
 mentu copia supfusi liquoris
 oparet. Atrionum ita usq; ad su
 mmi labrum pleni vasculu vete
 rasse ut pater hodie usq; fateat.
 oblati pessum quo dandi diligetia
 suanda cofuerunt in vitro illo

spaci non fuisse. Mirum et istud ad
 hinc. me aut intuebat nemi co
 tisse vas vitreum cum oleo. ad
 martini benedictio in fenestra
 paululum editiore deponit. pater
 et familiaris incantator luteu
 suppositum ampullula ibi est ita
 rne ad traxit vas sup constatu
 marmore pammidai de adit. Tunc
 amictus metu extitit ne pater bene
 dictio de pisset ambr ampullulam
 proinde mcdimus est repta ac
 si sup plurimo molissimis de adit.
 Tunc res non potuit ad casum.
 pater ad martiniam referente virtute
 toni aut benedictio pater non potuit. *im.*
 id illud quod factum est
 a quodam cuius nome ar
 pater est et prodisse videtur
 supmetur. Cui quid tempore hinc
 etiam fatuus mifine. Causa
 nobis mox oportuerit oblatribat.
 In nate mittere martini subeo te
 obmiseret. Cui hinc latratu
 in gutture linguam ut. absisam
 virtutes obmittunt. Ita pater
 et ipse martini fuisse virtutes
 Credite in qua etiam alii in uic
 eius multa fecerunt. *v.*
 Vicium quodam comitis
 ueneratio hinc mms
 et ultra omne orientia
 fertate. hinc rapido spii mgressu
 turoni civitatem. sequentibus enim
 miserabilis face ordinibus cathe
 natis diuisa penderis. parati subit
 genera penderis disponens postero
 die ad fontem civitati ad spues
 tamstrae procedere. Quod ubi
 in martino rextum est. solus paulo

Ante medium noctem ad portum
lucis illius tendit. si cum profum
de noctis silencio quiescentibus amant
nullus foribus obseratis pateret
ingressus. ante humana auenta
profertur. Antea amicum quum
sompno sepultus angelus ingru
ente procellit. inquit dei ad tua
lumina sac. et tu quiescis. qua
me luce percepta lecto suo turbat
excitatur. Comoratus q. sine
trepidatione ex clamat martini e
pro foribus. Trent protinus. claustra
referant ne de his pateret
inuria. Si illi ut est omni natura
sua. Dixit una lumina expressi i
videntes dnu sui q sompno fuisse
illud neq. aut quendam e pro
foribus ex suo met ingenio aderta
tes. Nemo nocte posse vigilare.
ne dnu crederet in illo noctis hor
rori sacere. ante aliena lumina
sacerdotem. Id q. amicum fa
cile persuasum rursus soluit. in
soporem si mox dimittit. con
fusus exclamant martini stare
pro foribus sibi ideo nulla quiete
si corpus q. p. m. t. Cardanti
lino sine ipse ad lumina exteriora
progre ditur id martini ut sen
serat de phendit passus miser
tante manifestatione virtutis
Qd inquit in hoc die fecisti n.
loqui tecum nocte e. Scio quod de
sideras in deo quod requiras. dis
cede pro tempore ne me ab inuria
tua celestis ira consumat. Sa
tis soluerim hoc usq. penam
Credde quia no leuit. apud me
actum e in ipse procedere.

Post discessum aut scilicet. Adiuuat offi
ciales suos in let omni custodia
relaxari. et mox ipse profertur
ita fugato amicum letata est am
tas et liberata. hoc cum multis. a
miano referente ampta sunt
Ei mox refertur p. b. que coram
videtur. ab arando fidei viro ex
tribune sub invocatione d. me
manifestatis auduit. Qui hoc ab ipse
amicano relatum e. miratur. Ce
terum. nolo. in me hodie
cere quod hesternis non feci. ut ad
singulas quas q. virtutes nomina
testium personarum siluictam. Ad q.
si amo fuit incredulus quia adhuc
in corpore sunt reuertat. Exigit
id infidelitas plurimorum qui manibus
que hesternis memorata sunt. nu
tare dicunt. Atque iam ergo testes
Adhuc moluit atq. vinctos.
quibus quia de fide nra dubitant
magis ardent. Si si adeo infidelis
sunt profertur quia nec illis sunt
credidit. Miror autem quoniam
qui in terrene sensu religionis heat.
tantum quia velle quittere ut
putet quoniam. de martino posse
mentiri. fatetur a quo quia qui sub
deo vint. ita suspicio neq. em mar
tini hoc indignet ut mendacis ad
he seratur. si cum totius finis
fidem a pud te x. de proximis
Nos nec et alia dixisse. no alia
dicturus quia que manifestis auc
toribus in plerumq. ipse referente
conuincunt. Ceterum et fidele
in spem quo ad lenam fustidit
lectio uariet. Assumptum nos
que presumere profiteamur hystorie

Veritate hec me extrinsecus miserere.
verbum hoc incredulitas non sine meo
dolore compulerit. si reddat ad
me non sicut casu in quo tanta
me studioso audiri indeam. fateor
necesse prope fecisse constanter.
qui repulit infideles eos tantum
iudicans audire debere qui crede
rent

a Affertur si quis credite/spu
et dolore totus infans. ut
non crederet martini viri
tutibus. Jam quos demones fate
bantur. monasterium bti viri duobus
a civitate erat milibus distans.
Et si quociens venturus ad ecclesiam
pedem extra cellule sue limine extu
lorat. videres per totam ecclesiam
inertissimos rugientes et quasi
adveniente iudice agmina dūp
nanda trepidare. ut adventum
xpi. de quo qui venturus esse nesciunt
demonum gemitus indicaret
viri quendam appropinquante mar
tino in aera raptim manibus ex
tensis in sublime suspendi. ut
reliqua pedibus attingeret. Et
qui exorcizandorum demonum mar
tino opam respexisset. neminem
manibus attrectabat. neminem
manibus increpabat. Sicut plerumque
poloricos rotatur turbis ubi et
admetus inertissimus ceteros
videlicet abscedere. ac foribus ob
ferratis in medio ecclesie cithas cu
cunctatus cinere respicere solofra
tus. orabat. Tu vero cernere
miseros diverso exitu purgen.
hos sublatis in sublime pedibus.
quasi de nube pendere. nec tu vestis

Defineret super faciem nefaceret
vere mundum in data parte coram
de in parte alia vide res sine merito
graciam veratos et sua crimina co
fiterentes. non etiam in illo miracula
te prodentur. Ille se videns iste merca
rum fatebantur. Ad istum tunc
diaboli miferos cum ipso cerneres
auctore oranda ut iam in martino
illud fateamur. impletum quod scriptum
est qui sancti angelos indicaverunt. **un**
deum quendam in senonico.
Anno simipulis grande nupta
bit. compulsi extremis
malis incole a martino angelum
poposcerunt. Anissa per hospitem pro
fectorum in unum satis fidei lectabile
I tunc ad nos specialiter gramor per
celestis adhereret pro cella po
pulari. Et facta ibi ordine marti
nis. ita universam provinciam liberat.
ab inveniendi parte regione ut per
xx annos quibus postea mansit
in corpore grandis in illis locis
nemo profuerit. Ad ne fortuitum
esse et non potius martino istum
putaretur. Eo anno quo ille de
finitus est. rursus morbum rediit
dura tempestas adeo sensit et
invidus vni fidelis excessum.
ut cum vita inire gaudebat eiusde
morte lugeret. Ceterum
si ad hoc profunda que divinus.
Efferat eam infirmior iuditor
ex egerit. Quia ego hominem si
multa multa prodentia. et totam i
testimonium in talibus ex parte simoniz
adnotabo regione et tu Et tu tu
refrigerii pbi. ardu memisti in
nobis super hoc ad romulo hospitem

illius filio honorato et religiosus vir
fuisse summe. In hoc nobis tanq;
viciniam forebat et qui futuris
prophetis passidua dampna te
vidaret in ipse indistincto martino feci
morore lucebat. *in hoc tem
pora reservatum. viii. . . .*

o Martinu

ed ut ad manum recurrat
qui cum in omnibus locis
cunctis q; utribus ederet
audelitate sine infanda monum
ta. Enimvero tantu innocens erat.
Et illa bestia que humano sanguine
et infelici mortibus alebitur. nū
ten se atq; transmittit hō uno
pūte prātat. Memini quodam die
ad eum venisse martini qui ubi
sacertariū eius ingressus ē. videt
et postquam in ipso demonēte
mirre magnitudinis adfuerit. quā
emū ut verbo quia ita necesse est.

par latius loquamur exsufflans.
Amicium se exsufflari existimas.
quid me arguit sic sine aspicio.
Cum martinus non te inquit. si
cum qui certici tue teter mori
vint. Ita recessit diabolus. et reli
quit fannhate sub se hūm. Satisq;
constat ab illo die amicium ma
ore fuisse. seu p; intellexerit cogit
se. se semp; assidentis sibi diaboli
voluntate seu p; imūno spiritus
ab illius consensu p; martini fu
status p; natus est. vate crassandi.
Cum embeberet miferi auctore
nec miferi auctor vigeret. *v.*

Ne vero aut ambianēsi
id castello veteri ad
nūc frequēs habitatur.
a sibi ydoli noneratis

grandi ope constructi. pellissimis
saxa melis. turri da surrexant q;
mano calectio summitate throni
sublime procedens. sup; staonem
loci ope dignitate finabat. et mo
destructionē marcello idem consi
stenti p; hō vir beatus sepe mada
uerat. post aliquantulū temp;
degressus marexit p; hūm. Cum
ad hū ydoli structura consisteret. ille
auspiciū v; militari manu et v;
publie multitudinis tantū mole pos
se subverti. no dūm id facile putaret
p; imbecillos clericos aut infirmos
monachos quibus curari. Cum
martinus recurrens ad nota p; sūda.
notte tota morone p; uigilat. ma
ne orta tempestas. et eodem ydoli
usq; ad fundamētū p; uoluit. *Dez
het marcello teste dicta sunt. x.*

a ham ante dissimile in sim
h ope virtute refrigerio
ad stipulante p; beo. Cola
nam imense melis. qui ydolum sup;
stibat p; bat. ^{Lucifer} simile erat
facultas quā ad daretur effectum.
Ca ad oronem suo more conuertitur
viam certum est. p; ardem quoddā
colūna rure de celo que in facta.
ydola totam illā in expugnabilem
mellon soluit in pulvere. p; arum
s; se hūmilitate. celi virtutibus
utere tur nisi ipse vntas. insibile
surre martino hūmāne etiam o
culus ternentur. *xi.*

dem aut referat inchi
testis ē. quilibet pro flu
mosanone laborate. cum
cum martini uertem exemplo in
heris illius embeberet. conturbisset

sub mormmēto tpe fuisse sanati **xii**
 exens flumē fecerunt et rixpe
 in qua confitebatur ad nata
 lut - In uicē magis dū in bēto
 Redire. dicit se nulla bestia ad ubi
 sū. retorsit. et in uicē rixam
 nobis expertantibz transieuit. Qd
 cum omēs nō sine miraculo cernere
 mus. Alque inq̄mstēns ait. s̄p̄e
 tes me audiunt et et hoies non
 audiunt. **xiii.**
 p̄ iscan iuste diebus eodē
 consuetus. paulo ante
 horam refectioms intrat in ha
 beretur in promptu. Talī cato dia
 conus ad quem administratio mo
 nasterii p̄uenit doctus ipe iusta
 ri. rogat p̄ tōdi diem sibi quilla
 cessisse cepit. s̄ ai neqz alios
 iustitares qm vendere solebant
 amittit. argere quimisse. Vade iqt
 mitte hūc tūm in captiua p̄ne
 met contraria flumē in silp̄ia
 descriptis hēamū habitacula p̄ro
 cessimū omittit ut pote feruatis die
 bus uidere p̄stante. omi s̄p̄e
 intente nō in cassim futura tēp
 tamina. quibz iustis martino
 antore martini v̄lly quere tur
 de p̄mū. iam tū in rethe modi
 co mmanē esocem duacōis exta
 rit et ad monasteriū letus a t̄m
 reus. Nimirum ut dicit p̄eta
 nescio quō. Utim̄ em̄ usū scola
 stico. quāt m̄ scolasticos fabu
 lam. Captiuas s̄c̄ mirantibz
 titulit azēis. Vere iste discip̄s
 xpi c̄st̄az saluatoris in tutum
 quās m̄ exemplum s̄c̄is suis edi
 dit amulatus xpi in se mousta

bat opante qui s̄c̄i s̄c̄i usqueqz
 c̄st̄az d̄m̄saz inueneri q̄st̄az
 in vni hoīem ferelat **xiiii.**
 Et statatur arboris ex
 p̄feto uidisse martini ma
 ni sacrificiū offerentis
 vestitam quodā modo nobilissime
 femis. lucem mutare purpureā.
 et admittū dextere consari inter
 se frangere uidisse c̄st̄az **xv.**
 emā ad illud quod p̄p̄ t̄p̄e
 notam semp̄ occurrant s̄z
 nos celare nō potuit in
 quo illud est miraculū qd̄ facie
 ad faciem cum eo ē. quibus colo
 ritus maximū impator alias
 sane bonis de p̄uatis consilis
 sacerdotū. **xvi.** Est p̄celliam necem
 i thacū ep̄m̄ p̄celliam accusatorem
 Ceterū illius socos quos noīdū
 nō est necesse in retha tuelat
 ne quis ei crimē daret op̄ram.
 Illius cuiqz modi hoīem fuisse d̄p̄
 natū. Intra martini multos c̄st̄az
 v̄lly qz laborancū consis ad cō
 mitati s̄c̄e compulsiū p̄ro cellā
 xp̄m̄ t̄cōmō tempestatis mouit
 congregati apud breueros ep̄i te
 nelunt. qui cotidie c̄c̄tantō ita
 elno edam s̄c̄i causam fecerant
 h̄c̄ nō ubi miratū est in ep̄m̄tibz
 ad cō martini. totis animō lake
 factatim v̄sitare et t̄p̄itare ce
 perunt. Eam p̄die impator
 ex corp̄ s̄m̄a de aueritat. ita tribu
 nos s̄m̄a p̄tate armatos ad h̄s
 p̄mas mittere qui hereticos in
 iurerent. De p̄hensio r̄tā et h̄ma
 ad m̄erēt. Nōc dubiū erat qn̄
 s̄c̄az eā maximā turbā t̄p̄st̄az.

ista deppulatura est. pno dicitur
mie ut homi cetera. et cu am
solus oculis indicatur. cu quis pal
lore pno aut veste q. fide here
tione. ostendat. Hec nequaqua
placitura martino xpi scruetant.
si male confite ma ut molestissia
erat cura ne se ab eoz conuisione
adueniens abstineret. no defu
tuzis qui tanti vni constantiam
pmissa auctoritate sequerentur
Inuenti oi impatore consiliu in
missis abna iura officialibz ubi
nam pno hntare. actore.
nisi sciam pacem eoz ubi consi
fentia adfore fateretur. quos.
me calide est frustratus. profi
tetur se cu pno xpi ee ventur.
Pofremo impresse noctuo tpe.
adit etiam tanti ordino gra.
postidie palacu pxit. palacu
pox. pter multas quas euolu
longum est. huc pno pxi
aones hnt. pro nazete comite
et leucadio pside. quoz ambo gra
ciam fuerit pno pno pno
studis que non est tpe exphare
nam victorie emeriti. illa pa
pna cura. ne tribuni cu iure
gladioz ad hyspamas mitteret.
Pna cu erat solitudo martino.
ut no solum xpianos qui subilla
erant occasione nexandi si xps
equam hereticos liberaret. Peru
pno die atqz altero suspendit
hntem calidus impator. sine ut
razandus imparet sine qua
milio sibi implacabilis erat.
sen qua ut pleriqz oi arbitra
tur. auaricia repugnabat. Si

quid in bona eoz inuenerat. fert.
om me in multis bonis q. actibz
pditus adusus auaricia pno
consuluisse. nisi rectu notitas
quippe ex austo superioribz pno
rei publice erario. pene semper
in expecatione atqz pnocti belloz
cunctu constitutus facile excusa
batur quibuslibz occasionibz subsidia
impio pno. Antea xpi ad quoz
quidonez martino no erat trepidi
ad regem concurrat pno pno
se conquiritis actu ee de suo omi
stati si cu pno
quos solus palam lata sententia
condempnerat. martino armaret
auctas. no oportuisse hntem rea
pno membz. Illum tam non esse
forem hereticoz ee si vndicem.
Nihil actum morte pfallam. si
martino excecerat. illud ulcio
nem. Pofremo prostrati cum
fletu et lametatione. pno regi
am implorat ut utat. vni ho
mine di sua. Nec multu h ab
erat qu cogeret impator marti
nu. cu hereticoz forte sortepus
cei. si ille licet epno nino fauo
re ee abnoxime. no erat nescio
martini fide sanctitate ac iustite
cunctis pnoe mortahz. illa
longe via san vncere par. de
pno secreto arteritum blande ap
pellat hereticos. iure dampnatos
more iudicoz pnoctoz. pno
q. pno eius colorem pntaret ee
dampnatum. Te octu pno odio
pnoe qua causa fuisse distidm.
eundem cu solum ee. in se acoro
ne. Interim sepauerit arehquis.

Nul nonati in ead' antequam duo
 hira synodus ita cu' p'vini amercat
 culpa no' tenet: quib' cu' martini
 p'p' moneret. Rex ira accendit
 ac se de conspectu eius abripuit
 et mox p'cessit. hinc p'cedit
 martini rogauerat dicitur.
 Ad ubi martino campu' iam nocte
 tpe e' p'latu' inuenerit. spandit
 se p'cedit se committitur. dnu'
 modo ut p'et tribuni iam in exiliu'
 ostiarii ad hispanias missi retraherent.
 Nec mora. intercessit ma-
 rini modis omib' p'cedit se
 hac epi ordinao p'cedit. scilicet
 sane vni et plane dicitur quine
 here tpe sacerdos fieret hinc die
 colone martini sunt sacris offi-
 minis ad horam cedere q' hinc
 non consilere quoz' ceteris
 cladis imminet. Verumptu' su-
 nia in epis intentib' ut aduini
 one man sub scriptione firmaret.
 s' extorqueri non potuit. postq'
 die se inde p'cipiens. al' relictis
 in viam metus metemitteret.
 se ut adora' p'one ediom fuisse p'
 m'chi. Unde lante mo' cu' no-
 men est. quidam q' iustia
 solitudine siluaz secreta p'cedit
 Progressio paululum comitib'
 illo subsecut' causam dolore et fati-
 ti actusante. ac deffendente dnu'
 cogitatione p'cedit adstut ei
 rezente angustis. p'cedit inquit
 martine comp'cedit si aliter
 exire nequiti repata virtute
 resuine consiliu'. ne iam non
 p'cedit tpe. si salute morari
 no' itaq' ab illo tempe satis ca-

ut cum illa istancie p'cedit
 one m'cedit. Ceterum cu' quosda'
 ex m'cedit tardus quo sole
 lit. et q' m'cedit curaret. subinde
 nobis cum lacrimis fitebat. se p'cedit
 colone illius mali cu' se ut p'cedit
 tpe uirtute. no' sp'cedit m'cedit.
 detrimetum sentire uirtute. s'cedit
 dom' p'cedit vixit amos. nullam
 synodi adit ab omib' ep'oz' coneti
 bus se remouit. **xvi**
 ed plane ut expti sum q'
 inuinita ad tpe q'cedit
 multiplica m'cedit repa'.
 Unde p'cedit ad p'cedit fore moru'
 stem vni aduini m'cedit
 et p'cedit ad hinc attineret fuisse
 curati. **xvii**
 Estante quodam m'cedit an-
 dnu'. cu' in cetero m'cedit
 ansu illo quo r'cedit ten-
 ditur namq'cedit. subito turbulenz
 ex ortis extremiute oim fuisse.
 distime. In quo cum quid' cedat
 m'cedit nec dnu' p'cedit m'cedit
 nocte clamauit. dnu' martini eri-
 pe nos. hoc tempestate fuisse se
 datu' seaz extatim cursim cum
 summa p'cedit equore quiete tenuisse
 reuincis ex vicinis. **xviii**
 Vix fidelis cum familiam
 illinc linc extrema v'cedit
 ret. et in audite calamitatis ex-
 p'cedit dnu' corpa extra p'cedit
 herent. martini p'cedit m'cedit
 m'cedit. quo tempe ur' b'cedit rem-
 ee p'cedit difficilium m'cedit.
 Nam sp'cedit sentelat dnu' illa in dnu'
 dno m'cedit liberari. Cu' no' d'cedit
 vni totos dies totidem qz noctes.

orand et semmādo continuame.
Ad qd exorand recuperat. impe
traret taret. mox ad eum hōdō
dina exptio beneficia puelant.
mōdō sunt et actone epōe. do
mū suā oī pūulo liberatā. Centū
ecum argeuti libras obtulit. So
vū beatns nec respunt nec recipit.
s; pūpū pūdūe illud monasteriū h
men attinget. redimēdis id capti
me cōtinuo deputant. Et cum
ei suggereret. afrib; ut aliquid ex
eo in sumptu monasteriū respūaret.
omībus ut inqūsum eē victimū
multis decē uestitū. Nos inqūit
ecclā et pūscat et respūat dū nū
nichil nris v'sibus quesisse videam.

noturunt hoc loco. **xxx.**
illius viri magna miracula
que facilius admirari pos
sumus qd referre. Inuestigatio pro
fecto quod dico. multa sunt illius q
nō queant expōari. veluti istud
est quod nescio. An ita ut testimū
ē a nobis possit expōi. Quidam
efrib; nomē nō ignoratē. s; celā
da pūana ē nescio vno v'recundū
fecerim; . Quid ergo cū ad forma
culā illius carbonū copia respūit.
et adnotā sibi cellula diuinitatis
pedib; sup; ipūe illum nudato in
tūpne respūderet. Continuo martius
factā sacro ^{tegnū} signū seussit. Immirā
magna v're proclamās. Quis
inquit nudate nūgnūe nūm in
cestat hitatūm. hoc ubi ille
frater auduit ex conscienā qd
mōzaturū actūent. Cōtinuo ad
nos currit ex ammo pūdorez
suū nō sine martim virtute con

festus Tu ergo cū tam ad eē respū
orandō sole sentire dūe in qua habet
pūstūmāne sūzpendūm est simul.
tam studiosō auditorib; cōna debet
nōdā itidem die dū **xxx.**

in area que pūa ad modū
tabernaculū illius audie ^{ambie}
bu in illo suo pūstōe omīs sedm
litūe respūdiss. Videt dūe deno
nes in excelsa illa que monastio
sup; eminet ruxp consistere. Inde
alacore ac letex nocem istius medi
adhortationis emittere. Hōra te
bratio hōra te bratio. credo cōme
bant miserū emind pūmūntū.
cōmfer quātā illi rābrūm spūe susta
tassent. nec morā bratioz frūbūda
sūrupit. ubi plend; infame enomē
in martimū mille quāta. **Obmōz**
cū pūdie ab eo fuerat. Cū qm n;
dūp; ante elicitū. qūp; in mōā
sternū ab ipō martino mōtūe hūss;
Et quos dūerit. mōncipia cōmpū
raret. Nam illo tempē arqūebat.
a multis. quod nō solum pūerōs s;
eciam pūellās. s; totis vltib; cōmissi
Quib; reb; infelicitim; in sūmo
felle cōmotus. et ut credo pūpue
demoni illoz actūatū infūctū.
Martimū ita arqūessū ē ut vū
māmb; temparet. Cū qm sū
multū placidō. mente trāsqūilla
infelicitō amēciā pūmīa ubi cō
hiberet. s; ita in eō nequā spūe
redūndabat. ut nescia quādam illi
pūe vana admodū mēno subcēt.
tremētibus libris martiaz multū
de colore pūfūore rucūbat ubi pūi
se afferens sanctiorem quā qūp;
pūe dūe in monasterio mter

sacras ecclie disciplinas ipse merito
 eductante cremissi. Martini vero et
 apud ipse qd ipse diffiteri non possit
 nihilie actibz sorduisse. et minus
 p manto suspitiones et fantasima
 ta visionu ridicula. procius inter
 de hancita se misse. Hec omni multa
 atqz alia eorum que reticere melius
 est. acerbia ora non misisset. Expresso
 tandem furore sacato quasi qm se
 pemptus vindicasset. ruidone eaz
 te qua venerat recurrebat. Cui
 interea credo p martini orones. fura
 tis ab illius corde de monbz reduc
 tus in punitiua mox reuittit. atqz
 ad martini se eterna prostermit.
 Rema possens fatetur errorem
 nec sine demone se fuisse tande se
 mor confitetur. Non erat apud
 martini labor iste difficilis. ut ipse
 nosceret supplicanti. Cui et ipse
 et nobis quibz suis exposuit. qua
 hz illum ad monbz iudicij aspirari.
 se is vobis non moueri que magis
 illi a quo cent effusa nocuissent.
 Ex inde cu idem brictus multie a
 pud eum martini qz dmbz p sepe
 pmerit. Cogi ud potuit ut eu
 a pbrio submoueret ne sua profecq
 videretur. Inuicia illud sepe con
 memorans. si xpus mda pisset
 2 Cui ergo no pcurat bztionem
 Ad hec postmannus. Andnat mgt
 istud exemplum nē iste de proie
 qui cu sit sapiens immemor pncipiū
 Immemor futuroz si fuit offensa
 insant. in sua se non hūc ptate
 sentit meliores crassatur in laicos.
 totiqz hūc orbem in suam con
 mouet in laicos. In qua p femmū

Ingit dmi carce consistens. nec
 tpe nec rone sedatur. Delenda hūc
 et misanda condicio eorum si hac
 sola misabiliu mali pte pmeret.
 Verum ista ei puenit et tū qm
 litatis exempla referre se pms talle
 debuerat ut sciret rasta et sciret
 rignoscere. Cui si istum ipm breuit
 mstun simone meū nise pmlatū.
 forte cognouit. sciat magis no ore
 dimia qd amia ad me loquti. Qz
 si fieri possit optare ut martino.
 pms eud qd fallacia tyram sil
 dicitur. si istum eud qm memoraco
 parum suans ē transcam et ad
 martini nostrū et alle redcam.
 Cui ergo cu iam ad eē uesperum
 ortiduo solo sentiri. dies mpmam
 abnt postmannus surgendi ē. sū
 tam studiosis auditoribz cura de
 beretur. **xxi.**

Cui martino aut expta
 re non debet ut illa
 sit meta referendi. laqueus ille dif
 fundit. qm ut illo valeat simone
 concludi. Ista interim de illo vno.
 portabz ouent. si dmi recurre
 dmsasqz reuones. loca pntis. pu
 sulas. in bsa p lectis. martini
 nome et etiam spargit p populos.
 In pms memeto no ptre campa
 ma. et si maxime curz sit mdeno
 sit. Non tū tibi tanti sint ut mag
 naz moraz illa dispendia. qm
 illo ad eis p lustrum vrum ac
 totum toto landitū ede pmlatū
 illi qmese te pmi simone nū qe
 ut hefteno cu sūsom nū habie
 dixim. volumē eualue. illi omnia
 referes. illi cūta reatatis. Ut

more illum facias vni laudis ro
na cognoscat. sicut pmi illum
vni libellum. no p ycaha tanti.
si p totu etiam diffidit illucium
Ille martim no Immudo offia
sciz qz m xpi virtutu pmissus
estimator. no abimet p silen
vni tui suo felice compone inde
si forte ad officium transfretabile.
refero audita caritatis. licet
iam p dem ut ipse dixit vni no
uerit tū nūc p apne de eo p mra
cognoscat. ne solum ibi t pami.
martirem sui qmē sancto illius
sanguie sic consecrata miretur.
tam si ad lenā achariae simi p m
lulu dicens intraveris. sciat
chorinthos. sicut athene. no sapi
entia in achademā platonem.
net socratē in carce forciorē felice
quid pteam que meruit andre
apostolum pbitantē si nequaqz a
xpi galhas derelictas quibz dona
uit hiee martim. Cum vero ad
corinthos usqz puenis quāqz Ma
sindz sedz mō et virtutibz sit
supbia tū no dedignet andre
quā illi ut vni se asie in solomaz
tino europa non cesserit. xxij.

Eternū cū ierosolimis
me iude pectus vobis
orsu sola comiseris. ne
tociū ubi nū doloris imago. si
vniqz. mufre illuc ptolomaidie
licus accesseris solibus inquiras
ubi sit consepultus nī ille componi
net fastidias visitare ossa pedia.
multas illic lacrimas. Tam ex affec
tu tuo qz ex nūc fūde visceribz
de hiet manū nūc solum xpi.

florē purpureo et suauē redolētibz
spicte gramibus. Dices tū illi si
non asperere. no acerbe compiacēdo
alloquio no exprobando elogio qz
si ut te quonda ut me semp iudice
uolūst. et martim magis qz illi
quē noūre nullo fūstū pmutatis.
niqz. ame tūm ardeat disparat
reputi pulueris reptione terret.
naufragū sorte p dōne p ruffus in
medio mari morti et die mētre
mo natus hietore sepulturū. In
deant hoc opus sui quāqz ex
illius absēsu in nocē vherunt
p dēant etiam suam et ut nūc
ad usum me crissari dē suant vni
dicati. Hec ann maxime flebil
voce gemerem. omī lacrimē p.
nūc lacrima comoto. qz martim
quidam martim admiracionē si
no minore ex nūc fletibz dolore
distessum est. **Explicit dialogus**
sedis de vita scti martim epi et
confessione. Incipit versus in for
bz pmo cēlle scti martim epi.

Enim qz istuc. hic nec
iam psona theu. cūm
ca istuc. et aruo arma

silant. ere bellator dū dormit theu.
bellator dormit desiderandū homo.
Intremū tū et fletu pābz qz pre
cennur scōz dūm martimaz dūm
cernam qz
loco quē scis splēdēgabat anu
hū nobis spūc eius erit. Bella
tor dormit tū nos si protege xpi
Itē in cella aha.
Qūd dormitū pteqz istahēlem.
hic dicitur dū uestia lambens.
hic dicitur vni aruo arma pteqz.

Hic habitant scilicet puz qz sacerdotes -
Hic habitant corpe corde probum -
Hic habitant sancti ausqua fides et ubi
Cunctis ubi splendidis atqz mitans -
hic habitant felix heremita sub antro.

In cella cellula interiore

Hic habitant que paradus habet -
Sed dno misere loca que sep amasti -
Dilige multiplicata. protegere
semp ama. quoniam amplexo.

Prostare tpe martirii. ad loca
Ingrasti lucida sancta lena -

Nos quoqz nallati. alax scē tuaz
ptegre ofua dilige semp ama.

Simpliat petim9 donos tribuasqz
venituz. Ut nosmet sa ac siml
illuc iunent *Illic sup loca huius*

Quaha o. offit bellatio tela fraxti -
Vidim9 absente ai fuit cō mirum.

Carbones atros cūes horrida queqz
Puluis et nebulas calida cūta nimis

Lihoti subf capiti lapio et cūe alē
Excessis mēbe hic mēdare choruz.

Cellularūqz sint reles i nocte slieti.
pro scanno aut cathedra hec quoqz

cella die *Inopuit versus lupihoc*

Item pūm9 mēre apto orientis -
Ingressus templi refer ad sublima

duhli. Ex celsus aditus. susti
put alta fides. Esto humilis stu

sue. si se respectare nocantem -
Martini9 referat quis uenere

refore. Hec tanta est curio tu
radis. oblecta sup hie. Elata exclu

deus. unia corda cūctus. Celsor
ma tu queqz celi uenit ad artem.

Azartim9 astongeris. ambiao sa
nno. Unde uocat pūlō qui pre

uuis ad bona xpi. Siderū ingressi
glificauit iter *Intra anas*

Intra curia aniam uenerantes lūm
na xpi. Pellite mundanas toto de

pectore curas. Et desiderio am
vacuate profanus. Vtroy cōpos

reueat qm msta pstatu. Quisqz

templa dei pstatu mēte serena -
Ingre deus uenia culpis de pstatu

seris. Nō ad deos. nō ualclare
fidee. Que petio impetras. si pūo

ptatore pstatu. fide ut ipē cur sic
quos saluus eris. *Itē in uirtu*

aparte occidentis sup hostiū pstatu

istat euuāgelico xpm simo
ne fateri. Quisqz mult

sumo nota referre deo -
Quādo corde tremēs sub pēloz cer

ma sūe. Si cessat opere nōpe
fides uacua ē. Lēge sub hie pū

loaploz pūp qz tenditur. In sensu
desit mēte pstatu opus. Nec que

quā excusat tenuis atqz arda faciū
tas. Affectu constat. qūā nou pūo

qm tribuit. Quēdā opus est.
hīs plurima confert. Pūna hat

de dicit. maxima queqz cupit. In
opum cumulos. stūg et dona pū

tantum. Pūrelatā uduē pūp
cē fidem. Mercantē nummo celoꝝ

regna duobz. Sublime uenit msta
māstra pū. Nō que multa dicit

si que sibi nulla relinquit. laudari
meruit. mōias ore dei. *Itē in*

sup hostiū aparte uocis.

istipulis pūpente dno
m mazi uulugantibz. V

tis flatibz fluitibz exata
tio dno sup mare pūdibus ambu

labat et sic petro mercenti ma
ni pūrexit et ipū de pūuulo

liberant

Antissima xpi ecclia que
mat omni eccliaz quam
fundavit apli in qua de
scendit spūs sctus sup aplōs in spē
ipius iniquaz in qua positus est
thronus Jacobi apli et columpna
in qua dicitur est corpus. Est
quisqz solo. adms inersisti in
pulve multū humiliatqz inf mlysa
Pissa hūa ēre. attolens oculos
trepidū miracula msa. Concrepe
et eximio causam cōmte patro
no. Nulla pō tanta complecti
pugna breis. Quāqz hmo tituli
scemeta saxo notentur. Tere
mū non claudit opus qz regia celi
Sustinet et intus mscota scti
ra cōmno. Martini si quere ope
trāstā respicere. Tante polii
strutatus in ethere cetū. Illic iur
tum dno pquire patroni. Sctū
tem cām semp uestigia regis
Si dubitas ingesta oculis mira
cula cerne. Quis famuli meri
tum. Verus saluator honorat
Actedas reliquos nū tot milia
testes. Dum narra dandis so
lors et mya retexis. In scō qz
quid signant parma libe. In
stantante deo quo nūc etandē
Cecus claudis mox finosius
angus. eger. Debitis oppressus
captivus mestus exēmo. Dno
apostolus etandē curatio sigis.
Im flens adfluit fletus reddu
Dna cecus nūbala quod nūc
tardat. medicina serenat exete
psidū. nō frustra her lumina
pulsat. *Item super abside altare*
Martini pōt pētā tā pōca mūdū

Quā emetiedno est locus iste
vere templum dedi dei et porta
celi. hic auditus est sctē memore

Item circa tumuli ab uno latere

Quo aia in manu dei est. si hic
totus est quō. manifestus omni
qz virtutum. Certame hūc cer
tant. cursum qz sumant fide suat.
De cetero reposita est illi corona
iusticie quā reddet illi dno. illa die
iustus iudex. *Item de super*
Confessor meritis martir arve
aple actu. Martini celo premi
net hic tumulo sic qz memor
nū. Et misere pmetas pētā
vorte. Octulēt mētis dno mā suo
Item in absida

Artem corpus hic condi
tum notis venerabile
fuit. In quo post mte
tū dūit honor. Tere hūc
pūmū qz herio machina cultū
Que confessor nona erat equa
suo. Nec desistebat cūc onerare
pudore. Quā magna vni. qz
fama loci. An testis s. qz mmine
tatur sextus ab ipō. Longū ppe
tūc subsistit. Inmūdū. Inter mī
remouens modici penetrare sa
celli. Amplaqz tecta lenas. exi
ore domo. Creverunt qz simul
villid tribuente patrono. In spa
ci sedis conditor i meritis. Qu
salomomato poterit confutore tem
plo. Septima qz mūdū fabrica.
mira fuit. Nam geminis auro
ingento sic splendat illud. Illud
transfere dō amata metalla fide
Liborabi morday abschuat qz porro
Nil nocet aut addat carcula pōf

posteritas Cuiq; venit equis ploc
qm suscitet omis. Perpetua dicit
culmina ppetu. Item incipit in
memoria securitatis in

1147 bfoz retinet domo
ista coronas. Quoz si
titulu lectas et noia no
tes. In celis que scripta manent
sempz manebit. hic onat ex
vfo scio baptista iohes. hic
felix victor qz qm gerasimo al
mms pprothasius qz sacer sut
hic p secula testes. qm veram
doctre fidem / cruce sancte morte
facti sunt quaz digni de corpe
epi. Efficiu celsam martina cer
tamne palmu ppetua dignu qz
deo qua floribz ornant / Eusebiu
si tibi sancta fides si xpo dedica me
sem pontificas sacri meritorum
et mole pheme. hic studiose po
tes martim discere lector. Or
tum mphaia natales crepta pu
rentes. Doctnam mores pto
ma bella triumphos supplicia
partim distina dicta labores -
prema virtutes. acum poma

Asilica sc martim abest
e amate passas. Duce
tos fore et argenta. In
bet inlongo pedes. C. sexaginta
et malto pedes sexaginta. et in
alto pedes. ad cameram
habet fenestras in altario xxxij.
Colunas xli. In toto edificio fe
nestras lxxi. Colunas C. xx.
ostia octo. Ea malaruo ve in capu
item solentatis ipno qz basilice
m. ydus nonobris / de pdaone sci
martim q noneris. Unde curiam

Die mēso missam celebrabo -
Quarto nonas ihas ordinaoz
quoz exatno / trāslacionem corpu
dedicationē basilice eē cognosce
quaz die ipno mensis missam de
notissime celebrabo. hoc si forens
et in pita solo et in futuro puto
ama illuc promere bus / lecte ut
cedas crede ut vnas in etimmi
Incipit liber sci martini de sci tu.

lenes trinitas. Quia di
uitas ut aut p sacramē
tum cognoscatur. Unitas ab eo
qm est et sine sine aquo qm est
et unitatis si existens dicitur
cure lucis sine ase semp natura
suum maiestatis. p tate unitas
dine lucis vms in duobus et bfoz
mym p at in filio filius in
pate in sed spiriti sic tribus p
soms confitem. / corpus ystieas
id sup ama amta achelidit. In
hoc misteriu ergo credens eē et
nullis extantibz amta orta quod
misteriu meus humana concipere
non pot. nec oratoria lingua e
narrare. Neqz diffusi sermone
bibliothecaz volumina si totum mu
di libri repleant. dīa sua non
possit in enarrabilis enarrari. q
est indicibilis nullo. possit desin
bi neqz concludi. Aut librum aut
sta ppa dinitatis sue qui e fons
dine lucis hie sue stē natura.
Sileat lingua oratoria qm effi
at sine de indrohibil / ai cōsumma
mē meus humana de dīa mare
fate dūtere tū incipit. Qēta
sit aut dīa clemētia nemo fat
nisi qui genuit et nemo cōperit.

stulando polli. Illo quoque con-
 trario viri hie her nectante. affer-
 te magis infante ad me. Cuius ob-
 lacus est infans xxx dies ab oculis
 habens. Aut ad eum bricis epus
 aduro te p ihm xpm filiu dei
 omnipotentis. ut si ego te tene-
 ram coram amictis edicam. At ille
 infans dixit scis bricis epus. no es
 tu p meus. Populus aut rogat
 tibi ut quid est p sine interroga-
 ret. Aut scis bricis epus. No
 est hoc meum. quod ad me p tunc
 solutus fu. vobis si aliquid
 suppet. p nos restite. Tunc illi
 matro her. actibz factum asene-
 rantes. Insurgunt contra eum
 in una conspiratione et turbu-
 tes sui bricis epum dicebat. Non
 ducimus uobis falso pastore no-
 mine ducimus. Scis bricis epus
 ad sacrificandum adhuc p lo-
 prunas ardentis in huro suo
 posuit et ad se firmos usq ad
 scm sepulcru sci martini bndicti
 populoz turbis vadit. prociatis
 qz prunas ante sepulcru sui ve-
 stimentu iustum apparuit. Ille
 quoque sic eum psequentibz sicut
 istud magis vestimentu ab hinc
 ignibz videtis. Ita et cor-
 pus meum a tactu mulieris ^{videtis}
 p voluit. Ille vero no credentibz
 si contradicentibz suis bricis
 trahit. cahirunt. ciatur ut
 suo sci martini adimpleretur
 Nonis te in epatu multa adusa
 passurum. Quo exco. iustitiam
 in epatu constatunt. Deinde bricis
 rome urbis p p m expect. fletu

et in lino atqz dicens. mto her
 piaz qma p tunc in scm dei. et
 cum de hinc et amentan. hinc
 cuius videns virtutes no credidi.
 Post cuius de abscissum amur tu
 roma sacerdoti suo. Inde post eu
 et exere neqz tui. Qui sicut
 psequitur no fueris. ad nam oim
 contemptu humiliaberis. In sum
 anno vero egressus a turonis. ter-
 cellis p tunc amictu. Atgressus
 indico dei p cussio obit p cussio
 ¶ In roma eius obitu audientes
 et in sua mahaa p ducates. de
 monon i eius loco confabunt. At
 bricis epus roma nemens aitta
 que p tulerat p refoet. Qui
 ad sedem aplice residens p liaz
 missaz solemna celebravit. ibi
 quicquid in scm dei deliquerat
 deflens. Septio m regressus a
 no roma cu ante illius p tunc
 romis redire dispoit. Deinceps
 ad vial sine bricis epus cu no-
 me e landano. sexto ab urbe.
 m huro mansione arcepit. p rime
 ano vero febre coru p tunc media
 mit nocte spu exalavit. Quod
 protino bricis epus p vsum re-
 velati e. Qui ait sine. Surge
 de locis ut ad tumultu firmu
 m m furdomi pontifice occurrat
 m m. Cuiusqz m vementos por-
 tam amictis ingrederent. ebe
 istum qz alia porta mortui esse
 rebant. Quo sepulto scis bricis
 epus in cathedra sua regressus
 est. Septe postea felicitate. vinctis
 annos. quo post quadragesimū
 septimū epatus anni defuncto

sancti eustorhii successit martini
fidei salute. prout dno nro ihu
xpo cuius est honor. gloria. laus in
perpetuum una cum ctuo patre et spu
scto in sella scloz amen. **Incipit epla**
de obitu sci martini epi.

zel. adio vero et honore
sancti martini tyroni
episcopi plenus virtutibus
et salute. plenus infirmitatibus multa
beneficia. **xxx** anno etatis sue anno ^{episcopus}
episcopus ante **xx** hunc apud condanense
diocesis sue inani excedens a seculo
felicitate migravit ad xpm. Transiit
ante media nocte que dicitur heli
tur. atque cesares et consilium
multum cum in mente transiit psalle
cui voces audierunt in celo ad in
libro virtutum eius summi. plenus
expressimus. Nam cum summi sancti
dei apud condanense in diebus inani
egrotis repressisset. pectus ipsi
ad eius transitum sicut tyronia
commentum. Quo migrante gra
dis altera die in utraque surrexit
ipso. Dicebant enim pectam. Noster
est monachus. nobis abbas extitit
nos regimus commendati. Suffi
ciat vobis qui dnm eet in mundo
vbi fueris colloquio. pectam
sancti commo. firmati fultis bene
dictionibus in sup et virtutibus. Iocū
datis. sufficiant vobis ista omnia
nobis hocat. infferre ut cadaver
examine. Ad hec tyronia ride
bant. Si virtutes nobis factas.
sufficere dicitis. statote quia vobis
cui solus amplius est. hunc episcopus
tue. Nam in pectam. plima
nobis sustinuit duos mortuos.

nobis vni. Et ut ipse dicebat ma
ior est virtus ante episcopum fuit.
ip. post episcopum. Ergo nate est.
ut ad no impleat vni. expleat
ut defuncto. Vobis est enim ablati
vobis adeo donatus. Verum si
mos antiqua. suatur in urbe
qua ordinata est habet deo iuliete
sepulcrum. Certe si pro monasterium
pulegio curatis vndicare. si
tama pmo ei monasterium cum
medialahensibus fuit. hunc ergo
litutantibus sole ruente dies clar
ditur. corpus qz in medio portu
ab vtraz ipso custodit. futuro
ut mane facta a pectam p vobis
ciam infferat. Si deus dnm
noluit urbem tyronia appo fir
firari pectam. Deniqz nocte ob
pectam media a seipno fahacae ad
sumit. nec vltimo hupfuit qm
de hac multitudine vngillaret. Igi
vbi tyronia eos conspiciat abder
nisse. apprehensam scissimam
glebam. Alii pfectam eicunt
Alii foris suscipunt. pectam qz
in nam cum omni ipso p pectam
fiamu descendunt. Ingressi qz
heteris alienum ad urbem tyron
cum ai martino laudibus psalle
cui dirigunt copiosum. De quoz
vobis pectam ex pectam nihil a
thesauris que custodiebant habetes
cum magna confusione ad ppa
sunt redit. Ad si quis requirit
cui post transitum episcopi vni
tambū ad d. hidorius usqz ad sem
martini fuisse. nonit qz obfite
tibus pectam dnm omnia tyronia
sine benedictione sacerdotali fuit

Na xpian qui eo tempore videlicet
 omnia plateas dicit officium
 celebrabant. Na si qui a parricidis
 reperi fuissent explam aut affia
 bant verboribz. aut gladio trun
 calunt. a passione ergo dñi usqz
 ad transitum sc̄i martini. Ann
 est. xii. computant. **Item de**
sc̄i ambrosii de transitu sc̄i martini
 eaty aut senecus colo
 nensis civitatis ep̄us
 honeste vite et p̄mota
 laudibus dñi die dñico loca
 sc̄i ex consuetudine post matutias
 ai suis clericis circumet illa.
 nocte qua beatus obiit. Au
 dunt chor̄ cap̄eati in sublimi
 vocat̄z archidiacono interrogat
 si aures eius p̄terent. Vires q̄
 ille attentus audiat. r̄dit ne
 quid. Tunc ille diligeat m̄st
 auscultat. archidiacono aut̄ cep̄.
 sursum collum extendere aures
 erigere et sup̄ s̄m̄ articulo
 baculo sustentate stare. Sz ac
 do eñ nō fuisse equalis meriti
 a quo her non merebant̄ audiri
 Tunc profertur t̄x. q̄ p̄ter
 et b̄tis ep̄us dñi de p̄obant̄.
 ut hoc ei dñica pietas audire
 p̄mitteret. Eratis aut̄ sursum
 interrogat senex Quid audis
 Qm̄ ait voces psallentiū t̄q̄
 in celo audio. s̄ quid sit p̄v̄s
 ignoro. Qm̄ ille ergo tibi quid
 sit narabo. Dñs meus marti
 nis ep̄us migravit ex hoc m̄
 do et n̄c̄ angel̄i canendo eum
 deferunt in excelsim̄ Et ut
 p̄ter p̄ mora eēt ut her audi

rent. Diabolus eñ ai iniquis
 angelis retinere temptavit.
 Nichil qz suū in eundem rep̄o
 confusio ab secessit. Quid ergo
 de nobis p̄terit̄ erit si tantū
 sacerdotem voluit p̄ro. Iniqua
 nocē. her sacerdote loquēte no
 tati ep̄us archidiacono t̄no
 nis n̄st̄ delectat qm̄ her dilige
 ter inquireret. Qm̄ nemens
 eo die hora qz manifestissime co
 tinuit transisse beati viri quo
 sc̄i senecus auduit psallentiū
 chor̄. Sz si ad seneci re curra
 m̄ hysteriā ip̄a hora eum sibi
 scripsit cum libro vite sue fuisse
 fuisse. **De velatum sc̄i am̄**
sc̄i ambrosii de transitu sc̄i marti
 o namqz tempore beatis am
 brosiis eius hodie floreo
 eloqui p̄ totā eccliam
 redolent mediolanensi civitati
 p̄erat ep̄us. // Qm̄ celebranti fe
 sta dñica die ista erat consue
 tudo ut v̄mens lector. ai libro
 nō antea legere p̄sumeret. quā
 sc̄is data missis. factū est aut̄
 ut illa die dñica p̄phetica lectio
 tam lecta ante altare stante qm̄
 lectio b̄i p̄m̄i p̄ferret. Sz si
 s̄m̄ antistes ambrosii sup̄ sc̄i
 altare obdormiret. Ad iudicium
 multi ai nullus eum penitus
 certare p̄sumeret. Transactis
 fere duobz aut t̄m̄ horaz sp̄ans
 exatamerūt dicentes Nam hora
 p̄fuit m̄beas dñe lectori lectio
 legere. Exortat eñ populus
 valde Nam lassus. R̄ ostendens
 aut̄ b̄tis ambrosii. Nolite inquit

72
turbari. multū enim in balis sic ob
dormisse cui tale miraculū dñs
oñdusse dignatus sit. Nam noū
tis frēm meum martini sacerdo
tem extressim de corpore fuisse
me aut eius funeri obsequiū pre
buisse. Facto ex more sūcio. ca
pitellum tantū volūo exatantily
non explem. Tunc illi stupefacti
piter et admirātes diem et tps
hātant sollicitē requiretes. quā
ipam diem tps qz reperit. De
btus confessor dixerat se eius ex
sequijs de seruisse. Ueatiū vni
m eius transitu scōz cant nūc
angeloz exultat chorū omīqz
celestiū iustitiū oaturit exērat
Sua volūo p̄sumptione ofundit
cethā virtute roborat. Sacerdo
tes reuelatione glorificam. que
michael assumpsit cum angelo
maria suscepit. Cū virginū
chorū paradysū detinet letum
ai scōz. S; quid nos in laudē eius
temptam. qd nō sufficim. ad
implere. Ip̄e est cui lxx illius
eius laus ab eius ore nūc. reces
sit. Nam nos utinā ut simplici
possim hystoriā explicare. **Itē**
alio qñ corp⁹ eius translātū est
pere p̄tū est cui eam
illud inferere letam.
qualit scōz eius corpus
culum in loco ubi nūc adoratur.
fuit angelo annente translātū
Anno h̄m̄ posttransitū glōsi dñi
martini beatus p̄tūo turo
nice sedis cathedrā sortitus est
dignitatis adeptus qz h̄m̄ a
p̄rem cui martino doctorū adsensu

fundamta templi amphora que
fuerunt sup beata mēbra locare
disposunt. Sed facta misfeno fru
dio. miraculo mancipant. effectū
De qua fabrica multū qd loquū
erat. si quā p̄is est. contricere ex
inde melius putamus. Adveni
ente ergo optato h̄e sacerdoti in
templū dedicaretur. et scōz or
p̄stulū a loco ubi sepultū fuerat
P̄transferreretur. Comocant btus
p̄tūo ad diem festum vicinos
pontifices. S; et abbatū ac dñs
clericoz nō mīnā multitudinem.
quā hoc in h̄e in h̄e accere vole
bat. Quāta una nocte facto
mane accepto sarculo firm que.
sup scōz erit tumultus ceperunt
effodere. Quo detecto. manus ut
cum admonerent. h̄m̄t ibiqz mul
tudo tota die p̄ofecat. + virgilla
ta demqz alia nocte mane temp
tantes itoz. nihil oīno accere po
tuerunt. Tunc conturbati atqz
extūti quid faceret nesciebunt.
Sicut eis dūno cyclicae Sāto
quā post h̄m̄ tridū natalis
ep̄tūo eius ed̄ consueverat et
forsitā in hac die se transferrē nos
admonet. Tunc hominē et ord
m̄bz ac virgillis p̄fallendo die noc
tūqz misfentes. tridū illud ad
tumacōne duxerunt. Quarta
aut die actedentes. p̄nctes qz ma
nus nō valebant p̄ntis mo
vere sepulcra. amore aut oīno
extūti. Nam in hoc stantes in tra
vasculū quod detexerat opurent.
apparuit eis veneranda cūctū
senex instar m̄is candore offerens

exuperans ad chyrurgiam rectam
venebant. Quos cum ad communem
ecclesiam recepissent. epulantibus nobis
eo qd adhererunt de catholico. Flo
rentinus qui erat etatis senior. s
hate flagitabat aliqua de bñ viri
virtute cognoscere. Adt ergo cyrus
artens deo. Interrogato si ul' nomē
eius in illis regionibus audiretur
ut vita illius legere tur. ab aliquo
habet me interrogante. ut. magis
fice in illis locis honorati nomē
eius. si et se peculiariter alium a
limum autistic narrat. dicens
sup se magnā eius virtute ostē
sim fuisse. Idus inquit eius. ante
multos annos curacula. basilica
in honore construxit bñ martini
autistic. Postquam ac elegantia
opere exornata. tur omnes clericos
religiosos destinat. expetens pō
tios reliquias ut sic hęc locū
quē in eius nomē edificauerat
eius reliquias consecraret. Quod
cum fecisset. p̄fectulos dies vene
bat et p̄feratibus solo cū comete.
s̄a pontificis animum implorabat.
Post multum vero tempus hic
nastatur. Cū aut tur mēsum
cet a febre pulsatus. et ut tātū
exnuantus ut in pupilla singere
neq. illum abum. alimētum. la
beret. atq. inter. Intea p̄durante.
morbo. abo. negato. palpitate
tantū spū solus transitus p̄stola
tur. Nec mora ip̄e quoq. exalat.
spūs. Tunc mat. mēsta. ul. naga
Abmce ac p̄mōtente solatio mor
te. a p̄p̄chensuz iter. brachia. ante
altare bñ martini. Jam exanime

corpore scilicet sic nō morti depositus
et tanq. si son. insulubz teneret
oculis. animo alloquit. dicens.
Dixi vobis erat maxima bñssime
confessor. tua hęc p̄p̄iora depor
tare quibz morbi depellerent. fe
bres extinguerentur. futurum te
nobis et alie quoq. infirmitates
emuldarunt. pro eo qd de te legat.
plima que ul' vna feceris. ut post
transitum operis. Nam andimna
ordine mortuus fuisse. Nostram
ostulo. depulisse. fuerit. minus.
curasse. ubi. Venena. dicto. comit.
fisse. et alia multa fecisse. hic appa
rebit. virtus tua. si et nūc. nūc. fide
mam. hunc. resuscitans. p̄p̄ulum.
Ad si nō feceris. nō hęc. ultra. othā.
colla. curam. hunc. attendim.
Aut. honore. alium. cyrum. exhibem.
Et hęc. dicens. relicto. ante. altare.
infantulo. abierunt. nūc. ante.
facto. venentes. Imminent. enim. ad.
altare. comitum. hęc. m̄rtes. si
scēpit. enim. mat. in. ul. et. cogno
scens. enim. resuscitasse. flatum. ap
p̄licat. ad. pupilla. Quē. p̄p̄tino.
hūsto. lacte. confortatus. E. Tunc.
mat. cum. p̄e. ul. omi. domo. eleuata.
in. celo. nocte. benedixerunt. deum. di
centes. Nunc. cognovimus. quia.
maxime. es. et. facis. mirabilia.
solus. qm. nobis. p̄z. nullum. confessoris.
tui. ordine. restituis. Nam. et. loco.
illi. maiore. si. p̄nc. fuerunt. vne
renā. exhibebunt. hęc. ab. ip̄is.
Florentin. via. q̄sta. corpion. Eleu
tus. erit. ab. urbe. pictura. agro. re
gione. illius. qm. ad. sc̄m. basilicā.
p̄tinebat. Vnus. pedis. usq. de. bilis

Quo ut ipse afforebat p mansum
demoni meridiem p diderat. Qu
modo fuisse ad mensura gemon
h pello supputa ad ipm gemculu
extenso retrorsum vestigio. gres
sum que pede mtebatur agere
aminculata p faceret ad ante dita
basilicam nonne post annos adue
nit. fusaqz ordine p tridm. ante
tertiu festivitatis diem. p plute
directo surrexit. adnuementi aut
ad sci solima pld quatu p utu
eme sanatus est edocuit

Ata vero mee hoc ordine
virtus sci subuenit. Ex
quo postea transfactis par
turbatione doloribus edidit dolorem
in uno tibiae musculo incurrit. Erat
enim subitaneus tunc si clamor
affligens transfacta gressum
datur. ut plerumqz eclipsim ge
neraret. nec erat quod eum in
tigrare possit. nisi cum duntaxat
sine contra igne tentus. Ita
pore for obstupesceret. Sz ut si
vntuenti aliquod parum p fmi
flet infirmum. quiescit. Quid
plura. post ordinatuz meam ad
nent tuzpms ubi ad octidm au
tistatis sci ut causa desiderii mei
Cuius ibid p dnos aut tres mescce
q morata fuisse assidue bti panti
fior amelia pcalat. Tandem res
pocente mufatione qfucta distes
sit dolor a tibia que p xxxiii. anos
fenua fatigauerat

Et et alia die muli de
andecano futuro dicitur
in palma de fino. ut ad
locu seu pces effudit dicitur di

recto sanata manu discessit. p uer
familiaris ne correptus a febre
gramit dicitur. Addebat enim cotu
secus mētra. Intusque vero sa
tis valida erant. Et si pati aliqd
acciperebat. mox revertetur a sco
māco. nichil tū capione cū
Cūqz in hoc labore qūto aut qūto
die fatigaretur pcedit ut ei pulne
com exheret de sepulchro ad bibi
dum. Quo exhibito. uno vno qz
dūto. ut angit fidelit recepta
sanitate conuuluit

hodu utro milia chari
quondā pbi filia dūm
ab humore pedum frequē
tius laboraret. dūm pedis vbi
qui mdelitate fuerat p dicit post
hec ad hētam aduent basilicam
in qua dūm crebras effudit
preces amota dēbitate i colu
mitati donat.

rat tunc tūc in villa que
substitutione sic mātcole
habitabant homo quid
qui tamqz effractis rembz mēmatz
ambulabat. hic mēta illā emāco
serie muliere dōrsim proclmūo
neguāqz hysim pterat erup.
Sz dno bz maffellie fustibus
addite. mōzimus atqzbat gressū
ad festiuitate aut adnuementis tra
die postacta solenna erectus. ab
omni mōzisione dūbolica mūditi
sanus abscellit

Vndulphus aut quidā
p pūe urbe cuius ab m
fancia sua tū emthano
chlotari regis filio habitauit. In
cui dūm hēretur. fūctio et ordinatē

Rege abscondens in arbore decerpe
res roma. effrato ramo corunt.
Colise qz ad lapide pede. debilita
tus e. post multos vero annos di
m huc debilitate p sifteret. et asceso
equite veloater impelleret ad eudu.
lapsante gressu popitat. Dehir
portari se ad ptam hushra postulat
proiectus qz a rammetu. ordinez
fidele fundit. Nec morata pietas
que semp turbulatis subuenire
consuevit. s; protm a ablato oi
dolore in columis a rammeto sur
rexit. Nectur qz xxx. orat. annos
de alio pede sic supmo dixit. In
giter claudicabat. Tandem miser
tas qz consue noxas. comiti d
orunt. Sals ut humilitate caput
ipd sed desuaret antistiti. S; pns
a recte pceptum eliaur. ut res
omne hushra traderet dines. Quo
facto capite tonsoraty impleto
bone deliberatione noto. pes eius
qui ex fractis ossibus fuerat bre
uiatus. elongatur. Et qui
antea duobus pueris sustentatoz
ibat. mo sine ullis hoiu ann
mulo quo uoluerit absqz aliqz
dehilitate impedimento discunt.
Est hec puerulus qda
ex leuimomo ceus ad
nemeno hunc recepit
oculoz hoc modo. Anno suo nati
tatis sue cum iam gressum ma
prens fugere. erumpere lingua
in ubis ora laxaret. di matris
alludit blandi. di oscula libat.
di collo eius. qz pen dit. di m.
ulmo deferat. comotqz emissi
one diabolica uneti. pulmo a

tra cum palis elenat. sup. pnc
zum ac matre eius ai magno
turbine factu. s; rustica mihos
et montano tractat se filiu qz
salutari uexilo murre. Ideoqz p
ualente infida oculi adolescentis
repleti pulue obserant. Qui diu
uoluerunt tandem mutatus a
matre puenit. ceus. Adultus
aut datus est mendicis. ut cum
ut ossem ambulac stupendi quida
artiperet. Erant aut puentes
eius. valde pmpes. Ititur duo
deomo recitatis sue. anno aduent
turris ante diem solentatis q
pater illum carm glutinas mi
de salute inuexit. Secur sa aut
festinitate uigilia. Dum rece
dentibz alio. hic ad pedes su de
cularet immobile tunc sensit q
pmpis aliqz oculos eius ab
spicno et statim sancto ab hne eu
rens cepit defluere p genas eius
Inversa qz sursum facie uidit sup
se cererem elucere et exclamans
Vox magna ait. qz anas. arto tibi
se confessor dei. quia uirtute
tua hunc reape merui. Cadim
rabili qz. Virtus immensa
amltismodis eu affectibz dona sp
tis m pldo. Nam qui furem re
ceperat hunc recepit. Et diu ait
alio uirtute tue multus hunc
ornatur. S; te multoz emimi
tenebre a nro mltz no. arcerent.
nempe uenres. vshulit. et mfi
mo. vox petri clamares. Inru et
arqz n no hee s; quod habeo do
lus. In noie xpi ihu abite. In
columnes.

+ uerit ca quoda ut re me
 sim apudm petere unum Cui
 ab exordio eps qui tunc cathas
 reuelat benignus fuisse excepti
 in luce lucente in crastina dñi
 ca die ad catham accessimus. Respon
 dentesq; in sacario. aduentu p
 stolabimur antistitis sed tunc scilicet mar
 tim reliquias licet temerario ordi
 ne sup me tu libam. Igitur fut
 go referendario quiddam scriberet
 ad octiduum nrm accedit. Consulati
 qz iuxta me sedere depresso. Veru
 ubi sufficienter colloquim usi sumus
 ille in domo uocatur cathas. p totum
 mthur ut a me discessit. Discep
 ta amos fide claustra. et q; ma
 gna exinde netum cure seruans
 auditum re cepit. Fe ilius qz ed
 timo in gnis agere cepit dicens
 Tercia em dies erat qd de har
 aure auditi amiseru. si am
 teat loquerer. sensu reuoluer
 reserata. Eme ego confusus ne
 in hoc adstruere. aio. Noli dul
 cassine filii nri aliquid gratia re
 referre. si ei tunc tibi uirtus au
 ditum restituit. Nam scias bti
 martini uerit hère pignora. auz
 tibi potentia. auditus quantas
 est depulsa
 uolū uer tepe dñi sena luce
 tali defuerit in pectora
 ut ut ad reuocandum
 geunē putaretur aliquid rema
 nare. Quada mē ab basilicam
 scām addit. oleum qz lignorum
 qui in camere dependebant susce
 pit. cum ipse agnus in nasculo
 de portatūq; domo. pectora que

adhuc hic morib; nō attingerat
 utinam dicitur in hore per
 frons frontes et dōsa ante do
 mōca signat. Ipsiq; aialibus
 bre directus. Resumptis qz ex
 ex hoc uirtue fide plenus infudit
 more. qz dno tunc dian desti
 na pte pte pulsa pectora uerit
 ta sunt
 a. benedictum quoq;
 cola cu p sex annos
 uendi usus fuerat denotatus.
 bti confessoris expetit saluari p
 sidio. Ad tunc basilicā accedens
 multo tempe pōmō et ordmib;
 uacans. aherm bti implorat an
 tistite. Demq; ad ueniete scāo
 sancta festiuitate. p hō missaz.
 solania spectantib; hinc uisus ē
 redditus. Ad eunt qz in priam uidē
 qui ad scām basilicā. eo de ducente
 puenierat. pro tanto pōtatis
 standio uenit se ibidem comorari
 quod postea. rediens denotus. Im
 plent
 Nte hoc auz p uellam
 in infirmitate pessima
 ruens. malis omnibus
 debilitate contrahit. hęc audita
 miracula que antistes thidus in
 singulis opat. nomē eius sumota
 bat denotē. Post dies. ante pau
 cos rogat se ad emō basilicā depor
 tari. In emō apud diebus multo
 faciens. fusa sepeus ordine omni
 lacrimis aduirtute pontificis uisi
 tatur. Sic qz subueniete dñi mā
 sanata discessit
 uer uer ex aude auz.
 Arturo dñi in domo pa

rentum desideret p[er]missionem ut
ip[s]e affectus artis diaboli manu
p[er]dunq[ue] p[er]didit. V[er]um ita ut con-
tractis intrinsecus digitis v[er]gule
in palma diffunderentur nec usq[ue]
poplitum arefacti calcaneo ad
circa ducerent. Sicq[ue] p[er] sex dies
apertib[us] male lamellat[is] ad tem-
plu[m] s[an]cti antistitis deportat[is] q[ui] in
ordine p[er]dunq[ue] refectus inebrius
m[er]ito non s[un]t p[er]petates quasi nomine
effloruit floridus

lericus ex naturitate s[un]t
m[er]ito ip[s]ius basilice s[an]cte
p[er] iurissim[um] insidiatoris
hunc mutatus in hospitiolum pro
p[er]m[itt]i m[er]ito ibi laborare potens re-
cedebat exorta. Tribus fere annis
hanc sustinens ceatate. edum[en]ti
sacerdotis expectit ubiq[ue] depre-
cans consuetum misericordiam
illat[is] rediit appria

x t[er]ram vero arboris
siquis quida[m] diu die de-
m[er]ito sepe[m] componit.
manus eius ad h[er]em[um] ip[s]um herere
ceperunt ad ille veloci[ter] extraxit
dexteram. d[um] factum admiratur
attentus. manus ip[s]a cum dolo-
re magno contrahitur. Desice-
sunt quosq[ue] v[er]gule in palma ad
Contractis q[ui] totis digitis dextere
ad diuisum reu[er]titur ad merore
p[er] se m[er]ito. vero annos ad basilicam
tam s[an]ctam aduenit. Oracione quaz[um]
facta sanatus est. p[re]dicans
p[ro]ph[et]ie ne facti q[ui]s meditaretur
ne tanta die sole[m]na agricola
macularet. Ne redemptio[m] sa-
cie resumpcionis m[er]ito celeste mu-

ferm[um] humanitas infirma arena
excerans opera dissolueret.

v[er]um uenit quid ex alligende
tubescente diuisis morbis
stomaco cibum potumq[ue]
exorunt. Cuiusq[ue] p[er] multos dies
in hoc labore curaretur. ip[s]um quoq[ue]
quod accipere uidebat. et q[ui]dam reue-
bat amaritudine. fide plenus desi-
deriu[m] habuit. uenit ad basilicam co-
fessoris b[ea]ti. in qua p[er] t[er]cium seminas
et orans die quarta accipendi cibum
desideriu[m] caput. v[er]umq[ue] ore hanc
confortatus est. De hunc quib[us] ap[er]to
s[un]t abscessit

uher quid et ip[s]a ut aiunt
ex andecano uenens que
omnib[us] quib[us] membris ar-
da erat. S[ed] p[er] ip[s]um ad dexteram
cum digitis audior[um] ceteris artu-
bus de ferrebat. Ad sepulcra s[an]cti
proferunt. Ex inde p[er] c[er]tissima p[er]
p[er]mittam tempus m[er]ito d[um]orata
est. S[ed] uenit uero m[er]ito in
t[er]ritis c[er]tissima. Vena sanctumq[ue]
omnibus ex uulere corpus reliquit
fortitudine reapiens solidati est
Cui[us] hec fuit causa ut ista p[er]-
ferret. quia p[er] die sabbati post so-
lis occasum quod nocte d[um]ce adu-
cebat. p[er]m[itt]i uoluit conformare
mule hinc alia mulier

cu[m]q[ue] manus i[n]teros[um] con-
trahit et ad se adu[er]te. In
uice adferunt. Cuiusq[ue] doloribus
maxime d[um]oratur. v[er]um m[er]ito
d[um]oratur. Si ad basilicam b[ea]ti mar-
tini habuerit. p[ro]tin[us] abscedit
infirmitas. Confido em[en]t quod et
ni subueniet. qui sepe talia p[er]se-

rentibz e misertus her ad ita areret
et mox pami ut potuerit aperit ita
manus eius seprate sunt no tñ di
rectio dicitur. At vero ubi ad locum
sem accessit et orone fudit pñimo.
Abiato omi dolore solidatis dicitis
manus liberat omi gratia exultat
actione

1. ludertaleus aut rethone
hor anno. tunc cabilloz
extitit morbus. Apud nulla
aut maaarēsen que in hoc anno ad
tinetur. Subdita ditionibz bñ mac
tim oratorum ibi e. unis et noie
et urbitibz consecrati. Senqz ad
nemete supdita clade attedebant
ad oratorum vota fructes pro ca
tibz. ut si enaderent ipi decias
loco conferret. Cuiqz hmo de causa
qmodu exuberet addiderunt ut
declamē ferrea que hostiu oratorum
recludelat. caracteres cabilli i
pumerent Quo facto ita virtus
sca pvenant. ut et qui exorta
uerunt sanarentur et qui nō in
currerunt nichil nlt pferrent

1. npiore quoz anno ad qua
nissime pñis turonoz
que vultitudinaria vitta
latur. Siat em talis lator ut
apprehēsus homo a febre valida
totus vesias ac munitis pusillus
scateret. Erant aut vesice albe
cū duricia nulla habētes molliad.
nsl tantū dolere nimū mferētes
Iā si dita matitate arpitantes
exissent. affluere. tunc adhere
tibus corpori vestimētis dolor
validius augetur. In qua curatu
dne nichil modicoz poterat are

uulere nisi cum dicitu affussz
auulū. quita em de basilica sca
bene ditione petētes. ope merebat
S; quid de plurimo memorate
mte e. Cū ut memorunt ceteri
qd una modum meruisse. Dxor
igitur eborum comitis ad ablat
luce decenoret. Ita hmo nescias
operata e. ut neqz manus neqz
plante neqz ulla pps corpis emē
vaga remaneret. S; et ipi quoz
oculi ab hmo continebat. obiecti.
Cmū iam in discrimē sca sepular
benedictione exproit. Tunc transfussū
est ei de aqua qua beati tumuli
in pascha dñi est ablutū. De
ma; delibuto ex ea mthilibz ipa
exinde potum sumpsit. Arox usqz.
refarata febre. De dicitibz sine
dolore nescias sanata est.

1. ed qui multe sunt virtu
tes que orho totus expe
ritur de quibz ad nos hoc
mima pps ut oppmor attinet. ut
illa que vicinitas expitue vicia
mō. imitari aut baderisclius.
omomāoz eps quod loco diocesi
sue ad basilica bñ vni et noie
et rehanis consecrand. Celebra
ta solemnia. Imorates nome sca
martin dñi palitia cressū. cōno
qz Anno. usqz recepit

1. nquistus em quid anno v
luc turonice dñi munitū
remūm dolore laborat.
contractis pedibz et ppe ad pps
reductus renes pessime debilita
tur. In qua infirmitate p duoz
annoz curricula laborant. De
inde a sine amonibus basilica

Sci ceperit ibiqz p septem dies
Ieiunio et oras adempto dolo
re directis pedibus summo abfessit

4 Et tpe et mulier queda di
disciditibz paribz sola tu
remansit ad cella. appa
runt ei sedenti umbra tetrima.

Que arripit puelia: trahere
cepit at illa uocans et pla
gens cum nullu aspiceret auxilium.

Urahit tam resistere conalitur
p^o deorsa uero duaz aut tri
dum horaz spacia. recessu mu
lieres rehane iunuerit ea sem
uina humo racentes melul loqu
rentis posse. Inuebat quidam
illa manu. si melul intellecte
tibz her muta gmisit. Umbra
vero que ei apparuerat mtati
habz domus ihus insidiata est
ut relinquere locu alibi gmis
rent. p^o duaz uero st totum
mensu diebus de orsus. ad ba
silica puelia uemens eloqui
uapz meruit. Sicqz omnia que
philozat. oro p^o enarrant

igitur. citalimnesis diacon
ut nos genti e. aho
matutinas qras celebra
tibz potu hauriret. oculorum
puitatur amissione. Reortuo
scens qz reatu sui et se no mi
traa ppositorem excessi. Suspe
ditur acito potuqz p nocturno in
magnis ordibz assistens. Inca
di her actet fama que totu late
complexunt orbe. ad eius amos
usqz puenit. Et apud tyronis
martini antife ad au^o sepuloru
sepe talu infirmitata clades

de pulsa quiesceret. Nec morat
diacome q illico iter restitit ubi
ad basilica scum no dubius de mi
tute bfi uru puenit. Ibiqz pro
stratus solo orone subueno die
tra ap^o oculis hunc recepit.

11 Ego uero di canior mitor ex
torquere uitate cur. ei her cue
missent. Her ab eo didici. ante
hos manit septem menses dnm
quomodo matutinus sicutu colla^o Echan

etiam pterem. obuia habui
vni amoz meoz. In cui am
plexus et ostula rido. sinita
be cepi. si omnia domu ppera
relinquisset. Tunc reuocatus
a via. potu oi eod haurire ce
pi. Postq aut caritate p p^o
la expleuisse. insu e. nate dnto
discessit. Quo abente tanto
ocul mei rhtuio meis palpeba
bus adheferunt ut nullatenus
eos appere possem. Demqz
cum in hac infirmitate tristis
abue desideru hui sepuloru
bfi antistite uisitare. Die aut
tercio postq uero cum eue se
pular adfiteri. subito febris
magna oculos meos arripuit
at ego iugemere uehemeter
cepi. et sci melu fortiter de
pre cari. Illico aut campes
ex oculo meo sumo noctem
pepuit. diemqz rediit. Her
nobis diacon^o effatus. in colu
mo reuocant ad propa

Explicit dita bfi martini
Deo qras.

Causa exili et martiri beati thome martini.

1) ut ead[em] m[en]te r[ati]o
 miserere f[aci]dum[us] fu
 nestum illud. et famosum dearti
 quodammodum. consuetudines n[ost]ras
 illas regias apud clarendonia pro
 mulcatas. Quas ideo hic misse
 rim[us] nec legant sola futura post
 et hinc cognoscant q[uod] iusta q[uod] p[ro]
 sp[irit]u fuit r[ati]o[n]is neomartini.
 thome p[ri]mo exili. et postea mar
 tiri causa. p[ri]mo hic dampnant
 sancta eccl[esi]a romana sub alexa
 e. adnotaco[n]e d[omi]ni f[aci]o.
 et p[ro]p[ri]etate eccl[esi]arum
 si controuersia emerferit
 m[er]ito laicos n[on] inter clericos et
 laicos. n[on] inter clericos. in curia
 d[omi]ni regis tractetur et amittur
Hoc tollentur
 eccl[esi]e de feudo regis
 non p[oss]unt impetium
 clari absq[ue] assensu et am[er]i
 sione r[ati]o[n]is **Hoc dampnant**
 leuati uentati et actusa
 ti de quacumq[ue] re. si
 menti a iusticia regis
 uenient in curia regis respon
 sari ibidem de hoc unde indelitur
 curie regis q[uod] sit ibi r[ati]o[n]andi
 et in curia regis unde indelitur
 q[uod] sit ibi r[ati]o[n]andi. ita q[uod] iusticia
 regis mittet in curia s[an]c[t]e eccl[esi]e
 ad iudicandum quare res ibi trac
 tabi. et si clericus eductus n[on] co
 fessus fuit de cetero n[on] debet qui
 eccl[esi]a tueri **Hoc dampnat**
 x[rist]ianitati n[on] debent dare
 uicium ad remanendo

nec p[ro]u[er]e in amittu. si t[ame]n ha
 diu et p[ro]p[ri]etate fraudi iudicio et
 ut absoluant. **Hoc dampnant**
 archiep[iscop]us et ep[iscop]us et per
 sone regni n[on] licet eue
 de regno absq[ue] licentia
 regis. et si e[ss]e uoluerint asse
 curabunt q[uod] nec in e[ss]e nec in
 modum faciendo p[ro]p[ri]etate mulu
 regni n[on] regno n[on] dampni. **Hoc**
 nec n[on] de **tollerant**
 licet accusari nisi p[ro] certis
 et legaliter accusatore
 et testes in p[ro]p[ri]etate ep[iscop]i archiep[iscop]i
 n[on] ep[iscop]i. ita q[uod] archidiacono n[on]
 p[ro]bat ius suu[m]. nec quicquam quod
 inde h[ab]ere debeat. Et si tales
 fuerint qui culpantur q[uod] n[on] uelut
 nec uideat eas aliquis actu
 scire. vicecomes requisitus ab
 eo faciet iurare duodecim legales
 h[ab]eres de iusticia s[an]c[t]e de iusticia cora[m]
 ep[iscop]o q[uod] inde ueritatem s[an]c[t]e de iusticia
 consciencia suam manifestabunt
Hoc dampnant
 nullus qui de regno t[ra]nseat
 in capite n[on] aliquis.
 d[omi]norum iusticia eius exalctur
 nec t[ra]nseat aliquis eor[um] sub m[er]ito
 ponant. nisi p[ri]mo rex si iusticia
 fuerit commemat n[on] iusticia eius
 si extra regni fuerit nec uicini
 de iud[icio] faciat et ita q[uod] p[ro]p[ri]etate
 ad curia regis ibi finetur et de
 eo q[uod] spectabit ad eccl[esi]asticam curia
 ad eand[em] mittat. ut amittur
Hoc dampnant
 e appellaco[n]ibus nisi emer
 sorunt ab archidiacono
 debent p[ro]cedere ad ep[iscop]u[m] et ab.

ep̄ ad archiep̄m et si archiep̄us
defuit in iusticia exhibenda. pos
tremo ad regem et p̄nemedū ut
p̄cepto ip̄ius in curia archiep̄i
contra ista ametur. ita q̄ nō de
bet ulterius procedere. absq̄ assensu
regis. **Hoc dampnauit.**

realip̄ma cūserit in
cliaum et laici ut ecōsō
ne ullo tenemēto q̄ elico
vellit ad elemosinā attrahere. lau
cus vero ad laicum feudū. reco
gnatione duodecim legalū hōm
p̄ capitalis iusticie regis consue
tudine finalibus. Vtrū tenemētū
sit p̄tinēs ad elemosinā sine ad
laicum feudū coram ip̄a iusticia
regis. Et si recognitiū fuit ad
elemosinā p̄tinere. placitū erat
in curia eccl̄astica. Si vero ad lau
cum feudū. nisi ambo de eodem
ep̄o ut barone. in curia regis.
erit placitum. Et si ambo aduo
cauerint de feudo illo eundē ep̄m
ut baronē erit placitum in curia
ip̄ius ita q̄ p̄ factam regis reco
gnationem s̄p̄siam nō amittat
qm̄ p̄no s̄p̄satus fuerit donec
p̄ placitū diffractiōnati fuerit.

Hoc dampnauit
in de ciuitate ul' castello
ut burgo ul' dūco manū
regis fuit. si ab archidiacono ul'
ep̄o de aliquo delicto citatus fuit
unde debeat eis respondere et ad
citaciones eorū satisfaccere voluit.
bū hec enim sub mēdicōe ponē
si non debeat excoicari. p̄nsq̄ ca
pitale missa regis loci illius
conueniat. ut iusticiat eum ad

satisfaccione venire. Et si missa
regis inde defecerit. ip̄e erit in
iura regis et eundē p̄bit ep̄us
ip̄m actatim eccl̄astica iusticia
coherere. **Hoc tollerant.**

archiep̄i ep̄i et vniūse p̄sone
regni qm̄ de rege nō tenēt
in capite. hanc possōnt
suas de rege sicut baronā. et inde
videant iudicis regis et missis
et sep̄at. et faciant om̄s consuetu
dines regias et sicut ceteri barones
debent m̄tēe iudicis curie regis
et baronibz missa p̄ueniat. in iudicio
ad dimissionē membrorū ul' ad
mortem. **Hoc dampnauit**

um vacante archiep̄atus
ut ep̄atus. ul' abbatia ul'
prioratus de dno regis
debet eē in manu eius. et inde p̄r
cipiet om̄s redditus et exitus sic
dioces. Et cum veniū fuit. ad
consulendū eccl̄ie. debet dno rex
mandare p̄ores p̄sone eccl̄ie
et in capella ip̄ius debet electio
fieri. assensu regis et consilio p̄
sonarū regni quas ad hoc faciendū
vocant. Et ibidem faciet electi
homagium et fidelitate dno regi.
sicut heretico dno. de vita sua et mē
bris et de honore suo proprio siluo
ordine suo. p̄nsq̄ sit consecratus
Hoc tollerant

1. p̄nsq̄ de procedibus
regni differant archiep̄.
ep̄o ul' ep̄o ul' archidiacono de
se ul' de fine iusticiam exhibere.
rex debet iusticiare. Et si forte
aliquis differant dno regi
rectitudinē suā. archiep̄i et ep̄i

et archidiaconum debent eum inficere
ut recte satisfecerint **hoc tollerunt**
a tallia eorum qui sunt in re
gras forisfacto no detineat
catho ut amitterent contra
iusticia regis quia ipse regis sunt
sine meallio sine extra fuerunt i
iumenta **hoc dampnant**

lacita de delictis que fide
interposita debent ut absqz
interposicione fidei sunt i
curia pectis **hoc tollerunt**
ihm iusticorum no debent or
dnari absqz assensu dñi
de cuius terra nati dignosca
tur. Similiter vero dampnatis ho
mox singulas dampnationis sue
cas subiectionem nisi quia cu ho
iue ut modicam scdz canonu hnt
expiencia statim in pmo auditu no
biffime sunt

acta est aut p dicitay con
suetudini et dignitati
regny recordatio ab ar
chiepis. epis. comitatibz baronibus
et nobilibz et antiquioribz re
gny apud clarendonia. 2to die
ante purificationem scz marie dno
henrico filio regis cu pte suo iude
pate. **Alie constitutiones**

ce sunt constitutiones
quas constituit rex hen
ricus in normannia pro
septo bto thoma et mandant iusti
cie sine Ricardo de hnti et duobz
archidiaconis. Gualfrido videl archi
diacono cantuaroy et archardo ar
chidiacono putanosi et omibus
principibus et pps Anglie mirada
et suanda contra papam alexandru

et thoma archiepim. Arzum lato
res fuerunt Wimerz pbi et iure
comes et galterus de grimesbi vicecomes

ipm. Simetius fuit hns fe
rens dñi ppe. ut aliquod ma
ditum archiepi cantuaroyse
contines inditum xpianitatis in
angliam. capiat. et de eo sine dila
aone iusticia fiat sicut de traditore
regis et regni. Nullus elias ut
monach9 ut lucus ut alius pro
fessionis hoc pmittat transire
ut redire in angliam nisi de transitu
suo heat hns iusticie ut de reditu
suo hns dñi regis. Si quis alter
Simetius fuit agens. capiatur et
mearceretur. Ne aliquis apphet
ad pum ut ad archiepim. Ne alius
placitu teneat de mandato ppe.
ut archiepi. ut aliquod mandatu
eorz in angliam ab ullo hoie accipiat.
Si quis Simetius fuit alter agens
capiat et mearceretur. Seuerali
quor9 inditum est q nullus ferat
aliquod mandatu elia ut lucus dno
ppe. ut archiepo. Si talis Simetio
fuit capiat et mearceretur. Si
epi ut elia ut abbas ut laici sen
tencia inditi tenere voluerint
sine dilacione extra erant. et tota
eorz consuetudo ita q de carillis sine
mehil scdm ferant si omi in manu
dñi regis susentur

Et carilla omium ppe ut
archiepo famenciu omis
possiones eoz et omi eis
ptinenciu andam9 gradus uel
ordines ut seris ut condicione sit
capiant. et in dno dñi regis con
sistent. Et omis elia qui redit9

hinc mancipia sunt simoni per
omne comitatus ut infra tres me-
ses veniant mancipia sic redditus
suis diligunt. et demerere mancipia
redire. et si non venerint p[ro]ximis
finibus. redditus eorum in manu regis
cavuant. Et denarii b[ea]ti petri non
reddant. nisi ad p[ro]p[ri]os si diligenter
colligant. et sicut in thesauro regis
et expendantur ad eme p[ro]p[ri]um
Londoniense et norwicenses epi
sunt in ma[nu] regis et si demerantur
p[ro]p[ri]os et bellis ut sunt
contra regis infirmitas ad rectum
faciendum regis et iusticie eme
de eo p[ro] contra statuta de chirendone
videlicet ex mandato p[ro]p[ri]i. tam
canonicos et hereticos et exco[m]muni-
cationem qua d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]i in ip[s]o fecerat
p[ro]p[ri]as p[ro]p[ri]as dimittantur
sine licencia iusticie regis **Epla**
missa archiep[iscop]o super hinc.

hinc cantuariensis archi-
ep[iscop]o quida[m] annis sine
sacris hinc se tenore
mandator[um] que henric[us] rex in an-
g[li]am misit sic ut omne portus
tantissime custodiant. ne hinc in
dictione illatens deferant. Et
si aliquis regularis illas attulerit
pedibus trahatur. Si clericus.
sculos et tentalia amittat. Si
laicus suspendat. Si leprosus id
buzat. Et si quis ep[iscop]us eme in
dictum metuens recedat noluerit.
nichil secum deferat p[ro]ter lani-
lum. Nihil etiam ut omne scola
res reparare cogant. aut benefico
suis p[ro]p[ri]is. et qui remanserunt
sine p[ro]p[ri]e remanentur

Et p[ro]p[ri]i qui cantare noluerunt de
milla amittant. Quisq[ue] rebelles
sibi benefico omib[us] p[ro]p[ri]is. **Valere**
lre de canonizatione b[ea]ti thome.

alexander p[ro]p[ri]i cap[itu]lo cantua-
riensis eccl[esi]e. Gaudendum
est vniuersitati fidelium de in-
rabilib[us] vltis s[an]c[t]i et reuerendi viri
thome quondam archiep[iscop]i nostri. S[ed]
vix exinde tanto amphiori gaudio
et exultatione debitis repleat. p[ro]p[ri]o
ip[s]ius miracula oculata fide sepe
intuemini et eme p[ro]p[ri]o cor-
pore eccl[esi]a vestra specialiter meruit
illustrari. Nos aut[em] considerata
p[ro]p[ri]a meritor[um] eme. quib[us] in vita
sua magnanimit[er] claruit. et de
miraculis eme non solum communi
celebra fama s[ed] et dilector[um] filior[um]
filior[um] nostr[orum] albi tituli s[an]c[t]i laurentii
et theodini tituli s[an]c[t]i dionisii p[ro]p[ri]o
Cardinalis ap[osto]lice sedis legator[um]
et alior[um] plurim[orum] p[ro]p[ri]o testimonio
certitudine plena h[ab]ere. S[an]c[t]i ar-
chiep[iscop]i in capite semper multitudie
clericorum ac laicor[um] p[ro]p[ri]e in eccl[esi]a
deliberato cum frib[us] v[est]ris consilio
solerunt canonizandum eumq[ue] de
cremno s[an]c[t]i martini collegio.
Immemorandi. Vobis et vniuersitati
fidelium de ang[li]a ap[osto]lica auctoritate ma-
dando ut natalem eme die quo vita
sua p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]o finit. Amis-
sionibus cu[m] debita veneratione cele-
bretis. Quia igitur dignu[m] e[st] et
vobis p[ro]p[ri]i expedit ut s[an]c[t]i corp[us]
eme cum ea qua decet reuerencia
et honore condatur. Distinctione n[ost]ra
p[ro]p[ri]a scripta mandamus quatinus
corp[us] eme deuote et reuerenter

facta solemn processione aliquo so
 lemm die congregato clero et popo
 in altari honorifice reconditis. Ante
 ipm in aliqua decenti capsula ponentes
 prout conent clereticis in altum et
 pcedenti eius pro salute fidelium
 pice vniuersalis ecclie salutatis a
 pnd dnm vris pns ordmly nupre
 turre. **Salute. Id de eodem ad omia**
edolec. prelatos ecclie
 auctoria firmitate et vir
 tute miraculoy et signoy
 que pmita illius sci et reuerendi
 vici thome quond' cantuariensis
 archiepi omip' deus opatur. et
 vniuersa letat. vltiqz fidelium sa
 na religio. pro eo q' ille qui est
 mirabilis et gl'osus in scis seu suu
 post morte clarificauit. cuius
 vita laudabilis iusta fuit fuisit
 q'ha mitoy et tandem martirio
 confirmata e' gl'iosi certaminis. De
 mo aut de scitate ipius dubitare
 no possit. qui eius et laudabilem
 conuersiones attendit et gloriosa
 considerat passionis. Voluit h
 redemptor et saluator nri omis scis
 insignia reddere miraculis ut
 qui pro xpo in superabilis virtutis
 constantia necessitate et p'icula p
 tulerit sui laboris et certaminis m
 etna beatitudine cognoscat. ab omibz
 p'ce posse triumphum. Icos vero
 auditis in numeris et magnis mira
 culis que merites p' sci d'ni illius
 mita fieri vniuersitas narrat fide
 lum et sup huc no sine martirio
 gaudio p' dilectos fide nros al
 bertu titulu sci laurentii in luana
 et theodoni titulu sancti vitalis

pbres Cardinales atqz aplice sedis
 legatos qui eadem miracula facta p
 spiciamus didicerunt. q'ro amplius
 loco vicini fuerunt p'cipue terrores
 effecti et plurim' psonaz testimonio
 fidem sicut debimus adhibentes. p'ce
 ditim archiepi solent martirio ille
 cleroz et laicoz collectio p'ite in ca
 pite ieiunij celebrato consilio firm
 moz canonizandum. quinqz decem
 m' sc'oz catholicoz a scribendum
 vniuersitate itaqz man' monem' d
 et ante. qua finem' diserte pre
 apum' ut natali pdicti gl'iosi mar
 tiris d'ni passionis sue solemniter
 sing' singulis celebret et arand
 ipm notunt oronibz salutatis vni
 promereri ut qui pro xpo in vita
 exiliu et in morte virtutis consti
 cia passionis martirij p'tulit fide
 lum supplicacione pulsatus. pro
 nobis apud dnm interdu. **Idem**
de eodem adusano episcopo
 ma vice b'ni petri aploz
 p'ncipis supremu in ecclia
 tali h'oz in merito locum
 optuendum. ex merito nobis aploz
 officio gl'iosissimi martire thoma
 quond' cantuariensem archiepi q'
 pro iusticia dei et ecclie libertate
 de certant usqz ad morte et de h'it
 sup firmu petrum fundatu a illis
 m'p'oz non timuit. tanto studio
 suis in eius venerari debemus.
 Deo ceteris meritis ipius ex
 gentibus enim constat int' exul
 tantu sc'oz cleroz etna felicitate
 letari. Audisti s'lam' et maxi p'
 oribus d'na gra reuelante rospuo
 fac qualis omip' d'ns qui mirabilis

et gladius est iustis suis cum potentia
virtutis sue ad id quod per martirem per
nam celos sicut indubitanter credimus
victor intravit magnifice iustis
et glorificavit et sub voce ipsius iustis cor
die miraculorum signa non cessat o
perari. Unde nos deliberato con
silio cum filiis nostris post multa sol
licitationem archiepiscoporum et episcoporum et p
fectum cum mentione dilectorum filio
rum alberti tituli sancti martini laure
ntii milvina. et theodori tituli sancti
vitalis presbiterorum cardinalium aplice
sedis qui eundem iustitiam plenius
investigaverunt et visu et auditu
cognoverunt et in catholico sermone
commemorantes diem passionis sue
ipso post festum sancti iuniorum
ad honorem dei singulis annis solo
inter celebrandum. Et iustis
martirum festivitatis commemora
dam esse constitutum. et eam per
predictos cardinales necnon et per
archiepiscopos et episcopos tam in anglia
quam in gallia necnon et in aliis regionibus
constitutos precipue devotissime
celebrari. Quia ergo quod a sa
cro sancta romana ecclesia que ab
ipso caput est dicitur et metra omnium
ecclesiarum constituta tam sancti constat
et propria deliberatione ordinari
ab omnibus sancti fidelibus cum mart
ris et veneratione observandum. Inter
mitti tunc per apostolicam scriptam mandamus
quatinus solemnitatem predictam mar
tirum annuatim cum maxima ve
neratione celebret et a propria
mens tunc precipue generaliter obser
vari eos studioso commone ut ad
ipsius sancti venerationem ita feruet

Intendant quod iustis ipsius mentem
entibus ad id quod in gratiam sancti va
leant indeficienter comparare. Ad
id quod cum tunc ante iustitiam et
filiis tuis compromissis episcopis ex
parte significaverit te istud nobis
mandatum suscepisse et eos celebra
dam illius preciosi martiris festum
tate summes attentius et hortentis
ita quod ad hoc per studium et sollicitu
dinem tuam vehementer attendam
tur et eam faciant a suis propria
mens amatum cum magna devo
tione observari. Per cuius merita
nos illi societ celestis gratia. Amen

Exhort

De vero intellectu vulgare laudis virginis beatissime q in ea remasit
fides triduo passionis xpi

antiaz continentiaz septuaginta intuentibus liquido p[er]
quas digna laude mulieres comendant salutem et honore
filioz quos prediligunt illozqz indemnitate[m] et vtilit[er]
pretulisse p[ro]prio amori aliquando etiam tuz p[er]iculo p[er]cussisse. Ex
emplo nobis est Sarra que cum vidisset filiu[m] Agar ludentem tuz
ysaac filio suo no[n] aduertens indignationem sui coniugis abrahe
multaz gentiu[m] patris dixit illi Eice ancillam et filiu[m] eius Non
em[er]it heres filius ancille cum filio meo. Duce siquidem ut refert
scriptura hoc uerbum accepit v[er]u[m] stus. Rebera aut[em] ip[s]us mirus
no[n] minor se p[er]iculo exposuit diligentius operata ut iacob p[re]dilectus
suis subiret esau p[ro]mogeti specialiterq[ue] a patre dilecti p[ro]missam
benedictionem qui erat t[un]c adu[er]sus ut iacob oportuerit fingere
ab eius conspectu. a mater quoq[ue] salomons die illo quo p[ro]maxima
in populo seditio erat causa est factionem insimulans regem dauid in
pellare p[ro] illius sublimatione p[er]iculo se exponens p[ro] p[ro]mogeti
regis et maior[um] de regno Et iterum supplicans p[ro] adonia q[ui]ne al
legasset confundi faciem suam si no[n] foret exaudita sua p[er]p[er]io quado
intellexit exauditionem redimere in detrimetum status filij elegit
faciem suam potius q[uam] filij honorem confundi. Quam vero p[ro] salute
thobie humoris missi ad sabellum mater eius irremediabilibus
lacrimis cotidie flebat ystoria libri huius aperte loquitur q[uod] con
solari no[n] poterat eam patre illius etiam consolante Non opus est
exempla referre de alijs s[an]ctis mulieribus S[ed] q[uod] sollicita fuerit v[ir]go
bea ma sanctaz sancti mulieru[m] p[ro] benedicto filio suo ihu m[er]ito sal
uatore verba eius demonstrant dicentis Ego et p[er] tunc dolentes
quereramus te. S[ed] de honore filij magis q[uam] suo q[uod] sollicita est on
ditur que benigna suscepit datu[m] r[ati]o[n]em nullatenus replicans
ad filij uerba velut docentis eam magistri cum ait quid est q[ui] me
quereratis ne scieratis quia in h[is] que p[ro]ris mei sunt oportet
me esse. a[du]do etiam simili in chana galilee dicentis quid michi
et tibi est mulier. Item quando multitudo astante copiosa ait
tanq[ua]m eidem ac fratrib[us] eius uerbum audientes precebat dicens
que est mater mea et qui sunt fr[ater] mei et extendens manus in
discipulos suos dixit Ecce mater mea et fr[ater] mei. Quando p[er]usa
iuxta crucem stabat dixit Ecce mater mea et fr[ater] mei om[n]i cu[m] re
uerentia et humilitate suscepit filiu[m] sibi datu[m] Nec commemoravit
qua[m] sciebat p[ro]maximaz filioz distantiam creatoris om[n]i[um] utiq[ue]
magu[m] in cruce pendentis et astantis discipuli paup[er]um p[ro]f[er]
toris filij. In paucissimis itaq[ue] uerbis huius virginis sanctissime
que sacra testat[ur] pagina ea p[ro]tulisse ad filiu[m] audisseq[ue] ab eo
honor filij tanq[ua]m patre suo ab ea desideratus aduertit. Qua
p[ro]pter virginis beatissime grata esse no[n] pot[est] laus in inuicem offen
samq[ue] redimans filij sui ab ea p[re]dilecti tota a[n]i[m]a toto corde ut
em[er]it in cantico p[ro]fessa est eius anima magnificat d[omi]n[u]m exultatq[ue]
in deo filio salutari sp[irit]u eius. Cuius beatam ea dicent[ur] o[mn]es ge
nerationes filio t[er]ti qui fecit sibi magna et potens e[st] t[er]ti vult

Infirmat^r nra tractat^o opposito que dicitur sit nra assertio ad fidei
pietatem p^rtimentes et ad catholicam veritatem

onem gloriam et honorem.

Ista prefationis loco retulimus ut tribuentes virgini bea^{me} laudes
circūsp^recte aduertant ne p^r illas quomodo honori atq^{ue} glie
sui filii detrahatur. Quomodo contingit in assertione que magis
apposito dicenda est a multis anis vulgata nimis in dei Ecclia q^{uam}
triduo passim xpi fides remansit in sola virgine. Eam quippe
assertionem quasi virginis bea^{me} honorem et fidei pietatem p^rten-
dentem absq^{ue} magna desuper examinatione suis in scriptam relique-
runt doct^ris actores multi et plurimi verbo predicauerunt
Pietas vero in scriptura sacra theosebia dicit^r sive diuini cultus
ad quam inclinantur fideles. Cuius circa assertionem ad pietatem
p^rvalentes fidei vel apparenter sponte audiunt facile credunt alie suadet
libenter Et quasi discussione minime egent suis admiscunt doctrinis
aliquando tanq^{ue} fidei catholice veritates. S^{ed} quia casta sunt eloquia
d^{omi}ni igne examinata. Et velut argentum igne examinatum p^rba-
tu terre purgatur septuplu^m p^rspicaci animo intueudus est in assertio
que aspectu primo creditur p^rtinere ad pietatem fidei ex alio latere
manifeste obuiet fidei catholice veritati magis ac magis illi palam
repugnans. Est eni^m p^rmaxima differentia inter eam assertionem
quam suadet velut pietas fidei et eam que tenere debet tanq^{ue} catho-
lica veritas. In illa attenditur simplicitas deuota in ista certa et irrefra-
gablis veritas. Illa inducitur ad inflammandum deuotionis affectum
Ista ad firmandum catholicum intellectum. humane p^robabilitati illa
mittitur. Ista veritati nobis celitus reuelante noⁿ repugnat fidei pie-
tati p^rusq^{ue} diffiniat Ecclia ut p^r locoz^{um} diuersitate contraria credant^r
fregit ut pote de capite brachio corpore aut ueste. huius vel illius
sancti q^{ui} isto seu illo manet in loco. Veritas aut^{em} catholice fidei locoz^{um}
diuersitate nullatenus variatur. Sic igit^r assertio de qua nobis
sermo est q^{uam} hactenus fuerit publicata tanq^{ue} p^rmens ad fidei pietatem
p^ruis indaginis est ondere q^{uod} ab alio latere et in maiori repugnat
fidei pietati de excellencia meritor^{um} xpi in redemptionem humani generis.
Cuius circa tenenda noⁿ est tanq^{ue} pietas fidei catholice aut veritas sed
tanq^{ue} vere atq^{ue} manifeste illi repugnans. Quando pretea fidei
pietatem subsequit^r assertionis temeritas vel supersticiosa cultus aut
p^rter vitandas contentiones deducit^r in iudicium Ecclie vel quando tra-
hitur in sequentiam extendendo ad alia p^riculosa. Nam noⁿ quid exis-
timet pietas fidei sed inquirendus est quid nos doceat catholica
veritas. Et que fidei pietas est vera atq^{ue} certissima. Preferenda
indubie illi est que dicit^r opinata quomodo in ista contingit de qua
sermo est. Huius namq^{ue} assertio dicit q^{uod} in triduo passim xpi fides
tota catholica remansit in sola beati^{na} virgine. Sic aut^{em} intelligedo
ut illo in tempore nullus preter eam esset in mundo fidelis trahitur
si quidem p^riculose multuz^{um} ut infra patebit in sequentiam ad fidei
catholicam infirmamam.

Distributo tractatu in p^rtes
expone^r p^rma euangelicis
p^ribus documentis passim
triduo preter virginem bea^{ma}
actu fuisse in mundo q^{uod} plimoz^{um}
fideles sanctosq^{ue} viros

uod ergo assertio ista veritate careat itaq^{ue} repugnans sacre
scripture catholice fidei doctrine Ecclie et euidente rationis
ostendendum erit euangelicis p^rmo testimonio affirmatioms.
mortis xpi tempore p^rplimos fuisse in mundo fideles viros iustos et stos
Deniq^{ue} aspietur q^{uod} etiam si testimonia p^rudita noⁿ forent idipsum demon-
strant p^rmulte rationes necessarie et catholice in scripturis veteris et

noui testamenti fundate. Respondebitur gnter ad allegaciones asser-
 tionis predictae. Postremo aut declarabitur quomodo assertio ista
 pnt diuulgat. Longius recessit ab intentione actoris. Quia pnt
 hec fidei pietas repellitur p multiplicem, verissimamqz fidei pietate-
 tem, illi oppositam ad redemptionis nre sacramenta pntinentes. Sal-
 sam igit fore hmoi assertionem demonstrat pntis sermo xpi ad
 eandem virginem beatissimam. Nec em tanqz apostate sz tanqz suo
 fideli discipulo Joham Euangelyste e cruce matrem suam virginem
 virginem commendauit. Dicit em que diligebat ihs sine fide autem
 impossibile est pnto uiatori esse a deo dilectum, quas sine fide imple
 est placere deo. Nec matri fidelissime sui loco ac vice constituit xps
 filium infidelem statim futurum. Petrus etiam qui respirante eum
 xpo post negacionem reconciliatus flevit amare. Si pdidisset tuc
 fidem iam dicendus erat quasi relapsus quod longe distat a vero
 maria item magdalena et alie stē mulieres que secute erant
 ihm a galilea de facultatibus suis eidem administrantes amande
 non sunt cum infidelibus. Similiter nec mulieres ille que cu ad
 crucem ducebatur plangebant et lamentabantur eu ipse dampna-
 trioni minime assentientes. Sz et Joseph ab Armathia qui erat vir
 bonus et religiosus Nichodemus a hostis plures sanctum Euangeliz
 in illo tempore commemorat tanqz veros xpi discipulos expectan-
 tes regnum dei. Spes aut sine fide esse non potest. Cred em xpo
 testante oportet accedentes ad deum qua est et inquirentibus se re-
 munerato sit. Omnis preterea turba eoz qui ad spectaculum crucis
 aderant et tanqz dolentes de assensu sceleris pcutientes pectora sua
 reuertebantur h absqz fide essent non est confendum. Porro qua-
 liter infidelibus sunt amandi et Centurio et qui eoz erant custo-
 dientes ihesum quando visis terre motu et his que fiebant Et quia sic
 clamans exprobrasset timuerunt valde et p fessi sunt dicentes. Vere hic
 homo iustus erat. Vere filius dei erat iste. Hanc confessionem fecit
 Nathanael hanc martha hanc petrus pro qua xpo meruit bea-
 tus vocari. Hanc dpti simul recedente alioz multitu. Discipu-
 loz ppter duriciam ut dicebant sermonis eius. In hac etiam confes-
 sione meruit baptisim gram Emmuchus ille potens Regine Candace
 hanc confessionem xps a cetero illo requisit erecto a synagoga p pha-
 riseos qui coram eis pphetam et a deo esse p fessus est. Nec tamen
 expresse q esset filius dei. Est demqz illud attendendum q expressa
 hec confessio fidei illo in tempore reputabatur cōter sufficere ad
 salutem. Cum em xps dixisset marthe Ego sum resurrectio et vita
 Qui credit in me etiam si mortuus fuerit uiuet Et ois qui uiuit
 et credit in me no morietur in eternum. Requirenti vero vtru oia
 hec crederet illa respondit Vtrqz dñe Ego credidi quia tu es xpus
 filius dei viui. Huiusmodi nempe expressa confessio sup omes
 alias fidei veritates psecutionis tunc iudozū subiecta erat. Jam
 em ut fuis Euangelista inquit Iohannes conspiciantur iu-
 dei ut si quis eum confiteretur xpus extra synagogam fieret. In
 qua confessionem hanc execrabantur tanqz diuinam blasphemiaz
 cupientes xpm morti tradere videntesqz se deficere in pbatōibus

quia convenientia testimonia non erant adiuraverunt eum pro deo vivum
quatenus si esset christus filius dei. Quibus cum videret Ego sum statim
dixerunt quid adhuc desideramus testes audistis blasphemiam.
Quia propter ex hac sola fidei confessione reum esse mortis eum eo deo
narravit. Ita etiam coram prolato allegarunt dicentes Nos legem ha-
bemus et secundum legem debet mori quia filius dei se fecit. Sic igitur cum
hanc veritatem Centurio et qui tunc eo erant publice fuerint con-
fessi nullatenus est asserendum fidem in eis deseruisse illo triduo pas-
sionis. Nec preterea fuit absque fide illo triduo Iacobus frater domini de quo
sermone cor dicitur iurasse non commensurum panem nisi christum videret
resurgentem. Unde specialis apertio de eo in Epistola Corinthiorum ecclesie
amantem. At vero docente nos sapientia Si appetit deus hinc qui fidem
habent in illum absque fide non erant quingenti illi fratres de quibus
Apostolus testatur quod simul eis apparuit dominus. Cornelium item cen-
turiorem Augustinus docente fide fuisse variis modis est credendum
quem lectis Apostolica attestatur religiosum virum cum omni sua familia
deum timentem. Audivit enim ab angelo elemosinas suasque orationes
astendisse in memoriam in conspectu domini. Temeraria iterum asser-
tione attestantur aut desertos fide aut iam fuisse mortuos Regulus
tunc tota domo sua Cananeam cuius fidei magnitudinem christus lau-
davit Samaritanam et qui illius erant civitatis Lazarum marthe
et marie magdalene fratrem filium iton vidue et Archysmagogi filiaz
quos dominus legit suscitasse. Omnes insuper leprosus cecos palaticos
aliosque omnes de variis infirmitatibus generibus a christo curatos
quos primo spiritu vera fide sanavit in corpore. Dicebat namque
illis singillatim fides tua te salvum fecit. Si vero multi erant
secundum veram fidem fiat vobis illis dicebat fidem veram eisdem in eo
suo affirmans testimonio eorum quod ab eo mirabiliter sanabantur.
Nec omnes virorum parvuli Iudeorum eorumque femine christi neci consen-
siant ut quam habebant fidem vivum verum dei triduo illo perdidisse
censeantur. Fide preterea non carebant viri illi religiosi iherosolymitanis
inhabitantes ex omni natione que sub celo est. Nec a sua priorum
fide recessisse dicendum est omnes utriusque sexus et etatis Iudeos
qui diebus illis extra iherosolimam reliquas in iudea civitates quibus
christus evangelizaverat regnum dei inhabitabant de huiusmodi sceleris
notitiam non habentes Illis amandis erant qui Romae qui Antiochie
qui Cypri qui Crete et alio usque quaque dispersi commorabantur
moysi legem servantes quibus amandatum non erat christum in mundum
venisse fidesque auditus est auditus autem per verbum christi. Erant de-
nique preter Iudeos ut scriptura sacra commemorat etiam gentiles
multi qui non absque debita fide maiorum tempore festivitatis deum
adoratum veniebant in iherosolimam. Alii etiam gentes etiam
dispersi per orbem qui cum legem non haberent naturaliter ea que legis
sunt facientes in singulis fere civitatibus digni reputabantur quod
domos intrare et quod diu illic agent discipulos suos christus manere
precepit. Quod ita esse verum agnoscens petrus testatur e diebus
in veritate comperit quoniam non est personarum acceptor deus sed in omni
gente qui timet eum et operatur iustitiam acceptus est illi.

Incipit 8^a ps et proficitur 2^m quomodo 2° fuerit triduo passionis christi

perditam fuisse fidem omni iustorum qui erant in mundo
 ma igitur p ea que supra commemoravimus patet manifeste
 tempore quo deus pater dedit filium suum ut salvetur mundus
 p xpm q pmaxima in orbe erat multitudo fidelium discipulor
 v3 xpi et alioru qui baptizati erant p eos. Item iudeor servantium
 legem Moysi et gentium qui no absq fide saluabunt in lege nature
 Absq igitur ratione absq causa absq aucto divini testimonij ac etiam
 humanam pnt dicta imponit assertio no est voluntarie iudicanduz in tri
 duo passionis xpi omnes illos amissa fide reos esse factos eterne mortis
 cum illi singulariter essent dies salutis et tempus pmaxime accep
 tabile deo. Si em fides remansit in sola bea ma virgine dicere qseques
 est fidem illor omni pditam quam pmo habebant et incurrisse eos apos
 tasia tamen p recessum a fide. Quo aut modo id xpm contingere potuit
 difficilimum est aut impossibile intelligere nisi attribuatuz divine poten
 quasi subtraxerit fidem de cordibus eoru. Et quod longius a veritate
 absq eoru demerito. Demeritis quippe exigentibus pditur gra no qdem
 abstractione illius aut violenta remotione a deo facta s; quia deus ad
 consuetudinem eius no cotinuat quam pmo influentiam peccatore
 obicem opponente quomodo sole resplendente meridiano clausa fenest
 manet obscura domus. Unde in parvulis iudeor libero arbitrio ca
 rentibus dici no pot q illo triduo xpm actu fuit amissa fides qua
 eisdem inesse dicenduz erit ppterca q parvuli circumcisi deo accepti erat
 p gram gratis facienton que absq fide spe et caritate no reputur
 saltem in radice vel habitu. Maiores vero qui tunc erant fideles et
 absentes erant a loco passionis xpi quor erat multitudo maior quaz
 assistentuz xpi passioni fidem amississe nullatenus est dicendum cum
 de xpi morte aut vita nescirent et pmanebant sicut antea in fide sua.
 Nec illi contraveniebant suo xpm actu negando aut dubitando ud ab
 eius cessando confessione aut condicendo fugendum certe no est ut sup
 eare tunc in toto orbe disceptaret. vbiq; inhabitabant fideles.
 Diabolus item illis non consentientibus rapti no potuit fidem de cor
 dibus eor; quia et si adest ad maluz sibi semp voluntas iniqua non
 tamen ptag atq nullus fidelium saluaretur. Namq; si posset fidem et
 caritatem ab omnibus iustis auferret in mortis articulo invidia eius
 ad hoc necessitante per quam intravit mors in orbem terrarum et letat
 in pdicione vniors. Pretia quis uoluissent auferre ut sic in toto
 orbe illo triduo deficeret fides. certum est q no stuerunt de xpi morte
 omnes dyaboli qui dispersi erant p orbem vbi fideles inhabitabant
 ut illa hora omnes temptarentur de fide. Sicut Sathan xpi tempta
 tor qui referte lucha quis confirmata om temptacone post scilicet
 xltm dierum in deserto recessit ab eo ad tempus. Reversus tamen expe
 tuit xptos ut cribaret eos sicut triticum. Quippe theologia scola
 docente malignor sporum noticia quantuz ad singularia loco et
 tpore determinata est. Ita ut qui sunt Rome dyaboli no videant que
 parisius sunt Iherlm aut cipio. Angeli demum boni fidelium custodes
 fidem non abstulissent de eor; cordibus. Restaret igitur dicenduz ut sumi
 dei ineffabili omnipotentia singulari aut miraculo id factum fuerit
 Namq; si id fieri potuit ablata pmo arbitrij libertate id facere poterat

virtus sola dei omnipotentis qui fidem infundere ordinata si absq; done
 rito ut multi arbitrantur. doctores etiam sua absoluta potentia ma
 nente arbitrii libertate qua conditionem includat tollere nequit. Neo
 eni inuitus est inimicus dei quales sunt infideles quicumq; liberi ar
 bitrii usum habentes. Si esto deum posse auferre fidem et gra; suaz
 de fidelium mentibus absq; eoru demerito quis tantam de diuina clemen
 tiam blasphemiam audire potest ut hora qua filius factus est obediens
 patri usq; ad mortem mortem aute crucis ppter quod deus et illuz ex
 altauit et donauit illi nomen quod est super omne nomen. Pater ipse
 auferret fidem et gra; suam de cordibus omz discipulor; illius alioquin
 omz expulsi ne implicite in euz credentuz p quibus tñ filius ipse ut
 patri obediret non dubitauit manibus et ad nocentuz et crucis
 subire tormentuz quasi xps fuerit huius peccati apostasie minister
 peccatum quod p passionem suam destituebat reedificans ac p hoc se
 preuicatorum constituent. Dicit em assertio illaz hora passionis
 eius pda sit fides omz tanq; passio xpi fuerit causa demeritua
 uel sine qua malum hoc non contigisset. Nec iam dz ut absoluta pota
 sua de cordibus omz fidelium fidem abstulerit deus. Si consideranduz
 ultra foret si hora qua p fidelium salute sicut mandatum dedit ei pater
 sic faciens filius p ostiam suam apparuit et oblatuz est ad exhan
 enda peccata pater pmissit omnes singulosq; fideles tam pculose
 vexari temptatione diabolica ut omnes amiserint fidem. Certe fide
 lis est deus qui no patitur nos temptari supra id quod possumus sustine.

Quid pbanis gemis ex gestis in ve. te. q. dita appositio
 consistit fidei et sacre scripture ppter excellentiam sacrificij
 xpi ad sacrificia illius temporis.

Illud autem certissime attestamus q; hinc tam alieno sensu tam
 intelligentie erronee tam violente expositione tanq; impie ab
 suaditati qualem dita appositio sonat omnis condicit scripta sacra
 a sui principio usq; ad finem. Quo circa palam est agnoscere qd
 supposita veritate scripture sacre appositio predicta includit contra
 dictionem cum professione intelligendo eam. Ecce pmissit ds Abte
 ut in semine suo quod est xps benedicentuz omnes geres cuius
 benedictionis precipuz meritu fuit passionis hora. Cum autem
 hmoi assertio dicat illa hora preterit; vnus fuisse peccatam fide omz
 Pro benedictione igit; maledictio inuenit; quia maledictus ois
 homo qui no pmanet in sermionibus diuine legis. Precepto Purific
 diuino populus israhel egyptiara oppressus captiuitate immolab
 deo agnuz typice xpm figurantem. eo die liberatus est quuz et vz
 gebant egypti populum de terra egypte uelociter. Nunc vero affitue
 quando immolatus est agnus. Verus qui tollit pccata mundi omnez
 fidem deo populum maiori q; pmo subiectum fuisse diabolice serui
 tuti. Amplius deo attestante. decima die septimi mensis quando p pcc
 totius populi xpm figurans a summo sacerdote p suis pccis et illoz
 peccatis vicus offerebat. In hac ipa die expiatio erat atq; emun
 datio ab omnibus peccatis coram dno. Et tanq; dz populum dei
 pollutum effectum fuisse turpissime quuz p peccis illius semel obtulit
 semetipm sacerdos ille summus qui sempiternuz hinc sacerdotum
 saluare in ppetuz potest. Estq; talis qualis decebat ut nobis esset

pontifex sanctus innocens impollutus segregatus a peccatoribus et ex
 celsior celis factus. Appellatus quippe est deo sic nominante dies ille decimo
 septimi mensis diesq; expiationis diesq; celeberrimus atq; dies sanctus.
 qm̄ in eo die expiatio erat atq; emundatio coram dno ab omnibus p̄tis
 populi illius om̄z hom̄z m̄di totius m̄me partis Magna vero feria sc̄pta
 qua agnus immaculatus verus homo verus deus oblatus est p̄ p̄tis
 nr̄is non p̄ nr̄is tantum sed etiam totius m̄di No ne merito appellabitur
 dies expiationis et emundationis celeberrimus sanctus atq; sanctissimus.
 Si quis leuita sacerdos scriba pharisaeus forte etiam si sacerdos sumus
 die illo predicasset in templo neminez populi illius preter vnu a
 peccato mundum esse qm̄ potius die illo omnes plusq; p̄mo esse pollutos
 p̄didisset fidem et cultum vnus veri dei quem coluerunt p̄es eorum.
 Nomen tamq; blasphemus eductus esset extra castra et lapidasset
 eum populus blasphemam. Quia potest capere capiat si dicta apposito no
 tat maiorem blasphemiam. Quia vniversales equidem sacrificiorum
 istud xpi in cruce oblatis q; hirci efficacie prestantioris pleniorisq;
 gratiae et maioris expiationis. Sacrificiorum item aliorum particularium
 veteris legis si que virtus aut peccati remissio fide merito inferat
 saltem ex ope opante illa dabatur oblationis tempore. p̄tea ut
 ap̄lus inquit qm̄ offerentes aspiciant in actorem fidei et consuma
 torem ih̄u qui p̄posito sibi gaudio sustinuit crucem confusione con
 tempta. Est autem om̄i diffoniz ratio ut adimplente xpo que de
 ip̄o erant omnes sui contemporanei p̄diderint fidem etiam absq; eoz
 demerito p̄ quam omnes qui precesserant iusti a milibus annoz salu
 facti fuerunt. Paulus indubie attestat. Si sanguis hircorū aut
 vitulorū et cinis vituli aspersus inquinatos sanctificat ad emundanz
 carnis quanto magis sanguis xpi qui p̄ spiritum sanctum semetip̄m
 obtulit immaculatum deo emundavit conscientiam meam ab opibus
 mortuis ad fruendum deo viuenti. Offerente deniq; Job holocausta
 pro filiis peccata illis remittebant. Et tamen xpo offerente semet
 ip̄m in cruce hostiam viuentem sc̄am deo placentem p̄a redire dicit.
 Vnu quidem ex quatuor p̄ter que no nulli opinabantur doctoris redire
 dimissa peccata est apostasia fidei. Dixit insuper ysaias xpm̄ iusti
 ficatorem in scientia sua multos pro eo q̄ tradidit in morte aiam
 suam. quomodo q̄ hora qua in manus patris commendauit spiritum
 iusti omnes facti sunt rei mortis eterne. Iustus em̄ in fide viuuit. Da
 niel preterea Gabriel Archangelus reuelauit xpm̄ occidendum
 ut consumaretur preuancatio et finem peccatorū acciperet et deleretur
 iniquitas et adduceretur iusticia sempiterna. Hec aut plimuz dis
 tant ut hora sue mortis om̄es p̄diderint fidem sine qua nec deleretur
 iniquitas nec adduceretur iusticia sempiterna. qua docente nos paulo
 iusticia dei est p̄ fidem ih̄u xpi in omnes qui credunt in euz Et petro
 testificante fide corda purificantur iustoz.

Serda p̄batio ex auctibus euanḡ et aptuz doct̄ nare.

Quare n̄ putabitur fortassis inducere noui testamenti auctes
 Nam m̄p̄bant imp̄m̄ et p̄uersum intellectum dote appositionis
 omnes p̄ne sine illis. Predicauit p̄mo Jo. bap̄ta digito xpi

ostendens. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. In sua v̄o cano
m̄ta inquit Jo. Euangelista xpc apparuit ut peccata tolleret quando
autē aut quomodo sustulit declarauit petrus dicens Peccata n̄ra
xpc prulit in corpore suo sup lignū ut peccatis mortui iusticie vi
uamus eius amore sanati sumus. Quia igit̄ in ore duoz aut truz
stat omne verbum. horū truz testimonijs existentibus veris dice
iuste nemo pot̄ sup lignū crucis pendente xpc omēs p̄mo credetes
in eum tunc mortuos fuisse iusticie et peccato viuentes. At qui Sal
uator n̄r Nichodemo Iudeoz principi vti singulari amico reuelauit
Sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto ita exaltari optebat si
hōm̄s ut omnes in eum credentes non perirent subiugens rationem
om̄i deuotione plenam cum inquit. Sic em̄ dilexit deus mundū
ut filius suus v̄ngem̄tus daret ut omēs qui credit in eum nō peccat
s̄ habeat vitam eternam. Non em̄ misit deus in mundū filium suū
ut iudicet mundū s̄ ut soluetur mundus p̄ xpm̄. Ab intentione igit̄
v̄n̄is fideiq̄ pietate seorsum iudicant omnes eius asserentes discipulos
aliosq̄ respicientes in ligno pendente xpm̄ amissa fide tunc p̄isse
Et tamen asserentes in serpentem illum eneum quocūq̄ percussit sana
bantur. Ad hec em̄ dicit consequens erit ut p̄stantioris effectus
fuit similitudo q̄ res maioris importancie signū q̄ signatū. Vm
bra q̄ lux amphoris illustrationis et plenioris gr̄e figura q̄ veritas
Sedem serpentis eneus ille similitudo et figura fuit xpi in seruce pen
dentis. xpus vero res signū lux et veritas illius. Sic em̄ sapiens
in libro sapientie commemorans beneficia iudeis prestata docet nos inq̄m
eius signū habentes salutis ad commemoraciones mandati qui conuersi
est non p̄ hoc quod videbat sanabatur. s̄ p̄ te om̄ saluatore. In pre
dicta vero asseritione adhuc maior absurditas anotatur ut asseri
entes serpentem illum p̄fectam fuerint sanitatem conseruti. Aspici
etes vero in ligno pendente xpm̄ q̄ p̄mo habebant p̄derunt quia
gr̄am et fidem sine quibus nulla salus esse pot̄. h̄m̄o at absurdi
tas stante asseritione illa etiam locū h̄t in ceteris que ad hec alle
gantur figuris veteris testamenti. S̄ volens s̄c̄s Lucas euan̄ta
p̄mo sp̄s s̄c̄s p̄ eum tam erroneum excludere sensum et p̄mōm̄
xpi ad Nichodemū om̄d veritates v̄s sicut in frontem euan̄ta ita
sanari in xpm̄ aspicientes testatus est dicens Et omēs turba eoz
qui aderant ad spectaculū istud et videbant que fiebant p̄cucientes
pectora sua reuertebantur. Quom̄ em̄ Centurio et qui cum eo
erant visis que fiebant veritatem agnoscetes confessi sunt pub̄
q̄ xps pendens in ligno erat vere filius dei. De istis quoq̄ intelli
gendū est Cui qm̄ suadentibus p̄cipionis sacerdotū petierunt
a pylato barrabam liberari. Ihm̄ vero p̄di se fore deceptos sercietes
tāq̄ vere dolentes de p̄o illo p̄cucientes pectora sua reuertebant.
Non tam peccauerunt Aphi qui veluto xpc fugerunt ab eo licentiat
q̄ om̄s hec populi turba postulantiū frequentī clamore tolle
tolle crucifige eum et tū in h̄is fides p̄mansit respicientib̄
xpm̄ in cruce pendente. Testantur Fluzus Euangeliste sanḡ
xpi effundendum in peccatorum remissionem et ipoz discipuloz
et alioz multoz. Quom̄ ergo intelligē possumus effusione hora
illius fuisse adauca peccata. Rogauit Item xpus patrem deuote ut
suis agnosceret crucifixoribus. Utq̄ ysa inquit p̄ t̄s̄ressorib̄

oravit ut non peirent et exauditus est p sua reuerentia a patre sic
 Aplus attestatur " Facone idipm etiam pro iustis et fidelibus suis
 intelligenduz erit q oravit ut no peirent " Et q fuerit etiam morone
 ista p sua reuerentia exauditus " Docet nos etiam Aplus in quors
 in hoc comendat caritatem suam deus in nobis qm sicum ad hnc pec
 catores essemus xpus pro nobis mortuus est multo ergo magis
 iustificati nuc in sanguine ipis salui erimus ab ira p ipm " Si
 em cum inimici essemus reconciliati sumus deo p mortem filij eius
 multo magis reconciliati salui erimus " Sicut em p inobedientiaz
 vnus homis peccatores constituti sunt multi Ita et p vniq obe
 dientiam iusti constituntur multi " Obedientia aut huius vniq tunc
 pmaxime fuit qm humiliavit semetipm factus obediens usq ad
 mortem mortem aut crucis " Cuius circa qma p obediaz eius
 iusti constituntur multi In istum est asserere ut iusti omes pde
 rint iustitiam et fidem tempore sue obedientie plenioris " Non enim
 dicendum est q vno actu situt in Adam ita et in xpo omes moruit
 si q omes in eo viuificantur " Si deus quando venit plenitudo tps
 misit deus filium suum ut omnes redimeret " Redemptio aut facta
 est p mortem eius quod igit omes iusti preter vni facti sunt sui
 dyaboli " Mirabile dictu dñs ihc xps dedit semetipm p peccatis
 nris ut eriperet nos de pnti serulo nequam " Et ppter miram cari
 tatem qua dilexit nos deus conuiuificauit nos xpo cupiens nos de
 ptate tenebrarq et tufferens nos in regimz filij dilectionis sue " Et
 tamen in xta predictam asstionem tunc omes iusti fuerunt traditi
 sub demonis ptate " Quod p inde euangelice doctrine manifeste
 obuiat " Nam et si in pace sunt omnia que possidet cuius fortis armaty
 custodit atqz suuz quando tamen fortior illo supueniens vitat eu
 vniuersa arma eius in quibus confidebat aufert distribuens spolia
 eius quod de xpo pendente in cruce exponens ecclia inquit Salutes
 humani generis in ligno crucis constituit deus et vnde mors ore
 batur inde vita resurgit " Et qui in ligno vincibat in ligno quoq vin
 cetur p xpm dñm nrm " Ipe etiam in morte sua hoc idem
 significauit dicens Nunc pnceps mundi huius erietur foras quia
 igit erietus est foras dyabolus tanqz vitus a xpo p suam mortem nulla
 tñemus illa hora reddita si ablata eidem sunt potius arma in quibus
 confidebat infidelitas v3 et puatus amor " Deum esse ppositus ds
 pater sedm boni placitum eius instaurare omia in xpo que in
 celis et que in terra sunt " Si vero omes iusti hora sue mortis pdi
 derint fidem no instaurata si dicendum magis erat dissoluta fuisse
 Tamen ut euangelista testatur Jo. in hoc apuit xps ut disti
 nat opa dyaboli

Hinc tertia ex virtutis excellentia quam de xpi sangne septa
 sacra comemorat
 eterum et pauli et aliorz aptoz doctrine veritatem fidei ple
 nius explicantes fraptez comemont quanta fuerit virtus
 in xpi sanguine " Dicunt em q xpm ihm ppositus deus pna
 torem p fidem in sangne ipius ad ostensionem iusti sue ut ipse sit
 iustus et iustificans eum qm ex fide est ihc xpi " Et placuit recon
 ciliari omia in xpo pacificante p sanguinez crucis eius sue que i pns
 sunt sue que in celis " Et p pms sanguinem introiuit xps semel

in sancta eterna redemptione inuenta. Quod ut sanctificaret per summi sanguinem populum extra portam passus est. Quod non corrupti bilibus auro uel argento redempti sumus de vana nostra concorsatione si pretioso sanguine quasi agni incontaminati et immaculati ihu xpi. Quod sanguis eius emundat nos ab omni peccato. Quod lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Et significanter qui erant longe a xpo ihu facti sunt pro in sanguine eius. hoc effectus admirabiles aliosque plurimos sacra nobis referente scriptura de xpi sanguine. Nonne longe abest intelligentia illa fidei veritati in effusione sanguinis xpi fide perditam factos esse longe ab eo omnes qui ante effusione sanguinis eius pro erant in ipso fidei eius et caritatem habentes. Ecce in veteri testamento qui profugi et longe erant a patria suarum merito actionum manebant extra eam. donec pontifex magnus qui oleo sancto unctus erat moreretur. Tempore vero mortis eius fiebant pro in patriam redeuntibus. Omnia haec in figura contingebant illis significantes qui longe erant a regno dei per mortem ihu filii dei vocati ab apostolo pontificis magni qui penetravit celos. futuros esse pro in sanguine eius. Namque ut Io. Euangelista. Cayphe dictum exponens inquit. Ihesus mortuus erat pro gente et non tantum pro gente sed et filios dei qui erant dispersi congregaret in unum non quidem locum sed fidei et vinculum caritatis quo erant modo congregati omnes iusti et fideles ante xpi mortem. Quod igitur in ipsius morte effuso sanguine pro salute generis humani qui pro erant in eius credentes omnes congregati in unum fide perditam dispersi fuerunt in varios errores. Et qui pro erant in eius credentes facti sunt longe a regno celorum discordant haec a predicta figura. A profata apostoli pauli doctrina a memorata exponit Io. Euangelista. A predicantem mihi in super saluatoris qui omni suarum predicationum exordium fecit dicens. Penitentiam agite appropinquant enim regnum caelorum sicut discipulis inquit. sit predicare pro orbem. Quia vero de virtute sanguinis xpi inquit effectus facia mentionem fecimus istis quolibet detrahentibus quantum periculum culpe imminet significamus demonstrante nobis hoc apostoli doctrina in quentibus. Terribilis namque est quid expectatio iudicii et ignis emulato que consumptura est aduersarios veritatis qui faciens legem Moysi sine ulla miseratione duobus vel tribus testibus mortuum quanto magis putatis detiora mereri supplicia qui filium dei contulerit et sanguinem testamenti pollutus dixerit in quo sanctificatus est. Et spiritus gratiae contumeliam fecerit. Scimus enim qui dixit michi vindictam et ego retribuam. Et iterum quia iudicabit peccatum suum. horrendum est incidere in manus dei violentis. Putat autem habet multorum doctrina contra filium dei contulcat sanguinem pollutus dicit et spiritum gratiae contumeliam facit qui dicit xpi mortem non fuisse satis ad redemptionem peccatorum. Quod igitur de illo qui asserit eius mortis tempore iustos omnes fuisse traditos dyabolice profati. Porro sana et contra omni catholico doctrina illa est pro xpi mortem aptam fuisse paradisi ianuam. Quam igitur intelligere possimus ut ab initio seculi quando paradisi ianua clausa manebat nichilominus amicorum dei animas ab hac luce migrantes repositas fuisse in certissima spe beatitudinis obtinende. Tempore vero quo primus paradisi ianua fuit apta omnibus amicis dei ablata fuisse spem omnino introeundi paradysum. Etiam si in nullo preter beatissimam virginem fides remansit igitur nec spes quam fides rerum sperandae substantia est et fundamentum. Hoc autem expresse euangelio contradicit attestanti post xpi mortem vivere adhuc latronem cui dixerat xps hodie metum eris in paradysum.

Cumq; adhuc latronem ille non fuit absq; fide spe et caritate etiam p
 xpi mortem et ante eius resurrectionem in alio qm in virgine bea
 fides erat. Attestatur Item de Joseph ab Armathia q; erat vir bonus
 et iustus expectans et ipse regnum dei. Nec credendum est cecidisse ab
 hmoi spe Aplos qui interrogati a xpo Numquid uellent abire petri
 organo responderunt dne ad quem ibimus uerba uite eterne habes. Et
 quibus quia dimissis omnibus cum fuerunt secuti pmissit xps uita
 eternam possessuros. Et quibus sicut ei pater Ita xps disposuit reg
 num ut ederent et biberent sup eius mensam in regno suo. Et pre
 sertim credendum no est de petro Aploze primato qui tantum uitam
 eternam desiderabat ut dicenti ei xpo Si non laueris te no habebis
 partem meum. Fudit dne non tantum pedes s; manns et caput. Saq;
 hora mortis xpi de negacone trina fleus amare xpo reconciliatus
 erat. Utine cum omnia iura pclaiment q; soluto pretio res emptori tra
 datur ptereaq; no perdat que primo habuit bona censenda est multuz
 irrationabilis. dicta assertio ut cum empti fuerimus pretio magno
 q; fide omz uiter pdita magis q; pmo fideles subiecti fuerunt dyabo
 luti illo in tempore quo xps p effusionem sanguinis soluit pretiu
 redemptionis eoz liberans a dyabolo a quo captiu tenebantur. Ab
 hoc recte sensu plurimum distat Apli sententia dicentis in epla ad Col
 loctm q; deus communiuit nos. cu; xpo dmanens nobis omnia delicta
 et q; delens qd aduersum nos erat cyrographum decreti quod erat conu
 nobis ipm tulit de medio affigens cruci. Et expolians picipatus
 et ptates transfudit confidenter palam triumphans illos in semet ipso
 Confirmatur intentuz ex doctrina Ecclie et Sumplo
 xpi contra dyabolum per crucem

concordat aut huic aptice sententie Ecclie doctrina ad filium gras
 Deus qui singulari tui corporis hostia totius mundi soluit delicta
 Et in alia. Sacra hec oblatio que sumus dne ab omnibus nos
 purgat offensis quem ara crucis immolata totius mundi tulit offeram
 Cantat Rufus Ecclia iuxta pphete vaticiniuz q; regnauit a ligno ds
 Et xpm a nobis adorandum atq; benedicendum quia p stam crucem
 suam redemit munduz. Cumq; attribuat cruci eximias laudes atq; glosas
 victorias ea ppter in uenerationem est vniuersis fidelibus celebris mundo
 et homibus multuz amabilis. Et si tempore quo xpc in cruce pcepit
 dyabolus est factus victor omz fideluz iuxta predictam appositionem. Et
 quid ig; cant Ecclia q; in cruce xps triumphauit. Ut quid item dyabolus
 ptimescit viso crucis signo. si in eo factus est mundi victor. Et quid
 demum impnerent fideles suo fronti aut pectori crucem liberari spantes
 a dyabolica ptate. S; docet Ecclia in piculis constitutos. dice Ecce cruce
 dni fugite partes aduersse. Vicit leo de tribu iuda radix dauid. Fugit
 autem et merito qui in cruce captus est qui tenebat captiu homines
 fuitq; ita necesse ut pmo ipse captuaretur. Nam iuxta uerbus Salua
 toris uolens intrare domus fortis pns alligat euz et tunc diripit do
 mus et distribuit uasa eius. Erat aut dyabolus fortis eius ptati ut
 testatur ipse deus nulla alia super terram ptas comparatur. Data vero
 appositione illa si dyabolus fide perditam habuit omnes iustoz animas
 sub posse suo quia omes constitute in mortali peccato. Is dicenduz ne
 erit q; dyabolus comendatam in manns patris animas xpi cont quem

usq; ad mortem pugnantem eximiam tanq; fortior e corpe eximiam cepit et
alligauerit sicq; potenter intrauerit ipse dominus. scilicet v; ca; d; respueritq;
dominū et uasa eius omēs in eum credentes sibi subiciens. Namq; illo tōdo
passionis omnes ut inquit pter uirgines beatissimas fuerunt serui dya;
Phorrescit animo tantam de xpo blasphemiam cogitare et tremit
calamitas illam describens si necessitas compellit ut tam impia asstio
euellatur. Gaudet magis explicare quomodo iuxta multoz doct; namq; co
formem xpianimento de fortiori pugnante cum forti exponit xpm in
cruce morientem fuisse de quo Jo in Apoc to; angelum habentem clauē
abyssi et cathenam magnam qui apprehendit draconem serpentem anti
quū qui est dyabolus et sathanas et ligauit euz et misit in abyssum et sig
nauit sup illum ut non seducat amplius gentes. Et vti d; p; in Ep;la
hebreoz doret q; p mortem suam xps destruxit eum qui habebat morte
impis id ē dyabolū et liberauit eos qui timore mortis p totam uitam
obnoxij erant seruituti. Quobrem canit Ecclia hoc fuisse magnū
pietatis opus et fortitudinis q; mors mortua tunc est quando i ligno
mortua uita fuit. Si demq; Aplo docente in Ep;la ad Ephesios xps
p crucem interfecit in semetipso inimicitiam que inter deū erat et
homines. Non igit tunc fuit augmentata omnibus deo factis inimicis
fide p; dita qui primo amici erant. Inspectendum preterea esset si asstio
hec extendit se usq; ad animas scoz patrum qui ut beda testatur et
cois theologoz doret scola in sum; Abrahe post mortem requie beata
consolati superne pacis ingressim spe felici expectabant erantq; in
eis uera fides spes et caritas. Sz si fides non aderat nec spes. Et si spes
non aderat nec caritas consequenter. Ita em absq; illis reperitur soluz
in beatitudine eterna quando ut d; p; doret uidebimus deū facie
ad faciem. Si aut in pla uirgine bea; remansit fides. Erit ne
igit dicendum xps descendente ad inferos coicatuero illis beatitudiez
suam reppisse eos caritate desertos. Desipit qui talia sapit. Ecclia qpe
aliter sentiens in die ramis palmarū significat omnibus xpi fidelibus
q; Rege glorie xps post mortem suam introente tenebrarū p; d; p; p;
insulerunt portas eleuatas sunt porte inferi eternelles quia sic uo
luit fortis d; q; ma sic obtinuit d; potens in p;lio. Et qua ita
ordinauit d; uirtutum. P; d; xerat quippe de xpo p;pheta zacharias
Tu quoq; in sanguine testamenti sui tui emisisti uinos tuos de lacu
in quo nō erat aqua que uerba cois doctrina exponit de educatione
patrum qui descenderant ad inferna. Qua p; d; si in p;ria regione
tenebrarū p; d; p; nō potuerunt mortuos retinere multomag illo in
tempore potuerunt plures q; p;mo subire sibi uidentes. Et em si per
cussu bono pastore oues gregis disperguntur ligato p xpm et coicatuero
missaq; in abyssum et signato super euz ut non seducat amplius gentes
magno tenebrarū p;ncipe uinisi eius satellites agnoscentes eum
vidimus terrore concussu sunt debilitatq; uiribus defecerunt a consueta
temptationū uelocitate qua in p;os ad peccatum traherat.

Quod dignitas atq; stabilitas Ecclie eandem me p;bant flissimas
pore ditam appositionem.

Dimissa ultra hec assercione predicta erit ne q;nter affirman
dum portas inferi aliquando p;ualuisse aduersus Eccliam
Equidem Ecclia consistit nequit in omnis ditaxat singularitate
persone. Si uero illo triduo nullus preter bea; uirgine fidelis

erat Jam igitur tunc nulla erat Eccl^a Itaq; porte inferi preualuerunt aditus
 Eccliam non solum vincendo s; annullando eam. Redundaret preter hoc
 assertio ista in aliam periculosiorem illo terduo passione xpm ho fuisse
 Ecclie caput. Caput em iuxta Augst doctrinam in libro de trinitate.
 relatiue di quasi capiti caput. Si igitur corpus no erat nec erat et
 caput Si vero nec corpus aut caput erat nulla tunc aderat in
 fluentia gratie. Et qm omis gratia nobis datur merito passiois
 xpi a sano intellectu longissime distat fidem oino desuisse et eccliaz
 esse nullam. Illo presertim tempore quo Aplo testante xpus acquisi
 uit eam sanguine suo. Et quo iuxta determinacionem concilij Lugdunij
 confluentibus de xpi latere vndis aque et sanguinis formata est
 vnica et immaculata ac virgo sancta mater ecclia sicut de latere pmi
 hominis soporati sua sibi in coniugiu est formata. Ceterum quomodo
 Ecclia tunc nulla erat quando xpus pmaxime dilexit eam et seipm
 actu tradidit pro ea ut sanctificaret mundans eam lauacro aque
 in verbo vite ut exhiberet xpe sibi gloriosam Eccliam non habet
 maculam aut rugam aut aliquod hmoi s; ut esset sancta et imma
 culata. Si vero nulla tunc erat quomodo igitur esse poterat glosa.
 Et Rursus quo tunc mundauit xps Eccliam suam lauacro aque
 in verbo vite si omnes preter vnuz mortu dampnabiliter erant
 Et iterum quomodo tunc erat Ecclia nullam hns maculam in ope
 si omes qui pmut accepti erant deo mortali erant subiecti peccato.
 Et amplius quom nullam tunc habens rugam in fide si omnes
 preter vnuz in apostasie crimine erant constituti. Insup quom
 nullam hns mali spem si erant infideles et despai omnes. Quid
 dicendum erit q ab initio seculi postq multiplicari cepit genus
 humanuz nuz tam macula abominabilis et incoplanabilis ru
 ga legit de sancta dei Ecclia. Reuera dilim tempore quado
 omnis caro corrupuerat nam suam multi iusti ad huc i mdo
 erant. Item Sodomis. Item tempore helie ad huc septem milia in
 solo regno israhel ydolatrie dedito. Item in achabeo tempore multa
 milia latitantia in speluncis. Erunt adhuc reuera multi tempore per
 secuciois antixpi in fide constantes quia fieri non potest docente
 nos saluatore ut in errorem inducantur et seducantur electi. Siq;
 tempore illo modico quo ad seducendas gentes soluetur sathana
 non tam xpus fraus et violentia preualebunt ut in omnibus
 deficiat fides. Quomodo igit verum est q pterq; in vno peccat in
 omnibus fides catholica tempore quo p xpi ad inferos descendente
 ligatus est et missus in abyssum. Certissime igit dice possumus
 q no est inconsiderate afferendum omnes fideles absq; suo demerito
 fide perditam fuisse reos eterne mortis hora illa presertim qua deus
 opatus est salutem in medio terre. Obnat certe sermo xpi ad
 phariseos Ego sum hostim per me si quis introuerit saluabitur
 et ingredietur et egredietur et pastua inueniet. fur autem venit
 nisi ut furetur et matet et perdat Ego veni ut vitam habeant
 et habundantius habeant. Item ad iudeos inquentis cum exal
 taueritis filius hominis tunc cognostetis quia ego sum. Item ad
 gentiles Imminente passione sua Nunc iudicium est mundi Nunc
 pnteps mundi huius erietur foras et ego si exaltatus fuero a terra
 omnia traham ad me xpm hoc aut ut Euangelista inquit dicebat significas

qua morte esset mortuus. Quod si tunc omnes perdidissent fidem non ad christum tracta omnia sed magis elongata dicerentur. Item sermo eiusdem ad patrem orantis per discipulis ceterisque fidelibus suis. Ego per eis sanctifico merum ut sint et ipsi sanctificati in veritate non per eis rogo tamen pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me. Non decet in re tam euidem pleniorum aliam contexere ratiocinationem. Voles etiam considerare intussecus clara intuebitur luce quod predicta appositioni sacra scriptura condicit apte. Obuiat ecclie doctrina catholica fides contrariatur eamque omnimode aspernatur cui resisti non potest euidencia rationis.

Tercia pars in qua videtur ad allegaciones contrarias et exponit vnde dea appositio sumpsit originem

Itine assertionis primus ductor quia in Euangelio legitur quod pendente in cruce christo tenebre facte sunt super omnem terram est arbitratus fortasse sicut corporales per obscurationem solis Ita spirituales per diuinum lumen subtractibilem ab omnibus fidelibus. Et ille hora nona ihesu moriente cessarunt corda etiam infidelium illuminantes. Dicitur potest quod in illis tenebris exortum est lumen recte corde atque in eisdem luxit lux vera que illuminat omnes homines venientem in hunc mundum et quam tenebre non comprehenderant. Ut enim supra commemorauimus. Centurio et qui cum eo erant viso tre motu et hinc que fiebant agnouerunt veritatem quod verus esset dei filius penitentes. Similiter et omnis turba eorum qui ad spectaculum aderant per stultero commisso pectora sua percutientes. Et quoniam miracula diuina solum sunt omnipotentis virtute et ad fidei confirmationem apte illa que facta sunt in morte filii dei fuisse signa desertionis fidei non consona rationi sed absurdissima huiusmodi est intelligentia. Ad vitem itaque fidei desertionem designandam non fuerunt signa tenebre corporales mortis christi tempore contingentes. Sicut nec ad designandum particulariter fidem deseruisse in omnibus christi apostolis christi tam viris quam mulieribus ut videtur assertionis huius actor resurrectionem qui in nonnullis partibus dicuntur tenebre gaudeantur in noctis tenebrarum ponitur xv. candele accense significantes xij. apostolos et tres vulgariter loquendo marias quod omnes extinguuntur catatis psalmis preter viam que occulte custodit matrem ihesu mariam significat autem ad designandum quod in omnibus illis preterquam in virgine beatissima fidei lumen defecit illo triduo passionis christi. Et si in istis qui erant principales ecclie coluntur legitur in omnibus alijs. Ab huiusmodi exordio ut multi autumant predicta assertio sumpsit originem. Ecce quale fundamentum ad sustinendum tam grauis pondus superius commemoratur. Namque in fidei causa tam grauis non expedit quidem similitudines similitudinum inducere que in allegoriam posite sunt. Cerimoniarum quippe non vnicuique sed multipliciter allegantur cause frequenter tamque signa ostensura sunt verorum non perbatina. Vnde primus oportebat assertionem illam perbari et quater cerimonias applicata ad eius significacionem. At vero quanti vigoris sit consequens illa si in illis christi personis fides defecit in omnibus iustis totius mundi voluntibus attendere que superius deducta fuerunt demerant

q̄ illatio est inualida Nec enim eadem temptationis occasio aderat omnibus iustis dispersis p̄ orbem de xpi morte nichil scientes. Veritatem q̄ etiam non defecerit fides in omnibus Ap̄t̄is reterisq̄ omnibus xpi discipulis ut d̄rā imponit assertio ostendendum erit respondendo ad aures euangeliū que p̄nt desuper allegari. Ad quas auctor ille si aspiciens a longe suo vidit iudicio nebulam totam terram tegentem tamen nō attendit ad ineffabilem dei p̄videntiam fideles xpi discipulos eius merito orationis misericorditer p̄reservantem. Quante Rursus efficaciter sit argumētum illud fundans se in h̄mō p̄ciso h̄mōi candelarum monstratur ex n̄ij varietate. Et em̄ testatur liber qui dicit Rationale diuinor̄ officior̄ in quibusdā casib; consuetum est apponē xij candelas in alijs xxxij. in alijs lxxij. p̄batio autem catholice fidei non tali varietate si p̄liditate firma constat. Talib; uq̄ extrins apparentijs omissis adducamus. sacre septine testimonia quibus assertio p̄dicta uel apparenter confirmari videtur saltem quo ad xpi discipulos illa sunt quia xij Ap̄t̄is saluator p̄dixerat. Omnes uos stantialium pacem in me in ista nocte. Et sathan expetuit uos ut tribaret sicut triticum. Item quia marie magdalene alijq̄ mulieribus dicitib; Ap̄t̄is et ceteris omnibus de sublatione lapidis a monumento uisa sunt ante illos sicut deliramenta uerba ista. Item quia Io. de se ip̄o testatur postq̄. Intrauit sepulch̄r̄ aspiciens linteamenta et sudarium quod uidit et credidit quasi p̄mo nō credidisset. Item quia duo discipuli euntes in Emmaus xpo dixerunt. Nos sperabamus q̄ ip̄s redemptur; hō esset israhel. Postremo quia incepauit xps incredulitatem eorum quia h̄is qui uiderat em̄ resurrexisse a mortuis non crediderant. h̄c uidentur potiora fulcimenta assertionis illius.

Respondetur ad argumentum de scandalo distinguendo Et q̄ etiam si fuerint septi scandalizati nō p̄t̄a p̄diderunt fidem.

Id que respondendo dicimus q̄ p̄mū argumentum de scandalo non p̄bat Ideo quia p̄ter Apostasiam a fide sunt alia scandala multa ut pote d̄ap̄m̄ temporale q̄ ad modum audientes Moysen p̄dicentem de multitudinē locustarū uastatura totam terram egypti. Seru Pharaonis dixerunt ad eum. Vsq̄quo paciemur hoc scandalum dimitte homines ut sacrificent d̄no deo suo. Accipitur Rursus p̄ impedimēto quod quis ponere nitit̄ ne fiat opus bonū etiam si bono zelo putet se face sicut xps dixit petro uolenti retrahē eum a passione Scandalum michi es. Cōis aut̄ acceptio est p̄o dicto uel facto minus recte p̄sente alijs occasionem ruine. Scandalum etem̄ impactio nem pedis significat qui obex aut̄ impingentia cum de sp̄ualibus sermo est et si dicit dampnabile aliquando aut̄ ueniale peccatū potest intelligi tamen et cont̄ fit absq̄ fidei d̄fessione tam in agente q̄ in paciente scandalum. Sumitur etiam pro uerecundia aut̄ confusione p̄ueniente ex animi inconstancia quō sapiens inquit Noli quere fieri iudex nisi ualeas uirtute rumpere inim̄itates ne forte extimescas faciem potentis et ponas scandalum in agilitate tua alia h̄ā habet et confundat̄ in agilitate tua. Tali autē modo Ap̄t̄is xpi cōtingit quando in manibus hostiū relicto eo omēs fugerunt. Voluerunt etiam p̄mū impedimētū passioni xpi quō interrogabant eū d̄ne si p̄cutimur in gladio passiq̄ fuerunt ex fuga d̄ap̄m̄ et confusions magna quomodo p̄ laudem quia fuit eius inuidius comes Namq̄ domesticor̄ fuga relicto d̄no in manibus hostiū aut̄ p̄iculo quocumq̄ vulgariter scandalum appellatur. Et iste sensus habetur ex uerbis xpi

eodem in loco. Premiatio equidem Aplis Omnes uos scandalum patiemini
in me in ista nocte statim subierit scriptum est enim per cruciam pastorem et dis
pergentur oues gregis. Idem ad huc aptius significat in fine sermonis
notis illius inquit Ecce uenit hora ut dispergamini unusquisque in partem et
me solum relinquatis. Et non solum solum quia pater meus est. Hec lo
cutus sum uobis ut in me pacem habeatis in mundo pressuram habebitis
sed confidite quia ego uici mundum. Item qui quasi licentiati dimiserunt
eum dixerat enim Si ergo me queritis sinite hos abire. Coram populo desuper
excusans eos dixit Si ex hoc mundo esset regnum meum ministri mei utique de
certarent ut non traderent iudeis. Si ergo iste proprie est sensus literalis
Iuste Apli calumpniantur / fide perditam meruisse imen apostasie.

Uz no obstant tribulatione quam Sathanas expetuit uos
nudo dexti firmi pmanferunt in fide.

et etiam id probatur ex uerbo illo. Sathan expetuit uos ut tribaret
sicut triticum. Solum etiam petro reuelatum est de futura per eius xpi
negatione. Sed quia de uno specialiter dicitur de aliis negationibus censetur
Sermo nempe non de fauorabilibus sed odiosis erat. Ipse demum petrus specialiter
demonstrat nimis de suis uerbis presumendo dicens Et si omnes scanda
lizati fuerint in te ego nunquam scandalizabor tecum patris et in carcerem et in
mortem ue. In quo uerbo manifeste declarat intellexisse per scandalum xpi
personalem destructionem sicut maxime exponebatur. De ipso petra specialiter
nec de aliis huius negatio legitur. Cuius tamen de aliis tamen quissima culpa
leniter presumi non debet. Et quoniam illis non affuerunt metus incitantia
que petro presertim quando coram seruis pontificis testimonium phibeat
aduersus eum cognatus eius eum abscondit auriculam. Et quoniam non aliis
Aplis sed eodem specialiter per sanando uulnere huius negationis huius iudica
uerat medicinam dicens. Ego autem rogavi pro te petre ut non deficiat
fides tua. Unde quia legitur tribus uerbis xpi negasse. Et tamen firma
asseritio ut etiam desuper iuraret et anathematizaret de perone in eo
per tunc fides defecisse uidetur. Quomodo igitur scriptura dicit ut non deficiat
fides tua. Nisi propterea quia plenus amare statim reconciliatus est fides
in eo non defecisse censetur. Pro docente ad ad parum est ad nichil de
abesse uidetur. Si igitur in petro ter xpi negante fides non defecit
quare aliis sanctissimis uiribus de quorum negatione nichil legitur tamen abho
minabile crimen imponitur uoluntarie. Et uero quod imponi non potest
aut debet ostendit manifeste oratio xpi ad patrem allegans quatuor desuper
rationes eisdem specialiter competentes. quia sui erant discipuli neque
eorum magister quia obediens patri et sibi. Quia a patre electi. Et quia
ipse custodierat eos prius. Ideoque in absentia a patre custodiri rogabat. Ora
uit autem sic Pater manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti
michi de mundo. tui erant et michi eos dedisti. Et sermonem tuum serua
uerunt Ego pro eis rogo non pro mundo sed pro hiis quos dedisti michi quia
tui sunt et mea omnia tua sunt et tua mea sunt. Et clarificatus sum
in eis et iam non sum in mundo et hiis in mundo sunt et ego uenio ad te per
sancte serua eos in nomine tuo hoc est fide et confessione nominis tui
quos dedisti michi ut sint unum in caritate uel sicut et nos cum essem tuus
eis. Ego seruabam eos in nomine tuo quos dedisti michi custodiri et nemo
ex eis perijt nisi filius perditionis ut scriptura impleatur. Et hec loquor
in mundo ut habeant gaudium meum in semet ipsis. Ego dedi eis sermonem
tuum et mundus odio eos habuit quia non sunt de mundo. Et ego non sum de
mundo. Non rogo ut tollas eos de mundo sed ut serues eos a malo. Verbis
itaque orationis huius docemur quod premiis non esse imponendum omnibus

Aplus eximen apostasie. Etenim si xpus oravit patrem q in absentia sua serua
 ret aplos. Pater vero semp exaudit filius ut met xps testatur certum
 est autem qd dñi fuit cum Aplus xps eos fidem non pdidisse. Tenendum
 est autē igitur ut sub paternā recepti ptectione atq custodia nō amiserint
 fidem in eius absentia qui tam plūce tamq deuote desuper orauit ut de
 nulla legatur oratione eius alia tam instantissima ostendendo affectum
 tamq multiplicata allegando exauditionis causas. Dicebat em dyabo
 lum experisse eos ut erubaret eos sicut triticum ppter ea qd dñi cum
 eis fuit orabat ut xps orare ne intrarent in temptationem. Nec de villo
 actu legimus quo ante eius absentiam fidem deseruisse censant sed
 xps mandante associarunt eum obuiam emites illis qui comprehendunt
 enim xpus etiam attestatus est eorum innocentiam asserens eos esse
 mudo omnes preter iudam in oratione ista iterum pfectus de eis sicut
 de serpo mudo. Dio eos habuit quā non sunt de mudo et ego nō sum de mudo.
 Qd aut legit ut relicto eo omnes fugerunt humano induci metu
 non arguit fidei desertionem. Quom nec in illis qui euangelica monti
 exhortatione pseruti in vna in aliam fugunt ciuitatem. Hac fidem
 intentione patrem rogauerat ut tam qm nō obstante psecutione eos
 seruaret a malo quidem culpe quod in scriptura sacra malum simpliciter
 appellatur. Malum vero pene quia iustum frequentur dī bonum.
 Cuius vix a nullum sit cuius peccatur qd apostasia a fide morali
 etiam testante pho fidem qui pdit nichil habet ult quod perdat
 Si hanc igitur dicitā ptendit assertio mouerunt quomodo pater
 iuxta filij deprecationem eos suauit a malo. Non rogauit ut eos tol
 leret de mudo tñ si mouerunt apostasie emen bonū erat eis fuisse
 potius de mudo sublato. Quia ppter si pater non rogatus desuper
 custodiuit eos quia nō fuerunt p iudeos de mudo sublato sicut
 eoz magr et dñs intelligendum est q custodiuit eos filio obseruante
 a malo dampnabilis culpe. Ut igit oratio xpi ad patrem effectualis
 exaudita censetur secure tenendum est non deseruisse fidem in omibz
 Aplus xpi illo triduo passionis

Etiam si verba mulierum fuerint visa sicut deliramenta
 xpusq emites in emaus appellauit stultos et tardos corde non
 arguit ptea in Aplus fidem pditam.

Et ex hys responsio est manifesta ad sequentes allegationes. Quia
 si Aplus iuxta deuotissimam sibi supplicanem a patre seruati
 sunt a tam gmissimo malo culpe. Veritati huic tamq non con
 dicunt ceteri passus scripture sunt exponendi. Nec ppter apparentiam
 quāz declinandū est in asserionem contrariam. Ut uero rursus aptius
 videat ad hanc recitandus est textus qui sctō Lucha referente
 ita inquit. Et regresso a monumento mirauerunt hec omnia illis
 xi et ceteris ombus. Erat aut Magdalene et Ioanna et maria iacobi
 et cetera que euz eis erant que dicebant ad Aplus hec Et uisa sunt
 ante illos sicut deliramenta verba ista et non credebant illis. Quia
 igit hāc ista refert mirata fuisse verba illa xi Aplus et ceteris ombz
 intelligere merito possimus q verba mulierum uidebant sicut delira
 menta ante aliquos potius ex mō illoz ceteroz omz q an Aplus. Erat
 em paulo recitante in Epōla corinthioz plusq quingenti quibus aliq
 xps apparuit Et Aplus certe maxima erat differentia alioz con
 paratione Ios xi. xps illa nocte pluries attestatus fuit mudo esse
 suosq non seruos s; amicos suoz confisoz secretoz istos asseruam de

spuali vita dicens mundus me iam non videt vos autem videbitis me quia ego vivo et vos vivetis. Istos laudavit quia firmi et constantes permanserunt se cum in temptacionibus. Istos cognovisse quod a deo exierat fuit coram patre professus. Et istos XI specialissime ut diximus patri recommendavit obsecrans ut a malo culpe eos servaret indempnes. Sed et ultra hec quod omnibus apostolicis verba illa non fuerint visa deliramenta patet ex continuatione textus qui subiungit immediate Evangelista Petrus aut surgens cucurrit ad monumentum et prostratus vidit lithicam sola posita et abiit secum mirans quod factum fuerat. Io. vero testatur ad prima miracula marie magdalene referentis petro et sibi tulerunt dominum de monumento et nescimus ubi posuerunt eum quod cucurrerunt ambo simul ad monumentum. Istis itaque duobus verba illa non sunt visa sicut deliramenta qui credentes statim cucurrerunt exortiri que dicta fuerant. Et ut Augustinus docet libro de consensu evangelistarum qui laboriose multum atque studiose dicta quatuor evangelistarum in materia resurrectionis concordat marie magdalene corpus quod vidit sublatum lapidem postquam angelos vidisset aut christum vel intraret in monumentum statim cucurrit et nuntiavit predictis duobus. Unde refert Io. statim cucurrerunt ambo simul. Ex quo docemur diversas fuisse nuntiationes nec solum ad apostolos sed ad alios omnes discipulos de quorum aliquibus exponi possunt verba illa male sonantia que apostolus determinate imponit. Continuantem Rufinus Evangelista idem scilicet et lucas ystorian rei geste inquit. Et ecce duo ex illis ibant ipso die in castellum quod erat in spacio stadio. Ix. ab iherosolymis nomine Smaus. Manifestum est autem iuxta eorum doctorum expositionem istos duos non fuisse ex numero apostolorum propter met confessi sunt se fuisse propter verba mulieris perterritos ex quo docemur quod non fuerunt de numero apostolorum qui christum dixerunt. Nos sperabamus quia non esset redempturus israel. hinc verbis quasi diffidentes eunem redemptionem ut exponit quidam vel quia audita eius resurrectione non videbant regnum israel restitutum libertati et prosperitati quam multi existimabant futuram tempore adventus Messie de quo ascendente christo ad celos interrogaverunt qui conuenerant dicentes. Domine si in temporalibus hoc restitues regnum israel. Allegatio igitur illa. Nos sperabamus quod ipse redempturus esset israel. Apostolos non comprehendit. Et et aliud preterea considerandum quod frequenter memoria grauissime leditur si vehementi concitatur passione quatenus timoris doloris seu tristitie amoris spei ue. Ita ut vix cogitare aliud valeat quam facturi illius cuius passione tentatur circumstantias. Cuius circa huiusmodi passionibus oppressis contingit quomodo actu ebris aut grauatis sompno qui non attendentes que audiunt aut loquuntur ad interrogata nesciunt quid respondeant sicut referentibus marcho et lucas contigit petro narodo et iohanni quibus vigilare et orare christus precepit. Erant enim ut inquitur oculi eorum grauati pro tristitia et ignorabant quid responderent ei. Contigit Rufinus passio eadem pro gaudio inmetate petro qui lucas testante nesciens quid dicit tristitia rationis hora tertia petebat tabernacula fieri christo vni. vni moysi et helie vni. Contigit etiam omnibus simul turbatis maris tempestate quando putauerunt christum fantasma esse. Nec minus turbati de illo erant apostoli ceteraque discipuli dolentes et afflicti nimium ex passio nis christi horrore eiusque predicione. Et quia ipse enim deseruerant eum in pntia tanta dulcedinis suauitate fruebant. ut christus pro eis allega uerit reuinare non posse sicut filii sponsi lugere non possunt quod diu sunt eius. multipliciti igitur tristitia dolorumque grauissimo afflicti erant quod eis ita futurum ita significauit christus inquitur Amen amen dico uobis quia plorabitis et flebitis uos. mundus autem gaudebit. Vos uero contristabimini eorum tristitiam compans mulieris perterritis qua vix illi maior

esse potest. Gaudebat et merito pteriti uideorum metu quos etiam
 p̄tinuit pylatus xp̄m condempnans scienter quem innocenter esse
 palam dicebat eisdem. Xp̄us uero dixerat suis aplis illa nocte si me p̄se-
 cuti sunt et uos p̄sequentur quia non est seruus maior dno suo. Videntes
 igit p̄m̄i opere completum usq̄ ad mortem timebant merito de seruis
 eius p̄pter hac multiplici contussi passione atq̄ turbati memoriam non
 habebant verbor̄ que xp̄us de sua resurrectione p̄dixerat eis. Nec atten-
 debant ex integro ad ea que dicebantur. Et passio her etiam erat in mu-
 licibus querentibus xp̄m quibus licet angeli n̄ticiauerant xp̄i resur-
 rectionem adhuc maria magdalene existimans tanq̄ eius corpus subla-
 tum fuisset a monumento. Dixit ad ih̄m dñe si tu sustulisti eum dicitu
 michi ubi posuisti eum et ego eum tollam. Unde quia ablute erant v̄boz
 illius p̄ut Luchas refert. angeli n̄ticiantes eis resurrectionem dixerunt.
 Recordamini qualiter locutus sit uobis cum adhuc in galilea esset dicens
 quia oportet filium hominis tradi in manus homin̄um peccator̄ et crucifigi
 et die tertia resurgere et recordate sunt verbor̄ eius. Sic igit q̄ diu nō
 recordabantur non facile assenciebant. Idem de aplis ceterisq̄ discipulis
 idem euangelista testatur referens quomodo illo die sero quando iam
 clausis intrans ih̄us stetit in medio eor̄ et dixit eis Pax uobis ego sū
 nolite timere. Illi conturbati et conterriti existimabant se sp̄itum vidē.
 Et licet exhibuerit eis manus et pedes palpanda ad huc non crede-
 bant et pre gaudio mirabantur quia p̄pter manducant et bibit cum
 eis. Et ultra her quā etiam quomodo mulieres obliti erant ad memo-
 riam rediit verba que fuerat eis locutus cum esset cum eis. Igitur
 quia vehementer passio quo fortiter impressa est non facile tollitur. Non
 mirum si multi ex discipulis xp̄i adhuc turbati erant aut etiā si
 apli ip̄i. Nam et xp̄us imminente passione sua p̄ quatuor ante dies
 de se ip̄o dicebat. Nunc anima mea turbata est et quid dicam. Attenta
 igitur eor̄ p̄maxima turbatione p̄terea non sunt iudicandi nisi
 de his. Si mulieribus amirantibus resurrectionem nō crediderunt stati-
 nondum insuper transierant tres dies post quos ut iudei referebant
 coram pylato dixerat xp̄s se resurrecturum. Ip̄e etiam datus signum
 quare sibi foret credendum. Dixit Sicut fuit ionas in ventre ceti ter-
 tibus diebus et tribus noctibus ita erit filius hominis in corde terre ter-
 diebus et tribus noctibus. Illo uero mane non transierant nisi due noctes
 diesq̄ una integra et quasi tres hore de altera. Tertium deinde est qd̄
 non obstantibus quibuscumq̄ apli ceteri p̄ter thomas crediderunt
 ip̄a die dñica resurrectionis petro. Namq̄ ip̄i et quicunq̄ eis erant illo
 die sero p̄stebant dicentes qd̄ surrexit dñs. Vere et appuit Symonem
 cumq̄ duo qui fuerant ip̄o die in Emaus. ad eos loquentem narra-
 tes que gesta erant in via. Ih̄us stetit in medio eor̄ et dixit eis Pax uobis.
 Et tunc etiam crediderunt xp̄o quem ante suam apparitionem ip̄o resur-
 rexisse confitebantur. Iuxta uero alteram expositionem quas Auḡn̄s facit
 her est apparitio illa.

Exponitur quo tempore dictum et de quibus sit intelligendum
 ex p̄brauit ih̄us incredulitatem eorum.

Ueta uero alteram expositionem quas Auḡn̄s facit her est ap̄itio illa
 de qua refert arachius. Nouissime autem recubentibus illis xi appa-
 ruit illis ih̄us et ex p̄brauit incredulitatem illor̄ et duriciam
 cordis quia h̄us qui uiderant eum resurrexisse non crediderunt.
 Dicitur aut nouissime respectu aliar̄ ap̄itionum que illo die facte
 fuerant. Ordine ut Augustinus inquit isto. Primo a marie

xpi dicente modicum et iam non videbitis me et iterum modicum et vi
 debitis me quia vado ad patrem. Apoli confessi sunt nestire qd loqueretur
 Et xpus significans tempus sue passionis et resurrectionis exposuit
 illis satis obscure. Sepe deniq; xpus in pabolis loquebatur ad eos qre
 aute eius expressam expositionem in aliquo certo sensu firmare se no
 audebant. Illa quoq; nocte quando confessi sunt enim loqui palam et
 pueribus dice nullum hoc fuit quantum ad cognicionem de eo habitam
 q exierat a deo. Nec ab ista confessione q filius dei esset vel minima co
 lectura allegat recessisse eos. Sz qntuz ad alia expresse agnoscenda
 illa nocte xpus defectum intelligentie eoz manifestans dicebat
 multa habeo vobis dice sed non potestis portare modo remittens cogn
 tionem ad tempus quo sps scs erat venturus. Vnde petro qui eorum
 pms erat lavans pedes dixit quod ego facio tu nestis modo. scis aut
 postea. Item non loquitur aute resurrectionem aperuisse illis sensum
 ut intelligant scripturas quomodo fecit postea. Maxima vero dca
 eius qui credit simpliciter ex auditu dicitur ad eum qui docte sciens
 credulitatis et fidei sue reddere rationem.

videtur ad fortiozem argumentanem ex dicto Johns q postq vidit
 in sepulchro inthyma credidit xpe Et distinguitur quadrupl
 credulitas.

uo fit ut patere incipiat responsio ad illam que magis virgere
 videbatur allegacionem quo ad Jo. Evangelistam testantem
 de semetipso quando intravit in monumentuz q tunc vidit
 et credidit quasi homo no credidisset aut q fide amissa ad eam rediit
 Credere eni in scriptura sacra non vno sed multis accipitur modis
 Alia nempe est credulitas indiscreta de qua sapiens qui credit cito levis
 corde est et minorabitur Quia ppter Jo. amonet nos credere nolle omi
 spiritum sed pbandos esse pmo sps vtrum sint ex deo qm multi pflu
 do pphete exierunt in mudo. Est et altera credulitas diminita
 Et eni dicenti xpo si potes crede omnia possibilia sunt credenti pater
 illius cuius demomuz eice no potuerunt Apoli vndit Credo dne adiuua
 incredulitatem meam qui aut dixit credo fides in eo erat Cum vero dixit
 adiuua incredulitatem recognovit fidei sue imperfctionem. Credebat
 eni xpm posse sed cum magna difficultate et labore sicut credebat
 regulus xpm rogans ut descenderet et sanaret filium eius quasi existens
 xpe filius posset sanare snon absens. Non ita diminita credebat Cen
 turio xpo supplicans. Sic tantum verbo et sanabitur puer meus
 Illa vero fidei imperfctio non repugnat saluti quando non firmat
 e in tali modificacione quia p instructionem facile reparatur de
 defectus. Est alia credulitas sufficiens quando committit quis fidem suaz
 maioribus non determinans isto vel illo modo fieri posse aut potu
 isse sed credens illa que in ecclesia notoria sunt quatuz ad alia d
 simpliciter credo quod credit sancta mater ecclesia. Et si credit illo mo
 ecclesia sic credo ego. hanc credulitatem sufficere ad salutem xpus
 docuit dicens qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit. Est
 postremo credulitas pfecta quando ex aliquo singulari facto aut
 verbo noviter accrescente pma credulitas confirmatur. Erat
 Abraham Centum annoz et Sarra nonagenaria atq; sterilis
 quo dicens deo de multiplicacione semis sui sicut stellaz celi et
 arene maris credidit et reputatum est illi ad iusticiam qui cum
 pmo erat fideus et deo credebat ad sum qmpe mandatum fuerat
 egressus de terra et cognacione sua. Sic transito mari rubro edidit

filij israel dno et Moysi seruis eius. Sic Elizabeth dixit ad virginem bna
 que credidisti. Sic vno miraculo de conversione aque in vinu crediderunt
 in xpm discipuli eius. Illa igitur expositio longe abest veritati quia de
 credidit ergo pmo non credebatur. Quando xpus post cenam dixit Aplos
 Modicum et iam no videbitis me ipsoq nescientes quid diceret et eum
 interrogare uolentes preuenit dubijs eor declarando. Responderunt ei
 Nunc scimus quia seruis omnia et non opus est tibi ut quis te interroget
 In hoc credimus quia a deo existi. Primo certe idipm crediderant sed
 p hoc factum credulitas eor singulariter firmabatur. Hoc modo de
 Jo. dicit potest attestante de se quia vidit et credidit tamq fides
 qua pmo habuit de xpi resurrectione p hoc confirmata censetur
 Peritiamen altius nos instruens. eodem co textu significat quom
 passum istum intellige debemus. Cu em dixerat tunc igitur intravit
 et ille discipulus qui venerat primus ad monumentu et vidit et cre
 didit de sua credulitate conem allegans subiecit Non dum em sciebant
 scripturam quia oportet eu a mortuis resurgere. Sic igitur tunc pfecte crede
 quis dicit quando intelligit scripturam per quam a deo reuelatum est sic ee
 futurum. Quia ppter xpus dicebat Iudis Scrutam scripturas in quibz
 putatis vitam eternam habere et ille sunt que testimoniu phibent de
 me. Scripturas aut loquentes de xpi resurrectione nodum sciebant Apli
 Erantq illis anteq complezent multu obscure sicut contigit circa aua
 multa oracula prophetar que pacto misterio tunc plene fuerunt intellecta.
 Sic igitur completa resurrectione scripturas que de hac erant intelli
 gentes Apli pfecte crediderunt manifeste agnoscetes quod factum et
 scripture concordabant. hac etiam causa uolens xps plene astruere
 fidem de resurrectione sua illis duobus discipulis euntibus in Emaus
 interpretabatur in omnibus scripturis que de xpo erant incipiens a Moysi
 et prophetis ppter quod increpauit Saduceos resurrectionem non credentes
 allegauit erroris causam dicens. Erratis nescientes scripturas nec virtu
 tem dei. Sicut igitur qui fidei contrariatur suscipit ex nescientia spo
 turarum ita credulitas fidei confirmatur ex agnitione eor. Unde xpus
 resurgens a mortuis postq exhibuit semetipm ad videndum manus etiam
 et pedes ad palpandum uolens suos discipulos pfecte esse instructos in
 fide tamq vere credentibus et minime dubijs aperuit illis sensus ut in
 telligerent scripturas.

error

¶ fuit alioru qd fides in aplis post resurrectione
 et spusti missionem q ante.

fides Namq Augustino docente precede debet intellectus quia fides
 merces et proximus intellectus est. qua ppter non debemus querere
 ut pmo intelligamus et credamus postea sed pmo credere ut in
 telligamus. Et en propheta inquit nisi credideritis non intelligetis Et sa
 pientis testimonio. Inuocatur deus ab his qui non temptant illum et
 apparet eis qui fidem hnt in illum. So igitur xpo quo legimus xpm disci
 pulis suis apparuisse sensum ut intelligant scripturas. docemur eos vera
 fidem in illum habere que p hmoi intelligentia scripturae facta est credulitas
 pfecta. Et ut de hac materia resurrectionis discipulis xpi contigisse
 Iohes euangelista testat. referens quomodo dicentibus Iudis quid signu
 tu ostendis nobis. quia hoc facis. xps respondit. Soluite templu hoc
 et in tribus diebus excitabo illud. Iudei intellexerunt de materiali fz
 ille dicebat de templo corporis sui cum igitur surrexisset a mortuis
 recordati sunt discipuli eius quia hoc dicebat de corpore suo. et crediderunt
 scripture et sermone quem dixit ihs. Credulitas hmoi pfecta ut con

utamur sermone a doctoribus diuinis et iuris humani vocatur fides explicita
 Prima vero qua generaliter quis credit omnia que et tenet esse vera
 licet nesciat quomodo vera sint aut non fides implicita appellatur qualis
 fuisse in Apolis postquam illis aperuit sensum xpi ut intelligerent scripturas
 Post resurrectionem vero fuit in eis explicita fides. Et multo plenius
 post missionem spiritus sancti. Tunc verissime fuit in eis sapientia qua fides catholica
 significatur nutritur defenditur et roboratur qua non valent multi fideles quibus
 valeant ipsa fide plurimum. Volens igitur aduertere ad credulitatis distan-
 tiam que fuit in Augustino et sanctis doctoribus aliorum simplicium com-
 paratione illis credentibus potest intelligere manifeste quod Apoli crediderunt
 xpi resurrectionem antequam fieret et postquam facta fuit sed differenter. Namque
 quia omnes sicut dicta imponit assertio negauerunt verba eius aut de illis
 pertinaciter dubitauerunt tamquam ipsam reputauerunt mendacem quem pharisei
 veracem confitebantur et vitam dei in veritate docentem sed credentes
 firmiter eius esse dei filium quis non intelligat sicut contigit eius de sacra
 scriptura loquebatur. Credebant omnia verba eius vera esse verba vite
 eterne appellantes. Et licet acceperunt aliquando iuxta alium sensum non
 se firmabant in eo quomodo Ia et Io audita xpi morte et resurrectione
 putauerunt eum temporaliter regnaturum petentes sibi concedi sedere ad
 eius dexteram et sinistram. Item quando precepit illis cauere a fermento pha-
 risaorum intelligebant de panibus et xps de doctrina. Item de helia quia
 xps intelligebat de Io baptista. Similiter in aliis multis intellexit pharisei
 et herodemi xpi verba multum extranea a sensu eius obiciens quomodo
 potest homo nasci cum sit senex sed qua non se firmavit in proprio sensu
 permansit xpi verus discipulus. Apoli igitur quibus credebant resurrectionem
 de tempore tamen et modo nondum habebant intelligentiam. Cumque circa
 hac narratio resurrectionis presertim infra tempus potest forte intelligebat
 Apolos uel eorum aliquos multosque discipulos stupidos redderet et admi-
 rantes sicut fecit ascensio eius in celum. Huius stupor et trepidatio
 a nonnullis sanctis doctoribus referuntur quasi dubitasse dicantur. Nulla
 tamen per hoc intelligentes fuisse in eis dubitationem generis illius
 de qua dicitur dubius in fide infidelis est. Nemo quidem aut vix sanctorum
 doctorum quibus dubitasse eos affirmat determinate quod ad ea que cre-
 dere tendebantur expresse. De modo autem quod liceat postquam manifestetur cepta
 in scriptura nobis demonstrant Iacob patriarcha Moysi. Nithodemi et
 virginis beatissime querentis ab Angelo quomodo fiet istud quomodo vnum
 non cognosco. Finem igitur huius responsionibus imponentes dicimus
 quibus Apoli antequam vidissent completam resurrectionem non crediderunt
 ita perfecte sicut postea. Non propterea inferri debet quod amissa fuerit fides
 in eis. Namque fides in eis se permansit sed apto eis sensu ut intelligerent
 scripturas illa eadem fuit felici incremento aduicta. Dudum autem
 crederant a deo dicentes adauge nobis fidem. Quare xps aliquando
 eos uocauit pusille aut modice fidei ante resurrectionem. Et postea
 credidisse dicuntur quia manifestius et perfectius intellexerunt. Etenim
 quia fides est firma adhesio rebus creditis ex dicentis auctore. Credera
 autem ut docet Augustinus est cum assensu mentis cogitare. Rei vero ple-
 nius intellectu mens uicioris assentit maiori eius adhesionem. Dis-
 tinguitur maiorem quam primo de rebus creditis habentes intelligunt. Vnde et
 illis completis experientia quia firmissime adhebant xpi uerbo per
 resurrectionem eos credidisse merito sacra scriptura testatur. Et quibus

horrore peccate facinoris in xpm uel als quodmodum supra explicauimus
 hunc quid passi fuerint Non ideo uideandum est absq; fide fuisse illas
 firmissimas colupnas a quibus sancta dei Ecclia aplice est nominata Et
 quos xps deuotissime ac dulcissime singulari alsq; insolita denominatione
 suos appellauit fr̄es hora qua surrexit a mortuis dicens mulieribus He
 mitate fratribus meis Et marie magdalene Vade ad fr̄es meos et dic
 eis Ascendo ad patrem meum et patrem vrum deum meum et deum vrum post
 que verba compans eos sibi millatheme significat illos fuisse velut
 apostatas a fide catholice qui potius q; in abſentia sua fecerunt voluntates
 patris qui in celis est ip̄e meus frater proz et mater est. Aptus etiam in
 Ep̄ta ad hebreos docet q; ppter hauctausam xpus non confundit uocac
 credentes in eum fr̄es qm̄ qui sanctificat et qui sanctificat̄ ex vno
 omnes. Igitur quia xpus uocauit eos fratres intelligendum est tunc
 t̄p̄oꝝ esse sanctificatos facientes voluntatem patris qui in celis est
 Quis circa in eis fides p̄dita nō extitit s; pmanferunt in fide fir
 mati et stabiles et inuolubiles ab spe euangelij quod audierant a
 xpo docente

Incip̄ e xps Et p̄m̄ ondit q; b̄ d̄o
 triduo passionis & cōstauerunt
 in fide. Aptos aliosq; eius
 simul cum eam orone p̄fene
 rantes discipulos.

am igitur multiplici firmoq; id p̄suadente ratione credi cōpelli
 mur fidem sp̄em et caritatem in triduo passionis xpi nō deſeſse
 sed pmanſiſſe in iuſtis qui tunc erant diſperſi p orbem. Item
 in Ap̄tolis qui a xpo appellati ſunt lux mundi. Idipſum quoq;
 uerissime atq; catholice ſingulari ex cauſa dicendum erit de xpi ilij
 matre uirgine beatiffima que ſi ab Angelo ſalutata eſt uelut gratia
 plena ſupuenit tamen in eam ſp̄s ſc̄us nūq; deſtuit Ille certe idem
 ſp̄s ſc̄us tunc numeris ſingulari gratia p̄ſeuerante et opante put
 catholica Ec̄a in ſc̄a Baſilienſi Synodo legitime congregata determinat
 nūq; actualiter ſubiactum originali peccato ſed minime ſemp̄ fuit
 ab om̄i originali et actuali culpa ſc̄a q; pmanſit et immaculata
 in ea igitur que uenialiter nūq; deliquit in qua gratia dei ſemp̄
 manſit in qua gratia dei uacua non fuit ſed in h̄is que dei ſunt pl̄te
 omnibus laborauit illo paſſionis triduo integri haudibus pmanſit
 fides atq; p̄feta reſplendens ad modum in ea Et ſupra xpi diſcipulos
 et ſupra om̄es iuſtos qui tunc erant in mundo. hac eten̄m cā qm̄ credit
 ſancta Elizabeth ſp̄ritu ſanto repleta beatam eam p̄dicauit. Quo
 circa credimus ut beat̄a uirgo illo paſſionis triduo Ap̄tis ceteriq;
 diſcipulis de xpi contriſtatis morte affuit conſolatio ſingularis. Sa
 ciano petrus futurus erat poſtq; fidem ſe p̄didit deſeruit et marior
 q; amiſit gr̄am reſturus comiſit ei Et tu aliquando cōuerſus confirma
 fratres tuos. Ut qui ſibi antea infirmus fuerat fieret omnibus firmam̄
 non dixit cōuerſe tamq; illi quomodo ip̄e xpm̄ negatui forent ſ; dixit con
 firma. Hoc intelligens eos in ſua prior̄i fide et iuſticia pmanſuros. Ut
 Namq; ait ille. Regius p̄pheta. Brachia peccatorum contem̄t confirmat
 aut iuſtus d̄ns. Unde poſtq; reſpexit in eum xpus uerborum eius eſt re
 cordatis reddita ſibi gratia pleniori inſinuatim eadem mandatum de fra
 t̄rum cōfirmatione adimpleuiſſe creditur. illo triduo paſſionis modo
 quo legimus ſeſſe Iudam et Silam a ſanto Poſolimitano galio in An
 thiochiam deſtinatos qui reſente libro Ap̄t̄icaz actioꝝ cum eſſent p̄p̄e
 uerbo pl̄mo conſolati ſunt fr̄es et confirmauerunt eos. Et ſi petru iuxta
 mandatum d̄ni credimus confirmariſſe ceteros Ap̄tos multo amplius hoc
 poſſimus intelligere fuiſſe cōpletum in uirgine bea^{na} cum qua et mulierib;
 que ſeruite erant ilij a Galilea miſtrantes ei ratio p̄ſuadet aſſuiſſe i

triduo continuo orantes sicut expresse legimus q post ascensionem
 omnes Apli erant cum ea et fratribus ihu vnam inter in oratione
 perseverantes. Equidem euangelista in hoc conueniunt. Expresse autem
 lucas q Apli et ceteri xpi discipuli erant congregati in vni resurrec-
 tionis die. Io. deniq euangelista expresse narrat q foribus clausis disci-
 puli erant congregati in vni pter metum iudeor. Facio igitur distat
 nos pape eadem quim et fortiori vigente causa vt imbi essent beatissima
 virgo et mulieres predicti q Apli no pmemores verboru xpi ad eos
 qui dixerat orate ne intretis in temptationem q admodum in timore po-
 stis contigit q illo triduo sicut post ascensionem fecerunt vnam inter
 orarent cum maria matre ihu et fratribus eius. Fuit autem virgo bea^{ma}
 plena ut diximus gratia s adeo plena ut docente Ieronimo retis per-
 ptes marie vero totam se infunderet gratie plenitudo. Plenitudo in q
 adeo in ea sola preterq in xpo de cuius plenitudine accepit amplius flet
 gratie et glorie. q in omnibus simul angelis et sanctis qui fuerunt sint
 et vniq erunt. Sic em ait deuotissimus laudum suar ptero Bernardus
 Electa ut sol. hanc attende similitudinem. Multo em altior est claritas
 solis q lune quia et si illa minores stellas obscurat non tñ pemit ne
 occulat. Sol vero lucidus in caestens ita sibi spderum et lune capit
 positionem ut sint quasi non sint et videri non possint. Similiter et
 virga yesse veri pua luminis in illa inaccessibili luce p luceste ne
 sic vtrorūq spiritum ebetat dignitatem ut in compatione virginis
 nec possint nec debeant apparere. Qm igit in beatissima virgine
 illo passionis triduo uti affuit semper plenior aderat omnis gratia
 vne et vdtatis intelligere possimus Aptos aliosq discipulos xpi cuz ea
 vmanentes ab ea confirmatos in fide atq confortasse eos verbo plinimo
 suauitatis et doctrina consolationis. Doctrin quippe est disciplin dei et
 electrix operum illius et talentum sibi traditum non abstulit sub subu-
 lo s studuit multiplicare.

Præter nunc extendi ad bea^{ma} virginem Apli doctrinam mulieru
 dicit no pmittentem s q in Ec^a scōre docuit triduo passionis xpi
 misteria narrans qps que suo consuarat in corde.

et obuiat huic intelligentie Apli doctrina iniquientis Mulie-
 res in eccl^{ia} taceant. Non em pmittitur eis loqui s subditis
 esse sicut lex dicit. Si quid aut voluit dysteri domi vros suos
 interagent. Et alio in loco mulier in silentio distat cum ei subiectione
 docere aut mulieri no pmitto nec dnari inuitum s esse in silentio. Ita
 in festum quippe est de quali mulieri legit que actu uel habitu vno sub-
 iecta est. Beata autem virgo virum magis cognouit ymo magis cognoscit
 nouit. spāq benedicta est inter mulieres et super omes mulieres. Cui
 preterea subiecta preter xpm fuerit bea^{ma} virgo non facile appēdit
 erit quam e cruce xpus spāliter comendauit virginem. No qdem
 ut eius sicut Adam. Eue p quam maledictio intravit dnaretur s ut
 filius eam veneraretur tanq matrem. Ut namq pmoentius
 papa tertius pfiteretur beatissima virgo maria dignior et excellentior
 fuit aplis vniuersis. Amplius s marie Magdalene quia ospulata
 pedes dñi predicta coris gratia est collata. Ita ut suo tpoze q Apli
 denomiata fuerit qd beatissime virginis que eum suo concepit vtero
 nonem mensibus portauit ablactauit lacte suis brachijs pntauit in
 templo. habitauit euz eo ut creditur p Amos xxx^{ta} et p dicationem
 suar p fuit quasi indiuidua comēs. Porsus Aplie non contuenit

doctrinae. Catharina virgo sancta que disputacione et doctis sermonibus
suis phos aduersus eam disceptantes conuertit ad xpm. Ita de q̄ multis suis
virginibus legimus verbo doctrine sue multos conuertisse ad fidem sua
uissimas eis prestantibus consolaciones. Deniq̄ a beatissima uirgine
vbi Aug^{us} in de consensu euangelistarum et ceteris habet doctrina ut
euangelia scriberent sc̄i euangeliste multa docti sunt. Et merito Nam
de ea solum legitur q̄ conseruabat omnia uerba conferens in corde suo.
Scribat autē diuina ope lege preceptum non retinendum esse uerbis
tempore salutis nec abscondendam sapiam t̄pore necessitatis qm̄ et si
abscondens frumenta famis tempore in uolīs maledicit^{ur} a maledictione
diuina non erit inuuis qm̄ di uerbis t̄pore necessitatis abscondit
quia nō in solo pane uiuit homo. sed in omni uerbo quod prodit de ore
dei. Illo igit̄ triduo passionis quia maxima diuini uerbi necessitas erat
ad confirmandas animas discipulorum xpi tenendum est beatissimam
uirginem contrasse ad eorum consolacionem. Ap̄tis ceterisq̄ discipulis xpi uerba
que conseruauerat conferens diuinitus in corde suo. Et illa que ab In
selo salutate audiuit. Et illa que a sc̄a Elizabeth. Et illa que ip̄a met
in cantico tecinit. Et illa que a pastoribus precepit. Et illa que a sancta
Anna uirgine prophetissa. Et illa que a Symeone sancto sene timorato q̄ in
xpi passione ip̄ius aīas p̄t̄isret doloris gladius. Et illa que audiuerat
a benedictissimo filio suo. q̄ cōtinue x̄ p̄ xxx annos. Imitata in hoc
sancto necessarioq̄ ope filij sui quem scribat teste ysaria uictus missusq̄
a sp̄i sc̄o ut contritus corde mederetur ut consolaretur omnes lugentes
ut poneret lugentibus syon consolacionem. Vbi uero tanta aderat conso
lacio asserendum non est quodmodum dita assertio imponit q̄ in Ap̄tis
alijsq̄ discipulis defuit fides. omo quimo. sicut in temptacionibus xpi
p̄manserunt cum eo sua eos confortante doct̄na ita et illo triduo doc
tissima consolati exortatione bea me uirginis. Et uero qm̄ in illis
uoluntatissima erat passio doloris honor debitus respuatur est ad
huc filio suo illorum magis ut tunc p̄fecte in fide confirmarentur
quando aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas quod tali modo facte
in uirginis bea me p̄tate nō aderat qm̄ subitanea infusio sciencie illa
in solius dei est p̄tate quo modo eam angeli preperunt homo p̄mus. Sa
lomon Ap̄tis quoq̄ in die resurrectionis et pontificis sp̄i sc̄o in
linguis igneis illis apparenre.

ro hac igitur fortassis causa qm̄ die illa sabbati bea^{ma} uirgo uti
comemorauimus singularis affuit consolatio et confortamentus
Ap̄tis ceterisq̄ discipulis xpi p̄mis atq̄ p̄ncipalibus Ecclie
columnis sancta dei Ecclia a multis centenariis annorum qualibet die
sabbati fere in omnibus fidelibus suis ad uirginis bea^{me} honorem et
cultum respectum habuit specialem. Vnde circa annos dñi mille
centum in generali concilio claremonten sub urbano p̄a secundo
celebrato ordinauit ut singulis diebus diceretur eius officium. Et diebus
sabbatis ubi alijs officijs non occurreret solempniter decantaretur.
Tunc etiam decima prefatio ad eius honorem ceteris apposta est in ca
none missae. De illo namq̄ die sabbati quo xpi corpus in sepul
chro in sc̄a dei Ecclia absq̄ initio specialis continue affuit memoria
in aliquo signo certo ad diuini cultum p̄tinentem refertur Aug^{us} in Ep̄la
ad Carulianū p̄brm q̄ tempore suo Ecclia Romana et multe caeteri
tales die sabbati ieiunabant. Ap̄torum aliorumq̄ xpi discipulorum ex xpi
morte p̄uenientem luctum significantes. Deniq̄ tempore sequenti
ieiunium illud immutatum legimus non quidem substantia facti s̄ mten

tionis causa quia deuotionis ad genitricem dei. Siquidem omnes fere
fideles co[n]fite[n]tur pusilli et magni layci quoq[ue] et Eccl[esi]a diuini gr[ati]am
beneficij implorantes q[ui] interueniente uirgine bea[ta] singulari p[ro]
sentunt auxilio. Ita etiam ut synodalis inquit doctrina quanto altior
existit tanto humilior ad nos respicit omnes ad se trahere cupiens p[ro]p[ri]os
in utero gesta[n]t saluatorem. Apud deum quippe sedula p[ro] nobis aduo
cata nos iuuat nos tuetur nos protegit nos exultat omnibus qui ad
eam recurrunt p[ro]mptissimam exhibens patrocinium. Hinc igitur sanctis
sime uirgini p[ro]uocantibus laudibus laudes posteris accumulauerunt.
Considerantes namq[ue] eius magnitudinem scientie plenissimam gr[ati]am
et p[er]fectissimam caritatem. Est nempe mater pulchre dilectionis
et agnitio[n]is et sancte sp[irit]us doctrine. q[ui] illo sabbati die quo x[rist]us uenit
in sepulchro Eccl[esi]a que in x[rist]i aplis ceterisq[ue] discipulis tamq[ua]m in patri
palibus eius misericordie consistebat uirginis bea[te] doctrina et consolacione
confortata in fide firma p[er]mansit. Unde sicut ab initio Eccl[esi]e sabbato
cuiusuis ebdomada p[er] ieiunium luctus tristitias illi significabant. Ita
hij p[er] caritatem diuinitatis laudum gaudij leticiam que postmodum secuta
est significare uoluerunt. Sicut etiam hodie q[ui] plurim[us] qui nescientes
dicere horas canonicas die illo ob uirginis reuerentiam in alio pio opere
recompensant aut ieiunant tamq[ua]m p[ro]posito firmo ut facilius ieiun
nia Eccl[esi]e quedam tranquillitas diei pretermittant. Ieiunio igitur
aut officio dies iste tamq[ua]m ad uirginis honorem adiratus a fidelibus
memoratur. Et eximie sue laudis sermonem illum q[ui] sabbato do
minice passionis p[er]manserit fides in eam x[rist]i discipulos confortate
docente consolante et confirmante. q[ui] h[ic] uno illi altero intellexe
runt modo. ex diuersitate scuta est occasio erroris multis considerare
no[n] curantibus in i[n]fidelis substantiam sacre scripture misteria
p[ro]funda doctrinam Eccl[esi]e et uacantis uigorem. Putauerunt
namq[ue] sabbatum deditur i[n] i[n]ter uirginis laudibus tamq[ua]m tunc in
ea solim[us] nec in alijs iustis fides p[er]mansit. Non attendentes qua
causa qua re uacatione aut qualib[et] demeritis. uel quibus modis dicat[ur]
fuisse fides p[er]dita in omnibus iustis qui dispersi erant per orbem. Ex
tinuerunt certe laudem hanc apud semet ipsos laudem hac uirgi
nis bea[te] illo triduo passionis in ea p[er]stare fidem p[ro]cipaliter ex
clusiue intelligendam. In nullo uidelicet alio quod intentioni lau
dantur longe abest. S[ed] quomodo legimus ab initio mundi in aliquibus
p[er]sonis p[ro] tempore supra alios scientia resplendentibus et uirtute
fidei catholice emicuisse doctrinam atq[ue] in alios ab eisdem diffusam
deklaratam et defensam. Non q[ui] alij omnes infideles erant s[ed] h[ic]
fide supra illos p[ro]cipaliter resplendebat. Abrah[am]e siquidem tempore
resplendit in eo p[ro]cipaliter fides p[ro]pter quod ab Eccl[esi]a uocatur
pater fidei n[ost]re et apli testimonio in Ep[isto]la ad Romanos pater om[n]i
credentium appellatur. S[ed] non ideo dicendum est ysaach filium eius
infidelem fuisse fides cui[us] adeo fuit magna ut credens patri
a deo sic fuisse mandatim obtulerit se sponte in sacrificium co
burnendum. Ita etiam de Jacob. Baruth Jeremie scriba testatur
q[ui] om[n]es uiam discipline tradidit illi deus tamq[ua]m de eius excolle
p[ro] ceteros fuit est imatio ut Samaritana x[rist]o dixit. N[on] q[ui]
tu maior es patre m[eo] Jacob. Idem intelligi potest de David
Ezechia Iosia qui diuini cultus fuerunt fideles auctores. Etiam de
aliquibus sanctis mulieribus specialiter de Indith que consilium

pbroz redarguent confortant populum Cunitatis Scythie ut fiducia suaz
 ponentes in dno ab eo auxilium sperent " Noni fuisse testamēti
 tempore coris sermo habet q̄ tempore dicitur p̄fide fide p̄stitit in
 Athanasia tam in Niceno concilio subtilissima disputatione actus con
 futante q̄ postmodum uiuente eo. Unde 2 libro hystorie triptite de
 eo dicit q̄ p̄d̄ h̄m̄ Athanasius tunc dyacomis pars maxima uidebat
 fuit etiam postea constantē defensans fidem catholicam aduersus
 omnes Impatoris Constantii persecuciones. Simili modo dicitur de s̄o
 Iuliano Ep̄o Pictauesi Augustino Ambrosio Jeronimo alijsq̄ s̄is
 doctoribus. Quina clementia providente ut talibus sustentata co
 lumpnis fides maḡ deficiat, quomodo nec illo passionis triduo de
 ferisse creditur uirgine beata Xp̄ois caterosq̄ xpi discipulos confor
 tante. Id autem unū etiam volumus esse notum quod appositio sepe
 dicta a multis d̄m̄s diversisq̄ auctoribus catholicis scripta fuerit
 in nullis tamen volumibus aut paucissimis recipiatuē commemorata
 tanq̄ sit fidei catholice ueritas sed scripserunt ut uisum cor uerbis
 d̄i aut fertur uel sicut asseritur d̄i aut fertur in sola uirgine re
 mansit fides. Multi uero simplices predicatoris uim uerbi sic sepe
 cepit nō attendentes frequenter in publico predicarunt tanq̄ esset
 fidei ueritas asserendo p̄ hoc mulieribus applaudere et prelatos dor
 toribusq̄ diuini iuris creditū inuicere uolentes uocem exaltates suaz
 q̄ sicut fides defertur in omnibus ap̄lis et remansit in sola uirgine
 sic etiam contingere potest q̄ in omnibus prelatos et doctoribus defi
 ciat et remaneat in una uetula simplici ac p̄ quā Eccl̄a auctoritas
 que sine fide permanere nō potest. Cui sermo adeo excreuit in maḡ
 ut sicut in tractatu edito imper de expositione articuli fidei unam
 sciam commemorauimus. Multi dicunt Eccl̄iam esse quærendam per
 Campos inter agros cultores aut in penetralibus ciuitatum inter
 domunculas uetularū. Illud autem multiplici experimento comprobates
 uindictis catholicis ueraciter atq̄ fideliter amittimus appositionem
 predictam fuisse hodieq̄ esse multis hereticis mane diffugim̄ doct̄
 catholicis crede uolentibus s̄ gloriantibus impudentes in ip̄is
 eorūq̄ sectatoribus manere posse fidem integram totamq̄ Eccl̄ie
 auctoritatem quomodo in triduo passionis fides remansit in sola
 uirgine trahentes periculose et allegantes in consequentiaz assertio
 nem predictam tanq̄ fidei catholice irrefragabilem ueritatem
 et p̄ tali insipientes p̄loz libellis errorum. Quo circa auctores
 effecti contempnunt iudicia amonitionesq̄ prelatorū et inquisitorū
 hereticæ prauitatis Ip̄oz quoq̄ et quocūq̄ alioz p̄tissimoz in
 lege diuina instructiones et catholica documenta. Derunt iḡ
 assertionem predictam radicatis exstirpati ne alijs fiat q̄
 multis hactenus constat fuisse stabilimentū erroris
 uam quidē assertionem p̄ ut a p̄cipio diximus qua ap
 paruerit quandam fidei pietatem p̄tendit Et i laud
 beate uirginis doctorū multi impudens considerare non
 auaduerunt. Verū qm̄ sicut honor regis Regis ita et regie
 iudicij diligit. Intelligē debemus q̄ asserta pietas h̄c que celi
 regine honori att ubi in p̄maximam redimat inuicem Reg
 celoz. Regis in qua Regum et d̄m̄ diuinituz xpi ih̄u salua
 toris om̄z cuius merito obedientie per dictam assertionem detinet
 redemptionis ueritati ututi excellēti sacrificij emē triumpho

glorie contra dyabolum. Et generaliter per illam que quasi appareat in hono-
rem virginis detrahitur multiplici fidei pietati verissime qua profertur sa-
cra scriptura in laudem xpi. Illa etenim verissima fidei pietas atq; veritas
est ut sacrificium dñi in lege gr̄e prestantius fuerit q̄ suoz in lege
nature et in lege p̄pture. Item q̄ utilior fuerit hostia qua deus et
homo serpm̄ obtulit q̄ hircorū aut vitulorū que peccatores homines
obtulērunt. Item q̄ agnus dei qui tollit peccata mundi quōdo pependit
in cruce id maxime fecit. Item q̄ fructuosus sui notū aliq; plim̄
xpm̄ in cruce intuebant q̄ pendentem in ligno iudei se p̄tem encuz
in deserto. Item q̄ sanguis eius qui effundendus erat in remissionem
peccatorum tempore quo effusus est effectus non caruit. Item q̄ si xps pende-
re in cruce p̄ t̄ss̄ efforibus oravit ut nō perirent pendentem cruce omēs qui
sancti fidelesq; p̄mo fuerunt nō perierunt sue hora mortis. Item si p̄
omnis hominē obediām peccatores constituti sunt multi. Hora qua xps
factus est obediens usq; ad mortem omēs qui facti iusti erant non
sunt effecti peccatores. Item si deus misit filium suum ut omnes
redimeret et ipe reus nos de p̄tate tenebrarū instauraret omnia
utq; dissolueret opa dyaboli. Hora qua iustet̄ compleuit omēs iusti
non sunt facti serui dyaboli. Item si in sanguine eius futuri p̄tati erāt
qui antea longe. Hora effusionis illius non sunt facti longe qui p̄tati
Item si in morte summi sacerdotis peccatoris legis moysayre tempore
in patriam redibant qui p̄fugi erant in morte xpi pontificis et magis
sancti et innocentis qui penetrant celos absq; eorum culpa non
sunt effecti exules qui habitabant ut cives. Item si empti sumus
de captivitate dyaboli precio magno sanguine v̄z agni intotamiatū
et immaculati xpi ih̄u tempore quo solutū est precium nō habuit dñi
in seruis emptis manū q̄ p̄mo dñi. Item si p̄ xpi mortem p̄dysi
ignia est apta hora sue mortis non sunt iusti omnes clausi
quōd latroni etiam post eius mortem illa die patuit. Item si mor-
tuis est p̄ populo utq; filios dei dispersos in vni congregaret i eis
morte omnes filij dei ab eo nō fuerunt sep̄ati. Item si p̄ se discipu-
loq; suos predicauit in eius aduentu appropinquo regnū dei. Item
morte non est factum longe. Item q̄ si communiuicauit nos deus p̄
xps tollentē quod aduersus nos erat decreti cyrographum illudq; affi-
santi cruci in eius morte quod p̄mo nō habebat dyabolus nō fuit ad-
uersum nos datum cyrographum. Item si corpus sui hostia totius
mundi delicta soluit et tulit offensam tempore illa hora delicta non
redierunt. Item si xpus pugnauit cum forti dyabolo s̄z qui Rex
est sup̄ omēs filios sup̄bie cuius p̄tati nulla alia super terram
comp̄atur intravit domū eius potenter domū eius dirigens et
disturbans vasa eius. Quando hanc insignem victoriam obtinuit
eius vasa non fuerunt illius reddita p̄tati. Item si crucis siḡ
p̄maxime timet dyabolus quōd victus est in ligno p̄ xpm̄ non
subiecit sibi nouiter seruos quos. Item si p̄ porte inferi pre-
ualuerunt aduersus Sathan p̄maxime quando xpus dilexit eam
et tradidit semetipm̄ p̄ ea. Item si m̄q; habuit maculam in ope
aut rugam in fide sicut in xpi morte quando sanctificauit eam lana
dno agne in verbo vite. Item si exaudita est xpi oratio ap̄ patrem
ut Ap̄los a malo culpe seruaret innumeros eos sibi deuotē me recōmen-
dans q̄ sub paterna p̄cepti p̄tatione non incurserunt apostasie gra-
uissimū crimen. Item si veritas est tempore mortis xpi esse plim̄os.

Vomany pmo cuoz in py. maxime est in fine s^m
 phm in p^o celi et mundi. Suis autē et essentia sūt
 q^o pmo intellectu p^o p^o ut dicit dicitur in p^o
 sue me. Ideo ne ex eoz ignorantia errare
 contingat ad hore difficultate accipiendi dudu ē qd non
 significet. et quo in d^o d^o dicitur et quo p^o heat ad
 intenciones logicas genus spēs et dras. Quia vero ex
 copositas simpliciu cognitione utiqz debemus et ex p^o p^o
 devere in p^o p^o ut a facilioribus recipientes quicquid
 fiat disciplina. Ideo ex significacione euz ad signific
 cencie procedendu est. Dicendu ē q^o q^o sicut in v^o
 metho. eoz p^o se d^o d^o dupl. Unom. quod dudu p^o p^o qua
 aliom. qd sūt p^o p^o vitam horu ante d^o est q^o p^o
 modo pot^o dici q^o omē id de quo affir^o p^o p^o form^o eoz
 si illud in re nichil ponat p^o que modū p^o p^o p^o p^o
 euz d^o. dicitur em q^o affir. ē oppo^o m^o p^o et q^o eoz
 ē in oculo. Sed pmo. nichil p^o d^o em nisi qd aliquid in re
 ponit. Vn p^o eoz et h^o m^o nō sūt euz p^o q^o eoz
 nō sūt ab euz. Vn d^o. Alqua em q^o m^o d^o eoz
 q^o euz nō habent ut p^o in suis. S^o sūt eoz ab
 euz. pmo ad v^o com. dicit in eoz q^o euz pmo dicitur
 est quod sūt euz rei. Et quia ut d^o ē euz hor modo
 d^o d^o in p^o p^o eoz q^o euz sūt aliquid eoz
 omibz naturis p^o quibz diversa euz in d^o p^o
 et p^o collocant. Sic h^o euz et sic d^o alus
 Et quia id p^o quod res p^o p^o p^o vel p^o eoz
 quod sūt p^o d^o p^o quid ē res inde ē q^o nom
 eoz d^o p^o in nomen q^o dicitur mutat. for ē p^o eoz
 tunc p^o et invariabili euz p^o. Et hoc ē
 q^o p^o p^o nō ut q^o euz esse q^o hoc p^o qd
 aliquid h^o eoz. Sed et essentia forma s^m qd p^o p^o sūt
 certitudo v^o euz rei ut dicit dicitur 2° sue metho.
 Hoc euz aliom. nata d^o accipiend natura. Vn p^o mod
 illoz eoz modoz quos boez in libro de duobz naturis alus
 p^o p^o nata d^o eoz id qd accipiend intellu q^o modo
 p^o et capi p^o q^o em ē res intellu nisi p^o d^o et
 euz sua sic p^o dicit v^o metho q^o ois s^o ē nata
 h^o nome nate hoc modo sūt vidi p^o euz
 rei v^o q^o h^o p^o ad p^o p^o rei q^o nulla res
 p^o eoz d^o p^o d^o v^o nome sūt. ex hoc
 p^o p^o d^o sūt. S^o eoz d^o v^o q^o p^o et in eoz

118

dra m^o n^o p^o d^o
et eoz

qua res denotat: eius no tñ sit forma nec tñ m: Sz unūqz
 ipius huius ex suo mō for sola sit cā. Sic em̄ in aliis hūc
 mō q̄ ex p̄tibz p̄cipis cōstituit: q̄ res no nōat: ex
 altero tñ p̄cipioz. Sed ab eo q̄ utraqz cōplectat: ut p̄z
 in saporibus / quia ex actione calidi dīgent hūmū calidū
 sapor / et quō hōmō sapor sit / cā dulcedo no tñ denotat
 corpus dulce a calore sed sapore q̄ calidū et hūmū
 cōplectat: Sz quia in dīmo p̄m m̄ e ex hoc forte v̄z
 p̄m q̄ e q̄ m̄ p̄ m̄ cōplectat p̄ et for: sit tñ p̄
 et no v̄nūsalis / Sz quo p̄p̄et: q̄ n̄ia no h̄ret differe
 Sz cōm̄ e id q̄ p̄ differe significat: Et ideo sciendū q̄
 materia no quibz m̄ cōcepta e individuo p̄m sz solū
 signata materia aut d: signata q̄ sub dēminatōe dīmo
 cōsiderat: h̄c autē m̄ no ponit in differe hōmū p̄m
 est hō sed ponit in differe for: se forte differe h̄ret
 in differe aut hōmū ponit materia no signata no em̄
 in differe hōmū ponit: h̄c os vel hoc caro alio: q̄ sūt
 m̄ hōmū signata / Sic q̄ p̄z q̄ cōm̄ hōmū et forte non
 differt nisi s̄m̄ signata et no signa / Unde cōm̄ cōm̄
 sup̄ h̄m̄ m̄t̄a: d: q̄ forte m̄t̄a alid e q̄ rōm̄alitatē
 et hūmū q̄ sūt quibz em̄ sit cā cōm̄: quō et
 p̄caci 2^m signata et no signata differt quō alio
 hōmū dēsignatōis sit v̄z q̄z quia dēsignatō idēdū
 rōm̄ p̄p̄ e p̄ materia dēminatōem dīmo h̄m̄ dēsignatō
 autē p̄p̄ rōm̄ quō e p̄ dīmo cōstitutū quō ex
 for: rōm̄ p̄m̄ aut dēsignatō vel dēsignatō quō e m̄ p̄ 2^m
 hōmū no est q̄ aliquid existens in cōm̄ p̄m̄ ita q̄ nullom̄
 in cōm̄ dēsignatō sit v̄m̄ quibz em̄ e m̄ p̄ e cōm̄ p̄m̄
 ut non dēminatō / Et em̄ aut non est totū quibz e
 hō sed p̄ em̄ nullom̄ p̄caci. Deo cā nulla p̄
 intelligit: de suo toto p̄dicit: hoc aut quomōdū q̄ h̄t
 v̄m̄ potit si m̄p̄at: quō differt corpus 2^m quōd p̄m̄
 p̄m̄ autē et 2^m q̄ ponit p̄m̄ No em̄ p̄ e m̄ p̄m̄
 quō e p̄m̄ m̄t̄a h̄c em̄ nōmē corpus m̄t̄a
 accipit: Corpus em̄ s̄m̄ q̄ e m̄ p̄m̄ p̄m̄ dē ex eo q̄ h̄t
 talē naturā ut in eo possit dēsignari 2^m dīmo
 p̄m̄ nō dīmo dēsignatō sit corpus q̄ e rōm̄
 p̄m̄ cōtūgit autē in rebz ut q̄ d: v̄m̄ h̄t p̄m̄
 ad alterū p̄m̄ attinet p̄m̄ in hōmū post p̄m̄ nata
 h̄t m̄t̄a p̄m̄ sup̄ h̄c p̄m̄ q̄ est h̄c talē
 formā ut in ea possit dēsignari 2^m dīmo p̄m̄
 p̄m̄ adidē ut v̄m̄ vel aliquid h̄m̄ // p̄m̄ h̄c
 nōmē corpus siḡ 2^m rōm̄ quādam q̄ h̄t talē formā

2^m

qua sep in ipa de signabilitate tui dnuformi ad possessione
ut s. ex illa forma nulla ulterioz pfectio pte. Et si qd ad
supradictu sit e hoc signem corpus sic dicto et hoc modo
corpus est p integras et nabis anal qua sic ana est
p illud qd signat et nabis corpus et est supradictu
ipm cor. Ita qd ex ipis duobz s. ana et corpore pstatet anal
p ex ptebz integralibz. Et ana hoc nabis corpore hoc
mod accipi ut significat rem quida qd hie talen forma
ex qua tres dnuformes in ea possit designari quatuor for
tuo illa sine ex ea possit pueni alia alioz pfectio sine
non et hoc nabis corpore pueni e analis quia i anali vel e
accipe qd no in corpore contineat. implicite. No em e ana
alioz a for q illa p qua in re illa pt aut assignari tres
dnuformes et idem ai dicebat corpus e qd hie talen
forma ex qua pnt designari q. dnuformes in ea intelligebat
quatuor formas e sine analis sine lapiditas sine qd q
alioz et sic for analis implicite continet in forma corpore pnt
corpore e pueni em. Et talis e e analis ad hocz hieudo
Si em noiazet anal re quida tui pte q hie pfectione
tale ut possit sentire et moueri p p m in hoc corpore cu pte
one alioz pfectionis tui quatuor alia pfectio interis que
supraerit hieet se ad anal p modu pte et no sic implicite
orienta in re analis p anal no eet pueni sed e pueni
hous solum qd signat quada re ex omnis forma pot moueri
pue et motus quatuor sic illa forma sine sit ana pte tui
sine pte tui et analis sit re e qd pueni signat nabis
tota id qd est in pte. Non em tui signat ana. Et no e e dnu
signat tota et no signat tui. Forz diffico signat tota vel tota
pue sed tui dnuformis quia pueni signat tota ut quda dnuformis
et tui id qd e materiale in re sine dnuformis pte for
Dnuformis sunt ex materia quae no sit m. ut pte p corpore
qd de hoc qd hie talen pfectione ut in eo designari possit
sit et dnuformis quatuor pfectio e analis p hie ad ultioz
pfectione. Dnuformis vero e sicut qudam dnuformis a forma
dnuformis supra pte hoc qd de pte in intellectu eius est
no dnuformis ut patet ac de acatui. Illud qd hie acatui
no em dnuformis quid sit utru corpore vel aliquid aliud
unde dicit dnuformis. qd pueni no intelligit in dnuformis sicut pte
corpore eius. Sed solum sicut eius ex corpore sicut solum dnuformis
passionem et ideo dnuformis no predicat. d dnuformis pte qd
ut pte dicit in 3. metha. et in 3. cap. nisi forte sicut
solum predicat de passione. Sed diffico sine pte pte dnuformis
vauqz s. dnuformis forma quid designat nabis diffico et
ex hoc pte re quatuor dnuformis pte et dnuformis pte ad pte
ad nabis et forz et pte in m. quae no sit dnuformis

ad illa quae nec genus e materia sed a m^o sup^o me for
 si a for sup^o ut sign^o totu^o Un^o dicunt^o horoz ee at
 ronale et no^o q^o ali et ronal^o sicut dicunt^o in ee^o dia r
 cozpe dz ee ho sicut ex duabz rebz qda^o rco^o z gsa^o
 q^o nent^o illaz ee^o Un^o em^o n^o z aua^o neq^o cozpe^o Ez p^o aliquid
 ho^o ex aua^o et r^o ee^o dicat^o no^o erat sicut rco^o z ex duobz
 rebz sed sicut r^o illud ee^o z^o q^o duobz m^ollibz^o p^oucllo^o
 em^o aua^o e^o sine p^oalio det^o m^ou^oca^o for^o ex p^omo^one^o mat^oiaz
 rca^o ab eo qd^o e^o male^o z^o vlt^oie^o p^ofectio^o p^oucllo^o aut^o h^ou^o d^o
 ronal^ois g^ostat^o m^o det^o m^ou^oca^o for^o p^oalio^o Ez quibz duobz
 m^ollibz^o g^ostat^o m^ollibz^o p^oer^o vel diff^oorm^o et p^oo^o sicut
 rco^o g^ostat^o ex aliquibz rebz no^o rca^ont^o p^odicatio^oem
 eaz^o rca^o ex quibz co^ostat^o ut^o Ita nec m^ollibz^o p^odicatio^o
 eaz^o m^ollibz^o ex quibz co^ostat^o ut^o Non em^o d^oicunt^o q^o
 diff^oorm^o sit^o gen^o aut^o d^oia^o q^omo^o gen^o significat^o tota^o
 eam^o p^oer^o no^o t^oz^o ut^o d^oia^o p^oer^o quaz^o e^o id^o gen^o
 sit^o vna^o ee^o quia^o vntas^o d^oia^o ex^o ip^oa^o m^o det^o m^ou^oca^o me
 p^ocedit^o vel^o m^o d^oia^o Non aut^o ita^o q^o illud^o q^o significat^o p^o gen^o
 sit^o vna^o m^o m^oo^o nata^o m^o d^oia^o p^oer^o s^o em^o p^oucllo^o rco^o
 aliqua^o q^o sit^o d^oia^o det^o m^ou^oca^o ip^oa^o sicut^o for^o det^o m^ou^oca^o m^oaz
 q^o e^o vna^o m^oo^o Ez quia^o gen^o sicut^o aliqua^o for^o no^o t^oz
 det^o m^ou^oca^o h^oat^o vel^o illa^o qua^o det^o m^ou^oca^o d^oia^o ex^o p^omo^one^o q^o no^o
 e^o alia^o q^o illa^o q^o m^o det^o m^ou^oca^o significabat^o p^o gen^o et^o ad^o die
 em^o p^o m^o m^oo^o q^o m^o p^oma^o dz^o vna^o p^o rca^omo^oz om^oz
 for^om^o Ez gen^o dz^o vna^o p^o et om^oz for^om^o sicut^o sicut^o
 Unde p^o q^o p^o addico^oz diff^oorm^o rca^omo^o illa^o m^o det^o m^ou^oca^o
 q^o erat^o ca^o vntatis^o gen^o rca^omo^o p^oer^o p^o em^o d^oia^o
 Et quia^o ut^o d^oicunt^o e^o na^o p^oer^o m^o det^o m^ou^oca^o e^o 2° m^o d^oia^o
 sicut^o na^o gen^o 2° p^oer^o m^o d^oia^o e^o q^o sicut^o id^o qd^o e^o gen^o
 put^o p^odicabat^o de^o p^oer^o implicabat^o m^o sua^o sicut^o q^omo^o
 m^o d^oia^o totu^o illud^o qd^o det^o m^ou^oca^o e^o m^o p^oer^o Ita^o ee^o r
 qd^o e^o p^oer^o 2° qd^o p^odicat^o de^o m^o d^oia^o o^o q^o significat^o totu^o
 illud^o qd^o e^o ee^o m^o d^oia^o h^o m^o d^oia^o Et^o hoc^o modo^o
 ee^o p^oer^o sicut^o nome^o horoz vna^o ho^o de^o forte^o p^odicat^o
 Si aut^o sicut^o m^o p^oer^o cu^o p^oer^o m^o sicut^o q^o ee^o p^oer^o
 m^o d^oia^o sicut^o sic^o p^oer^o p^oer^o p^oer^o et^o hoc^o m^o sicut^o
 nome^o h^oucllo^o h^oucllo^o em^o sicut^o id^o v^o ho^o e^o ho^o m^o
 aut^o de^o signata^o no^o e^o v^o v^o ho^o e^o ho^o Et^o v^o m^ollom^o
 co^ostat^o ut^o illa^o ex^o quibz^o ho^o h^o e^o sit^o ho^o p^o q^o ex^o sign^o
 excludi^o vel^o p^oer^o m^o de^o signata^o Et^o quia^o p^oer^o no^o

3-00
00

p'dicat^r de toto Iude e q' h'uitas n'q' de h'one n'q' de sorte
 p'dicat^r vñ dicit amon^r q' quiditas c'p'p'ita n' e' ipm' q' p'at'it
 t'it' e' quiditas q'me' e'ia' ipa' q' d'it'at' sit' q'p'p'ita n' e' t'
 h'p' vno' o'z q' sit' r'ec'p'ta' in' aliquo' q'd' e' in' d'ist'incta
 Sed quia' vt' d'ictu' e' d' sig' p'ed' r'ep'p'at' q'm' e' p' f'orm'
 d' sig' ante' indidm' d' p'p'et' p' m'az' id' o'z vt' n'one' sig'n'
 id' vnde' n' q'm' s'unt' ac' p'p'one' for' d' m'ate' p'p'et'
 p'p'et' sig'ficat' p' m'ale' t'oc' sicut' corp' e' p' m'at'at'
 h'one' n'a' aut' sig'ficat' id' vñ s'unt' n'a' p'p'et' ad' p'p'one'
 d' sig'ficat' for' p'p'et' p'p'et' sig'ficat' p'p'et' m'at'ale' t'oc'
 Sicut' corp' e' p' m'ale' h'one' n'a' aut' sig'ficat' id' vñ
 s'unt' n'a' p'p'et' ad' p'p'one' d' sig'ficat' for' sig'ficat' p'p'et'
 Et id' h'uitas sig'ficat' vt' for' q'd' e' d' d' q' e' for' t'oc'ne'
 No' e'ia' quid' qu'it' sup'addit' p'p'et' c'p'p'it' s' in' r' for'
 Sicut' for' d'om' sup'addit' p'p'et' m'at'ale' t'oc' e'ia' s' m'at'ale'
 e' forma' q' e' t'oc' s' p'p'et' c'p'p'it' et' m'az' ad' c'p'p'it'ne'
 corp' p' q' m'at' e' m' d' sig'ficat' Sicut' q' p'p'et' h'one'
 sig'ficat' h'one' h'o' et' h'one' n'one' h'uitas s' d'ic'
 s'unt' vt' e' d'ictu' quia' h'one' n'one' h'o' sig'ficat' e'ia' t'oc'
 h'one' s'unt' p'p'et' d' sig'ficat' m' s' m'at'ale' t'oc'
 e'ia' et' d'ist'incte' sicut' d'om' e' q' h'one' t'oc' d'ic' et' id'
 p'p'et' h'one' n'one' h'o' d' m'at'ale' t'oc' s' h'one' n'one' h'uitas
 sig'ficat' vt' p'p'et' quia' n'one' t'oc' m'at'ale' t'oc' s'unt' n'a' q'd' e'
 h'one' n'one' h'o' et' p'p'et' d' sig'ficat' m' d'ic' vñ
 d' m'at'ale' t'oc' no' p'dicat' e' id' n'one' e'ia' q' d' p'dicat'
 vñ d'ic' q' d' r' e' n'one' e'ia' s'unt' e'ia' q' d' quid'
 et' s'unt' p'p'et' sicut' d'om' q' e'ia' s'unt' no' e' s'unt'
 D'ic' q' quid' sig'ficat' n'one' e'ia' m' s'unt' p'p'et' vñ d'ic'
 e' q'm' s'unt' ad' t'oc' r'oc'ne' g'ene' et' p'p'et' et' d'ic' quia'
 illud' an' g'ene' r'oc'ne' g'ene' aut' p'p'et' vel' d'ic' p'p'et' r'oc'
 p'dicat' de' h'one' s'ing'lar' sig'ficat' ip'p'et' e' q' d' vñ s'unt'
 g'ene' vel' p'p'et' g'at' e'ia' q' d' p'p'et' p'p'et' sig'ficat' vt'
 n'one' h'uitas vel' alit'at' Et' id' d'ic' d'om' q' r'oc'ne' t'oc'
 no' e' d'ic' s' d'ic' p'p'et' e'ia' r'oc'ne' h'uitas no' e' p'p'et' n'
 alit'at' g'ene' et' no' p't' d'ic' q' r'oc'ne' vel' p'p'et' g'at'
 e'ia' q' d' e' q'd' r'oc'ne' g'ene' e' s'ing'lar' p'p'et' p'p'et' p'
 n'one' quia' sic' g'ene' et' p'p'et' no' p'dicat' d' id' d'ic'no'
 No' e'ia' p't' d'ic' q' s'unt' sit' h'one' q'd' ab' e'ia' s'unt' e'
 n'one' a' s'unt' illud' d'ic'et' m'at'ale' t'oc' h'one' sig'ficat'
 et' n'one' r'oc'ne' q' r'oc'ne' et' p'p'et' g'at' e'ia' q' d' quid'
 sig'ficat' p'p'et' t'oc' n'one' h'one' vel' alit'at' p'p'et' p'
 vel' n'one' g'at' t'oc' q'd' m'at'ale' t'oc' e' n'one' aut' vel'
 e'ia' sic' n'one' p't' d'ic'et' g'at' vñ d'ic'no' r'oc'ne' p'p'et'

S. p. b. tractatus

hec est absoluta confidatio ymnis et hoc modo nichil e veni de ca
 nisi qd qd soli 2^m qd h^o. Sed quicquid alior sibi attribuit falsa
 est attributio. Vnde in eo qd h^o est quere ronale et at
 et talia qm diffone eius admitt albu vero vel intzu vel ad hmoi qd
 no e de rone hmitatis no quat hoi m eo quod hoc. Vnde si
 qrat² vten ista nata sic qd data possit dia vna vel ples neut
 coadend e quia vtriusq² est nullum e hmitatis et vtr²
 pe sibi acade. Et em plditas est de mtellou ei² mup possi
 ee vna cu ty vna sit s^m quod e m forte. Etz si vntas
 est de mtellou eius tuc est vna et eade fort e platonis
 neqz possit m plibz phficari. // Alom^o qd dat² qd h^o
 m hoc vel m illo et sic de ipa aliquid pducit² qd actus ro
 eius m quo est. Sicut de qd h^o e albus quia fortis e alby
 qm hoc nome hat hoi m eo qd h^o e. // Hant mta he
 ee vna m singularibz et h^o m a 2^m singulari dinstate
 et ty ipa nata 2^m ipam pma confidatione s ab soluta nullu
 istoz ee debet. falsu em est dice qd eey² hoiis mup m
 hmoi heat ee m hoc singlu. // Sed vere e dze qd h^o no
 mup e h^o h^o qd sit m hoc singulari vel m illo vel m aia q
 patet qd ro hoiis absolute qd data abstrahit a quolibet esse
 ita ty qd no fuit passio alius eoz et h^o ro sit considerada e q
 qd dat² de mnductio omibz no ty pot dia qd ro vno quere
 hat e p^o qd accide² quia de ro vniuersalis e vniuersalis r g^ous
 Nat^o aia hmitate neut² hoiis que qd 2^m absoluta sua qda²
 Et em actus est de mtellou hoiis tuc m quibz dicitur hmitas
 dicitur e actus et hoc falsu e quia m forte no indubet
 actus h^o qd quicqd e m eo e mnductiu. Etz et em no
 pt dia qd vno ro vel per acadat nata hmitate qd 2^m ee
 h^o mnductio nata hmitate. // Vntate vt sit vna qd oibz
 g^ous qd ty ro vniuersalis exigit. // Vntate qd ro pot
 acadat ne hmitate 2^m id ee qd h^o m mtellou p^o em na
 hmitate mtellou h^o ee abstractu ab oibz mnductioibz et
 ideo h^o ro vniuersalis ad oibz mnductio qd fut ex aia
 put eglu e s^o om² et ducens m cognome om² hoiis
 mup m fut hoiis et ex hoc qd h^o tale relou ad oia qd d^ona
 mtellou admet roem p^o et attribuit sibi ee vte h^o
 dicit qm^o m s^o de aia qd mtellou agens e qm actus
 m rebz vntate. // Hant ducem die m sua metta et
 quid na sit mtellou heat roem vte 2^m qd copat ad
 rebz ex aia quia e vna s^o om² ty 2^m qd h^o ee m
 hoc mtellou vel m illo e qda p^o p^octaz m mtellou vnde
 p^octaz de ffauis ym^o 7° de aia qm voluit ex vntate for

A. qd si ee dicit siglaei
 queret hoi mup m
 h^o e. // 2^m illu mnductio
 loyde mup est qd
 hoc siglaei. Etz a
 si queret hoi mup m
 h^o no ee dicit siglaei
 s^o siglaei i qd h^o
 m ro. // Et h^o

intellectus unitate intellectus in omnibus consistit quia non est unigenitus
 sed vel illius foris hoc est quod habet in intellectu secundum quod refertur
 ad res ut sit in re per se est una species coram reputans
 multos homines constat quod illa ymago habet esse singulare et
 spiritus 2^m quod est in hac materia sed habet rationem generalem 2^m quod est
 reputata multorum // Et quod non habent secundum suam abstrahere
 convenit quod predicatur de sorte et ratio non nisi secundum suam
 absolutam considerationem. Sed est de actu quod consequuntur ea
 si est quod habet in intellectu in n^o spiritus non predicatur de sorte ut dicitur
 si. scilicet est per quod de necessitate accidit si ratio per se habet hoc
 secundum esse quod habet in se vel secundum suam considerationem absolutam. s.
 magis est hoc quod dicitur cum dicitur ei magis est hoc per se de sorte
 et tunc predicari quod dicitur de se cum in eis differe
 ponat. Predicatio enim est quiddam quod impletur per actionem
 intellectus opponitur et dividitur hinc fundamentum in re non
 2^m unum coram quorum unum de alio dicitur unum predicabile
 potest dandi magis tunc quod est genus quod sit per actum
 intellectus completum. nichilominus tamen id cum intellectus intentione
 predicacionis attribuitur exponit illud cum alio non est per se
 ratione quod dicitur. Sed per illud cum intellectus intentione quod
 attribuitur sic hoc sicut hoc nomine autem. Sic quod per se habet
 esse vel in se habet ad rationem spiritus quia ratio spiritus non est de
 hinc que dicitur et 2^m sua absoluta consideratione magis est de
 accidentibus quod sequuntur magis 2^m est quod habet et magis albedo ut
 magis de hoc est de accidentibus quod consequuntur magis 2^m est quod habet
 in intellectu. Et per hunc modum quod dicitur sibi ratio generis vel
 dicitur. Nunc restat videtur per quod modum sit esse in se
 separatum. s. in anima in intellectu et ea sunt. Omne autem
 simpliciter quod dicitur omne quod dicitur tunc exponit
 foris et magis in quibus dicitur. inducit in intelligendo et
 in magis cum ponit auctor videtur esse amodo auctor
 libri fontis videtur hoc autem dicitur plene repugnat quod
 ponit eas separatas ab omni materia. Cum demonstratio possit
 est ex virtute intelligendi quod in eis est videtur enim foris
 non est intelligi in actu nisi 2^m quod ponit a materia
 et ydionibus eius magis efficiuntur intelligibiles in actu
 nisi per virtutem sibi intelligi 2^m quod recipit in ea 2^m
 quod agitur per eam videtur quod per in quibus sibi intelligi sit
 ad immutatio a materia sicut est de formis velibus. Nec potest
 aliquid dicitur quod intelligibilitate non dependat in quibuslibet
 si corporalis est. Si enim hoc est ratio in corpore tunc
 tamen materia non dicitur corporalis nisi quia sunt sub corpore

3^m potest

ut dicitur amodo
 et aliquid ita quod
 nec habet in
 per se in re sit
 per foris ipse in

multiplicatio 203^a ad p. ad
non receptio 2 p. 1^a p. 2^a

Omnis autem res vel quod dicitur potest intelligi sine hoc quod ad intelligit
 de se suo possit cum intelligit quod hoc sit proprium et tunc ignorat
 an et hanc in se esse in se quod est aliud ab eis vel quod
 dicitur nisi forte sit aliqua res cuius quod dicitur sit ipsum sine
 et hoc non potest esse nisi una et prima quod impossibile
 et quod fiat plura. ^{aut} cum nisi per additionem aliam dicitur
 sicut multiplex ⁱⁿ n. g. in se vel per hoc quod for. r. 203^a
 in dicitur materiam sicut multiplicatio n. p. in dicitur
 in dicitur vel per hoc quod unum est absolute ad respectum
 et in alij receptu. Erant per et alij color separatus
 et alij a colore non separato ex ipa sua separatio. Si
 autem ponit alij res quod sit de tunc ita ut ipsum esse sit
 subsistens ipse et non recipiet additionem dicitur quia in
 non est de tunc sed et per hoc for aliqua similitudine
 recipiet additionem in quia in non est et subsistens
 sed in se. Unde rediit quod talis res quod sine esse potest esse non
 est nisi una. Unde oportet quod in quodlibet alia re preter
 eam prima. Aliud sit esse sine et aliud quod dicitur vel nate
 sit prima sua. Unde est quod in intelligit sit esse et for. p. 203^a
 per ipsum esse et ad de dicitur est quod intelligit est for et de
 de aut quod quod alij vel est esse an ex p. 203^a ne
 sine sit esse in hoc vel advenit ex alij p. 203^a
 sicut hanc ex alij influentia solus. Non autem potest esse
 quod ipsum esse dicitur. sicut ab ipa forma vel quod dicitur
 res tunc dico per a esse quia sit alij res et per
 ipsum esse et alij res separatum in esse potest esse
 impossibile g. oportet quod ad talis res tunc esse ad
 quod non sua hanc et ab alia. Et quia esse quod est per alij rediit
 ad id quod est sicut ad eam sine ap. quod sit alij res quod sit
 esse. Unde ambus res est quod ipsum esse sine et tunc alij
 res in se tunc in eam esse omne non hanc esse tunc hanc
 eam sine et ut dicitur est. // 203^a quod intelligit est forma
 et esse et quod hanc esse a primo esse quod est esse tunc et hoc est
 esse sine. Est autem quod recipit ad ab alio esse potest esse
 illud et hoc quod recipit in esse et actus esse g. dicitur
 quod ipa quod dicitur vel for quod intelligit sit potest esse esse
 quod ad de recipit et de recipit per modum actus et ita
 inest potentia et actus in intelligit. Non tunc for
 materia nisi equivalet. // et per pat. receptio // 203^a esse
 et omne hanc quod videtur. // 203^a res in g. equivalet sunt
 sicut intellectuales et cor. // et dicitur co. in h. dicitur
 Et quia ut dicitur in intelligit quod dicitur est per modum intelligit
 deo quod dicitur vel esse esse ipsum esse esse sine a de
 receptio de. quod subsistit in hoc nate et per hoc dicitur a quibusda

Almo sbe copom ex quo e et qd e vel ex q est et ee ut die loco
 Equam intelligens pot potera et acty no est difficile
 inere multitudine intelligere qd ex est impossibile si ulla
 poms in eis est vii qm 3o de au dicit q si nata intellos possi
 bilis est ignota no possim inere multitudine in sbus ppat
 Est q disactio coz ab inice sm gradu potte et actus ita
 q intelligey supoz q magis ppinqua e po he pl9 d actu e
 min9 de po. et sic de alio. Et h9 pplet in au humana que
 tenet vltimu gradu in e spibili ad for9 spibiles vt dicit
 qmator in 2o de au. Et io copat ad phus tabulem qmch
 est septim. Et p hoc q me ato sbas intelligales pl9 he
 de po. ideo effiat in tuz ppinqua rebz malibz ut 2o ma ho
 trahat ad pncipandu ee sm ita stz q ex au et cozp re
 sultat bnt ee in pposito vno qm9 illud ee pnt ee au
 no sit dependens a cozp. Et ideo post ista forma qe au
 inuene alio for. pl9 de po hntes et magis ppinqm in
 tuz q ee coz sine m no est in quibz ee inuic ord a g d q
 usq ad pmas for9 elementoz q fut ppinquissime m vno
 neq p patione aliquid nisi in p pte cu qualitate actuz
 et passuz et aliaz quibz m. ad form differt. Vno dif
 pz q coz in dnfio repit. et quo inuic triplex mod9 hndi
 coz in sbis. Aliquis e em sicut deus coz ee sum9
 ee et ideo inuicunt aliquid pl9 dices q de9 no he qditate
 vel coz. quia coz sua no e aliud q ee eme. Et q hoc e
 q ppe no e in gene quia ee qd e in gene oz q heat qd
 pte ee sum. ad qditas vel na pmo ad pte no distigat
 in 2o coz ne in istis quoz e tuz vel pte. Sed ee e dnfio
 in dnfio tuz op. si dicim9 q de9 e ee ut in illa cozozem
 in dnfio coz qm deu dnfunt ee illud ee vniuersale quo
 qlibet res forlit e. Hoc em ee qd deus e h9 q dnfio e
 vt nulla sibi addicio fieri possit. Vnde p ipam sua pntate
 e ee distinctu ab oi alio ee. Sicut ee quide color separy ex
 ipa sua pntate. Ali9 a colore no pnto ppter qd in eone to
 none pnto de car9 dz. q in dnfio sine car9 qe ee
 tuz e p ipm eme pntate qd aut ee car sicut i mettu
 suo no includit aliqua addicione ita no includit in itellai
 suo patione aliam additio quia si hoc eet nichil possit
 idelligi nisi sup ee aliquid addet. Itz coz qm9 ei tuz no
 opz q deficiant ei reliq q dnfioes pfectionis et nobilitas
 vno he omes pfectiones q fut in oibz qmibz pte quod
 ptey sumpt de ut dicit ph9 et qm. coz vto mettu
 he car no pntat qre omibz rebz quia i eo vno
 sunt sed in alio dnfioibz hnt et hoc e quia omes

Copia ad
 pte mado
 pntate

accessu ad actum purum et ideo ab eo quod ostendit illud purum
 sunt immutabiles sicut in eis generis sicut est in materialibus
 vel aliquid huiusmodi. Ab eo autem quod ostendit in eis quod per se
 sunt in eis dicitur nobis in materia quod est huiusmodi dicitur esse
 accidentales quia sunt secundum materiam et materiam per se
 non distinguuntur per se sicut albus et niger albi sunt
 cum perfectione in recipiendo eandem formam non distinge
 rant per se sicut albus et niger albi in propria
 albedine dicitur. In dicitur gradus perfectionis in eis
 foris ut natus proprius distinguat per se sicut natus
 potest per gradus de plantis ad animalia per quosdam qui
 sunt media in animam et plantas. In dicitur dicitur de
 animalibus. Nec est necesse ut dicitur intellectus sicut se
 per se per duas dicitur dicitur quia hoc impossibile est
 in rebus naturalibus accidere ut dicitur plus in eis de anima
 // De anima dicitur dicitur in sebus compositis ex materia et
 forma in quibus et est receptum et finitum per se quod
 ab alio est huiusmodi et potest natus esse vel datus et
 recepta in materia signata et ideo sunt finitum et suppositum
 inferius et materia per dicitur signata in possibilis
 natura. In dicitur sub una parte. Et in huiusmodi quod se huiusmodi
 est ad materia dicitur logica sup dicitur est. // Nunc
 restat videtur quod sit est in accidentibus quia quate sit
 in obiectis sicut dicitur est. Et quia ut dicitur est est id quod
 per diffinitionem signatur ut est materia per se aut ad eam quod
 se huiusmodi ad diffinitionem. In diffinitionem autem huiusmodi magister dicitur
 quia non potest diffinitionem nisi per se in eis diffinitionem
 et hoc est quia non huiusmodi est per se absolutum a se. Et sic
 est materia et foris relinquitur et stabile quod ponitur in eis in
 accidentibus et se relinquitur et accidit quod accidit se accidit
 et id est in foris stabile completa dicitur huiusmodi quia in diffinitionem
 foris stabile est quod ponitur in eis est foris. Et id diffinitionem est
 est per additionem animam quod est est genus eius. Est est
 diffinitionem foris accidentalis. In in diffinitionem autem ponitur corpus
 a materia per se quia quod dicitur materiam sicut materiam est se corpus
 per se. Sed est inter foris stabile et accidentis est dicitur
 quia sicut stabile foris non huiusmodi est per se absolutum se
 cum advenit se materia et id est quod dicitur dicitur re
 linquitur illud est in quo res per se subsistit et est ab
 efficitur. In in per se quod est est dicitur dicitur est
 quod relinquitur. In foris huiusmodi in se quod dicitur non huiusmodi
 completa rationem dicitur est est per se dicitur est
 illud est advenit accidit est dicitur in se completa subsistit

In modis
 sentis

De se per
 accidentis

24
in suo esse quod quidem esse natabat potest accidere quod simpliciter
Et ideo accidens simpliciter esse et per compositionem tunc eo in
advenit non est illud esse in quo res subsistat per quod res
esse per se. Et est quiddam esse in fine quod res subsistens
intelligi potest esse sicut per se intelligi potest sicut res autem accidit
et sic non sicut unum per se sed per accidens et id est eorum
compositionem non res subsistat esse quod sicut ex quodam
forme ad magis per quod accidens tunc in quodam modo non
habet neque per se esse completum. Sed sicut in eis per se quod
ita esse habet in quod. Sed quia est quod de magis
et diffinitive in quodlibet genere est eorum eorum quod sicut post
in illis genere sicut utique quod est in fine caliditatis est
est calidus in res calidus ut per in 2. methaph. Ideo
sicut quod est per in genere entis in genere diffinitive et
maxime esse in quod est per eorum accidens quod per se et
per se quod res entis participat quod est in duobus modis
quod quia cum per se sicut in 2. et per se quod accidens
participat per se magis quod forma forma autem per se autem
inest autem esse non dependet ad magis ut una res
calidus in autem non habet esse nisi per formam in accidentibus
per se per se est aliquid quod non habet esse in 2. sicut est
caliditatis intelligi eo quod non est per organum corpore
sicut per se per se data. Alia vero est quodlibet magis sicut
quod habet caliditatis in 2. sicut per se sed utlibet factus
per se in 2. sicut caliditatis per se in hunc accidentibus que
in 2. per se inest quodammodo diffinitive / quodammodo autem accidentibus
per se in 2. ad hunc quod habet ad forma parte sicut inest
et per se in aliquid quod diffinitive ad magis reducat ut de
in 2. methaph. Unde remota forma actualis deus accidens
non remanet nisi inest quodammodo magis et hunc
que habet ad forma generalis / et ideo remota per se parte
adhuc in ea remanent sicut inest autem in est hunc
et inest hunc et non est res autem et in 2. morte
in res manet et quia res unum quodammodo per se et
collocat in genere vel per se quod sicut per se non accidens quod per se
magis sicut autem inest per se quodammodo autem inest per se
ad hunc diffinitive. Actus vero quod per se per se sicut per se passi
onus vel genus vel per se. Unde inest in est per se
partibus natura genus vel per se sicut inest in est per se
hunc per se quod inest quodammodo ex aliqua apphensionem
aut hunc. Secundum eorum per accidens ex participat in est
aliquid calidus in 2. actus per se sicut calor in est quod per se actus

calidus. Aliqñ no 2^m aptitudinē tantam s^c op^otem tu accipit
 ex agente extiori sicut dicitur in aere q^o op^otem 2^m p^o corp^o
 lucidū ep^o et i talibz apt^o d^o accū m^o sp^oabile s^c op^otem cor^o
 qdam advenit ex aliquo p^o qd^o e^o e^o e^o vel qd^o no itat
 q^otem 2^m e^o sp^oabile sicut moneta et h^o ex d^o e^o r^o
 q^o i acc^o 7° alom^o sicut gen^o d^o et p^oes q^o m^o s^ono qua
 m^o s^ono q^o for^o s^obal^o et m^o effiat^o p^o s^o v^ona qdam
 nata ex q^ontione resultat q^o p^o m^o s^ono s^obe collocat^o
 Ideo m^o s^ono nom^o q^ota q^o op^otem sicut p^o i q^o
 s^obe e^o dicit^o sicut p^oes et q^ona m^o ho vel al^o aut non
 aut for^o vel m^o d^o m^o hoc m^o m^o p^odicam^o to m^o p^o r^oductioz
 sicut p^o d^o m^o q^o e^o dicit^o sed ex accūte et s^obe non
 sit v^ona p^o s^obe no resultat q^o e^o q^ontione sicut i^o t^ono
 q^ona vel p^o p^ossit attribū^o // Unde non accūte q^ota e^o
 d^o no p^ont^o m^o p^odicat^o sicut p^oes vel q^ona ut albu^o ul^o mu
 sicut m^o p^o r^oductionē m^o s^ono s^o q^o m^o abstracto p^ont^o ut
 ut albedo et musica / et quia accidētia no op^otem 2^m m^o
 et for^o Ideo no p^ont^o m^o e^o s^ono gen^o a m^o et d^ona a for^o
 E^o m^o s^ono op^otem s^ono ut gen^o p^o s^ono 2^m e^o e^o d^ona 2^m
 qd^o d^ona s^ono e^o 2^m e^o s^ono et p^ont^o s^ono modo e^o d^ona
 d^ona p^o s^ono p^o d^ona sicut d^ona p^ont^o q^o e^o m^o s^ono
 s^obe et q^ontione 2^m e^o d^ona s^obe et p^ont^o albu^o 2^m s^ono m^o p^o
 m^o s^ono / d^ona no m^o e^o s^ono q^o d^ona s^ono p^ont^o e^o p^ont^o
 q^o quibz cant^o / Et quia p^ont^o p^ont^o e^o p^ont^o p^ont^o
 s^obe cant^o Ideo s^ono p^ont^o m^o d^ona e^o s^ono loco d^ona s^ono
 abstracto d^ona s^ono qd^o s^ono p^ont^o m^o d^ona s^ono d^ona
 e^o s^ono est m^o s^ono e^o s^ono e^o s^ono e^o s^ono e^o s^ono
 d^ona s^ono s^ono 2^m q^o d^ona s^ono e^o s^ono e^o s^ono
 m^o e^o s^ono d^ona s^ono no p^ont^o sicut q^o quia t^ont^o d^ona s^ono p^ont^o
 s^ono q^ontione m^o quibz 2^m d^ona s^ono s^ono a m^o sicut d^ona
 q^o s^ono e^o n^o s^ono e^o s^ono s^ono e^o s^ono s^ono e^o s^ono s^ono p^ont^o
 al^o s^ono s^ono s^ono p^ont^o s^ono d^ona s^ono e^o s^ono 2^m q^ont^o
 et ideo 2^m hoc d^ona p^ont^o e^o s^ono m^o d^ona s^ono s^ono q^ont^o
 p^ont^o p^ont^o accidētia no s^ono s^ono m^o s^ono p^ont^o q^ont^o
 s^ono d^ona s^ono accidētia ex e^o s^ono effectibz sicut q^ont^o
 et d^ona s^ono d^ona s^ono d^ona s^ono q^ont^o ex s^ono d^ona
 vel p^ont^o e^o s^ono q^ont^o d^ona s^ono p^ont^o e^o s^ono s^ono
 q^o p^ont^o q^ont^o e^o s^ono m^o s^ono et accidētia et q^ont^o s^ono
 q^ont^o s^ono et s^ono s^ono et q^ont^o m^o s^ono q^ont^o s^ono
 logice v^ona s^ono d^ona s^ono e^o s^ono p^ont^o q^ont^o s^ono
 p^ont^o e^o s^ono no q^ont^o no q^ont^o s^ono et p^ont^o q^ont^o s^ono
 p^ont^o s^ono s^ono m^o quo sit s^ono et q^ont^o s^ono
 s^ono d^ona s^ono

aliquid

Explicat totum de ente et eorum
 sicut thomae de aquino ord^o p^o d^ona

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Printed text at the bottom of the page, likely a title or footer, which is also illegible.

Nicolas de Lux

4. Dicit ex hijs que apud Constantinopolim proxime
seuissime acta per turborum regem diuulgebantur
quidam vni zelodei attentus qui lota illarum regionum
aliqui viderat. ut pluribus gemitibus orationem ratorum
per persecutionem que ob diversum ritum religionum plus
solito seueret. sua pietate moderaret. Accidit ut
post dies aliquot. forte ex diuina continuata meditatione. visio quada
eide zeloso manifestaretur. ex qua scibi eluxit. quod paucorum sapientium
omni talium diuersitatum que in religionibus per orbem obseruantur
peritia pollentium. vna posse facilem quandam concordantiam reperiri
atque per eam in religione perpetua pace quiescenti ac veritati medio
constitui. Unde ut hec visio ad notitiam eorum qui hijs maximis
assunt aliqui deueniret. eam quidem memoria presentabat plane
subitanspissit. Raptus deinde ad quendam intellectualem altitudinem.
vbi quasi intus eos qui vna excesserunt ex parte huius rei
in gremio extorsorum. presidente raturpotenti ita habitum est. Dicebat
eundem rex reli et tunc. ad eum de regno huius mundi tristis miris
gemitibus oppressorum attulisse. ob religionem plerisque in vna arma
mouet. et sua potentia homines. aut ad vnegationem diu obstruat
secte cogit. aut morte inferre. ffueruntque plurimum harum lamen.
tationum ex vniuersa terra genui. quos rex in pleno serorum actu pro
nere madant. Videbantur autem omnes illi quasi noti celitibus
a rege ipso vniuersi ab initio super singulas mundi prouincias et sectas
constituti. Non enim habitu ut homines. sed intellectuales virtutes
apparebant. Dicebat enim princeps vni omni talium missorum virtute.
hanc sententiam. Dicit rex vniuersitatis. quid habet omnis creatura
quod ei non dedisti. Ex limo terre placuit corpus hominis formatum
spiritu rationali per te inspirari. ut in eo reluceat ineffabilis virtus
tue ymago. multiplicatus de ex vno populo multos. qui occupat
aride superficiem. et quibus spiritus ille intellectualis seminat in terra
absorto in vmbra. non videat lucem et ortum sui mirum. Tu ty
concreasti eide ea omnia. per que exortatur admiratio eorum que sensu
attingit. possit aliqui ad te omni raturae otulos mentis attolle
et tibi caritate summa reuiri. et sic deum ad ortum suum cum
fructu redire. Sed nostri dicit quod magna multitudo non potest esse

sine multa diuersitate / at q̄ laboriosam erumpis et miseris ^{plena} pene
omnes vitam dicit cogitatur et serui subiectos atq̄ qui dñant
subesse / ex quo factum est q̄ pauci ex omnibus tantum otij habent
ut p̄ua vtentes arbitrij libertate ad sui notitiam p̄ge queant
multis em corpulibus turis et seruitijs distrahunt. Ita te qui
es deus absconditus querere nequit. Quae p̄posuisti ~~est~~ diuersos reges
atq̄ videntes. qui p̄phete dicunt. populo tuo / quoz pleruzq̄ lega.
tois tue officio vsi / tuo nomine cultu et leges instituerunt / et viderunt
p̄lm instruxerunt / has leges p̄inde ac si tu ipse rex regu facie
ad faciem eis locutus fuisses acceptauerunt / no eos sed te in ipsis
audire credentes / varijs at nationibz. varios p̄phetas et magros mi.
sisti / et alios vno. alios alio tempe / habet aut hoc humana ter.
rena conditio q̄ longa consuetudo que i natatiz transisse accipit.
pro veritate defendit. Sit eueniat non p̄ue dissensionet. q̄
quibet quitas suam fidem alteri p̄ferat. Surturiz igitur tu qui
solus potes. p̄ te em que solu venerant. in oi eo qd̄ turti ado.
rare videntur. est hoc emulatio / Nam nemo appetit i oi eo qd̄
appete videt. nisi bonu quod tu es / neq̄ quisq̄ aliud oi itellet.
tuali distorsu querit q̄ veru quod tu es / quid querit viuens
nisi viuens. quid existens nisi esse / tu ergo qui es dator vite et
ce / es ille. qui i diuersis rebz ritibz differens queri videris
et i diuersis noibz noiaus / qm̄ vti es manes omnibz itogmito
et ineffabilis / Non em qui ifinita vras es. aliqd̄ eoz es. que
creasti / nec p̄t creata. ifinitatis tue greptu comprehende / tu
finiti ad ifinitu nulla fit p̄portio / tu at omnipotens deus
potes te qui oi menti invisibilis es. modo quo capi queas. cui
vis visibile ostende / Moli igitur. aplius te occultare domine
sib p̄picius. et ostende facie tua. et salui erunt oes populi. qui
amplius vena vite et eiq̄ dulcedine parum etia p̄gustatam
desere nequit / nam nemo a te recedit. nisi qz te ignorat / Si
sit face dignaberis / cessabit gladius et odij liuor. et q̄q̄ mala
et cognoscunt omnes. quo non e nisi religio vna i vitium va.
rietate / q̄ si forte her differencia vitium tolli no potet. aut no
expedit. ut diuersitas sit deuotois adauctio / qm̄ quibz regio
suis terrimonijs quasi tibi regi ḡtiouibz. vigilantiore opera

pendet / salu ut scind tu vmbis es / vna sit religio et vng latue culty
Sub igr placabilis dne . quia ira tua e pietas . et iusticia misericordia
p te debili creature tue / Ita nos tui commissarij quos populo tuo
custodes concessisti . et hu intueus . tua maiestate . di nobis possibili
exoratois modo suppliat deprecamur . Adhanc

Q hanc archangeli supplicatoem tu omes ceteri tuces se pu
regi sumo itlinarent / Dicebat qui in trono sedebat / hominem
suo arbito dimissu in quo ^{arbitrio} capere cu suo consortio creasset / sed q
aialis et terro homo . sub pntipe tenebrar i ignorantia detinet
ambulans sedm condicoes vite sensibilis / q no e nisi de mudo
pntipis tenebrar / et non sedm intellectuante anteroze homine
tunc vita e de regione originis sui . hinc dicebat se multa cura
et diligentia p varios pphetas qui alioz apparoe videntes erat
deuante homine reuorasse / et tande qy nec omis xpi pphete
sufficient pntipe ignorantie supare possent . Verbum suum
miserit per quod fecit et secula . quod iduit humanitate . ut sic salu
hominem docilem liberissimi arbitrij illuminaret . et videt no
sedm extore . sed itiore hominez abulandu . si aliy reuersti
peraret ad immortalis vite dulcedine . et qz verbu suu iduit
hominem mortale . et i sanguine suo phibuit testimoniu veritati
illi scz homine capere ee etne vite ppter qua assequeda . aialis
et sensibilis vita pro nichilo habenda sit / qz ipa eterna vita
no sit nisi interuozis homis vltimu desideriu . scz veritas que
solu appetit et vti eterna e etnalit pascit intellectu . que quid
veritas intellectu pascens . no e nisi verbu xpm in quo qpliat
omnia . et p quod omnia expliamur . et quod huana induit
nataz . ut quilibz homo sedm clericez liberi arbitrij i sua
huana nataz i homine illo . qui et verbu immortale veritatis
pabulu se assequi posse no dubitaret / Addeus / et tu her acta
sunt / quid e quod fieri potuit et no e factu .

Q quam interrogatoem regis regu . Verbu caro factu omi
reuelatu pntipatu tenens . omi vice respondit / Mater
misericordiaz . et si opera tua pfectissima sunt / et no refect
pro eoz oplemento . qd qz adirendu tu qz abutuo deturisti
hominem liberi arbitrij mane / et tu nichil stabile i sensibili
mudo pseruet / varent qz ex tpe opinionos et coiecturaz

fluxibiles. smitv et lingue et interpretatores indiget humana natura
crebra visitatoe. ut fallacie q plurimum sunt ita verbum tuum extirpetur
ut sit veritas qtime elucescat. que ad sit vna. et no possit nocapi
p oem liberu intellectu. pducet ois religionu diuersitas i vna
fidem orthodoxam. p. dicitur regi et aduocatis angelis. qui
omibq nationibus et linguis psumt. cuilibet precepit. ut vnu
peritore ad verbu transferat adducet. et mox i qppu verbi
apparuerit sz vni g'uiores mundi huius q' in extasim rapti
quos verbu dei sic alloq'bat. Audiuistis d'ns rex reli et tre
genuit' infectoru et reprobatoru et i seruitute redactoru. q ob
religionu diuersitate patunt'. et quia ois qui hanc aut
faciunt aut patunt'. psecutores. no aliunde mouet'. nisi q' sit
saluti eorum expedire. et suo creatori placere. ayserto d'ign'.
d'ns populo. et contentat'. omem religionu diuersitatem
quod om' hoim consensu i vna q'ozdit' ardenti aplius
inviolabilem. hoc onq' ministerij vobis vniuersis electis committit
dando vobis assistentes. ex sua curia admistratores angelicos
spiritus qui vos custodiant ac dirigant. locu deputans
iherosalem ad hoc aptissimum.

Hec vnu preteris senior. et ut apparuit greco pmissa
adoratoe respondit. laudes deo mo dirim'. et misericordia
sup oia opa eius. qui solus potens e' efficit' q' i vna q'oz.
dante pacem tanta religionu diuersitas condutur'. cuius
prepto nos factura eius no possumus no obedire. oramus
ty nunc instrui quo modo hec p nos religionu vniuersitas possit
introduci. Nam aliam fidem ab ea qua natio qlibz etiam
sanguine hatteng defendit. nra psuasione difficult' ac
reptabit. Respondit verbu. no aliam fidem sed eandem
vniuersa vndiq' psupponi reperiunt'. Vos em qui nunc adestis
int' v're lingue consortes sapientes dicim'. aut salte phi
seu sapientie amatores. Ita e' inqt' grecus. Si igit' ois
amatis sapientia. none ipam sapientiam esse psupponitis
clamabant oes simul. nemine dubitac' ea esse. Subiungit
verbu. Quia no pot' ee nisi vna sapia. si em possibile
foret plures ee sapientias. illas ab vna id ee nra esset. an
em oem plalitate e' vniuersitas. Grecus. Nemo nrm hesitat

in hoc qui sit una sapientia qua omnes amamus. et pro qua phd
nominamur. et participatoe sunt multi sapientes. sapientia ipsa
simplici et indivisa in se permanete. Verbum. Concordatis igitur
omnes una et simplicissima sapientia cuius vis est ineffabilis. et
experit. quisque in exploratoe virtutis eius ineffabile ac infinitam
vim illa. quae cum visus ad ea quae visibilia sunt se convertit et
quod intuetur attendit ex vi sapientie percipisse. ita de auditu et
sunt quae sensus attingit. invisibile sapientia omnia excedere
affirmat. Dicitur nec nos qui hanc ferimus philosophiae professionem
alia via dulcedine sapientie qua verum quae sensu subiacent
admiratoe. per gustata amamus. quibus enim non moreretur pro adi
piscenda tali sapientia. ex qua deus emanat pulchritudo. omnis dulce
do vitae. et omne desiderabile. In officio hominis quanta refulcet
utque sapientie in membris. ordine membrorum. vita ipsa. armonia
organorum. motu. et denique in ipso rationali qui capax est artium
mirabilium. et est quasi secretum sapientie. in quo super omnia ut in
propinqua imagine refulcet sapientia eterna. ut veritas in propria
similitudine. et quae super omnia mirabilis est refulcet illa sa
pientie per vehementer quiescente spiritus ad veritatem. plus et plus
accedit. quousque una ipsa refulcet de umbra imaginis
statim superior fiat et conformior. Verum sapientie. licet absoluta
ipsa sapientia nunquam sit uti est in alio attingibilis. ut sit sit pro
tius et indeficiens tribus intellectualibus aeterna incomprehensibilis
sapientia. Verbum Recte incredulis ad modum quo tedimus propositum
omnes igitur vos et si diversarum religionum vocem. unum prosumo
nitibus in omni diversitate tali quod sapientia nominatis. sed dicitur
completur. ne una sapientia omne quod dicitur potest. Respondit ytalus
nemo non est verbum ex sapientia. verbum enim summe sapientis
in sapientia est. et in verbo sapientia. nec quod est eam. omnia
enim infinita completur. sapientia. Verbum Si quis igitur diceret
omnia in sapientia creata. et alius omnia in verbo creata. diceret
ne illi idem aut diversum. ytalus. licet appareat diversitas
in dictione. est tamen idem in sententia. nam creatoris verbum in quo
creata creavit non potest esse nisi sapientia eius. Verbum Quid igitur
apparet vobis. est sapientia illa deus aut creatura. ytalus

quia deus creator omnia creat in sapientia. ipse dicitur sapientia
creare sapientie. Ante enim omnem creaturam est sapientia per quam
omne creatum id est quod est. Verbum. Sic sapientia est eterna
quod ante omnem initium et creatum. Utalus. Nemo negat potest
quod id quod intelligitur. et ante omnem principium sit eternum
Verbum est ergo principium. Utalus. Ita est. Verbum. Ergo sim-
plicissimum. omne enim oppositum est principium. opposita enim
non possunt esse per oppositum. Utalus. fateor. Verbum. Sapientia
igitur est eternitas. Utalus. Nec hoc aliter potest. Verbum. Non
est autem possibile plures esse eternitates. quia ante omnem plura-
litate est unitas. Utalus. Neque id quisquam diffidet. Verbum
Est igitur sapientia deus unus simplex eterna principium omnium. Utalus
Ita necesse est. Verbum. Erre quod vos barbari sectarum phi-
in religione unius dei que omnes presumunt in eo quod vos
amatores sapientie profiteamini commemoratis. Arabs

Et Arabs exorsus respondit. quod nihil clarius nec
verius nec verius dici potest. Verbum. Sed autem vos profitemini eo eo
quod amatores sapientie absoluta sapiam. putatis nec homines
intellectu vigentes non amare sapiam. Arabs. Puto verissime
omnes homines natura appetere sapientiam. cum sapiam sit vita intellectualis
qui alio modo quam veritate et verbo vite. seu pane suo intellectuali
qui sapientia est in vita sua conservari nequit. Sed enim de
existens appetit omne id sine quo existere non potest. Ita intellectus
tualis vita sapiam. Verbum. Omnes ergo homines profitemini
vobiscum una absoluta sapientia esse qua presumunt quod est
unus deus. Arabs sic dicit et aliud nemo intelligens astruit
potest. Verbum. Una Dignitas religio et cultus omnium intellectu vigentium
quod in omni diversitate rituum presumunt. Arabs. Tu es sapiens
quod verbum dei. quod cultores plurimum deorum quo tu philosophus in uno
deo gratulatur. Nam nullo unquam tempore philosophus aliter sensit. et prout
quod quod impossibile sit esse plures deos. quibus unus superexaltatus
non presit. qui solus est principium a quo alii habent. quod habet
multo excellentius quam monas in numero. Verbum. Omnes qui
unquam plures deos coluerunt divinitate esse presupposuerunt
illa enim in omnibus diebus tamquam in participantibus eandem adorant

si enim albedine non existente non sunt alba / Ita diuinitate non
 existente non sunt dii / cultus igitur deorum consistit diuinitate / et qui dicit
 plures deos dicit vnum antecedentem omnium principum / si qui assentit plures
 sanctos vnum scilicet scilicet cuius participatio alij omnes scilicet sunt admittit
 Nunquam gens aliqua adeo stolidam fuit quae plures crederet deos quorum
 quisque foret prima causa principum aut creator vniuersi / Arabs
 ita puto Nam quod dicit sibi ipse plura esse principia prima principum
 enim ratio non possit esse principium quia a se ipso foret principium et esset
 ante esset quod non recipit ratio / Ideo principium est etiam et non est
 possibile plura esse etiam quia ante omnem pluralitatem vnitatem
 ita vnum ratio est principium et causa vniuersi / ob hoc non reperiri
 habentem gentem aliquam in hoc a veritate via declinasse Verbum
 Si igitur omnes qui plures deos venerant respexerint ad id quod
 presupponunt scilicet ad deitatem quae est causa omnium et illa uti ratio
 ipsa dicitur in religione manifesta assumpserint si ipsam ipse
 colunt in omnibus quos deos nominant / hic est dissoluta Arabs
 forte hoc non foret difficile sed tolle cultura deorum erit graue
 vna populis suffragia sibi ex cultura praestari pro reo tenet
 et ita tenentur ob hoc pro sua salute ad illa munera Verbum
 Si de salute pari iam dicto modo informaretur populus ponere
 queret salutem in eo qui dedit esse et est ipse saluator atque
 saluatio infinita quae in hijs qui ex se nihil habent nisi ab ipso
 salute gerat / vbi vero populus ad deos qui scilicet habiti sunt
 omnium opinione quae deiformitatem vixerunt / fugiet quasi ad acceptum
 itefferem in quodam a infirmitate a alia infirmitate a eundem dula
 veneratorem adoraret / seu eius memoria reuocantur ager quae amicus dei
 et cuius vita est imitanda dummodo vni soli deo omnem daret laudem
 cultum non quod dicitur vni religioni / et hoc modo populus facile
 poterit / Hic Quidus

Videtur tunc de statu et similitudine verbum / ymagines quae ad
 notam dederunt ea quae in vero vni dei cultu geruntur non dantur
 nam sed quae a cultu laudis vni dei abducuntur quae in ipsis lapidibus
 sit aliquid diuinitatis et statue alligetur / tunc quae decipiunt et a
 veritate abducunt multo confingi debent / Quidus difficile est populum
 auertere ab inuenta ydolatria ob responsa quae dantur Verbum
 Sero hoc responsa alit quod per sacerdotes qui sic minus referunt

respondisse fabricant^r nā quesito pposito aut arte aliq̄ quā ex reli
dipposito in obseruatiā pduxerūt. aut forte. q̄ fingunt r̄ponſū
quod minimi asserunt quasi sic telū a' appollo vel sol iubeat r̄ppo
dere. quapp̄ accidit illa plerūq̄ ee aut ambigua. ne apte con:
vintant^r de mendacio. aut pempto mendosa. et si aliq̄ vca. cau
vera. et q̄ sardos est bono q̄ctori meliū diuinat et r̄ponſa sūt
veriora. Indus Comptū d̄ sepe p̄p̄tū quēdā statue alligatū patent
r̄ponſa dare. Verbum Alon anima hominis aut appollinis uel
esculapij aut alius qui pro deo colit^r. sed p̄p̄tū neq̄ ab initio
huāne salutis inimicū fuit se fide p̄ hominē aliq̄. s̄ raro
statue alligatū et ad r̄ponſa cogi ut sic decipet. s̄ postq̄
detecta est fallacia cessauit. Nū hodie ob habent et nō loquit^r.
postq̄ experimento compta d̄ her fallacia seductoris in multis
regionibus p̄p̄ta. dapnata est idolatā. pene p̄ omnia sapientiorē
homīnū loca et nō est difficile s̄lū i oriente ad inuocandem vniū
dei fallacia ydolatrie detegi. ut sic illi cetis mundi nationibus
q̄ formentur. Indus detectis fallacijs p̄p̄teritis atq̄ q̄ ob illas
Romani prudentissimi. s̄lū et greci atq̄ arabes ydola cofrū:
gerūt. p̄p̄ndū ē d̄ vno ydolatrias in dōs s̄lū age. maxime
tū sapientes sūt et necessitate religionis i cultu vniū dei
esse nō hesitent. etia si tū hor ydola suo nō venerent^r. her
de vno deo adorando sic q̄clusionē capient pacificam. sed de
trino deo. difficilimum erit q̄cordia vniūq̄ accepta. Videbit^r.
cū omibq̄ trinitate sine tribus q̄cipi non posse. q̄ si trinitas
ē in diuinitate. erit et pluralitas in deitate. prius aut
ditū ē et vō ita ee nō ē. s̄ nō ee nisi vna deitate absoluta
nō ē igit^r pluralitas i absoluta deitate. sed d̄ p̄cipiū tribus
qui nō sūt deus absolute. s̄ dij p̄cipitae. Verbum. deus ut
creator est trinus et vnus ut infinitus. nec trinus nec vnus
nec q̄q̄ eoz q̄ d̄ri possunt. nam nōia q̄ deo attribunt^r
sumūt^r. a creaturis tū ipse sit in se ineffabilis. et sup̄ omē
quod nōiari aut dici posset. Nū qz deū volentes ipm̄
adorac^r debent tamq̄ p̄cipiū vniūsi. In ipō at vno
vniūso r̄p̄t^r. p̄mū multitudō inegalitas et separatiō
a vltitudo em̄ stellaz. arborū. homīnū. lapidū sensū patet
ōis aut multitudinis vnitās ē p̄cipiū. q̄z p̄cipiū

multitudinis est et haec unitas / rēput^r in vno vniuerso p^rau^r iēq^rlitatē
 qz nulla sitū alteri iēq^ralitatē aut cadit ab eēq^rlitatē vnitatis
 ante igit^r omē iēq^ralitatē ē eēq^rlitatē et haec / rēput^r i vno vniuerso
 p^rau^r dīstinctio seu sepatio / an aut omē dīstinctio ē conēxio
 vnitatis et eēq^rlitatis / a qua quid conēxione cadit sepatio seu dīstinctio
 Conēxio igit^r eterna / s; nō possut ee plura etna . igit^r i vna et
 unitate rēput^r vnitatis vnitatis eēq^rlitatē . et vnitatis et eēq^rlitatis
 vno seu conēxio . sit p^rincipiū simplūssimū vniuersi est vnitatiū
 qz i p^rincipio q^rplitari d; p^rincipiatū dicitur se i p^rincipio suo
 q^rplitari / et i o^r p^rincipiatō tēna talis dīstinctio in vnitatis effēctē
 rēput^r . quād et om^r p^rincipiū simplūssimū erit tū et vniū Caldeus

omne ad p^rincipiatū

Et et si sapientes aliquitulu capere possent . tū tōem vlgum
 excedunt / Nam ut itelligo non ē vnu qz sint tres dij
 s; vnus . qui vng ē tring / vū ne dicit qz vng i vūte ē tring
 v^rerbu / Deus ē absoluta vū om^r vūru qz oīpotens . vū tū nō
 sit nisi vna absoluta vū . qz ē diuina essentia . illa vūte dicit
 trina nō ē aliud qz deū asserē trinu / sed nō sit capias vūte
 put dīstinguit^r qz realitatē . qz i deo vūte ē ipa realitatē
 sit et de potētia absoluta . qz ē et vūte . nā nō videt^r tūqz absurdū
 si dicit^r oīpotētia diuina qz deus est i se hūc vūtatē . qz est
 entitatē . eēq^rlitatē . et conēxione . vt sit potētia vūtatē vūtatē
 seu essentiat oīa que hūc esse . in tantū em res ē i q^rtu vna ē
 vūte et eū quēntū . et potētia eēq^rlitatis eēq^rlitatē seu format
 omnia . qz q^rstū / in hoc em qz res nec plus nec ming est qz id
 qd^r est . eēq^rlitatē est / si em plus vel ming est nō est . sine equalitatē
 igit^r nō p^r ee / sit potētia conēxione vūtatē seu nectat / vūde
 oīpotētia i vūte vūtatē vocat de nō ee . ut quod nō erat
 fiat capax ipū ee / et i vūte eēq^rlitatis format / et i vūte
 conēxione nectit / uti i essentia amoris vūde quo amare
 nectit amante amabili / qz igit^r de nō esse vocat^r p oīpotētia
 homo . p^rmo i ordine orū . vūtatē . post eēq^rlitatē . inde nexū
 vt usqz / nā nihil ee p^r nisi sit vūte . p^ruorū igit^r ē vūte . et qz
 homo vocat^r de nō esse . orū . vūtatē homū p^rmo i ordine / deinde
 eēq^rlitatē illū vūtatē seu entitatē / nā eēq^rlitatē ē explitatio forme
 i vūtatē . ob qua vocabat^r . vūtatē hūis . et nō leonū vel alterū
 rei . equalitatē at nō p^r nisi ab vūtatē orū / nā altitatē non
 p^rducat eēq^rlitatē sed vūtatē seu vūtatē / deinde ex vūtatē

et equalitate p̄cedit amor seu nexus. Unitas em̄ ab equalitate et
cōlitas ab unitate nō sunt sepabiles/nexus igit̄ seu amor/sic
se habet q̄ posita unitate ponit̄ cōlitas/et posita unitate et
cōlitate ponit̄ amor seu nexus/Si igit̄ non v̄p̄t̄ equalitas
quā sit unitatis cōlitas. et non v̄p̄t̄ nexus quā sit unitatis
et cōlitas nexus/ita q̄ nexus est i unitate et cōlitate/et
cōlitas i unitate/et unitas i cōlitate/et unitas et cōlitas i
nexu/manifestū est nō eē in unitate essentialē distinctionē
illa em̄ que essentialit̄ differunt. ita se habent. q̄ v̄m̄ esse p̄t
alio nō existente/ s̄ q̄ sit se habet trinitas. q̄ posita unitate
ponit̄ unitatis equalitas et equisō/et posita unitate et cōl
litate ponit̄ nexus et equisō hinc nō i essentia s̄ i relacōe
videt̄. quō alia est unitas. alia cōlitas alia conceptio. nūalis
at̄ distinctio d̄ essentialis/ nā binarius differt a ternario essentialit̄
posito em̄ binario nō ponit̄ ternario/et ad esse binarij non
sequit̄ ternario. q̄z trinitas i deo nō d̄ composita seu pluralis
seu nūalis. sed ē simplicissima unitas. Qui igit̄ deū credit
v̄m̄ nō negabit ip̄m̄ trinu. q̄z intelligit trinitatē illā non
distingui ab unitate simplicissima. sed eē ip̄am/ ita q̄ nisi
ess̄ ip̄a trinitas i unitate nō ess̄ ip̄m̄ p̄ncipiu d̄ipotens ad
creandū v̄m̄uersū et singla/ v̄m̄tq̄ quō v̄m̄ior/ tanto fortior/
quō at̄ v̄m̄ior/ tanto simplicior. quō igit̄. pot̄ior/ seu
fortior/ tanto simplicior. V̄m̄ tū essentia diuina sit d̄ipotens
est simplicissima et trina/ sine em̄ trinitate. nō foret p̄ncipiu
simplicissimū fortissimū et d̄ipotens. Caldeus. Arbitror/
nominē ab isto intellectu dissentire posse/ sed q̄ deus habeat
filium et p̄ncipē i deitate. hoc ip̄ugnant arabes et multi
tū ip̄is. Verbu/ Nominant aliqui unitatē patris. cōlitate
filii. et nexū sp̄m̄ sc̄m̄. q̄ illi trini. et si nō sint p̄p̄ij. ty
quem̄ significat trinitatē. nā de patre filius. et ab v̄m̄te
et cōlitate filij amor seu p̄p̄us/ transit em̄ natā p̄p̄us i quāda
cōlitate i filio. quae amor et nexus ab unitate et cōlitate
exor̄t̄. et si simpliciores trini v̄p̄ri possent. aptiores
forent/ ut ē unitas iditas et idemptitas. h̄ij em̄ trini
magis vident̄. fecundissima essentia simplicitate explicat̄
Et attende tū d̄ essentia ronalis aīe sit quōda fecunditas
s̄z mens. sapientia. et amor seu voluntas. q̄z mens

ex se exierit intellectus seu sapientia / ex quibus voluntas seu amor . et
 est hec trinitas i unitate essentie anime fecunditas qua ht i simili
 tudine fecundissime increate trinitatis / sit vob oib rata geut vna
 gnie virtus creatiue . et ht suo modo fecunditate i similitudine
 ppinqua vel distantia fecundissime trinitatis omi ratibus / Ita ut
 no solu natura habeat ee ab ee diuino . sed esse fecundu suo mo
 trimu ab esse fecundissimo trimo et vno / sine quo esse fecundo . no
 posset nec mundus subsistere . nec natura esse meliori modo quo
 esse posset / Ad hec Judeus respondit

primis explanata est sup benedicta trinitas que negat neq
 ana ppheta quide nobis ipam q breuit apperens aiebat
 deu interrogasse . quo ipse qui alijs fecunditate gnarioris tribuit
 sterulis esse posset / et qms iudei fugiant trinitate ppter hoc q ea
 putarunt pluralitate / tñ intellecto q sit fecunditas simplurissima
 plubent acquiescent / Verbu facile etia drabes et omes sapientes
 ex hys intelligunt trinitate negat esse negat diuina fecunditate
 et virtus creatiua / at q admissio trinitatis . d negat deorum
 pluralitate . et qsocialitate / facit em ipa fecunditas q e et trinitas
 no ee nre q sint plures dii qui gerunt ad eadem omi / cum
 vna fecunditas infinita sufficiat ad id care qd . e rabile / multo
 melius drabes capere poterunt vitare hor mo q modo quo ipi
 loquunt / deu habe' essentia et aiā addit q deu habe' verbu
 et ppu / na si dicit . deu aiā hie . no pot intelligi aiā illa
 nisi ratio seu verbu quod e deus . Non e em aliud ratio q
 verbu . Et quid tur e ppu scus dei . nisi amor qui e deus
 Nichil em de deo simplurissimo visitat / quod no e ipse / si veru
 e deu habe' verbu / veru e verbu ee deu . Si veru e deu hie
 ppu / veru e ppu ee deu . habe' em ppu queit deo . qz
 ipse e omnia . ita q hie i deo e esse . unde drabs non negat
 deu mentem esse et ab illa verbu general . seu sapiam . et ex
 hys spm seu amore pcedit / et hec e illa trinitas que supra
 e explanata / et p drabes posita . liz plerq ex ipis no adurat
 se trinitate fateri . sic et in pphetis vob vob iudei vepentis
 verbo dei telos formatos . et ppu eius . modo at quo negant
 drabes et iudei trinitate / ite ab oib negat debet / s modo
 quo vitas trinitatis sup expluat / ab omib de nritate am
 pleret / Ad hec Orta

Quibus scrupuli esse potest in adoracione simplicissime trinitatis / quia et
hodie omnes qui deos venerantur adorant / dicunt enim sapientes
deum creatorem esse utriusque sexus atque amore volentes pro hoc factum:
diffiniam trinitate rationis. modo quo possunt explicare / alij asserunt
deum superaltatum / de se exere intellectu seu rationem / et hunc
dicunt deum de deo atque illum asserunt deum ratorem / quoniam omne ratum
rationem et rationem habet cum sit hoc et non illud. omni igitur ratio
vna / infinita deus est / ratio autem que logos seu verbum a presentia
emanat / ut cum omnipotens verbum profert / facta sunt ea in re que
in verbo applicantur. / ut si dicit omnipotentia. fiat lux. tunc lux
in verbo applicata existit ita actu / hoc igitur verbum dei est intellectuale
ut patet res decepta in intellectu ut sit / ita existat realiter
dicunt deinde spiritu generationis precedere in trino ordine. qui
scilicet generat omnia ad vnum / ut sit vnitatis / sit vnitatis vniuersi
nam animam mundi seu spiritum. qui omnia necit. pro que quibus
ratione habet participationem ordinis / ut sit pars vniuersi / posuerunt
Oportet igitur quod hic spiritus in principio sit ipsum principium / amor
autem necit / hinc amor qui deus est seu caritas. dicitur per hunc
spiritum / et vis est diffusa per vniuersum / ita quod nexum quo partes
ad vnum seu totum conuertitur. sine quo perfectio nulla subsisteret
habeat deum suum principium / Ita clare conspiciuntur omnes sapientes
aliquid trinitatis in vnitatis attigisse / et propterea dum hanc qua
nos audiuimus explanationem audierunt. gaudebunt et
laudabunt / Respondit Gallus. Aliquid hoc argumentum
ventilatum mihi studiosos audiri. Trinitas autem est ingemita
aut genita / aut non ingemita nec genita / video ingemita rationa-
biliter propter omnipotentem vocari / genita verbum seu filium
nec ingemita nec genita. amore. seu spiritum sanctum / quia ipse
precedit ab utroque / et nec est ingemita quia non est pro / nec genita
quia non est filius. sed procedens ab utroque / vna est igitur eternitas
et illa est trina et simplicissima / vna deitas trina / vna
essentia trina. vna vita trina. vna potentia trina. vna
virtus trina / In hac nostra scola profecti ut que obscura fuerit
lucis claris quantum mihi datur potestant / Et quoniam maxima
restat generatio in mundo / asserentibus quibusdam. verbum caro
factum ob redemptionem omnium. alijs aliter sentientibus. oportet
super hoc nos informari / quo in ea difficultate quod ordiam

attingimus. Verbum hanc partem elucidanda. Petrus aptus recepit
 ipm audite sufficienti em edorebit qm abscondita vobis / et
 comparente petro i medio eoz ita exorsus est / Petrus
 vniuersa circa incarnatu verbu diuersitas. hab videt. habe. vau.
 tates. Pmo quibusda dicentibus. Verbum dei no ed deum
 et her pars e iam ante sufficienti patefacta. qm no pt verbu dei
 nisi deus ee / hoc at verbu e ratio. logos em grece verbu dicit
 quod e ratio / deum em habe idem. qui e rator omi ronalium
 aiaru et potiu / idubiu est / her aut ratio dei no e nisi deus
 vti pexpositu e. na habe in deo coincidit cu ee / Ille em a quo
 sut omnia in se appletu. omnia / et e omnia i omnibus. qz formator
 omi. ergo forma formaz. forma at formaz appliat. de omes
 formas formabiles / verbu igit. seu ratio i finita causa et mesura
 omi que fieri possit. deus est. quare ille qui admittit verbu
 dei ee incarnatu seu humanu / nre e q ipm fatiant. homiez
 illu que dicitur dei verbu ee. etia deum. huc psal locutus est dicens
 Petro. verbu dei est deus. quo deus qui e immutabilis fieri posset
 no deus s; homo. creator / creatura. negamus em hoc pene oes
 paucis i Europa demptis / et si sunt quid m; nos qui xpiani
 vocent. illi nobis qz gordant. huius rei impossibilitate. s; q
 ifinitu sit finitu / et etiu tpale / Petrus hoc ipm s; eternu
 e tpale qstant vobis nego. s; cu vob omes qui legi arabu
 tenetis. dicitis xpm ee verbu dei. et h; dicitis / nre e. et q fa.
 teant ipm deum / Perse fatemur ipm ee verbu et spm dei
 quasi m; omes qui sut ad fuerit. nemo habuit illa excellentia
 verbi et spus dei / non t; admittimus ptea q fuit deus qui no
 habet pncipem. ne igit. miridamus in plalitate deoz negamus
 ipm deum. que deo proximu pfitemur. Petrus In cristo
 natam humana creditis. Perse. Credimus et illa vera i eo
 fuisse et pstitisse affirmamus. Petrus. optime. her nata qz
 humana no erat diuina / et ita omne id quod i xpo vidistis
 sedm hanc natam humana p qua similis erat alijs hominibus
 no apprehendistis xpm deum. s; hominem. Perse Ita est. Petrus
 In hoc nemo a vobis dissentit. na nata humana fuit i cristo
 pfectissima p qua fuit verus homo et mortalis ut alij
 homines. sedm illa aut natam no fuit verbu dei. dicit igit.
 michi cu fatemur eu verbu dei. quid p hoc inteditis. Perse
 Non natura sed gra. s; ipm hanc gram excellsa asseruimus

q̄ in eo deus posuit verbum suum. Petrus. Nomen in alijs prophetis sicut
posuit verbum. nam omnes verbo dñi locuti sunt. et erant nuntij
verbi dei. Perisa. q̄ta est. sed om̄ prophetarum maximus crustus. ideo
magis p̄prie conuenit sibi ut dicat̄. verbum dei q̄ alijs prophetis
possent em̄ plures missiue in se verbum regis q̄tine in particularibz
negorijs et p̄uirijs. sed bona sola q̄ verbum regis q̄tinet q̄ quod
totum regnum regit. sc̄z q̄ totinet legem et p̄ceptum cui omnes
obedire tenent. Petrus. bona ad hunc finem videtur similitudine
p̄posuisse. sc̄z q̄ verbum regis scriptum in varijs cartis nō mutat
ip̄as cartas in alias naturas. manet em̄ nature eaz p̄q̄ ista p̄prie
verbi vti erant ante. sic dicitur n̄az huanam mansisse in xpo
Perisa. dicitur. Petrus. placet. sed attende q̄ ē differentia
int̄ missiuas et herede regni. In herede regni est p̄prie verbum
regis vnum et liberum et illimitatum. in missiuis nequaquam. Perisa
facit. si rex mittit heredem in regnum. heres portat verbum
p̄prie vnum et illimitatum. Petrus. Nomen p̄prie heres ē vbi
et nō nuntius. seu commissarius aut lra vel missiua. et in verbo
heredis applicant̄. omnia verba nuntiorum et missiuarum. et q̄m
heres regni nō sit p̄r s̄ filius. nō ē alicuius a regia natura
p̄prie quia cōlitate est heres. Perisa. Bene capio sed obstat q̄
rex et filius sūt duo. ideo nō admittimz deū habere filium.
filius em̄ est alius deus q̄ p̄r. si filius regis alij homo q̄
pater. Petrus. bene similitudine impugnas. nam nō ē p̄prie
q̄ attendis ad supposita. s̄ si tollis diuinitate n̄alem suppo-
sitorum et respicis ad potentia que ē in regali dignitate p̄prie et
filij sui heredis. tūc vides quo illa potentia regalis ē vna
et in p̄re et in filio. In p̄re ut in genito. in filio ut in genito seu
vno verbo p̄prie. Perisa. p̄sequit̄. Petrus. Esto igit̄. q̄ sit
potentia talis regalis absoluta ingenta et genita. et q̄ ip̄a
talis ingenta voret ad societate successione conaturalis
genite nata. alicuius ut alicuius nata in vnioue cum p̄prie
simul et diuise possideant regnum. none n̄alis successio et
genita seu adoptiua in vna hereditate gerunt. Perisa. aya.
m̄ifestum ē. Petrus. Sic et in vna successione vniq̄ regni
vniunt̄. filiatio et adoptio. sed adoptionis successio non in se
s̄ in filiatiois successione subposita. Adoptio em̄ que de
sua natura non succedit. si succedere debet. filiatione existente

oportet qm̄ in se sed in illa suppositet. qui p̄ nāz succedu. si igit.
 adoptio ut tū filiaroe succedat in adoptione simplicissime et idini-
 sibilis hereditatis. nō capit ex se sed ex filiaroe successione. nō erit
 alius successor ex adoptivus. et alius nālis. hūc alia nata² adop-
 tivus. alia nālis. nā qm̄ sepatō foret et nō i eadē ypostasi adop-
 tivus tū nālis. quō ḡruerit i successione idinisibilis hereditatis
 ōm̄ in christo sit tenendū est. nātaz huāna unita verbo seu nate²
 diuine. ita q̄ huāna nō t̄nsit i diuina. s̄ adheret sū idissolu-
 bilis eide ut nō sepati in se sed i diuina p̄sonet. ad fine q̄
 ip̄a huāna nata vocata ad successione et nō vite tū diuina
 i ip̄a diuina immortalitate assequi possit. *¶ Perse*

Impetent ratio istud. sed adhuc alio intelligibili exeplo
 iam dictū clarifica. *¶ Petrus* nō p̄t fingi similitudines p̄se
 sed ecce sapientia in se. est ne accidens vel s̄ba. *¶ Perse*. substātia
 ut in se. ut aut alteri accidit accidens. *¶ Petrus*. Omnis aut
 sapientia i omnibus sapientibz ab illa est q̄ d̄ p̄ se sapientia
 qm̄ illa deus. *¶ Perse*. ostensa sunt hec. *¶ Petrus*. Nōne vng
 homo d̄ sapientior. alio. *¶ Perse*. tertū est. *¶ Petrus*. qui igit.
 sapientior. p̄p̄quior ad sapientia p̄ se. q̄ d̄ maxima absolute
 et qui ming sapientior et minor. *¶ Perse*. admitto. *¶ Petrus*
 Nūq̄ aut aliquis homo s̄dm̄ nātaz huāna adeo sapientior d̄
 quī posset esse sapientior. Nam in sapientia q̄ tracta s̄z huāna
 et sapientia p̄ se. q̄ d̄ diuina et maxima atq̄ infinita. semp
 manet ifinita distantia. *¶ Perse*. et hoc similit̄ manifestum
¶ Petrus. Sic de magisterio infinito absoluto. et magisterio
 q̄ tracto pariformit̄. In magisterio em̄ absoluto d̄ azo infi-
 nita. In q̄ tracto finita. Esto igit. q̄ intellectū alitūq̄ tale ma-
 gisteriū ac talem sapientia habeat. q̄ nō sit possibile ma-
 iorē haberi sapientia seu maḡ magisteriū. tūnt intellectū
 illū maxie unitū d̄ sapientie p̄ se. seu magisterio p̄ se. adeo
 q̄ vniū illa maiorē esse nō posset. nōne ille intellectū i v̄tute
 unitē sapientie maxie. et v̄nti magisterij maximi tū v̄nt.
 diuina v̄tute adeptū est. et i homine tale habentē itellm̄
 nā intellectualis humana. est immediatissime unita nate²
 diuine seu sapientie eterne. verbo. aut arti d̄ipotentī. *¶ Perse*
 fatcor totū. sed hec v̄nio adhuc est ḡric. *¶ Petrus*. qm̄ v̄nio

tanta foret natura inferior ad diuina quam maior esse non posset tunc foret
etiam in unitate personali quod diuina natura inferior non eleuaretur in
unitate personalis et ypostatica superioris maior esse posset si igitur
ponitur maxima inferior in superiori adherendo subsistit nec hoc
per naturam si gratiam hoc autem gratia maxima quam maior esse nequit
non distat a natura sed ad illam unitatem unde et si per gratiam humana natura
unitatem diuine tunc gratia illa tunc maior esse nequeat immediatissime
terminatur in natura. Per se. Quicquid dixeris ex quo natura humana
per gratiam potest eleuari ad unionem diuine in quolibet homine non plus
dicitur debet homo christus deus quam alius sanctus licet ipse inter homines
fuerit. Petrus si attendes in solo cruce altitudinem altissimam
que maior esse nequit et gratiam maximam quam maior esse nequit
et scitatem maximam et ita de ceteris deinde attendes non esse
possibile altitudinem maximam quam maior esse nequit esse plus quam unam
et ita de gratia et scitatem atque per hoc aduertes omnem altitudinem
cuiuslibet prophetarum quod diuina habuerit proportionabiliter distat
ab altitudine illa quam maior esse nequit ita quod dato quicquid quod diuina
altitudinis inter illam et solam altissimam eadem possunt infiniti ma-
iores dato et minores altissimo ita de gratia scitatem prudentia
sapientia magisterio et singulis tunc clare vides solam unam
crucem esse posse in quo natura humana in unitate suppositi unita
est nature diuine et hoc ipsum etiam arabes fatentur quibus
plerumque non plene considerent dicit enim arabes christum solum
altissimum in hoc mundo et futuro et verbum dei neque illi qui
dicitur christum deum et hominem aliud dicitur quam christum solum altissimum
hominem et verbum dei. Per se videtur quod postquam unitas illa que
in altissimo est necessaria bene considerat quod arabes durabiles
sunt ad recipiendum hanc fidem quod per eam unitas dei quam
maxime custodunt inueniunt nequaquam leditur sed saluatur si dicitur
quod capi potest quod natura humana non in se sed in diuina adherendo suppo-
sita. Petrus. Cipe exemplum licet remotum lapis magnes
attrahit sursum ferrum et adherendo in aere magneti natura
ferrum non in sua ponderosa natura subsistit alias enim non pendet
in aere sed cadet secundum naturam suam versus centrum terre sed in
virtute nature magnetis ferrum magneti adherendo subsistit in
aere et non virtute nature ferrum quod ibi esse non posset

Causa aut tunc inclinatur sic ferri natura ad naturam magnetis et
 quod ferri gerit in se similitudinem naturae magnetis a qua ortum recipisse dicitur.
 Sic deus natura intellectualis humana adheret naturae intellectuali divinae
 proximissime. a qua recepit esse. illi adheret ut fonti vite suae
 inseparabiliter. per se / Intelligo. per se. Adhuc arabum secta
 quae magna est fatetur christum mortuos resuscitasse et de luto volu-
 latibus creasse et multa alia quae ipsum christum tamquam personam habentem
 expressisse ferunt et quibus facilius duci possunt. quoniam ipsum
 hoc ferunt in virtute naturae divinae cui humana supposita unita
 fuit negari nequit potestas enim christi qua impavit ista fieri
 quae facta sunt per eum arabes fatentur non potuit esse secundum naturam humanam
 nisi humana illa in unione cum divina. cuius potentia est talis
 ut ipse assupta foret. per se. ista et multa de christo arabes affir-
 mant quae de alfuritanis fatentur. erit tamen difficultas iudeos
 ad huiusmodi dulcedinem adducere quam alios. quoniam ipse de christo nihil per
 expressum admittit. per se. habent in suis scripturis de christo
 illa omnia. sed licet sensum sequentes intelligere noluerint hoc tamen
 iudeorum resistencia non impedit concordiam. pauci enim sunt. et
 turbare universum mundum armis non poterunt. Sylus ad hoc
 etiam. audiri superius concordiam ex praesuppositis in qualibet
 secta posse reperiri. dicitur quoque hoc in isto potest articulo
 verificari. per se. dicitur. et primum dicitur inquit. nonne solus deus
 est et aeternus et immortalis. Sylus. sic credo. nam omne potest deum primum
 primum est. quae cum principium habeat. habebit secundum naturam suam
 et finem. per se. Nonne pene omnis religio iudeorum. christianorum
 arabum ac aliorum plurimorum hominum tenet humanam mortalem naturam
 cuiuslibet hominis post mortalem temporalem ad vitam aeternam resurrexerit.
Sylus. ita credit. per se. fatentur. igitur omnes tales naturae humanae di-
 vine et immortalis uniri debent. nam alio quo transiret natura humana
 ad immortalitatem si eadem non adheret unione inseparabili. Sylus
 hoc ratio praesupponit fides resurrectionis. per se. Si igitur hoc
 fides habet. ergo ipse natura humana in aliquo homine potest uniri deum
 in illo scilicet qui est factus omnium gentium et altissimus messias et christus
 prout nominatur. istud arabes et iudei habent cum deo secundum omnes
 proximum. erit ille in quo omnium hominum natura potest uniri deo. ob
 hoc ipse est salvator et mediator omnium in quo natura humana. quae

est una / et p qua omnes homines homines sunt vni² diuine et immortali
nate / ut su omnes hoies eiusd² ne² assequat² resurictioz a mortuis
Syrus Intellego te velle fide resurictioz mortuoz psumponere vni²one
nate huane ad diuina sine qua hec fides foret impossibilis . et hanc
asserit ee in xpo . qre ipm psumponit fides / Petrus . Recte capis
ex hoc arripe . quo omnia pmissa q iudeis pmissa reput² . in fide
messie seu mediatoris firman² . p que pmissa in pntu et na vita
respiciunt solu poterat et possit qpleri . Syrus . Quid de alijs scit
Petrus . pafornit² . na oes hoies no nisi etna vita i sua na huana
desiderant . et expectant / et ad hoc pmgacoeb aiaz . et sacra isti
tuerut . ut se illi etne vite i sua na melius adaptent / Non arpe
tut hoies beatitudine q e ipa etna vita . i alia q ppa nata . homo
no vult esse nisi ho . no angelus a alia nata / vult aut ee homo
beaty qui vltima felicitate assequitur . hec aut felicitas no e nisi
fructio seu vno vite huane cu fonte suo . vñ sz emanat ipa
vita / et e vita diuina immortalis / hor aut quo ess² possibile hod
nisi i aliquo quib² om² nata . ad tale vni²one eleuata gredat²
p que tamq mediator oib² homines vltimu desiderioz rsequi
possent / et hic e via / q homo . p que accessu habet oib² ho ad
deu . qui e finis desiderioz / xps est ergo q psumponit² p oib²
qui sperat vltima felicitate se assequituros . Syrus . Optie hec
placent / na si intellecty huang credit se assequi posse vni²onem
ad sapias . vbi etna vite sue pastu adipiscatur / psumponit alioz
altissimi hois intellectu . vni²one illa altissime gsecutur . et h² altissimu
magisteriu adeptu . p qd² quid magisteriu se sperat sibi / ad sa
pientia illa alioz puenturu / si em hor no credit possibile in
alioz etia om² hom² altissimo / iuanu speraret . et qui om² pces
e alioz gsequi posse felicitate p² qua e oib² religio . nec i hor
radit deceptio . q hec spes omib² quib² est ex quato desiderio
ad qua sequit² religio que pformit² oib² gsequit² . ronata existit
hinc video huc magisteriu et mediatoris nate huane supmi
tate pfectiois et pncipatu tenente ab omib² psumponi / Sz dicit
forte iudei huc pncipate nate . i quo omes defecty om² hom² sup
plent² . quid² natu . sz alioz nascituru . Petrus sufficit q ta
arabes q r²stam . atq alij qui testimoniu i sanguine suo
phibuerut resistunt² . p ea q pphete de xpo locuti sut . et que

du ess in mudo sup homiez opato e cu venisse. **Hypanus**
 ut forte de messia que maior mundi ps venisse fater. alia etia
 natiuitate sua difficultas. asserentibz etiam et arabis cu
 de vegme maia natu. alijs hor pro impossibili habetibz. **Petrus**
 Omnes q xpm venisse credut ipm de vegme natu qfitem. Nam
 tu xpc sit ultimitas pfectois nate et solo altissimq. qz puz de
 buit esse filius / ois em pri generans i pfectoe nate. distat ab
 ultimate pfectois talit. q no pt filio quitate pfectoez ultima
 qua altior esse nequit / et q ex vno homiez non e possibilis. solo
 ille pri hor pt. qui e rator nate. Altissimq igit no habet nisi huc
 iprem a quo e ois patitas. virtute igit. diuina i vtero vginis al
 tissimq gripit. et in ipa vginie quirebat altissima fecunditas
 tu vginitate. vnde xps sic nato e nobis. ut sit oibz homibz
 comitissimq. cu em habet prem. a quo ois hois pri. ht q d pri
 et illa habet i mrem q nulli homi carnalit copulata fuit. ut
 sit quisq reperat quitate pmississima i xpo sua nataz in
 ultima pfectoe. **Turcius.** Rescat adhuc no pua difficultas asse
 rentibz etiam cristu crucifixu p iudeos. alijs idipm negan
 tibz. **Petrus.** q quida cristu negant crucifixu. sed adhuc
 vnic dicit et venturu tpe an xpi. ex eo cuenit. q ipd misteriu
 mortis ignorat / et qz venturu est ut asserunt credut cu venturu
 i carne / mortali. q atq no possz debellare an xpm / et q negant
 xpm a iudeis crucifixu. ad reuerentia rsei ista dice vident. q
 tales homies i xpm nulla ptate habuissent. Sz attende quo
 historijs illis. q sunt multz. et pducatos aploz / qui pro vitate
 mortui sut. merito fidi debet. sz xpm ee sic mortuu. Ita em
 pphete de xpo pduerunt. quo morte turpissima qdempnari
 debet. q erat mors crucis / et raro her e. Nam rscu venit missq
 a deo pre ut ewangelizaret regnu celo. et ea de illo regno
 dixit. q melius p xpm pbari no poterant. q i testimonio
 sanguinis sui / ois ut ess obedientissimq deo pdu. et pro vitate
 qua amittabat. omes ritudme offerret / mortuu est. et
 morte t pissima. ut ois homo hant no refuact vitate r tpe
 pro tuq testimonio voluntate rscm morte sciret recuperisse
 pducat em regnu celo ewangelizando qud homo illius
 regni capax ad ipm ptinge posset. i tuq regni rparoe
 hoc huius mundi vita. que tam tenacit p omes diligit. pro

inhibilo habenda est et ut sciret² q^d uoluntas est illa uita regni celorum
pro uoluntate dedit uita huius mundi ut sit perfectissime euangelizaret
regnum celorum et liberaret mundum ab ignorantia qua p^{er}fert hanc uita fute
et daret se d^e sacrificium pro multis ut sit iⁿ cruce exaltatus iⁿ omⁿi aspectu
att^{er}eret ad credendum o^mes et clarificaret euangelium et confortaret
pusillanimes et daret se libe^r iⁿ re^{de}pro^{er} pro multis et faceret
omnia meliori modo quo fieri posset q^d hoies assequeret² fide salua
tois et spem ipam adipiscendi et caritate iⁿ adimpletoe mandatoru
dei Si igit^r Arabes attendant ad fructu mortis xpi et q^d ad ipm
taq^m missu a deo spectabat face^r de serpo sacrificiu ut adimplet desi
deriu pub sui et quo nichil gloriosiq^u esto q^d p^{er} uoluntate et obedi^{en}ti^a
mori etia turpissima morte no sub^{er}gent a esto hanc gloria
truib^{us} p^{er} qua meruit altissimq^u et sup^{er}exaltari in gloria pub
deinde si esto p^{er}ditauit hoies immortalitate q^ueriturus p^{er} morte
iⁿ resurrectione quo potuit de hoc mundo meliq^u iⁿ resurrectione q^u ipse
p^{er} morte mortu^s e^t et resurrexit et uiuus apparuit / mundu em
tunc uita iⁿ resurrectione iⁿ resurrectione fuit q^u hoies esto mortuu i
cruce pala et publice resurrexisset a mortuis et uiuus audiuit
testimonio multoru q^d ipm uiuum uiderunt et iⁿ hoc mortuu fuit
ut esset fidelis testes resurrexisset ei^s / Ista ergo fuit perfectissima
euangelizatio qua in serpo ondit xps et p^{er}fectione e^t no potuit
et sine morte et resurrectione potuit p^{er} p^{er}fectione e^t / qui igit^r e^tdit
xpm perfectissime adimplet uoluntate dei pub oia ista fateri debz
sine quibz euangelizatio no fuisse perfectissima / Adhuc attende q^u
regnum celorum fuit omnibz absconditum usq^u ad xpm na hoc e^t eu^{an}gelium
xpi annuntiare regnum illud oibz iⁿrogatum Non igit^r fuit fides
neq^u p^{er} assequendi regnum celorum neq^u a quoz amari potuit q^u
p^{er}mitiq^u ignotum neq^u fuit possibile q^u aliquis homo adipiscet²
ipm regnum nata huana mundu ad illam exaltatoe eleuata
ut diuine consors fieret nate / xps igit^r ad modo aperuendi
aperuit regnum celorum sed regnum celorum nemo it^{er} potest nisi
deponat regnum huius mundi p^{er} morte oportet em q^u mortalibz
deponat mortalitate hoc e^t potentia mouendi et hoc non fit
nisi morte tunc p^{er} induc² immortalitate xps aut homo mor
talibz si mundu mortu^s nudu deposuit mortalitate ita no
int^{er}uit regnum celorum in quo nullus mortalibz e^t p^{er} / si igit^r
ipse qui e^t p^{er}mitte et p^{er}mitte mit² o^mes hoies no aperuit

regna celoz nuda nata ma deo unita e in regnum int ducta / sit
 nullg homi in regno celoz ee possit nata huana deo unita nuda
 int ducta / qd qd omes hoies qui regnum celoz ee edut afferunt
 oes em aliquos scos in sua seta fatent. felicitate afferutos. fides
 igit om q scos esse fatet. in etha gloria. xpm mortuum et celos
 ascendisse psumit. **Alamamus**

Optime omnia ista. sed ita felicitate video distantiab no paratib
 Nam iudeis ex lege no nisi tpalia pmissa dicit. q qstut i bonis
 sensibilibz. Arabis aut ex sua lege q in Alchorano scribit. no nisi
 carnalia s ppetua legunt. pmissa. Evangelium ad pmitit ange
 liformitatem. s q homies erit similes angelis. qui nichil car
 nalitatis hnt. **Petrus**. quid pt gupi i hor mudo q desiderum
 no vilest sed auget. **Alamang**. Omnia tpalia vellest
 solu itellertualia mag. comedere. bibe. luxuriari. et qd tale. si
 aliq placet. aliq displicet et instabil se habet. snt aut et
 itellige. atq oculo mentis mtucei vitate p placet. et qnto plus
 senecerit homo tanto plus placet ista / et qnto plus arqsimet
 de istis. tanto plus auget appetitq habendi. **Petrus** si igit m
 desiderum dz ee ppetuum et tibatio ppetua no erit nec tpalis n
 sensibilis. sed itellertualis vite tibatio. Vn et si i lege Alchoran
 i plac. pmissio paradisi vbi sut flumina vni et mellis et vginu
 multitudo. ty multi illa i hor mudo abhominat. quod erit illi
 felices. si assequer. ibi q hnt nolent habe. dicit i Alchorano
 vginib pulcherrimas migras repni. cu oculis hntibz / albugine
 albisimud et magnud. nullg alimang i hor mudo eria vit ist
 carnis dato tales appetet. Vnde optet q similitudinalit ista
 itelligant. Nam alibi pphibet qribuz fieri i ecclesijs seu synagoga
 vel mesqis. et alia oia delectabilia carnis. no e credendum. q
 mesqis sint paradiso sanctiores. quod igit pphibent. illa hic fieri in
 mesquit. que ibi pmitit. i paradiso / alibi aut oia illa ibi rpnri
 q oportet q ibi fiat adimpletio om q ibi desiderant. qn hor satis
 ostendit qd velut dicit qn ait talia ibi rpnri na cu ista sit in
 hor mudo desideret. psumpto q i alio mudo foet equalis desi
 derium tuc ibi exsiste et habunde reperirent. alit em non
 potuit exprime vltia illa ee qplemetu desideroz / nisi p hanc
 similitudine / neq voluit vudi populo alia oculiora exprime
 s tm ea q scdm sensu vident. felicioza. ne populu q no gustat
 ea q spub sunt pnsaret pmissa / Vnde tota cura illg maxie

videt^r fuisse qui lege illa st^p p^pit auerte^r populu ab idolat^a et ad illu
sine p^missiones tales fecit et cuncta posuit / sⁱ noⁿ dampnauit. cur^u h^u
vino laudauit in hoc d^ono itelligit^r felicitate q^u i eu^angelio p^mittit^r
noⁿ ee^r mⁱo^rem. illa corpali et hoc itelligentes et sapientes int^r eos
stⁱut^r vez. et diuina p^fert felicitate itellituale visionis seu frui
tⁱ dei et vitat^r iⁿappabilⁱ felicitati des^pte i lege arabu. qui
ty fuit de lege illa. sic et ceteri sapientes. Non erit igit^r in hoc diffi
cultas g^rordandi o^mes sectas / dicit^r em felicitate illa esse sup^r o^mne id
quod scribi aut dici p^t. q^u q^upleno o^mib^u desiderij. et ad^prio boni
i fonte suo. et vite i immortalitate. Alanlang Quid t^u de iudeis
qui regni celoru p^missu noⁿ capuit. sⁱ tm^u rezu t^pal^u. Petrus
v^u nisi credent se felicitate p^o mortem ex eo asserituros q^u zelu
legis p^ferunt vite noⁿ morerent^r. / noⁿ e^r igit^r fides iudeoz. noⁿ
esse vita etna / at q^u illa assequi noⁿ possunt. atq^u nemo o^mib^u morerent^r
pro lege / sⁱ felicitate qua^m expectant noⁿ expectat ex opib^u legis
q^u ille leges illa noⁿ p^mittunt / sⁱ ex fide q^u x^pm p^supponit ut sup^r
ditum r^eputat. **Tartarus**

vidim^u multa in h^o loco p^ub^u itognita in / Tartar^u multi et
simplices. vnu^m deu^m ut pluri^u tolentes. admirant^r varietate
vitu^m alioz. etia^m eunde^m eu^m ip^su^m deu^m tolent^r / na^m aliquos ex c^ostia^m
o^mes arabes et iudeos r^eu^uos. alios signatos i facie adustionib^u
. alios baptizatos derident / Deinde r^eta mⁱrdimonia tanta e^r
diuersitas q^u aliq^u habet vna / aliq^u vna vera sibi in^ordimonia vna
sed plures q^uib^uas. aliq^u etia^m plures legitimas. atq^u r^eta sac^ri
tia vito adeo diuersus q^u r^eritat^r nequit / int^r quas valetas c^osti
anoz sac^ritu^m vbi offerunt pane et vnu^m. et dⁱut ee^r corpus
et sanguis c^osti quod sac^ritu^m ip^su^m p^o oblatoz comedunt et
bibunt / videt^r. abhominabilig. deuozant cum que colunt. quo
i h^uib^u q^u etia^m valetas. ex loco et t^pe possent fieri vno. noⁿ capio
et nisi fiat. noⁿ cessabit p^seruat^r diuersitas em parit diuisioz
et inimitias odia et bella. Tunc paulus doctor gentiu. ex
q^uissione verbi exorsus e^r dicens. Paulus. Oportet ut ostendat^r
noⁿ ex opib^u sⁱ ex fide saluatoz aut p^stari / nam abraham pater
fidei. o^mib^u r^edentiu sive c^ostianoz sive arabu. sive iudeoz. r^edidit
deo et r^eputat^r e^r ei ad iusticia / aia iusti h^editabit ~~et~~ vita
etna / quo admissu noⁿ turbabit valetates ille rituu / na^m ut
signa sensibilia v^oluntatis fidei sut instituta et r^ecepta / signa aut

mutatoz capunt. no signatu Tartarus declara quo fides saluat
 Paulus si deus pmitet aliq ex mera sua liberalitate et gra. none
 ei qui potens e dare omnia et verax est credendu est Tartarus
 certe sic memo deripi pe ei credens. et qui sibi no est indigim
 foret q qd q gra assequer. Paulus Quid igr iustificat eu
 qui iusticia assequit. Tartarus no merita. als no foret gra
 sed debitum. Paulus. Optime ais. si q no iustificat. ex opibq
 i opad dei ois uiuens. sed ex gra. dat cui uolt id quod uolt
 oipotens. tur si quis dignus ee debet ut assequit. r pmissione
 que ex pura gra facta est. nre est ut credat deo In h o igr
 iustificat. q ex hoc solo assequit r pmissione. q credit deo
 et expectat ut fiat uerbu dei Tartarus. Postq deus promisit
 iustia e q pmissa seruent. iustificat. igr. deo edens poro q
 r pmissione q fidem. Paulus deus qui pmissit abrahe semen
 i quo omnes bndicti. iustificauit abraham ut assequeret.
 pmissione. si si abraham non edidit deo. neq iustificatoz fuis
 asseruto neq r pmissione Tartarus. Ita est Paulus. fides igr
 i abraham tm fecit q adimpletio r pmissione iusta fuit. que
 als nec iusta fuis nec adimpleta Tartarus. Quid igr r pmissit
 deus. Paulus. deus pmissit abrahe q daret sibi semen omu
 i ysaac in quo semie bndicti. omib gentes. et her pmissio
 facta e qy scdm cursu quez nate. ipossibile fuit. saram uxorem
 ex eo grepe et pare. si q edidit asseruto e ysaac filiu. teptant
 deinde deus abraham ut offerret et interimet pueru ysaac
 i quo facta e r pmissio semis. et abraham obediuit deo. n. ty
 ming edidit r pmissione futura. etia ex mortuo filio post
 resuscitando. ex quo deus tanta fide reperit i abraham. tunc
 iustificato e abraham. et adimpleta pmissio i uno semie quod
 ab eo p ysaac descendit Tartarus. quod e illud semie. Paulus
 xpb. omes em gentes i ipso asserat. diuina bndictioz Tartarus
 que e illa bndictio Paulus. diuina bndictio e vltimu desi.
 deioz. seu felicitas q dicit. etna uita. de qua satis sup audisti
 Tartarus. bis igr. deu in x. nobis bndictioz r pmississe felicitatis
 eterne. Paulus Sic uolo. qua ppt oportet crede deo pnt abraha
 credidit ut sic credens iustificet. cu fideli abraha. ad assequed
 r pmissione i uno semie abrahe xpo ihu. que r pmissio est
 diuina benedictio. omne bonu i se pplians Tartarus. bis igr

q̄ sola fides illa iustificat ad propoz et hoc vult Paulus dolo Tartar
Quo dabis simplicibus tartaribus intellectum huius ut capiant xpm esse
i quo assequi poterunt felicitate Paulus. Audisti no tm christianos
s̄ Arabes fateri xpm ee altissimu om̄ qui fuerunt aut erunt i hoc
seculo vel fut̄o. et faciem om̄ gentiu. Si igit̄ i vno semine est
om̄ gentiu b̄ndictio no pot̄ esse nisi xps. Tartar. Quale signu
adducis Paulus. Adduco testimoniu ta Arabu q̄ christianoru
q̄ sp̄it̄z viuificans mortuos e sp̄us xpi. Si igit̄ est sp̄us vite
i xpo. qui potens e quos vult viuificae. tunc ille est sp̄us
sine quo no pot̄ quisq̄ mortuus resuscitari / aut quibz sp̄itus
et h̄alit viuere inhabitat em̄ sp̄itu est̄i plenitudo diuinitat̄
et gr̄ie. de qua plenitudine oēs saluandi accipiunt saluatois gr̄ia
Tartar. Placet ista a te. doctor gentiu audisse. qz tu h̄is q̄
sup̄ audiu. satisfaciunt p̄posito / et video fidem ista necessariā
ad salute. sine qua nemo saluabit̄. sed quero si fides sufficit
Paulus. Sine fide impossibile est quē placet deo. oportet autē
q̄ fides sit formata n̄a sine opibz e mortua. Tartar. que sūt opa
Paulus Si credis deo mandata seruas. n̄a quo credis deo ee deo
si no curas adimple ca q̄ p̄cipit. Tartar. dignu est ut man.
data dei seruent̄. sed iudei se dicunt habe eia mandata p̄ moysē
. Arabes p̄ mahmet / christian̄ p̄ ihesū. et forte alie nationes suos h̄c
venerant̄. p̄phetas p̄ quoz manū diuina se assunt accipisse
p̄cepta / quo igit̄ deuenimus i gordiam Paulus. diuina man.
data breuissima et om̄ibz notissima sūt et quia q̄buscuqz na.
tionibz. x̄mo lumen nobis illa ostendens e gratia rationali
āme / n̄a i nobis loquit̄. deus vt ipm diligamus a quo x̄p̄imus
ee et q̄ no faciamus alteri / nisi id quod vellems nobis fieri / delectio
igit̄ est cōplēctū legis dei / om̄es leges ad hanc reducūt̄. Tartar
Non ambigo quid ta fides q̄ lex dilect̄is de quibz dixisti a tartar
capient̄. sed de ritibus multu hesito. n̄a nescio quo cōfessione
qua decident acceptabur Paulus. no refert quo ad vitatem
saluatois accipit cōfessione. cōfessio em̄ no saluat / et sine ipa
est saluatio. t̄y qui cōfessione no credit pro salute assequenda
necessaria. s̄ ea fieri parat̄. in p̄p̄tio ut sit abrahę et sequarū
eius etiā in hoc q̄formior. no dampnat̄. talis ob cōfessionem.
si habet fidem de qua sup̄. sit x̄pus cōfessus fuit / et multi
ex christianis post ipm vti adhuc ethiopes. iacobini et alij qui

et post deuorac sacramenta Paulus hor eucharistic sacramentū non
aliud figat q̄ nos ex gr̄a in xpo ihu asseruturos v̄fectionē vite
etne. sicut i hor mudo v̄ficimur p̄ panē et v̄mū / q̄n igr̄ edim̄g
xpm̄ cibū mentis. tūc ipm̄ sumim̄g sub sp̄cibz corp̄g cibantibus
et tū oportet nos i fide hac ḡordare. q̄ cibatoz vite spiritus
assequimur i xpo. tūc nō ostendem̄g nos hor crede i eucharistic
sacramento. sperandū ē om̄es hom̄es fideles oīno velle degustac
cibū illū p̄ fidem i hor mudo. qui erit i v̄itate cibz vite n̄re
i alio mudo. **Bohem̄g** Quō psuadebit̄ om̄ibz gentibz sb̄am
panis i corp̄g xpi tōuersam in hor eucharistic sacramento. **Paul̄g**
Qui fidelis est sit q̄ verbū dei i xpo ihu nos de miseria huius
mudi t̄nsferet usq̄ ad filiatiōem dei. et possessionē vite etne
q̄ deo nichil ē impossib̄le / si igr̄ hor credim̄g. et speram̄g. tūc
verbū dei sc̄dm̄ ordinarōem est nō hesitam̄g posse panē i carnē
mutac / si nat̄a hor facit in aialibus. quō verbū hor nō facit
p̄ quod deus fecit et secula / exigit igr̄ fidei m̄ritas hor crede
Nam si hor ē possibile q̄ nos filij ade q̄ de tr̄a sum̄g t̄nsferam̄g
i xpo ihu verbo dei i filios dei immortalis. et hor credim̄g et
futurū speram̄g et q̄ tūc erim̄g s̄d̄ ihus verbū dei patris
Crede nos sum̄ty oportet transsubstantiacōez panis i carnē
et v̄mū i sanguine p̄ idē verbū p̄ quod panis. panis est
et v̄mū v̄mū / et caro caro / et sanguis sanguis / et p̄ quod
nat̄a cibū ḡtut i cibū. **Bohem̄g** hec quērsio substantie
panis difficult̄ attingit̄. **Paulus**. fide fat̄ime / n̄a sola m̄ete
hor ē attingibile q̄ sola sb̄am intuet̄ q̄ ē. nō qd̄ ē / sb̄a enī
anteredit om̄e accidens. et ideo tū sb̄a n̄ sit qualis nec q̄nta
et ip̄a sola ḡtut̄. ut nō sit āplius sb̄a panis sed sb̄a carnis
nō ē nisi pp̄t̄ualis ista quērsio. q̄ remotissima ab oī co qd̄
sensu ē attingibile / Non igr̄ auget̄ q̄ntitas carnis ex hac
quērsione. neq̄ multiplicat̄. n̄no / ob hor nō ē nisi vna sb̄a
carnis i quā sb̄a panis ē quērsa. l̄tz panis sit in duobz locis
oblatz. et plures sint panes qui i sacrificio ponūt̄. **Bohem̄g**
Capio doctr̄na tuā in gr̄tissima quō sacramentū istud ē sac̄tu
cibatoz vite etne p̄ quā cibatoz assequim̄g. h̄ditate filiorū
dei i ihu xpo filio dei / et quō ē similitudo huius i sac̄mento
isto eucharistic / atq̄ q̄ mente sola attingit̄. et fide degustat̄.

et caput² qd si her arthana no capiant². Nam rudes abhorrebunt
 fortass no solu hor crede². sed sume² tanta sacramenta / Paulus hor
 sacramenta put e i sensibilibz signis habita fide no est su nritatis
 q sine eo non sit salus. nam sufficit ad salute crede². et su ma:
 ducac tibu vite / et ideo ita cig distibucem an et quibz et quotiens
 dari debeat populo / no est lex nritatis posita. quae si quis fidem
 habens. se indignu iudicat atrede² ad mensa sumi regis. her
 huilitas laudanda potiq existit / Ideo ita usid et ritueius. id
 quod rectoribz ecclie pro tempe magis expedire videbit². i qlibz
 religione. salua semp fide poterit ordinari / su q ob diuisitate
 rituum. p quem legem no ming pars fidei i violata pscueret. Anglicus
 bid de alijs sacramtis fiet. de mimonio sz ordinibz. qformacois
 et extine vntionis. Paulus. Oportet ifirmitati homi
 pleriqz qdescende nisi uerget totu et na salute / na exarta
 queze qformitate i omnibus e potiq parte turbac / sperandu ty
 e q i mimonio et i ordinibz qcordia repiat². / Apud omes em
 natos amat moniu de lege nate qdammodo videt². int durtu
 ut vna vna habeat vera toungem / su et sacerdotiu. sily apud
 omem religione repit². erit igr² in hys quibus. qcordia faulior
 et etiana religio motiqz sacmto puritate laudabiliozem
 etia om alioz iudicio pbabit². obfuare / Anglicus. Quid de
 ieiunijs officijs eccliastris abstineijs ciboz et potiu. orationu
 formis. et ceteris talibz / Paulus. Vbi no pt toformitas i modo
 repri pmittant². natos salua fide et parte i suis deuoribz
 et rerimonialibz. augebit². etia deuotio fortass ex quadam
 diuersitate. qn qlibet natio tonabit². ritu suu studio et diligetia
 ppendioze effire. ut alia in hor vintat / et su multu magis
 assequat². apud deu et laudem i mundo / Postq tu sapientibz
 nationu. her sit pccitata sut pducti sut libri plurimi eoz qui
 de veteru obseruarijs st pferre. et i v lingua quid excelleret
 ut apud latinos marco Varro. apud grecos Eusebius qui re:
 ligionu diuisitate collegit / et pleriqz alij. quibz exaiat omem
 diuisitate in ritibz potiq qptu e fuisse. q i vniq dei culta
 que ab initio des psumposuisse p et in omnibz cultu coluisse
 ex omnibz scriptur i vnu collectis repercebat². / lutz simplicitas

popularis sepe p̄ aduersam tenebrarū p̄ncipis p̄tate abducta nō ad
ueritet quid ager / Conclufa d̄igi in celo raris q̄ordia religionū
modo quo p̄mittit / et mandatū ē p̄ regem regum ut sapientes
videant et ad v̄nitatē vocē cultus natōes inducant / et q̄ admist
torij p̄p̄s illos d̄urant et eis assistant / et deinde r̄id plena om̄
p̄tate i iherusalem . q̄i ad centū quē gfluant / et om̄ nomibq̄
v̄na fidem acceptent et sup̄ ip̄a p̄petua pacem firmant / ut
in pace r̄ator om̄ laudetur / an secula benedictus

Assinitū p̄ me Petrū Sicutentz Ap̄dic b̄id gathxi d̄plū Anno 1413°
libello de pace fidei Ric^{mo} d̄ni N. Cardinal
s̄ci p̄t̄ ad vincula . Epi Buxinēy v̄di n. car 2

Alanus ep pte regis francie p pte
pda ad dnce hmgudis

Equit oblacones quas nos hancus dnc
horboni & aluicme dncus Comes pte
mondre Comestabuluc francie Indemg
de horbonis Comes vndofim Reginald
Archiepiscopus Romay Cancellariq francie
p pofone de hauturia Willmto dnc
de la fayette Marcelluc francie dnc

de Cameraco p p dnc in p dnc dno & Johed tndit de
canico parifoy confellariq & magid negotiaz & aly
Ambassatores hancus Regis francie p dnc p p p dnc
ex pte de p dnc in villa Arabatoy fatimq p & p dnc
Regis dno dnc hmgudis & dnc dnc p suo p dnc
& quere la quid habit & potest hab ad dnc Regis ta
ad causam p dnc quod dnc Johed dnc hmgudis
su p dnc qd ad ad p dnc p dnc ad trattatu pacis et
concordie

Primo qd Rex dnt in p suas gentes notabiles sup
p dnc p dnc p dnc dnc dnc dnc hmgudis
q more quod dnc dnc Johed dnc hmgudis su p dnc
an dnc p dnc p dnc omnia & conuentione facta p illos qui
p dnc dnc p dnc & p dnc malo consilio & p dnc p dnc
dnc p dnc & de p dnc dnc p dnc p dnc p dnc p dnc
misset dnc dnc p dnc p dnc in tali ritate & dnc dnc
conuentione in qua dnc p dnc p dnc obmissi toto suo posse
q p dnc erat bene p dnc & habet illo t p dnc p dnc
& ad p dnc na amfatus q in hoc p dnc p dnc p dnc
dnc dnc hmgudis q omnia rancord aut odium quod
habet p dnc q p dnc occasione p dnc tollat de ar dnc
& q m dnc p dnc bona p dnc & dnc dnc de hoc fiat p dnc
mouit in huc que front de concordia & trattatu p dnc
p dnc placet q p dnc p dnc p dnc

Item qd omnia illos qui p dnc p dnc p dnc et
conuentione Rex p dnc & facit diligetio p dnc
capitulu & app dnc p dnc in quocunq loco rex
p dnc ad p dnc in vix & in bonis & p dnc
no p dnc p dnc dnc & dnc facit p dnc
p dnc p dnc p dnc de Regno & dnc dnc
cor omnia bona consistando & in manebit extra
omnia concordia

Item no pariter Rex aliqui cor ut p dnc aut p dnc 3

Item sup pontem de Montero in loco d quo fuit p[re]sent[ur] 7
 d[omi]n[us] solus fuit edificabit in bona op[er]e una p[re]sent[ur]
 cum exp[er]ta v[er]is factum p[ro]t[ur] am[er]it[ur] p[ro] d[omi]n[us] p[re]sent[ur]
 p[re]sent[ur] d[omi]n[us] Cardinal[is] p[re]sent[ur] can[er].

Item in curia Curie p[ro] d[omi]n[us] in qua requesta 8
 de p[re]sent[ur] v[er]is d[omi]n[us] quod d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us] f[er]m
 d[omi]n[us] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] una missa d[omi]n[us]
 p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] d[omi]n[us] in p[re]sent[ur] d[omi]n[us] in p[re]sent[ur]
 alia d[omi]n[us] hora tali que am[er]it[ur] que f[er]m d[omi]n[us]
 b[er]t[ur] a p[re]sent[ur] b[er]t[ur] usq[ue] ad p[re]sent[ur] Con[er]d
 b[er]t[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] d[omi]n[us] r[ati]a p[re]sent[ur] d[omi]n[us]
 r[ati]a d[omi]n[us] ut p[re]sent[ur]

Item q[ue] d[omi]n[us] f[er]m d[omi]n[us] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] 9
 f[er]m p[re]sent[ur] bono modo p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] d[omi]n[us]
 p[re]sent[ur] d[omi]n[us] p[re]sent[ur] d[omi]n[us] r[ati]a ad d[omi]n[us]
 f[er]m d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us] p[re]sent[ur] d[omi]n[us] d[omi]n[us]
 que infra tres m[er]it[ur] p[re]sent[ur] d[omi]n[us] f[er]m d[omi]n[us]
 ad obedi[er]m p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] d[omi]n[us] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur]

Item q[ue] d[omi]n[us] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] 9
 talis q[ue] o[mn]i[us] illa d[omi]n[us] r[ati]a p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur]
 q[ue] d[omi]n[us] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] d[omi]n[us]
 p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] f[er]m p[re]sent[ur] bono modo r[ati]a p[re]sent[ur] p[re]sent[ur]
 p[re]sent[ur] f[er]m p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur]
 Curie p[ro] d[omi]n[us] de qua p[re]sent[ur] f[er]m d[omi]n[us] in
 app[er]t[ur] v[er]is d[omi]n[us] r[ati]a r[ati]a p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] Et curia
 d[omi]n[us] d[omi]n[us] r[ati]a p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur]
 v[er]is que d[omi]n[us] f[er]m d[omi]n[us] in q[ue] curia de Montero
 quousq[ue] d[omi]n[us] d[omi]n[us] f[er]m d[omi]n[us] ad obedi[er]m
 et curia d[omi]n[us] r[ati]a p[re]sent[ur] que d[omi]n[us] f[er]m d[omi]n[us]
 villa de Montero p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] f[er]m d[omi]n[us] ad obedi[er]m
 p[re]sent[ur] d[omi]n[us] in m[er]it[ur] d[omi]n[us] Cardinal[is] p[re]sent[ur] can[er]
 r[ati]a r[ati]a p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] ad d[omi]n[us] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur]
 d[omi]n[us] d[omi]n[us] r[ati]a p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur]
 p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur]
 b[er]t[ur] r[ati]a p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur]
 b[er]t[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] d[omi]n[us] p[re]sent[ur] d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us]
 que f[er]m p[re]sent[ur] no[n] p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur]
 t[er]m que p[re]sent[ur] d[omi]n[us] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] d[omi]n[us]
 missa in Curie p[ro] d[omi]n[us] r[ati]a p[re]sent[ur]

Item q[ue] ut in r[ati]a p[re]sent[ur] p[re]sent[ur] r[ati]a p[re]sent[ur] 10
 que habet quod d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us] p[re]sent[ur]

sub respectu Regis & sine tunc proclamati sine medio parum
et in talibus libertatibus. iuribus et prerogativis sicut et
alii pariter fuerunt.

127
Item pro pte Regis transportabit² et dabit² dno domo 12
Henricus dux & pte hie dibus legitimus & de pro...
corpe pteatis cu dmittet ad custo dnu dno suu dntem
Comitatu Matistomy omni utilitate & emolumenta q
adeq que eruent in dntis ballnatis ad casu dntem
regaliu & supm domum pttas ad Regem dntis
ballnatis sine hoc sit occasio gaedie & pntitatis
vtraz que sunt de fundacione Regali et subiecti corpe pntem
Regaliu aut alie quousmodo et ead in confisacionibz q qd
casu pntis & emoluntis & pntem in iustis qmoditas & emol
mentis monentem in alijs utilitatibus quibuslibz de qbz omibz
gaudet dno dno Henricus dux & dntis sup hie post q
dntem dntem in hndis et ad vtra pntem
tatu modo modo & forma q pntem vtraz q ad fundacionem
dnti dnti Henricus dux & pntem hie post vtraz pntem
et deputabit illud qui vtr ballnatis Matistomy pro
dnti dno Henricus dux & dntem regali & qntem
pntem pte ad cognoscend & omibz casibz regali
et alijs occurrant in dnti pntem hndis & melancoliz
sup dntis vtraz modo & forma quibz qntem autem bal
lnti regalis Matistomy qui pntem pntem ibid pntem
vtraz Et pntem dntem pntem pntem & deputabit²
ad notacionem dnti dnti Henricus dux & pntem hie
omni alij officiaz necessariz q pntem dntem pntem
& pntem Regaliu sine pntem castellanu pntem dntem
Receptores & alij qui pntem officia sua pntem
Regis et ad utilitatem dnti domo Henricus dux
et pntem dnti hndis post vtraz

13
Item similiter pro pte Regis transportabit² dno dno
Henricus dux & pntem hndis post vtraz omni utilitate
subiectis vtraz hndis & pntem habella dntem
vtraz & ad dntem pntem pntem pntem vtraz
vtraz tallie foragie & alie subiectis quibz
qui hnt aut hndis pntem vtraz qui sunt pntem
pntem pntem in pntem Matistomy Cablonoy et
Edmoy ac Emoy q pntem dntem pntem
pntem pntem possunt pntem Henricus dux et
Comitatu de Chazboy & vtraz Comitatu ac totam
partem Matistomy & in vtraz & dntem quibuslibz
melancoliz in dntis Comitatu dntem & alij

locos quibus datus dno Burgundie gauderet et tunc
sine quibus et una sine hinc post eum de pace rathorum
substantiam et aliorum iurand habuit oia emolumenta
que videntur et ad vicia supradicta et ad ipsa dno
Burgundie et sui heredum spectabit modico omni offi
cium ad pmissa necessarium sine sint electi etia
vicia vicia electis aut alij ad Regem instantes
sui deputatio prout supra

Item vicia et supportabunt dno Burgundie dno
pro se et sine legitime h. d. b. ne ex suo vicia p. c. t. e.
et vicia h. d. d. h. d. b. sine sint m. a. t. h. sine summe
dependentes in d. r. t. a. l. m. a. in h. d. d. t. a. t. et p. t. a. t. o. r. y.
p. t. u. a. c. m. u. t. a. s. et c. o. d. i. t. a. t. u. s. m. a. t. i. s. t. o. n. y. v. n. a. o. d. o. i. b. z.
et p. m. i. l. i. t. a. p. t. a. n. y. s. i. n. e. in m. i. s. t. r. a. et v. i. g. n. i. d. f. o. n. d. i. et s. u. b.
f. o. n. d. i. p. a. t. n. a. g. y. s. c. e. r. a. z. v. o. l. l. o. m. b. i. s. i. n. f. u. r. y. s. i. n. e. a. l. t.
q. u. o. m. o. d. o. n. e. d. v. e. n. d. i. l. l. a. a. l. t. i. g. e. r. e. z. c. o. r. o. n. a. f. r. a. n. c. i. e.
s. u. b. f. i. d. e. et h. o. m. a. g. i. o. a. t. p. a. e. t. a. t. e. f. r. a. n. c. i. e. s. u. b. r. e. s. s. o. r. t. o.
et p. r. i. m. i. t. a. t. e. f. r. a. n. c. i. e. z. s. i. n. e. o. m. n. i. p. l. a. c. i. t. a. t. e. s. i. n. e. o. m. n. i. d. u.
p. a. n. n. o. d. o. z. in t. a. l. i. b. u. s. f. r. a. n. c. i. s. s. i. n. e. l. i. b. e. r. a. t. a. l. i. b. z. m. a. i. n. o.
et p. a. t. r. i. m. a. g. i. s. s. i. n. e. a. l. i. j. p. a. r. t. e. s.

Item dabit et supportabunt p. Regem dno Burgundie
et illi et sine heredibus sui d. m. i. t. t. e. t. p. o. s. t. s. u. i. d. o. b. i. t. d. o. r. y.
Comitatu Antisiodorey omnia et singula emolumenta in dno
Comitate et Comitatu Antisiodorey in omnibus villis melanatis
in dno Comitate que tunc non sunt de eod. sine spectent
villis aut alijs ad eam quod Regem tunc quod vicia
quod sine sit in Regalibus consuetudinibus p. m. e. a. e. o. m. n. i. s.
vicia in p. t. o. r. e. a. n. t. a. l. t. q. u. o. m. o. d. o. l. i. z. q. b. i. d. n. o. B. u. r. g. u. n. d. i. e.
gaudet sine h. e. r. e. s. p. o. s. t. e. u. m. p. r. o. p. r. i. e. v. i. c. i. n. o. z. z. e. l. t. i. n. e.
p. r. o. p. r. i. e. s. d. m. i. t. t. a. t. d. m. a. y. z. p. m. o. d. u. s. i. y. d. e. l. l. a. r. a. t. u. m.
v. i. z. q. u. o. d. a. d. d. e. n. o. d. a. t. i. o. n. e. d. n. o. B. u. r. g. u. n. d. i. e. z. s. i. n. e. h. e. r. e. s. p. o. s. t.
e. u. m. v. i. c. i. d. e. p. u. t. a. b. i. t. z. o. r. d. i. n. a. b. i. t. a. l. l. i. d. q. u. o. e. r. a. t. b. a. l. l. i. m. e.
Antisiodorey q. d. e. d. d. n. o. B. u. r. g. u. n. d. i. e. i. n. d. i. c. t. u. r. e. g. a. l. i. d.
et c. o. m. m. i. s. s. a. r. e. m. v. i. c. i. s. i. n. e. i. d. c. o. n. s. u. e. t. u. d. i. s. d. e. o. m. n. i. b. z. t. a. l. i. b. z.
r. e. g. a. l. i. b. u. s. z. a. l. i. j. s. q. u. i. b. u. s. t. u. q. u. e. i. n. c. i. t. u. s. d. n. o. z. c. o. d. i. t. a. t. u. s. et
m. e. l. a. n. a. t. a. z. v. i. c. i. s. t. a. n. t. u. d. a. e. o. m. o. d. o. q. u. o. o. f. f. i. r. m. a. n. t. f. a. c. t.
b. a. l. l. i. m. e. S. e. n. o. n. y. in d. n. o. l. o. c. o. A. n. t. i. s. i. o. d. o. r. e. y. i. b. a. l. l. i. m. e.
S. e. n. o. n. y. n. o. i. n. t. r. o. m. i. t. t. e. t. s. e. a. l. i. q. u. o. m. o. d. o. d. e. p. m. i. s. s. i. o. n. e.
v. i. c. i. t. u. s. d. i. c. t. o. d. n. o. B. u. r. g. u. n. d. i. e. z. s. i. n. e. h. e. r. e. s. i. f. h. o. t. d. m. i. t. t. a. t.
t. e. t. in t. o. t. u. b. a. l. l. i. m. e. A. n. t. i. s. i. o. d. o. r. e. y. q. u. i. e. r. a. t. a. d. h. o. c. f. a. c. i. e. n. d. u. m.
q. u. i. d. e. p. z. o. m. i. s. s. i. o. n. e. v. i. c. i. s. i. n. e. p. r. i. m. i. t. a. t. e. s. i. n. e. i. n. d. i. c. t. a. b. i. t.
v. i. c. i. s. i. n. e. p. r. i. m. i. t. a. t. e. a. d. n. o. d. a. t. i. o. n. e. d. n. o. B. u. r. g. u. n. d. i. e. z. s. i. n. e. h. e. r. e. s. p. o. s. t.
o. m. n. i. s. a. l. i. j. o. f. f. i. c. i. o. r. y. n. e. c. e. s. s. a. r. y. q. u. o. d. e. x. p. e. d. i. a. o. d. i. c. t. u. s. p. r. o. m. i. s. s. i. o. n. e.

et in eisdem Regalibus dicti Comitatus Antisthedorum sine castel-
 lum p[ro]p[ri]a et libertate receptores aut alij qui viderentur
 deo officia in eisdem Regis tunc ad voluntatem d[omi]ni d[omi]ni
 g[ra]ndis et sui heredis post v[er]um et sup[er] dictum est

Ter[ti]o v[er]o q[uo]d p[ro]p[ri]e Regis erunt transportati et dicti domini
 d[omi]ni d[omi]ni g[ra]ndis et sui heredis p[ro]p[ri]e om[n]i[u]m p[ro]p[ri]etate
 subinveniam[ur] sicut g[ra]narioz sicut gabella v[er]o v[er]o
 d[omi]no ad d[omi]n[u]m imp[er]atorum p[ro]p[ri]e sicut d[omi]n[u]m
 om[n]i[u]m d[omi]n[u]m t[er]ra[rum] sicut foragior[um] et aliar[um] sicut d[omi]n[u]m
 quaz[er]as que habuerunt seu hab[er]e potuerunt t[er]ra[rum] et
 que sunt imp[er]ator[um] seu imp[er]ator[um] in dicto Comitatu
 t[er]ra[rum] et libertate Antisthedorum t[er]ra[rum] v[er]o v[er]o
 in illis quibus d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni g[ra]ndis et post v[er]o sine
 h[er]e g[ra]ndis et v[er]o v[er]o t[er]ra[rum] v[er]o v[er]o et sui heredis
 d[omi]ni t[er]ra[rum] p[ro]p[ri]e et sui d[omi]ni d[omi]ni g[ra]ndis et sui heredis
 p[ro]p[ri]e et sicut t[er]ra[rum] v[er]o v[er]o om[n]i[u]m officior[um] g[ra]ndis et
 institutio v[er]o v[er]o sup[er] dictum est

Ter[ti]o ead[em] p[ro]p[ri]e transportabit[ur] et tradit[ur] d[omi]ni d[omi]ni g[ra]ndis
 p[ro]p[ri]e et sui heredis legitime v[er]o sui corp[or]is p[ro]p[ri]e
 et p[ro]p[ri]e heredis heredis p[ro]p[ri]e sine sine t[er]ra[rum] sicut sicut
 d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m t[er]ra[rum] in m[er]ita d[omi]n[u]m t[er]ra[rum] et h[er]e d[omi]n[u]m
 Castellum v[er]o v[er]o castellum sicut d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m
 p[ro]p[ri]e v[er]o v[er]o t[er]ra[rum] om[n]i[u]m appendon[um] et t[er]ra[rum]
 v[er]o v[er]o castellum sicut d[omi]n[u]m sicut in Regis iustit[er] et
 imp[er]ator[um] sicut sicut p[ro]p[ri]e v[er]o v[er]o collone
 b[er]g[er]o[rum] et alior[um] p[ro]p[ri]e et v[er]o v[er]o q[ui]d[am]
 t[er]ra[rum] a Regis in fide et homagio et in p[ro]p[ri]e sicut
 sub v[er]o v[er]o p[ro]p[ri]e v[er]o v[er]o sine sine p[ro]p[ri]e sicut

Ter[ti]o et om[n]i[u]m h[er]e t[er]ra[rum] d[omi]ni d[omi]ni g[ra]ndis et p[ro]p[ri]e
 Regis erunt transportati et traditi p[ro]p[ri]e d[omi]ni d[omi]ni g[ra]ndis
 quod p[ro]p[ri]e om[n]i[u]m d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m
 p[ro]p[ri]e om[n]i[u]m p[ro]p[ri]e sicut t[er]ra[rum] sicut sicut
 que sunt ad v[er]o v[er]o sicut gabellaz v[er]o v[er]o ad
 d[omi]n[u]m imp[er]atorum om[n]i[u]m d[omi]n[u]m t[er]ra[rum] fora
 v[er]o v[er]o et aliar[um] sicut sicut quaz[er]as que habuerunt
 et habent aut habebunt t[er]ra[rum] sicut sicut v[er]o v[er]o
 in dicta v[er]o v[er]o et castellum sicut d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m
 p[ro]p[ri]e in v[er]o v[er]o et v[er]o v[er]o sicut et v[er]o v[er]o
 castellum ad d[omi]n[u]m v[er]o v[er]o et d[omi]n[u]m v[er]o v[er]o
 d[omi]ni d[omi]ni g[ra]ndis et sui heredis p[ro]p[ri]e v[er]o v[er]o sicut
 om[n]i[u]m et t[er]ra[rum] et sicut v[er]o v[er]o et ad v[er]o v[er]o

amambus nuptoz et granaroz Regalud qui erit ad hoc
quissit p Regem ad moracione ipmie dicitur et Regem du
data sibi comite et sui hodie p omni et ipmie supradicta.

Item ex pte Regis francie transportabit et tradit dno
Dno Burgundie p ipso et suis heredibus comitibus bur
gundie ppetue et hereditarie gardia custodia seu p
tertio utro seu aliter de ligno parat et ad ora maris
pfectus et emolumenta quocumqz attinet gardie seu pterio
predicti qua Rex talis comite et ad eam comitatus Capitan
dicit et manutinet sibi attine qm comites Burgun
dienses dicit dno Burgundie mantia qte dicit
et querunt in qm dicitur et manutinet ipam
vitam et abbatiam de ligno que dicit Rex et in
mte Comitatus Burgundie debere esse sue gardie
et pteriois p de ob bono pante et ad obmandu
omnibus difficultatibus dmittitur a Rege et
manutinet dca gardia seu pterio pterio dca
dno Burgundie p ipso et suis pntessibus comiti
bus Burgundie

Item vitam p Regem transportabit et tradit dno
dno Burgundie p ipso et suis heredibus masculis legitime
patis de suo corpore et p heredibus hodie ipmie masculis tunc
defunctis ab ipso in linea recta semp et hereditarie ppetue
custodia et castellanie ppetue ppetue ppetue mo
aspidis. Rex ad omnes pntessibus quibuscumqz
suis in manutentia iusticia pntessibus pntessibus
pntessibus vitam collone hodie qz alioz pntessibus
pntessibus et emolumentoz quocumqz ipa tenendo a Rege
et corona francie in fide et homagio et paritate faciant
sibi respectu et pntessibus Regis et suis omni pntessibus

Item dabit Rex francie dno dno Burgundie et suis
heredi masculis quod post suu decessu de pntessibus dca
villas et castellanas de parona montespidis et de
Roya et omnes pntessibus et emolumenta quocumqz que sup
veniant in illis villis castellanis et pntessibus for
sibus causa pntessibus Regalud quomodo dicitur fuit tam in
regalibus existantibus omnibus pntessibus iusticia
alio ad mandandum p dno dno Burgundie et suis h
dno masculis post omni dicitur ipso vita et ipmie
supradicta tunc pntessibus prima dicitur sibi q ad
moracione dno Burgundie et dca sui hodie masculis p
ad Rex dmittit et ordnabit illud qui erit gubernare.

Duo Burgundie finitibus sine omni dicitur amittimus
 villarum fortalicorum etiam et dicitur tam de dicitur sine
 manutentionibus quod de aude sine subventionibus et aliorum
 sine ulla deductione et defalcatione principalis sine
 Et est intelligendum quod in dicitur transportata et dicitur
 quod facit hoc sicut dicitur est non comprehenditur
 civitas Tornacensis et ballivatus Tornacensis tornacensis
 et sancti amandensis sicut remanebunt illa civitas et ballivi-
 atus tornacensis tornacensis et sancti amandensis dicitur
 Regis reservati excepto mortuorum quod comprehenditur
 et remanebit duo Burgundie sicut sicut dicitur est
 et quod dicitur civitas Tornacensis non dicitur tradit
 duo Burgundie pro non obstat est reservata duo
 Burgundie prima sibi concordata ab illis de civitate
 Tornacensis et dicitur tractatu quod habet ad ipsam dicitur
 usque ad dicitur tempus et annos futuros quod primam
 illi de Tornaco solvent inter se duo Burgundie
 Et est sciendum quod respectu omni officiariorum quereant in
 cessare in futurum in civitatibus villis fortalicis et vicis
 et domibus sine dicitur respectu dicitur sine
 manutentionibus duo Burgundie et sui ipsa dicitur
 plene ad voluntatem et respectu dicitur regali et
 vici de aude sine subventionibus et talliarum novarum
 spectabit duo Burgundie et sine et institutio et dicitur
 Regis pertinet et sine successibus sicut supra dicitur
 est in casu simili

Item et quia duo Burgundie standit hinc sine dicitur 29
 statu Holmensis sine maner quod contractu tenet et possidet
 et ob bono pacis ipso comitatu remanebit duo Bur-
 gundie et inde gaudet in omnibus quod dicitur sine
 et civilitate sine et sine hereditibus masculis ex suo
 corpore peccatis tamen et postmodum erit et manebit illi
 civilitate illis quod sine hinc sine hereditibus et tenentibus
 hoc pacificam et contentam dicitur standit hinc
 sine in illis talibus quod ipse dicitur nichil sibi pretant
 nec querant faciendo aliquid provisione contra duo
 Burgundie et suos dicitur filios masculos

Item quod castrum villa et civitas ac domus de gury 20
 sine hoc que dicitur data fuisse et transportata sine
 ad comitatu de stannice et domus de domidun p
 quod dicitur dicitur dicitur quod dicitur dicitur putat
 sed duo Burgundie remittit ipse sine hoc dicitur

et postea ualere et de facto in manibus dñi & Borbon
et aliorum statim post concordiam passatam p̄ tunc do
ip̄a et gubernando p̄ spaciū unius dñi dñe dicit se
quoniam et usq; ad hoc qd dñs Johānes Burgundie
m̄s Comes de Stampis uel ip̄s dñs Burgundie
p̄ ip̄s monstrandi uel fuit monstrandi h̄g iā suo
consilio dicit h̄c dicit dñi facti quod dñs
Burgundie p̄ dicit quod dñs dicitur qd
usq; si sint repte sufficienter i ualde fiduciarie
et de gelano et sine quocūq; p̄ssu ip̄s dñs
Borbon et aliorum tenebit tradit et dilabit
dicit comiti de Stampis suo nepoti dicit Casted
Villan et emittent de gremio suo legem tāq;
sibi debita p̄ mediu ip̄m dicit dñi i supportu
quod sibi fuit quod dñs dicit Burgundie absq; hoc
q̄ ip̄s q̄t h̄g post uel debeat aliter ad dñm
aliqua p̄ssu uel lapsu t̄pore post dicit quod
dñs dicitur et etiam non obstantibus
quocūq; dicitur aut opprob; aliorum q̄ uellent
p̄tend; h̄c in dno comitatu de gremio quib;
si aliqui sint respiciantur que p̄ssu q̄ uiam
instare quod ip̄s uidebitur p̄ssu dñs comiti de
Stampis.

Item et qd p̄ Burgundie restitutum et soluet dno comiti 27
Mundum et dno comiti de Stampis suo fidei p̄ma p̄p̄
m̄lud et ut m̄ntoz statorum anni que quod dñs
Karolus uel dñs defunctus fuit de p̄ssu ut dicit
in carta Rothomagoy ubi ip̄s p̄ma uel dñs
sicut denarij p̄ssu p̄ssu dñs comiti dñs
thosin nato p̄ssu dñs casu que debite fuit
app̄o qd ip̄s p̄ma sit et fuit p̄ssu in ḡp̄o
ad p̄ssu dñs quod dñs Karoli ad soluet
ip̄am p̄ma p̄ssu m̄lud et unius statorum annorū
ad tales dñs rationabiles qui erunt anstati
post solucione facta et completā dno Burgundie
de quinquaginta milibus statorum de quib; p̄ssu a fidei m̄ntoz
et ip̄am debitorum que dñs Burgundie dicit et manent
sibi debita qd quod dñs Karoli tā causa dñs
et p̄ssu qd alio asp̄ndi ad magnas p̄ssu dñs
uoloz p̄ssu tale quod habet et debet h̄c dñs
uoloz debitorum sibi remanebit saluum et integrum
Item et quod dñs dñs Burgundie suo tenebitur 28

facte aliquod Invenitio seu fidem homagium vel fidei regni
 de die 2 domine que in pnti tenet in regno francie cum
 de illis que debet habere pnti istud pntem tractat et pntem
 de illis que sibi potuerunt enema postmodum pntem
 dno regno sicut et remanebit ex parte de sua pntem
 omnibus casibus subventionis respectu pntem 2 aliorum
 dno vita regni sicut post regni regis dno pntem
 dno dno facit filio suo et pntem in corona fran-
 cie homagium fidelitate et pntem que requirit Et etiam
 pntem dno dno dno dno sine pntem ante regem
 pntem et tam habere facit regni dno homagium sicut debet
 et pntem sicut debet

Item in pntem seu dno et subditorum dno dno et
 dno que hnt et tenet et dno pntem pntem tractat
 et que sibi potuerunt enema pntem in regno francie
 dno vita regis et sua pntem cum pntem pntem
 ad mandatum regis 2 pntem officiarum 2 pntem etiam qd
 tendunt ad hoc de pntem aliquas dies 2 dno sicut pntem
 pntem qd omnibus qua pntem dno dno dno dno
 sine pntem et pntem pntem pntem sine pntem regno
 sine pntem pntem et conspiciunt pntem 2 alid
 sine sine posse et debere pntem ad mandatum regis
 etiam mandatum et pntem sicut respectu pntem dno
 dno dno qui sunt in familiaribus et de sua dno

29

Item ut omnibus vna si veniat qd anglica aut alij pntem
 facta fuerint in pntem guerra dno dno dno aut sine
 pntem et pntem etiam pntem tractat ut aliter
 pntem tenentur pntem et dno dno dno dno sine
 pntem et pntem quibus facta guerra sine pntem pntem
 pntem ad omnem pntem vel alid pntem casus requirit
 et oia pntem sicut esset pro suo pntem

30

Item ut qd dno dno sine pntem pntem pntem
 ut alij qui pntem portaverunt in armis in pntem
 dno dno dno sine pntem pntem sine pntem
 pntem et portare alid pntem in pntem pntem
 aut mandata vel armata que vnt in isto regno a pntem
 sine pntem regis aut sine pntem et mare
 pntem et sine sine pntem aut alid

31

Item ut qd pntem facit pntem sine dno de sine pntem
 inibus rationabilibus et ead de sine pntem illos qd
 pntem tunc in dno mortis quondam dno pntem que dno
 absolvat et illos qui ibi pntem pntem sua bona et sine
 ad magnam pntem

32

Item qd de cetero ab aliis venditis sine facta de omnibus
 casibus vnt et de omnibus casibus pntem dno facta

33

Item et si contingat in postquam qd essent aliqui defectus
vel omissiones in complemento aliquorum actuum
ad utroq; seu aliqua infractio vel attentio facta
contra ordinem ditorum articulorum ipse una pte relata
hoc non obstantem iste pns tractatus et concordia eant
et manebunt validi et in eorum plena firmitate
virtute et vigore int ipse hoc est pnd pps repu
tata tassa seu annullata. Et autem pnta pntia
et male facta cont istam partem vnde dicitur
et vna defectus et omissiones complebitur et debite
requerunt omnia p q supra scripta est et ad hoc
complebuntur illis quorum iudicat p iudicium
atq; forma et sub pntis supra declaratis

Item et qd p pntem tractatum pnt suffocati et
abolite omnia pntis male voluntatis

et gubernator de sancta marcellus sup. morati ad dnm
 de Cameraco p. m. p. h. d. e. in parlamento p. h. e. t. d. i. t.
 deama p. s. p. et alij nomelli tam p. h. e. p. q. p. s. l. u. r. a
 de s. m. c. o. n. s. p. l. i. s. p. r. o. p. t. e. s. u. a. c. o. n. s. i. s. t. e. n. t. e. f. u. r. i. s. t. e. i. n. f.
 m. s. t. e. p. r. o. p. t. e. a. n. t. e. r. e. g. i. s. d. n. g. l. i. e. h. o. n. o. r. i. p. d. e. d. i. s. t. i. c. t. o.
 m. p. p. o. p. a. t. d. n. o. d. e. c. h. u. r. e. e. b. o. r. a. c. i. p. l. u. s. t. r. e. c. o. m. i. t. e.
 de h. u. n. t. i. n. g. t. o. n. et de p. i. s. s. o. r. t. a. c. t. e. p. r. e. c. e. p. t. e. e. x. o. m. o. n. y. et
 n. o. d. e. r. e. c. o. n. y. a. t. s. a. n. c. t. i. d. a. m. s. e. t. t. a. y. a. p. d. a. c. q. u. i. d. a. l. i. j
 n. o. b. i. l. e. s. et a. n. i. m. p. r. i. v. i. p. p. t. e. s. u. a. d. i. g. n. i. t. a. t. i. et
 f. u. e. l. s. t. a. p. r. a. t. e. s. u. s. s. i. c. i. e. n. t. e. q. u. i. e. m. s. t. a. c. d. e. p. d. i. c. t. a. d. i. g. n. o.
 i. p. o. f. r. a. n. c. i. e. p. a. t. e. g. e. n. e. r. a. l. i. c. o. m. p. o. n. e. n. d. a. q. u. i. d. e. l. e. m. e. n. t. a.
 c. o. n. s. e. n. t. t. r. a. t. a. t. u. m. e. s. t. a. t. a. u. t. i. n. v. i. l. l. a. p. e. d. a. p. o. s. t.
 p. a. r. o. m. i. p. a. t. t. a. m. v. i. a. v. t. a. n. t. e. d. i. c. t. e. s. a. t. o. s. e. n. t. e.
 g. e. n. e. r. a. l. i. s. s. a. n. c. t. i. s. q. u. i. s. s. i. m. i. s. d. n. i. n. i. p. p. e. f. a. c. t. a. s. p. o. l. e.
 n. e. r. e. p. o. s. t. u. l. a. t. i. o. n. e. s. i. n. m. o. n. a. s. t. e. r. i. o. s. a. n. c. t. i. v. i. d. u. s. t. i. d. i.
 b. e. l. t. e. y. a. d. i. p. a. m. c. e. l. e. b. r. i. m. d. i. c. o. m. m. e. n. t. o. n. e. s. i. g. n. a. t. o. r.
 d. i. c. t. a. t. o. v. i. a. m. v. i. a. s. et o. p. e. r. a. p. o. s. s. i. b. i. l. e. m. i. n. d. i. b. u. s. n. e. q.
 a. d. p. a. t. e. m. g. e. n. e. r. a. l. e. m. t. e. i. p. s. u. m. t. o. t. o. a. i. o. t. u. o. t. o. t. a.
 i. n. t. e. n. t. i. o. n. e. p. r. o. s. e. q. u. i. t. e. et s. u. a. d. e. n. t. e. t. r. a. t. a. d. a. n. y. et
 c. o. m. p. o. n. e. n. d. a. i. n. r. e. g. n. o. f. r. a. n. c. i. e. i. a. d. i. c. t. o. p. r. o. t. e. z. i. p. s. i. s.
 p. e. l. o. c. a. p. r. o. d. i. c. t. o. a. i. a. n. o. b. i. s. q. u. a. e. t. i. b. z. p. l. u. r. i. b. u. s. et
 d. i. s. t. r. i. c. t. i. s. d. i. c. t. i. b. u. s. et t. e. m. p. o. r. e. s. i. n. t. e. h. u. m. i. l. i. t. e. p. u. t. e. s. s. i. n. e.
 et r. e. p. t. i. c. i. s. v. i. a. b. u. s. f. a. c. t. e. p. l. u. r. e. s. et d. i. c. t. i. s. o. b. l. a. t. i. o. n. e.
 et p. o. s. t. m. u. l. t. a. f. i. n. a. l. a. t. p. p. t. e. d. i. c. t. o. r. a. m. b. a. s. s. a. t. o. r. u. m.
 d. i. c. t. a. f. r. a. n. c. i. e. d. n. g. l. i. e. f. u. e. r. u. n. t. v. i. s. d. a. m. b. a. s. s. a. t. o. r. u. l. u. s.
 f. r. a. n. c. i. e. f. r. a. n. c. i. e. f. a. c. t. e. o. b. l. a. t. i. o. n. e. q. u. e. s. e. n. t. u. n. t. a. d. q. u. a. s.
 t. a. m. p. a. r. e. s. t. a. n. t. et a. n. s. t. a. n. t. a. c. i. m. m. o. b. i. l. i. t. e. r. e.
 s. t. a. n. t. e. m. u. t. i. n. a. m. b. a. s. s. a. t. o. r. e. f. r. a. n. c. i. e. d. n. g. l. i. e. p. e. d. a.
 t. o. z. q. u. o. b. l. a. t. i. o. n. e. s. d. i. c. t. i. s. r. e. g. i. s. k. a. r. o. l. o. p. a. t. r. o. o. m. n. i. s.
 t. i. a. s. d. n. i. a. c. i. t. a. t. e. s. o. p. i. d. a. t. e. t. c. a. s. t. r. a. q. u. e. c. u. m. q. u. e.
 q. u. e. i. p. s. e. f. r. a. n. c. i. e. t. e. n. e. t. et p. o. s. s. i. d. e. i. n. r. e. g. n. o. f. r. a.
 n. c. i. e. t. a. m. t. e. r. r. a. l. i. g. e. r. a. m. q. u. i. v. l. t. r. a. h. o. c. a. d. i. c. t. o. s. q. u. i. d. e.
 d. i. c. t. i. s. c. i. t. a. t. i. b. u. s. a. o. p. i. d. i. s. m. e. l. a. n. a. t. i. s. i. n. o. b. l. i. d. a.
 v. i. n. n. e. q. u. e. s. p. e. t. t. a. n. t. a. d. a. l. t. e. r. i. u. m. i. n. t. a. d. i. a. c. e. n. t. i. b. u. s.
 et c. o. n. t. i. g. u. e. s. f. u. n. t. c. o. m. m. i. t. a. a. d. a. l. i. a. s. t. i. a. s. d. n. i. a.
 et l. o. c. a. c. o. n. t. i. n. a. t. a. i. n. a. l. i. a. o. b. l. i. d. a. t. e. i. d. v. e. n. i. t.
 a. d. c. o. m. o. d. u. m. v. s. i. m. i. t. u. t. v. t. i. l. i. t. a. t. e. c. o. m. p. l. i. z. p. a. r. t. u. m.
 r. e. s. p. a. c. i. s. c. i. t. a. t. e. p. i. s. t. o. r. i. s. i. n. s. u. l. a. f. r. a. n. c. i. e. a. c. d. u. a. t. u.

J. P. R. Reg. Anglie
 27.

Oblates Reg. Anglie
 28

Normanni quas in comitatibus predictis voluerunt com-
 proquid sicut obtulerunt matrimonium de hinc Henricus 2
 predicto cum altera filia dicitur Henricus Caroli quare licet
 voluerit sine aliquo onere dicitur sicut obtulerunt libera 3
 comen dicitur duas dicitur hanc mediante financia com-
 paravit et de qua comitatus fuit inter partes quas ob-
 lationes predicti ambasciatores Regis Francie non
 acceptantes ut pote dicitur vas nunc sufficiens et
 iustas tunc ad effectum ipsius conditionis pacis sequenda
 fecerunt non dicitur Henricus Francie et pro hac obla-
 tione et media predictis ambasciatoribus pro parte dicitur
 Henricus Anglie deputatis sub modificationibus et con-
 ditionibus que sunt ad quas tunc se arrestant
 et consistant ac immutabili restiterunt ipse amba-
 sciatores Regis Francie predicti in Henricus Anglie pro parte
 Henricus Anglie nominantur expressis et pro tempore
 regni et morationis ac dicitur regni Francie inter
 prius quod pretendit in corona Regni ipsius Francie 2
 Secundo quod pro parte Regis ipsius Anglie restituit
 videlicet Regi Carolo Comitates Ville et Castra et alia
 fortalicia omnia et tunc pro videlicet octavo regno hinc
 ac dicitur hinc que in tunc et dicitur consistunt
 infra non dicitur tunc quod dicitur tunc et possessione 3
 infra non dicitur quas pro bono pacis habenda Henricus
 Carolus videlicet Regi Henricus dicitur Henricus in
 fons tunc ac in fidelitatem et homagium ad Henricus
 Carolus et corona Francie et sub eius suzerenitate et
 restitit sicut tunc antiqui reges regni Francie te-
 nent et tunc consueverunt Quarto quod dicitur tunc
 videlicet quod dicitur ad dicitur Comitates Villae
 castra tunc et possessiones suas immobiles in
 tunc ac dicitur infra non dicitur que ut dicitur
 dicitur Henricus Henricus dicitur plene et libere
 retinere habeant et expressis et ad ipse sine
 impedimento recipiant Quinto quod dicitur dicitur que
 tunc tenent ad Henricus Anglie captivum pro videlicet
 notis rationabili pretium redemptio qua sunt
 ab ipse Henricus Anglie manu et captivitate per-
 mittitur liber et quietus abire Sub quibus condi-
 tionibus et modificationibus ante dicitur obtulerunt

Oblatio ad partem
 pro Henricus Francie

2

3

2

3

4

5

1A

et expresso confensum et attordamur ambassiator
 Duci baroli francie Regis p[ro] et r[ati]o non
 totum id est quicquid n[on] occupat n[on] h[ab]ere in
 Ducatu Aquitane vid[elicet] p[ro] et in p[er]petua h[er]editate
 et in p[er]petuum dimittere p[ro] et si ve[ro] success
 et in p[er]petuum tenend[um] et plenarie possidend[um] Item
 simul confensum et concordamur vid[elicet] Regi h[ab]ere de
 mittere totum Ducatum Normand[ie] ad om[n]ib[us] suis p[er]ti
 nentis et dependens honorib[us] prerogativis iuribus
 et privilegiis quibuslib[et] ad utroq[ue] signoratur
 et supra et una cum h[is] fuerint contenti prefati
 ambassiatores Duci baroli francie p[ro] et om[n]is
 non vacat et intendit matrimonium inter Reg[em] Hen
 ricum et filiam Duci Regis baroli cont[ra]hend[um] sine tam
 aliqua alia dote aut alio onere p[er] Reg[em] francie p[ro]
 Item confensum et attordamur p[ro] et non d[omi]n[us]
 Regis francie p[ro] p[ro]m[iss]e ad b[er]n[ard]um duc[em] p[er]petuum
 q[uod] mediantib[us] tribus et quinq[ue] annis sup[er] d[omi]n[us]
 viz p[ro]m[iss]e q[uod] p[ro] p[er]te Duci Regis anglie reddantur
 et restituantur Duci Regi francie cetera Emittat
 ville fortalica et castra que tenet et occupat in regno
 francie Item q[uod] d[omi]n[us] tam v[er]itatis q[uod] secularis
 ad sua b[er]n[ard]a civitates castra et possessiones p[ro]m[iss]e
 p[er]petuum ut supra est dictum Caras q[uod] d[omi]n[us] d[omi]n[us]
 Ameliam[em] a r[ati]o ab d[omi]n[us] p[ro]m[iss]e red[em]p[ti]o[n]e exponatur
 Alie d[omi]n[us] condicione d[omi]n[us] h[ab]ere d[omi]n[us] v[er]itatis francie
 utroq[ue] respectu et signoratur p[ro] et si d[omi]n[us] et
 h[ab]ere Regi francie ac r[ati]o matrimonium filie Regis
 francie de quo supra fuit p[ro]m[iss]e in p[er]petuum p[ro]m[iss]e
 p[ro] et ad totum et d[omi]n[us] p[ro]m[iss]e d[omi]n[us] p[ro]m[iss]e
 futuror[um] quo t[em]p[or]e p[ro]m[iss]e d[omi]n[us] Regis anglie qui
 tunc etatis erit complet[us] p[ro]m[iss]e p[ro]m[iss]e d[omi]n[us] et
 sang[ui]n[us] habere consensu sup[er] p[ro]m[iss]e p[ro]m[iss]e
 p[ro]m[iss]e et f[er]re ac matrimonium supra d[omi]n[us] Et
 tunc si d[omi]n[us] ac contentus fuit v[er]itatis utroq[ue]
 com[un]i ac r[ati]o et matrimonium adimplere
 ad ip[s]u[m] Reg[em] francie p[ro]m[iss]e p[ro]m[iss]e p[ro]m[iss]e
 Et h[ab]ere mediantib[us] v[er]itatis v[er]itatis a regina francie et
 anglie p[ro]m[iss]e finalis et ita alioq[ui]d v[er]itatis v[er]itatis p[ro]m[iss]e
 de p[ro]m[iss]e quib[us] ar[bit]rariis et querelis libera et integra
 et sine de p[ro]m[iss]e Et p[ro]m[iss]e p[ro]m[iss]e p[ro]m[iss]e d[omi]n[us]

7

8

9

duo vult et mandavit bona p[ro]p[ri]a et firma in ymo p[ro]p[ri]a
 modum h[ab]ere supra dicit et tunc p[ro]p[ri]am v[er]aq[ue] q[ui]da
 h[ab]ere p[ro]p[ri]am tempore tenere et posside[re] q[ui] p[ro]p[ri]e vid[et]
 h[ab]ere anglie quequid tenet et occupat in acquitania
 et Normandia et supra declaratum est. Et tunc
 post h[ab]ere omnia tua relatione illustissime p[ro]p[ri]e tuorum
 ac adiam ambassator[um] h[ab]ere baroli nobis p[ro]p[ri]a mat[er]iam
 v[er]itate q[ui] v[er]o aduocando p[ro]p[ri]e gallico v[er]o obla
 tionem tunc p[ro]p[ri]e consenserunt p[ro]p[ri]e gallica et de
 h[ab]ere v[er]o anglie d[omi]n[us] et adu[er]s[us] h[ab]ere
 q[ui] p[ro]p[ri]e h[ab]ere baroli comparat in v[er]o castro et
 h[ab]ere in p[ro]p[ri]a et consensit p[ro]p[ri]e h[ab]ere p[ro]p[ri]e anglie
 ante p[ro]p[ri]as tunc h[ab]ere omnia occupat v[er]o
 d[omi]n[us] d[omi]n[us] h[ab]ere baroli p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]a et
 v[er]o et ad v[er]o p[ro]p[ri]e fundali et homagium in h[ab]ere
 p[ro]p[ri]e v[er]o h[ab]ere p[ro]p[ri]e comparat et et sine p[ro]p[ri]e
 in d[omi]n[us] p[ro]p[ri]e alium p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e modum et de
 clarando oblatione v[er]o de p[ro]p[ri]e d[omi]n[us]
 Normandie d[omi]n[us] id gallica p[ro]p[ri]e m[er]ito
 fuit et est q[ui] p[ro]p[ri]e anglie p[ro]p[ri]e d[omi]n[us] Ma
 madie tunc d[omi]n[us] et d[omi]n[us] castro quo obla
 acceptabit alio p[ro]p[ri]e h[ab]ere modo et forma et condi
 tione quibus p[ro]p[ri]e et baroli quartus filigine
 v[er]o h[ab]ere modum ante p[ro]p[ri]e h[ab]ere tunc
 Normandie d[omi]n[us] tenent et posside[re] d[omi]n[us]
 voluerit et consenserunt d[omi]n[us] h[ab]ere baroli d[omi]n[us]
 p[ro]p[ri]e q[ui] v[er]o castro quo h[ab]ere anglie post p[ro]p[ri]e
 sibi et supra concessit d[omi]n[us] d[omi]n[us] v[er]o
 corone armis et titulo regni francie et supra et
 v[er]o p[ro]p[ri]e h[ab]ere francie et v[er]o p[ro]p[ri]e
 et homagium ratione d[omi]n[us] sibi oblat[ur]i facere
 et p[ro]p[ri]e contineat et et est v[er]o h[ab]ere
 francie q[ui] h[ab]ere homagium vel homagium sibi
 et p[ro]p[ri]e h[ab]ere h[ab]ere francie p[ro]p[ri]e
 h[ab]ere h[ab]ere d[omi]n[us] h[ab]ere anglie ante alium
 d[omi]n[us] notabilem cum p[ro]p[ri]e h[ab]ere d[omi]n[us]
 catum et d[omi]n[us] h[ab]ere h[ab]ere oblationes
 h[ab]ere tam in v[er]o p[ro]p[ri]e v[er]o absentia factas
 p[ro]p[ri]e ambassatores h[ab]ere anglie v[er]o p[ro]p[ri]e ac
 h[ab]ere p[ro]p[ri]e et p[ro]p[ri]e et acceptandis fuerint tam p[ro]p[ri]e v[er]o
 nabilis

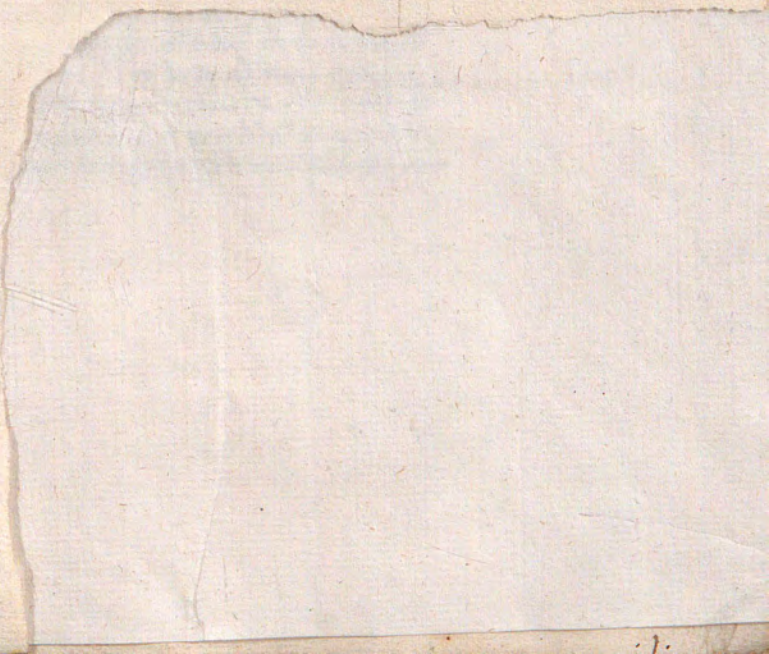
T

21

Refusa oblatione p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e ambassatores h[ab]ere anglie v[er]o p[ro]p[ri]e ac
 h[ab]ere p[ro]p[ri]e et p[ro]p[ri]e et acceptandis fuerint tam p[ro]p[ri]e v[er]o
 nabilis

videtur sacrosancti synodi Basilienensis mentionem
exhortationum et decretorum ut tibi sit iugiter memo-
ria ut de eisdem omnibus in posterum custodiat et
debet in veritatem quam nunc hinc videtur
sente sancte synodi monitis et exhortationibus
obtemperare et satisfactionem precandam ad su-
plicitationem et apomerationem pntes nrae
litteras patet in hanc publicam forma he-
duti ac sigillis nostrorum et signa ac sub
scripturis notari publicis subscriptis iussibus
approbatione communi volentes ut ante p-
dita decretorum transumpto seu transumptis
videtur nostrorum litteris sub autentico seu
autentico sigillis fidei vel fidei talia
et eandem fidem sicut nostris quibus ori-
ginalibus. Cui in futurum adhiberi debet
et teneat apud platam magna fore. Die
vicesima mensis Septembris Anno a
natiuitate dñi millesimo quadringentesimo
transumpto quod in dicitur traditum a sacro
Basilienensi amplio digne

Exo nichil apparet de pio vobis p-
diti hinc iussibus ante nos dñi dñi Card
de Cyp' legati pntiam hac pntes hac de
mandato pnti hinc p- pnti dñi dñi Card' de ap-
legati ut hinc pnti dñi dñi Card' pnti ut
dñi dñi fac galii oritoy manu mea pnti p-
pnti pnti pnti pnti pnti pnti pnti pnti pnti
mud appropin gntu pnti pnti pnti pnti pnti
omne pnti pnti pnti pnti pnti pnti pnti pnti

Johannes de castro Ep. papien. et Comitis. Dilectum dñi nri xpi le
gati ad dictam francfordien exhortatio in turchos .xxx. octobris 1514

Quatuor in hoc tempore meo legatione tam absolue et se
mihī satis meditando locus fuisset et tps et ocm oratoro grade
deus sat concessum foret potuissem forte oportue magis ac
veniste vos alloqui. O utriusq; ordinis principes glorios. Nunc mihi
multis prepedito vix satis fuit ad vos venisse. Vex q me loquente consi
latu in sepe mihi probata vna virtus mansuetudo atq; patientia. Et
res de qua est habendus aprior sermo. se ipa vos oratos het et conatos
Nam neq; vte obligationis ac debiti mutanda religione xpiana vos tunc
preterit. Nec punitio iminentium magnitudo vos lateat. Quibus duob; h
video vos prudenter precipites. in bella venire. Et breuissime ipi vni
et vltimo sermone promissu attingam. ut inobenti virtuti celeu ope
insistat. sat naq; oratione pugnatum est aduersus sudu ac indotu hos
tem. Superiora me infelicitatis tpa. sat in completit. fletus nr. Et
raptā a turchis clau. ma ac regia urbem. Constat inopolitana. qua
mirabile nup fortissimū. nūc infelicitissimū ppriam fimbis sepe nro. co
memoramus. plebs fidehs. mesta lamentatione deplorauit. hoc membra
fecerit. si omni merore supgressus. e capitis nri inmensus dolor sumū
ipm pontifice nostra loquor. cuius alti. merore magnitudme no ex
plicaret eua grandis ac plimū. meditata oro. Ut em est omi in xpo
ridendū pms pater combatus casus. Mne accubitate omi. qm in illa
barbara hostilitate passi sunt tormerod oia qm flebilis in se portauit
O magni pietate dñi. o pastore vigilancia sumū. O rectore promi
dentia digni. qm elegit combacrom tue suo impare vultu modum
scatnet. Quis tragicus cadencia tua suspria. sufficienter explicabit
Quis demū heronis scriptor alti tui a mmi solerte ad prouidendum
cura habunde carabit. Cum em prouide intelliget. serpentis huius morbi
et semper dres acquirentis natura. Nec lacrimas ac suspria satis vale.
Nec verbe aut sola consideratione suauia posse. mth. intactū reliquit
quod suis viribus. effra potuit. Vbi naq; tanti exady lugubris fama. sue
sanctitatis aures. pertulit tot inno. ad ea ipas sumā ppriam. minus
propulsanda protulit. quidquid e. utriusq; sui thesauri. cuius mūq; fuit
possessor auarus. veluti clare vultu. va pot. ex vulla qua cura hoc edidit
salutare. Ea est. qua cunctata vocamus. Omnis em. qm se hinc ta
sancte accinxerit expedito. signo se crucis. exornat. itestimonium vere ce
dulitatis. et quod odiosum ac inimicum e. infidelibus. hoc pmo ad aug
mentu sue displicencie oculis eoz subinat. Furtus ut vestibus ac vexil
lis ppriam noem appareat. quod in extremo iudicio ad eoz confusionem
terribilem q; damnationem. nisi conuertent. Nos vero ad nraz psolaroz
ac sempiterna gloria. Cne quatu duras nras mentes. excitarit. et
nra repencia. ne dura fugida corda. remouerit. sat prothdolor. qm q; vi
det. It. omi suoz bonoz tpa. l. omnia integre condonat plimū aut

no

nomine hoc immisū e quibus ne dum in tanta necessitate. Et ultro quidā dicit
Et ultro quidquid possidet propterea se converteret. Velim in tū sciant scitāte
suam ita imponere fecisse ut nec minimum quid in sui blisim velit. Et totū
in hanc necessitatem expendi et per probatos pae viros. In oportuno fuit
in hunc finem colligi et administrari. Et in hunc totū aplice curie proietu
sine ulla diminutione profect subuencionem. Is nich habet videt nisi hunc opi
acomodatū. id idem tenent sacri illius collegij. ¹⁵ Cardinalis pūpti
amū voluit. exemplo eius. cuius vires gerit in terris. Primum sacri ppa
alios docere postea mouere. Nam semper putauit ee hortari verbo nisi
etiam firmaret exemplo. Hic intueamur caput mūm. qm nich fatū
elucet. Habemus exemplar qd imite mur. habemus norma. qua sequa
mur. Quā si sequi vellent qm possunt et debent. Nedu secire nobis
repromittit constantino. Et etia conueniet. azabunet illū aliu orbē
querē. Nec satis scio si aliquis foret. sue fuge locus. Et hoc parū ab obte
tatoribus accipit. Nam per deū immortalē. quid plus potuit. sua
sanctitas. post capta urbem facere. Possem hic enumerare qd quēs
illi impense fuerit. irarembus illis nāmbus et galie quas tāto supm
maai adiecit. ut quo ad poss. salte. Vel leues mrisus mimmōm impedi
ret. Quid tot legatō. onera decurā. quid hnt et illi amplas prom
siones. ut in albamā. Etrenno illi. Scander beto ad eam terram. tuncione
Et centena talia que etia mueras. pas ana off. cerent. Et cū parū
ee videat. quod est suarū vni. ad obmand temeritati illius. Mahumet
turcho. principis statuit nā orbis. p mures ac populos. Et quo unq
exarta diligencia ac prompta milita res est. multa ruine parū felicitate
habitura. Ita dicitur ad eos legatis. et nō sine graui onere. mandata
dedit. qui manifesta pericula commacent. qm eos. in defensione. ppiane
religionis exararent. qui pro fide qua profitent. in arma vorarent. Et
ut d alio turcam. hūm ego rei. si fectis sum. donec. Nonit prmu
impetialis sublimitas. quā iam secute. dicitur. decem mensibus. quo p tme
tus fieri potuit. comonitā ac exhortata. sca ad ea omnia. expitēda. q tū
nōtati. ppiani. populi. conuenirent. velut constat. ex ea oratione. cuius
mūm est. Si liceat. flere an loqui. in dubio. michi e. imperator. optime. et
decuit. profecto. eum. p mū. adire. qm tantū. impij. gubernacula. suscepit
ad. defensionem. potissimū. fidei. nre. ecclie. protectione. et. totius. ppiane
plebis. inquit. vitam. et. pacem. Supatis. postea. moranorū. sūmbus.
p mū. illam. Bohemie. Comitāte. Pragam. veni. ubi. tūc. habitabat.
Et. et. mūm. nre. ac. decorus. vngarie. rex. quem. etia. in. illū. fine. sic. al
lorutus. sum. Tanetsi. nichil. dubitet. Sūmū. et. magnificus. ponti
fex. noster. Et. Eo. omni. maiorē. studio. atq. impulsu. conuen. quo. vici
morem. agnouit. esse. periculo. Hoc. idem. egi. adiens. p mū. vngarie. regm.
presides. retores. ac. Satrapas. et. illū. potissimū. turchorū. malem. var
modā. mūm. S. p. tūc. Comite. qui. tūc. vnde. conuenerat. ad. quos. fuit
is. sermo. Cuius. exordiu. est. Nō. parū. leticie. meo. animo. inest. Et
Nichil. sane. omisū. puto. quonimo. remonitos. relinque. ad. obmand.

infidelium illi hominum ad tutandum regnum et conservandum prestant com
 virtutis dignitatem. Consumatis linguas domini me illius legationis
 Quo vobis esse desiderio Imperatoris repedamus ad eum que cogente
 nos rem nautate. et hinc qui dicitur videntur irascere malis adhuc
 portati sumus ad ea dicitur personalia absolventia qua prius nobis pite
 concepat in Vatispona. Semper namq; difficultium putamus sine sua
 Imperiali providentia atq; pnia posse in tanta tempestate velle pro
 videri. Ad cum patendo commentu sancte missiom pms. S. d. n. reuo
 cato dix e florentia pede cum me contulisset. exhortationis gra hmonem
 illum feci. cuius principiu est. Graui torrens meore confusus rre
 Annotam hinc que adiant et ad quos poterant verba venire / debitu
 tutande rei me publice xpiane ex qua nemo salute expectet commu
 ram ex periculis que quisq; videt. Ea omis intelligit omis timere videt
 Sz ne obveniat hucusq; parum pensi fuit. Ne maniter discederet ab illo
 commentu Vatisponen. id em turpe videbat. In ea civitate smas fuere qua
 coment capitula illa que vi vocabulo amstanta dicunt. Cuius quo co
 gruentius executionis accipiat pms commentus hetur ad que ne quid de
 esset fauoris directionis et aduincti. sedis aplice et in ea dignitate sedet
 dm nri pape. Accepit ab eo mandato confestim me contuli. Ad vos igit
 militi duces ac xpi milites e pna sua vox. Attingimini vni in seculo
 potentes attingimini. Sumite arma. scutu gladiu et bellu aduersus il
 lum atorem inimici crucis xpi. in obsequiu intemperate nre fidei. No
 pariamini eu em de suis malis glari. Agite intelligat no adeo collapsa
 vram virtute vt aduinat. Jam res pro meore. naturu consiliu pro lac
 mis arma dposit. Non videtis q; magna minat. q; dicitur se ad mas
 per mare pcepit. Nichil segmter agit. Jam purgat maria magna. Jam
 terram in illo resistente perambulatur. Nonne ia prouincias illa igne ferro
 q; Anastando percurrit qua raris despotus possidebat. perora hinc sibi fi
 nitimi funent. O Naturate maturate. verendum est ne du per longa
 consilia vacuosq; commentus creatis nre ptinatis rruat. dnq; nos ipro
 uisus. videt tm se nris sedibus ingerat. q; parum postea vniu in eum expe
 dere possit. De na sua. et q; studiose de nra extinctione cogitet. satis
 etiam alias diximus. Ni vnto vna oportuna auxilia. in proprio sint
 q; finitimis consolatione afferat ac constantia cogent paxtis / franga
 vel pace quieti sue contine. et valent sub q; nung. vndico. sub illis
 impio. aut amicia vna. Ageat q; apto dicitur se tutando cu no valeat
 obire. Considerate hungarie regnu. de cuius laudibus no satis dicere
 possim. quod tot calamitatibus atq; periculis se totient obicit pro defen
 sione xpian status. Illius potentia. illius probitatis. illius certamina
 illius strages pax fuere reliquo oibi reddite ia vires. vt amni auxilis
 corum curas luere. Compaciamini et succurrite. hinc sub quoz pondere
 tanto tempore quiescitis. Impotens mu est tanto oneri. Innotam illis
 hostis multitudme no sustinebit. Esto cum se neglectu viderit. et absq;
 spe succurritur auxili. se aliquo federe muniat. quid restat. nisi q; pnceps

15

nre turchorum has partes inuasat. Et p̄m̄ eas quas impator noster
 habitat. Nam quis prohibebit. Quis succurret quos in auxilium
 Vocabit que castra tute sua fuga accipient. Ego pro dolor rem ipsam
 et hanc ignominiosam uirtutem video. quā nullus putet longe abesse.
 Et forte a nostris etiam tunc gramora obuenient. o reges. o p̄nci-
 pes. o Sarraxi. o Fertores. tu maxime obris nri moderator frederic.
 Nam etiam ad te abitem. ut alios est mea lacrimosa vox. Vbi e
 memoria illius excellen^m caritatis. qua pro nobis factus e xps
 noster. hostia salutaris. Qui quos. nos liberaret a miserabili finitu-
 te mortem. cui. in nullo erat obnoxius. Volens subire temporalia.
 hinc que tremunt inferius. que tellus om̄s adorant. Celestes qz cho-
 ri ille ipius tyrannus crudeli animo. et crudelioribus factis psequit.
 Hinc nomen xpi gloriosum. preter quod nō est aliud sub celo nō
 salutis inuisum est. hoc sibi est abhominabile. hoc delecte contemnit
 atqz confundere. moncat vos preceptoz observantia. lex sancta.
 patrum nrorum salutifere. traditiones. et martirū imitatio. Vbi est
 commiseratio captiuoz. Vbi oppreloz gemitus. Nonne in auribus vris
 circūsonat estus. sanguis iustitiaz nroz. nonne qui residui sunt
 tante impietati. miserabiliter clamant. Succurrite succurrite. O
 vos. quos adhuc melior. ut aint fortuna tenet. Seducite vos ab
 ab illis voluptatū vraz oblectamentis. Induite sacru miserie nre
 qua ne subeat. hoc tpe. expegitur. Quidanet vos de hoste tu
 uphne. si stricte. si pie si sine mora pugnatis. si negligenter expropt
 deus de p̄tis vris. per inexorabilem victore indigna vndita. No om̄i-
 ta referre. qz per hos dies dnm. fessis. membris quietem dedissem. Et
 me suspensum sōna queda pecturarent. vna e se oculis meis. quoda
 exaltat honestatis mulier. obire. cuius primo aspectu her erat condicio
 Statura egregia. pulcra facie. roseo vultu. circūdata mira varietate. vel
 tunc in tunc purpureū. in terra vsqz. et fluent. ut nō m̄l regina. putes
 sublimē. qz sparsa capillis et lacrimis ora madebant. p̄ genas decurre-
 tes. Que m̄lta eā ac nimis dolentem insinabant. Quā cū me d
 pellantem. parū nota facē nocturni ac soporolenti tpe egra condicio
 Me sic gram voce. et submisso vultu allocuta e. fih quid et tu in alijs
 quos minus genu pigritaris. et quasi me inq̄ vidisset. neglecta. facis
 Excute tandem soporem. et intende voca mee. quā tu m̄tuerer. et ad
 hinc que nā est. nō hū t̄ptu herem. Audient factus p̄ntari cepit
 tandem dixi. O dñā. Si bñ m̄thi memoria est. vltū tu m̄thi mā vide-
 ris. cui saluator nri. nome. tam grandē. tā sublime tāqz gloriosū con-
 tulit. ut a p̄p̄o xp̄iantes es. et que me in hūc m̄du vementem
 tā maternē ac benignē suscepisti. Illius profecto prete se res sititudiez
 atqz p̄magine. Et me d̄bū agit her tua multū imitata facies. m̄lta
 vultus. et vndiqz labentes lacrimae. que declarat q̄ magnus te teneat
 meror. qz gram te dolor p̄mat. Et effare dixi. o dñā que tā tante mel-
 titudine. que tā tā in me n̄l dolo rē. p̄tū i me figens oculos. Sur-

hic introductus pp̄iantis

orsa est. Ego illa sum qua tandem indicasti / et ne te diu suspensum teneam
 hanc cas laboris mei / ac mee melioris lucuosos casus. quos te tandem in
 telliges in sum fieri cepero. Nosti quod dices fueris quod magna esse manne
 mea non solum in occidente. sed etiam amplissima illa gratia civitate qstan
 admittabat imp mee missiones / Omitto iam. qui satis nosti quod ab illa
 fidei puritate pap fuerit. ahem. quo forte vno permissu divina prudentia
 qua michi subleuavit / hoc tam graue et insolitum exordium. ut curtis sit in argu
 mentu illa sine vlla exprobrare fidem. ac fuitate sequi. et tenere. qua sca fo
 tenet. eam. Nec vlli liceat aliud ut sentire. aut sibi fingere fundamentu
 vel pro suo libertatis arbitrio. hoc vel illud credere. Illa sana e ingra
 omni ecclesia. illa mater / illa rectrix. que nunquam vlla errore manulata e
 et curti distant illa venerari ac et plene obedire. Quod pulchre iustias
 grauis ille curullus non aut ut membra maneamus in ap^{ro} frono a quo
 nobis est quid credere et sentire debeamus ipm adorantes ipm venera
 tes cui omni iure duno capiti inclinam. et finantes mundi. tam ipi suo ihu
 obedunt. hoc curtus terrore percussit. qui nomine meo. gaudent ppam
 Tandem in melius mores mutet. et ad me. ne diu consistentia. sed apitudiez
 et nomine mei dilacione. insurgant. mihi que prius patriarchalibus sedibus
 quibus sublimis eia / ac me etiam turpiter. curta aspicio / et ea vnicu qua
 possideo curtis eminentie. datus tucam. mscqum / o me infam / o
 desolata / o nimis labante / Que michi iocunditas esse pot. Que leticia
 Qua curandant. vndiqz tot mala. tot erroces. tot improbi hostes. le na i
 curntu pculos. none vides me omi ex pte. circulepta. radibus raris lupr
 rapares. latera mea impetuit nullus. est consolacuis locus. Cz me pre
 cipite agit ac dolente nimis epagat mtoru. in curia regu / pr mrxu
 et miosl adhu populi / Am vident calamitate mea rmina mea sentunt
 / desolatione meam. intuent. et ea veluti quoddam somu hnt / de ea quasi
 de re ad eos no pert mente tollorut / Ene michi omis ignoscit / z meo
 succurrit / vident quod gens inimica michi tuena per equora sparis / Zachar
 velis / Et tercia sine vilo metu deambulat Me sine vilo federe impetit /
 vastat. et ruente utu dirimit / Si meo genti de esse. instructus miles
 / Si sumpet / si arma. si thesaurus / si de mmi aliquid bellici apparatus. res
 equo animo ferenda foret / solum tuc ead adiran. qui michi nome ym solo
 ronte ut hostes mitu preualidos. subimus alu vniy angh de pta tot
 milia rornerunt / Nur oia meis sunt abunde. solo assit animo. sz ut nel
 ro. quo pacto tepidus negliges. et paru futu picula tmeus. Et tu im
 portis est hostis. et impiger tuiq infiditas. et rquadi ruidio pap fida
 est partu / In secunda tenege pari de mni iniquita. niant igr parta qui
 voluit. Creugas coponant. stabiliat pace. et quod humana diffidua. et
 instabilitas adinuenit sit intelligencia sit lega / Sequet. quod no inuitit
 ad vngaros porasti. Non enim longe abera cum dicebas / Cu hnt qui
 sibi molesti ee possunt. et sine mterceptis no mediocral offende part
 tregas / parta dissimlas / ut cu sui voti compos facty fuit / vniy sit
 partu arbiter / tregasq solus mterpres. partu discussor. dissimlacions

versutus inq[ue] / Cum quibus p[ar]te impo[si]t[ur] bellu gerit / in quib[us] t[er]renis
lib[er]a violat[ur] affect[us] / in quibus pacta ut lib[er]at[ur] reformar[ur] induit / It[em]
postea / o seducti ac leues h[um]ano[rum] calu[m] / ex timor[um] et quod s[er]u[us] restat
colla captiuitatis iugo submittite felixque coru[m] q[uo]d no[n] in v[est]ra manu[m] pax o[mn]ia
sua fuit. Et quod me inexpl[ic]abile admirato[rum] agit. et vix s[er]u[us] / vidi vidi
dolenter minna[m] cu[m] dissensere cu[m] meo[rum] in h[is] o[mn]ib[us] ad altit[er]a v[est]ronem no[n]
odiu[m] / no[n] minas / no[n] diffidant[ur] / no[n] hostiles apparatus / no[n] m[er]it[ur] / no[n] san
guinolent[ur] occisus / et hec no[n] meriti v[est]ro / o[mn]ia confecit in ca[usa] celeritas
Et ne longe repetam exempla / s[ed] ea s[er]u[us] que tua t[em]p[or]a norit / Quanto
studio confecta / illa gallo[rum] et anglo[rum] bella vidisti / Quot strages v[est]riq[ue]
secrete s[er]u[us] / et morientiu[m] numeru[m] quis explicabit / Cu[m] distidio tot al[ie] se
im[er]it[ur] duces / in h[is] signis agebat / testes s[er]u[us] p[ro]d[er]e loca illa q[ue] magno
stragibus nome[n] dederunt / Quid inu[er]te h[is]pania[m] et castelle riuales
ac domesticos / insultus quibus fiebat[ur] ta[n]to in t[em]p[or]e regnu[m] illud / O[mn]ib[us]
ne p[ar]tas quicq[ue] ad ca[usa] illius furoris explenda[m] insana[m] / Germanoru[m] vero
co[n]tinuos motus sollicitos q[ue] timores / q[ue]q[ue] inter se diuisa sit gens. et semp[er]
in armis nos[tris] satis in h[is] p[ar]te / s[ed] animose nimis ac p[er]man[ent] agit / Vnga
ro[rum] / Sarmatu[m] ac Polono[rum] fermitu[m] tum inter se tum aduersus v[est]er
minis fideles quod refera / plena s[er]u[us] o[mn]ia odis p[er]u[er]tatos r[ati]o[n]e quod quicq[ue]
hostilitas suaserit effecerit / Q[uo]d vero m[er]it[ur] / magna p[ar]te / sua crudel[is]
facta violenter s[er]u[us] / Q[uo]d no[n] no[n]it cuius o[mn]e studiu[m] fuit in sin sub
uersentem / Q[uo]d quid fuit normanni experta e[st] / tu mari / tu terra odia ex
ruit / nihil inu[er]te fuit ta[n]to diuturno recantam / o reges / o principes / o po
pule ment[ur] / Q[uo]d nome[n] meu[m] rolem videri / et re no[n] firmi amissis
Sup[er]iora mala / et illa que nulla caperet oro[m] mutuis / incendis confectis
et p[er]u[er]tatis sacrificia p[ro]p[ter] deo / Vos im[er]e assiduis calamitatibus affligere
et ad hoc detestandu[m] facinus o[mn]ia p[ro]p[ter]ta fuisse / Nunc in totius mei no[n] ac
dignitatis insana[m] hostem / nullus est vobis ang[us] / in me sine v[est]ra defensione
barchat / ut corpus sit a[n]i[m]a in morte expetit / O[mn]ia silent / nos ad matris
auxiliu[m] consurgit / Nemo vere compatit malis meis / Sane qui no[n] succit
tu pot[est] no[n] compati dicit / s[ed] maniter / ac firte condere / o fidelis ignamia
o / insana[m] sortem / o infandu[m] scandalu[m] / o p[ro]p[ri]o[rum] eterna[m] infamia[m] / Et
o Reges / o principes / o popule meus multa maneb[er]e / Nullus est in
tutor / nullus annuus / nullus pro me pugnabit / portabit[ur] hoc egugnu[m]
memoriale in sepulchris v[est]ris / erit iste triumphus v[est]r[us] / Etulpet in marmore
hec illustres vestre de sidie memoria / Siluerit a facie infidels adolescentis
Mahomet / p[ro]p[ri]am principes / Et an[im]at deus t[em]p[or]e obprobriu[m] / Vera tibi
fili p[ro]u[er]bio / Ni aliter n[on] valeant corda fidelis / Venit rugiens et fera
illa orientalis bestia in multitudine g[ra]ui et fugient a facie eius occidit
h[er]it[ur] / et cu[m] introit[ur] colligabit se ei multi ex n[ost]ris / Ego s[er]u[us] quod agit
ro animos p[ro]p[ri]o[rum] que vel spe libertatis vel v[est]ronis ca[usa] / vel anaxore sti /
mulo facile se socios apponet / impio duru[m] / It[em] postea / o tardi / ac tepidi con
sultores / inducite ad succurrenda concilia / quoniam o[mn]e metus tenebit / et i fuga
salute / quosq[ue] reponet / Cui h[er]it[ur] / ruptis q[ue] rapillis plinget / matris a

sunt dulcibus amplexibus exceptos caros infantos clamabant et non exaudiet
 Videbit matris sublimata etiam ante suos oculos vponas purpurina. Ne quis
 expectabit nihil intacta virgine / omnia promissura erunt. polluet regales
 throni et despectuosos matris per gladios tibi de ore amor / Subet vna amicus
 poculis iniquis virtor / et amplexa vna super lectili gloriosus apparebit.
 Carco in sacilegia et templo oem pphanacoem / qm id minm facit videt.
 est in tanta denotio vna vellem sciretis. que cogitat in vos. profecto sine mo
 ra occurreretis pendenti ruine / et es longinquo estis salve via qua si desce
 ratis. nre putetis aliter proinsum in. qm hucusq factum e / vade igit
 et dicit et scibe dolore meum. et mone vt teneat a propria ruina. et ventu
 ra tribulatione. quale nup vident. que propinqmor e qm cu cedat. curz qz
 sit de eis violato matris honore. que potissime commissu facias. hnc ad
 quos properas / iurite germani nationis denotos. ac potentes bellato
 res quibus mihi sepe magna auxilia prouent / a quibus sepe pro me vna
 liter certatu est / Plura tibi dicit no pmitur. singultus crebu. et q vides
 profunda ontia suspiria. Cui sine fecisset dixi. Ibo / o. dna. et pro ephor
 farione tera dabo lacrimas. Cui postea ex toto vigilans ruminado va
 ita Siperim curia renouere. mihi. nisi veracit ac probe dicta intellegi
 profecto nescio / qm cause possit esse. cu intelligamus piculu cu possimus
 obuiare / tepus ta inam nra terat. Ene videtur e. in tanto negotio co
 uentus / et quos conueniret adesse no hennus / Vbi regimie vbi sacri impy
 reuerentia / Vbi feror turade pane libertatis / abundabit in nobis tanta
 iniquitas. Sepulta ne ita erit caritas omis / Sic ostendent oia nra / absor
 betur vntus hostis oem nram gloria. Confundet vntus tyrannus. tot nra
 fidelitatis tempora / Obseruatores. nras scias anisset vna dies / Et tinnit
 verter vnta impunitas patrid nro. tato sepe verubenna fidelia ossa / Erimo
 ludibris omi genti. Euge eugite aios principes / duces mihi. et
 plebs fidelis. Non smatis. tm. in vbi obprobri. Nisi vobis ut diximus
 deest oia sunt abunde. ena ipm dimid auxilium nobis cu erit / fonebit deo
 ram sua si ut sua agat. pugnatu pro nobis conteret hostes. nros. victoria
 in manibus vris est / Quid formidatis. Quid expectatis. Quid dissuadet.
 An forte dubia spes futura pmj. an inerta merces. laboris. an pro vnta
 negata corona. Nonne man reddet debite pugnantibz missus index. hemy
 eius cyrographu / fidelis sua promissione / qm. nesciat. an maniter dicta
 putatis. esto fidelis vsq ad morte. et dabo tibi corona glorie / prante
 prante. o. ppi milites. praptes. vos agat dei amor / tanta vos. nritas vo
 rat. Et si tandem moriendus est no moriamur. inulti / mors nra / vita est
 nra occasus / inim eut vite. hnc secularis milicie singulare insignim q
 ratis. hnc ille dignitatis torques. hnc preeminencie. in populo aureus
 baltheus glorie vendet. Preceat hnc curtos parie milites. sine omis ante
 eant qui curtos facie ca saluti. Quoru. disamine. ac mortali. piculo ce
 teus qm. data e / Et pta victoria. curubuent. in romms durtilis tube
 tumpna correperit et modulandu. foridissime. voces. arcectas ames demul
 ceant. Omnia leticia. plena. sint / nullus sit tristitie locus / o die celebrissim

o felicem lucem / o felicem gloriosum. Dabitur a nobis eterms ta subh
me ppianora. Decus nulla illud conteret vetustas / nullus obliuio delebit vic
toria hanc auree littere continebit. Sculptetur mandatum iste triumphus
marmore duro / ac indelibili lapide. Et per singulas gnaciones decurret
memoria ta d. ore ppiane probitatis / Eruntq; titulus e triumpho / rorenit
epressa ppi virtute. Superbus hostis / et in baratw Mahomet. sua regna
volant. O nos felices. si illu tante glie die viderimo. si superbi homo
et tanta minacis caput humilitati conspexerimo. Si grande sum ppositus
congrua vna succurrit. Si sine infidelitatis condigna pena huc. Non
iam sibi spondet orbis imperium. none ut dicitur legillator iam sibi fingit
edita. No ne se totius ppiai nois optinet glia. / Veru q h via conficit
na negligentia na delicia atq; veridia. Quod ut sepe alms. in locis diximo
per tunc tenens ipse pontifex maxis et promissus pastor vos omes et cunctos
fideles ad extreme per viscera ipius dmi na ihu ppi hortat ac monet
ne quid omissitatis. quod facere videat. ad tanta iniuria ppullanda. et or
currenda immineti periculo / si vna via expedita hnt ad tam sanctu. et pnd o
pus ad quod nihil sin consilio. nichil fauoris. nichil demu adimneci vult esse
substractu. si plene abunde q cu vna p m pibus. ac fidei populo conuice
Nolite amplius morari. qm vix satis accelerabit. ta pinguo. malo nrgs
hinc abeat. nisi na confectis rebns ut exigit pns her extrema mritas
et nimia vna pnta possunt. Ne putare debetis. ad vos solos. hoc omne
deferri. Admitti coopatores ta sancti opis. Admittite qtu admitti spondet
per suos oratores. Rex ipse vngaroru. Et multus ac potens Sargndrom
dux memo. nimis desideriu ppiam principis. Tantu sit ex vobis qstitutu
vel dux vms qm surgat et vepillo voluntate ceteros in spem certa pug
nandi eugat. / uent conuico omnibus. mstanti milites. complebit terref
bris vester exercitus. magno auxilio cu no decit sedis aplice. et ipius
dmi pape insignis armis ecclie vepilli et legatus omni pntate suffultus
Mara vero non dubito msidebit vtrahu virtus. et ampla potecia dnu
Ad id sane mndat ipse maximo pontifex. / Qui quo pdoneos mos pntipa
tus heat. tollit discordias / sedat odia / componit pacem. Nich intactu
relinquit / oia temptat / oia probat / oia offert / ad hoc egregiu farinus
et totius ppianissimi ppetua concedat salute. ipse qm est vera salus ihu
ppus Deus et dms noster Amen

Oro Breve epi Senen legati cesari habita in Comitu
frankforden die x^o octobris 1594

Constantinopolitana clades. ^{R^{om} pres} Illustrissim^o principes ceteriq;
viri genere et doctrina prestabiles. Cum Turcor^{um} grandis victoria Gre-
cor^{um} extrema ruina latinos summa infamia fuit. Vniqu^{is}q;^{ue} v^{er}um ut ar-
bitror tanto magis augeat magisq;^{ue} ruinat quanto et nobiliores estis et
meliores. Quid em^o v^{er}o bono et nobili magis congruit q^{uam} iram gerere.
fidei orthodoxe favere religioni xpi nomen saluatoris p^{ro} sua v^{er}it^{ate} mag-
nificare atq;^{ue} extollere. Sed amissa nunc Constantinopoli tanta v^{er}be
in potestatem hostiu^{um} reducta tanto xpianorum sanguine fuso tot aⁿi^mib;^{us}
in se^{rv}itutem reductis vulnerata est infabulit catholica fides confusa t^{er}-
piter n^{ost}ra religio xpi nomen dampnificatu^m nimis atq;^{ue} oppressum. Neq;^{ue}
si verum fateri multis ante seculis minorem ignominia^m passa est q^{uam} mo-
xpiana societas. Retractis namq;^{ue} temporibus in Asia namq;^{ue} in Africa h^{oc}
est in alienis terris vulnerata sumus nunc vero in Europa iⁿ p^{ar}te in
domo p^{ro}pria in fide n^{ost}ra p^{er}issi resq;^{ue} sumus. Et licet dicat aliquis ante
plurimos annos ex Asia Turchos in greciam transiisse Tartaros
ateca Tanaym in Europa consedisse. Tartaros heraculo mare
traiecto hispanie porcionem occupasse nunq^{uam} tamen aut v^{er}bum
aut locum amisimus. In S^{er}po qui Constantinopoli possit equat^{ur}
Est em^o ciuitas illa totius terre que comode colitur pene centum
portuumq;^{ue} habet et amplissimam et tutissimam in quo non dicam naues
sed numerose classes armati sustentariq;^{ue} possunt atq;^{ue} inde p^{er} bospor^{um}
hinc p^{er} hellespontum ad omnia mediterranea maris v^{er}anda littora inf^{er}-
mitti. Et hic locus tam comodus tam utilis tam notius nobis t^{er}re
ne dicam dormitibus amissus xpo saluatori lucifactus. Quammetho
p^{er}ductor est quidq^{uam} ibi ex duobus imperatoribus xpianis alter orti sub
est nunc ex duobus xpianis oculis alterum erutum est d^{ic}ere possimus
q^{uod} duabus manibus altera amputata. Adde q^{uod} ex quatuor p^{ri}ncipali-
bus p^{ri}ncipibus et p^{ri}ncipalibus ecclesie quibus se^{rv}eluti solidissimis basibus
xpiana subnixta fides in omnem terram ramos suos extendit minorces
nec duas simul cum Iherosolimitana p^{er} xpianitas atq;^{ue} seruidum
perdidit. Nos tertiam et illam quidem cum omnes rutheni multi
ad boream multi ad orientem Thamaym rantes p^{ro}li p^{er}uebant
noⁿ minori desidia maior tamen p^{ro}cessus infamia amissimus. Nimisq;^{ue}
p^{ri}ncipes si dolere omⁿes ac de tanto xpianitate vultu^o quo accidit ge-
ros sup^{er}asti. Turchos confusis est latinos aduocet. Conservati atq;^{ue}
attenti estis. Sed noⁿ est minor d^{omi}ni Cesaris fed^{er}at^{ur} d^{omi}ni n^{ost}ri glorio-
sissimi q^{uam} v^{er}o mecor^{um} vidisset cum cum tanti mali facty est p^{ri}ncipi
certior in cubiculo flentem in aula n^{ost}ra in consilio sollicito. In ecclesia
supplicem in quom^o loco turbatum et anxium d^{omi}ni cum v^{er}o xpiane in
tanti dolorem et lacrimas q^{uam} rigorem et arma requirit. Nam Turchi
minorca in d^{omi}no mali xpianis iniuriabant spe p^{ro}xi existimant sua
Ceterum cum p^{ri}ncipum cum ciuitati accessu comitibus. In quo de h^{oc}
da xpiana ex publica consilio caperentur. Nam p^{ri}ncipi q^{uam} mapas con-
sulto et vbi consulueris matrac opus est fuit itaq;^{ue} conalium apud Ratisponam

conuentionum que ibi gesta sunt omnes tunc et pro auctoritate illius congre-
gationis hic nunc conuentus habetur. Cur non fuit apud Vindobur-
gam iudicia conuentus et tunc nequiverit ad hec negotia cesare ascendere
satis hys diebus expositum est. Ille quidem pro tanta xpianitate ne-
cessitate in hoc conuentu nunc debisset si domum tutam relinquere
potuisset. Sed cum eius desiderium ab hys impeditur quibus non tam pax
et omni qui contentiones bella sunt usque nisi hoste prestantissimos et
celeberrimos legatos qui sui locum tenent suasque vires implent cum plena
et ampla potestate sine ulla Imperij sine cuius fidei turbe negotium tractare
habet presto erunt. Ceterum quia super archiepiscopi responsione meditati hec
potissimum congregatio consultata est. Vos qui cesarem animam circa illos cogi-
tate cupitis que sit eius mens que sua que voluntas aperire mea
nunc collegarum auctas meorum iubet. Ego qui malo pro obedientia pax
prudens qui pro antichristiana videri sapientis omnis meos humeris pene in-
tollemandis subui confisus in eius auxilio qui dictum obediens pro-
tulit nec hinc sub tanto fasce de hinc qui presto sunt qui cadenti in
manu porrigant pareo quare in hac re tanto libentius quanto et re-
spectus vestrum frequenter intueor et michi benigniores autumo. Nec ego
de omnibus archiepiscopi verba faciam sed illum qui est principalissimus aggre-
gator. Hoc est antichristus Turchos qui Constantinopoli pro iniuria iniuriam
nobilitatem cum principe grecorum condunt sacra omnia pollucunt et
sua omnia verbera ad christianis omnibus imitantur sit bellum iustitiam
suum quo plura quantas habere copias sit necesse quo legendi milites
que stipendia danda que privilegia concedenda unde comens habendi
que bellica instrumenta paranda quo tempore qua via sit eundem facile
concordabimus. Capitaneum quoque seu belli ducem que presidi Romanorum
cum Imperatorem appellare consueverunt non erit arduum nominare
neque dubitabile eligere illum in quo sit sua rei militaris experientia virtus
excellens auctoritas evidens presumpta felicitas qui sit laboriosus in
negotij fortis in periculis industrius in agendo celer in consilio co-
sultus in providendo qualem apud nos reperire nunc dubitauerit nec
de pace domi tenenda multum laborabit si foris bellare detulerit. Ut
postea suo loco dicemus. Intelligitis iam principes oro mea quibus d
cedens radices et que sit causa in manibus videt de bello gerendo tota
consultatio est. Ego qui nunc cesarem bellum venio suasurum nequaquam
hoc oneris accipissem nisi rem dignam vestra virtute vestra nobilitate
vestra ratione manifestissimum prius intellexissem. Agite igitur au-
dite et cognoscite an bellum hoc pro fide vestra xpiana suscipere debeat.
Omnes senatus omnesque populi ante bello gerendo consultatio est. Ita
viximus principes haec diligenter ac rigide ac presto distribere debet
ne quid eius demum penitus desequatur. Turpe enim est ut si
priusque fuerit postquam creatum dicitur non putare bellum ergo
gesturum. primo querat an sit iustum an utile tertio an facile nisi

capitane)

sui in eis effirere ac deinde reliquam xpianitatem locustarum more cor-
 rodere pugnandum e nobis oio pncipes Si liberi si xpianum dr
 tam ducere cupitis Existimate nunc an salus et integritas scyis
 an factis atqz amissis id agere magis expediat Romani quos sa-
 ma sapientissimos fuisse predicat sciorum tutelam semper sua salute
 esse ducunt ac fore qui domi pugnare malebant Nam foris
 si qua fuerit acceptata calamitas emendari potest que domi experi-
 untur clades exiales habentur hinc Anibal maximus ille penore
 Imperator Cum regi Syrie Antiocho aduersus Romanos bellu
 suaderet diligeret an virtute prestet an religiosi an geati sit
 querit inter vos si sit aliquis qui sapiat et intelligat ac requirat
 hoc et videat vicium eius quid ergo moram quid statim an non
 e hic maximus bellandi seruitus maxima utilitas vna Si preliu
 aduersus inicos trunco mittentes vos accepti beneficii memores
 ostenditis deo vno placatis aius vras hincant et habitaturi cum
 angelis triumphaturi cum sanctis martiribus regnaturi cum xpo re-
 lum acquirere Omittite hic pncipes id emolumentu qd pleriqz os
 milites nec temporis ex bello querunt auru argenti thesaurata
 pictas tabulas equos seruos vestes anillas nam quibus multa ha
 bet expedire expunitat Nolo tamen vos xpi milites hoc ambire
 volo vos rapinas quere volo vos spolijs gaudere pusilli est animus
 huc inhare terreis mens genosa et alta celestes aspirat in the-
 sauros breuis e vita hominis sup terram figunt anni nec huius
 vite nec sicut vranearu tela cito discipit festinat enim deuenire
 vcler hostibus anguste inire qz breuissima vite pora dum vna
 abos somnosqz postum obrepit non intellecta seruitus nemo sit
 quid desperet debeat tunc enim cui neci martium e potemi in
 ra sumus spes vram melum tenenda e vbi nec fuerit fodunt nec
 tunc rodunt multe sunt vie que nos eo deducunt sed hoc pro
 fecto tempore pncipes nullum iter certans nullu sciorum nullu
 expedire nullu gloriosius e quo possimus celu standre qm si qd
 turchos celestes pue nec et eterne ciuitat superne hinc p fides
 inimicos arma sumentes pures et constantibz animis bellu gerat

Agnoscat ut arbitror vni pncipes huius belli quod suadere
 non honestatem modo est vna etia utilitatem nunc de facilitate ge-
 rendi belli pauca subnectam hoc e enim de quo tertio loco dictum e
 me pncipi si festina enim iustum bellum festina comodis pbaueat
 nisi et factu facile ne dicam possibile demonstremus In hac parte
 illud meo iudicio aduertendum e optimi pncipes ne maior hostibz
 qm vobis sit stia rei militaris ne frequencior vsus ne potius co-
 piosior ne potentia supior ne deus ipse fauentior: quibus mo neqz si paret

Utique dicitur fuerint bellum suaserim. Vt tam teste Octaviano
resare qui prelium sine certa precativa committit similis ei est qui ha-
mo piscatur aureo facile namque plus amittere qui lucrari potest at-
michi seu nona consideranti seu vetera mente repetenti. Inter omnes
nationes quas tello idoneas iudicant nulla expeditior nulla foras
nulla peritior nulla audentior quam via videtur vobis homines vobis
equi vobis arma vobis pecunie sunt nulla natio tam grandis
sub celo est que habeat vos appropinquantes sibi sicut adest vobis dicitur
dicitur vbi obsertio tot clarissimi principes tot generosi proceres tot
fortissimi equites tot potentis civitates tot diuicie tot auri tot
argentis tot ferri munera vbi tanta populi multitudo tanta iuuentus
tam animi tam robore. Germanie fines ut veteres tradunt
ab oriente vsque ad flumem et hungarie hinc fere ab occidente
venit a meridie danubius a septentrione oceanus et mare
balthicum quod pentemur vocare possimus nunc quantum est
hinc terminos possideat videte vos angulum pulvis britanni occu-
pauit vos belgare heluonorumque fines curat gallis obtinuit
vos scythiam et noxiarum minasit vos usque in italiam pedem ex-
tendit vos hibernicos qui nunc pentemur vocantur ex marmibus
infidelium detraxit. Solum epalium in vobis solum bohemi sedent
potentissimi et nobilissimi populi. Quia illi vobis imperio parere se aut
Regemque dunt vobis sanguis vos igitur magni vos bellicosi vos
potentissimi vos fortunatissimi ac deo accepti germani estis quibus
adeo fines extendisse hinc supra omnes mortales Romanis potere
datum fuit obsistere nam terrarum ille calcator omni et oculus do-
mitor Julius resare quamvis subactis gallis sepe Rex transierit
etque maximas in germania gesserit bellicosum tamen et aspera
duorum gentem dunt indomita Augustus Octavianus nunc
et parthorum et iudorum reges numero misit qui vobis omni re-
nuore fortunatissimis cecidit de quo illa sunt metra Augustus
resare dunt genus aurea videt. Seneca qui vobis lano regnata
paena Saturno quondam super et garumatas et iudos profert
imperium vobis extra sidera tellus. Extra autem solibus vobis vbi re-
lyce athlas axem humeris premit stellis ardentibus aptum. Ille
inquit solissimus Imperator nullibi vobis nisi apud germanos
vobis succubuit. Nam lolianus et varianus et adem in germania
pessus est lolianus maioris infamie quam detrimunt varianum
per exualis telibus legionibus tum dicit legat et auxiliis
omnibus resare longum est referre quas intulerunt romani
vbi publice molestus Roma germani qui et si eorum fortis
aliquando resertunt prope tamen et ipse de romani de gallis
de hispanis de hungaris de que aliis duces gentibus sepe nunc

occidit sedes habuit gens immunda ignominiosa formicaria runctis
 superis generibus. Quis ut tradit vir Otto feisingen Epus no
 futulis auctor Regnante apud fannos pypus montes rarios exiit
 at longo itinere in Asiam se excepit. Inqz post hac morata est et
 quibus sub nubi celo et mundiori terra per tot secula pazuper exul
 tam se probaverit sapit tamen adhuc multu pishne deformit
 neqz omnium barbariem detersit. Carues adhuc equorum vesperium
 vulturuz comedit libidini seruit crudelitati succubit has odit hu
 manitatis studia psequitur. In cuius manus venisse nre doctam elo
 quentemqz Britann Nestio quis satis d'flore queat. Et dicit
 milites quid tu nobis heare detrimeta commemoras. Quid nobis
 de heis nos hastas gladiosqz versamus. Vos genus ignominu tecto
 gaudet et umbra vno vero fortissimi equites nullus qui vno
 magis interest studia heare esse quozqz florentissima. Quid em
 vos vni excellentes aliud queritis cum pnt animo et alto corde pe
 lum committitis ac nunt viribus hostem nunc ingenio superat.
 Quid nym aliud queritis qui fame dulcedine laudari vultu suo
 et gaudet cum de vobis bonos esse rumores audit. beahmiz omib
 studio laudis et optimi quispz gloria duatur inquit Cicero. Et que
 laus vna dubitana esse potest nisi heis consuetudine beuissima e' fa
 ma que humane vite spatio terminatur. Vniut nomine perhemij quos
 hec insectos habent/ fortunati ambo siquid mea carmina possunt. Nul
 la dies vniqm memori vos exinet cui in Civaliu et nsum inquit
 Alvaro. Not nos aut sampsonis aut Bedcomis aut Iopte. Aut alioz
 iudicium fortitudinem regnumqz magnifici gesta scerimus nisi has
 edocti essemus quanto ergo quisqz vni nobilissimi equites aut in
 distior est aut fortior aut audior tanto favore ingenys at heis ma
 gis debet. Hec sunt em que progenitores vros virtute prestantes
 quibus iam dudum mortuos memorie tamen homi quam vno
 tes exhibent et que vni nomen si vireles fuerit ad posteros de
 ferre cum laud queunt. Deuenerat hoc alexander W lacedo qui
 cum in sigeo sepulchrum vidisset Achillis. O fortunati inquit
 adolescens quistue virtute precone homine iuvenet et vere inquit
 Ozabz nam nisi illa arvilla fuisse idem tumulus qui corpus g'perat
 g'perat nomen etiam obmisit. Temostotes aut ille sumus atheni
 vir cum ex eo quereatur eius vrem libentissime auderet a quo summa vir
 tus inquit optimo laudatur. Cuius dicto nimis huaritat' et eloquene
 studia magnopere comendant at contenta nunc delectaqz gena quata
 sit facta heare iactura cuncti cognostit qui latinorum omnem doctrina
 ex grecorum fontibus derivatam non ignorat. Quid ergo in tanto
 damno in tanta iniuria dicemus principes an de iusticia belli adusy
 her monstra homi dubitabimus qui nulla humanitatis studia voluit
 qui sedera nulla custodit qui sanguinem vni sicut qui redibne satui

non possunt. Quia sacra dei vix omnia polluit et opterumant. For-
titudine inquit Ambrosius in officijs quo bello tuctur ab barbaris prius
vel domi defendit infimos nisi a latronibus seruos plena iusticia est. Quia
si ordiulle naturalis pati accommodatur Augustino teste id possit. Ut
susprenendi belli auctoritas atq; consilium penes principes sit neq; bel-
lum aliquum iustum existimetur. Videte quanta e huius belli iusticia cum
non solum ppa Imperator duo maxenna illuaria duo primum in terris
principes. Sed ipse rector orbis mundi q; fabricator deus et auctor qui spo-
sam suam ecclesiam meam vram ut pupillam oculi vobis tuenda to-
mendat //

Nonstruimus belli iusticias fortasse pluribus verbis qui non fuit
Sed teaxit me miriaz aerebitas parate subzato date venoz lesio
nunc ex bello que sequatur. Vtilitas breuiter exponenduz e. Cur em
se bello quisqua minisbeat nisi et debellasse nunt. Et vos igitur prin-
cipes si fecerit huius belli contra Turchos susprenendi cognoscere tu-
pitis damna que toti xpianismo imminet nisi Turchorz frangantur
impetis pensitate. Audistis que passi sunt Constantinopolitani. Id
nunc multe ciuitates expectant nisi dum tempus e opitulum. Cez
pit in dies hoc vrens magis ac magis nunc vna pro iustia nunc alia
nobis desit. Rasia nam nouissime occupata est. Dispositus eius pro-
uinciarum conige et liberis in hmgariis se recepit. Hungari qui
hactenus nec fidei cliperi nec religionis miris fuerit. Vixit bello
post mortem Alberti regis huius capti a Turchis sunt centum milia ho-
minum aut eo plus duobus prelijs amiserit. Non tulerunt integri tur-
chorum vires quomodo searti ferent. Quocirca fuerit auxiliabitur po-
lone quomodo vinctent soli magna e turchorum potentia et in Asia
et in greca tartarorum ferocem gentem federe iunctam habent. Duce-
ta et trecenta milia pugnatorum ut dicunt plura in armis cogere pnt.
Quis sint hmgari strenui et potentes vni atq; omni laude digni no-
tamen tantis viribus pares habentur sine vinctur hmgaria sine co-
acta unigitur turchis neq; italia neq; germania tuta erit. neq;
patis vrens gallos seruos reddet. At no nulli quia suis diebus no-
videre similia nec fieri posse confidunt. Nos aut sepe tartaros pro-
tecta hmgaria germanie fines ingressos X ad rem vsq; debatos
nouimus hmgari priusq; xpianitatem tolerent. Sepe Austriam Sana-
riam Sueniam franciam Saxoniaz paucuerunt. Athila rex
hmoz ab vngaria que tu panno mi dicebatur digressus quatas
italie quatas germanie quatas remotiorz gallic atq; hispanie
turbas intulit. Quid gothos quid vandalos quid Gepidas
quid hecnlos quid longobardos non ignoramus. Quis huius populi p
hmgaria ab vltiori Sathia vementes hanc vram xpianitate
nunc afflicerunt nudis. Expectabimus igitur et nunc venre.
Turchos atq; aere stis tartaris nobilem ac potentem hmgaria

eundem heri conuenerunt non e turbans atq; prudenti hys vno
 belligerandum sit distanciam; et nos heri ex ordme primopos ar
 pmi de belli iusticia cognoscimus bellu quid pro turba religione pro sal
 uanda pria pro conseruandis scyis exauite supiorq; gereretur nemo vng
 veterum reputauit iniustum hinc Moysi hinc Josue hinc Dauid
 hinc dauid hinc arachabesum prelia comendauerunt hinc illi dmo
 fens clamores quibus plerum exultabat apud Athenis theatrum
 in Marathone in detthemisio in Galamine pro pria d'functos co
 mendant hinc ex Romanis Oracij deici filij et alij pene inuicabi
 les celebrantur qui pro salute suorum tuum se deuoceri hinc ex vris
 germanis Karoli Rolandi Ramaldi Foneadi Ottouis henrici fi
 dexia eteris pectonib; extolluntur qui pro tutandis xpianoz fimbis
 maxime se periculis obiectauerunt Nunciam tamen vris p'gentoribus
 tam iusta pugnandi causa qm vobis obiecta e nunqm illi tam atroci
 iniuriam tam insignem contumeliam ab infidelibus acceperut que
 admodu p'pessa e hoc nro tempe xpiana/repetenda e breuiter hoc loco / rli
 Constantiopolitana calamitas sic em et iniurie magnitudo in hor
 ret belli iusticia manifestior erat nulla pulsatis iniuria Maumethus
 Sic em vocatur qui Turcis imperat bellum grecis indixit Consta
 tuopolim obsedit ac male defensam expugnauit Ibi Constantinus
 grecorum Imperator iherantibus urbem Turcis in extremo p'ue
 sue p'iculo fortissime pugnant; obtinuitur caput eius lancea in fixu
 spectaculo fixur sic instranda grecor; cedes/ occidunt non solum
 qui se tueri conantur verum etiam qui p'oretis armis se se dedit
 Et Nec ego hoc magnitudo in ipso furore p'rimu incoitus tu
 cidatos esse qm plimos illud horreor illud abhorrior illud oio dete
 stor trapta auitas depositis armis; coertis in vincula turbis; tum
 maxime scuti e cum filij ante ora parentum occisi Cum vris
 nobiles velud bestie mactat; tum sacerdotis lamati tum monachi
 excarnificati cum sacre uirgines maestate tu moes et mures ludi
 bew habite O miseram orbis faciem O infeliam populum O ste
 leratum Maumethum quis talia fund tempet a latrumis oia
 luctu plena cord reuore cadauibus Ecce certe Maumethus ipse
 terribili facie terrib; oculis terribili uoce terribilib; verbis nefandis
 iustibus hominada mandat nunc istum nunc illu ad red postit
 manus in sanguine xpianoz lauat oia fodat omnia polluit templa
 dei nri pseud p'ph; traduntur diuina altaria proteruntur ossa mar
 tyrum et aliorum sanctor; Jam cum xpo regnauerit aut poras aut
 tambus obijamit; frangunt; statue pictur; delent; Nec meis dmi
 regne colorum gloriose mazu vnegum; ymagini paratur; Ruin
 et xpm saluatoris xpi reuolueri simulatq; cum magno clamore
 minor; reuisione p'cedentibus tympanis ac tubis in castra desert
 hinc atq; illuc ludibrio rapitur conspuitur luto prouoluitur O ne

fac in expiandum o ignominiaz xpiane gentis: O deus mei nobis
sempiternus hinc signus in quo redempti et saluati sumus: Turchorum
feticum genibus illudat Et quasi nos signum non signatum colamus
hic est inquit xpianorum deus: Denique quia comouemur prima
per dñi saluatoris misericordiam refero dum tante ciuitatis dampna
comemorare. Sed quis etadem illius urbis quis fureta fundo expli
cet aut possit lacrimis equare labores horret annuis talia memis.
se luctumq; refugit O nobilis grecia ecce nunc tuum finem nunc
denique mortua es nunc sepulta iacet Non quot olim urbes fa
ma rebusq; potentes in grecia sunt extincte Vbi nunc Thebe Vbi
Athene Vbi Miceae Vbi Larissa Vbi lacedaemon Vbi Corinthorum
ciuitas Vbi alia memoranda opida quoz si miras queras nec
ruinam mueras: Nemo solum in quo iacuerunt queat ostendit
greciam sepe nec in ipsa grecia requirunt Sola ex tot caduibus
ciuitatum Constantinopolis superat que de paruo habitu byzantii
quondam a pausania edito per Constantinum primum Imperatorem cui
nomen in emulacione Romanorum urbis execta hinc mirabilem spoz
tantum aruoz tantam hanc hinc glorie habuit ut omni ciuitatum
dampna hec sola urbs expensare ac resarcire videt. Hinc
post pacem cum Gratiano factam et a theodosio confirmata: veni
ens Constantinopolim rex Gothorum Athamarius in regie urb
amplitudine splendorumq; gloriæ platus esset Velut stupens dixisse
fertur Vere deus terreus est Imperator hic habitans Et quisq;
aduersus eum manus mouerit ipse sui sanguis eius existit Et
quis post imperium ad vos o germani translatus sepe Constans
tinopolis capta dnceptaq; fuerit nunquam tamen in potatem xpi ho
stis nisi modo denerit Nunquam basilice sanctorum dicite nunquam biblio
thecæ combuste nunquam monasteria desolata nunquam sacra mea ex
toto nisi nunc deleta fuerit Itaq; mansit apud Constantinopolim
usq; ad nunc tempus vetuste sapientie monumentum ac velud ibi domus
aliam hanc esset et aex summa philosophic nemo latinorum sat
doctus videri poterat nisi Constantinopoli aliquid studisset quoz
florenti Roma doctumq; nomen habuerit Athene hoc tempore
vix Constantinopolis obtinebat Vnde et multa veterum sapientium
volumina susceperunt et in futurum suscipere sperabamus at nunc
vnicentibus Turcis et omnia possidentibus que grecia potentia te
mit vereor ne deletis grecis ois sit actum Neq; enim ut plerumq;
arbitrantur Asiæ sunt ab origine turci quos vocant turcos
ex quibus est Romanorum origo quibus hinc non essent sedio Et ti
tharum genus est ex media barbaria profectum quod ultra euget
in precepsq; montes ut ethio pho placet ad septentrionale

triumpharunt nec Romam cum reze poterunt res magnas
 sine germanis auxiliarijs egerunt quoz tanta in bello virtus
 tanta in domo fides fuit ut exerei corporis castos cohortes ex ger-
 manis potissime legeretur Conferamus nunc Carthos ac vos
 mirum et quid sperandum sit si in illis pugnetis exanimem
 vos nati ad arena illi tracti vos armati illi mures vos gladi-
 os perfat illi culteis utuntur vos balistas tendit illi arcus trahit
 vos locis thoreasq; protegunt illas culitea tegit vos equos
 regit illi ab equis regunt vos nobiles in bello duat illi seruos
 aut archifores cogunt vos milites nati atq; nateq; in armis sit
 Illi copias suas exceptis quidam milib; pugnatore quos epe-
 ditos hnt Non masia sine in gerria sed in ytalua pugnandu
 esse dicebat Et vos ego thoutones si queadmodu spero sepe
 tes erit maiores vos imitabim qui remota semper lolla a domo
 gerece ac diuorum fines no minus qui suos tueri consueverunt
 Q; si vos germani hoc tempore hmgaros neglexerit no erit
 demuz cur vos ex gallis auxilia ptolemi nec euzd illi apud hy-
 spanos opem muerent atq; ita fiet ut semper cum singulis gentib;
 pugnantur hostes faale quod cupit orbis Imperiu assquant Q;
 si acceptis armis et hmgaris et Kasianis et aly; xpianis qui
 vici sunt Turchorum potene opem tuleritis auon solum diuinos
 vos tuelim Q; vos ipsos vxores et liberos vos ex maximo
 pualo liberabitis atq; her e principes ut michi videtur maxima
 vtilitas belli gerendi Cum exploratum sit ad vos diehm Tur-
 chos prope rare pime occurrere qm vos fines ingredian et auxi-
 lia diams afferte Nam hinc tua res agitur ut ille aut paves cu
 pping aedit Q; si certissimi esset nunqm illos ad vos esse ve-
 hroz pro debito tamen baptisim vdi quo estis mirati p maxis
 beneficijs quibus vos diuina pietas annulauit aduers; hos
 euuangelij corruptores et xpi phdos inimicos et ceteros aspres
 bellum greed debret Equidem prestantissim principes cum oib;
 vretibus affecti sit; nihil tamen arbitror vos magis velle
 qm greatos esse atq; videri her e em vna virtus no solum mixta
 sed mater omi virtutiz reliquarum quid e em pietas nisi vo-
 luntas greata cega parentes qui sunt qui libent auo p pua
 pugnant nisi qui pte benigna meminere Cum sunt qui
 fidem cega principes inuolatam custodiunt nisi qui eos in se bene-
 ficos recordant qui sunt qui pceptores honorant nisi qui se doc-
 temam ab hys accepisse non sunt oblii Qui sunt qui amicos oi
 studio psumunt nisi qui sancti amicitie tenari memoria tenent
 Q; si cega pateriam cega parentes principes pceptores ann-
 vos greati esse debemus quanto magis cega deum nem et quib;

obstare purgiora qm dei mei beneficia sumus expecti Ille cum nichil
essimus nos meste produxit neqz lute lapides aut arbores aut eqs
sed homines rationis pncipes nos creavit Nobis ingenui sermonez
virtutem vires corporis atqz animi dedit et cum primi parentis
culpa inferni mancipia facti essimus vt nos redimeret descendit
de celo eximiamt semetipm formam serui accepit homines induit
factus obediens vsqz ad mortem mortem autez rursus Inquit aplos
Sub ipa aut passione et reuere priusqz ad credulitatem uere et
effusionem sanguinis pueniretur que comuoz probra qz cotinueliaz
ludibria tulit spontanea insultantia suscepit qui sputo suo oca oculos
appreuerat flagellatus e qui pstatem flagellandi demones ht spms
coronatus e qui suos floribus coronat etrens palmis d facie
refus e qui veras palmas mudi vnicuiqz tribuit spoliatus e terre
ua et caduca veste qui celesti atqz in marasabili candida aiab ue
sit riaty e felle qui se abum hoi prebuit potaty e aceto qui
populo suo uerterea pocula expimitit agnus ille innocens pmo ipa
innocentia ipa iusticia inter facinorosos computata e pependit inter
latecoms deus ne viderint faciem eius et non erat species neqz
detor a vertice capitis vsqz ad plantam pedis non erat in eo sanitas
sed passus e ut nos redderet impossibiles mortuis e ut nos redderet
Imortales passus e quia ipse voluit iniquitates neas ipse portauit
O bonitatem et clementia magni dei O miserationes diuine pietatis
incredibiles qm maxima et inextimabilia sunt xpiano populo p
stata beneficia sed tota sint her in omes fideles dona dei vos aut
o germani penulacior quidam honoris ratio reddit obnoxiozes Na
qui vobis imperiu dedit Is vos omnibus populis gentibus namibz
pbulit her e em prima in seculo dignitas cu omibz pncipes omes
reges cedunt qua saluator dnis sui carnem nascendo pgermano
mouendo dignam consuit quoms honore qui in pphetis pmissu
in euangelio comprobata in aptore scriptis magnifice comendata
epistit her e illa excellentissima dignitas qua stante non e ore
antixpi formidemy aduentuz queadmoduz et Teratiamis et
Cypriamis et Augustinis et multi veteruz ep verbus doctuz
geniu pculi colligere videntur Hinc antiqui ned spm sto pleiy
qm us ad huc ydola colerent Impatores psquezerentuz qz xpianos
vitam tamen illis plixam Imperii seruicium dnm tutam opera
tum fortem senatum fidelem plm probum orbem quetum opta
bant vos igitur magni vos meli o germani quibus tanta digni
tas recedita est curare preceteris debet ne volis Imperantibus
xpiane ecluisionis Auestas intoreat / Quod vos ad her deo
expendit pmo quid nos omes xpiani pro tantis beneficijs agimus
vbi tantorum bonorum memoria e pncipes vbi gentibus in
e vni potentes terram illam sacratissima magna visus e deus

no et annis supra triginta ho ad hominibus conuersatus agere
 occupant officinas nec salubris a daimethis obtinet sacrosancti dmi se
 pulcherrimi letitiam illum veneratu dignissimi in quo ipse nos
 vita mea obdormiuit in dno Sacrearenoze impunitate munitis ob
 fecerunt loca illa sancta loca benedicta loca preciosa et agni imani
 labi purpurata reuere dnm nos silemus hostes fidei nec tulerunt
 et quid ad heri ante principes Tunc heri accidisse putat abrenu
 tam ne manum dmi recedat aut impotentem factam qui e omnes
 nunq no pot mitte plus qm duodecim legiones angeloz qui sac
 rarenos Thuzos ac tartaros se blasphemates optermerent aut
 certe tantum verbo dicere et fiet quod voluerit / an qui fecerit
 Semathereis angelo dmirante contemnit qui furebundum Olo
 ferrem in manu mulier vidue dedit qui percussit reges magros
 et occidit Reges fortes qui clausit egyptis mare qui sedem
 sulphur pluit et ignem qui ventis imperat et mari qui fecit ce
 los in intellectu a daimethi supbiam fecerit non poterit dno
 silest ei cum voluerit possit quid igitur opnam quid recedat
 principes temptat vos dno deus nre Sperare mult an se op
 agere atqz officium eunt vobis floce ludis quos et spmula
 tendere totum vos omne cum feero tenet vza Inuentus aut tornea
 mente intentu e aut quatit opidi bello nec tarda senectus vraz
 vraz debilitat mutatqz vigoram canem gallea premitte somper
 qz recentes bellozini causas hie inuat et vna in armis Illis pita
 teoro et fulgenti mure veste deside que cordi sunt summa voluptas
 e indulge rore solis a daimethis et quos dixi quidem milia ep
 pedis sunt quos somis delectat armoz et au in bella paratis de
 hiet audaces retro in expectos humidos effematos nullus precij
 iudicat Q si manum cum illis conferat nihil e qd de victoria
 dubitet Si no qua gesturi estis pro deo pugnaz aduersu deu
 non conuertat malamente procedu Cum ego maiores vri principes
 omnes vicinos ac longa positos ptoz armoz glia superauerunt Cum hi
 mentes ipi nullos omnibus terror fuerunt Cum vobis ipi nichilo mio
 res vris progenitoribus sitis Cum omnibus hys rebus habundetis quas
 bello necessarias putant Cum vobis fortissimi milites peritissimi du
 ces ac satis fortunati sint cum deum in sua causa pncipium sperare sit
 pati sit Cum vri hostes longo inferioris vobis constant non e cur
 tam honestum tamqz utile bellum pro deo vro gerendum detectare q
 quomodo debeat dicat hic fortasse quisquam Rem non est cum Tur
 cis tantum sed cum tartaris simul ac sacrearenoze cumqz omnibus
 gentibus quas illi subiectas hnt huc ego contra isto nec vos
 soli theutonnes inqum pugnabit Ep ytalua ep gallia ep hys spa
 ma multi conuenerunt nec hungari decerunt nec bohemi fortis
 sine gentes Rasciani bulgari omnes Illerenses omnes greci supra
 occasione consurgent vicini quoqz in Asia dabunt manus

Nolite epistolare principes Ita omnem Asiam & Armenia
pervenit ut non multa sunt christiani multi in Cilicia butymia
Capadocia ponto Syria christiani sunt quibus in quo fuerunt copiosi
hiberi qui et georgiani vocantur Trapezuntis Armeni christiani
hinc nec contabuntur arma sumere Si vos viderint audientes ve
neti quoque et Iamenses potentes populi quantum patem in thyras
hinc partes tamen vias classibus adunabunt Coacti namque ne multa
tes orientis amitterent patem ferre at quod homines multi ac natio
fuerunt neque dum neque diligenter facere possunt Veneti certe fidem in
povatori debere facturos se quod debeat christianos Si bellum cum fide
lunij consilio contra turcos decernat Ego et si certe scio per vos vo
bis arma sumentibus ex tota christiantate vobis affutira profudra
michilonij et illis domi manentibus hinc bello islam germaniam suffund
non dubitaverim Sino enim Bothfeldum qui fuit lothoemge
dux cum suis transrenanis theutonibus et aliquibus gallis paucis
italis hungaria paucis germaniam penetrasse hellepontum transisse
Asiam pervenisse Iherosolimam ex potestate infidelium victi ac prostrati
simul que struerent in medio gentibus quibus et Thury et
pavorem numerosi resistere conarentur In eius operatu ducenta
milia pugnatores fuisse tradunt at qui multo maiores copias sola ger
mania regere pot Sed dicitur ut epistolis quo forte bellum geramus
qui domi contendimus Nec perno est germaniam ulla quicquam sit
pax mentis non recusabimus optea bellare prius Thury Remo arti
gant qui lites omnes vix gravare exherpentur Idcirco sapientes illi
qui Ratispona fuerunt Inducendas tota germaniam quinque nales in
Dunas putaverunt Id nunc expendimus e omnes qui contendunt aut
imperij principes ac vasalli aut subditi sunt nisi resaris mandata
custodunt fidem seanguunt honorem maculant rem publicam ledunt sibi
ipsi nocent quod ego de tanta nobilitate nunc putaverim Nam quis
erit adeo dicitur adeo obstinatus adeo bonis aversus moribus ut treug
pro christiano salute indietas presumat Est hic legatus apostolicus
qui censuras ecclesiasticas interponet legati resaris imperiale bannum et
alias penas adiungent Proh germaniam nobiles gens bellicosa gens
alta cordis an nunc in tanta et vira et omni christiane militate deficiat
Erat ne mecum adeo adeo ten ut rane universis fabula in vobis
impley sinat qui dum se mutem mordent preda muli fuerit Nonne
ter mte dum simul contendit dementem Turcum et oia rapiente
que vos litigare compellunt expellite prius roem hostem tu si pac
tenere nequit de terra de divo de ceteris bonis pugnate que non
turcis sed vris filiis relinquere valeatis equidem si has indunas a
plectum principes non e michi dubium quin validissimi et copiosi
exercitum comparare possit quo educto patem in almaniam necessario
relinquet lateonet enim et raptore omnes epibunt Agrate et

artifices domi manebant paratum genus humanum quemadmodum
 tempore Conradi Cesaris evenisse constat Cum ille copias ad usq[ue]
 Sarracenos ac Turcos eduxit et fortasse hoc unu e parand[um]
 germanie vna nescio an vos alias habeat[is] Et quidq[ue] dicit[ur] ad
 pruthem agemus qui rebellantes suis d[omi]nis relicta religione theu
 lonica ad magnum regem polonie defuerunt Tria hic remedia s[un]t
 Duo dicam tertiu in aliud tempus retinebo aut seruent[ur] hic Induac
 sicut in ceteris germanie lib[er]is aut si hoc durum religioni videbit[ur]
 Omne fecerit religiosos cum Saxonibus bohemiis et alijs quos pos
 sunt allicere suam provinciam vendicare neq[ue] ead[em] p[ro]p[ri]etate videtur
 exercitus magnope impeditur Nam et imperante Conrado de q[ui]
 paulo ante dixi Cum Eugenio Romano pontifice xpianos exci
 taret pro tutela terre sancte quum Sarraceni euertere conabantur
 pruthem cum ceteris ulterioribus ydola colebant ac rebus exansionib[us]
 nunt Saxoniaq[ue] nunt alias vicinos xpi cultores infestabant Conra
 dus autem d[omi]nissis Saxonibus et ceteris vicinis qui domi cum
 pruthem ac reliquos barbaros detestarent Ipse cum Rhemans Duc
 us feanombus ac bauaris Jherosolimam perrexit Idem et
 nunt vobis agere licet

Ceterum quia nonnullos esse audio qui W Tammetum de magis
 quietum existimant neq[ue] ut ego dico tantope festinandum cen
 sent referabo vobis aliqua de consuetudine ac natura huius hoib[us]
 que mihi p[er] eos nota sunt qui sciam aliqui comitati fuerit ut
 quid sperandum quid ve huiendum sit ex ceteris habeat[is] Est
 aut Tammetus adolestens annos natus quatuor et viginti au
 teus et g[ra]t[is] cupid[us] robusto corp[or]e ac laboris parente neq[ue] vno
 neq[ue] ceni indulget q[ui]nis more gentis libidinosus no[n] tamen m[ul]
 t[er]o res viti paterno languescit coras fugitat vnguenta deuitat
 vreo indutur mollibus non tantu non s[ed]no delin[er]at no[n] canes alit
 non aues mitat vna ei voluptas e[st] arena haurare honorat mli
 tes equos amat naues riuens mathmas bellas formosis mulierib[us]
 p[ro]fert et q[ui]nis e[st] natura barbaeus abhorret q[ue] beas gesta tu maiore
 cupide audit ac Julii cesarem et Alepandrum magnum omib[us]
 antepont quozu illustria facta sapere posse confidit atq[ue] contendit
 Nec se minus aptum ad subigendum orbem dicit q[ui] illi fuerunt
 cum sua sint longe maiora principia q[ui] illorum referantur Et q[ui]
 filis p[ro]phet[is] suo Tammeto ex quo nomen habet Constantinopoli
 subient non dubitat quum et romam submitte possit barbaea teme
 ritate et Asiana superbia plenus hic e[st] v[er]o hoste proceres q[ui]
 stinate n[on] an talem naturam quiescere sit verisimile Et q[ui]
 v[er]etur aut argument[is] in rebus vltimur manifeste Nomen hic
 v[er]ita Constantinopoli n[on] p[er]eam deleuit p[ro]p[ri]as civitates opp[er]
 ctades insulas mare q[ue]i magna q[ue] parte d[omi]nunt dispo[n]it

ex Rascia pepulit et quibus essent cum Hungaris Inducere eorum ad
finos ingressus nonnullos agros depopulatus est. Eae pacem Turchorum
proceres esse quietam quam sperare potestis. Nolite confidere nolite differre
consulite vobis ipsis et utilitati libertatisque vestri dum tempus habetis causa
belli ut intelligit et iusta est et necessaria et maxime vobis ad pugnam
omnia quam Turcis meliora sunt. Orat vos Cesar ne christiane
pro ne vobis ipsis hoc tempore desit. Sed quemadmodum Ratispona con-
dictum est quos potestis milites equos arma currens instrumenta
bellica conuocatis paratis. Nam et ipse que sunt in sua potestate
ad hoc opus omnia promittit quietumque sibi ut Romanorum impe-
ratorum ut austere duci ut religiosi summi ut homini christiano mariti
exequi prestat est et volens. Cum vos principes in hoc loco de bello
gerendo conuocatis sitis. Nam si unquam pugnandi tempus fuit unquam
proficere est quando non solum honor et status sed et ipsa libertas
vestra ipsa fides christiana in dubio ponitur. Neque enim si Turchos pro-
gredi ad vos simitis querendum erit quo statu in qua fide vivere
sed utrum vivere debeat. Mementoque primum vestro generosi pro-
ceres ponite ante oculos illustra facta maiorum revolte quorum
progenitores vestri cum magnis exercitibus Alpes ytalice transire
Romanorum certam defensuram. Astolfum regem longobardorum Ste-
phanus pro molestum pipinus quartus desiderium eiusdem provincie
Rege adrianus insultante karolus magnus compescuit. Roma-
nos feroces pontifici rebelles Arnolfus edomuit. Berengarium
qui se regem ytalie iactabat. Vocati Johannis pro Otto primo
magno bello contemnit longum esset referre quod tunc vestri ante
cessores pro Romana certam pro fide catholica pro salute communitatis
fauerunt. Illi quidem dum parato et forti animo christianam religio-
nem intuentur Romanum imperium ad se traxere. Videte nunc que vobis
animi suscipiendum est. putatis pro vestro pro suis non dicam tantum
sed ageuolis paulo voluminosius tractatis spe bella gesserunt. Vos uno
imperatorum cum tota grece nobilitate crudelissime necato non putaba-
tis esse pugnandum. Illi frequenter suis in suis parum venerenter co-
pellatis non dubitauerunt arma recipere. Vos deo vestro probro se christo
non armabimini. Illi pro ampliandis christianorum finibus durissimis
se periculis commiserunt. Vos pro huiusmodi religione fideque vestra conuocatis
arma capessere non e de rebus lenioribus. Hoc bellum pro patria pro
libertate pro uxore pro amicis pro libertate pro vita pro religione
pro sanctis martiribus pro magnis apostolis pro gloriosa matre dei aduo-
cata nostra regina celi maria pro filio dei pro redemptore pro saluatore
pro maximo et certissimo vestro pro spiritu sancti directione pro pre-
eterno pro diuinitate qua spuzandus ille Maimetis
estipulitur committendum e pro lino. Cogitate principes quo reduta

est xpiana religio quantum in oriente quantum in meridie divini
 culta e mea fides Sumite alta corda Induite fortes cuos defendite
 mecum vnam vitam que vos xpo regeneravit acingunt gladio
 super femora vestra potentissimum accurrete inimicis xpi Nolite vlti
 mi esse quos imperij dignitas iubet esse priores Karolus rex
 francorum et nobilissimus et potentissimus pugnaturus se dicit si
 vos armami Cui sit mens Iudith Ladislai Regis hungarie ac
 bohemic ex suis oratoribus audietis Regis dacie Suevie ac Nor
 uegie reas habemus que mentem illius optinam opponit Alfon
 sus rex Aragonis et Sicilie vni mundi clarissimus sidus etiam sicut
 abus tetras hoc magnifici bellum hanc gloriosam expeditionem
 pro xpi nomine vltro suscepturum se pollicetur philippus bur
 gundie dux no minus animo qm sanguine tamis potentatu
 ac duatu par magis regibus no modo se itur ad hoc bellu
 mittit sed alios quoqz ut se accingant magnopere adhortat
 Intueamur hos duos principes Alfonso et philippum magnos
 duos terra marisqz potentes ambo etate prometi sunt ambo spea
 gsimu amiu beatissime ambo tamen certum se se offerunt neqz
 in ppijs personis pro deo suo pugnare recusant Quid vos
 facitis latissimi principes quibus etas florida est quibus ebull
 sanguis quibus maritimus labor Joandus quidem ludus videt
 debet En milites en duos en robustissimi Iuvenes Quibus
 ne semibus maiorem qm vobis animu esse dormitis ne domi
 num illi foris militent marcebit ne oro dum illi vigent in
 negotio nime talia de vobis suspice degeneres timor arguit
 vos autem erecto animo glareat Intueor Inpro bene spe
 rare ferro iam hiltare pectora vestra ac feragere amore
 bellandi ut nunc vos etate integra milite stratores hunc
 belli cupidos esse Nam et ipse qm nris semo grauis qm nris
 ecclesie deditus incendor et estio nimo ferore talis vobis
 pugni veteribus illis ex quibus vobis origo est principes
 cum essent ad huc gentiles nullu fuit grave bellum qd
 ppiam suscepissent nullam illi mortem amstram putavere
 que pro ec. publica subrectur Sed que res publica maior
 aut melior qm mea xpiana que pua dulcor aut nobilior
 qm mea illa celestis ad quam tunc asperrimus formosa
 ibitum Illi cum pro pua invenerunt tunc maxime qui
 labant nos tunc morimur tu finimus qulium tunc priam
 ingerimus O felice mors que vitam fuit temporalium
 concedit eternam O faustum ac desiderabile bellum in

quo si vincas in terra si vincas in celo triumphas quid in
exgo ardenti pugnantis animo quibus tanta promittuntur
emolumenta Ecce dominus noster Sanctissimus christianorum sumus
pater pater omnium christi pastor Romanus pontifex
suasit beati petri christi dei nostri vicarius omnibus qui hunc
expeditionem sequuntur delicta remittit culpas abluunt veniam
prebet telum promittit nec de pmissis est dubium quando hic
est qui potestatem habet ligandi ac solvendi Cum locum
illius tenet cui date sunt claves regni celorum Ecce
nunc teli apertus sunt Ecce nunc iter in peram Ecce stala
qua super omnes planetarum orbis scander valeatis atque
ad ipsam galaxiam pervenire que vos ad reginam magnam
dei recto tramite ducat quod si omnibus ut inquit creator qui
peram auferunt iuvenit defendunt certum est esse in celo
diffinitum locum in quo beati eius eterno serventur Quid
de vobis putandum est primas qui non pro terrena sed pro ce-
lesti peram pugnantur est Quid dicam multa dicere possit
sed hoc tempore apostoli pauli doctoris verba gerimus verba tu
memorasse satlerit Cum neque oculus vidit neque auris
audivit nec in cor hominis ascendit que pmissis dominus diligetibus
se quales vos futuros esse germani nobiles nemo dubitavit
si hoc bellum ut Imperator admonet papa petit christus iubet
per domino honore atque amore suscipiet Amey

Ex hinc que nuper nos omnes audiimus plane intelleximus Si rem publicam
 xpiane fidei contra Thurtos et alios inimicos salvare et defendere voluimus
 necessarium esse quod ad longius habeat exercitus in ditione p[ro]prie fidei magnum
 potens et bene instructus in loco Thurtis viciniori Hinc visum est deinceps
 domino nostro Imperatori quod sicut sua maiestas obtulit se iuxta posse ad omnia
 que sunt pro tuitione populi christiani Ita et merito in hoc eum sequi debent omnes
 fideles principes christiani maxime qui sub imperio sunt In preterit autem per experientiam
 tione oblationis adusat sua deinceps salvo semper iudicio meliori eorum quoniam in
 hoc sancto negotio recurrere voluit hec que sequuntur

Primo quod exercitus congregatus sit magnus et talis qui non solum resistere
 Thurtis sed etiam eos incedere possit et fugare ex Europa Et quod iste exercitus
 militet sub uno capitaneo sub vexillo crucis et imperii

Item quod exercitus huiusmodi ita ordinatus et paratus sit quod durare possit ad minus per triennium
 si fuerit optimus et quod in primo anno provideatur de necessariis pro futuro primo
 anno exercitus in alio anno provideatur pro secundo et in sequenti pro tertio

Item estimat deinceps Imperialis exercitus istud per hunc modum congregari esse videlicet
 licet quod per totam Alamanniam ac vicinos principatus imperio facto subiectos
 triginta homines deputet unum equestrem et alii triginta duos pedestres
 bene armatos et idoneos ad bellum Videtur autem quod talis impositio per
 Alamanniam et principatus predictos ad minus ducenta milia pugnatorum impor-
 tare debeat quod si forte ratione facta ex tali impositio non resultaret
 exercitus sufficienter pleret Imperiali maiestati quod ex alio numero inferiori
 unus eligatur ut ad complementum exercitus deinceps et quod in hoc intelligatur
 hinc et de hinc intentione

Item quod principes et capitanei imperiales provideant de bombardis curribus puluibus
 bombardis lapidibus et aliis necessariis maxime bellis secundum aduersiones et
 potentes suos et in quanto velint futurum tradatur in scriptis

Item quod tres cepti in armis deputentur in tribus locis per Alamanniam oportunitatis
 quibus predicti debeat homines eligendi ad exercitum nostro premissis ut
 eos admittant si iudicauerint idoneos vel si fuerint si minus idoneos
 viderint et hi tres alios sub se deputare valebunt prout iudicauerint
 et pedire

Item sicut deputentur sex magistri p[ro]videntes videlicet tres ecclesiastici et tres
 seculares in tribus locis optimis per Alamanniam Ita quod duo sint in una parte duo
 in secunda et duo in tertia et quod hi sub se alios deputare possint quorum offi-
 cium erit provide de necessariis pro exercitu tam in armis quam pecuniis optimis

Item quod hi sex p[ro]videntes per semel suos deputatos habeant p[ro]videre quod talis impositio
 suo ita per homines p[ro]videntium dividatur et moderetur nisi divites et pau-
 peres quod secundum facultates eorum fiat ne aliquid plus debito fuerit respectu
 aliorum

Itē qđ statim Břřřimo dño mō pē suppletur ut cōpitiū naualem dispone pcurēt
rū Břřřimo Rege dragonis cum magnifis Comitibz Venetoz et Januēnsibz
ut alijs qđ yralia ita qđ rēpiatur in stratu gallipolis et ep marcellino inuadat
Thurtham

Itē qđ d m ordinet per mediū Venetoz qđ Caracanis Barrasemus qui se
offert velle concurrē cōi Thurid habeat cōpitiū patid pro cos tpe

Itē filio s sua disponat cū Rege hiberoz ppiano georicoz ut ep hiberia paret
cōpitiū cōi Thurid et filio cū Impudē Erapesmidaz ppiano qmonēdo ad id
Nagufinos burgatos Albanos Dalmatos troatos et sclaues

Itē videtur qđ Impial' cōpitiū qcurrē debeat ad cōpitiū hugaroz et ponē castra sua
cōi Thurid ubi p̄p̄m̄quocis sūt danubio ut et gentes descendē et virtualia in
mstrai per danubid qmodius possint

Itē Břřřimoz dño Impator pro hoc sancto negotio nccim esse iudicat qđ omnes
lites et guerre sub Impio cessent ut sit vntas et caitas in hoc sřřřimo opere
et p̄p̄ia m̄tendit treguas quinquēnales in dñe casqđ maximis p̄p̄mo vallat ita
qđ medio tpe om̄is via facti cesset et sola mstrā habeat locid qđ qđ hmoi tregue
a festo Natūtat dñic p̄p̄p̄me futūo im̄itiū sumat

It ordiare p̄p̄t qđ quicūqđ aliqđ accēptauerit via facti iadat in penā t̄m̄is lese
maiestatē et impial' b̄m̄i et qđ in om̄i loco Impy occupetur et capiatur ut
iusticia de eo fiat ut de tali et cū r̄ceptatē aut qđ ductū d̄atē in eādē penam
incidant

Itē Břřřimoz sua p̄p̄p̄p̄gabit itroz ad cōpitiū qđ dominia facta et bona t̄m̄ibz erūt
toto quinquēmo sub p̄p̄tione impiali libera ita erit qđ iudicialit sup debet iam
cōtract' tpe p̄p̄tione sup mobilibz sine immobilibz rebz quēre nō possint dū
ante tempz de cōpitiū nō fuerit aut r̄isqđ fuit v̄ez si cōtingēt cōpitiū dissolui
quāqđ ante quinquēmū p̄p̄tū m̄chiloz p̄p̄p̄tū istud ab ipā dissolucōe p̄ totum
annū sequētē durabit nec p̄ dñm tempz aduqđ aliqūe qui ut p̄p̄tū est fuit
in cōpitiū current' usure

Itē ut eo libēz hmoi cōpitiū pro defensione xp̄p̄ianitaz p̄p̄f̄s̄s̄tatur oportadi vidēt
plan' certiaz ut bulla Břřřimū dñi mō que truncata vocat' publice et ad bona
et d̄bita deuotōe subiecte sibi plebibus exponi fanat' et d̄clarari

Itē ad finē qđ ista om̄ia et alia ad hāc rem finēz sibi etiā alia multa p̄ feliciori
statu Impy bona iusticia et pace publica melis ordinetur iudicat Břřřimoz Impa
toria quēre qđ in fr̄fordia fiat alia quēre dñoz electoz et alioz p̄ncipū
Comitū ac baronū et cōitū s̄ad Impy sine cotidē oratoz plenas vices in hys
qđ t̄m̄ p̄p̄f̄s̄to Natūtat h̄c maie v̄ez p̄p̄tū futū ita qđ medio tpe v̄m̄s̄qđ p̄ncipū
et cōitū ad hoc negotiū vocat' sup hys plene se aduſet ac delibēt et omnino
vidat ista v̄tū tam in m̄io p̄f̄oz d̄s̄m̄ qđ de alijs suscipit et exhortat Illustissimū
p̄ncipē dñm dūcē burgundie ut in tali dicta per se ut suos p̄t sibi placuerit

velut de fide sequitur et orationes illustissimi principis dñi ducis Sabaudie ut ei que acta sunt hic referantur cum ephortetur quare sub mo per se ut suos in dicta dicta velut misse ac se velut christianus princeps ex hibe

Pro die aut p̄duta habebit maiestas imperial̄ in fr̄isfordia suos legatos plen̄ facultate fultatos tam ad ea que ad christum spectant q̄ ad alia que honore et utilitate impy gerunt et si negotia medio tpe sic se disponent q̄ possent personalit̄ misse p̄ur valse expediat mutabit q̄truo tpe si ut fr̄isford̄ ul̄ Nuremberḡa venie p̄posuit q̄d si nichil immutavit firma machit conventio fr̄isford̄i statuto die ut p̄fertur

Venerabilem aut oratore b̄nissim̄ Regi polonie adhortat maiestas imperial̄ ut hanc occasione dno suo referre velut cum adhortat ut imperial̄ maiestati medio tempore sua mentione sufficiat velut videlicet in quor gentibz quo tpe et in quo loco christianitate velut p̄uat

Ultimo expediens videt q̄ b̄nissim̄ regibz francie Castellie h̄ngarie bohemie dragonie Anglie portugalie Nouarre dacie Suecie ac Noruegie p̄miss̄ int̄m̄etur ut ad iuuand̄ christianitate pro suis viribz ad id tempus se p̄parent ac disponant ut t̄nto t̄nto hostes fidei q̄ christianoz limitibz repellatur quato maioribz et maḡl̄ v̄nitibz fidelid̄ viribz aduisus eos p̄cessid̄ fuit

It̄e de hys que ducuntur p̄ n̄titate christi ducantur lib̄ sine solutioe muti theoloni et alia quavis op̄tate et impedim̄to

It̄e p̄iudicatur q̄ in christi existetes virtualia et n̄tia habeat p̄ p̄miss̄ suis et q̄ nullid̄ d̄ap̄m̄ inf̄erant alicui in t̄tis per q̄s t̄ntibz

It̄e p̄iudicatur q̄ bobard̄ et alia n̄tia que sup̄ cr̄is tute sine impedi mento r̄dua possint ac

The first part of the book is a history of the
 world from the beginning of time to the
 present. It is written in a simple and
 plain style, and is intended for the
 use of children and young people.
 The second part of the book is a
 history of the British Empire, from
 the reign of King Henry II to the
 present. It is written in a more
 detailed and interesting style, and
 is intended for the use of those
 who are more advanced in their
 studies.

Omnis in humilitate recommendat et ad obsequia integra promptissime
 mentis. Cuiuslibet doctrina sua proficere cupienti exemplar imitandum
 prebuit Paulus apostolus quando euangelium quod non accepit ab ho-
 mine nec per hominem didicit sed per christi ihesu reuelationem conferere se-
 cissimum voluit tunc hijs qui videbantur aliquid esse. **M**ultum inquam ut tanquam
 ecclesie columpne a fidelibus cognoscerentur et venerarentur facti sunt rone
 reddita ne forte in uentum tureret aut turerisset qui tamen captus in
 teram celum factus erat doctor gentium in universo mundo et stebat qd xpus
 in eo loquetur certasset bonum certamen at hie seruata tunc sum colimas
 set. **O**stendit itaq; se discipulus magis illius magis et humilis corde qui in uer-
 tus et sapientia esset dei patris que passurus uel acturus erat discipulis suis
 ceberio seorsum retulit. **I**llis interrogatis de his. **Q**uoniam in christo per unum g.
 cose preceptor / personam ueam columpnam fore ecclesie militantis epalis ma-
 nifestat dignitas uea / eam quidem singularis excellentie deuotione epi-
 stopis competere dispositiono habet unum uobis ex eadue octa unum diuini mun-
 festantis ita dixisse philadelphie ep. qui sanctus et uerax e ut unum
 tem eum columpnam fateret in templo dei. **H**abet eiusus personam uea no-
 men aliud magis qui appellatur honorabile ecclesie membrum / hac tributa
 deuotione. **C**ardinalibus solis. **E**tenim cum appellentur fideles singuli
 alter alterius membra / singulus Cardinalium appellat membrum ecclesie / ea fortas
 se causa quia per ep. respectu triplicia manifesti ueruz successores sunt colle-
 gij aploze. **O**t non solum tanquam columpne ecclesie fabrica sustentantes aut medi-
 nes quibus ostia uersantur uinifalis ecclesie sed illius membra sustentent studiosa
 intendant solitudine prouidendi fore ecclesie corpori et honori capiti. **Q**ui igitur
 pro ueridissime materia qua describere calamus sperat duo pmissa tanque
 telad personam ueam singularis e michi ueruz his p auxilio deponendo ut uea
 queat firmitate subsistere dum tanquam ecclesie membrum pseruet edificationem
 eius obsequi posse. **H**ec et ratione altera cupio ostij uei obseruare potes. **N**o
 ui etenim exprimito uei aramen intellectus / non quidem hat uel illa sed in
 resplendere facultate ystoriae quoq; memoria. **E**t quomodo relore sit et orbis
 teeraz pmaxima fulgere cognitione / quod uo meo attinet pposito quia
 scitarum differentias seruire non ut. **Q**uod igitur quo michi penitus af-
 fuit / eo michi auxilium in finem attingendi pueniat fiduciam habens
 uoam quatenus michi aperitur ostij pulso / ueoq; in conspectu ut gratas
 inuena queo / utq; accipiam petas. **N**o enim quippe arbitror diuino
 ueam metuendissimas qd dum constantinopolim itura foret multo roga-
 tu meo tunc sit michi ut copiam facerem libere althoran non gtuentez
 magis uo seram sareatenoze sistentis de quoz ritibus obseruauis murely
 at modo comissionis eoz multa diebus illis inuic q; ferebam. **C**ui uo
 tunc pruisqm exemplar reddere correptionis ob causam eoz sup factis
 quid scriptura sentiret attendissem / eceores annotauit illius qui duobz
 aut tribus excepte alij non multi aut difficile complinabiles michi ui-
 debantur. **I**llos etiam inuozes uerbis constare duplicibus ut d. m. illi.
 genua ueritat / consonantia sistentis / etia possit prouideri. **A**th du
 flebilem euinam constantinopolitane ciuitat / premissis anno e-
 lapsis illaz noua michi attulisset distinctius canonicy quida yspalen
 familiaris redonde memorare x^m diu mei. **O**stien / a me illo imp-
 hunc querente ut ipi duo scriberem / quibus apud me scet diebus

quinq; cepi sed nequiu p[ro]fite[re] / Vnq; inchoam redigere scripto g[ra]p[hi]
quem a plus xxx. annis habui in corde / pace magis q[ua]m belli via fore i
tendum ad exterminandaz immozandam de sectam sacratencoz / Post il
lud igitur recessum qm diuine inuero altis contemptus. perreuerat fan
le egredi non potente / cepta cepta inuolumentu que[re]sa est. / Quidem diuina g
na opem ferente in ap[er]tissima confusione sette illius librum edidi duplo co
tinentie pro Alchorano que nunc ad mundi scabi futu[ra] / Et ea rone qd
multo m[en]ti aderat desiderio mittere nequiu. R[ati]o p. v. / V[er]oq; agni
tione mitutum in sistente fiducia / q[ui] fuisse dignata respicere sui opus
seruatoris quem ut verum dilectat amicum. / In his etem in per shenna
inprimabilis sistat oportunitate data excedi solita e in p[er]fecta oparior
Sed et condicio op[er]is placuisse fortasse. / Equidem multa agnoui
experiencia v[er]a ingenij magnitudines / delectatione ingenti quia
desiderio desiderato plenepe intender[em] rebus considerandis v[er]is
vehementiori quoq; a[n]i[m]o q[ua]nto illa sua magis sunt occulta n[on] ge
neris eius. in nulla sunt ex contentu[m] op[er]is paulo ip[s]o / descripti namq;
velut ip[s]o attente collatione quidam de misterio tenuitate dudum ha
bitam in h[er]ospania cum ambaliatore quidam regis granate plene g[ra]u
p[ro]p[ri]am p[ro]nomat / qui velud furore d[omi]natus detestabatur in salutate xp[ist]i
no[st]ris illis imponens duos adorare deos vnu in celo aliu in terra vnu
atorem aliu filiu[m] marie / vnu vniu aliu mortuu[m] / Et ex pro fide tenebat
deum d[omi]n[u]m filiu[m] suu[m] pro corp[or]is salute mortuu[m] / Cum om[n]is p[er] stent filiu[m]
suu[m] esse traditum carceri ut liberetur de peccat[is] / osculatur iudex manus et
numera mittit / haud miru[m] h[ab]it illu[m] in sp[irit]u vomuisse furoris / legi sue v[er]ba
attendente[m] q[ui] plus C. passibus mentio[rum] suat cont[ra] adoratores suos et
p[ro]phetas dei in eorum multis de hoc expressse notant xp[ist]ianos / mili
bro ip[s]o vocatos sepe incedulos g[ra]uagol v[er]o hilariter in hos atq;
mendacissimos / Paulo vero immo etiam eodem exprobrat quia re
deus marie filiu[m] filiu[m] esse dei / vno tantum passu negans q[ui] int
fectus fuerit a iudeis / alijs affirmans de deo sue natiuitatis / mortis ac
resurrectionis sue. / V[er]o vero interrogante sacrecom[un]e illum de qua
diuina absurditatum quas religioni xp[ist]iane imponebat / v[er]o q[ui] deus filiu[m]
haberet / Neq; pro salute humani generis h[ab]it fore mortuu[m] / andree p[ro]
nu[m] vellet / cu[m] eu[er]dit q[ui] de primo r[ati]o[m]n[is] anone p[ro]tracta diuinit[us] / Et in
multis habita eius confessione / cum p[ro]p[ri]e etiam si deus nu[m]q[ui]d id sp[irit]u
reuelasset / r[ati]o[n]e constare q[ui] filius dei sicut et deus pater eius ab eterno
fuisse obstupuit / Nec de illo aut etia[m] alijs mult[is] quib[us] n[on]ne de lege
conhulimus explicare de sup[er] hoc quidq[ui]m fuit ausus. / Quod q[ui]d[em] q[ui]d[em] fuit
fuit q[ui]d[em] verbum dei in deo fuisse ab eterno negare no[n] valens de[us] ab
eterno fuisse esseq; semp[er] cognoscente se ip[s]u[m] / ip[s]u[m]q; verbum suu[m]
litudine fore expressam dei q[ui] v[er]o cognosco h[ab]it p[er] similitudine[m] / ip[s]u[m]q;
similitudine[m] dei subam esse cum ab eterno nullu[m] accidens nullaq; alia
suba fuit nisi sola deitas / q[ui]q; sicut deo dei nu[m] esset res p[ro] se stent[is] et in
nu[m] intellectu q[ui] haberet rationem p[ro]p[ri]e / q[ui] aut[em] verbu[m] dei quod
erat expressa dei sicut v[er]o eius v[er]bo tanq[ua]m res v[er]o v[er]o p[ro]d[er]
u[er]o v[er]o v[er]o ab ip[s]o deo p[ro] suam cognosco[rum] exatq; no[n] solu[m] similit
nature sed eiusdem / q[ui] igitur verbum recte filiu[m] / deus v[er]o r[ati]o v[er]o

erat recte dicitur pater eius. Et rursus quoniam sicut cognitio divina erat permanens
 sempiterna et verbum eius. Itaque semper manente aliud non poterat esse verbum
 quod divinum esset dei filius nisi tantum suo voluntate quod reatu facte sit ab
 eo genitum. **U**ltimam quoniam pater deus diligeret sicut quod primo in fante sui filium deum
 propter filium deum patrem suum. Itaque amor quo se pater diligeret sicut et res
 dilecta in fante erat et ab utroque procedens. **N**ihil autem poterat esse in fi-
 nitum nisi deus. **I**te igitur amor in fante quo se diligeret pater et filius
 ab utroque procedens erat tertia in trinitate persona a christiano vocata spiritus
 sanctus. **T**amquam impossibile sit intelligi plures esse deos sed unum tantum
 utique ipse persone pater filius et spiritus sanctus erant tantum deus unus.
Super vero declaratione divine unitatis longius processit sermo. **I**tem
 super eo quod eadem ratione ac unitate qua constabat deum esse unum eadem
 etiam quod esset pater filius et spiritus sanctus. **E**t quomodo pater non poterat alium
 generare filium nec spirare alium spiritum sanctum. **D**umultum nec filius aut
 spiritus sanctus quoniam in eisdem eadem esset que in patre potentia generandi
 et spirandi. **D**umultum in unitate essent tres persone nec poterant
 esse plures. **E**t sicut singula persona esset deus ita omnes tres essent unus
 deus. **S**ed collatione sumta illi magna in audacia dicti sunt se alios quod
 pater nos nullatenus estimare de christiano debere tam fore insipientes ut
 multos confiteantur deos. **H**ec autem velud saltu phisicis se huanissimo arbi-
 tratis maiori non esse opus explanatione refero. **R**oma p. v. q. d. d. d.
 romanoz hat multis gemitu diebus attentissimo animo audunt dum lege
 cepissent primum sumere velud rursus in materia grecoru super articulo quod
 mori de processione spiritus sancti a filio sicut a patre. **T**unc autem speque post
 modum in plura dixi multorum quod inter omnes auditores persona veram profes-
 sionem notari veritatis huius singulari excrecente profectu.

Quam veritatem ut desuper tum foretatem conferat pater huius
 quo potui laborari declarata fieri de misterio quoque huius redipro
Multis huius duabus veritatibus errores contrariantes. **M**ultis secta
 multiphase seminante. **E**t velud in silentio serpens mordat veritatibus
 ipse per totum libri contextum detrahente. **D**umultum et quod christiano molestus esse
 non mediocriter debet quia velud a tartarino illos veridet quod absque ulla ra-
 tione dictis recedant misteris allegatis in contrariis rationes acudinis bari
 le seculiores. **S**ubtili tamen vel subdola magis mictione quada sumpta
 utique quia pluribus hinc coloribus atque discurrunt non facile totum pate-
 at in hinc librum ipius. **D**umultum autem dixerit id ipsum meo attribues de-
 fectus. **E**tiam cum vera gressione libri ipius Alchoran habuerit anno xxxi
 ubi speque in eo legeram et errores excreperam. **I**tem tamen aditorem ad
 fundamentum verus aut fluxum. **R**ecte illius que a veritatis aspectu
 fluit sicut terra a fine ignis. **D**umultum et postquam studiosse videre cepissent plures
 transierant iam mensis. **D**umultum autem videre videtur secta heretico
 velut peritiam autem quod principaliter videtur intendit. **E**t hoc est verus
 neque sine quod legem grece stephane quoque proposuerat suos redire nullo
 res ad legem nature. **D**umultum quod hinc aratum a steuctor se omnes fere
 mundi homines in pace possedisse tamquam seruos suos lege durante iate quoniam
 ante diluuium multa mulieria homini in terra sidente cuncta cogitans cordibus
 tenta erat ad malum repletaque terra erat iniquitate propterea quod omnis caro cor-
 rumpat viam suam. **A**d huc etiam tamquam ad civitatem terrestrem

potius qm ad celestem ptinuerent post diluuij tempa priusqm in diuisis dist-
 buent regiones studiu homi fuit ut eoz nomen in terra celebraretur distribu-
 tione aut fia ob diuisione linguaz aliud successit penus quia fore nix miz
 locoz fut ydolozum militibz qm et loco eodem facta deorum multiplicatio
 a deo ut teste scriptura sacra iudeoz pres qm transflumiu habitauerunt
 ab initio seruerunt dyb alienis. **P**ostqm vero lex moysi data e vsq ad
 xpi aduentum quauis eoz multi lege illa seruaet timore magera reze
 multitudine iudeoz multu diuino apposita e in pace ad pres suos. **P**ost xpi
 vero morte ex pinto pferit tenebraz pncipz q foroz illo xpus sup
 ueniens tulerat arma eius in quibus confidebat scolis distributis. **F**ut
 igitu spuz mabu pseudo mge odio hns moysi lege ratione pmissa p pue
 aut quia ex illa pphs et psalmis xpm attestantibz de vitate stabat eua-
 gelij ex auro obseruatione oio euacuabat regni ipius. **H**inc ad eximamone
 euangely et leges tanqm calidior omnibus amentibus sup terra mouetur
 de quo etiam ipse m hzo althoran gloriat ad inuent q seruada duxerat lex
 esset quia fugit abralhe data fuisse multimodis ab eo laudata psetum ex
 psona abrahe deo fidelis. **M**at em rone mabu secta sua henuisse uidet
 q sicut abralhe tempore tu uenerat of deoz multitudine p omibz aliis solus
 ipse cum posteritate sua deu vni inuocauit. **E**t p legem sibi data deu soli
 coluit obseruantez mandata eius inuidana sibi in hoc mudo concessa p pte
 vitate et malo felicitate eterna. **F**ut igitu quia mabu ti diebz tot erant
 differentie in materia fidei non solum inter xpianos iudeos et gentiles s
 inter xpianos ipse alijs tees personas alijs vnam esse tantu ostendit
 deum. **M**ys dem esse xpm filiu marie alijs minime alijs affirmatis obli-
 uandam moysi legem cum euangelyo alijs horipm q dempnatis. **E**t ita
 de alioz multitudine erroz quilibz tunc uctis oriens erat colisus. **R**e-
 igit omnis articulis in quibus differerebat tenendu pofid erat illud mo-
 omnes querebat v; duxerat vni esse deum illiqz soli inuocandu et
 adorandu bonaqz opera facendu vt interita dimittendo quod rectu erat
 esset tenendu deo fidem qua abraham tenuit veram esse et legem quaz
 seruaunt fore saty. **C**um vero abraham legem moysi peccasset p amplu
 iij. annis cont omne sana intellegentia rationis spuz ille nequa dogma-
 tizat ad priorem na leges hebi posteriores scripturaz v; et gratie. **P**
 hoc supmens oio redemptiois misteriu ut colatur deus ipse tanqm creator
 non quidem tanqm redemptor. **P**apuz naqz studiu fuit illius ut ihm
 plueret qui inuiduz vni dissolu opera dyaboli. **I**n nullaqz fortasse
 pcedunum aut subsequen heresim plino ihesu tam replicatissime
 ac pndose habetur. **S**ub eo igitu colore tanqm non fuisse tunc de
 misterio tenitatis fides hanc pterit. **I**n vno p sepe reidet dicens
 q althoran vnam recta dorat quia nec altem deo sublimi nec filium
 nisi p mulieres habent pncipem pmt. **A**lio aut loco dicit. **I**n teibz
 ymaginibus visis masculos deofemasqz ascribit. **H** qm dicit videt
 quia ymagi tenitatis aliqui pncipem in teibus facebz quaz vna
 baebata alu dicit sunt inbeles. **A**liqz aut cum figura renascer et
 columbe significan filiu et spm scm. **E**x pbrato itaqz misterio de fide f-
 mitatis inuocatoz cultumqz dei vniis commendat pmaxime har no
 medio rei sistenti causa quare tam breui in tempore sectam eius fuisse
 p it tam m hnti pti multitudine quoz aliqui ps fuit coluam deos plus

f. spuz qm pducit q calis p

Cumque non omnino sit intelligere quomodo facti personae sunt deus unus. Nec leve
 fuit credere ydolatrias ad cultum dei unius ut ovis abstergeret pluviam est
 magis deorum non teste potuit existimatis misterium. Ne inter eos salsina se
 ret quale erat inter christianos. Arianorum ad hunc permanere errore quod filius dei
 creatura esset. Vigebat phreca nestorij error adeo vehementer quod ystorie fuerit
 factum impatorem illis diebus. regnante hoc infertum errore. Nec enim hi
 in presia arabum qua inualuit secta sua ut sita crederent. Nestora non nul
 lus imponet deo sita appellans de quibus non erant opiniones dicit. Ne
 sita aut in quibus homines differabant. Et quoniam huius quod deus esset unus consi
 tebantur iam pagani iudei et christiani quod vero tenens in personis esset iudi
 negabant et christiani etiam inter se distinebant. **S**tudium igitur arabum
 quia non fuit declarare fidei misteria sed aggere principatu suo plures mul
 tos hinc in lege sua. teaderi curavit de quibus inter christianos et iudeos bre
 viter sententia erat similiter et inter christianos ipsos omnibus consuetudinibus hinc ma
 xime fuisse filium. **Q**uia de re ut christianus esset gratias per maximas laudes expo
 tebuit. Et reze prout ex multis passibus constat libri sui tanquam secta sua in
 augustinus esset christiane religioni illam introduxit. **N**ot aut iudeis placet
 qui abrahe facti pynno legit de benedictione generum in semine eius. In
 prudentissime spues qm ei loquebat id pfinere ad arabum testatur dicens
 quod sup eum salutem et servitute avosqz cedentium reconditiorum et augustinus fides
 posuit deus prophetam doctorem et dnam in lege sua constitutus ut sup orb
 alias illam extollat. **D**atoqz principio isto quod lex abrahe arabum designata
 a deo ysequenter hys agens omne quod reperit fuisse in vbi abrahe ipis
 illud asserit legem dei potit de errore multitudine et volubilitate de qz belloz
 sequentia qd qz in quibus ysaac ab eo propheta vocatus ovis reassuratur et
 forte ea causa rationione obscurat quoniam de illa in libro suo arabum nec
 unum foret verbum.

Rationes aut quibus fuisse huius suscipienda abrahe lege quod plures
 ex libro constant non quoniam in illa multa calypnia graviter
 imponit religio christiane. **E**t quod hanc mentem audire abhor
 rent quia diuine maiestatis imponit blasphemiam asserione scilicet re
 xitit deum fore omnes malorum causam peccatorum quoque quod fieri illa uox est
 et impletur sedus nunc belzebuth in infernum/gehenna deum se repletum
 malis dyabolis et malis hominibus. **C**ontrabat utiqz mahum spiritus idipsum ex
 ptus in parentibus peccatis quoniam sponte tunc fante quoniam libenter filios eoz
 ut ante homines omnes culpabz excusare suab se iustificantes et alijs impo
 nentes deo aut per maxime quod sic fieri voluit. **C**ontrabat rursus quoniam libentis
 sunt homines audire quod ad eorum salutem sola fides suffiat. **E**t hoc dogma
 hanc fore satis multorum suae secte si idipsum credant confitentes quod deus est
 unus et arabum minus eius atqz legatus. **A**ffirmat phreca quod deus ptra
 etiam minima alijs imputat suis vero multorum nisi gravia quatuor
 falsas rapinas falsas iniurias si confitentur trinitate misterium et facem
 incarnationis. **N**ec enim duo plura replicati sic affirmat reuendissimus fo
 re ptra. **Q**ualis vero quibus rigor sit castitas per arabum laudata innot
 sit per legem libri sui mentione hinc non facta de rennie pessimo ex
 proesse permittente lege sua preter uxores quatuor. **I**llazqz pro voluntate
 terram repudii ai anallis nunc emphasis omnibusqz subiectis mulieribus a
 rabis a nra sui ubi voluerit prophete vo eoz omnes mulieres eadem

succubere videtur. **N**on foree pudet alia pudentia aliquid quoque in modi
 ra scire illius obvoluta certe vel peme aut cadentibus vel sequentibus inmediate
 magnarum metutu moralium diuinaque sententiarum grauibz hysqz et illis p
 etia dulcedinis et insignis eloquentie p hys inuere. **S**araceni
 vero paradisi talis descriptio qualis a gente illa inuentu arabu in
 h' de sideratu mundo. **H**ic inuenio non sit de illa qd in hoc mundo du
 vixerunt multiplicatissimis pceptis illis iubetur ut pugnatu vadant atqz
 pcedant magis aut pcedant in stratis ferreis/ eruntqz eis vnoz qm
 quatuor subhis fluentiu aquarum inuere lacte/ et mellis desponati/ fons
 cione bthidinis huius actioni manifestante apertus qntu debeat feruente
 reedere in lege talia pmittente suis aias saluare posse. **A**th de mirabilis qre
 p Arabum et ipm non forent ad suscepioz legis huc decem tribuit geni
 fanones/ quodam vō in libro recitata/ vel tam confisū exprimit ut in illi
 genua haberi non valeat/ vel dntaxat mira sunt/ aut politatoz de hito
 hnt/ vel q sunt inuisa pote de missis in auxilium ad pda tendentiu mult
 milibus a uenire vnt angeloz. **Q** aut magis apparet si ita in arabu co
 tmeht sicut affirmat latina translatio/ q certe ex lege arabum vid' Bel
 zebuth demonoz pntem quimēdax ē et pī mandata/ hnt legē pū
 datoze. **E**t nisi saraceni fecerūt alius esse eoz legis/ aliu esse ca
 tozem mudi gloriae non possit sicut in eo maxime applaudent/ q soluz
 dei veri sunt adoratores si tanqm dū adorant legislatore eoz. **N**ō quidē ser
 mo aut de mahū sed de spū asseritore ipiusa quo dicit libri sibi datus hnt.
Quina quid p multu optam aut huc opusculi potuerā alloqui dor
 tum aluprem saracenoz ut fiducialius asserere de contentis in lege eoz p
 maxime aut ut ab eo ppossem quā intelligenti ipi dant in mult p
 bus nō modicu obstru. **A**uidam aut in hispania pro hūda hūsaone in
 ydionate nō quatuor ex illa habuisse intelligētiā pleniorē. **N**ondum
 vō habui libru sed habui librum qui Constantino poli ut apparet coe
 te fuit scriptus dnm illu Jo. de ragusio remansit. **I**n glosis vero quiboda
 marginibus appositis notatur latina translatio q in nōnullis veritat
 ppi pperit nō exprimens qntā sermo arabicus h' legis illius obstru
 tatem. **A**lignas etiam postillas habet declarantes quozeda passiu obstru
 ritatem.

q puzp fms 2 oum

saraceni ppare ac

b. *

Premissa quidē quā multa in paucis cōphensuz pcutit enā in
 sequentibus de eoz contingere magis ex habundāna cordis qm
 ex ai deliberatione de scriptis talam p mū mti prens ppostum
 vcam vpmā q hūle p. **I**n pace magis qm belli via ad exterminandaz
 Arabum sectam intrandū sit parte xpiane religionis oblatire
 si videatur ipis ppetuam pacem ad ipamqz inuitare et inducere. **S**i
 quidē ab initio pte eoz q hūmū fore nō nulla sed quia ratione aiaz
 pluzim hostilia bella fuerūt inter ipos et xpianos in diesqz attendūt
 semper at magis. **Q**uonia vero in tractatu ipō ppetue pacē qmōeade
 dissonandaz veniūt cause bellozum/ multa lz alia foreisse pro alijs
 tanqm sunt cause bellozū explicari poterunt. **H**z qntim saracenoz
 pacem contingit apparebit q radix sit p mū bellozū differētia legit
Dignidem multiplicatissima hnt mandata ut in libris h' pcedis atqz
 expugnatoz q hūmū se exercant dnt mūdores efficiant/ elanozēbz
 termino certe isto qm dū dixerūt suoz legis exiterit p fessores mūmē

9.

of eoz pto de fen
 rionis casu

hodie silentium gentium nomine **M**ontani christianos aut iudeos sed potius magis
intelligi sarracenos aut tartaros **H**ec enim gentes sunt quae in omnia migravit
et quae ignorat deum et quae non agnoscit christum in suam non sectantur pro
praeterca ayahu^{us} suos cultores ab imo et per gratiam sui libere appellat gentes
affirmans christianos ad nihilum redigendos esse quia phodere firmato
inter deum ipsosque quod doctrina si ad deum suscepta gentibus non negaret nec
minime dissimulando darent omne pollutum post terga praerent **I**ndret
vero qui audit si heret non mediocriter sit ignominia christiana **S**arracenos
illis impropere quod eis non praedicit verbum divinum de quo adeo tam seculum
hunc accipere mandatum **H**ec certe via de causis allegat per suum malum
meum quare derelicto christiano populo ut mentitur deus transeat ad sarracenos
Concedere summa diligentia videndum videtur ut culpam hanc in se ipsos
sarraceni retorqueant tam grave quia ut dicitur sub pena mortis in
dictum servatos ut nullus christiano audeat illis praedicare de fide catho-
lice veritate **I**n maxima denique infamia christiano sectam probat sua
Nabumethi spiritus testimonium dant quod sarraceni christiano non indignantes per
sumptuos si de veritate cognoscit lacrimatur et adeo perit ut assuet eos
sarracenis bonis hominibus quod ita sperant deum facturi praesumptuos aut in-
punit quod divina adoratio exhibetur eis christianos notant idolatras quia
tamquam deum adorantes sarracenos suos **N**ec intelligit de generali illa qua
maiores populi fideles in scriptura dei vocantur in quorum medio deus stat di-
videns eos sed eodem redarguit passim adoracione christi et sacerdotum itaque
non solum idolatras reputat christianos quia adoratores sunt filii et spiritus
sancti quos vocat servos dei atque pariter per sed quia sarracenos adorant
suos non utique bonos quia ut false affirmat illi credunt sarraceni
non sed indignantes et presumptuos **H**anc certe infamiam iudei qui
veluti captivi habitant inter christianos pati volent magis aut etiam ro-
mam maioribus principibus ecclesiasticis ac secularibus profertur veritate
fidei suae quod iuxta legem suam deum credunt et illum adorant se-
cundum modum **S**ed ipse in quibus facturi essent sarraceni **N**e leges suae in re facta
absurdissima reputantur praevitantes **Q**uod vero multa sunt causa in
quibus non satis est corde credere sed necesse est fidem publice profiteri hic
vult esse illorum qui alii arbitrantur quae quoniam non bene fidem veritatem
uniter et quae alii per hoc retrahuntur a suscipienda veritate fidei christi-
ana sicut de sarracenis putatur quoniam arbitrantur christianos tenere fidem
non veritatem ab eaque retrahunt existimantes eos plures adoratores esse
deorum credulitate hanc continent in eis duratura quoniam dum sic legi qui
hoc imponit exant recedentes **E**t credulitas haec non potest firmari ex tantum
veritate christiano quod veritas haec non quidem in re sed facti in facie eorum
autem hic non explicatur adoratores christianos potest fore non plures sed
dei tantum omnibus **I**tem veritas est publica fidei confessio quoniam si maiores
fidei confiteretur priviliis seu pluribus illam essent suscipiunt quomodo
christus a pharisaeis exigebat ut confiterentur baptismum iohannis ex deo
esse **I**tem quoniam extantur in veritate deus a fide veritate in suo firmatur
errore aut notabiliter detrahatur glorie et honoris divini **N**on vero
festinanti calamo explicare nunc est si christi honorem detrahatur multi

phara p sacerdotib arbitantes tu aliud non eis dicitur esse veru Me
 dicitur quia eum reputant homines puzi et in alijs qui ptimis qz qa
 imponit eidem multiplex falsum testimoniu in derogatioz catholice fidei
 et secte eoz confirmatioz / **A**testate hat / xpm magis filiu dixisse O.
 filij israhel Ego uobis a deo missus sum nuntius / qd d testamto meis
 inest manibus afferno vobisqz boni nuntiu affero de vno post me ve
 turum esse tu nome / **A**hmetus / **A**libi et dicit qeuis nom in testamto
 et euangelo continetur / **N**ome quidam sacerdoti uident q parte ra
 ne religionis tactur respectu euariandi falsi huius testimonij oratione
 habent in sua pmanendi secta / **F**ulti tanta pphete testio v3 xpi que li
 ber eoz sup omnes pphetas extollit / **E**o quo alijsqz multis xpianis oi
 bus maximi infertur opprobri / **C**um em a xpo dicitur sint xpiani qa
 discipuli eius ipsi tenentes doctrinam / reputant aut xpianos idolatras
 quia pluzi aduatores eoz xpi quoz et sacerdotu ppheticosqz / **Q**uid
 igitur ad huc nisi q reputant xpianos falso sibi hor usurpare uomen
 aham q xpus dedit doctrinam tenentes / **I**quidem lex testat eoz
 xpm predicasse non se xpm sed du taxat deu vnu adorandiu / **H**ec ex
 multis pauca sunt dicta legis a **A**hmeti qmptima falsa testimonia
 de xpo xpianisqz omnibus affirmant / **S**acerdotibus pphetis siue boni
 siue aut mali / **I**hs imposito q tamjn dii adorant / **I**llis q veritate secte
 a **A**hmeti recognoscentes cum latinis a deo petunt assenari illis boni
 hominibus

Fueridissima igitur p vera considerare dignetur si detere uideatur
 p ignominia huius abolenda / pte xpiane religionis in aspectu
 maiore exsaceratens publice confiteci / magna sed et pmaxia
 constantia prout se ueritas ht affirmando q xpiani omis aduatores st
 diuinitate dei vniu xpi magis sui doctrina tenentes qz in eius doctrina
 ueritate continetur testimonia falsa illi p lege ipsor imposta / **E**tem qm epm
 dicit testimoniu habe bonu ab hys etiam qui foris sunt xpus aut pa
 stor et epus e aiaz omis xpi fideliu detet utiqz suos detertare mistros pro
 eius honore tuendo eoz pceptis qui de primomo uiuit eius / **I**n hono
 ratione hac pmaxima existente ut xpo attribuatue confirmatio hie
 a **A**hmeti in multis terte no modo explicandis / **S**icut xpi euangelo li
 bro althozam sepe mentionez faciente de illo / **C**um igit pmissa qua q
 plimū retrahant sacerdotib a fide xpiana veritatem aut illis qruaz
 publice confiteci / **I**llamqz defendere aliazqz sacramta fidei illis exponit et de
 sup exhortari non exigue proficiat ad eoz salutem / **O**fferitur considerandū
 si huius magis optime explicari possint gladio spūs quod e uerbu dei
 qm gladio uastante foris et intus mittente pauorem / qz in ad suaz
 aiam salutem condurat ignis comburens terras eoz qui ignis diuini
 amoris que mitte in terram xpus uenit uoluitqz ut accidat / **P**ro nota
 uandubio in xpanom p fessibus est diffinitio / **E**lementis tery in
 titulo de iudeis et sacerdotib conformis sententia gregory in sumate
 paphasio neapolitano epo ut qui sinera intentione conecob a religioni
 xpiana ad fidem cupit rectam adducere / blandimē debeat no aspi
 tatibus suadere / **F**acta quidem sūt multa passagria transmarina que
 merito oi digni sunt laud / **D**ipm optinuit ipse respex accepta comū

ca 112

eos plima occupare de nono. **N**ationeque prole multiplicata ^{me} uerum illis fore
 gentis satis ad custodiendum sed habundare ut continuo exereat ad preliu le
 re sua multiplicata ssima dedit mandata pugne p mittere illis multitudine
 uxore alazari mulierum et corp inuositat semp augetur. **Q**uod exprinto patu
 quado centesimo anno post introductu scitum suam tam prole habudauit
 paxatenois totus q ad reuena milia transierint in yspania obtinuit
 q maxima illius et ptem magna galliarum. **E**t aut affirmat petrus abbas
 Cluniacensi qui anno dñi. ay. c. xliij. de arabico in latinu librum althora
 fecit transserere paxatenois tunc adeo maxima gens erat ut dimidia pl
 mundi possit reputari. **Q**uid igit in iij. annis pmodu exereat. **L**axat
 paxatenois paxatenois d filijs israhel q in lex. arabis in egyptu descendit
 sed reuenerunt quai germinates et multiplicati sunt at roborati inuis imple
 uerunt terra. Ita ut pharao regnuq eius timuerit ab eis super. **Q**uoz
 in legatur d uxore multitudine toties exponitur q fiebat her prole multi
 pliano mulieribus hebreoz plures singula uice parientibus filios vj. quoz
 aut duos quomodo in prima coniugit etate ut feminas haberet quibz uile
 possent parerent eua eiusq filibus gemellos masculu et femina simul.
Dpus vero arabum ueni ad roborandaz pta paxatenois q quod dare non
 potuit feminas atq uires vj q fieret plus in multiplicand nali lege seruata
 inuom. **D**uxo carne sua in plures non diuidente h e q una unus dñ
 laxat ueni esset uxore vnaqz vnus solum uxore. **V**ne sed q vnogrepto
 plures filij generarentur qm hoc effire non potuit gra uel na supere
 uoluit ex culpa. **A**oz pmlit ut multitudine gressa uxore alazari mulier
 filioz q multitudine paxatenois habundates qm hiber plijs eoz plim d hiber
 fuissent interempti in qm illis multitudine pugnatoru desset.

Quonia igit palam omnibus constat ueritatem paxatenois uigiter
 habundantia sustipe inuenta multiplicacione tuloz eius. **Q**u
 quidem in illis sit de facto qd in re hor e spenali diuisa dispensacione
 contigisse uidetur dicitur in populo hebreoz ut qm ad multipli
 tacione prole aueruntz fiebat diuisi uitis q abrahæ Jacob alysq plimis
 habere pmissum fuit plures uxores concubinas eoz. **C**onstat euz sus q
 paxatenois mater sue agar roudinoz sequetes uidentes se orepisse ac reuine
 manore multitudine homiu p xpianis q despectu habent eos. **N**ot desper
 tui plim q qmno sancta muliere anna fenena emula eius affligebat
 continuo et uehement angerebat. Ita religione xpianis inuositat paxa
 tenoz pnilose uiget bellozini multiplicare. **C**onstat demu qm sic
 ab ecclie uirtute p exere fidei contariante. Ita p supbiam a iugo obe
 diencie romani impoij paxatenois recesserunt. **Q** ab anno scite ipuis
 vj ab anno dñi vj. vj continuo fore ratione dñy temporalis primo et
 quiter ratione fidei p xpianis igne et gladio dimittatur e cont ipos. **C**
 stat p hira q hnt in partibus occidenti ualut hnt dimittatur quia de t
 ris quas a xpianis occupauerant expulsi reducti sunt ad angulum
 Bravate. **I**n occidente tamen et meridie non sit pperatu e sed qmno
 illi magis et magis terras luceant xpianoz. **S**ed ceterum uires ipos
 aut mixta suum legem tributarios e fiaentes. Ita ut quigz patenat hnt
 pediu que capita reputabant xpiane religionis diuisa sola vj romana
 sedes paxatenois dno subiecta no sit. **E**t igitur illoz occurea hnt

et uideantur promoueri christiane religionis optimi quia salutare et
perpetui remedii foret omnibus intendendum esse ad commissionem eorum quia spari
sui cogitari potest futuram esse vel per miraculum diuini nulla infirmitate ho-
minum operatione. **¶** Ad bellos instructione ut euasuri superueniret yladum di-
cant se velle fieri christianos. **¶** Vel quod seorsum aut simul plures mittantur perita
torum inducturi eos ad suscipiendam fidem christianam. **¶** Vel quod christiana religio
illis offerat pacem perpetuam ab illis deponens quod velint audire quam mittere in-
tendit legationem semper ad tractandum de medijs part.

Omnino ubique modum loqui homines multa possunt. **¶** Præcedenti dicitur
quidam misteria maxima scilicet atque fiducia non se offert. **¶** Dicitur
dem ex sacris literis nouit quibus huius vel illius commissionem per ip-
sum immediate vel per angelos effecerit deus doctrinam in atque regimine priorum in his
bonum voluit semper fieri. **¶** Sic enim paulus testatur de tempore legis nature pres-
quidem carnis nec habuimus eruditores et reuerentiam eius. **¶** Tali quippe
modo ad dei voluntate notificauit filiis suis. **¶** Sic nos sic abraham
sic ysaac sic iacob. **¶** Tempore vero legis scripture id manifestum constat quia
per moysen samuelem dauid ysaam jeremiam aliosque prophetas euclauit de
promissa ad salutem populi illius quod dicit quod misit ad eos omnes seruos su-
os prophetas per diem consurgens diluculo et mittens. **¶** Alibi ena inquit quod
hoc delat in prophetis et occidit eos in uerbis suis. **¶** Intempe autem legi
grate plus quam ante testimonium illud quod in multiplicibus multisque modis
clari deus locutus fuit patribus in prophetis nonissime locutus est nobis
filio suo qui ut per omnia seculis assimilaret formam dei esset exi-
amit se ipse formam serui accipiens habitum inuentus ut homo. **¶** Et sic
missus a patre est ut homo factus hominibus predicaret. **¶** Ita et ipse non quidem an-
gelos sed discipulos suos dimisit. **¶** Dimisit enim reature euage-
lium per discipulos. **¶** Hic ubique mortales et tunc aliorum iura de gentibus. **¶** Potuit
erat quidem ex mortuis resurrexerit effectos uim immortales que admodum ut
pre reddidit illi sancti fuerunt qui post resurrectionem eius uenerunt in statu
uitatem et apparuerunt multis de quorum doctrina per eos pro misseata minime
legitur. **¶** Nota quippe docti fidelibus est illa abrahe magis autem dei per abra-
ham intellecti diffinitua finis ut qui moysen et prophetas non auduit ho-
est audire uolentes mortales homines diuini uerbi predicatores. **¶** Nec si
aliquis ex mortuis resurrexerit illi reddent. **¶** Unde cum diuina eloquia non
per mortuos qui resurrexerunt sed per eos qui nondum mortui fuerunt sunt
nobis tradita. **¶** Ad huc etiam si christus post resurrectionem suam per dies xlii
apparuerit discipulis suis locutus de regno dei euangelia magis quærit
que donat dum uiuere in carne mortali. **¶** Item quia siue fide homines co-
uiuere non possunt sed necesse est ut sibi inuitem cedant et se a quibus
ratione uel oratio instruant non possunt. **¶** Voluit deus ut homines uoces al-
alteri reddat in his que ad dei regnum sunt que autem pertinent salute se non
solim per se ad magnas adhibent fidem. **¶** In his que perhibere arbitrantur ad
similitudinem uerborum uel sub utilitatem. **¶** Ad autem gratiam quia ena in his
que ad aie dampnatorum suidentibus namque malum aliquid finale reddunt.
¶ Quæsi quoniam rationis equitas suadet ut qui auctor doctrine est ad quoniam ho-
mini ille est regnum eorum intendat quod inueniens et exiens simul co-
uersatus non eis. **¶** Hic profecto hominibus nondum mortuis uel uel angelis quærit

Quibus quippe angelica adeo nam humanis excellit ut humane non sit coap-
 tata nisi conuersatione. Siquidem ut daniel de serpo testatur in angelis visio
 phimore eius compages hominis dissimulatur nichilque in eo remanet nisi sed
 intercluditur anhelitus. Quoties apparentes angeli hominibus dicit ut in
 ter primo sermone quod noluit timere. Et hoc una de causis est quare deus
 non continue per angelos sed homines docet per homines ut qui auctores sunt
 doctrine in eorum conuisione sint etiam conuisione cotidiana quod minime a
 gelis cognatum est eorum hominum omnino fore presentes. Sed ad hoc quibus
 in bono perseverent doctrinam suam retinentes seu alios sibi similes con-
 sumentes. **U**ltimo quippe ascribitur miraculo quod sine timore fuit iustis
 uersus raphaels angeli cum thobia et per eius. Nam ut ita fieret in
 omnibus et confirmare uoluit et uidebatur sicut homo cum hominibus in adu-
 ra et bibere. **E**t quoniam reuelant eis quod angelus esset audientes illud turbati
 sunt et ceciderunt tremantes super faciem suam. **C**um uero id notissimum
 est quod christiani cum sacerdotibus super re temporali actus inceptato quod deus
 per se uel angelos illis desuper loquatur iuxta magnitudines rerum agenda
 plus minus uel semper suos legatos uel nuntios mortales homines ad eos
 mittunt inducturos eos ad faciendum que postulant. **M**agnam profecto diffi-
 cultatem operam offertur ante oculos uos amantur. **I**n diu preacta
 dum est de pace totius christiani deus sacerdotum salute sed et de gloria dei
 genibus amanda. **H**uenda christiani hominesque ecclesie ac totius
 christiane religionis christiani fideles per se ipsos non intendunt sed expectant a deo
 fieri miracula. **A**t tunc quid possunt hoc dicentes. **H**uiusmodi discipulis per
 cepit suis ut omnes gentes docerent non tam miraculorum expectant
 quoniam opera laboreque requisierunt eorum quod et ipsi ita intelligentes. **I**mpie
 uerunt. **S**ic enim euangelista dat testimonium quod illi profecto predicauerunt ubique
 domino cooperante et sermone ostendit scripturis signis. **I**taque preesse eorum
 sermo. **E**t dum soluti ambulabant cum deo suo illis dominus cooperabatur
 sequentibus signis confirmans sermone eorum.

Quo uero ad istum modum ut timore gladii sacerdotum conuincantur non
 9 **Q**uod uisum est tementi terro affirmant ostentat quod christiani hanc
 non reddunt quod christiano baptismi non spontaneis sed inuitis
 cogitur peruenit. **R**atione huiusmodi gregori reddita quia quorum mentem
 reuocare ab erroribus plena ratio potest per uerbis aduersitas pellit
Possunt autem de hoc pleni habent exemplum innotuit per eos quod
 experimento probantes sacerdotum malis interea quam timore gladii ad fi-
 dem conuincunt sed et tot iam facta passagia notant plenior desuper huius
 dedere. **A**th quam sicut gremio dicebatur ut quis perueniat in hanc uerita-
 maxime nunc est quod hominum homo recedat quam aut fides est de omni
 fidem non huiusmodi illis que exterius apparent. **C**erte quod alteri recedat habet
 in prophetibus ad sue anime salutem fore sibi beniuoli putat doctorum
Agnito autem per sacerdotum per religionis christiane armatos esse potest nos
 exercitibus non dicit quod illos ordinantes seu ex quibus constant intendat
 ad sacerdotum diuinationem sed quod sacerdotum sit arbitrabuntur si quod
 iuxta eorum legem uel potius tunc ea multis respectibus alijs sacerdotum
 christianos reputant capitales hostes suos profecto nunquam tunc reputa-
 bunt. **E**x quo manifeste per christi potest si quod diu uidebunt eos et tali di-

spofione doctoribus xpianis cedunt p dicitur illis fidei catholice si veri
 tate. **I**uxta dictante nature vt de suo hinc no confidat ho. **I**uxta quoq; te
 stante diuino dum ait labijs suis intelligitur hinc in corde tracta
 uit dolos qm submisit vorem sua ne recedat ei / qm septem nequiae
 sunt in corde illius. **A**lio item loco Non cedas inimico tuo metrum
 sicut em exametuz exignat nequicia illius. **E**t si humiliata vadat quicq;
 abire am hui et nistodi te ab illo. **L**ege igitur nature sistente affirma
 te quoq; diuino eloquio q imico no recedit sed amicitia / ut sacrae xpianis
 cedant aiaz suaz salute pcuratur digni e q agnoscunt xpianos eum
 gelica attendere doctrinam de dilectione hinc coq; p punit. **N**ep; bene
 faciant hinc qui odit / quatus in bono videntet multitudine regis
 ingereant super capita eoz. **M**axime quippe impoortante est verbu di
 ligite. **I**nguidem iuxta phi doctrinam scripturae q; sanite amare est
 optare bona aliam non sui sed illius gra opatiu q; amant ex eoz
 sistent deia bonoz ne sicut et graue quod istoz illis opatur di xpiani
 belli instaurant tot sacrae nos ut illi pferant a xpianis se diligi et
 amari no facile ipi intelligerit odio magis in xpianos in illis super ex
 stente ex belli agnita pparione. **E**t vo offat qm imo omie pstat. **I**mpu
 dunt ad totis eoz qm si ex in skutione belloz in ipis sacrae
 sup ex exstet in xpianos odium multo magis ar velud in rampabili se
 inuio super exstet in xpianis arbitant naq; put veritas habet q xpian
 in omnes pro eius pignat honore. **I**n diuam pteoz q; sui habentes euz
Nec id possunt ignocare videntes pugnatores omes reuistignatos xpi
Tonde sicut conbigit pmape nio fit quereca mandato / p multib; suis
 odio p hostes suos magis haberi. **I**ta sacrae eoz odia in belloz exten
 sione exardescunt in xpm ponit. **A**d huc etia nullo in ipos instur
 to bello p xpianos ad odium xpi aspirant exagitante illos inuidie
 liuore / odio pteca ipa rebozato magis. **O**dium namq; ex rea pparione
 sumens facile sanabile e qd aut ex inuidia vix aut magis. **H**abens sup
 diu deam eius in eum pleno vber e hinc ablactante. **S**acrae
 vero nre e suum in tuctibus legem ut non ar glie xpi inuidia. **P**
 asit / qm aspictes exaltate nome azabul sui pphete supra xpi nome
 lex sua eadem obstat p maximas laudes omesq; pfectionis virtuti
 quas nunt in me stabece parat xpo attribuens. **A**zabul vicia rei
 magis no tarent. **H**abent pteca odio xpm ratione legis p eum date
 tanta honestate fulgentem vt sit illis pudor sectam suam euageliu
 comparare. **Q**uonia aut ut ^{de illis} scriptus enam / hinc qm illis ille
 de formis sunt / multi in sacrae eoz multo virtutib; moralib; deo
 rati apparent. **S**ed no dicit q modo si odium in xpianos et xpm velud
 natura sacrae inest / tanqm vno in uertute / deo in deformitate.
Tunc em e pncipatio iustie cum iniquitate aut que sicutus lug ad
 tenebras. **E**t vltim; **M**ultiplicia ex capite in p xpianos sentiat
 se amari. **I**ntest vnaq; sacrae odium et feruet in xpianos / in xpm
 vo pmaxime. **O**ltra eam alias abhorabile reputantes ut que
 ipi arbitantur horum pueum tanqm deus adoretur p xpianos

primum dicitur pax hinc domini. **S**ed et cum illis pacem reliquerit nec solum pa-
 cem reliquerit sed quod manus suam illis dederit pacem. Reuera magna vigilans
 attendi oportet ut pacem utroque modo habeant in exercitio quia ut pacem
 christus reliquerit quia quod dedit. Cum postremo mentio fieret de pace sua
 data illa esse videtur quoniam post suam resurrectionem tertio mirum est. Et quoniam
 scit ipse a pace missus est illos misit dicens illis spiritum suum ut quorum venit
 terrent peccata remissa essent. **M**erito pax ista ab illa differt multo quia reliquit
 in mundo Reliquit etenim quia in terram mittere venit. Nam cum sine peni-
 tentia scilicet dona dei non peccatis renovat quod semel concessit. **S**pe autem de la-
 ceant quia pacem mittere venit quia venit mittere gladium quo armatus
 ipse est super femur suum potentissimus qui dicitur sermo dei est et efficax ac pe-
 nitibilior omni gladio annuunt quosque per notitiam diuine veritatis separaturus
 erat hominem aduersus errorem quoniam venerabatur ut patrem et aduersus
 mundi concupiscentias quia sequitur ut in eam. **A**deo ut reliquit hinc pacem
 in eam sensus proprie reputaret domesticos inimicos suos. **P**ostquam ad vitandum
 magis difficile pro eis velut per fenestras per quas in domum ascendente morte har-
 tate pacem reliquit a christo quam mittere in terram venit. **D**ebet etiam ta-
 holiam perire omnibus infidelibus ut cum eam acceptauerint pax illa
 adueniat data christi discipulis insufflante eo accepturis spiritum sanctum. **E**rgo
 dem qualem christus in terram misit talem utique gladium omnibus christifidelibus
 quibus datus est per maxime et doctoribus fidei catholice mittere licet in
 sacramento eosque velut petro mandatum extitit gladio isto occidere et ma-
 ducare. **S**ecundo autem gentilibus a peccati corpore et frangendo in corpus eccle-
Merito enim dicitur e quem discipulis christus dixit se mandaturus. **S**anctitas
 pro comissis sermonem in hoc voluntatem faciens pro sui quoniam mult-
 ueritatem peccatorum sed ut comittatur et vitatur. **D**uobus quippe stantibus
 gladius de quibus satis est meritum dei materialis scilicet et spiritualis isto ab eccle-
 et illo pro ecclesia exercendo sicut primo dignitate maior est. **I**ta porro ex-
 tatio ut primo hic exercetur. **E**t quoniam in proficit vel spes adest ut proficiat
 deferat ille qui timore non est boni operis sed mali quoniam in munditiam
 malefactorum laudem vero bonorum. **P**ostquam quod primo an proficere ille va-
 leat temptare dicit. **E**t in magis post annos tres quibus cedere fructum
 debuit fructuosa plantata in vinea domini ad huc licet steruosa mitte-
 et a terra illam fodere penitus eradicaretur. **Q**uid igitur de illa steruosa
 vitate quoniam in vinea domini modo plantata est. **M**erito dicitur si anno singulo pro-
 famulatus videtur venit an fructificaret. **Q**uid autem dicitur quod in tantis respo-
 nentibus manifeste agnoscitur inter alias hanc non esse deam inuicem eccle-
 christifidelium ad sectam hereticorum ut istius materialis. **I**llius vero spiritualis
 gladius sit exercitum et origo suarum in ecclesia quoniam seruatio. **E**tenim quoniam eadem sit
 principia essendi et conseruandi quibus vniuersaque res originem sumpsit
 ac formam in suo esse permanet per eadem continuo inueniuntur. **D**u-
 plex vero hominum sit generatio corporalis ex semine corruptibilis spiritualis ex
 semine quod est verbum dei per quod sit regeneratus ex aqua et spiritu sancto
 regno celorum est aptus sicut ista proprie est ecclesie sancte ad ipsius robur
 filiorumque multiplicandorum. **I**ta hereticorum secta corporalis generatione solum
 vitatur quod enim inuisio apud eos seruatur hoc non reperit in uisibili secta per
 christum sed forte obseruant ex primo pro corpore ysmacie trinitatis qui sunt
 et per hoc reputant se agnatos corpore uitali cuius non est velut pro se.

Manque illo p maxime utuntur uidei ex ysaaac semine descendentes / cui non
vero ysuaeli dei ex parte fuit statutu pactum et phedue. Ex hoc patet
causa quare sacras leas parratem non venerantur / in hoc alijsq; plimib;
expressum contra eoru legem dantes te simoni. Unde sicut ex uerbo
uite non acciperit origines Ita nime apertatur hinc diuini smonez
que abrahe locutus e deus tuus gloriatur se legem tene gloriatur vo
in eo p quod origine accepit in corpora / generatione et pug gladij

Patet etia dei qui sit q origine accepit a uerbi diuini predicatione
Hinc illa continue uatur ad se ipam conseruanda in integritate sua
utq; augmentu suscipiat. Sic em xpus sit apli sui sic eorum posteri in
tenderunt ut ex iudeis et gentilib; fieret plus unus xpianis. Unde
paulus inquit in xpo ihesu p euangelium Ego vos genui quos p euange
liu deus uocauit in acquisitione glorie ihu xpi. Hic certe e primus eccle
gladij euangelizare quo ipa pagata e uerbu dei. Et quidm hoc
statu gladio in uerbi dei predicatione afferunt filios suos in uinis et
filias suas sup humeros portant / suntq; reges interu; sui et regine
interu; sui. Nec ista semel contingit / sed continuo dum pro pibus eccle
uastantur filij sup omnes terram constituti pncipes. Quoz pncipal
tus ut in sua integritate pmaneat / acens uatur sub apli & signatis
locica in hac scuto fidei. Altit; galica et gladio spue / quod e uerbu dei

Nec em arma pua sunt in hac xpianoz presertim qui alioz sunt
duces pastores atq; doctores / p confidentes audentes in eos qui arbitrat
tanqm in carnem ambulat / sed qui ipi in carne ambulantes no in
carne militant / scilicet q arma eoz carnalia non sunt sed potentia
deo ad destructione munitionu consilia destructis / et omne altitudines
extollentem se aduersus shennas dei et in captiuitate redigentes omnes
intellectu ad obsequiu xpi. Hinc tertio xpo aduersum captiuitate ha
bitandis puentura eccle minister / diuini gladio utitur uerbi diuini
q diuini pugnae contendit ipse et corporali gladio. Talen inq; ut
filios dei renascentur pncipal fieri in alij generatione / quali ipi acciperit
origines. Non quidem ex semine corrupti / sed ex semine incorruptibili
renati p uerbum dei diuini et pmanenti. Nec sane origo conseruatio et in
conseruatio est eccle catholice ut euangelium prediret / omne recatur

Qualis aut sit nobisq; patet conseruatio et in membris scite sacra
tenoz / qui huius distant intelligere possunt / sed qui in habitat
prope experitur et sentit / Experitur equide belloz / otinuate
sentit aut in omni multiplicatione prole / quia terra dix illis ad in habi
tandum sufficiente uicinas replent. Ad que diu multiplicatissima
hnt madata ex sui lege / q magis nature qm strophice uel geane hnt
specimen. Hinc em ut sermo p expostuit pro fundamento hnt sacroroz for
ta uelud domus supra arenam fundata / q nung attenita obseruacione le
gum geane et strophice seruanda sit lex nature. Abrahe tempib; p
manent. In reductione har posterior / ad legem prioroz. Rahumoto
tam feruissima atq; reueregabli ratione uenit / q ad modu si qm
suadat / qm euariat / que puuli erant homo factu e uis q loquit
ut paruulus utq; puulus sapiat. Et ut puulo cogitet. Itaq; ai uer

quod pfectum e illud q tempore utatur eo qd erat ex parte pterea e
 uacuato quia uent pfectum. Sic igitur arabumq reuert lege gratie
 et scripture obseruari pceperit legem nature. Ut quomo ante tpa diluuij sic
 studiu seruatoru sit abusus p timaze illis concessu mulieru quatis ce
 stant et multiplicant terram repleturi. Utq ad bellozu sequentia multipli
 catissimis eis iustam mandata continentu insistant / quat p hoc tempu
 Nemroth potentes sunt in terra robusti uenatores hor e oppressores ho
 minu. Her aut duo bz prolis multiplicatioz et continuatioz bellozu ton
 seruancia fore sectam seruatoru xpiani haudubie plusqmi uellent ex
 percutit in dieb. **N**trum uo p duo her et quomo p illa origine hu
 rimum sumpserit utiqz ex libro Althozam del ex ystorijs non facile e
 agnoscere. Pz quomo uideozum plus non a prolis multiplicatioe sed
 ab abrahamo mapiens exirent magnitaz facta e prolis multiplica
 tioe. Ita qd secte seruatoru prima origo non fuit prolis multiplicatio
 intelligere p se quisqz potest / secta hmoi a ayahu mapiens qui fortas
 se primo fuit propheta reputatus qm multos genuerit filios de quibz
 in eius scriptis non fit estmatio. Pz qntum apparet ex libro suo altho
 ran uocato Arabumctus primo erat xpianus et pbabile e quidam
 fuisse sanctimoniaz ut reputaret ppheta. **D**uo aut pposito attinet il
 la maior iniquitas e si ipm adiuuauit sectam suam seruauit timore gla
 dij uel potius similita diuini uerbi peditatione / hor e si primo ut aliter
 Nemroth cepit esse robustus uenator uolentia hominibz sibi subirent. Ut
 primo fuit reputatus ppheta et hns ipm sibi ad herentia cepit alios ex
 pugnares. **V**ulta quidem de sup hys dicitur / **P**ote de ueritate eius
 que in egyptum portabat. Et qd dicitur quidam magne pntie ueritatis e in sua lege
 more eius illecta post illatos tonantibus accepit eum in dnu / **S**ap do
 minari cepit. Pz qd h puerit dicit magis arduis. **P**ntu uo apparet
 ex libro ipso althozam. **V**terumqz conuenit. **S**iquidem affirmat qd dixit
 ei sps eius pdiualu atqz cepit scilicet deus te nequam dimittet qui
 te cepit in lopham et incedulu uiam recta dant. **A**lio aut loco dicit
 de pugna fit sermo notans aliquos pusillanimes et cordis infirmi q
 cum uent terras d steruati gentes suas disgregant / **A**lloquit eum sic
 sps eius / **Q**u uellemus darem tibi signu atqz pntia ut eos formis
 sub atqz uerbis agnosceres. **Q**z nos eoz actus et mentes pcuty ag
 stentes / te plubimz temptantes usqzquo tuus pegzmatioes et expug
 nationes ac opa cognoscamus. **E**nterum orationesqz arabu seu diuic
 pteplationis studiu ueruo qm hnt inuenit apud magm suu qui cum
 temptabat ipse spm / **H**y magis passus dno pala ferre uidentur qd ab
 imao arabu spm habuit instructore magis aut subirentem dnu
 suaz quozum hntu iuxta pcedicta fuerit diuicie pgressis expug
 nationes et pced. **E**t dicit qd ad pnam puenit. **Q**ualis aut i uita
 fuerit hntu magis ueritate ex libro suo affirmante in multo locis
 diffamati esse mahumcti ipm / qd p fora uet atqz merita / qd qz ma
 gis et demomaz esset uel utqz minus / et in ueribus loquetur qd. **S**ed
 utiqz talis fuit pntia eius atqz similitudo qd ut ppheta reputatus e
 pceditans alijs legem noua suscipisse a deo p quam facile saluare
 possent aiab suas. **F**uale magis qm scena laxantem uer et gmpie mali.

Et de m...
 sub arribz

o id eoz ad eoz mag
 qd no id eoz de hys hab
 e in sua lege

Duo equidem in euangelio prohibita specialiter suis sequantibus prouidit
 qui et prouidit uidetur prouidit prouidit prouidit prouidit prouidit prouidit
 plures et mulieres alias quibus sine querela habere possent. Et namque plures
 passus libri in sinuat ratione illa tantum euangelii obseruatiua usus fuit qua
 de lege morali commemorant petrus / omnis esse / quod nec ipsi apostoli nec pa
 tres eorum potuerunt portare. Quia et mahumetis dicebat quod deus subli
 mis et sapiens uerumq; dator leuia erat precipiens cum hominem fragile
 atq; debilem effecerit. Quia nos uero ab eo appellatos homines legimus ea ratione
 quod legem scripturam et gratiam uenerimus exortabatur tanquam deus eius legem
 dicens. Nos quidem hominibus legimus si crederet atq; timeret ueram primum
 in facturi paradisi sufficienter retribuimus. Et si testanti sit et euangelii
 ac relictus super eos missi. hoc est libri althoran precepta sequentur tot tibi
 totq; bonis habundarent quod etiam substerueretur pedibus. Quia uero itaq;
 aliaq; plima falsa dogmata amibus peruenientia in prophetam primo et quoniam
 in principem arabum susceptus est / quod primo obtinere non potuit expul
 nationibus in quibus a spiritu suo probatus atq; temptatus. Quia quidem
 cum ex genere nullus esset potentior. Nec ex diuitiis quas praedixit atq;
 expugnationibus adquisierat tam factus esset potens ut uolentia obtinet
 principatum ad quem asperebat / minoribus subditus esse tali uolentibus / que
 tanquam principem uoluerunt in prophetam ^{in principem} / sustinentibus / princeps illis factus
 est. Obtenit autem sine per eum aut successore eius in regno arabum
 uia utraq; armorum - s. uolentia et seductione regno persarum quod ex hoc
 regni appellatio / amittit / sacrae uero secta multiplicatis uoluit et mentis
 suscepit magna. Et ex tunc ab eo aquo unum sumpsit mali gladio po
 tuit quoniam uelud sanum aut in sano dogmate plenissimum uenit. dicitur super
 exercitum utq; manus in dies susciperet uoluit omnifaria intendit ad
 proles multiplicationes.

H Et aut dicta fuerint ut qui non erunt reborati fiant alii aut cog
 stant qui differens sit conseruatio et augmentum populi christiani. Sicut
 origo populi sacrae uero. Ut cum agitur de conseruatione populi
 fidelis ab illorum expugnationibus / quod ille diminuat et iste augmentum
 suscipiat auertere possit ut quali modo et ex quibus utq; plures origines
 sumpsit / cum eadem sint quibus unaqueq; res esse habet suam et con
 seruatur in eo / sicut agnoscitur differens fuisse naturitates. Ita agnoscatur
 differens utraq; conseruatio. Et tunc quidem christi per semen ubi
 diuini quod nisi dicit reliquisset quasi Sodoma fuisset et similes
 gomorreae. hoc est gladium spiritalem. Hec autem sacrae uero per malum gladium
 et proles multiplicatio. Et sic ista hoc est plene multa haec uolentibus minime
 dubitat reboro effundere suum semen ut uel parte aliqua sancti uide
 ueniat. Ita et de spirituali semine cum uix contingerat quanta eius
 partem cadere in terram bonam. Nec continuo illa reddat sanctum sed
 partem in tempore opportuno. Et uersus quibus exprimitur quod secta sacrae
 uero in uoluit pro meritis reboro quod sui mali gladio. Non unquam de
 cet etiam intendere ut gladium suum spiritalem quod sibi eius sponsus
 reliquit pro sua conseruatione in terra mittat sacrae uero / separatus
 ut dictum est filium aduersus patrem et filiam aduersus matrem suam. Quia
 dem gladium istius sacrae uero lex in populum christiani mitte non uidet

Serbat quippe a yahumet spūs qm̄ augmentur secta sua nō sūstinet ex illius publicatione Ideoq; non precepit quēadmodū xpūs ut q̄ in aue au dierat sup̄ terra predicarent discipuli eius et unq̄s p̄ vnūmū mūdū docere omnes gentes q̄ hūmō inhibuisse videtur aya^{na} spūs dicens En libetū hūc cui libet tendere mūdū ad legendū non accidet eoz quicq̄ Ado p̄cessimū m̄credulozum corda ante mali grauis aduentū Itaq; qm̄ veritas sui dogmatis vel honestas sicut uel mīma aut nulla ē ita sic paucos a nullis inductura erat ut sua sūstinet legem Sed non de predicando uerbum dei quo mox ipa ē sed multiplici^{na} dicit p̄cepta de eundē p̄diti atq; pugnatū de q; pede multiplici^{na} p̄ corporea generatoz ut conseruatio et augumentū sicut sic eisdem constaret p̄ncipis quibus sūmptū ori gineū dicitur itaq; uidetur etiam sanctam dei ut quomō ipa fundata ē supra firmam petram audiens uerba xpi et illa faciens Ita quia ges sancta et p̄tū acq̄sitionis ē adimplens xpi p̄ceptū de predicandū eua gelū vnūmū reatūre am̄aret uirtutes eius qui uocat om̄s in ad mirabile lumen suū illūm̄s om̄e hom̄es uerentem in hūc mūdū ut imitata xpi qui patem euangeliare uenit hūc qui longe p̄uocatoz q̄ aliqui nō p̄tū debus meis fiat p̄tū dei m̄is conseruati

N Et retrahere uidetur ut quia modo sarraceni in terris esse uidentur quasi detur eorum p̄tū parte ecclie catholice in uidentur ad patem in ea re xpi p̄fecte imitantes // Inuicem em̄ ab eius m̄io mūdū tanto resplendunt triumpho sicut t̄p̄e quo xpūs natus est ut vnūmū oculus de sterbetur sub vno p̄ncipe tunc em̄ fuit plei tudō t̄p̄s qm̄ filium suū deus misit in mūdū t̄p̄e utiq; opp̄tio ut quomō angeli dicitauerūt pax hom̄ib; bone uoluntate am̄icare Paulus etiam aduersus xp̄ianōs inuicem tanta exebuit potestate ut tanq̄m prohibito actūre sp̄reans esset inuicem et redib; sic t̄p̄e quo x̄ p̄sentiorēz confisus quā ille facebat in eis et hūiliorē uocē usus quo magis de spectus fierat quia sic ē in t̄lo reur apuit ei Et q̄ desi tere em̄ dēbat in sinuauit eudem p̄ra subueniens m̄ia quo in eo maior tunc erat miseria ab eo m̄m̄ cognita ipm̄ exarante m̄da na p̄speritate Sic em̄ laodiceū ep̄o dū in sermo aut diab; q̄ dicit sum et loquētatū et nullus ego Et nescis quia tu es miser et mi serabilis paup̄ et cū et mūdū // In quali dispositione erat mūdū qm̄ uenit t̄p̄s miserendi eius miseritq; ē illi dūb; Sic igit quia qm̄to sarracenoz p̄tū arbitratū se magis sanū m̄uoz ar p̄culo s̄ozi grauatū ē morbo hūm̄e euob̄ trūdante oculoz suoz ne uideat quō uirtutibus gr̄a; dei spoliato sit et uulnēzaty in bonis nē Ita ut relictus sibi ip̄i dix̄ sit semim̄is t̄p̄s utiq; opportūm se of fert quātū em̄ si quidam p̄tū uenit ad hoc opp̄tūm t̄ hūtel/ ecclia uicem agens p̄uocitā m̄is cordia mota sup̄ sarracenoz p̄tū nra illius sūstipiat Insidens illius plagē vni et oleum quibus uelut resp̄rans a morte sentire inap̄iat suoz dolozem uulnēzaty // In hūc em̄ ex sua lege monstratū p̄p̄iq; mutua eoz locutione/ relatione q̄z illozū qui affirmant se habere eoz noticiam/ sarraceni cognati q̄z

infra sua scriptura p̄ m̄m̄is

mani sunt quibus et veterum fecerit illorum qui confidebant in se
 tanquam iusti et aspernabantur ceteros. **Qu**is enim meo gloriatur quod iustus
 magis dicitur fuisse facientes omnia opera iustitiae. **Qu**is enim gloriatur quod
 velut sint publica legis christianae provocatores. **Qu**is enim ut sua ex
 tudinem que eos in mortem deducit agnoscant ostendere illis non est
 legem sua lumen quod se tenere arbitrantur tenebras fore. **U**t ab inde
 intueri valeant quoniam maxime tenebre sunt opera legis eorum quibus ve
 luti lucis operibus gloriantur. **Con**ventes quippe sunt in magno infirmitate
 bello non advertentes quod tot tantaque mala opera legis eorum tanquam sint
 lucis patrem appellent in se confidentes tanquam iusti omnino sint et ceteros
 contempnent. **Ex** qua tamen eorum reputatione non exigua fuerit spes
 quod vere patris sint ipsos audire vellet. **Qu**is enim patris nomine a deo hunc
 solum sanctum est ut nolle se eam non audeat dicere quicquam reputat se.
 hominem bene voluntatis ab aliis ut talis vult reputari. **Et** et
 alio ex latere etiam spes atque fiducia esse potest ut audire non recu
 sent patris tractatum quoniam lex sua illis precepit quod in illa attendant.
Dicit magis non sibi contemptores sed patrem diligite eamque vocate. **Qu**
 vos digniores et potentiores existitis. **U**nde voluit deus de beneficiis
 vestris nihil diminui permittit. **C**um igitur lex iubeat eorum ut faciant
 diligant patrem eamque vocent nulla repulsa timende quod ad ipsam imi
 tati que patris sunt audire noluit. **Et** et si hodie prementes ipsi christi
 anos vocarent ad pacem ambasciatos ecclesie catholice desuper desinat.

quod deo factum est
 publicorum

Nemo recte christianorum aut quis ille esset tante audacie visum ad
 dere nolle.

Quia vero aulibus christianorum preceptum a deo est ut inquirat patrem
 et persequatur eum consideratione propterea dignum est quomodo etiam
 dicit non solum oblatas attendere sed inquirere et persequi. **Ma**gnam
 profecto verbum est in domino aut sermo. **I**nquire patrem et eum persequere. **Et** enim
 si qui inveniunt thesaurum absconditum in agro pro quo non laboraverunt in qui
 reudo vendit omnia que habet et emit illud. **N**ec exigui valoris est pax
 pro christiana. **I**n isto igitur tonatu pro illis laborandum. **U**t omnia in
 quereatur. **V**erbo utique primo magnam infirmitatem solitudinem sed et
 maiorem sequenti cum dicit persequere. **C**ui namque ut illos comp
 hendat inimicos persequitur suos non dum expectat ut ipsi ad eum
 veniant sed quo magis fugit festinans. **I**taque etiam si pax de qua ser
 mo est inquisita atque inuenta fuerit etiam persequenda esset. **U**t
 huiusmodi pax christianorum cum sacre ecclesie temporibus preterit inquisita
 fuerit. **O**blata quoque quoniam aut quomodo locus iste per deum proprie non
 stant indigentiam necessitatemque meam. **Q**uare ut michi apertum pul
 se ad postea ostium vestrum quod sicut in preface dixi non deturanti in
 meorum eorum gestarum. **E**go autem vel intransitu perlegens viderunt
 et alios quosdam ystirographos repyromanno editiones tartarorum
 cum christi referent. **Q**ui cum per illos maxima facta fuisset stea
 ges christianorum. **I**n vigilia polonia et moravia innocens papa
 quatuor Anno domini millesimo ccc. xlv. miserit fecit Johannes de plano
 carissimi et benedicti poloniam ordinis minorum ad tartarorum imperatorem

1A

persequere //

fecerunt autem Bulhelmu[m] et alios tres predatores Ad primi que repisset
 capitaneu[m] illorum Legatio aut contenta in lris aplis her erat q[ue] plate
 bat p[ro]p[ter] qui d[omi]n[us] et pater xpianorum erat ut xpiani omnes animi essent pa
 cem habituri cum tartaris / Desiderantib[us] in celo ee magis monebat ut
 xpi fidem tenerent q[ua]m aliter saluari non possent / q[ui]q[ue] miraret[ur] de homi
 ocatione maxime xpianoz[um] at potissime vngaroz[um] mozauroz[um] et polo
 noz[um] subiectoz[um] p[ro]p[ter] facta p[ro] ipos facturos cum in nullo led[er]e acceptu[m] sit
 eos Et quia super hoc graui[us] deus erat offensus monuit vt d[omi]n[us] creterio
 cauerent a talibus et p[ro]nam agerent **C**rupta her ubi sup[er] tangencia p[ro]
 xpiane religionis pacem tartaris oblatam fuisse aut sacratenis Non sit
 ille refert de p[ro]sentione ad pacem oblatam q[ue]stionez[um] se h[ab]et sed q[ue] p[ro]p[ter]
 Innocentiu[m] quartu[m] fuit passagiu[m] inditum **D**ictante vero lege m[er]it[us] vt
 in n[ost]ro q[ui]b[us] sufficit sed palam ageriat / q[ui]q[ue] non gerat conflictu[m] nisi
 iudicent primo / Lex preterea scripture iussit / tum ad amitate expugnata
 dam acceditur pax eidem p[ro]p[ter] offeratur **O**rtu[m] deat p[ro]p[ter] offerre pacem
 sacratenis vel in sinuare belli causas q[ui]n[on] h[ab]et ipi non fatiant / maio
 rum e[st] diffinitio her atq[ue] iudicium **E**t tum tum plima passagia facta
 ordm[en]taq[ue] sint ystorogreaphi uel de pacis oblatione diffidatim[us] quoq[ue]
 seu nonfatione causaz[um] belli n[on] tam sicut de bellorum aggressione me
 tionez[um] faciunt **D**e predicatoribus fere ab annis fere iij. quibus passagia
 fieri ceperunt vt sacratenis euangelii preditent p[ro] **E**tiam auctore mis
 sit prout habetur in titulo de iudeis et sacratenis concessio quedam facta ex
 titit p[ro] Clemente tercio h[on]onato Ep[iscop]o et socijs suis vt vterentur nobis
 apostolis possentq[ue] sibi ad herere quicunq[ue] religiosi et clerici ydnei ad
 amma[n]dum gentib[us] euangelii veritatem **D**e executione aut[em] missio[n]is
 huius aut de obtento feuctu ystorogreaphi illi nichil referunt / uerican
 tes tamen gesta temporis illius q[ui]ntum ad certamina belloz[um] **F**ortasse
 ante ep[iscop]us ille scripsit eius de quibus textus uidetur inuere q[ue] inter sac
 ratenos constituti essent predicare ceperunt ubi d[omi]n[us] temporale erat
 xpianoz[um] / vel non proficere multu[m] illis audientia denegata / sed inibus
 explicatis in s[an]cto modo q[ui]n[on] difficile e[st] intellige quomo[do] x[risti] admittitur
 xpiani predicatori uerbu[m] dei ad sacratenos nisi habito p[ro]p[ter] eoz[um]
 consensu / qui uox aut iniqui directe ab eis concedend[us] esset **P**roter q[ui]
 modus ille non uidetur sufficiens si foru[m] habentes mercator[um] mittere
 plures brei docti xpo sperant[ur] deuoti / predicator[um] sacratenis euange
 lium **E**tenim cum d[omi]n[us] uig[il]is latez[um] non posset suspitione habita
 ma facti prouideretur ne uicini proficere possent / p[ro]terea q[ue] penes
 ipso[rum] e[st] temporale dominu[m] **N**on uero sit prouideri potuit tempore
 quo apli munda manserunt q[ui]ntum em habetur ex libro actionu[m] a
 pliaz[um] et pauli eptis / uideri apte uident[ur] q[ue] et[er]na p[ro] totam uideam et
 Balileam et Samuziam habebat pacem et edificabatur ambulans i
 timore d[omi]n[us] et amolatione sp[irit]us sancti / sub miserit quosdam a paulo
 uocatos subintroductos falsos feateos et pseudo aptos / qui n[on] maxime
 docti in phia essent eloquentia ingenti polentes legis quoq[ue] moysi
 geeritatu[m] studio ad eam simul cum euangelio obseruanda xpi fideles
 ex gentibus aduenientes alluere possent / p[ro]p[ter] aliu[m] in lege p[ro]missoz[um] ho
 noz[um] comodeatione / d[omi]n[us] q[ue] suadere ob amabile[m] in iudis p[ro]p[ter] h[ab]

videndam semper multiplicataque rationatione induit quoniam illa a deo
fuisse data et christus quondam dicit observauerat professus non venisse eas
soluere sed ad implere. Cum vero christiani talia predicantes nimis audi-
tiam fuissent nisi agnoscerent doctores huiusmodi eiusdem non esse essent phari-
saeum videlicet religionis christiane christianos se esse dicentes simulabat
se euangelii emulatores eorum dogmati coopantibus quibusdam de hesi-
tante dicitur quia oporteret gentiles trahi ad praecipue quoque seruare
legem moysi. Itaque et si diebus illis quibus non erat adhuc christiano-
rum multitudo ut gentiles seruarent quod alio recte respectu quam iudei ob-
seruabant apostoli legem moysi. Itaque et si diebus illis quibus non erat adhuc
christiano-
rum multitudo ut gentiles seruarent quod alio recte respectu quam iudei
obseruabant apostoli legem moysi ne ab hac repelleretur predicatio o-
portuit tunc simulare se christianos diebus vero istis quando tam in magnum prin-
cipatum euasit multitudo sarraceno-
rum quomodo absque alia prima dispositione
admitteretur christiani predicatorum amminaturum christum per maxime excessu ab
eis. Inter alias utique ratione illa quoniam pro christo per christianos aduersus
eos bella sunt. Itaque et si alibi pace simulata vix audire vellent videtes
vultus apparatum nullatenus exhibiturum sunt ad precipandam veritate
audiri. Non vero sit ad boni pertinetia pacis qui duplo potius minorum
est potius rex multum armatorum etiam dum ad bellum venit quod super huius
pace audit legatorum eius qui decem milia habet. dum taxat

Qualis vero aut gratia esset de super huiusmodi pace ad sarracenos multum
da legationis status tui aut permissi de personarum quoque modo aut
modo meum dicere non est et ipsa plenissima factura notitia per
confiderata magnitudine sine quoque nemo ad quos et a quibus huiusmodi
legationis proderit futura quippe tali ac tanta ut et si primi facile in eo
tempore possit personis modo ad dignitateque respicientibus quod et si non sim-
porent legatione merito audiretur. Et et super vices meas et vel cogitare
Rypfacteris quoniam modo et quoniam maxime scitatur sunt utilitates si huiusmodi
fiat legatio ad sarracenos totam partem christiane religionis. Illa quippe
pe vna notissima est quod sit agendo etiam imitari christi actiones qui eu-
gelizare venit pacem huiusmodi qui longe et huiusmodi qui ipse. Quod huiusmodi vix
modi facta diligentia omni ex parte iustificatur bellum in sarraceno-
rum christiano-
rum parte. Ultra illam que de fensio-
nis perpetua sistente
causa quia audire nolunt verbum dei. Equidem precepit dominus seruo suo
quod exiit in vias et sepes compelleret intrare ut dominus eius impleretur
facto primi mandato ut ituri ad exitus vias serui sui ad mynas vo-
carent quoslibet inueniret. Vocantur igitur prima per mutatur ad ea quod
pacis inter christianos et sarracenos habende. oro iustificat in eo quod
imitati ad pacem si huiusmodi recusant quoniam etiam ipsi iuxta legem sua tenent
vocare. Et si ipsi iniqua habentes legem christiani amplius multa de huiusmodi
pot tunc graua diuine lege habet mandata. Ad huiusmodi iustificatur
bellum contra eos. Multum amplius si de pace audire nolent vel p-
stare seruitatem ut de super ad eos legat mittant. Sed verisimile non
est diuine intelligent in eam rem ut de pace tractetur consentie
christiano-
rum reges et principes viani ipsa et sacerdotum. Quomodo hoc
fieri intelligere potest qui legit audiuit et vidit quomodo passagium

en testet

ad bellum faciendum contra Sarracenos in dicta sunt ad verbum antiquis
 et verbis sequa aut fortiori multo ratione qd ad ppam ptiunt uten de re
 ad ea que patris sunt ibelini Auctore xpo qui aplos eozumq successibz
 patrem dedit suam paternqz reliquit. Et quomodo in prefatione luteride
 huius dictum extitit Cardinales veri et manifesti sunt collegii aplos
 successores. Si vero contingat diuina opante clementia consentire Sarraca
 cenos ut pax interueniat tractatus illa ad dirigendos pedes eoz in via
 pax non mediocri utilitas erit qm Sarraceni pferant xpiani pph
 in eos eximiam pietatem. Deductis in eoz conspectu que multipha
 sia se offerunt eozibus quare eos diligunt diligetqz voluit. Cuius captata
 benignolentia et attentione que ab eis potest que sunt parte eoz bello
 eum cause in xpianos quas si aperiant satisfieri poterit. Vel si a pice
 nolint notari eis possunt qm plime cause habende pax et dilectiois
 inter xpianos et ipsos. Illa presertim qm conformitas e qnti ad dnu
 nu cultum xpianis dnu taxat vnu redentibus dnu illumqz solus a
 docentibus qd Sarraceni ipsi ita cedere compellet. dnu audient rocs
 diuine vultus seriosus eis vocam exponendat. quatenus euidentissie
 papiant qm longissim distat xpianoz fidei nec solim redere vel
 leuiter plures estimare deos esse struentes probare ad oculu hoc esse mxi
 mu omniu impossibilu. Sicut dei esse vnu maxime e omniu mxi qz
 ita hoc clarissime stant esse veru dnu esse duntaxat vnu qd lo
 gissime qm vno oim distat ab eoz fide redere aliquos esse dei sones at
 qz participes qm tale asserere diuine repugnat vnitati. Cuiusqz ipi hoc
 intelligent etiam si xpiani id apse non dixeret Sarracenos ipos nec
 e de sua cogitare lege. Centum fere passibus imminente cont ponetes
 deo participes aut sones sine consuetet quomodo tam diuina exauerant
 existimantes xpianos adoratores esse participi dei et sones. Et
 si hoc taceant xpiani audatissima inferre poterit xpianos
 nullatenus incedulos fore illos p sua lege reputatos adoratores ptra
 pni dei et sones. Et p hoc tota xpianitas purgabit infamia qua ap
 Sarracenos lab factatur qz omnes xpiani sint plures deos adorantes qm
 publico ac solempni testimonio cora maioribz Sarracenoz xpiana re
 ligio affirmabit nullum ex xpianis talem esse notu saltem alijs.
 Si vero de tali sheet qd accerema fieret punitio. Et hoc vnu est
 ex maximis bonis quod non solum efficere sed etiam phere possit i
 sui principio pax tractaty. Veritatem hanc iure et facti parte relig
 omis xpiane publice notu stando dei esse tantu vnu et ita plusqm fir
 missime omis credere xpianos. Itaqz nulla belli e causa in ipos tanqm
 plures sint adoratores deozum. Lex quippe eozum mngit eis accuratq
 fitece lites et bella dicens qz hoc etiam immensibz libertatis et quieti
 est utile et iustum fitece contra non Innotantes deu vnu tantu qua
 les reputant xpianos omnes a lege ipsa p totum fere vocatos mce
 dulos. Ex quo alia etiam non exilis in fama aboleri possit qz xpiani
 adorant sicut deum sacerdotibz suos presumptuos lib loz eoz inquit
 indignantes de quod in promptu illis ostendere e qm p apient xpia
 nos credere vnu tantum dnu illumqz adorare solummo. Qui si
 talia fieri starent in tota xpiana religione et de adorantibz et de a
 doratis horrendu foret iudiciu. Non et si tales non sunt apud

xpianos. **I**ntellige igitur quod ipsi putant alios esse quam xpianos quibus lex
sua hoc imponit. **Q**uo vero ad infirmos bonorum sacerdotum quod non lacrimis
petunt assignari sacerdotibus a principio tractatus non tam se offert longi
dicendi magis autem quanto ex maiore natura debito ut publice ut
non esse verum testimonium per quod putant habere robur omnium lege
eorum. **V**erum quod xpus in euangelio dixit venturum esse orabuntur tunc
universum gaudij expresso nomine eius. **N**am quod eius nomen in euangelio
et in testamento continetur. **I**stud iudeis illud vero xpianis publice o
stenfuerit ut de verbo ad verbum legatur novum testamentum quia
multo passim reperitur. **F**alsificatione autem ut quidam dicunt xpianis
imposita per eos multiplicata et habundans de auxiliante adicit satis
fictio euangelium per xpianos minime fuisse corruptum per ipsos iudeos quos
antiquum testamentum. **Q**ui autem super huiusmodi xpianorum imitatio ut
xpus nunquam approbasse orabuntur adventu suorum lege sermones si
autem dixi fore debitum naturam maiorem. **P**ropterea quod si episcopus oportet bonum
habere testimonium ab his qui super sunt xpus vero pastor et episcopus aiaz
omnis xpianorum deest utique hos intendere ut falsum xpo impositum testi
monium aboleatur. **E**piscopus quoque et sacerdotibus xpianorum siue boni aut mali
sunt utique turpissime diffamati in orabuntur lege. **E**t et xpianos oes
reputatos adoratores participantem dei et sic plurimum deorum. **E**t que
per ydolatria ignominiosior aut maior infamia esse potest. **N**on de me
ipso dixerit quod plurimum ad inerat et quia stupido factus fui qui intellexi
in lege illa tot infamias xpo xpianis omnibus sacerdotibus quos eorum
impositas quod tam diu xpianis siue presides et doctores illius a
liam non fecerunt diligentiam. **C**um inter alias hoc nimis tam non sit
alienate inuita eorum a professione xpiani nris sua lege triplicem
ydolatriam imponente xpianis et quia adoratores sacrorum deorum
sacerdotum et ymaginum. **M**agna profecto sperari potest utilitas quia
ipsi omnino ad oculum videbunt legem eorum in his et alijs quod plurimum flad
continerentur si propter non in teipso tractatu parat verbo id ipsum eis non dicitur
Illud autem gratissimum reputandum erit si ad aliquod primum dicitur
vel si aliud quod nunc dicitur debent. **N**am quanto plus uolent se in
infirmitate latere patebit locis exponende veritati que tanti profu
tura est ut si contingat aperi prordia legis illius qui illius sunt ig
nora quibus tunc paucissimis excepte sunt fere sacerdotum omnibus obstru
perent fortasse tam vilis tuncque carentia ratione fabulis et sortibus
plena in illa contineri per sortum si de sua paradiso sermo fiat. **I**n promptu
quod ostendere quod paradisius diu nequit non primum dicitur ac
huiusmodi quod de tali gaudio nisi contenti erunt quod nullo modo eorum
simile deum tales bonis dicitur primum dicitur paradisi. **E**t in beatitudinis
sit estimacionem. **S**eruantibus in hoc plusquam manifesti siue defecti et le
gis errore compellatur redire ad cor suum primum dicitur alium et a
lium cogitantes modum per que honeste a tanta infamia liberetur. **F**or
tasse et ipse met imponit sapientibus tam diu falsi varisque extortit
ex postulationibus tenuisse eos in errore tanto. **M**er primum dicitur hic col
lanonis fecerit habere eorum sapientes in xpiane religionis fa
uorem. **E**t veritatis instructiones et alia multipharia. **N**ec tunc locum

^{noie}
 de calumnia xpianis competentem qd h in lege non continet eoz potest
 allegare quod libe e apertissimo teste **Q**u vero dicant se ita non intellige ^{quom hie fecit eoz de mltis}
 Janna profecto apertie eoz commissom in sacramta catholice fidei cum ^{aliqui obponit inrationabiles}
 de bñdine pata erat tuis lina qm immediate subsequitur inquisitio de ^{quos}
 pmissi veritatem **N**ec legis lator eoz talis reputandus erit quado tot
 fatatq falsa asserunt an illa **Q**uod vò natus qui illa gloriatur se oc
 quod dunt firmitate ratione cum respondetur ad eozes in ea ystas
 agnoscetes tam inanes tamq seuolas esse inopient aliud et aliud
 cogitare **P**uo minus sacramta xpiane religionis spūs Mahu^{ti} p̄cipue
 volunt sacrearems inuisa esse temptatis v3 et inœnatioms / Et pre
 sertim q mure filius sit dei filius allegatus cont hoc in lege vomb
 sex quas ipos audire p̄debit **N**ec p modo dicitur qñ hie veritate ex
 postor profinet **A**postatis vane gatis xpianis quos eozur putant sui
 execrabis tum audient talia in lege contineri Mahumeti **M**aru naq
 ut p̄sentio non omnibus totant nisi fortasse illud quod fuit velud sa
 gena ex omni genere p̄siam congegens in principio descripti eius
Dicit aut **P**rendu aut generalit qm omis recte dicens Judens sine xa
 nis seu lege sua relicita in alium tendens quib3 deum adorans bonis
 gestor indubitanter diuini amore assequetur / quid sup hac re spali me
 inuenerit esse debent confitentis cum sacrearems / qui glantēs cum sint
 si debis apstat quibus admodu p̄fiat veritate exposio etiã si pau
 essent veritati fidei catholice inquestent eoz consilia / qm vbererime pro
 ficere poterunt stennu profecto infirma cordis eorum / qui de expte
 vt veritati assennant illis debeat suaderi **C**um aut dixerim me obli
 p̄uisse tandem nò fuisse actum quod ego sciam ad abolenda infamia
 totius xpian p̄li in lege Mahu^{ti} contenta / que nunc de signo stota
 exp̄erij in sumula qua seipm nominas fecit contra heresim istam
Dicit em sic erat fortasse ad huc ut spūs dei etiam a magna qua
 Jude patitur ignominia liberet / qz hie omis sine antiquas sine mo
 deenas heresib v3 ad nra tempora respondend consulant huc s̄he
 q sup omis aliis in eoz p̄ib3 qm in aiabus infantam humani generis
 stragem dedit non solum nichil respondit sed quid nec tanta peste
 esset aut vnde processerit iniquitatis saltem uel temite stiduit Na
 et hoc tota causa fuit qm est ego potens ante Cluniacens ecclie hu
 milis abbas cum in yspanis pro visitatione locoz meoz que ibi sunt
 demorare magno studio et impensis totam impia sectam eiusqz p̄s
 fumi inuentory execrabilem uitam de arabico in latinu transferes ac
 demudatam ad nroz notitias demer fen **T**ot qm suspecta et seuola
 heresib esset strictur et ad eam strepto recellenda mutare **T**u aut
 de hoc magna quid exortatione vt p3 ex quadam epla sua ad sm
 Bernardu strepsit / hinc ipe v3 Anno dñi 1200 c. xlvij occupaty
 erat circa belli apparatu Nam et apud seantfordia reuocigant
 Comadu almanie regem aliosq p̄m̄ pes multos **P**ostmodu aut
 vten p̄ eccliam auctentur facta extiterit condempnato huius heresib
 p̄tilariter exap̄tis artibus ut sepe fieri consuevit **N**on dū exp̄ij
 forte eone illa p̄ quosdam alleganda vt ecclia paulo q̄formit dicit

Quidem michi est de his qui foris sunt iudicari. Nam eos qui foris sunt
deus iudicabit. Vera utique et omni digna commendatione sua. Et quod si
in illa forsiveta lege multa continentur falsa testimonia quibus roborari ca-
putant sub illa iunctis et allegatur lex christi tanquam sit affirmativa. Et quod
si in illa opponitur quod christianos non quidem vni solum sed multa que pu-
tantes illi iura esse ab hominibus xiana religione. Et quod si in illa expo-
siti certis imponitur multa falsa testimonia. Et quod si multi ut no-
dicat plurimi christiani in illam se transferant legem vestientes illius
errores atque nullitatem. Et quod si quod dolore excoritur animi plures
ex christiatis sacretem sponte fiant qui eorum. Et quod si quidam ex illis
adhuc diebus vestis per leas destruitur vni ex magnis principibus regum
sperant ut parte christiano intererent ad veritate fidei disputandi testimo-
nium prohibens de sacretem quod christiani eos fideles et catholicos cum tanta
fide timore humilitate reverentia et devotione adveantem deum et hono-
rantes in omnibus factis suis atque dictis quod vni qui christianos se esse
dicebant sic facerent. Et quod si et hi qui intus sunt etiam numero
saltem multos tenent ex erroribus in illa maledictissima lege de scriptis
Christi recte de illo quem notavi sagenam ex omni genere congregante pi-
latus de illo etiam nec minus qui omnes actus culpabiles deo tribuit propterea
quod ad hoc persequuta sunt omnia quod ideo etiam emiserunt voluntate peccata
Non amplius nra hoc extendo talam. Sed et illa silentio pericula
utilitas non est quod auditis collationibus factis cum sacretem firmibus christiani
simpliciter. Et utrumque eis aliqui docti non sunt quorum corda dyaboli
non invidiose creabat quam vera sit sacretem lex sequentia
victoria et in illa multitudine ipsi ad aucta in dicitur. Equidem si vitam
asserviant vel paucissimi illi veritate catholice fidei exunt constantissimi
in pugiles. Sed inquit quod verissime non est denegent eorum audientiam eo
ipsis quod statim penes christianos sacretem odore huius maximo merito
in fide roborantur quod intelligent illos non esse peccatos de sua fide po-
stentibus reddere rationem ut predicare super facta non audeat que in tene-
bris suis audire mensuram. Et ut enim summa sua hora in quibus ad au-
diendum de sua lege conveniunt appellant. Et quanta audacia roborabi-
tur aemulati exercitibus dum intelligent vel nolle audire legationem christi-
anorum ex parte de parte locutura. Vel quod nolunt edere belli missis quod co-
tinuo in christianos exercerent. Vel quod videt ipsos omnino veniunt ut de ve-
ritate legis in eorum presentia cum sapientibus suis conferenda videat in qui-
bus ipsi cum christiatis conveniunt aut differunt. Supra differentijs per-
tinetur modis quo de medio auferantur. Quod recte iniquitate ac pro-
pria auditis de civitate sacretem quod distaxat in gladio fidem sit
eius. Cum hinc inter alias non exigua sit belli ratio quia parte oblata
veniunt et non parantur. Ut eis mentio fiat de evangelio quod iussit
deus predicari in omnibus mundo. Quod est eorum secta plerumque laudat. Notam
eius habitam per plures christianos de iniquitate legis eorum si dorem in pug-
nandi adversus eos animi hinc centum se offeret maxime promp-
tius alijs conturbantibus ad tum suum minusque opus per defensionem fidei et
christianitatis totius. Illud est quod maxime utilitate sententia arguit
esse volo quod recte perfecta summaque confidentia de divina bonitate christiatis

sperandum e ad confirmatoz fidei sue/interanila in hac sta p[er]sonone no
 de futuru/et spali dono doctoribz catholicis fidei tunc deos et sapiam quibz
 resistere et condicere nequibit aduersarij omnes. **E**tem tu agnouit suoz
 discipuloz successores eius implentes mandatus p[er] eum in mundu omni
 sum euangelium predicet. **D**omine creatura dabit utiqz verbu euangeli
 zationis in uirtute multa. **E**t manus sua que abrenata non e sed et
 brachiu extenhu coopabitur et sermone confirmabit sequenbu signibz
 pietas sua donare consueuit. **V**trutibz gladij que ad introductioz at
 rebue catholice fidei ut fuit commemoratu. **V**retus et sapia dei p[er]it uerit
 ponere. **I**gnem quoqz apponentibz diuini amoris que in terra mittere
 uenit. **P**oluitqz ut attenditur semper

U aut **R**eme p[er] totum diuina cor meum tu iam a pluzibus annis 20
 sicut p[ro]misi cogitauerit uersata fuit in distichis meis par
 tibus magis qm bellorum sententia intendendu fore ad conuisione
 arearum. **P**ro hoc prout in d[omi]ni uisum fuit exempli acemo
 diuini atqz facti aptum exhibet ystoria libri regu et palipomou. **E**tem
 cum p[ro]pter diuisione factam in Roboam salomons filio sui regna Ju
 da et Israhel p[er] annos duobus excepit quibus fuit pax in diebo Josaphat
 regis Juda bella atzenma interuenere. **E**t si aliqui quis non sepe in
 toria r[ati]o. **O**ix legitur de aliqua conuisione uerdu ip[s]i iset ydola colere
 sed nec alius multitudinis eius ad cultu veri dei uigenti in iherlm. **E**t
 magna cum laude de ezechia rege Juda legitur q[ui] misit m[ul]tos et
 epl[as] exortatione plenas in diuisione iset de Bezabee usqz dam. **V**t
 conuideretur ad d[omi]ni p[ro]misi suoz que recte in d[omi]no aut duobus mensibz
 amplius p[ro]ferunt qm multi potentissimi armati exercitus p[er] amplius
 q[ui] duratos annos ut belli timore ad dei cultu redirent. **D**omine ap[er]na
 xpiane religionis in p[ro]p[ri]etate quoz terrem gladij no legimus p[ro]p[ri]os
 multos ad fidem conuisos qm fides ut uera sit uoluntate est no uoluntate
 cum sit uoluntaria h[er]emagz ad h[er]esio rebue redit sine auditu ob
 autem dicunt. **O**fferet p[ro]terea se considerandu exempli aliud quod
 uidimus oculis ueis et duobus ueis palpamus de diuisione regni bohe
 mie ab unitate ecc[lesi]e. **S**trenu etem loquor p[ro]fuisse amplius ecc[lesi]e
 parte de stmatam eisdem epl[am] omni humilitate et caritate plena p[er] mult
 potentissimis exercitibz quoz aliqui uersi in fuga turpiter redire hosti
 um uerme p[ro]sequente. **I**n sermone publico ueris audiu et ab ore p[ro]
 dentis tui laudem eximiam laudem a me uulgataz mente ut uer
 teor retinet p. v. e. nullu me uidisse homine in quo plures age
 steem uirtutes et pauiores defectibz illius utiqz ore porante pub
 lre/audiu q[ui] a tempe aptoz de nullo legeret eius causa labore de
 tot nullu in fidelu ad fidem conuisa fuisse. **S**tat de Ladislaw p[ro]
 dicem mortuo polome rege. **Q**u[er]estione quoqz regni ungu
 ere ad fidem legit ratione meum. **V**ix de regno quoqz anglie
 quomo ad fidem uenerit notissimu e. **M**axima quoqz germanie
 p[er] Bonifacio Magno xpo uerbu diuini tunc p[re]dicatoze. **S**pe
 randu igitur e ut si se de ecc[lesi]e ita uideatur part modo in d[omi]ni
 fore ad qu[er]estione arearum qd opus boni qui mapiet deus

ipe pfecti pacis dei que omne exsuperat sensu custodiende corda et intellige
riabeoz qui pax) mit consiliu gaudio rursus indubie magno eos se
consequente/

Quibus scire utiqz. Xpme pd tandem pteaxisse calami nisi h'duna 29
consolaretur agnoscente me vram metuentissima d'micor in hys
que sui p'is sunt ut oportet esse velle semp. Celebri quippe sermo
ne vulgarum e de v'ra opatione studiosa ad refozmandoz in yermanic
partibus. Utqz moris e pfectoz mentem vram magna delectare et ae
dua. Habet nempe hoc optimu in se generosus a'is q' conat' ad honesta
Item quia nomine excel's ingenij v'rei. h'uilia delectant et sordida
magnoz verum speras ad se vocat illasq' extollit. **E**t ego stens v'ri
magnitud me ai excelsa illa no quide' opposui. Sed vbi muenij qu'at
fignu' d'edi qm vero ad muenoz thesauri huius p'claro sapie v'ro huius
d'icij r'ipio. v'ra huius ope ment' et spu deuotissime d'posito. **S**tut opam
m'dicant' expectant' oportet q' vultus apiat simul ut et qu' ab'ulu
tione ut suo p'ca detegat confessor. **M**otymchi m'm' e ut consiliu d' d' d'
eans plenius exponere causam. Et vix s'istere potui in hoc exptus q' ex
habundantia cordis os loquitur. **Q**uia ob rem oro supplex ut michi indul
geat. **B**ona p. v. Inuenis labijs verba fundant. **E**t et plena q's' d'na
habens de obtinenda salutari instructioe v'ra/ omni cum h'uilitate obsecro
quatinus paterne michi consilere dignetur. **H**ec em' vel v'mra huius sty
lure causa est quomo' namqz d'xi. Id p'mi fut h'is p'positi mei q'us
beam missiuam scriberem retolend' memorie. **Q**u' d'no Cardinali
Ostien pleniorcm habenti noticia de fact' sacreacnoz d'ic'is sua met'
politana v'spalem contingente fines regni Granate. **C**um uo p'imo
d'ni intellexi de indico passagio p' sanctissim' d'ni meo abst'mui pub
licare. **S**z missiuam exco'stente in libri volu' labores q' t'm' au' meos
a longe prospiciens ut uiderem finem mei op'is. **S**ed nec ad huc didi
quia multis int'ruptioibz distracto intellectu et correptione putata
in teibus h'uic' comprehend' extensa aliq'n filiis teibus. **E**t que folio
vno in asteru' resstente. **A**th qui materia ipa p'mi concernit ecclie
presides et doctozes catholice fidei p'posueram d'stinare s'issimo d'no meo
p' et librum Althoran. **E**t cum h'ic accepisset opus h'ui' meum hui'
cu' m'd'ni h'isqz e. **U**t p'is magis qm belli v'ra int'ndat ad con
uersionem sacreacnoz. **E**t unqz ut d'siderau' nequini sine impon'
Et quia ad missionem hanc opus michi maxime e' q'sultatione debita
p'posui ut me ip'm ex m'te ego v'ra paterne dilectioni regum d'are ea tot'
m'is p'entibz int'pellando/ quatinus d'sup hac re michi h'uili fuitoz
sui/ cor h'ui' ap'ue dignetur. **A**n v'ra h'ic sit optima et salutar' p'act'
mod' ad missionem sacreacnoz p' certam int'ndendu' fore. **E**t si
ad volumine quod d'super accipi ac m'ofutatioz non quide' s'uz sed p'i
p'aliu' excoz heresis anabome. d'stinare debeat s'issimo d'no meo
p' ut sue mandato sanctitate p' quos ipa d'putant q'ent' v'ombz
in illo p'spote b'itudo sua ordinet quod ad dei gl'iam nouit p'tinere
Qu' quidem sp'us anxietatis nimis repleuit cor meum v' d'ns m'niabi
Item homi' multitudin' p'erre sub excoz heresis illius fa' insane

// dum palio

(qz) paxatuz xpiana religio ne illis in faciem ostendat falsa oino qz a
 veritate distans fore testimonia que lex imponit eoz saluatori dno
 meo ihu xpo sacerdotibus quoqz eius/ Et qualiter omibz xpianis/eisdem
 imposito adoroies esse pncipium dicit pncipium eius/ Et si h in lege co
 hmentur eozu pfecto qui multa alia obloquunt & religione xpiana/ve
 biteantes nos absurdissima credere/ et p her st ipos iustificantes/ qz
 non sunt de societate talia pro fide tenentur/ **R**eptus id noui in colla
 nobus habitis cum ambasiatore sup mentionato regis Granate/ o
 btaente magno cum imperio q xpiani comederet dnm suu et a p
 tate absoluerent in dnm commis/ **C**um aut pacifici auduit me lo
 quente sup fido/ stupidus quai effecty illa pultit verba/ **E**t p dnm
 nullus e inter xpianos qui sicut her detaxare nisi vos solus/ **C**ui
 respondi q ad huc in illo opus essent viginti/ qd illi ego exposueram
 detaxare sientes/ **D**onde tunc intellexi iusto alijsqz multz qm mag
 ygnorantia dnm in iure laborez tota multitudo sacerdotoz/ **E**t q
 pro defectu detaxationis veritatu fidei abhominat/ auzqz pilipendit
 xpianos/ **I**noticia et mity fidua semp exarsit/ **H**abunde **C**u
 res ista natura sui cotingat ptozia catholice fidei/ **E**t si ego meritoz
 non fuerim in oculis vris tanta gram beneficij/ q huius scripta multz
 qz vris referta impetris et inobediens/ **R**. p. v. videre dignabit desip
 qz donare vsum/ qm aut consilii humilime postu et ante consultatoz
 putem/ no detere hanc rem in publica dferri nonone/ **H**is vob su
 gularissima/ **C**onfiducia pmi volui rotare r. p. v. laborez inuol/ ut
 ipius pfinant auxilio/ consulatqz an publicatqz deat/ **C**um magna
 cum humilitate exoro ne ante consilii sui mty non hrandu alijs
 manifestet/ **H**ec naqz cum pzo mra antiquoz que habeo familiarz
 transmittit/ **E**t ena queda pncipalr ratio de qua ad ptem scribo
Et detere videtur vno exigi q ante accessu rei illius no publice opq
 ad huc receyedu/ **N**ouissima moralis pti phtentz/ **C**u tu har ex
 ceptione sapia detur/ ut illum inclusa teneat nec emittat roinam quia
 nullius boni sine dno iocunda possessio e/ **R**ecte quide dicit sapia det
 qd vero scribo possessione caret nobis huius/ **E**t ad tempus differet
 manifestatioz postu/ **E**t si iocunda possessio scru peht In huiusozum
 pui **S**oma p. vza m/ habere dignetur disti publicz mgeri doctrina
 actentius expectante/ **D**ni no penz a dno meo digni/ **D**ilectione aut
 amantissimo pte hanc requiro ut filio suo consulat p/ nota illi fan
 ens que a suo auduit pte iuni/ no imperate sed dante omibz af
 fluent/ **S**uo que obxi quia vni ex mille/ cui secreta mea reddi
 potens quippe e dpositum meum seruire/ **E**t q postu reddi sanu gllud
Red vzu atqz vzu humilime suppleo et instatissim obsecro p huius
 beneficium q recte mty erit singularissima/ **g**ra/ omibz diebz vite
 mee ad futura me offerens v. r. p. adiuua clemencia ut optat in
 hoc salubrit gfonende et in futuro stlo bificande Amen **E**x priu
 ratu **E**ythome ppe Aquabella Martel dioc dno fido decembris
 Anni dmi M. ccc. luyto

Summaria captorum Epole supra scripte

Ad Rmnd dnm Nicolaum de Episa et Sancti Petri ad. vincta sc
Romani ecclesie pbrum Cardinalem Epola Jo. de Regobia in Theologia magis
Archiepi Cesarie primo punto reddens causas quare ad eum veniret
conferendo Vtrum pace magis qm via belli intendendum sit adexterini
uandam minorandamue sectam saceratenoz. Ad cuius reprobandum h
brum composuisset

Relatio plusqum sumaria de tracta collatione habita per ipm Johanne in
Spania cum Ambasiatore quodam regis Granate xpianos ex pbrante
q duos adorarent deos reatorem et filium bti me uirginis/ eomib em
donna absq testimonio diuinaz scripturaz ministeriu ternitatis persona
rum et vnitatis site in deo esse ostendendo quo audite obstupuit ille

Non sicut error principalit intentus in secta W labu/ ut preterite in
scriptis de ternitate ac redemptione humani generis/ Item veritate legis
scripture et grece attendatur solum ad fidem et legem abrahe/ Voz solum
reddendo in vnu deum et seruando lege ne/ Insinuatur vero causa precipua
quare in breui tempore tam infinita multitudo ppli ex xpianis uideis et
paganis saceratenoz sectam suscepit

De lex mahi/ q sepe affirmat deum fore causam oim malozum peccoz
q qz suis cultoribus imputat nisi quatuor peccata/ pmittere hzc uxores q
duos cum libo repudio terra uicis/ et abuti omnibus anallis atqz subiectis
de paradisi qualitate et bellozym ac peccato continuatione de exnisanoe
ff mrauloz/ Et dicit q/ Zelzebut fuit legi h/ lator

Describit primu motum eple de via pacis prosequenda ad epulmator/ scite a/ q
Et q prima radix bellozy inter saceratenos et xpianos e legu differenz q
saceratenoz peccatis et pugnas/ sed q xpi pacis querente

Expressius ponit intentu Vtrum eccliam debeat ad conuersione saceratenoz
intendere pdicatione/ et pro habenda audiu laborare tuto posse

Allegantur rationes plures qe deat xpi fideles intender ad publicandu ve
ritate catholice fidei qua tenet cora saceratenis/ lege eoz allegante xps
dixisse qz m manu dei et imponere xpianis adoratores esse plures deoz
Et q m qtuor casibus publica confessio fidei est de ueritate salutis

Exponit seriosius quomodo hactenus ut conuertirentur vel q terre ab
eis occupate pmanerent in dno xpianoz/ parum profecerunt passagiu
indicta et exenita cont saceratenos/ Et p p multi difficile est ena si plime
terre eoz obtinereut illas custodire

Ex quatuor que de veritate facti notorie constant apit modis quatuor
quibus putari posset saceratenoz multitudines conuertendas ad fidem
xpi/ videlicet mraulis/ bellis/ mittendis seorsim predicatoribus/ vel tra
tatoribus pacis

De fidelibus non agentibus debiti sui ad saceratenoz querectionem
minime sit spectandu de mraulis a deo faciendis mltipharia ostendit

Rad conuersione saceratenoz in sacra fidei no conferat stndus modus i
steneri bella ad usus eoz/ pbatu experientia et ratione fidantali/ quia cu
in eternu non reddendum sit minime dum pla fuit/ ut xpianis docto
ribz minime cedant exerceat odni i poze/ magis vo in xpm oio rethet

a suscipienda fide eius

12^m

De tercio modo putato comissionis sacerdotum mittendo ad eos predicatores
seorsim qd etiam inefficax est prout iam experientia monstravit / Et
si consensus prelati auditorum quoque requiritur ut christiani christianis pre
dicet quanto magis ut sacerdotibus

13^m

Ad ad sacerdotum comissiones intendendum e quarto modo p formam
habende patris quia sic p aplos patra fuit heresis phariseorum / Et quia
pax ppa ecclie dor est a xpo relicta / Et cum satl illi sit gladys duobz
qui diuini verbi p maxime exercendus est a quo incipit ecclia Inre
mentia suscipiens

12^m

Ad arahameti secta gladio materiali defenditur et incrementum susci
pit plus multiplicatione / Vtrum uero reperit ab hys differitur quatuor
ex libro Althoran haberi potest / pmittenti suis recedentibus duo maxie
prohibita in euangelio / vndictam et mulierum abusum

14^m

Ad mitu eccliam deat pro sui defensione contra impugnaciones sac
eramentorum intendere ad verbi diuini predicationez / quoniam origine
acceptit et robur / sicut a h^o secta materiali gladio et multiplicatione
prolis se extendit

16

Ad etiam si sacerdotum floreat uictoriaru prospitate p eccliam inui
tandi essent ad patrem xpi exemplo de celo ad terram descendentes te
pore quo mundus fuit in plenitudine / sicut et paulu amonent / tu
magis seruet / Et quia arahameti p lex precepit eos attendere pax
ppsq maxime cupiunt reputari iustis

17

Lege diuina p sapientie patrem inquiri ac psequi / qd ut verba her
phantur p maxime requiritur diligentie et epib / Vtrum uero p Eccl^{ia}
oblata hic est pax aliquando sacerdotibus mentione facta / ratiocinat^r
qd absq patris tractatu verisimile non e sacerdotibus verbum xpi audi
re uelle.

18

De qm multiphazia sententia utilitate ex tractatu patris siue veni
etur siue acceptetur per sacerdotibus / sed et in s^o m^o multo libezius

19

Manifestat hanc hie plusqm xxx utilitates sententias ex allocutione
publica christianozum p t^ora m^ou^oibz ac sapientibus sacerdotibus
nozp ita ut etiam illis expresse non dicitur / p se ipos agnoscant
legem suam falsa p sepe affirmare / Et qd confidendum in huius
sententia inuaculo non desse.

20

Exemplis scripture sacre alijs quoq pluribus manifestat qnto ad m
fidelium comissionem profert amplius diuini verbi gladius qd malis

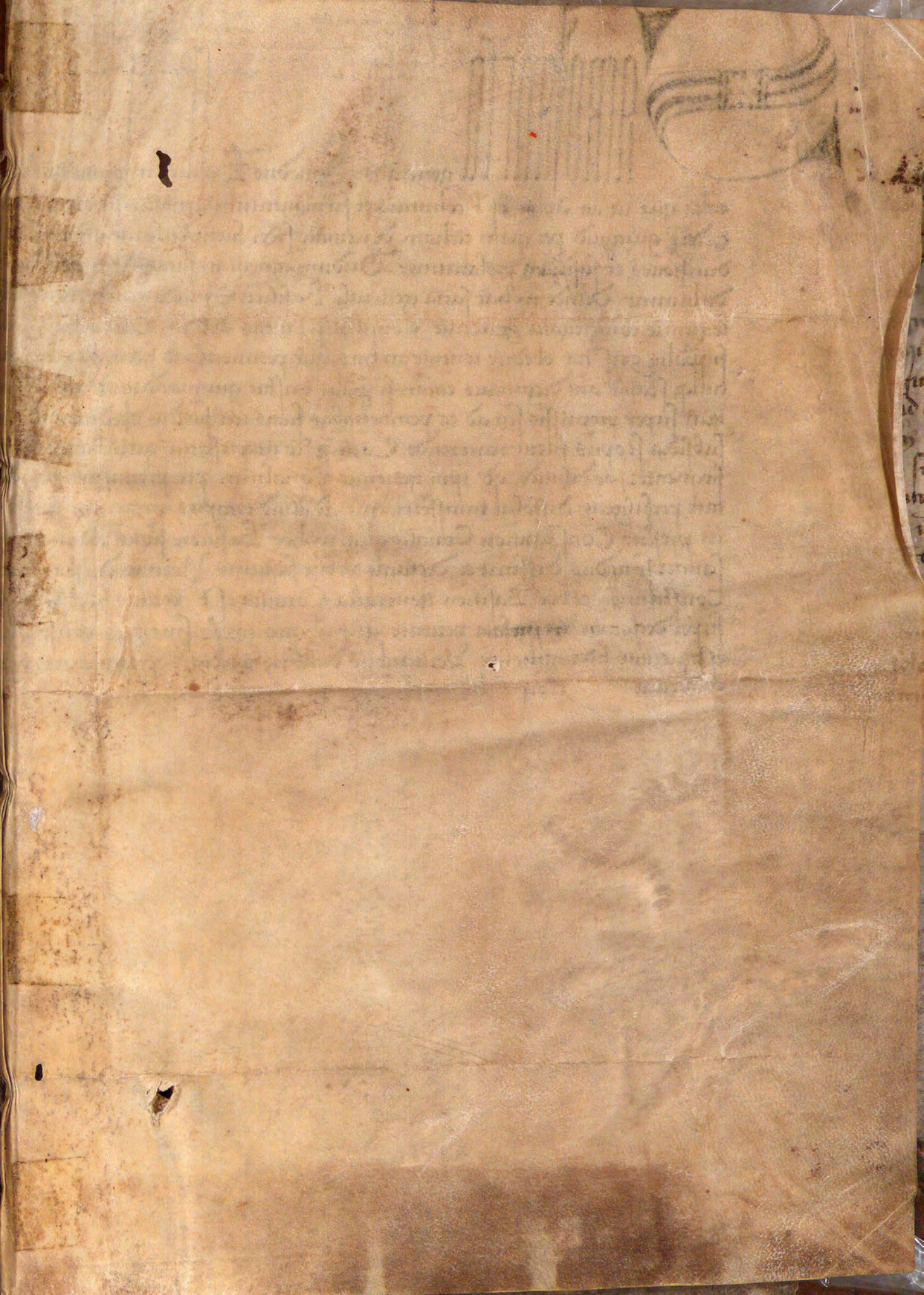
21

Caudo^o eptie scripture petente veniam quia illa plexa est et meptis
plena tamen quia concernit negotiu totius christiane religionis etia
imptine consilium possit an significat^r ppe debeat / Et vsqz datu qsilu
qd secreto teneat^r

8

[Faint, illegible text from the reverse side of the page is visible through the paper.]

Handwritten marginal notes in a smaller script, likely a later addition or commentary.

Sacra generalis Synodus Basiliensis in spiritu sancto

causa que ut ait apostolus est columina et firmamentum veritatis sic omnia
cedere quicquid per ipsam causam de veritate fidei fuerit declaratum ut non
divisiones et schismata prolabantur. Dudum autem in sacra generalis
declaramus. Deinde in hac sacra generali Basiliensi Synodo eandem nunc
legitime congregata generale Concilium faciens causam Catholicam
si ipse existat obedire tenetur in his que pertinent ad fidem ad extirpationem
cujus status aut dignitatis etiam si ipse existat qui mandatis statutis
quod super premissis seu ad ea pertinentibus factis vel fieri debent
subsidia si opus fuerit revertendo. Cumque sic ut prefertur quilibet ante
frequenter accidit quod ipse generale Concilium pro premissis aut
tate prefulgeat dissolvi transferri aut ad aliud tempus prorogari potest
in prefato Constantiensi Concilio quia in hoc Basiliensi factis ad maiorem
sancta synodus diffinit et declarat prout sequitur. Veritas de potestate
Constantiensi et hoc Basiliensi generalia Concilia est veritas fidei. Quod
super declaratus in prefata veritate aut aliquo eorum sine eius consensu
est veritas fidei catholice. Veritatibus duabus predictis pertinenter
celebrata. *Edm. Tit. Junij. Anno*

Memorie congregata uniuersalem etiam representans. Ad perpetuam rei memoriam
membra unitatem semper obseruare necesse est in professione catholice veritatis atque fideliter et
aut parvuli fluctuantes circumferantur. omni vento doctrine aut per repugnantium dogmatum in
Synodo Constantiensi conueniens causa Catholica veritatem de generalium Conciliorum auctoritate
eius declarationem sub eodem qui sequitur tenore inuocant. Primo quod generale Synodus in
causam representans potestatem a christo immediate habet. cui quilibet cuiuscumque status uel digni
tam schismate et ad generalem reformationem ecclesie in capite et in membris. Item declarat quod qu
ordinationibus aut preceptis huius sancte synodi. et cuiuscumque alterius Concilii generalis legitime
contempserit nisi resipuerit condigne puniriatur et debite puniatur. etiam ad
dignitatem etiam si ipse existat Concilio generali in predictis obedire tenetur. declaratum si
premissorum aut congregatum sine ipsius consensu per nullum quavis auctoritate. etiam si
trahet hinc esse veritates fidei Catholice sane constat ex pluribus declarationibus precedentibus
tamque soliditatem et firmitatem omnium catholicorum in unanimitate professione veritatum ip
Concilio generali uniuersalem causam representans supra scriptam et quolibet alterius decla
rationis hinc ad ipse Concilium generale uniuersalem causam representans auctoritate legitime con
gruans est legendus hereticus. Dat. in Sessione nostra publica in maiori ecclesia Basiliensi sole
Maturitatis. *cominij*

Encl. ano de mill

quadragesimo

